Blöndulína 3: Fornleifaskráning vegna úttektar á línukostum

Fyrri hluti

Ragnheiður Gló Gylfadóttir (ritstjóri)

Höfundar efnis: Elín Ósk Hreiðarsdóttir, Eva Kristín Dal, Gylfi Helgason, Kristborg Þórsdóttir, Kristjana Vilhjálmsdóttir, Lilja Laufey Davíðsdóttir, Ragnheiður Gló Gylfadóttir, Sigrún Drífa Þorfinnsdóttir, Sædís Gunnarsdóttir og Sölvi Björn Sigurðsson

Fornleifastofnun Íslands
FS818-20282
Reykjavík
2021

Forsíðumyndin er af stekk EY-229:004 á Geirhildargörðum í Öxnadal. Horft er til norðurs. Myndina tók Ragnheiður Gló Gylfadóttir.

©Fornleifastofnun Íslands ses 2021
Bárugötu 3
101 Reykjavík

Sími: 551 1033
Netfang: fsi@fornleif.is
Heimasíða: www.fornleif.is

Samantekt

Sumarið 2020 vann Fornleifastofnun Íslands skráningu fornleifa vegna endurskoðunar á línukostum fyrir Blöndulínu 3. Áætlað er línan að liggi milli Akureyrar og Blönduvirkjunar. Við skráninguna voru áhrifasvæði allra línukosta gengin og minjar á þeim skráðar. Samanlögð heildarlengd áhrifasvæða línukostanna er um 220 km og öll eru þau 300 m á breidd. Að auki voru könnuð 49 efnistökusvæði tengd framkvæmdunum.

Við fornleifaúttekt vegna samanlagðra línukosta Blöndulínu 3 voru samtals skráðar 624 fornleifar á 475 minjastöðum og birtast upplýsingar um þær í skýrslunni. Ekki er búið að ákveða endanlega hvar þungamiðja framkvæmdanna verður en í skýrslunni er aðaláhrifasvæðið skilgreint sem 50 m breitt belti út frá miðlínu þess. Fornleifar innan þessa beltis teljast í stórhættu vegna framkvæmdanna. Aðrar fornleifar innan áhrifasvæðis teljast hins vegar í hættu vegna þess rasks sem gjarnan fylgir stærri framkvæmdum sem þessum. Einhverjar minjar voru skilgreindar í engri hættu en þá er vitað að öll ummerki minjanna eru horfin. Niðurstaða hættumatsins fyrir alla línukostu var sú að 167 fornleifar teljast í stórhættu vegna framkvæmdanna, 433 fornleifar í hættu en 23 fornleifar sem skráðar voru á áhrifasvæðinu voru ekki í hættu, oftast vegna þess að öll ummerki voru þegar horfin. Nokkuð misjafnt er hversu margar fornleifar eru í hættu vegna hvers línukosts og hefur nálægð línulegu við heimatún og selstæði þar nokkur áhrif.

Lagt var mat á möguleg áhrif fyrirhugaðra framkvæmda á fornleifar með vísan í leiðbeiningar Skipulagsstofnunar en einnig var lagt mat á minjagildi fornleifanna og settar fram tillögur um mótvægisaðgerðir og vöktun. Alls töldust 146 fornleifar hafa mjög mikið gildi, 147 með mikið gildi, 272 fornleifar með nokkurt gildi og 59 með lítið gildi.

Ljóst er að framkvæmdin mun hafa talsverð neikvæð áhrif á fornleifar og menningarlandslag á svæðinu óháð því hvaða línukostir verða teknir til framkvæmda.

Efnisorð: Blöndulína, Eyjafjörður, Skagafjörður, Húnavatnssýsla, Mannvit, Fornleifastofnun Íslands, fornleifar, fornleifaskráning

Summary

The Institute of Archaeology (*Fornleifastofnun Íslands*) undertook an archaeological survey during the summer of 2020 to re-evaluate the power line options for the construction of *Blöndulína 3.* The proposed power line lies between Akureyri and the Blönduvirkjun power plant. During the surveying all archaeological remains located

at impact areas were registered. The total combined length of impact areas was approximately 220 km, but each area was 300 m wide. Additionally, 49 quarry areas were surveyed.

The information concerning a total of 624 archaeological remains, registered at 475 heritage sites during the survey, are published in the report. As the precise location of the construction has not yet been determined the main impact area is identified in the report as a 50 m wide section stretching from its centre line. Archaeological remains contained within the section are considered to be at high risk due to the construction. Other archaeological remains located within impact areas are additionally considered to be at risk due to possible disruption caused by such a large scale construction. If a heritage site had lost all traces of remains it was defined as not at risk. The conclusion of the survey is that 167 archaeological remains are at high risk due to the construction, 433 archaeological remains are at risk while 23 remains were determined as not at risk. The number of archaeological remains at risk varies depending on the line options, as they were effected by a line's orientation in relation to heritage sites in the area.

The possible effect on archaeological remains caused by the construction was evaluated in keeping with the National Planning Agency's guidelines. Additionally, the heritage value of remains were evaluated and countervailing procedures were proposed, as well as monitoring. 146 archaeological remains were found to have a great heritage value, with 147 having a considerable value, 272 having some value and 50 having little value.

Evidently, the proposed construction will have a substantial negative effect on heritage sites in the area.

Keywords: Institute of Archaeology (Iceland), archaeology, detailed survey, Mannvit, Eyjafjörður, Skagafjörður, Húnavatnssýsla, Blöndulína power line

Efnisyfirlit

Fyrri hluti:

1. Inngangur 11
2. Saga fornleifaskráningar og löggjöf 13
3. Aðferðir við fornleifaskráningu 15
4. Fornleifaskrá 17
4.1 Eyjafjörður
EY-193 Langahlíð 17
EY-195 Hallfríðarstaðir 17
EY-207 Ásgerðarstaðir 18
EY-208 Ásgerðarstaðasel 23
EY-209 Flögusel 27
EY-212 Einhamar 31
EY-213 Bás 39
EY-214 Búðarnes 41
EY-215 Staðartunga 44
EY-219b Bakkasel 58
EY-226 Gil 60
EY-227 Gloppa 62
EY-228 Fagranes 72
EY-229 Geirhildargarðar 75
EY-232 Þverá 79
EY-233 Steinsstaðir 84
EY-234 Efstaland 85
EY-235 Efstalandskot 88
EY-237 Neðstaland 89
EY-238 Syðri-Bægisá 90
EY-254 Grjótgarður 92
EY-255 Laugaland 94
EY-257 Krossastaðir 95
EY-258 Steðji 97
EY-259 Ás 98
EY-260 Neðri-Vindheimar 104
EY-261 Efri-Vindheimar 106
EY-262 Neðri-Rauðilækur 108
EY-264 Ytri-Bægisá 110
EY-266 Efri-Rauðilækur 113

EY-268 Skógar 114
EY-269 Vaglir 117
EY-270 Skútar 119
EY-272 Sílastaðir 119
EY-277 Syðri-Brennuhóll 120
EY-284 Hraukbær 122
EY-287 Ásláksstaðir 122
EY-288 Hrappsstaðir 123
EY-291 Lögmannshlíð 125
EY-651 Fornleifar á afrétti Skriðuhrepps 127
EY-661 Fornl. á fleiri en einni jörð Glæsibæjarh. 136

4.2 Húnavatnssýsla

HV-249 Eiðstaðir 137
HV-273 Eyvindarstaðir 140
HV-275 Bollastaðir 144
HV-279 Stafn 148
HV-281 Kúastaðir 149
HV-284 Hóll 156
HV-289 Barkarstaðir 157
HV-290 Torfastaðir 159
HV-292 Eiríksstaðir 161
HV-701 Fornleifar á fleiri en einni jörð 162

4.3 Skagafjörður

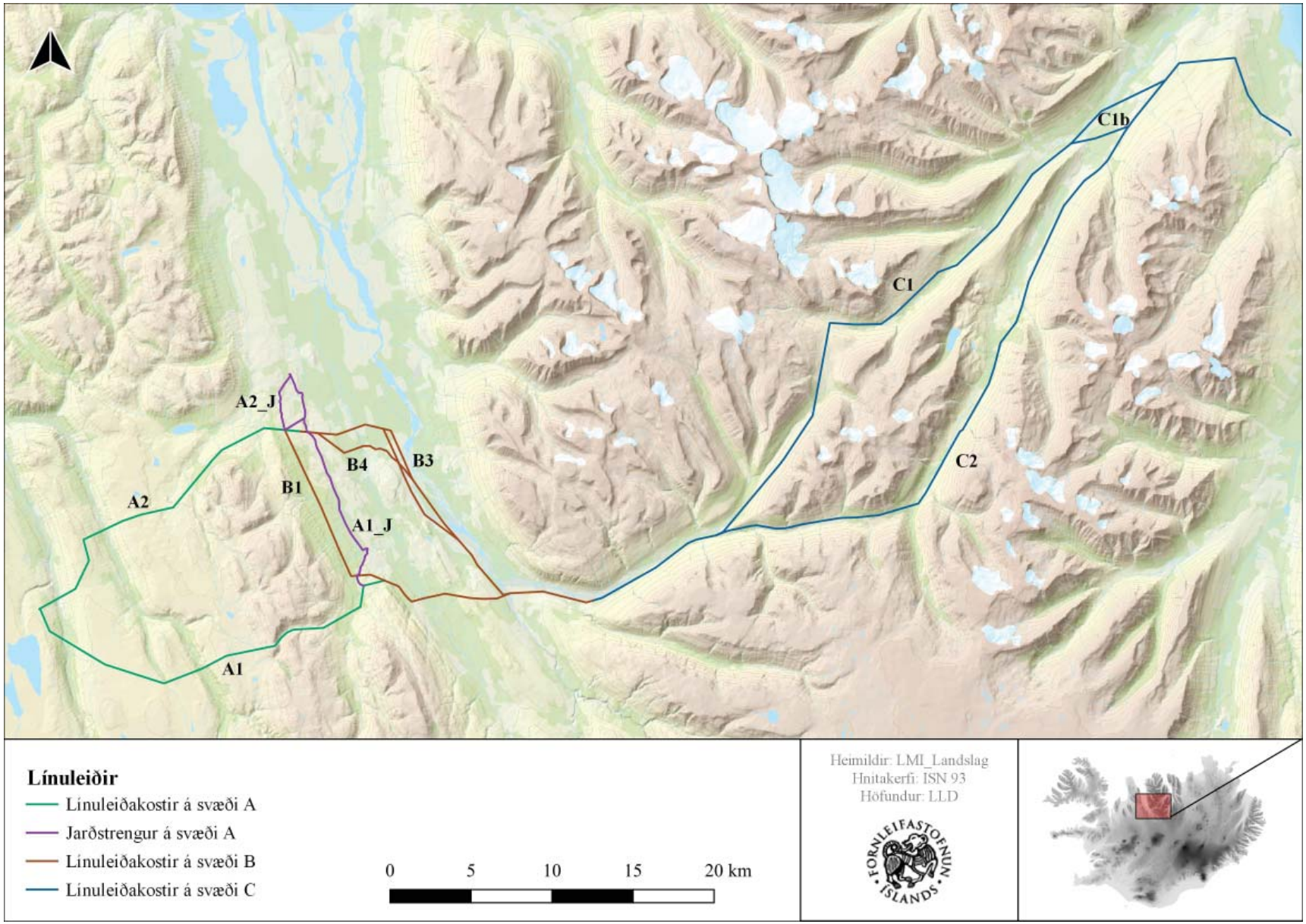
SK-085 Vatnsskarð 164
SK-086 Valadalur 165
SK-087 Valabjörg 167
SK-088 Brekka 168
SK-091 Kirkjuhóll 172
SK-092 Víðimýri 179
SK-092b Víðimýrarsel 184
SK-096 Syðra Vallholt 186
SK-116 Kolgröf 187
SK-117 Álfgeirsvellir 189
SK-118 Yztavatn 199
SK-120 Syðstavatn 204
SK-121 Brekkukot 206
SK-122 Mælifellsá ytri 208

SK-123 Mælifellá syðri 212
SK-125 Mælifell 217
SK-126 Hamarsgerði 222
SK-127 Starastaðir 224
SK-159 Brúnastaðir 225
SK-162 Litlidalur 226
SK-163 Litladalskot 228
SK-167 Steinstaðir 231
SK-168 Vindheimar 232
SK-169 Reykir 236
SK-170 Reykjagerði (Reykjasel) 237
SK-174 Daufá 238
SK-175 Saurbær 239
SK-176 Brenniborg 241
SK-177 Kríthóll (Kryddhóll) 242
SK-178 Stokkhólmi 245
SK-202b Gulreitur (Víðivellir) 246
SK-220 Flatatunga 246
SK-222 Egilsá 250
SK-223 Borgargerði 252
SK-224 Krákugerði 255
SK-225 Hálfdánartungur - Silfrastaðaafréttur 260
SK-641 Fornleifar á fl. 1 jörð 269
SK-651 Fornleifar á fl. 1 jörð 269
4.4 Jarðir þar sem ekki fékkst leyfi fyrir vettvangsúttekt
EY-231 Hólar 274
EY-265 Garðshorn 276

Seinni hluti:

5. Niðurstöður 279
5.1 Hættumat 280
5.2 Fornleifar innan línukosta og mat á gildi þeirra 281
Línukostur A1: Kiðaskarð 284
Línukostur A2: Vatnsskarð, vestari leið 296
Línukostur A2: Vatnsskarð, eystri leið 301

Línukostur B1: Efribyggð 306
Línukostur B3: Héraðsvötn 311
Línukostur B4: Breytingar á Héraðsvatnaleið 316
Línukostur C1: Hörgárdalur 321
Línukostur C1b: Hörgárdalur 334
Línukostur C2: Öxnadalur 348
Línukostur C2: Belti á Moldhaugahálsi 363
5.3 Námur 364
5.4 Breytingar á línukostum og námum 375
6. Helstu niðurstöður 383
6.1 Samantekt um áhrif línukosta C1 og C1b 384
6.2 Samantekt um áhrif línukostar C2 385
6.3 Samantekt um áhrif línukosta A1, A2 og B1 385
6.4 Samantekt um áhrif línukosta B3 og B4 386
6.5 Námur 386
Heimildir 387
Viðauki I: Tafla skráðar fornleifar 397
Viðauki II: Minjakort 421

A2_J
B4
B3
B1
A2
A1_J
A1
C1b
C1
C2
Línuleiðir
Línuleiðakostir á svæði A
Jarðstrengur á svæði A
Línuleiðakostir á svæði B
Línuleiðakostir á svæði C
0
5
10
15
20 km
Heimildir: LMI_Landslag
Hnitakerfi: ISN 93
Höfundur: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

1. Inngangur

Til stendur að endurnýja Blöndulínu á milli Blönduvirkjunar í Húnavatnssýslu, um hluta Skagafjarðar- og Eyjafjarðarsýslu, að Akureyri. Tilgangurinn er að styrkja flutningskerfi raforku á Norðurlandi. Í tengslum við gerð umhverfismats vegna framkvæmdanna (Blöndulínu 3) hafði verkfræðistofan Mannvit samband við Fornleifastofnun Íslands, fyrir hönd Landsnets, og fór þess á leit að stofnunin tæki að sér skráningu fornleifa vegna verksins. Fyrir liggur eldra umhverfismat en með tilliti til breytinga, m.a. kröfu um úttekt á fleiri línukostum, var þörf var á nýju mati. Fornleifastofnun Íslands skráði minjar vegna eldra umhverfismats Blöndulínu árið 2008.[1] Þar voru línukostir B1 og B3 settir fram í Akrahreppi og Skagafirði, C2 í Eyjafirði og Hörgárbyggð og A2 í Húnavatnshreppi. Í þeirri úttekt sem hér er til umfjöllunar haldast þeir línukostir í nánast óbreyttri mynd en talsvert margir línukostir bætast við. Nýir línukostir voru umfangsmeiri en eldri tillögur og kallast A1, A2, B4, C1 og C1b. Að auki er í skýrslunni fjallað lauslega um C2, belti á Moldhaugahálsi sem ekki var skoðuð á vettvangi. Upplýsingar um það bættust við eftir að öllum vettvangsrannsóknum var lokið. Allir línukostirnir eru sýndir á yfirlitskorti hér til hliðar en umfjöllun um hvern línukost er að finna í skýrslunni. Áhrifasvæði línukostanna var 300 m breitt og samanlögð heildarlengd áhrifasvæða línukostanna er um 220 km. Auk áhrifasvæða línanna voru 49 efnistökusvæði tengd framkvæmdunum tekin út sumarið 2020. Áhrifasvæði framkvæmda liggur í gegnum lönd tæplega 130 lögbýla[2] í fimm sveitarfélögum (Akureyri, Hörgársveit, Akrahreppi, Sveitarfélaginu Skagafirði og Húnavatnshreppi) í þremur sýslum (Eyjafjarðar-, Skagafjarðar- og Húnavatnssýslu).

Fornleifaskráningin var unnin sumarið 2020. Samtals eru þekktar tæplega 3000 fornleifar innan þeirra lögbýla sem skráningin náði til en stór hluti þeirra eru utan við áhrifasvæðið. Úttektin sem gerð var að þessu sinni laut að aðferðafræði svonefndrar deiliskráningar. Gengið var skipulega um öll ný áhrifasvæði, allar fornleifar hnitsettar og öll yfirborðsummerki um fornleifar mældar upp með GPS tæki af gerðinni Trimble Geoexplorer 6000. Úttekt á þeim áhrifasvæðum sem rannsökuð höfðu verið í eldri skráningu frá árinu 2008 fór þannig fram að allar þekktar fornleifar voru heimsóttar aftur, eldri skráning endurmetin og minjar mældar upp. Þessi úttektarsvæði voru því ekki þaulgengin aftur. Á áhrifasvæðum þeim sem skýrsla þessi nær til (áhrifasvæði línu og efnistökusvæða) fundust 624 fornleifar á 475 minjastöðum og birtast upplýsingar um allar þessa minjar í skýrslunni. Rétt er að geta þess að ekki fékkst leyfi til vettvangsrannsókna á þremur jörðum og sérstaklega er fjallað um þær í kafla 4 í skýrslunni. Áður en gengið var um hverja landareign var rætt við ábúendur á jörðinni til að afla frekari upplýsinga um staðhætti og fornleifar og fá leyfi til að fara um jörðina.

1 Eva K. Dal, 2008.

2 Farið er eftir lögbýlaskrá frá miðri 18. öld, sjá nánar í kafla 3.

Ábúendur tóku almennt mjög vel á móti skrásetjurum og fá þeir sérstakar þakkir fyrir góðar móttökur og hjálpsemi.

Allar ljósmyndir í skýrslunni eru teknar af skrásetjurum Fornleifastofnunar Íslands en loftmyndir eru frá Loftmyndum ehf. Ragnheiður Gló Gylfadóttir, fornleifafræðingur, sá um verkstjórn og ritun skýrslu. Um vettvangsvinnu sáu Ragnheiður Gló, Kristborg Þórsdóttir, Gylfi Helgason, Kristjana Vilhjálmsdóttir, og Lilja Laufey Davíðsdóttir, fornleifafræðingar, auk Sigrúnar Drífu Þorfinnsdóttur, fornleifafræðinema. Lilja Laufey sá um alla myndvinnslu og kortagerð.

Uppbygging skýrslunnar er með þeim hætti að á eftir inngangskafla er yfirlit um fornleifaskráningu og löggjöf um minjavernd í landinu. Í þriðja kafla er farið yfir skráningakerfi Fornleifastofnunar Íslands og aðferðafræði. Fjórði kaflinn er sjálf minjaskráin þar sem fjallað er um þær fornleifar sem skráðar voru innan úttektarsvæðis. Í fimmta og jafnframt síðasta kaflanum er farið yfir niðurstöður úttektarinnar. Að beiðni Mannvits er að finna tvenns konar nýjungar í skýrslunni. Annars vegar var minjagildi fornleifa innan úttektarsvæðisins metið og fjallað um möguleg áhrif fyrirhugaðra framkvæmda á fornleifar með vísan í leiðbeiningar Skipulagsstofnunar um efnið og hins vegar eru í skýrslunni settar fram tillögur um mótvægisaðgerðir og vöktun. Umrætt mat á minjagildi og tillögur að mótvægisaðgerðum eru byggðar á áliti sérfræðinga Fornleifastofnunar en Minjastofnun Íslands mun síðar í ferlinu leggja formlegt mat á þessa þætti og úrskurða í kjölfarið um nauðsynlegar mótvægisaðgerðir.

2. Saga fornleifaskráningar og löggjöf

Hátt á aðra öld er liðið síðan skráning fornleifa hófst á Íslandi en þó er enn langt í land að til sé heildstæð skrá um fornleifar á Íslandi. Á síðustu áratugum 19. aldar voru margir minjastaðir kannaðir á vegum Hins íslenzka fornleifafélags, einkum staðir sem á einn eða annan hátt tengdust fornsögum og sögu þjóðveldisins. Eftir aldamótin 1900 dró úr fornleifakönnun á vegum félagsins og var þráðurinn ekki tekinn upp að nýju fyrr en um og eftir 1980.

Skoðanir manna á því hvað teljast fornleifar hafa breyst mikið á þessum tíma. Byggingar sem voru hversdagslegar fyrir hundrað árum eru nú orðnar minjar um horfna lífshætti. Skilningur hefur vaknað á nauðsyn þess að skrá upplýsingar um slíkar minjar og vernda þær fáu sem eftir eru fyrir komandi kynslóðir. Nauðsynlegra upplýsinga um gerð og ástand fornleifa er aðeins hægt að afla með vettvangsathugun, og við það er venjulega átt með hugtakinu fornleifaskráning (ýmist aðal- eða deiliskráning). Til þess að vettvangsathugun komi að fullu gagni verður þó fyrst að taka saman ýmsar upplýsingar, bæði skriflegar og munnlegar, sem vísa á minjastaði og geta gefið vísbendingar um hlutverk mannvirkjaleifanna (svæðisskráning).

Á undanförnum árum hafa verið gerðar breytingar á löggjöf um verndun fornleifa og hefur eftirlit með framkvæmd laganna verið aukið. Samkvæmt 21. grein laga um menningarminjar (nr. 80/2012), eru allar fornleifar á Íslandi friðhelgar: „Fornleifum, sbr. 3. mgr. 3. gr., jafnt þeim sem eru friðlýstar sem þjóðminjar og þeim sem njóta friðunar í krafti aldurs, má enginn, hvorki landeigandi, ábúandi, framkvæmdaraðili né nokkur annar, spilla, granda eða breyta, hylja, laga, aflaga eða flytja úr stað nema með leyfi Minjastofnunar Íslands.“ Er þessi fornleifakönnun í anda þeirra markmiða sem sett hafa verið þessari löggjöf. Mat á áhrifum framkvæmda á fornleifar gerir kröfur um fjölþætta athugun á heimildum og vettvangsrannsókn, enda er skilgreining á fornleifum í þjóðminjalögum víðtæk. Fornleifar teljast hvers kyns mannvistarleifar, á landi, í jörðu, í jökli, sjó eða vatni, sem menn hafa gert eða mannaverk eru á og eru 100 ára og eldri, svo sem:

> a. búsetulandslag, skrúðgarðar og kirkjugarðar, byggðaleifar, bæjarstæði og bæjarleifar ásamt tilheyrandi leifum mannvirkja og öskuhauga, húsaleifar hvers kyns, svo sem leifar kirkna, bænhúsa, klaustra, þingstaða og búða, leifar af verbúðum, naustum og verslunarstöðum og byggðaleifar í hellum og skútum,
>
> b. vinnustaðir þar sem aflað var fanga, svo sem leifar af seljum, verstöðvum, bólum, mógröfum, kolagröfum og rauðablæstri,
>
> c. tún- og akurgerði, leifar rétta, áveitumannvirki og aðrar ræktunarminjar, svo og leifar eftir veiðar til sjávar og sveita,
>
> d. vegir og götur, leifar af stíflum, leifar af brúm og öðrum samgöngumannvirkjum, vöð, varir, leifar hafnarmannvirkja og

bátalægi, slippir, ferjustaðir, kláfar, vörður og önnur vega- og siglingamerki ásamt kennileitum þeirra,

e. virki og skansar og leifar af öðrum varnarmannvirkjum,

f. þingstaðir, meintir hörgar, hof og vé, brunnar, uppsprettur, álagablettir og aðrir staðir og kennileiti sem tengjast siðum, venjum, þjóðtrú eða þjóðsagnahefð,

g. áletranir, myndir eða önnur verksummerki af manna völdum í hellum eða skútum, á klettum, klöppum eða jarðföstum steinum og minningarmörk í kirkjugörðum,

h. haugar, dysjar og aðrir greftrunarstaðir úr heiðnum eða kristnum sið,

i. skipsflök eða hlutar þeirra.

Fornminjar njóta friðunar nema annað sé ákveðið af Minjastofnun Íslands.

Það er skýrt af þessari skilgreiningu að fornleifar eru ekki aðeins öll mannvirki heldur einnig staðir sem á einn eða annan hátt tengjast menningu og atvinnuvegum, hvort heldur sem er vöð eða álagablettir. Þessari skilgreiningu er fylgt við hefðbundna fornleifaskráningu.

Ef mannvistarleifar sem falla undir ofangreinda skilgreiningu finnast á fyrirhuguðu framkvæmdasvæði, þá þarf að leita heimildar til að hreyfa við þeim. Í 24. gr. laga um menningarminjar segir m.a.: „Finnist fornminjar sem áður voru ókunnar, t.d. undir yfirborði jarðar, sjávar, vatns eða í jökli, skal skýra Minjastofnun Íslands frá fundinum svo fljótt sem unnt er. Sama skylda hvílir á landeiganda og ábúanda er þeir fá vitneskju um fundinn. Ef fornminjar sem áður voru ókunnar finnast við framkvæmd verks skal sá sem fyrir því stendur stöðva framkvæmd án tafar. Skal Minjastofnun Íslands láta framkvæma vettvangskönnun umsvifalaust svo skera megi úr um eðli og umfang fundarins. Stofnuninni er skylt að ákveða svo fljótt sem auðið er hvort verki megi fram halda og með hvaða skilmálum. Óheimilt er að halda framkvæmdum áfram nema með skriflegu leyfi Minjastofnunar Íslands.“ Komi til uppgraftar vegna framkvæmda, ber framkvæmdaaðili þann kostnað sem af því hlýst.

3. Aðferðir við fornleifaskráningu

Í skráningarkerfi Fornleifastofnunar Íslands hefur hver sýsla skammstafað heiti (ÁR, SÞ o.s.frv.) og hver jörð hefur þriggja stafa númer. Miðað er við jarðaskiptingu eins og hún kemur fyrir í Jarðatali Johnsens frá 1847 og byggir tölusetning jarðanna á því. Skipting jarða um miðja 19. öld ræður ekki aðeins númerum í skránni heldur er miðað við hana þegar ákvarðað er hvaða jörð ákveðnir minjastaðir tilheyra. Hverjum minjastað er gefin kennitala sem er þriggja stafa númer sem hengt er við sýslutákn og jarðarnúmer (dæmi: EY-162:001). Ef fleiri en ein fornleif er á minjastað bætist einingarnúmer aftan við (dæmi: EY-162:001_01). Í skýrslunni eru aðeins birtar upplýsingar um þær minjar sem eru innan áhrifasvæðisins. Af þeim sökum er númeraröðin ekki samfelld í fornleifaskránni.

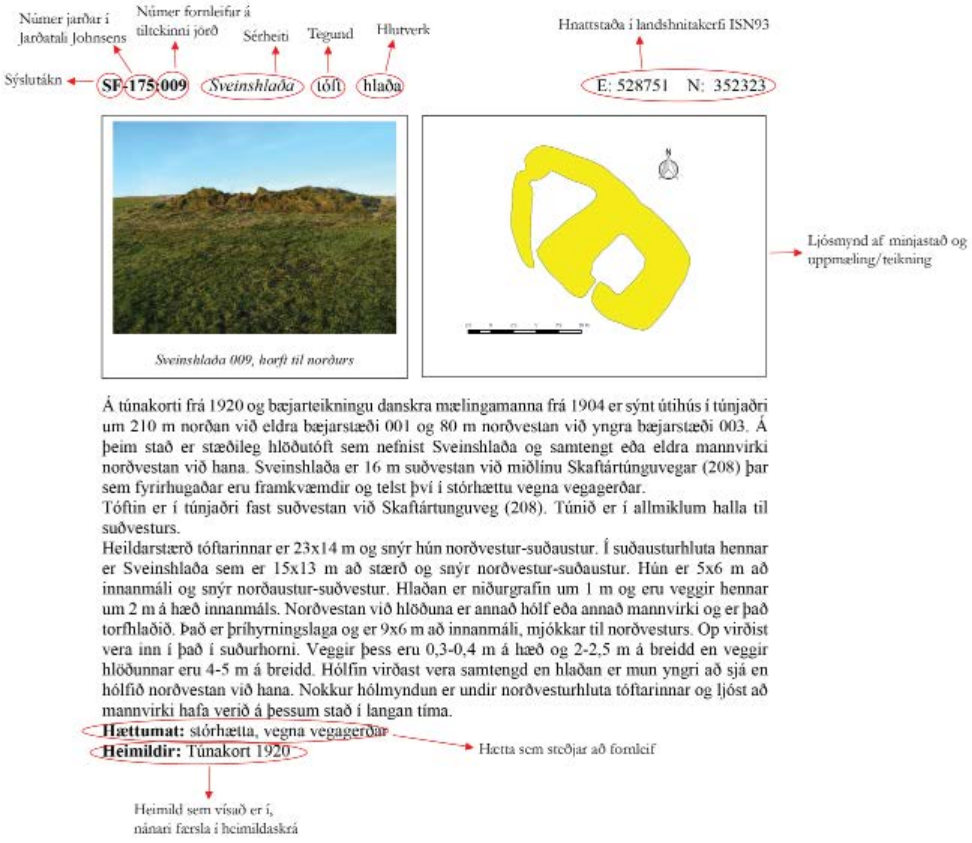
Í skránni fær hver minjastaður eina efnisgrein og er framsetning upplýsinganna stöðluð. Í fyrstu línu hverrar greinar eru grunnupplýsingar auðkennisnúmer, sérheiti, tegund, hlutverk og hnattstaða. Á eftir auðkennisnúmeri kemur sérheiti hennar ef eitthvert er og síðan tegund. Með tegundarflokkun er leitast við að skilgreina hvers eðlis fornleifin er, þ.e. hvort um er að ræða mannvirki af einhverju tagi sem enn sést, og þá hverskyns (t.d. tóft, garðlag eða varða), mannvirki sem vitað er um en er horfið (heimild, örnefni) eða fornleif sem ekki hefur verið mannvirki (álagablettur, sögustaður eða vað). Allir fornleifastaðir eru greindir til tegundar en hlutverk þeirra er ekki alltaf hægt að ákvarða. Á eftir hlutverki kemur hnattstaða minjastaðarins í ISN93. Mæling hnattstöðu er gerð með Trimble Geoexplorer 6000 mælitæki og voru allir sýnilegir minjastaðir mældir upp og var merkihnit tekið á hverjum stað hvort sem ummerki um minjar voru sýnilegar eða ekki og staður þannig merktur með því kenninafni sem hann hefur í fornleifaskránni (dæmi: EY-162:002). Samkvæmt lögum hafa allar fornleifar 15 m helgunarsvæði frá ystu mörkum minjastaðarins. Þar sem getur um „heimild um...“ t.d. útihús, þá er átt við að eingöngu eru til heimildir um staðinn, en minjar hafa ekki fundist á vettvangi við skrásetningu. Þó engar minjar hafi fundist, er engu að síður tekin hnattstaða staðarins ef unnt hefur verið að ákvarða hann á grundvelli fyrirliggjandi upplýsinga með um 50 metra fráviki.

Í annarri línu hefst lýsing minjastaðar oftast á tilvitnun í fyrirliggjandi heimildir en síðan er staðsetningu hans lýst. Þar á eftir kemur oft lýsing á aðstæðum og síðast lýsing á mannvirkinu sjálfu ásamt öðrum upplýsingum sem við eiga.

Í næstsíðustu línu er lagt mat á þá hættu sem minjastaðurinn kann að vera í. Hættustig eru eftirfarandi: 1) engin hætta, 2) hætta og 3) stórhætta. Minjar á eða við svæði þar sem framkvæmdir eiga sér stað, eða innan skipulagsreits þar sem framkvæmdir eru fyrirhugaðar, teljast yfirleitt í stórhættu. Enn er ekki að fullu ljóst hvar innan áhrifasvæðis línulögnin verður nákvæmlega en við vettvangsvinnu og

úrvinnslu var miðað við ákveðna miðlínu og aðaláhrifasvæði framkvæmda skilgreint sem 50 m breitt belti frá umræddri línu. Fornleifar innan þess voru því taldar í *stórhættu* vegna framkvæmda. Aðrar fornleifar innan áhrifasvæðis (þá á bilinu 51-150 frá miðlínu) voru taldar í almennri *hættu* vegna þess rasks sem gjarnan fylgir stærri framkvæmdum og óvissu um endanlega staðsetningu mannvirkja. Í öllum tilfellum er því nauðsynlegt að sýna aðgát við framkvæmdir til að tryggja að slíkum stöðum verði ekki raskað. Nokkrir minjastaðir sem koma við sögu voru skilgreindar í *engri hættu* en ástæðan var þá sú að ljóst þótti að öll ummerki minjanna væru þegar eru horfin og því gæti framkvæmdin ekki ógnað þeim frekar en orðið var. Einstaka fornleifar voru skráðar fast utan áhrifasvæðisins og töldust þær ekki í sérstakri hættu vegna framkvæmdanna en voru skráðar sökum nálægðar við mörk framkvæmdasvæðis en í öllum tilfellum náði friðhelgað svæði umhverfis minjarnar (sem er 15 m) inn fyrir mörk framkvæmdasvæðis. Þrjár friðlýstar minjar sem voru enn lengra frá áhrifasvæðinu voru skráðar þar sem helgunarsvæði þeirra er 100 m frá ystu mörkum minja og náði því inn fyrir áhrifasvæði framkvæmdanna.

Í síðustu línu er getið heimilda ef einhverjar eru, oft með skammstöfunum, en úr þeim er leyst í heimildaskrá aftast í skýrslunni.

Dæmi um skráningu á minjastað í skýrslum Fornleifastofnunar Íslands

4. Fornleifaskrá

4.1 Eyjafjörður

EY-193 Langahlíð

30 hdr.1712. Bændaeign. JÁM X, 138.
Lönguhlíðar (eða Efri-Lönguhlíðar) er getið í Sturlungu I (útg. 1988, 147) en samkvæmt henni fékk Björn Steinmóðsson prestur á Öxnhóli konu sinni, Birnu Guðmundardóttur bústað á jörðinni 1197 eftir að hann skildi við hana.
1387: Bæjarins er fyrst getið (í framhjáhlaupi) í Íslensku fornbréfasafni árið 1387. DI III, 396-397.
1394 og 97: Minnst er á bæinn (þ.e. Syðri-Skriðu) í framhjáhlaupi í kaupbréfi annarra jarða 1394 og 1397. DI III, 504 og 621.
1839: Samkvæmt Sýslu- og sóknarlýsingum frá 1839 eyddist bærinn 1769 af skriðuföllum og aftur um vorið 1795 en þá "umveltist gjörsamlega með húsum og 1/2 túni bærinn Lönguhlíð" SSE, 138.
"Eyðibýlin Hallfríðarstaðir og Hallfríðarstaðkot, sem fóru í eyði 1962, eru nytjuð af Lönguhlíð. Bærinn stendur rétt ofan Hörgárdalsvegar um miðbik Lönguhlíðarfjalls og nær landið frá Skriðu að Hallfríðarstöðum frá fjalli niður að Hörgá" segir í Byggðum Eyjafjarðar (BE), 450.
Túnstærð 1917: 7,6 ha. Sléttað tún 2/5, sáðreitir 200. "Skógarhögg segja menn að jörð þessi eigi á Staðartungu jörðu, en til ummerkja þykjast þeir ei kunna að segja." Torfrista er hjer lök og lítt brúkandi,..." segir í JÁM, 138.
"Víðáttumiklar grashlíðar eru þarna meðfram fjallinu og allmiklir bakkar meðfram Hörgá sem þó hafa eyðst af ágangi árinnar á seinni árum." BE, 450.

EY-193:020 frásögn rétt A 527408 N 577454
Kristján Hermannsson, fyrrverandi ábúandi í Lönguhlíð, man eftir rétt, um 200 m neðan (suðaustan) við bæ 001, austarlega í núverandi túni. Svæðið er um 140 m norðvestur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Engin ummerki réttarinnar sjást nú enda hefur hún verið sléttuð í tún.
Réttin var aðeins fyrir Lönguhlíð og samanstóð úr einum dilk og almenning. Hún var hlaðin úr torfi og grjóti.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-195 Hallfríðarstaðir

30 hdr.1712. Bændaeign. Einnig nefnt Hallfríðarstaðir Syðri.
Á bæinn er getið í framhjáhlaupi í Sturlungu I (útg. 1988, 149).
1396: Upplýsingar um jörðina hafa varðveist í sölubréfi í Íslensku fornbréfasafni frá 1396: "Jón Þorbjarnarson selr Böðvari subdjákn Ögmundarsyni jörðina Hallfríðarstaði í Hörgárdal med tilteknum ítökum og landamerkjum fyrir lausafé. [...] hann vard fremst eigandi at med þessum ummerkium. Rædr gardr fiirr utan upp j lækinn [...] selfaur j myrkardal arligha [sbr. 203b: 003]. [...] skogr j tungu jordu [Staðartunga] med þessum ummerkium. Uarda a halsinum fierer sunnan stigadæli [215:030]. Drangsteinn nidre uid skuggagotu [sjá 215:009] ok rædr hon ut æ hlas.[...] skildi jon af ser bænhus fyrnd." DI III, 503-504.
1621: Samþykkir Guðrún Halldórsdóttir kaup sem höfðu átt sér stað milli föður hennar (Halldórs Oddssonar) og Guðbrands biskups Þorlákssonar á hálfum Hallfríðarstöðum og Saurbæ öllum. Jarðabréf frá 16.-17. öld, 220.
1694: Guðbrandur Þorláksson gefur Þorláki litla Halldórssyni 10 hdr jarðapart í Syðri-Hallfríðarstöðum. Jarðabréf frá 16.-17. öld, 228. Sama ár samþykkir Þórunn Benediktsdóttir þennan jörning og gjöf eiginmanns síns til Þorláks Helgasonar. Jarðabréf frá 16.-17. öld, 228.
1839: Samkvæmt Sýslu og sóknarlýsingum (frá 1839) gjöreyddist bærinn í miklum aurskriðum um 1769 [1762 samkvæmt Ferðabók Ólafar Olaviusar] (sjá SSE, 138).
Túnstærð 1917: 4,3 ha (dagsl.13,5). Sléttað tún 2/3, sáðreitir 300. "Tún var greiðfært, en nokkuð harðlengt, fremur snöggt, en mjög heygott og fóðraði um fjórar kýr. Útheyskapur var drjúgur og skammt að sækja. Land er þar ekki mikið og útbeit léleg." Mannfellirinn mikli, 54. Alltaf hafa Hallfríðarstaðir verið taldir til betri, þó að ekki sé þar landmikið." segir í Búskaparsögu Skriðurhepps forna III, 117. "Íbúðarhúsið stendur syðst við Lönguhlíðarfjall austanvert, uppi undir fjallsrótum.[...] Hallfríðarstaðir hétu áður Hallfríðarstaðir syðri." BE I, 452.

EY-195:012 varða óþekkt A 526110 N 575984

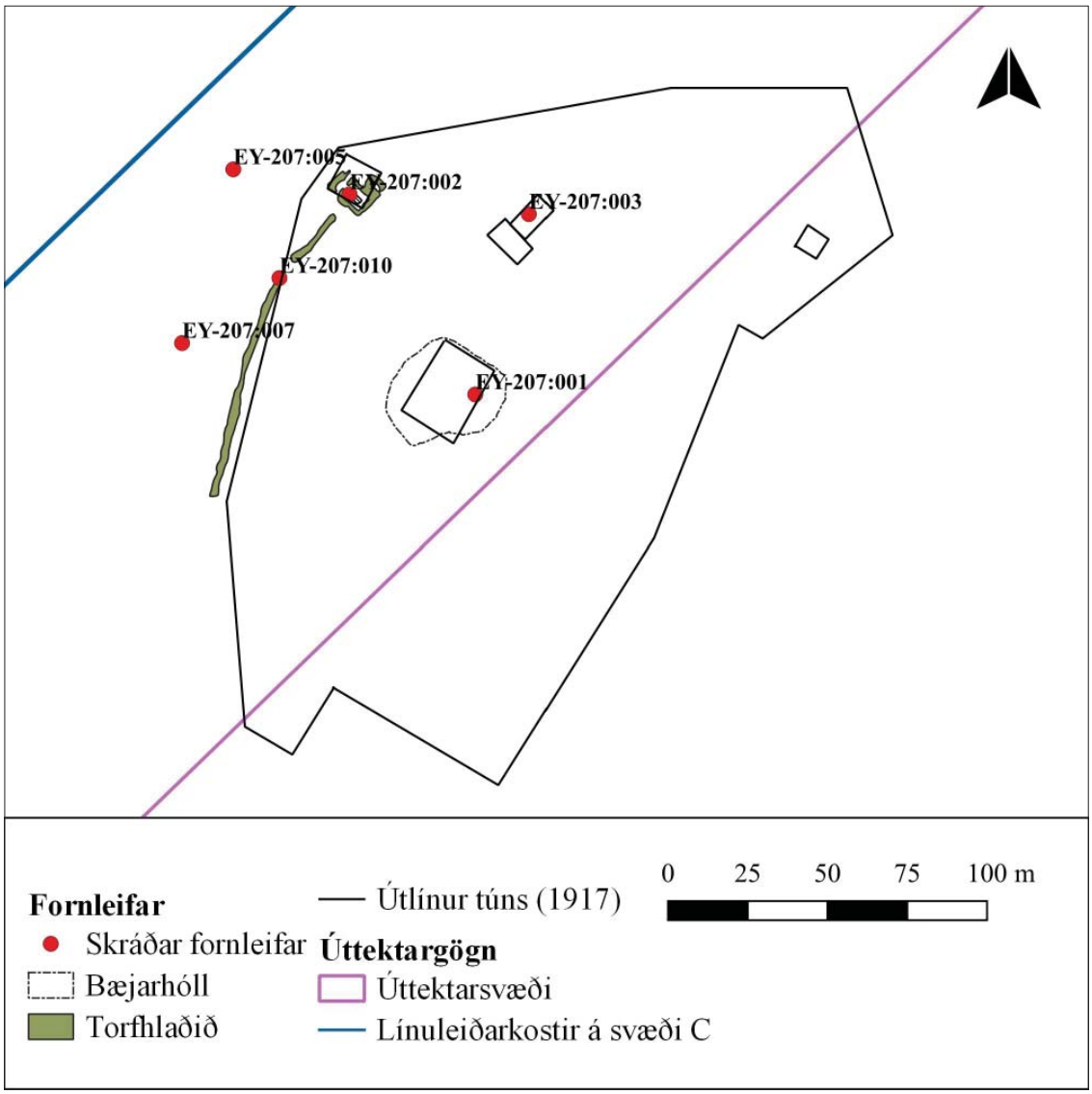

Varða EY-195:012, horft til austurs.

Varða er um 760 m SSA við bæ 001 og rúmum 400 m austan við vörðu EY-196:012 sem var á merkjum milli Hallfríðarstaða og Öxnhóls. Ekki er vitað Í hvaða tilgangi þessi varða var hlaðin. Varðan er norðarlega á grjótmel í ræktuðu túni. Hún er 85 m norðvestan við miðlínu fyrirhugðar Blöndulínu.
Melurinn er í miðju, ræktuðu túni. Hann er grýttur og lyng vex inn á milli steina.
Varðan er 2 x 2 m að stærð og 0,2 m á hæð. Hún er hrunin til norðvesturs og grjót úr henni sést liggja á melnum. Varðan er hlaðin úr stóru grjóti neðst en smærra grjót er ofar. Það má greina 1-2 greinileg umför grjóthleðslu í henni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-207 Ásgerðarstaðir

20 hdr. 1712. Konungseign. JÁM X, 146
1447: Minnst á Ásgerðarstaði í reikningum Möðruvallaklausturs frá árinu 1447. “Jtem þessa ero ødajarder claustærzens þer jngen ero kogylden med. Jn primis.[...] Jtem asgeirderstader.” DI IV, 712.
Túnstærð 1917: 2,5 ha. Sléttað tún 1/3, sáðreitir 96. “Eigandinn kóngleg Majestat, en liggur undir Möðruvalla

klaustur.[...] Rifhrís til ljettirs við eldivið. Túninu grandar hjer merkilegur vatnsuppgangur.Kvikfje er hjer mjög hætt fyrir forröðum. Reiðíngsrista er hjer engin."JÁM X,146 "Ásgerðarstaðir þóttu góð bújörð, beitiland gott og útheyskapur góður en nokkuð raklent umhverfis." BE 1990, 485. "Flatlendi nokkuð er neðan við bæinn, niður undir ána. Þar var léleg mýri, en nú orðið tún. Ásgerðarstaðir voru taldir meðaljörð í betra lagi, tún til þriggja kúa og drjúgur engjaheyskapur. En snjóþungt er þar og útbeit ekki trygg.» Mannfellirinn mikli, 45. Rósa Guðmundsdóttir, Skáld-Rósa, var fædd að Ásgerðarstöðum 1795. Búsetusaga í Skriðuhreppi forna II, 149. "Nýbýlið Staðarbakki var byggt árið 1939 úr landi Ásgerðarstaða og eru nú Ásgerðarstaðir nytjaðir frá Staðarbakka.» BE, 485. Ásgerðarstaðir fóru í eyði 1979.

EY-207:001 *Ásgerðarstaðir* bæjarhóll bústaður A 517300 N 567099

Ásgerðarstaðir fóru í eyði árið 1979. Síðasta íbúðarhúsið á jörðinni var steinsteypt, án kjallara og stendur það ennþá uppi þó að það sé í talsverðri niðurníðslu. Steinsteypta íbúðarhúsið er fast utan (norðaustan) við gamla bæinn sem stóð á jörðinni áður. Engar leifar sjást um gamla bæinn. Bæjarhóllinn er 105 m suðaustan við miðlínu Blöndulínu. Sléttaður en greinilegur bæjarhóll er á Ásgerðarstöðum. Bærinn hefur verið í miðju gamla túninu. Túnum hallar til suðausturs.

Bæjarhóll EY-207:001, horft til austurs.

Greinilegur bæjarhóll, mikill og veglegur. Hann er um 65 x 60 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Hóllinn er allt að 5 - 6 m að hæð. Mikið af ójöfnum eru í bæjarhólnum og grjótdreifar hér og þar en enga mynd er að sjá á nokkrum af þeim leifum sem þar sjást á yfirborði. Samkvæmt Sigurði Skúlasyni og Jóhönnu Margréti Halldórsdóttir, heimildamönnum, var fjós sambyggt gamla bænum og sömuleiðis var fjárhús og hlaða byggð við hann að norðvestan.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Heimildir: Túnakort 1917

EY-207:002 *Lækjarhús* tóft fjárhús A 517261 N 567162

Útihús er merkt inn á túnakort frá 1917 um 50 m ofan og utan (norðan) við bæ 001. Á þessum stað sjást enn tóftir útihússins sem kallað var Lækjarhús þar sem lækur rennur niður túnið fast utan (norðaustan) við tóftina. Tóftin er 47 m suðaustan við miðlínu Blöndulínu.

Tóftin er á e.k. stalli efst í túninu. Neðar (suðaustar) eru sléttuð tún en ofar (norðvestar) er grasi gróinn bratti og klettabelti.

Tóftin er 13 x 14 m stór og snýr nálega suðaustur-norðvestur. Hún skiptist í þrjú hólf. Sjálft fjárhúsið, A, er 6 x 5 m að innanmáli og snýr h.u.b. norðvestur-suðaustur. Garði gengur eftir því endilöngu og op eru bæði á miðjum suður-útvegg þess og á miðjum norðurvegg, yfir í hólf B, að baki sem líklega hefur verið hlaða/heytóft. Hólf B er 5x2 m að innanmáli og snýr hér um bil norðaustur-suðvestur. Það er að hluta byggt inn í brekkuna fyrir ofan. Ekki er annað op á því en það sem liggur yfir í fjárhúsin og áður er frá greint. Austast í tóftinni er lítið hólf C

Útihús EY-207:002, horft til suðausturs.

Uppmæling af útihúsi EY-207:002.

sem var hesthúskofi. Það er 3 x 2 m að innanmáli og snýr h.u.b. norðvestur-suðaustur. Op er vestast á suðurvegg þess en ekki er það tengt hinum hólfunum tveimur. Tóftin er hlaðin úr torfi og grjóti og stendur enn ágætlega þó sumir veggjanna séu talsvert farnir að hrynja. Hæð veggja er 1,5 m þar sem mest er.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

EY-207:003 *Hólshús* heimild um fjárhús A 517317 N 567156
Um 30 m utan (NNA) við bæ 001 var útihús samkvæmt túnakorti frá 1917. Húsin hafa staðið ofarlega í túni á hól sem enn er greinilegur í sléttuðu túninu. Útihúsin voru um 100 m suðaustan við miðlínu Blöndulínu.
Engin ummerki sjást um útihúsið en hóllinn sem þau stóðu á, og voru kennd við, er enn greinilegur í sléttuðu túninu. Samkvæmt heimildamönnum var húsið fjárhús sem ætíð var kallað Hólshús. Úr húsunum var sléttað um 1970 en lengi mátti sjá ummerki um þau.
Samkvæmt túnakorti frá 1917 var kálgarður fast utan (norðaustan) við Hólshús.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

EY-207:005 *Kvíaból* örnefni kvíar A 517224 N 567170
"Brekkan ofan við túnið heitir Kvíaból, en Kvíhóllinn er ofan við Berg," segir í örnefnaskrá. Kvíabólið er um 100 m ofan (NNA) við bæ 001 og fast ofan við tún. Engar kvíaleifar er nú að finna á þessum slóðum. Miðlína Blöndulínu 2020 liggur 23 m norðvestan við Kvíaból.
Grasi gróið svæði milli tveggja lækjarspræna. Kvíabólið sjálft er ofan túna og girðingar en kvíatóftin kann að hafa horfið í tún fast neðan við þetta svæði. Sigurður Skúlason, heimildamaður mundi ekki eftir tóftinni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Skrið, 49

EY-207:006 *Víghóll* sögustaður vígi A 517639 N 567543
Í Frásögum um fornaldarleifar 1821 segir: «Víghóll kringlótt Hæd rúmlega 20 fadmar um hring, skamt frá Bænum Flögu ... stendur á Hall- enn þó nærstum Sliett-lendi. gomul Relatio er, ad Þelamerkur Menn hier nedra, hafi viliad reka Gieldfie sitt frítt framm á Land, /: so kallast afrietter lands partur hier í Hörgárdal, enn bondi á Flögu, er helgadi sier þetta pláts, hafi varid vopnum Reksturinn, og Fundurinn ordid á þessum Hól," segir í Frásögnum af fornaldarleifum. Víghóll er, samkvæmt örnefnalýsingu Ásgerðarstaða skammt sunnan (innan) við Flögumerki. Á þessum stað er greinilegur hóll, um 580 m norðaustan við bæ 001 en 1,5 km suðvestan við Flögubæ 206:001. Hóllinn er ofan (norðvestan) við þjóðveg, fast ofan við timburrétt sem þar er nálægt merkjum. Miðlína úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 liggur yfir Víghól.
Hóllinn hefur verið talsvert skemmdur við malarnám (sérstaklega suðausturhlið) þótt hann sé enn stæðilegur.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: FF, 550

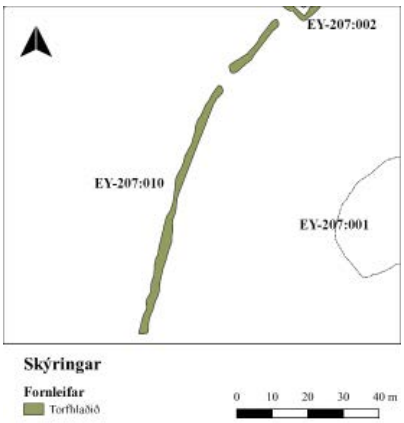
EY-207:007 *Berg* heimild um huldufólksbústað A 517208 N 567116
"Sunnan og ofar við túnið á Ásgerðarstöðum er klettabrún sem heitir Berg. Huldufólksbústaður og kirkja," segir í handriti að örnefnaskrá. Berg er nafn á klettabelti sem er í hlíðinni rétt ofan við bæ 001, á milli bæjar 001 og Bergshúsa sem eru útihús úr timbri og bárujárni (byggð á 4. áratug 20. aldar) í suðvesturjaðri túna. Berg er um 90 m VSV við bæ 001.
Berg er grasi gróið en afgerandi klettabelti. Neðar (ASA) eru sléttuð tún en ofar (VNV) aflíðandi fjallshlíð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Handrit að Ö-Skrið

Berg EY-207:007, eru lágreistir klettar milli bæjar 001 til austurs og Berghúsa til vesturs.

EY-207:010 garðlag túngarður A 517239 N 567136
Túngarður hefur legið umhverfis tún eða hluta túna á Ásgerðarstöðum. Hann er nú að mestu leyti horfinn í umrót og

Túngarður EY-207:010, horft til norðausturs.

Uppmæling af túngarði EY-207:010.

túnasléttun en sést þó en á um 70 m kafla ofan (NNV) túna, milli Lækjarhúsa 002 og útihúsa úr timbri (Bergshúsa). Túngarðurinn markar af tún í halla til ASA sem enn eru slegin.
Ólögulegur garður, byggður úr torfi. Hann er talsvert hruninn en innri brún hans er skýrari en sú ytri. Garðurinn er um 100 m langur norður-suður, en víðast 1,5-2 m á breidd og mest 0,8 m á hæð. Hann fjarar út rétt sunnan við Lækjarhús 002.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-207:011 náma mógrafir A 518009 N 567704

Mógrafasvæði er niður við Hörgá, á norðvesturbakka árinnar. Er það 15 m suðvestan við annað mógrafasvæði 013 og 920 m norðaustan við bæ 001. Ofan og norðvestan við minjarnar eru mýratún á milli djúpra skurða. Túnið sem er næst mógröfunum er ekki lengur í rækt. Miðlína úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 liggur yfir suðurhorn mógrafanna.
Niður við ána er þýft og mjög grösugt svæði svo örðugt er að sjá mörk mógrafanna. Víða eru ójöfnur og skorningar. Skurðirnir sem hafa verið grafnir í gegnum mýrlendið norðvestan við mógrafirnar hafa þurrkað svæðið upp og eru mógrafirnar þurrar, þýfðar og grösugar. Einnig vex arfi í þeim á stöku stað.
Mógrafasvæðið virðist vera 100x40 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Mógrafasvæðið er nokkuð skýrt afmarkað af tveimur stöllum í suðvesturenda en lágur kantur afmarkar þær til norðausturs. Stallarnir við suðvesturjaðar mógrafanna eru 0,4-0,6 m háir. Miðsvæðis ofan og vestan við efri og vestari stallinn er grænni grasgróður en í kring og hart undir fót. Mögulega hefur þar verið þurrkvöllur og ekki útilokað að þar hafi verið mótóft en þó er ekkert tóftarlag á þýfinu. Frá mógrafasvæðinu hallar til suðausturs í átt að ánni.

Mógrafir EY-207:011, horft til norðausturs.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-207:012 náma mógrafir A 517623 N 567574

Óljós ummerki um mógrafir eru 40 m norðvestan við Víghól 006, neðan við valllendisbarð í brekku og ofan við mikinn skurð sem er á milli mógrafa og hóls. Mógrafirnar eru 570 m norðaustan við bæ 001 og 15 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Innan mógrafasvæðisins og í næsta nágrenni þess er votlendisgróður og dýjamosi. Víða eru dýjauppsprettur á svæðinu.
Mógrafasvæðið er nokkuð samfellt, 55x13 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Grafið hefur verið neðan við þurrt barð eða í jaðri þess og að auki sést ein stök ferhyrnd

Mógrafir EY-207:012, horft til SSV.

gröf. Hæst er um 1 m upp á bakka mógrafanna en víðast er það lægra. Staka gröfin er 0,2-0,3 m djúp og gróin. Innan mógrafanna er deiglent og gróið og hallar frá því til suðausturs.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-207:013 náma mógrafir A 518074 N 567770

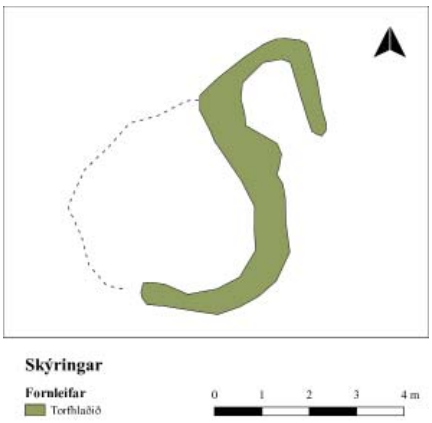
Mógrafir EY-207:013, horft til SSV.

Mógrafasvæði er niður við Hörgá, á norðvesturbakka árinnar. Er það 15 m norðaustan við annað mógrafasvæði 011, 8 m suðaustan við tóft 014 og rúmum 1 km norðaustan við bæ 001. Ofan og norðvestan við mógrafirnar eru mýratún á milli djúpra skurða. Túnið sem er næst mógröfunum er ekki lengur í rækt. Miðlína úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 er 10 m suðaustan við mógrafasvæðið.
Niður við ána er þýft og mjög grösugt svæði svo örðugt er að sjá mörk mógrafanna. Víða eru ójöfnur og skorningar. Skurðirnir sem hafa verið grafnir í gegnum mýrlendið norðvestan við mógrafirnar hafa þurrkað svæðið upp og eru mógrafirnar þurrar, þýfðar og grösugar. Einnig vex arfi í þeim á stöku stað.
Mörk mógrafasvæðisins sjást einkum á norðvesturjaðri þeirra en þar er ógreinilegur kantur, um 50 m langur, sem liggur norðaustur-suðvestur. Ekki er ljóst hversu breitt svæðið er því ekki sést afmörkun þess til suðausturs. Það virðist hafa náð langleiðina að Hörgá og verið um það bil 15 m breitt. Mógrafirnar eru mjög samansignar og grunnar, ekki dýpri en 0,3-0,4 m.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-207:014 tóft heystæði A 518069 N 567795
Lítil ógreinileg og tvískipt tóft er á milli skurðs og mógrafa 013, nærri norðvesturbakka Hörgár. Tóftin er um 1 km norðaustan við bæ 001 og 95 m NNA við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er á þurru barði í deiglendi sem hefur verið þurrkað upp þegar framræsluskurðir voru grafnir og tún ræktuð ofan og norðvestan við hana. Mikill grasvöxtur er á tóftinni og allt í kring.
Tóftin er 6,5x4,5 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Í norðausturenda er lítið en skýrt hólf og er op inn í það á SSA-hlið. Hólfið er 1,6x1,3 m að innanmáli og snýr NNV-SSA. Í suðvesturhluta tóftar er allstórt hólf sem er nokkuð skýrt afmarkað til suðausturs en mun síður til norðvesturs. Er það hringlaga, tæpir 4 m í þvermál. Hæð veggja er 0,3-0,4 m en breidd veggja meiri í suðvestari hlutanum. Ekki er ljóst hvaða hlutverki tóftin gegndi en líklegt er út frá gerð hennar, en ekki síst staðsetningu, að hún hafi verið móstæði og/eða heystæði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Heystæði EY-207:014, horft til suðausturs.

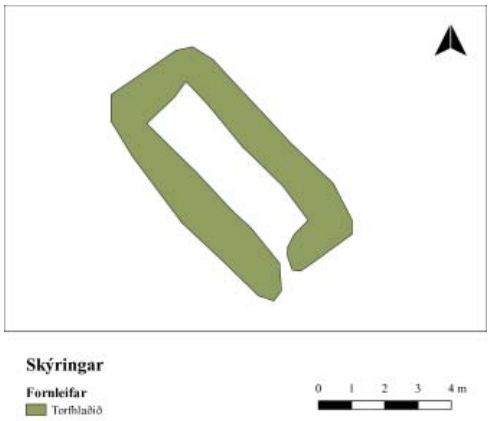
Uppmæling af heystæði EY-207:014.

EY-208 Ásgerðarstaðasel

“Ausgierdastadasel, bygt úr heimajörðinni. Næst afliðin vi ár hefur þetta býli í eyði staðið. Árið næst fyrir bóluna Anno 1707 var hjer bygð og nokkrum sinnum áður. Landskyld xl álnum, og kortaðist þá um so mikið landskyld heimajarðarinnar.” JÁM X,146 “Ásgerðarsel er nú nytjað frá Staðarbakka,...” BE, 486. Byggt að nýju árið 1900, byggt af Kristjáni Þorsteinssyni frá Öxnhóli, fór í eyði 1979.
Túnstærð 1917: 1,4 ha. Sléttað tún 1/5. “Bærinn er rétt neðan vegarslóðans allnokkru framan við Staðarbakka og standa hús þar enn að hluta. Fyrrum var túnið í Ásgerðarstaðaseli lítið, en mýrlendi í nágrenni bæjarins var framræst og ræktað upp úr miðri þessari öld. Gott slægjuland var í nágrenni og grasgefið en nokkurt vetrarríki.” BE,486. “Raklent er í kringum túnið nema að ofan, þar sem heiðarbrekkurnar taka við. Allt er þar grasi vafið og gott um slægjuland, en vetraríki er mikið.” Mannfellirinn mikli, 44.

EY-208:002 heimild um útihús A 516136 N 565932
Um 15 m ofan og utan við bæ 001 var útihús sem merkt er inn á túnakort frá 1917. Engin ummerki sjást nú um húsið sem var nálega þar sem jeppaslóði inn Hörgárdal liggur nú.
Grasi gróið svæði fast neðan (suðaustan) við jeppaslóða.
Grasi gróin hæð ofan (norðvestan) við bæ 001 en neðan við vegarslóða. Hleðsluleifar sjást í jaðri hæðarinnar þar og eru þar líklega leifar af hleðslu sem rutt hefur verið út. Aðrar leifar um húsið sjást ekki.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

EY-208:003 tóft útihús A 516106 N 565889
Um 30 m innan við bæ 001 og örlítið ofar (suðvestan) var útihús samkvæmt túnakorti frá 1917. Þar sjást ennþá leifar hússins sem er fast neðan (suðaustan) við jeppaslóða inn Hörgárdal, innan (suðvestan) við Bæjarlæk. Tóftin er 163 m suðaustan við miðlínu Blöndulínu 3 en helgunarsvæði tóftarinner lendir þar innan.
Á suðvesturbarmi Bæjarlækjar. Innar eru grasi gróin tún í órækt og í aflíðandi halla að Hörgá.

Uppmæling af tóft EY-208:003.

Tóft EY-208:003, horft til suðausturs.

Tóftin er einföld og 8 X 4 m að stærð. Hún snýr VNV-ASA og er hlaðin úr torfi og grjóti. Op er syðst á austurvegg. Tóftin virðist örlítið niðurgrafin. Hæð frá tóftarbotni og að innri brún veggja er 0,3 m en frá ytri brún veggja er hæðin 0,1 m.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

EY-208:009 *Kvíhóll* örnefni kvíar A 516108 N 566031
“Ofan við tún í Ásgerðarseli er Kvíhóll og gegnum hann Bæjargil,” segir í örnefnaskrá. Kvíahóllinn nær frá efri jaðri túna í Ásgerðarstaðaseli og upp á heiðina fast innan (suðvestan) við bæjarstæðið. Engar kvíar eru greinilegar á eða við hólinn. Kvíhóll er 60 m suðaustan við miðlínu Blöndulínu 2020.
Kvíahóll er melhóll sem er ber í toppinn en grasi gróið er í kringum hólinn. Líklegast hafa kvíarnar ekki verið á hólnum heldur í hólrótum og þá helst neðan (suðaustan) við hann, í túnjaðri Ásgerðarstaðasels. Ef sú er raunin hafa þær líklega horfið við túnasléttun eða jafnvel í jeppaslóðann sem liggur inn Hörgárdalinn efst í túni.
Hættumat: hætta, vegna vegagerðar
Heimildir: Ö-Skrið, 48

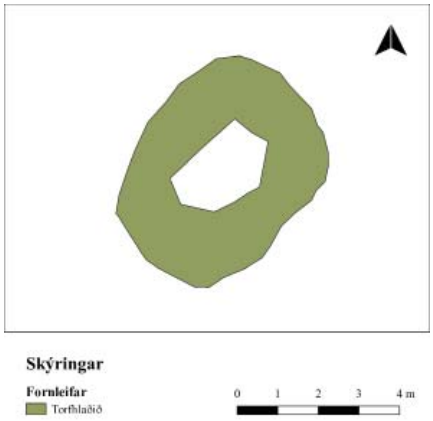
EY-208:012 tóft heystæði A 516211 N 566152

Heystæði er tæpum 260 m NNA við bæ 001 og um 150 m norðaustan við Kvíhól 009, ofan við heimatúnið. Deiglent er á milli lækja og hryggja í brekkunni, heystæðið er í deiglendum fláka og sést ekki fyrr en að því er komið. Heystæðið er 52 m suðaustan við miðlínu Blöndulínu 2020.

Tóftin er fremst á stalli, deiglent er til norðausturs en melur til suðurs. Brekkunni hallar til suðausturs, niður

Heystæði EY-208:012, horft til suðausturs.

Uppmæling af tóft EY-208:012.

fjallið.

Tóftin er 5,7x4,5 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Hún er ferhyrnd og einföld. Veggir eru 0,2-0,5 m á hæð, ytra byrði hærra en hið innra. Tóftin er líklega torfhlaðin, veggir eru algrónir og þýfðir. Ekkert op sést á yfirborð inn í tóftina.

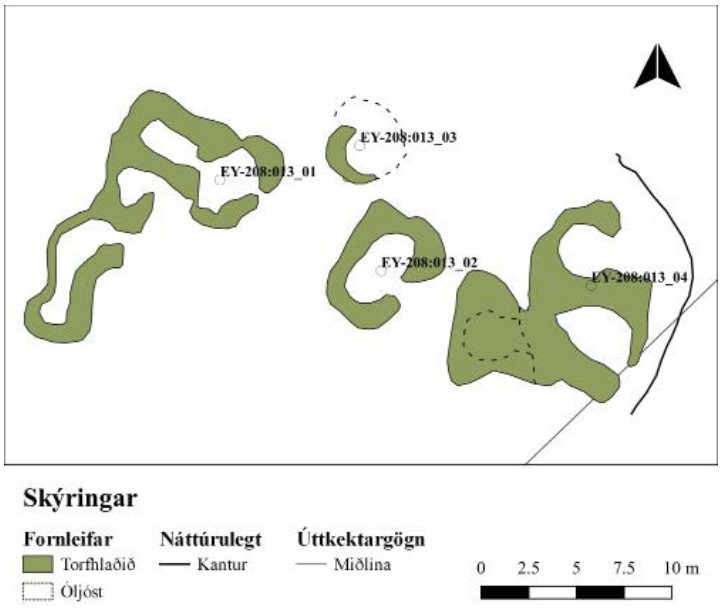
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-208:013_1 tóft sel A 516410 N 566446

Nokkrar tóftir, sumar mjög skýrar en aðrar ógreinilegri, eru í miðri hlíð ofan við láglendið og neðan við melbörð norðaustarlega í landi Ásgerðarstaðasels. Minjarnar eru á tungu milli tveggja lækjardraga, 1,1 km suðvestan við Ásgerðarstaði 207:001 og 600 m norðaustan við bæ 001. Hlutverk minjaheildarinnar er ekki þekkt en staðsetning þeirra innan jarðar, umfang og útlit gætu bent til þess að þarna hafi verið haft í seli. Sú tóft sem hér er skráð er þá sjálf seltóftin og er hún 19 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Efst í tungunni er þýft og gróið en eftir því sem neðar dregur verður vart við jarðvegsrof. Sumsstaðar virðist það hafa gróið aftur en neðarlega í brekkunni er rofið ofan í mel. Á grónu svæðunum er valllendisgróður með lyngi inn á milli.

Minjasvæðið er 30x18 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Innan þess eru fjórar tóftir, tvær þeirra eru mjög greinilegar (013_1-2) en hinar tvær ógreinilegri. Lýsingin hefst á tóft 013_1 sem er efst og norðvestast á svæðinu. Hún er hlaðin undir lága brún sem myndar að hluta til veggi á þeirri hlið. Tóftin skiptist í fjögur hólf en ef til vill væri réttara að tala um tvær aðskildar tóftir. Tóftin er í heild 14x8,5 m stór, hlaðin í vinkil, og snýr norðaustur-suðvestur. Norðausturhlutinn er tvískiptur. Op er inn í fremra hólfið í suðausturenda. Það er 3x3,5 m að innanmáli og snýr norðaustur-suðvestur. Í þessu hólfi eru rofskörð í veggjum á norðaustur og suðvestur hliðum. Op er úr þessu hólfi til norðvesturs inn í

Uppmæling af seli EY-208:013, alls eru fjórar tóftir innan minjasvæðisins.

innra hólfið sem virðist lítillega niðurgrafið. Þar standa veggir betur en í fremra hólfinu og eru 0,4-0,5 m á hæð. Hólfið er 3x1,5 m að innanmáli og snýr norðvestur-suðaustur. Í suðvesturhluta tóftarinnar eru tvö hólf hlaðin undir brúnina. Lítið hólf er þar suðvestan við norðausturhluta tóftarinnar. Það er 1,5x2 m að innanmáli og snýr norðaustur-suðvestur. Op er inn í það á suðausturhlið. Suðvestast í tóftinni er svo mjög skýrt hólf, mjótt og langt, sem minnir á kvíar. Það er 6 m langt og 1-2 m á breidd, snýr norðaustur-suðvestur. Op er á því í austurhorni. Ytri brún veggja á suðausturhlið er 0,7 m á hæð og er það mesta veggja hæð í tóftinni. Hvergi sést í grjót í hleðslum en ætla má að veggir séu bæði hlaðnir úr torfi og grjóti. Þýft er framan og suðaustan við tóftina og er stutt frá henni að tóft 013_2 til þeirrar áttar.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Tóft EY-208:013_1, horft til suðausturs.

Tóft EY-208:013_2, horft til austurs.

EY-208:013_2 tóft óþekkt A 516418 N 566441
Einföld og ílöng tóft er 5 m suðaustan við seltóft 013_1. Hún er 10 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er 6,5x4,5 m stór og snýr norðaustur-suðvestur. Op er á henni á miðri suðausturhlið. Rofskarð er í norðausturvegg og talsvert hrun virðist vera í austurhorni en þar er veggurinn allbreiður. Víðast er hæð veggja 0,4-0,5. Ekki er ljóst hvaða hlutverki þessi tóft hefur gegnt.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-208:013_3 tóft óþekkt A 516417 N 566448
Ójós tóft, einföld og nokkuð hringlaga, er á milli og norðaustan við tóftir 013_1 og 013_2. Tóftin er 16 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er 4,5x4 m að stærð, litlu lengri norður-suður en austur-vestur. Veggir eru útflattir nema suðvestast þar sem þeir eru 0,2-0,4 m á hæð. Hlutverk þessarar tóftar er ekki þekkt en þar sem umfang hennar er lítið og veggir útflattir er líklegt að þarna hafi verið heystæði eða mannvirki sem ekki hefur borið þak.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Tóft EY-208:013_3, horft til norðausturs.

Tóft EY-208:013_4, horft til suðvesturs.

EY-208:013_4 tóft óþekkt A 516429 N 566441

Suðaustast á minjasvæðinu er afar óljós og óregluleg tóft sem kann að vera náttúrumyndun. Miðlína úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 liggur yfir meinta tóft.

Meint tóft er 10x10 m að stór og virðist skiptast í þrjú hólf. Austurhluti tóftarinnar snýr norður-suður og út frá honum gengur mjög ógreinilegt hólf til vesturs. Nyrst í tóftinni er skýrasta hólfið sem er um 3 m í þvermál innanmáls og er breitt op á austurhlið þess. Þar sunnan við er grunnt og fremur óreglulegt hólf sem er 4x2,5 m að innanmáli, snýr VNV-ASA. Op er á því í suðurhorni. Vestan við þetta hólf er þýft svæði sem stendur hærra en umhverfið og er nokkuð skýr kantur meðfram því sem virðist geta verið ytri brún veggja en lögun þeirra er fremur óregluleg. Innan þýfisins er lægð sem virðist geta verið þriðja hólfið í tóftinni. Það er 3x2,5 m að innanmáli og snýr austur-vestur. Veggir í þessari tóft eru mun signari og þýfðari en í hinum tóftunum, eru 0,2-0,3 m á hæð. Hvergi sést í grjót í meintum veggjahleðslum. Vesturhluti þessa meinta mannvirkis er síst sannfærandi kann að vera náttúrumyndun. Í austurhlutanum er afgerandi niðurgröftur eða lægðir þar sem virðast geta verið hólf í tóft en mögulega hafa þau myndast við efnistöku þegar önnur mannvirki voru reist.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-208:015_1 náma mógrafir A 516202 N 566329

Ummerki um móskurð eru norðaustan og austan við hól sem skagar út úr brekku í norðvestanverðum Hörgárdal, innan og suðvestan við grasi gróið gil. Uppi á hólnum er ógreinileg, einföld mótóft. Minjarnar eru 240 m suðvestan við meint sel 013 og 420 m norðan við bæ 001. Hér verður fjallað um mógrafirnar sem eru 66 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Uppmæling af minjum EY-208:015.

Í brekkunni eru grösugar hallamýrar á stöllum og kann móskurður að hafa verið víðar á þessu svæði.

Afmörkuð mógrafasvæði sjást á tveimur stöðum á svæði sem er 30x10 m stórt og snýr norðvestur-suðaustur. Annars vegar eru mógrafir fast norðaustan við hólinn sem tóft 015_2 er á og hins vegar ofan í grónu gili, neðar og suðaustar. Í gilinu er ein stök gröf inn í bakkann, nokkuð skýrt afmörkuð. Hún er 4x2 m að stærð og snýr norður-suður. Gröfin er gróin og vex dýjamosi í henni. Í efri gröfunum næst tóftinni eru enn greinanlegar stokkagrafir á svæði sem er 16x4 m að stærð. Þær eru að mestu þurrar og grónar en vatn stendur í einni slíkri. Dýpstu grafirnar eru 0,5-0,7 m djúpar.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-208:015_2 tóft A 516193 N 566321

Mótóft við mógrafir 015_1 er 80 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Tóftin er á þurrlendi uppi á klapparhóli.

Veggir tóftarinnar eru útflattir og sést ytri brún þeirra nánast ekki vegna rofs. Það má greina hana óljóst og er

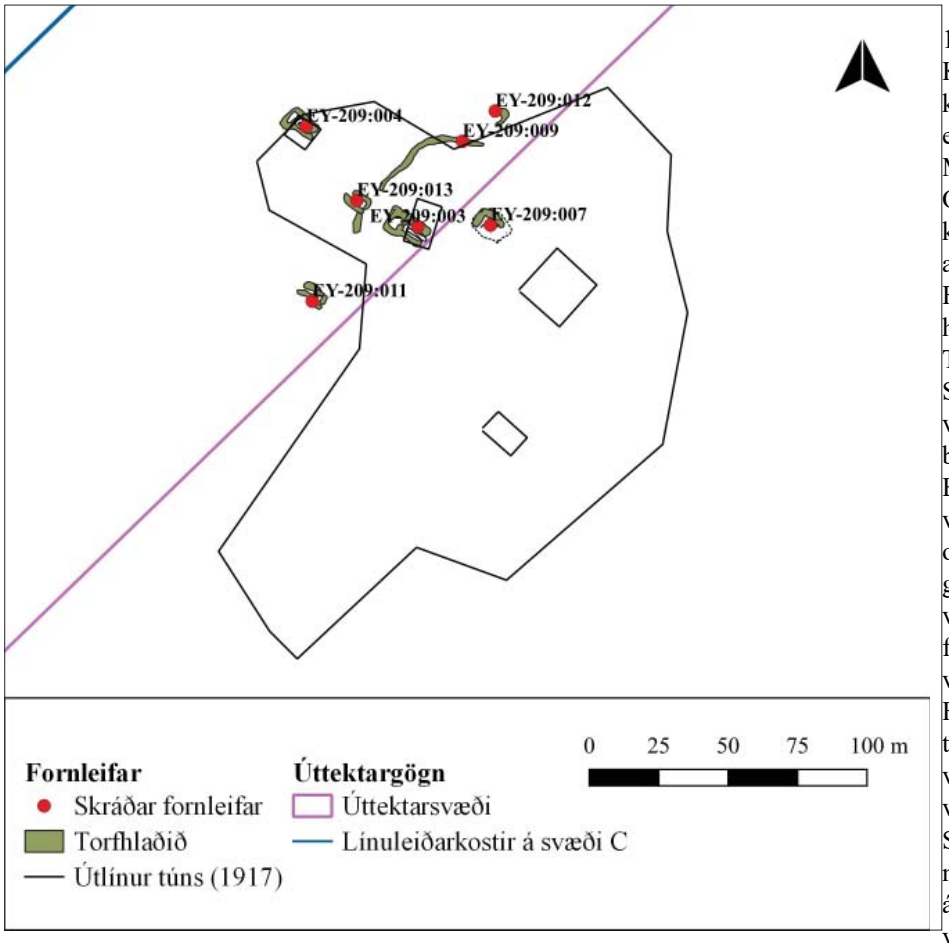
Mógrafir EY-208:015_1, horft til vesturs.

Mótóft EY-208:015_2, horft til suðausturs.

tóftin 4,5x4,5 m að stærð. Ekkert op sést á henni og ólíklegt að það hafi verið. Innri brún veggja er nokkuð greinileg og í henni má sjá glitta í grjót. Hæð veggja er 0,1-0,2 m.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-209 Flögusel

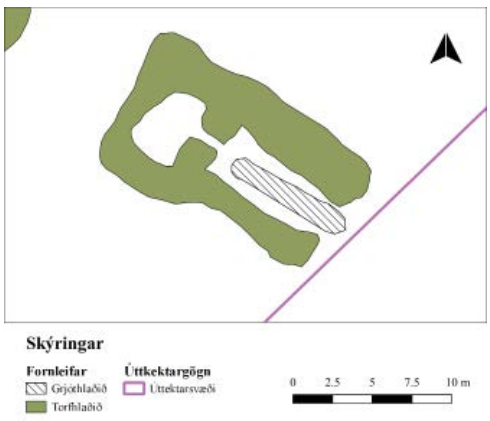

10 hdr. 1712. Konungseign. "Eigandinn kóngleg Majestat, en liggur nú undir Möðruvallaklaustur. Óljóst hvört þetta lögbýli kallast, því að nokkrir ætla að þetta býli jörðinni Flögu fyrrum fylgt hafa.» JÁM X,146-147. Túnstærð 1917: 1,6 ha. Sléttað tún 1/4. "Flögusel var lengst af fremsta byggt ból í Hörgárdal. Bærinn stóð rétt utan við Flöguselshóla og eru tóftirnar greinilegar skammt ofan vegarslóðans sem liggur fram Hörgárdalinn. Niðri við ána er grjótrétt [...] Framan við Flöguselsland tekur Möðruvallaafréttur við og skammt sunnan við Laugareyri eru rústir Saurbæjarsels en selstaða mun hafa lagst af þar í lok átjándu aldar. Í Flöguseli var meðaltún og góður útheyskapur, enda grasgefið þar í kring og landgæði mikil, en snjóþungt og vetrarbeit því nokkuð ótrygg." BE, 487. "Upphaflega var þar selstaða frá Flögu. Byggð var þar stopul allt til loka átjándu aldar. Í Flöguseli var rösklega tveggja kúa tún, talsverðar engjar, landgæði mikil, en vetrarbeit ótrygg, enda snjóþungt nokkuð." Mannfellirinn mikli, 43. Í eyði frá 1926.

EY-209:003 tóft fjárhús A 515478 N 565315
Tæpum 30 m ofan (VNV) við bæ 001 er útihús merkt inn á túnakort frá 1919. Á þessum stað eru enn fjárhústóftir

Tóft EY-209:003, horft til suðausturs.

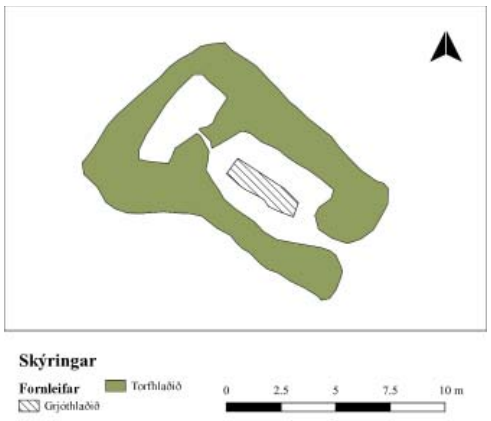
Uppmæling af tóft EY-209:003.

ofarlega (vestarlega) í túni. Tóftin er 135 m suðaustan við miðlínu Blöndulínu 2020.
Fjárhúsin eru ofarlega í túni sem er komið í algjöra órækt og hlaupið í þúfur. Ofar (vestar) tekur við meiri bratti. Tóftin er 17 X 9 m að stærð og snýr suðaustur-norðvestur. Hún skiptist í tvö hólf. Að austan er sjálft fjárhúsið sem er 9 X 5 m að innanmáli og snýr austur-vestur. Garði gengur eftir fjárhúsinu endilöngu. Greinilegt er að timburgafl hefur verið fyrir austurendanum en hann hefur verið rifinn burtu. Op hefur verið úr fjárhúsinu og yfir í hlöðu að baki. Grjóthleðslur eru greinilegar víða í fjárhúsinu og ná vegghleðslur sem eru úr torfi og grjóti ná mest 1,6 m hæð. Hlaðan er 5 X 3 m að innanmáli og snýr NNA-SSV. Ekki er annað op á henni en það sem er yfir í fjárhúsið. Vegghleðslur hlöðunnar eru lægri en fjárhússins og er hún að hluta niðurgrafin. Hæð veggja innanfrá er 0,8 m en mælt utan frá eru þeir aðeins 0,3 m.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1919

EY-209:004 tóft fjárhús A 515438 N 565351
Útihús er merkt inn á túnakort um 80 m ofan (VNV) við bæ 001 og um 40 m ofan (VNV) við fjárhústóft 003. Á þessum stað er óljós tóft, líklega af fjárhúsum. Tóftin er 80 m suðaustan við miðlínu áhrifasvæðis vegna Blöndulínu 2020.
Tóftin er í raun ofan (VNV) eiginlegra túna, milli hennar og fjárhústóftar 013 er talsverður bratti.
Tóftin er hrunin, sigin og hlaupin í þúfur. Að auki er hún á kafi í grasi. Tóftin er 12 X 9 m að stærð og snýr

Tóft EY-209:004, horft til SSA.

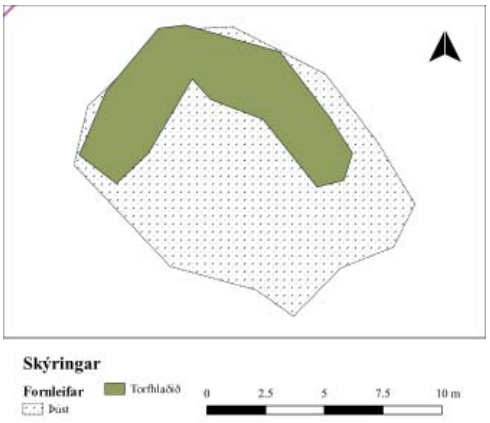

Uppmæling af tóft EY-209:004.

suðaustur-norðvestur. Hún er tvískipt en í raun er erfitt að fullyrða mikið um innri skipan hennar þótt hér sé gerð tilraun til að túlka þá óljósu tóft sem enn sést. Suðaustar er aflangt hólf, líklega um 5 X 3 m að innanmáli. Op virðist hafa verið á miðjum suðausturvegg hólfsins og sömuleiðis yfir í annað hólf vestar, á norðvesturvegg miðjum. Óljóst má sjá hrygg sem gengur eftir endilöngu hólfinu og er hann líklega leifar alveg hrunins garða. Hólfið að baki (norðvestar) hefur líklega verið hlaða og snýr þvert á fjárhúsið eða norðaustur-suðvestur. Ekki er annað op á hólfið heldur en það sem liggur yfir í fjárhúsið. Þetta hólf er örlítið stæðilegra heldur sjálft fjárhúsið og veggir eru mest 0,4 m á hæð. Engar grjóthleðslur sjást í tóftinni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1919

Tóft EY-209:007, horft til norðausturs.

Uppmæling af tóft EY-209:007.

EY-209:007 Tóft útihús A 515504 N 565316
Um 5 m ofan (norðvestan) við bæ 001 er óljós tóft eða þúst. Hún er rúmum 5 m utan við áhrifasvæði Blöndulínu 2020 en helgunarsvæði tóftarinnar skarast við áhrifasvæðið. Af þeim sökum er fornleifin hér með.
Tóftin er fyrir miðju túni. Túnin umhverfis eru í aflíðandi halla til suðausturs og eru löngu komin í órækt.
Tóftin er afar óljós. Hún er 10,5 X 5 m að stærð og snýr h.u.b. norðvestur-suðaustur. Norðausturhornið er sæmilega greinilegt en aðrir hlutar tóftarinnar eru vart meira en dæld. Sökum þess hversu óljós tóftin er er ómögulegt að vita hvort/hvar op hafa verið á henni. Líklegast hefur hún þó verið einföld. Veggir eru mest 0,2-0,3 m á hæð og hvergi sjást grjóthleðslur
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-209:008 *Vörðuhóll* varða óþekkt A 515055 N 565173
"Margir hólar eru á þessum slóðum og heita þeir allir einu nafni Flöguselshólar. Ná þeir allt út undir túnið á Flöguseli. Á einum hólnum er svolítil varða og nefnist hann því Vörðuhóll," segir í örnefnaskrá. Vörðuhóll/Vörðumelur er um 120 m ofan og innan við (norðvestan) við stekk 010. Hóllinn er utan við jeppaslóða sem liggur inn Hörgárdal, þar sem hann ber hæst í hlíðinni. Varðan er 48 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Lítt gróinn melur. Sunnan við melinn er Vörðugil.
Vörðubrot er á melnum nokkuð ógreinilegt. Brotið er um 0,3 m á hæð en 1,0-1,5 m í þvermál, alveg hrunið. Varðan var fyrst skráð á vettvangi árið 2005. Farið var aftur á vettvang í ágúst 2020 og virtist varðan hafa verið endurhlaðin að nokkru. Var hún um 1 m í þvermál og 0,6 m á hæð.

Varða EY-209:008, horft til austurs.

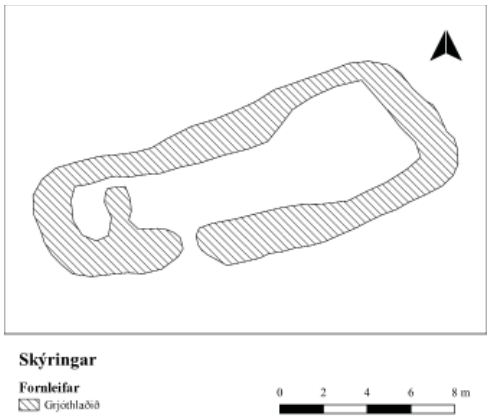
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Skrið, 48

EY-209:009 garðlag túngarður A 515494 N 565346
Túngarður hefur verið umhverfis tún eða hluta túna í Flöguseli. Hann sést á kafla ofan (norðvestan) við heimatúnið. Túngarðurinn er ekki sýndur á túnakorti frá 1919 og ekki ljóst hvað afmarkaði heimatún Flögusels á þeim tíma sem kortið var gert. Á túnakorti er búið að stækka túnið til norðvesturs, að úthúsi 004 og líklega er túngarðurinn eldri. Túngarðurinn er 123 m suðaustan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 2020.
Garðurinn markar af tún sem eru í aflíðandi halla til suðausturs og eru löngu komin í órækt.
Túngarðurinn er algróinn, stórþýfður og liggur í sveig á milli tófta 014 til suðvesturs og útihúss 012 til norðausturs. Garðurinn er fyrst greinilegur fast utan (norðaustan) við dæld þar sem lítill lækur hefur runnið ofan og rétt innan (norðan) við tóft 003. Þar er garðurinn greinilegur á um 8 m kafla til norðurs. Á þessum kafla er garðurinn 1,5-2 m á breidd en 0,5 m hár og grasi gróinn. Garðurinn verður mun óskýrari Þá beygir garðurinn til ASA og liggur í um 20 m áður en hann fjarar alveg út, sunnan við tóft 012. Alls sést túngarðurinn á um 50 m löngum kafla.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1919

EY-209:010 tóft stekkur A 515158 N 565113
"Niðri við á er grjótrétt [005] og önnur rétt er nyrst í Flöguselshólum skammt ofan vegar," segir í Árbók Ferðafélagsins 1990. Tóftin er um 1,2 km innan (suðvestan) við Flögusel 001, neðan (suðaustan) við stóran mel, á milli hóla. Hún er 60 m suðaustan við miðlónu áhrifasvæðis vegna Blöndulínu 2020.
Grasi vaxið svæði en melar eru allt um kring.
Tóftin er 18 X 7 m að stærð og snýr nálega austur-vestur. Hún er tvískipt. Eystra hólfið er mun stærra eða 12 X 4 m að innanmáli. Það er sporöskjulaga og snýr eins og tóftin. Op er á suðurvegg sunnarlega og inn í vestara hólfið austast á milliveggnum milli hólfanna tveggja. Vestara hólfið er 1-1,5 m á kant, ferhyrnt. Tóftin er hlaðin úr torfi og grjóti og sjást grjóthleðslur alls staðar vel. Hún er talsvert niðurgrafin en hæð veggja, mæld innanfrá er 1,2 m en að utan aðeins 0,2 m. Lag tóftarinnar, staðsetning hennar og fjarlægð frá bæ bendir helst til að hún sé stekkjartóft.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Bjarni E. Guðleifsson: "Óbyggðaleiðir umhverfis Þorvaldsdal og Hörgárdal", 170

Stekkur EY-209:010, horft til norðausturs.

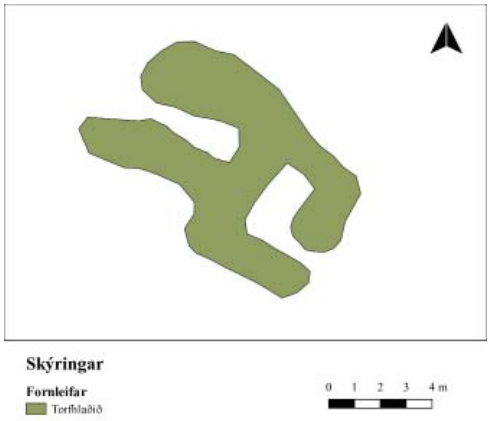

Uppmæling af stekk EY-209:010.

EY-209:011 tóft útihús A 515440 N 565288

Tóft er fast utan (norðaustan) við bæjarlæk. Hún er 30-40 m innan (suðvestan) við útihústóft 003.Tóft er fast utan (norðaustan) við bæjarlæk. Hún er 30-40 m innan (suðvestan) við útihústóft 003. Tóftin er 130 m suðaustan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.

Í grasi grónu túni sem er í órækt og á kafi í grasi. Lækur rennur niður túnið fast utan (norðan) við tóftina.

Uppmæling af tóft EY-209:011.

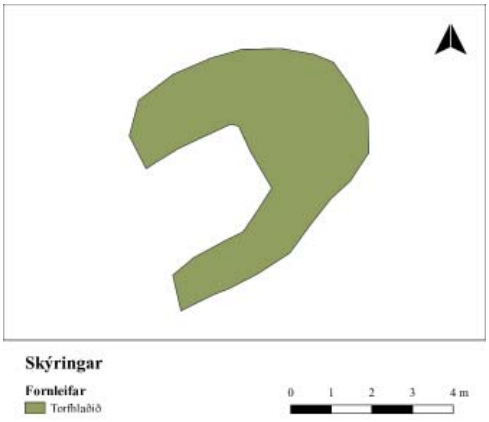
Tóft EY-209:011, horft til austurs.

Tóftin er 10 X 7 m að stærð og snýr h.u.b. suðaustur-norðvestur. Hún skiptist í tvö hólf. Suðustar er hólf sem er 3 X 2 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Hugsanlega hefur op verið úr þessu hólfi og yfir í norðvestara hólfið syðst á millivegg en hann er nú of hruninn til að hægt sé að fullyrða um það. Op virðist vera til suðvesturs, inn í hólfið. Norðvestara hólfið er 4 X 2 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Op er á vesturvegg þess nyrst. Tóftin er á kafi í grasi og nokkuð óljós af þeim sökum. Veggir hennar eru mest 0,7 m á hæð en helgast það að talsverðu leyti af umfangsmiklu stórþýfi. Engar grjóthleðslur sjást í tóftinni.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

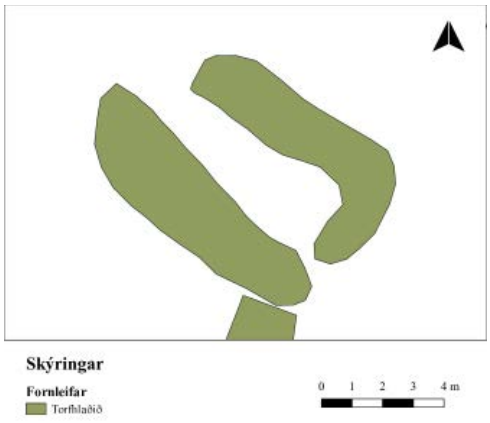
Tóft EY-209:012, horft til norðausturs.

Uppmæling af tóft EY-209:012.

EY-209:012 tóft útihús A 515506 N 565356
Óljós tóft er um 50 m norðan við bæ 001 og níu metrum norðaustan við túngarð 009. Tóftin er í jaðri heimtúnsins líkt og það var afmarkað 1919. Tóftin er byggð utan (sunnan) í óljósa brekku og að öllum líkindum grafinn inn í hana að hluta. Miðlína Blöndulínu 2020 er 135 m norðvestar.
Í grasi grónu túni sem er í órækt og á kafi í grasi. Vegna mikils gróðurs var erfitt að greina tóftina.
Tóftin er 6 x 4 m stór, einföld og snýr ANA-VSV. Hún er afar óskýr vegna mikils gróðurs og púfna. Veggirnir eru 0,2-0,3 m á hæð og 2-3 m á breidd. Þeir eru algrónir en það glittir í steina norðan í opinu. Tóftin er opin til vesturs. Ekki er útilokað að þetta sé túngarður o g hrun til suðurs, sást ekki greinilega vegna mikils gróðurs.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-209:013 tóft útihús A 515456 N 565324
Sigin tóft er átta metrum norðvestan við útihús 003 og rúmum 70 m norðvestan við bæ 001. Tóftin er innan heimatúnsins, mitt á milli útihúsa 003 og 004 en ekki sýnd á túnakorti frá 1917. Líklega var hún fallin úr notkun

Uppmæling af tóft EY-209:013.

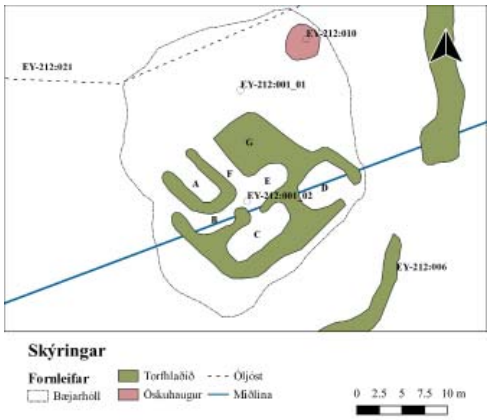

Tóft EY-209:013, horft til suðausturs.

þá, hún er signari en hin útihúsin. Tóftin er 116 m suðaustan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.
Í grasi grónu túni sem er í órækt og á kafi í grasi. Vegna mikils gróðurs var erfitt að greina tóftina.
Tóftin er 10 x 5,5 m stór, einföld og snýr norðvestur-suðaustur. Tóftin er óljós vegna mikils gróður og þúfna en er á sama hrygg í túninu og tóft 003. Veggirnir eru algrónir, 0,3 m á hæð og 2 m á breidd. Tóftin er opin til norðvesturs, upp í brekkuna enn ekkert annað op sést né hólfaskipting.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-212 Einhamar

10 hdr. 1712. Konungseign. JÁM X, 147.
”Nafn sitt dregur Einhamar af stakstæðum klettadrangi þar beint upp undan, en hann sést ekki fyrr en komið er að honum vegna þess að hann ber í klettaþilið á bak við.” BE, 489 “Einhamar var nærri Hörgá, austan ár undir Halloki um það bil sem Staðartunguháls og Háafjall mætast. Einhamar er á milli Báss og Nýjabæjar en nyrst í landi Einhamars var fornbýlið Glaumbær sem fyrr á öldum mun hafa eyðst af skriðuhlaupum. [...] Á Einhamri voru tún raklend og mikil mýrlendi umhverfis, en ágætt sauðland uppi í hlíðinni. [...] Engjaheyskapur var þar nokkur, en Einhamar var talin kotjörð. Enn sjást tóftir bæjarins.” BE, 489.
Túnstærð 1917: 1,7 ha. Sléttað tún 1/4. “Túnið var fremur raklent enda mýrar á þrjá vegu. Útheyskapur var nokkur, en engið raklent Beitiland í fjallinu mjög gott á öllum árstímum og snapaseigt á vetrum.” Mannfellirinn mikli, 41. Í eyði frá árinu 1933.

EY-212:001_1 *Einhamar* bæjarhóll bústaður A 518502 N 567867
Bærinn er merktur sunnarlega á túnakorti frá 1917. Bærinn er nokkuð innarlega í Hörgarárdal, rétt austan við Hörgá. Einhamar fór í eyði árið 1934. Búið er að rækta landið fram umhverfis bæjarhólinn en hann er enn mikið til óraskaður. Hér er bæjarhóll 001_1 og tóftir seinasta bæjarins 001_2 sem enn eru greinilegar skráðar á svæði sem er 30 x30 m að stærð. Bærinn er á miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Uppmæling af bæjarhól EY-212:001_1.

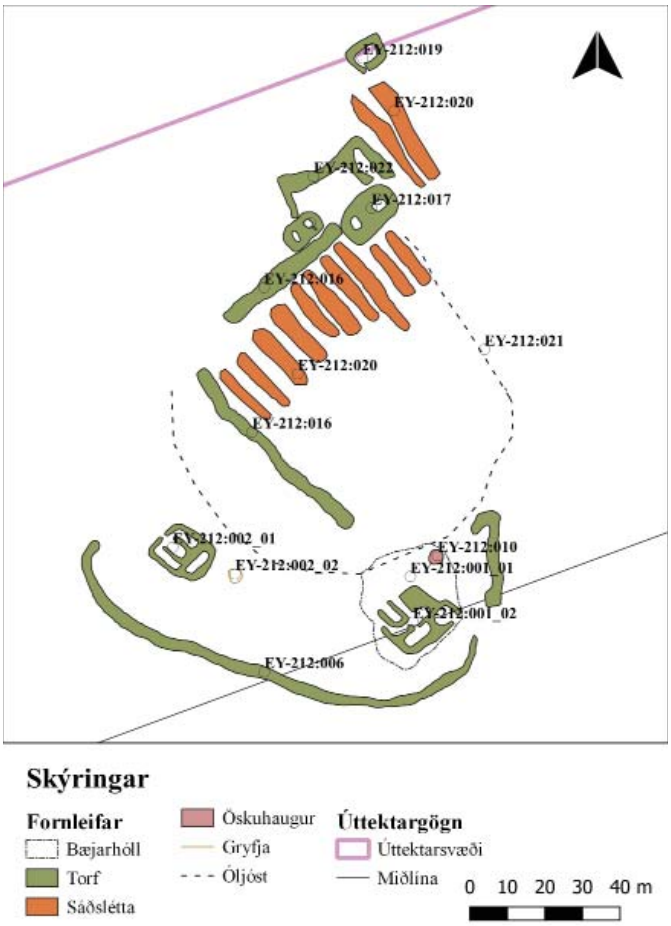

Bæjarhóll Einhamars EY-212:001_1. Tóftir 001_2 eru á honum.

Tún Einhamars hafa nú verið ræst fram og eru miklir skurðir umhverfis þau. Túnin eru á kafi í grasi.
Bæjarhóll Einhamars er enn vel merkjanlegur og á honum eru tóftir síðasta bæjarins (sjá 001_2) þótt lag tóftarinnar sé á köflum ógreinilegt. Á bæjarhólnum er lág, fagurgræn hæð sem líklega er gróinn öskuhaugur (sjá 010). Bæjarhóllinn er 34 x 27 m stór og snýr norðaustur-suðvestur. Hann er mest 1,5 m á hæð. Norðvesturhlið (sem snýr að dalsbotni) og austurhlið bæjarhólsins eru skýrastar.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

EY-212:001_2 tóft bústaður A 518504 N 567860

Á bæjarhólnum er bæjartóftin, sem er á köflum illgreinileg. Hún er 20 x 17 m stór og snýr eins og hóllinn, norðaustur-suðvestur. Tóftin skiptist a.m.k. upp í 6 hólf og göng og verður hverju þeirra gefinn bókstafur hér til aðgreiningar. Inngangur inn í bæinn var á norðvesturhlið hans (sjá F). Allra vestast (innst) á norðvesturhlið er stakstætt hólf A. Það var líklega þiljað að norðvestan, a.m.k. sést enginn veggur þar. Hólfið er 5 x 2 m að innanmáli og snýr suðaustur-norðvestur. Hólf A er fremur stæðilegt og sjást grjóthleðslur í því. Ekki sést inngangur á því en hann hefur væntanlega verið á þili. Fast utan (norðaustan) við hólf A eru bæjargöngin F. Þau liggja meðfram norðausturhlið A og inn (suðaustur) eftir öllum bænum miðjum. Vel sést móta fyrir göngunum en þau eru þó óljós og hvergi er að sjá grjóthleðslur í þeim. Fast norðaustan við bæjargöngin hefur verið hólf, G, en það er nú alveg ógreinilegt. Líklega hefur hólfið snúið norðaustur-suðvestur en ekkert er annars hægt að segja um lögun þess. Annað hólf, E, er að baki G. Það er einnig norðaustan við göngin. Hólfið er um 6 x 3 m að innanmáli og snýr norðaustur-suðuvestur. Ekki er greinanlegur suðvesturveggur fyrir því milli þess og gangna og er helst að giska á að þar hafi verið þil. Ekki er greinilegt annað op á hólfinu sem er ógreinlegt og hrunið. Suðvestan við bæjargöngin, aðeins innar (suðaustar) en til móts við hólf E er enn eitt hólfið, B. Það er 4 x 3 m að innanmáli og snýr norðaustur-suðvestur.

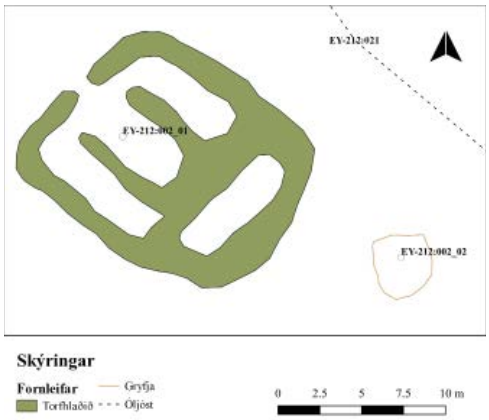
Uppmæling af minjum innan úttektarsvæðis við Einhamar. Allar þessar minjar eru innan heimatúnsins.

Hólf B er skýrt og eru skýrar grjóthleðslur í því. Op er á hólfinu úr göngum norðvestarlega á þeim vegg sem aðgreinir göng og hólf. Annað op er frá hólfinu og út úr bæjarsamstæðunni suðvestast á norðvesturvegg. Opið er meðfram suðurhorni hólfs A. Bæjargöngin hafa endað í stóru hólfi, C, aftast (suðaustast) í bæjartóftinni. Hólfið er 10 x 2 m að innanmáli og snýr norðaustur-suðvestur. Op er á miðjan norðvesturvegg þess, inn í bæjargöngin. Hólf C er skýrt og grjóthleðslur sjást á stöku stað. Auk þeirra hólfa sem hér hafa verið lýst er hólf D austast í bæjartóftinni. Hólf D tengist ekki hinum hólfum bæjarins, hefur verið að bæjarbaki og er inngangur í það norðaustast á suðausturhlið bæjartóftar, við austurhorn hennar. Hólfið er 4 x 3 m að innanmáli og snýr norðaustur-suðvestur. Það er skýrt og talsverðar grjóthleðslur sjást í því. Suðvestan við bæjartóftina, austast er óljós þúst H. Hún er sambyggð bæ og um 6 X 6 m að stærð. Ekkert tóftarlag er að sjá á þústinni. Norðausturhluti bæjartóftarinnar er lang ógreinilegastur. Veggir eru mjög mismunandi skýrir en mest um 0,5 m háir.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-212:002_1 tóft fjárhús A 518449 N 567871
Á túnakorti frá 1917 eru fjárhús merkt um 60 m VNV við bæ 001 og rúmum 20 m austan við túngarð 006. Á þessum stað sést greinileg grjóthlaðin fjárhústóft 002_1 og dæld 002_2 á svæði sem er 25 x 13 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Svæðið er um 45 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Túnin á Einhamri hafa verið ræst fram og nú eru miklir skurðir umhverfis þau. Túnin eru loðin og hafa sjálfsagt ekki verið slegin um langt skeið. Þau, og tóftirnar sem í þeim eru, eru á kafi í óræktt. Túnin eru í aflíðandi halla að Hörgá til VNV. Ofan (ASA) þeirra er mýri upp að brattri fjallshlíð.
Fjárhústóftin er 16 x 11 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Hún er úr torfi og grjóti og er á kafi í grasi. Veggir eru mjög misháir, oftast 0,4-0,5 m en suðvesturveggur er greinilegastur eða 1 m á hæð. Víða sést í grjóthleðslur í veggjum. Sjálft fjárhúsið (hólf A) er norðvestar í tóftinni. Það er 10 x 8 m að innanmáli og snýr norðaustur-suðvestur. Eftir því endilöngu ganga tveir garðar. Op eru á NV-vegg miðjum. Hlaðan (hólf B) er að baki. Hún er 9 x 3 m að innanmáli og snýr þvert á fjárhúsið. Hún er 0,2 m djúp og er botn hennar mjög þýfður. Framan NNV við tóftina er 4 m langur stallur og má í raun segja að fjárhúsin séu á dálitlum, uppsöfnuðum hól sem er áþekkur tóftinni að stærð nema að NNV þar sem hann nær lengra.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

Fjárhús EY-212:002_1, horft til norðvesturs.

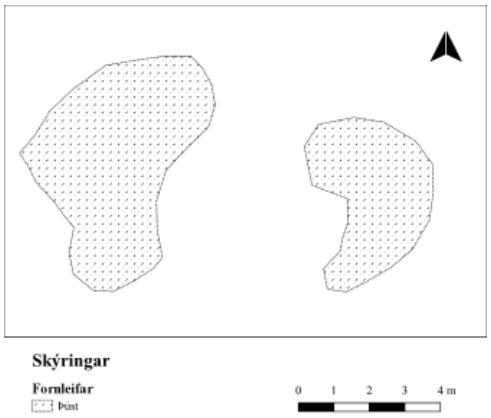
Uppmæling af minjum EY-212:002.

EY-212:002_2 dæld A 518455 N 567870
Greinileg dæld er um 10 m suðaustan við fjárhús 001_1. Dældin er 4 x 3,5 m að stærð og snýr nálega norður-suður. Hún er nokkuð djúp, um 1-1,5 m á dýpt. Ekki er ljóst hvaða tilgangi hún hefur þjónað. Mögulegt er að dældin sé leifar af e.k. súrheysgryfju, þá líklegast í tengslum við fjárhúsið.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-212:003 *Glaumbær* þúst býli A 518975 N 568091
"Glaumbær er hjer nefndur. Tóttaleifar nokkrar eru hjer. Öngvir þykjast til muna, að hjer hafi bygð verið," segir í Jarðabók Árna og Páls frá 1706. Jörðin er talin með í jarðatali 1802 en komin í eyði fyrir 1847, segir í Jarðabók Johnsens. "Á norðurmerkjum Einhamars er miðhlíðis tvöföld klettasyllla, sem heitir Smjörskeið. Neðan undir henni stóð fyrrum býli, sem hét Glaumbær. Eyddist það í skriðuhlaupi úr Tindaskeið," segir í örnefnaskrá. «Skammt út og upp frá Einhamri eru rústir af eyðibýli, sem Glaumbær hét. ... Túnið hefur farið í skriðu einhvern tíma fyrr á öldum og býlið eyðzt, en hvenær það var, veit enginn," segir Eiður Guðmundsson í

Glaumbær EY-212:003, horft til norðausturs.

Uppmæling af þústum EY-212:003.

bókinni Mannfellirinn miklu. Glaumbær hefur verið um 530 m utan og ofan (norðaustan) við bæ 001 en ekki alveg út undir merkjum eins og örnefnalýsing gefur til kynna. Minjarnar eru 97 m suðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Þar sem bærinn stóð er nú mýri með grónum skriðum inn á milli. Í aflíðandi halla til norðvesturs að Hörgá.
Hartnær engin ummerki sjást nú um býlið. Þó má á einum stað á þessum slóðum glitta í mjög óljósar þústir undir gróinni skriðu og er hér gert ráð fyrir að þar séu fundin ummerki um býlið þó erfitt sé um það að fullyrða. Um er að ræða litlar veggjaleifar á tveimur stöðum á svæði sem er 10x10 m stórt. Þústirnar eru um 0,2-0,3 m á hæð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM X,148; Ö-Skrið, 44; Eiður Guðmundsson: Mannfellirinn mikli, 41; Búskaparasaga í Skriðuhreppi forna II, 110-11, Jarðabók Johnsens, 295nm

EY-212:006 garðlag túngarður A 518492 N 567835

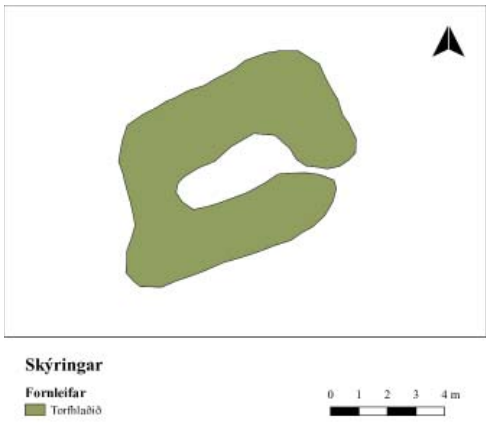
Túngarður EY-212:006, horft til suðvesturs.

Túngarður umlykur allt heimatún Einhamars á túnakorti frá 1917. Hann hefur afmarkað svæði sem var um 180 x 150 m að stærð og snúið h.u.b. norður-suður. Túngarðurinn sést enn afmarka suðvesturhluta og suðurhluta heimatúnsins en aðrir hlutar eru sokknir í deiglendi. Túngarðurinn liggur þvert yfir miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Á þessum slóðum er mjög þýft, hátt gras er allt í kringum túnin sem eru í órækt.
Túngarðurinn sést sem mjög gróinn hryggur. Hann er um 135 m langur. Fyrir sunnan bæ 001 liggur hann í um 25 m til suðvesturs áður en hann beygir í næstum 90° og heldur áfram til VNV og síðan norðausturs í um 85 m. Í vesturenda sveigir hann til norðurs en hverfur fljótt. Garðurinn er mjög þýfður og gróinn þar sem hann er sýnilegur. Hann er mest 0,4-0,6 m á hæð en 2-3 m á breidd. Hann fjarar út til beggja enda í þýfi .Innan heimatúnsins eru önnur garðlög, sjá t.d. 016 og 021 og ljóst að stærð túnsins hefur tekið breytingum í aldanna rás.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-212:008 *Gerði* tóft útihús A 518564 N 567807
Inn á túnakort frá 1917 er merktur afmarkaður skiki, “Gerði”, tæpum 60 m suðaustan við bæ 001. Þar sjást enn óljósar tóftaleifar. Þær eru 60 m SSA við miðlínu úttektasvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er í grasi- og mosagrónu mýrlendi sem hallar 25-30° til VNV.
Tóftin var skráð 2006 og var aftur heimsótt 2020 við úttekt Blöndulínu 2020. Við þá skráningu fékkst betri mynd af tóftinni. Tóftin er 9x6 m stór og snýr norðaustur-suðvestur. Hún er einföld og op er til suðausturs á austurvegg. Veggir tóftarinnar eru 1-2 m breiðir en 0,8 m háir. Deiglent er innan tóftar. Ekki sjást nein garðlög í kringum tóftina og ekki er ljóst hvaða tilgangi hún hefur þjónað þó líklegast hafi hún verið e.k. útihús.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Tóft EY-212:008, horft til norðurs.

Uppmæling af tóft EY-212:008.

Heimildir: Túnakort 1917

EY-212:010 þúst öskuhaugur A 518510 N 567873

Fagurgrænn öskuhagur er yst og neðst (norðaustast) á bæjarhól Einhamars, um 15 m NNA við bæ 001 og rúmum 70 m austan við fjárhús 002. Öskuhaugurinn er um 15 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tún Einhamars hafa nú verið ræst fram og eru miklir skurðir umhverfis þau. Svæðið er á kafi í grasi.
Öskuhaugurinn er um 5 m í þvermál en um 1,5 m á hæð. Hann er fagurgrænn og nokkuð brattur.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

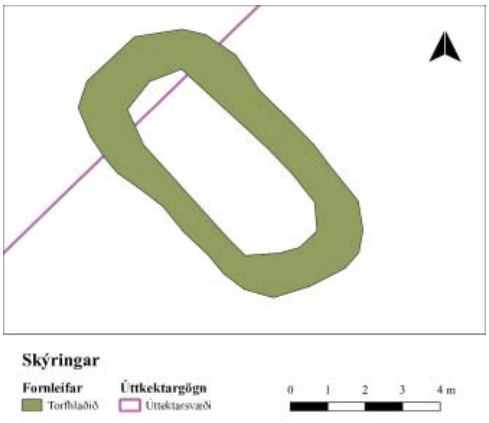
Öskuhaugur EY-212:010, horft til norðurs.

EY-212:011 tóft heystæði A 518929 N 568388

Torfhlaðin heytóft er rétt sunnan við Hörgá, um 670 m norðaustan við bæ 001 og rúmum 150 m ASA við Flöguhól 005. Tóftin er um 148 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2002.
Tóftin er á grónum hól. Fyrir neðan (VNV) er mýri en annars eru víðast umhverfis móar með deiglendisflákum á milli.

Tóft EY-212:011, horft til NNA.

Uppmæling af heystæði EY-212:011.

Tóftin er 7,5 x 3,5 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Tóftin er einföld og torfhlaðin. Veggir eru signir, 0,3 m á hæð. Ekki er greinilegt op á tóftinni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-212:013 garðlag óþekkt A 518404 N 567730

Garðlag EY-212:013, horft til NNA.

Garðlag er í votlendi, 140 m suðvestan við bæjarhól 001, rúmum 30 m SSA við vélgarfinn skurð og 70 m SSA við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Votlendi í aflíðandi brekku til norðvesturs niður að Hörgá. Garðlagið er 16 m að lengd og 0,5-1 m á breidd og liggur norðaustur-suðvestur. Garðlagið er grasigróið og er um 0,2-0,3 m á hæð. Garðlagið getur mögulega verið áveitugarður en garðlagið liggur í votlendi og fjarar svo úr við háa grasivaxna hæð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-212:014 þúst óþekkt A 518077 N 567629

Þúst EY-212:014, horft til suðvesturs.

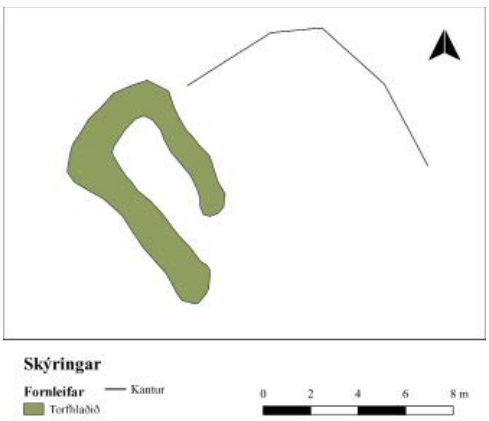
Um 60 m sunnan við Hörgá og 390 m VSV við tóft 015 er há þúst. Hún er um 60 m frá miðlínu Blöndulínu 2020. Þústin er í miklu og háu grasi, þar er þýft og vélgrafnir skurðir eru til suðvesturs og suðausturs.
Þústin er há, um 2 m á hæð og er nokkuð regluleg, um 25 m í þvermál. Í henni vex mikið grænt gras og sker hún sig úr umhverfinu. Norðvestan í þústinni er mjög þýft og er mögulegt að þar leynist mannvist undir sverði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-212:015 tóft kvíar A 518437 N 567779

Óljóst tóft er um 65 m sunnan við túngarð 006 og tæpum 90 m SSV við bæ 001, utan heimatúnsins. Lag tóftarinnar bendir einna hest til þess að um kvíar sé að ræða. Tóftin er 45 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis

Tóft EY-212:015, horft til norðvesturs.

Uppmæling af tóft EY-212:015.

Blöndulínu 3.
Tóftin er norðan undir hól í brekku sem hallar niður að Hörgá. Hóllinn eða stallurinn er stórþýfður og deiglent vestan hans. Svæðið til norðurs er framræst.
Hólbrúnin er nokkuð bein og 0,5 m á hæð. Tóftin er afar óljós, það mótar fyrir henni sem stórum þúfum, inn á milli annarra þúfna. Hún er 8,5 x 5 m að stæð, er einföld og snýr NNV-SSA. Veggirnir eru 0,3-0,4 m á hæð og 1-1,5 m á breidd. Með góðum vilja er hægt að greina annað hólf austan við tóftina en það sést einna helst sem slétt svæði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-212:016 garðlag túngarður A 518460 N 567906

Túngarður EY-212:016, horft til VSV.

Fyrir norðan túngarð 006 sést annar túngarður, við tóftir 017 og 018. Hann liggur í norður frá bæjarhól og sveigir til norðausturs að útihúsi 018. Túngarðurinn er 108 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Túngarðurinn er ekki sýndur á túnakorti frá 1917 en er innan heimatúnsins.
Svæðið er mjög stórþýft og þar hefur átt sér stað mikil frostlyfting og því er túngarðurinn orðin mjög illgreinanlegur.
Túngarðurinn liggur í suðvestur milli tófta 017 og 018 á 40 m löngum kafla. Vesturhorn hans er alveg horfið en hann sést aftur á 60 m löngum kafla þar sem hann liggur upp brekkuna í átt að bæjarhólnum. Alls afmarkar hann svæði sem er 60x55 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Túngarðurinn er mjög þýfður og ógreinilegur en greinilegastur er hann norðaustast, við tóftit 017 og 018. Hann er 0.7-1 m á hæð og mjög breiður, allt að 4-5 m en það er líklega út af þeirri stórtæku þúfnamyndun og frostlyftingu sem á sér stað á svæðinu.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-212:017 tóft útihús A 518490 N 567971

Tóft er rúmum 100 m norðan við bæ 001 og 5 m vestan við tóft 018. Hún er rúmum 100 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Tóft EY-212:017, horft til suðvesturs.

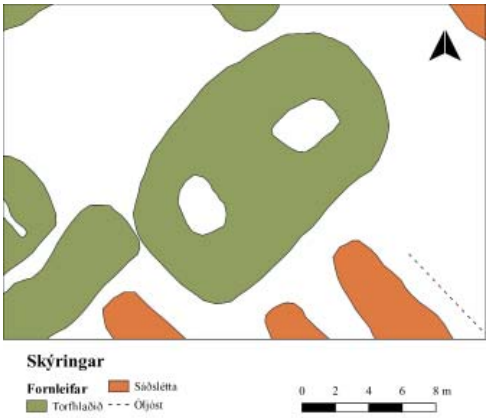

Uppmæling af tóft EY-212:017.

Svæðið er mjög stórþýft og þar hefur átt sér stað mikil frostlyfting og því er tóftin orðin mjög illgreinanleg.
Tóftin er 12 x 6.5 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Hún er utan við túngarð 016 en þó byggð upp við hann. Annaðhvort hefur verið hægt að ganga á milli veggja tóftarinnar og túngarðsins eða að frostlyfting á svæðinu sé búin að gjörbreyta lagi tóftarinnar enda eru veggir mjög ógreinilegir vegna þúfnamyndunaninnar. Tóftin er tvískipt og bæði hólf eru 3x2 m að innanmáli. Hugsanlega hefur verið gegnið inn í tóftina milli túngarðs og tóftar, á suðausturhlið. Veggir eru 2-2.5 m á breidd og 0.7-7 m á hæð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-212:018 tóft útihús A 518475 N 567963

Tóft er um 105 m norðan við bæ 001 og um 5 m austan við tóft 017. Hún er rúmum 100 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Uppmæling af tóft EY-212:018.

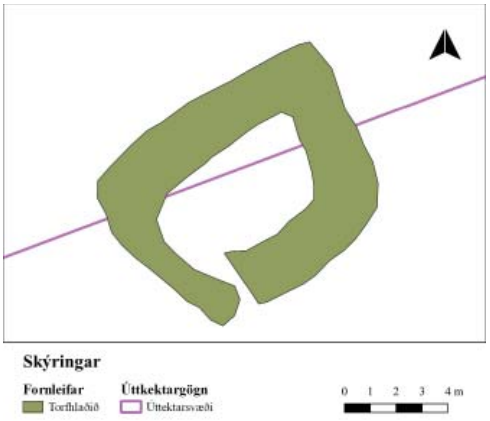
Tóft EY-212:018, horft til norðurs.

Svæðið er mjög stórþýft og þar hefur átt sér stað mikil frostlyfting og því er tóftin orðin mjög illgreinanleg.
Tóftin er 17,5 x 10 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Túngarður 016 nær nánast upp að suðvestur vegg hennar. Tóftin er tvískipt. Hólf I er norðaustar í tóftinni. Það er 3.5 x 2.5 m að innanmáli og snýr eins og tóftin, norðaustur-suðvestur. Hólf II er suðvestan við hólf I. Það er það 3.5 x 2 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Ekkert greinilegt op er á tóftinni en ætla má að það eða þau hafi verið á norðvestur hlið hennar. Veggir eru mjög breiðir eða 3-4 m og 0.7-1 m á hæð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-212:019 tóft útihús A 518489 N 568008
Tóft er rúmum 140 m norðan við bæ 001 og rúmum 20 m norðan við rétt 022, nyrst í heimatúninu. Sé tekið mið af afmörkun túnsins 1917 var hún að öllum líkindum innan þess en ekki sýnd þar. Tóftin er 145 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 3.

Tóft EY-212:019, horft til norðurs.

Uppmæling af tóft EY-212:019.

Stórþýft tún er umhverfis tóftina sem er á mörkum deiglendis og þurrari svæða til suðurs við bæinn. Framræsluskurður er um 10 m vestan við tóftina.
Tóftin er 10 x 8 m stór, er einföld og snýr ANA-VSV. Veggir eru stórþýfðir og útlínur óljósar á köflum vegna þess. Þeir eru 0,5-1 m á hæð og ytra byrði einna skýrast til austurs. Óljóst op er í suðvesturhorni tóftarinnar, inn í heimarúnið.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-212:020 sáðslétta tún
A 518873 N 567945
Greinilegar beðasléttur eru suðaustan og norðaustan við tóftir 017 og 018 og túngarð 016, tæpum 65 m norðan við bæ 001 og tæpum 80 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Beðaslétturnar eru innan norðurhluta heimatúnsins og sjást sem ílangar rákir. © Bing.com

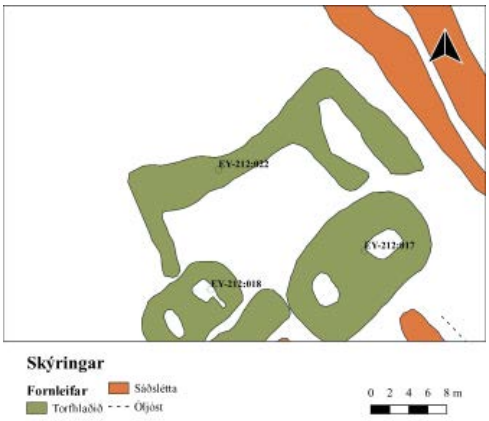
Svæðið er mjög stórþýft og þar hefur átt sér stað mikil frostlyfting og því er beðaslétturnar því orðnar mjög illgreinanlegar.
Alls sjást 10 beð suðaustan við túngarð 016 og 2 beð norðaustan við tóft 018 á svæði sem er 80 x 65 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Beðin eru 0.3-0.4 m á hæð og eru frekar stórþýfð vegna frostlyftingar. Beðin verða ósljósari eftir því sem suðvestar dregur.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-212:021 heimild um túngarð A 518439 N 567903
Nokkurn veginn hringlaga hryggur sést á loftmynd af túni Einhamars sem gæti verið eldri túngarður. Hann liggur frá túngarði 016, áfram til suðvesturs og þaðað í gegnum norðurhluta bæjarhóls og áfram að útihúsi 018. Suðurhluti túngarðisins er 20 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Svæðið er mjög stórþýft og þar hefur átt sér stað mikil frostlyfting.
Ekki sjást nein ummerki um túngarðinn á vettvangi en hann er greinilegur á loftmynd. Hann afmarkar tún sem er 90 x 90 m að stærð og nær frá bæjarhól 001 að túngarði og tóftum 016, 017 og 018. Þó svo að ummerki eftir túngarðinn séu horfin á vettvangi má ætla að leifar hans sé enn að finna undir yfirborði.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-212:022 hleðsla rétt A 518476 N 567975
Norðan við útihús 017 og 018 er hleðsla eða hlaðinn veggur. Hún afmarkar svæði norðan við tóftirnar og líklega er um rétt að ræða, svæðið milli hleðslunnar og tóftanna er flatt og grænna en nánasta umhverfi. Réttin er 115 m norðan við miðlínu Blöndulínu 2020. Réttin er innan heimatúnsins líkt og það var afmarkað 1917 en ekki sýnd þar.

Rétt EY-212:022, horft til norðurs.

Uppmæling af rétt EY-212:022.

Svæðið er mjög stórþýft og þar hefur átt sér stað mikil frostlyfting, hleðlan orðin mjög illgreinanleg.
Hleðslan afmarkar svæði sem er 12 x18 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Hún er stórþýfð og ekki er ljóst hvort að hún var sambyggð útihúsi 017 að suðvestan. Annaðhvort hefur verið hægt að ganga á milli veggja tóftarinnar og hleðslunar eða að frostlyfting á svæðinu er búin að gjörbreyta lagi minjanna sem eru mjög ógreinilegar vegna þúfnamyndunar. Hleðslan er 0,3-0,8 m á hæð og 2- 4 m á breidd. Fast norðaustan hennar er möguelga annað hólf eða beðalséttur 020 náðu fast ytri byrði réttarinnar. Ekki var hægt að greina á milli þess á vettvangi. Að öllum líkindum var op inn í réttina til suðausturs, við tóft 018.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-213 Bás

10 hdr. 1712.”Eigandinn kóngleg Majestat, en liggur undir Möðruvallaklaustur.” JÁM X, 148. Bás fór í eyði árið 1964.
Túnstærð 1917: 2,3 ha. Sléttað tún 2/5. “Engjaítak er hjer í Myrkárland, nefnt Búðarnesmór. Ekkert framkemur að staðurinn hjer mót eigi í Búðarness jörðu. Túnið spillist hjer merkilega af vatnsuppgángi, og verður ei við gjört. Engjar eru hjer so yfirmáta slæmar, að auk áðurnefnds ítaks hlýtur ábúandinn til að fá slægjur.” JÁM X, 149. “Tún var lítið en Bás var talin meðaljörð. Miklir ræktunarmöguleikar eru þar á nútímavísu. [...] Bás er á milli Búðarness og Einhamars í Hörgárdal austanverðum undir Staðartunguhálsi syðst. Bás stendur undir

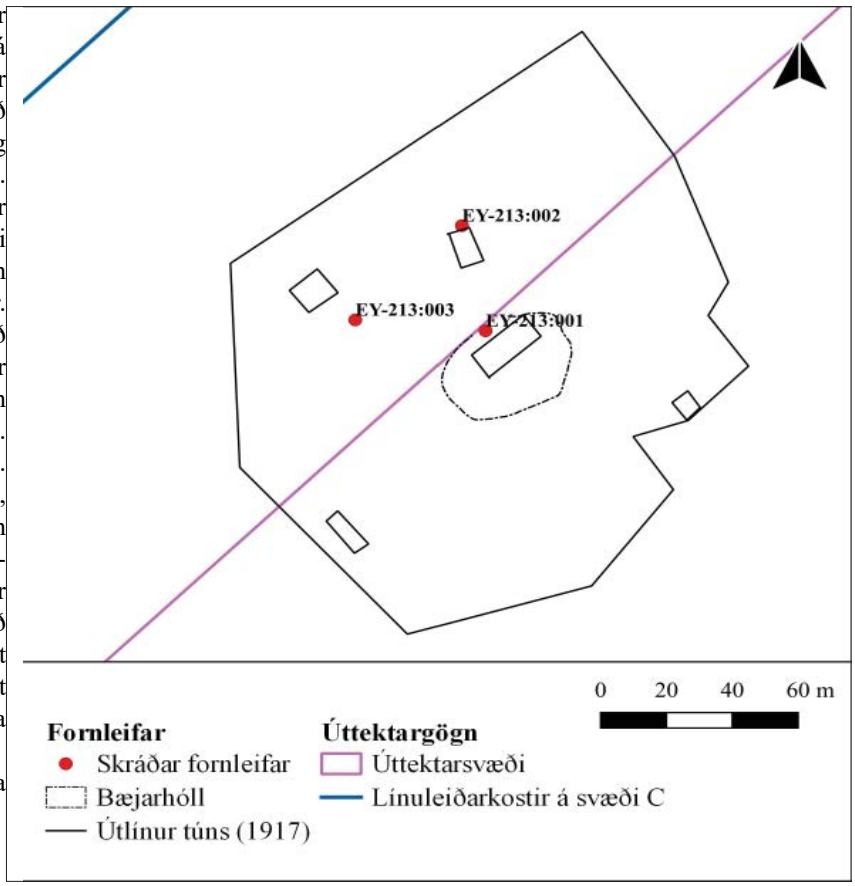

Bæjarhóll EY-213:001, horft til suðausturs.

hlíðinni nokkuð frá ánni.[...] Mýrlent er þar nokkuð, en engi talsverð. Tún var lítið en Bás var talin meðaljörð. [...] Frá Bási var gengið yfir Staðartunguhálsinn yfir í Öxnadal. Hús standa enn að hluta í Bási, en jörðin er í eigu ábúenda Búðarness og nytjuð þaðan."BE I, 489. "Túnið var lítið, en grasgefið, engjaslægjur talsverðar, en blautar með köflum." Mannfellirinn mikli, 41.

EY-213:001 *Bás* bæjarhóll bústaður
A 520498 N 569495
Bás er næsti bær innan (suðvestan) við Búðarnes (214:001). Bás fór í eyði árið 1964 en á jörðinni stendur enn uppi steinsteypt íbúðarhús í niðurníðslu. Bæjarhóllinn er 147 m suðaustan við útlínu úttektarsvæði Blöndulínu 2020.
Hæð í grasi grónu túni sem enn er slegið þó að bærinn sé kominn í eyði.

Síðasti bærinn á Bási er steinsteyptur. Gamli bærinn var á svipuðum slóðum. Síðustu leifar hans stóðu lengi utan (NNA) við steinsteypta húsið, samfast því og var sá hluti lengi notaður sem fjós. Bæjarhóllinn á Bási er gríðarstór en sjálfsagt að töluverðu leyti náttúrulegur hóll. Hann er um 65 á lengd norðaustur-suðvestur. Breidd hans er erfiðara að ákvaða þar sem hóllinn hverfur inn í brekkuna skammt ofan (suðaustan) við íbúðarhúsið. Áætluð breidd er þó um 50 m. Hóllinn virðist, eins og áður sagði, að stórum hluta náttúrulegur en suðvestasti hluti hólsins, um 10-20 m suðvestan við íbúðarhús er einna ræktarlegastur og verður að teljast afar líklegt að þar leynist minjar undir sverði. Ómögulegt er að áætla hæð uppsafnaðra mannvistarleifa í hólnum.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

EY-213:002 heimild um útihús A 520484 N 569513
Útihús er merkt inn á túnakort frá 1917 um 25 m neðan (norðvestan) við bæ 001. Útihúsið er í túnjaðri núverandi túns, um 120 m suðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Engin ummerki sjást um húsið. Til vesturs erusléttuð tún sem enn eru slegin. Túnum hallar til norðvesturs, að Hörgá.
Þetta hús var horfið þegar Gunnar Gunnarsson, heimildamaður, fór að muna eftir sér.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

EY-213:003 heimild um útihús A 520459 N 569499
Útihús er merkt inn á túnakort frá 1917 um 50 m neðan og örlítið utan (VNV) við bæ 001. Húsið stóð nokkurn veginn þar sem seinna voru byggð fjárhús úr timbri, grjóti og bárujárni sem enn standa. Húsið er 100 m suðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Engin ummerki sjást um húsið. Umhverfis eru sléttuð tún sem enn eru slegin. Túnum hallar til norðvesturs, að Hörgá.
Húsið sem nú stendur á þessum stað er tvístæðuhús með hlöðu að baki. Norðvestar er sjálft fjárhúsið með tveimur görðum (sem hlaðnir eru úr grjóti með timburgrind) en að baki er hlaðan. Hlaðan er alveg grafin inn í brekkuna. Húsið er 10 X 19 m stórt. Framan (norðvestan) við það er uppsafnaður haugur sem nær í um 5 m frá húsinu. Engin merki sjást um eldra hús enda yngra hús sjálfsagt byggt á leifum þess og á nákvæmlega sama stað.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

EY-213:007 *Básstekkur* heimild um stekk A 520220 N 569460
"Básstekkur er suður og niður frá bænum. Nokkru sunnar eru Höllin og Gamlistekkur [008], Stekkjarhóll er ofan og utan við ytri stekkinn (Básstekk)," segir í örnefnaskrá. Suður og niður frá Básbænum 001 eru víðáttumikil tún en þar innan við tekur svo við Flóinn, framræst deiglendi. Líklegast hefur Básstekkur horfið í túnrækt á þessum slóðum. Hann var um 270 m suðvestan við bæ 001 og rúmum 230 m VSV við útihús 003. Svæðið er um 20 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Lægð í skjóli við stóran hól í rennisléttu túni.
Engin merki um stekk sjást lengur á þessum stað vegna sléttunar.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Skrið, 43

EY-213:009 *Húsflói* örnefni A 519719 N 569094
"Suður með Hörgá er Húsflói eða Básflói. Þar í ánni er Básfoss," segir í örnefnaskrá. Húsflói/Básflói eða bara Flóinn, eins og hann er oftast nefndur, er nú geysistórt, framræst svæði milli hlíðar og Hörgár nærri suðurmerkjum Báss, rúmum 880 m suðvestan við bæ 001 og um 610 m suðvestan við stekk 007. Svæðið er 103 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Deiglent graslendi nokkuð flatt. Í Flóanum eru á nokkrum stöðum afar lágar hæðir, grænni en umhverfið en hvergi fannst tóft. Hnit var tekið á einni slíkri hæð.
Hægt er að efast um að hús hafi nokkru sinni verið byggð í Flóanum. Ýmsar skýringar gætu verið á nafngiftinni Húsaflói og má t.d. nefna að Litli-Bás er í hlíðinni ofan við ysta hluta Flóans. Um þetta verður þó ekki fullyrt án frekari heimilda.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Skrið 43

EY-213:012 varða A 519454 N 568786
Varða er 1,2 km suðvestan við bæ 001 og rúmum 400 m suðvestan við Húsflóa 009. Varðan er um 60 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er ofarlega á grónum mel sem er rétt sunnan við framræst votlendi.
Varðan er ferköntuð í botni, 3 x 3 m að stærð. Hún er 0,3 m á stærð og hlaðin 15-20 mosavöxnum steinum. Óvíst er með hlutverk hennar en hún er ekki á þekktum leiðum eða merkjum.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða EY-213:012, horft til SSV.

EY-214 Búðarnes

20 hdr. 1712. Eign biskupstólsins á Hólum. JÁM X, 148
1464: Búðarnes selt fyrir 20 hdr: "hier j mot skylldi hvn hafa adra peninga jafnmikla. var þar j myrka firir segstigi huudrut ok þriar tuttugu hundrata jarder myrkardal ok budarnes j haurgardal ok kross j liosauazskardi." DI V, 415.
"Hann [Búðarnesbær] stendur á Skriðuhólum undir Staðatunguhálsi gengt Myrká og á land frá merkjum við

Staðartungu í norðri og að Einhamri í suðri. Eyðibýlið Bás, í eyði frá 1964, tilheyrir Búðarnesi, en það er nokkru sunnar við Búðarnes og standa hús þar enn að hluta, en tóftarbrot af fornbýlinu Litla-Bási eru spölkorn sunnan við Bás. Haustið 1390 féll skriða á bæinn í Búðarnesi og létust 12 manns. [...] Ennfremur eru friðlýst tóftarbrot innantúns á nesinu neðan við Búðarnesbæinn, kallaðar Búðir, en ókunnugt er um sögu þessara tófta." BE, 470. Túnstærð 1917: 2,9 ha. Sléttað tún 2/3. "Rifhrís er hjer nokkurt til styrks við eldivið. Engjaítak er hjer í Myrkárland, nefnt Búðarnessmór. [...] Torfrista er hjer nú so slæm orðin, að valla er nýtandi.Túnið spillist hjer merkilega af vatnsuppgangi, og verður ei við gjört. Engjar eru hjer so yfirmáta slæmar, að auk áðurnefnds ítaks hlýtur ábúandinn að fá til slægju." JÁM X,-148-149. "Við bæinn er skógarreitur og skjólbelti á ysta hluta túnsins." BE, 470. "Gamla túnið í Búðarnesi var allt að því þriggja kúa völlur, harðlent, snöggsælt, en heygott. Útheyskapur lélegur og seintekinn, en haglendi gott. Þar var vorhart nokkuð og oft síðgróið, enda nýtur sólar þar verr en á öðrum bæjum sveitarinnar, þeim er nú eru í byggð. Skóglendi var þar lengi, en mun hafa verið þrotið að mestu í lok sautjándu aldar." Eiður Guðmundsson: Mannfellirinn mikli, 39.

EY-214:002 *Búðarnes* heimild um útihús A 520999 N 570405
Útihús er merkt inn á túnakort frá 1917 um 60 m innan og ofan (sunnan) við bæ 001. Á þessum stað standa nú steinsteypt fjárhús. Á sama stað er talið að elsti bærinn í Búðarnesi hafi staðið áður en mikil skriða féll á hann 1390. "Bærinn [001] stendur á fornri stórskriðu, þar sem hún hefur stanzað í fjallinu og hlaðið upp afar mikilli dyngju, en snarbrött brekka er framan undir. Sennilegt er, að þetta sé sama skriðan og sú, sem féll á Búðarnes í nóvember 1390," segir Eiður Guðmundsson. Áætluð staðsetning útihússins er 160 m vestan við miðlínu Blöndulínu, rétt utan við áhrifasvæðið. Helgunarsvæði tóftarinnar er hins vegar þar innan.
Steinsteypt fjárhús standa nú þar sem eldri útihús og líklega elsti bærinn stóðu. Umhverfis eru sléttuð tún í halla til VNV að Hörgá.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917 og Eiður Guðmundsson: Mannfellirinn mikli, 40

EY-214:003 heimild um útihús A 521063 N 570325
Útihús er merkt inn á túnakort frá 1917 um 150 m ofar en bærinn 001 og örlítið innar (eða SSA). Húsið hefur verið um 80 m beint ofan (suðvestan) við útihús 002. Áætluð staðsetning útihússins er 50 m vestan við miðlínu Blöndulínu,
Húsið hefur nú verið sléttað í tún. Umhverfis eru sléttuð tún í halla til VNV að Hörgá.
Þar sem útihúsið stóð er hóll í túninu. Hann er um 30 x 20-25 m snýr eins og hlíðin, norðaustur-suðvestur. Húsin voru horfin þegar heimildamaður fór að muna eftir sér.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

EY-214:005_1 *Sauðhústóftir* þúst fjárhús A 521932 N 57165
"Tóftir nokkrar eru út undir merkjum. Kallast þær Sauðhúsatóftir og Snæbjarnarhús [Snæbjarnarpartur skv. heimildamanni]," segir í örnefnaskrá. Gunnar Gunnarsson, heimildamaður kannaðist ekki við Sauðhústóftir. Gengið var eftir allri hlíðinni innan (suðvestan) við Snæbjarnarhús 006 án þess að sambærilegar tóftir (og 006) fyndust. Tæpum 300 m innan (suðvestan) við Snæbjarnarhús fannst hins vegar tóft á melhól sem líklegast er Sauðhústóftir. Tóftin er 1,5 km utan (norðaustan) við bæ 001. Á staðum eru tvær þústir á svæði sem er 20 x 12 m að stærð og snýr nálega austur-vestur. Þústirnar minna á tvær heytóftir fremur en fjárhús. Erfitt er þó að greina innri lögun þeirra. Fornleifarnar eru um 70 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Þúst EY-214:005_1, horft til norðurs.

Þúst EY-214:005_2, horft til SSV.

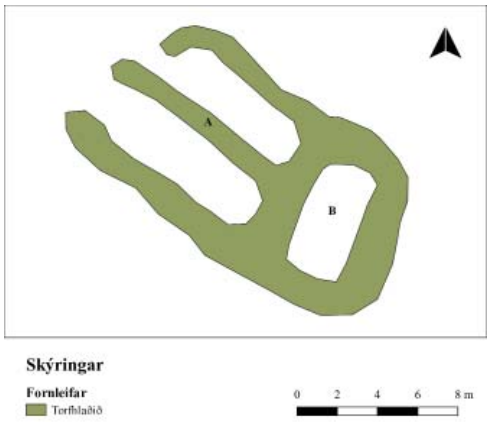
Ofan (suðaustan) við tóftina er svæði á kafi í grasi en ofan þess tekur við mýri. Neðan (norðvestan) við hólinn er bratti niður að árbökkum Hörgár.
Staðurinn var fyrst skráður við aðalskráningu 2005 en bætt var við lýsinguna þegar staðurinn var heimsóttur aftur og mældar upp 2020. Hér er vestri þústin skráð. Hún er 8 x 5 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Hún rís 0,3 m hærra en umhverfið. Hún er á kafi í grasi, Ytri brúnir hennar eru skýrar en ekkert tóftarlag er greinilegt á henni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Skrið, 43

EY-214:005_2 þúst fjárhús A 521945 N 571654
Hér er eystri þústin skráð. Hún er eilítið minni, 7,5 x 4,5 m að stærð og snýr h.u.b. austur-vestur. Þústin er á kafi í grasi og er um 0,4 m á hæð. Ekki er unnt að greina innra lag hennar þótt ytri lögun sé skýr.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-214:006 *Snæbjarnarhús* tóft beitarhús A 522176 N 571816
"Tóftir nokkrar eru út undir merkjum. Kallast þær Sauðhúsatóftir [005] og Snæbjarnahús [Snæbjarnarpartur skv. Gunnari Gunnarssyni, heimildamanni]," segir í örnefnaskrá. Snæbjarnarhús eru um 1,7 km norðaustan við bæ 001 og rúmum 280 m norðaustan við þúst 005. Snæbjarnarhús eru um 20 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er í grasi grónum, aflíðandi haga. Um 100 m ofar tekur þverbrött fjallshlíð við.
Tóftin er 16 x 9 m stór og snýr ASA-VNV. Hún skiptist upp í tvö hólf. Vestar er sjálft fjárhúsið (hólf A) sem er 10

Beitarhús EY-214:006, horft til norðvesturs.

Uppmæling af tóft EY-214:006.

x 5 m að innanmáli og snýr ASA-VNV. Eftir því endilöngu gengur garði. Op er fyrir miðju á vesturvegg. Austar er svo afar óljóst hólf, líklega hlaða (hólf B). Hún 6 x 2,5 m að stærð og snýr þvert á fjárhúsið. Ekki er greinilegt op á milli hólfanna. Í fjárhúsunum sjást vel grjóthleðslur en heytóftin er mjög ógreinileg. Veggir ná mest 0,5 m hæð. Ekki er hægt að skera úr um með fullri vissu hvort sú tóft sem hér er skráð sé í raun Snæbjarnarhús eða hvort mögulegt er að þessi tóft sé sú sem nefnd var Sauðhúsatóftir (sjá 005).
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Skrið, 43

EY-214:008 garðlag túngarður A 521085 N 570337
Túngarður hefur umlukið tún, eða a.m.k. hluta túna, í Búðarnesi en hann er víðast horfinn í tún og annað umrót. Stuttur spotti af túngarði er þó enn ofan (suðaustan) við tún. Túngarðurinn er um 30 - 70 m norðvestan við miðlinu Blöndulínu.
Neðar eru sléttuð tún í halla til VNV að Hörgá. Ofar er gróin fjallshlíð. Þar sem enn má greina túngarð er hann í túnjaðri.
Garðurinn er fyrst greinilegur um 30 m austan við útihús 003. Þaðan liggur hann í um 10 m til NNA en er mjög óskýr. Áfram heldur garðurinn til NNA í um 17 m til viðbótar en verður þá alveg óskýr. Á þessum kafla er garðurinn um 1 m á hæð, 1,4 m á breidd og algróinn. Aftur má greina garðinn um 30 m NNA. Þar má á 30 m kafla norður-suður greina tvo stutta garðkafla. Samtals mátti því greina garðslitrur á um 90 m löngum kafla. Um 70 m suðvestar, utan heimatúnsins, sést framhald túngarðins. Líklega er þetta undirhleðsla undir vírgirðingu sem set var eftir efstu mörkum túna. Ekki er vitað hvort að þessi hluti sé jafngamall nyrðri hluta. Hann er

rúmlega 30 m langur, 2 m á breidd og 0,3 m á hæð. Líkt og hinn er hann algróinn.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Túngarður EY-214:008, horft norðausturs.

Hleðsla EY-214:009, horft til vesturs.

EY-214:009 hleðsla óþekkt A 520737 N 569746
Einföld grjóthleðsla er í hlíð um 780 m SSV af bæ, um 140 m frá miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Hleðslan er um 140 m suðaustur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Hlíðin er lynggróin, smáþýfð og víða grýtt. Lækjarsprænur renna víða niður hlíðina.
Hleðslan liggur norðaustur-suðvestur og þverar læk í litlum slakka, innan við 40 m djúpum. Hún er einföld röð af grjóti, um 0,1-0,2 há, 0,3-0,4 m breið og 4 m löng. Grjótið í hleðslunni er mosa og skófum vaxið.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

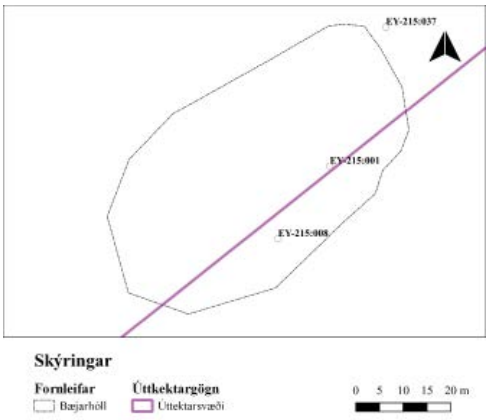
EY-215 Staðartunga

30 hdr. 1712. Konungseign en liggur undir Möðruvallaklaustri. JÁM X, 149.
1394: "xviii. Mýrckær kýrckia.[...] þar er prestzskylld. tekur prestur heima. iiij. merkur. enn vtann gardz. v. merckur. ef Tunga fylger." DI III, 526
1396: Íslensku fornbréfasafni hefur varðveist sölubréf fyrir Hallfríðarstaði frá 1396 þar sem fram kemur að jörðin átti skógarhögg í Staðartungu sbr : "... skogr j tungu jordu [Staðartunga] med þessum ummerkium. Uarda a halsinum fierer sunnan stigadæli. Drangsteinn nidre uid skuggagotu ok rædr hon ut æ hlas." DI III 503-504.
1442: Staðartungu er getið í reikningi Möðruvalla frá 1442 og 1447. DI IV, 626 og 711.
1560: Saurbær hefur átt skógarhögg í Staðartungulandi 1560 samkvæmt sölubréfi sem varveist hefur frá því ári en þar kemur fram að Saurbær átti "skög á Stadartungu jordu fyrer ofan skogagötu. millum tveggja skridna" DI XIII, 471-472.
"Samkvæmt Jarðabók Árna og Páls áttu þá Myrká og Saurbæ rétt til skógarhögg í landi Staðartungu. JÁM X, 144-145. Í Ö-Skrið segir á s. 42 að Möðruvallaklaustur hafi átt Staðartungu. "Staðartunga átti fyrrum land upp með Öxnadalá og 1712 eru Missjálfstaðir taldir til eyðibýla í Staðartungulandi. Því mun hafa verið skipt út um miðja 18.öld (Miðhálsstaðir í Öxnadal)."Ö-Skrið, 42.
Túnstærð 1917: 5,1 ha. sléttað tún 1/3, sáðreitir 120. "Skógur er hjer, sem sjálf jörðin á framhleypt hinum öðrum. Mjög er hann í rýrnun, þó nægjanlegur ábúandanum."JÁM X,149 "Staðartungutúnið gamla var talið grasgefið og fremur heygott. Umhverfið er að mestu leyti mýrarsund, lyngholt og klappir í hálsinum upp frá bænum. Túnið var sundurskorið af mýrardrögum, sem náðu sums staðar heim undir bæinn. Engjaheyskapur var fremur lélegur og seintekinn, en útbeit tryggari en að nokkurri annarri jörð í hreppnum. ... Í Staðartungu er beitiland gott og mikið, og berjaland var þar ágætt.[...] Staðartunga var ein af mörgum jörðum Möðruvallaklausturs. Hafði klaustrið þar ýmis ítök til forna svo sem hestagöngu, vetrarbeit fyrir sauði og engjaheyskap. Þar eru í landinu rústir eftir sauðahús, sem Klausturhús voru kölluð," Mannfellirinn mikli, 39.

EY-215:001 *Staðartunga* bæjarhóll bústaður A 524936 N 575003
"Gamli bærinn í Staðartungu stóð allmiklu ofar en íbúðarhúsið er nú, eða þar sem peningahúsin eru," segir í örnefnaskrá. Bærinn er merktur suðvestarlega innan heimatúns á túnakorti frá 1917. Bærinn í Staðartungu stóð áður 180 m ofan (SSA) við íbúðarhúsið sem nú stendur á jörðinni. Gamli bærinn var líklega í norðurjaðri

Bæjarhóll EY-215:001, horft til norðausturs.

Uppmæling af bæjarhól EY-215:001. Útihús EY-215:008 er undir skemmunni.

peningshúsanna en hefur náð lengra til NNA en þau gera. Búið er að ryðja út suðvesturhluta hólsins og er hann því mikið raskaður. Engin ummerki um gamla bæinn sjást lengur. Bæjarhóllinn er um 143 m norðvesta við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Norðvesturhluti hólsins er utan áhrifasvæðis framkvæmda.
Bæjarhóllinn er stór hóll, á kafi í órækt og illgresi. Hólnum hefur talsvert verið rótað vegna byggingu útihúss og peningsgirðinga. Þegar útihúsið var byggt á hólnum var heilmikilli uppfyllingu bætt við hann norðvestanverðan. Líklega hefur gamli bærinn staðið fremur ofarlega og suðaustarlega á hólnum.
Ómögulegt er að giska á hversu stór hinn eiginlegi, uppsafnaði bæjarhóll hefur verið enda hefur efni verið rutt úr suðausturhluta hans til norðvesturs. Að auki fellur suðausturhlutinn inn í brekkuna ofan við. Stærð bæjarhólsins, eða það sem sést á yfirborði, er um 60 x 30 m og snýr hann VNV-ASA. Hann er um 2 m á hæð þar sem hann er hæstur. Síðustu leifum gamla bæjarins var rutt út á 6. áratug 20. aldar en þá var ekkert hreyft við sjálfum hólnum. Mikillla mannvista er því að vænta undir sverði á þeim hluta sem ekki var rutt út.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917; Ö-Skrið, 41

EY-215:002 *Kirkjuhóll* þúst kirkja A 524974 N 574978
STAÐARTUNGA Í HÖRGÁRDAL (E). Kirkjunnar er getið í máldaga árið 1399: "[á Myrká] er prestzskylld. tekur prestur ... vtann gardz. v. merckur. ef Tunga fylger,". Kirkjunnar er ekki getið í öðrum máldögum. "Kirkjuhóll er örnefni á hólabungu steinsnar út frá gamla bænum. Ekki er til þess vitað, þar þar hafi kirkja eða bænhús verið. Þó bendir örnefnið í þá átt," segir í bók Eiðs Guðmundssonar. Kirkjuhóll er um 60 m suðaustan við bæ 001 og rúmum 70 m austan við útihús 008. Á þessum stað sést greinileg þúst. Hún er um 102 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Þústin er innan hólfs þar sem hross eru nú á beit. Þústin og nánasta umhverfi er vaxinn snöggu grasi en nokkru ofar (suðaustar) taka við móar í sama hólfi.
Þústin er um 12 x 12 m stór. Hún er tæplega 1 m á hæð. Hún var sléttuð fyrir nokkrum árum án þess að komið væri niður á bein eða hleðslur en þá var reyndar farið mjög grunnt og aðeins sléttað yfir efsta yfirborðið. Vænta má nokkurra mannvista undir sverði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Eiður Guðmundsson: Mannfellirinn mikli, 39; DI III 526-527

Kirkjuhóll EY-215:002, horft til norðvesturs.

Þúst EY-215:003, horft til NNV.

EY-215:003 þúst fjárhús A 522158 N 571949
Útihús eru merkt inn á túnakort um 120 m ofan (suðaustan) við 001 og 25 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis fyrir Blöndulínu 2020, Ennþá sést óljós þúst eða hæð efst (suðaustast) í túninu þar sem húsin stóðu.
Húsið stóð á lágri hæð í túninu. Þar eru nú afgirt beitarhólf umhverfis.
Hæðin eða þústin þar sem húsið stóð er 23x15 m stór og snýr norður-suður. Hún er 0,7 m á hæð og er mjög ræktarleg.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

EY-215:006 heimild um útihús A 524742 N 574846
Útihús er merkt inn á túnakort frá 1917 200-210 m innan (suðvestan) við bæ 001. Erling Einarsson, heimildamaður, man ekki eftir útihúsi á þessum stað og var það horfið fyrir hans minni (fyrir miðja 20. öld). Meint útihús er 150 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis fyrir Blöndulínu 2020.
Sléttuð tún eru á þessum slóðum.
Engin ummerki eru um útihús á yfirborði vegna túnasléttunar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

EY-215:007 þúst hesthús A 524711 N 574787
Útihús er merkt inn á túnakort um 280 m innan (suðvestan) við bæ 001. Húsið var um 60 m innar og örlítið ofan (suðvestan) við útihús 006 en 10-15 m norðaustan við túngarð 007 og 120 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis á Blöndulínu 2020.
Þar sem húsið stóð er greinileg en lág þúst í túninu. Þústin er á kafi í hávöxnu grasi.
Hæðin er um 25 m í þvermál en 0,4 m á hæð og var skráð aftur árið 2020 og mældist hún 10 m í þvermál en erfitt er að sjá nákvæmlega hvar ytri brúnir hennar byrja og enda. Hún er á kafi í órækt eins og reyndar allt túnið í kring en þó heldur ræktarlegri og grænni en umhverfið. Erling Einarsson, heimildamaður man eftir húsi á þessum stað í bernsku sinni og taldi helst að það hefði verið hesthús. Samkvæmt honum var sléttað úr húsinu snemma á 6. áratug 20. aldar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

EY-215:008 heimild um skemmu A 524925 N 574988
Útihús er merkt inn á túnakort frá 1917, rúmum 20 m suðvestan við bæ 001 og um 120 m NNV við útihús 003. Engin merki um útihúsið sjást lengur á þessum stað. Samkvæmt Erling Einarssyni, heimildamanni var húsið skemma. Hún var í raun tvær sambyggðar byggingar úr torfi og grjóti. Staðurinn er um 149 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Mikil útihúsasamstæða er nú þar sem útihúsið stóð.
Engin merki um útihús sjást lengur á yfirborði vegna þess að búið er að reisa yngri útihús á staðnum sem ljóslega hefur raskað fornleifinni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

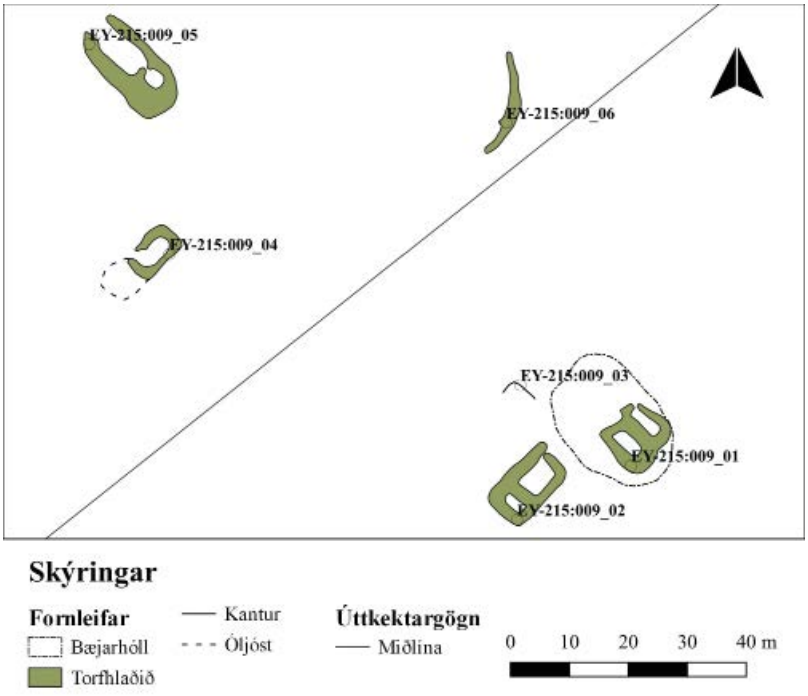
EY-215:009_1 *Skuggi* tóft býli A 523934 N 573948

Tóft EY-215:009_1, horft til SSV.

"Fornbýlið Skuggi var alllangt sunnan við Staðartungubæ, ofarlega, nokkurn veginn beint upp af Hörgárbrúnni," segir í Byggðum Eyjafjarðar. "...en býlið Skuggi var ofan við Skuggahvamm, og þar er síðan alltaf kallað á Skugga uppi á hjallanum," segir í örnefnaskrá. "Skuggi heitir örnefni tæpum kílómetra suður frá Staðartungu, uppi undir fjallsrótunum, og mun líklega hafa verið býli. Skugga mun hvergi vera getið í rituðum heimildum, en nafnið lifir enn. Niður undan rústunum af Skugga er Skuggahvammur við Hörgá, þar sem brúin er nú. Garður hefur verið umhverfis túnið, en er þó horfinn á köflum. Túnið hefur verið um tveir hektarar. Það er þýft valllendi að mestu og ágætt ræktunarland. Tóttaleifar eru mjög fornar, og mun bæjarrústunum hafa verið rótað að nokkru og hús þar byggt síðar, líklega beitarhús.

Nokkrir götutroðningar, sem nú eru grasigrónir fyrir löngu, liggja neðan frá ánni upp að túnstæðinu," segir Eiður Guðmundsson. Íslensku fornbréfasafni hefur varðveist sölubréf fyrir Hallfríðarstaði frá 1396 þar sem fram kemur að jörðin átti skógarhögg í Staðartungu og er þar vísað í Skuggagötu (sjá 033) sem kennileyti sem afmarkaði reitinn. Er það líklega gata sem lá að býlinu en er nú ógreinileg. Orðrétt segir í bréfinu: "... skogr j tungu jordu [Staðartunga] med þessum ummerkium. Uarda a halsinum fierer sunnan stigadæli [030]. Drangsteinn nidre uid skuggagotu ok rædr hon ut æ hlas." Má telja þetta góða vísbendingu um að býlið hafi verið komið í byggð á 14. öld þó ekki sé minnst á sjálft býlið berum orðum. Skuggi er um 1,3 km SSV við bæ 001, í og ofan (suðaustan) við efstu framræstu túnskikana í hlíðinni. Mannvistarleifar fundust á svæði sem er 170x150 m stórt og snýr nálega austur-vestur (út-inn sem er ANA-VSV). Á svæðinu má á tveimur stöðum greina leifar túngarðs (009_6), fjórar tóftir (009_1, 2 ,4 og 5) og að auki fagurgræna hæð sem kann að vera öskuhaugur (009_3). Minjasvæðið er nokkurnvegin í miðju úttektasvæði Blöndulinu 2020. Fornleifastofnun fór fyrir fornleifauppgrefti á Skugga árin 2008-2009 og aftur 2013-2014. Grafinn var upp öskuhaugur 009_3 sem er staðsettur um 15 m norðvestan við 009_1. Öskuhaugurinn var aldursgreindur og var í notkun á víkingaöld fram á 12. öld. Undir öskuhaugnum kom í ljós mannvirki sem er frá seinni hluta 9. aldar en það var ekki grafið upp. Perlur, dýrabein og tveir beinprjónar eru meðal þeirra gripa sem fundust í upgreftinum að sögn Ramonu Harisson sem fór fyrir uppgreftrinum. Nánari upplýsingar um uppgröftinn má sjá í skýrslunum Gásir Hinterlands Project 2009: Midden Prospection and Excavation, 2010 og Investigations into the Gásir Hinterlands and Eyjafjörður Human Ecodynamics:
Preliminary Field Report of the 2013 Skuggi and Staðartunga Excavations in Hörgárdalur, Eyjafjörður.

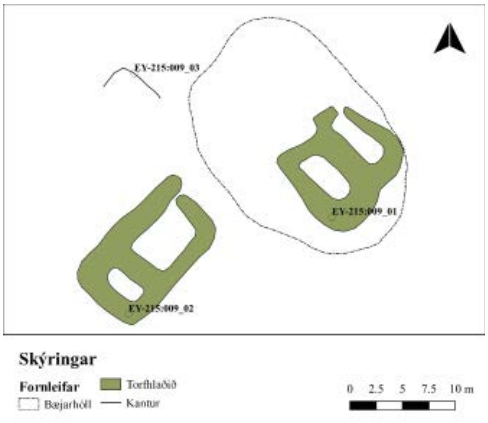
Uppmælingar af minjum sem tilheyra býlinu Skugga EY-215:009.

Tóft 009_1 er 15-20 m ofan (suðaustan) við framræst tún (þ.e. efsta skurðinn), í grasi vaxinni aflíðandi hlíð en aðrar tóftir eru neðar, á því svæði sem hefur verið framræst. Talsverð hrossabeit er á þessum slóðum.
Tóft 1 er efst (suðaustast) á svæðinu. Hún er á fagurgrænum og ræktarlegum hól sem auðveldlega mætti giska á að hefði verið bæjarhóll. Hóllinn er 24 x 16 m og snýr norðvestur-suðaustur. Tóftin sem er á honum, er 11 x 10,5 m stór og snýr norðvestur-suðaustur. Hún er tvískipt, fagurgræn og gróin. Austar er hólf sem er 6x2 m að innanmáli og snýr norðvestur-suðaustur. Op er á því í norðausturhorni. Vestar er annað hólf áþekkt. Það er 5x 2,5 m að innanmáli og snýr norðvestur-suðaustur. Ekki er greinilegt op á því. Hvergi sjást grjóthleðslur í tóftinni og veggir hennar eru mest 0,3 m á hæð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: BE 1990,472; Ö-Skrið 41, DI III 503-504; Harrisson, Ramona 2010 og 2014.

EY-215:009_2 *Skuggi* tóft útihús A 523915 N 573939
Um 8 m vestan við tóft 009_1 er tóft 009_2. Hún er 14x8 m stór og snýr suðvestur-norðaustur. Tóftin er tvískipt og er greinilegri en tóft 1 og ekki eins gróin. Í henni sjást grjóthleðslur á einstaka stað en hleðsluhæð er mest 0,3. Austara hólfið er 6x4 m að innanmáli og snýr norðaustur-suðvestur. Op er á norðausturvegg þess nyrst. Vestara hólfið er 4x2 m að innanmáli og snýr norðvestur-suðaustur. Ekki er greinilegt op á því. Hlutverk tóftarinnar er líklega útihús, hún er innan heimatúns og virðist hafa verið í notkun á samatíma og tóft 009_1.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

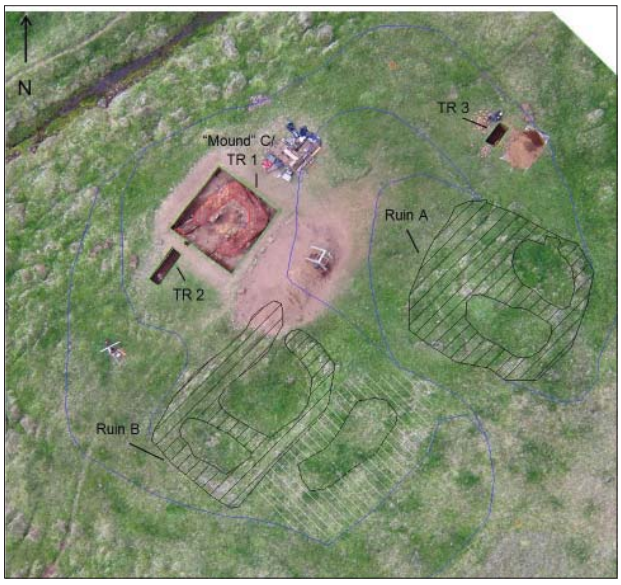
Tóft EY-215:009_2, horft til norðausturs.

Uppmæling af minjum EY-215:009_1 og 2.

EY-215:009_3 öskuhaugur A 523915 N 573961

Um 5 m neðan við austurhluta tóftar 009_2 er lítill, grænn haugur/hæð. Frá því að staðurinn var skráður fyrst 2005 hafa verið gerðar fornleifarannsóknir á öskuhaugnum en hann var grafinn upp á árunum 2008-2009 og aftur 2013. Á vettvangi 2020 mátti sjá ummerki eftir uppgröftinn um 8 m norðan við tóft 2. Þar sást 4,5x2,5 m stór skurður sem snýr norðvestur-suðaustur en aðeins norður og austur brún var sjáanleg. Sumarið 2008 tóku starfsmenn Fornleifastofnunnar Íslands og nemendur úr City University New York talsvert af borkjarnasýnum í hæðina við Skugga. Borkjarnasýnin bentu til vel að vel varðveittur öskuhaugur væri þar undir sverði. Því var þar tekinn prufuskurður, 2 X 1 m að stærð. Niðurstöður hans voru að öskulag, líklega H1300 innsiglaði hóllinn og virðist hann því eldri en það. Í öskuhaugnum er mikið af dýrabeinum (bæði brenndum og óbrenndum), m.a. bein húsdýra sem og fugla- og fiskabein. Í haugnum fannst einn járnbútur og gjallmoli og nokkrir jaspis steinar. Rannsóknir á öskuhaugnum héldu áfram árið 2009 og aftur var grafið á Skugga árin 2013-2014. Þá kom tóft í ljós við öskuhauginn.

Mynd sem sýnir rannsóknarsvæðið árið 2014. Tóftin sem var undir haugnum sést vel.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-215:009_4 tóft útihús A 523856 N 573984

Um 80 m norðvestan við tóft 009_1 er tóft 009_4. Hún er 9,5 X 5,5 m að stærð, snýr suðvestur-norðaustur og virðist einföld. Op á tóftinni er á suðvesturhorni. Vestan við tóftina er þýft svæði og er vel mögulegt að þar hafi verið hólf/heytóft. Það er þó of óskýrt til að hægt sé að fullyrða um það nú. Tóftin er mjög þýfð og grösug og

Tóft EY-2015:009_4, horft til suðvesturs.

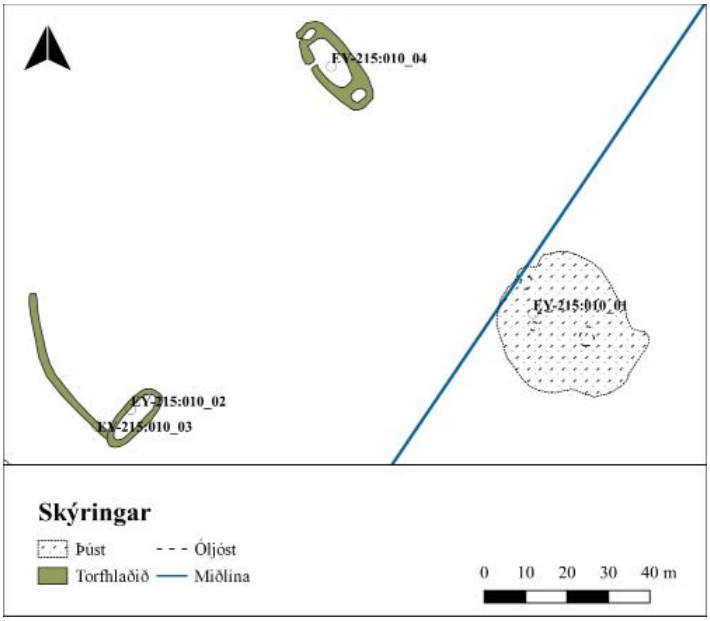
Tóft EY-215:009_5, horft til NNV.

engar grjóthleðslur sjást í henni. Hlutverk tóftarinnar er líklega einhverskonar útihús.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-215:009_5 tóft útihús A 523842 N 574020
Um 18 m utan og neðan (norðan) við tóft 009_4 og 90 m norðvestan við tóft 009_1 er tvískipt tóft 009_5. Hún er 19x9,5 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Nyrðra hólfið er 9x4,5 m að innanmáli og snýr norðvestur-suðaustur. Op er á miðjum norðvesturvegg þess. Op er einnig yfir í syðra hólfið sem er 3,5x2,8 m og snýr suðaustur-norðvestur. Ekki er annað op á þessu hólfi. Þessi tóft er mjög sigin, gróin og eru veggir allt að 3 m breiðir. Hún sýnist forn. Hlutverk tóftarinnar er líklega einhverskonar útihús.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-215:009_6 garðlag túngarður A 523948 N 574079
Árið 2005 voru skráðir tveir hlutar túngarðs umhverfis tóftirnar en á vettvangi 2020 fannst aðeins annar hluti garðsins á vettvangi sem hér er kallaður A. Hann er 50 m NNV við tóft 009_1 og 55 m norðaustan við tóft 009_4. Hann liggur nálega norður-suður en suðurendinn sveigir til suðvesturs síðustu 7 metrana en hann er allt í allt um 20 m langur. Hann er mest um 0,5 m á hæð, er grasi gróinn, sigin og engar grjóthleðslur sjást í honum. Úr lýsingu frá árinu 2005 er hinum hluta garðsins, þ.e. B, lýst svohljóðandi: „Um 80 m ANA má aftur greina garðinn. Þaðan liggur hann í um 45 m til norðurs áður en hann fjarar út.“ Svæðið var gengið en þessi hluti garðsins fannst ekki á vettvangi 2020 en ástæður fyrir því gætu verið að garðurinn er mjög siginn og mikill gróður var á svæðinu þegar skráningarmenn voru á vettvangi í ágúst 2020.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-215:010_1 *Sandhólar* tóft býli A 522262 N 571971
Sandhóla er getið í Jarðabók Árna og Páls frá 1706. Þar segir: “Tóttaleifar mjög margar eru hjer enn þá á landplássi fyrrnefndu (Skriðum) að nafni Sandhólar. Ekki heldur hefur hjer bygð verið í manna minnum. Vatnsleysis og annarra ókosta vegna hyggja menn hjer megi ei aftur byggja.” “Fornbýlið Skuggi [009] var alllangt sunnan við Staðatungubæ, ofarlega, nokkurn veginn beint upp af Hörgárbrúnni, og annað fornbýli, Sandhólar, var suður við merkin,” segir í Byggðum Eyjafjarðar. “Tvö eða þrjú býli hafa verið sunnan bæjar og er eins þeirra getið í Jarðabók Á.M. og sagt, að það hafi staðið í Skriðum og heitið Sandhólar. Svarar þetta til svæðisins suður við merkin og mun bærinn hafa farið undir jarðfall,» segir í örnefnaskrá. «Langt fram með fjallshlíðinni, hér um bil á móti Saurbæ, voru Sandhólar. ... Skriða hefur fallið yfir meginhluta túnsins og þá sjálfsagt tekið bæinn og flest hús önnur. Hefur það trúlega gerzt ekki síðar en á fimmtándu öld, annars hefði þess sennilega verið getið í annálum. Beggja vegna skriðunnar eru lítil garðbrot greinanleg og óglögg rúst af litlu húsi við syðra garðbrotið. Um aldamótin átjánhundruð var byggt sel frá Saurbæ syðst og efst í hússtæðinu. Leifar þess eru greinilegar og rækt enn í jörðu, “ segir Eiður Guðmundsson en hann hefur líklega misskilið staðsetningu Saurbæjarsels [sjá 011] svolítið þar sem selið er um 900 m norðaustan við Sandhóla og ekki byggt upp á þeim. Býlið Sandhólar er um 4 km suðvestan við bæ 001 í Staðartungu. Sjálfir Sandhólarnir eru á merkjum Staðartungu og Búðarness og er býlið fast utan (suðaustan) þeirra. Staðurinn var skráður árið 2005 og svo heimsóttur á ný árið 2020 við úttekt á Blöndulínu. Á þessum stað eru þrjár fornlegar tóftir sem hafa verið gefið einingarnúmer hér til aðgreiningar. Samtals ná minjar í Sandhólum yfir svæði sem er 170 x 130 m stórt og snýr norðaustur-suðvestur. Bæjarhóll 010_1 er fast suðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu. Í lýsingu hér að ofan eru talað um lítil garðbrot beggja vegna við skriðuna. Svæðið var gengið en aðeins annað garðbrotið fannst á vettvangi 2020.
Tóftirnar eru í grasi gróinni hlíð í halla til norðvesturs að Hörgá.

Uppmæling af minjum í Sandhólum EY-215:010.

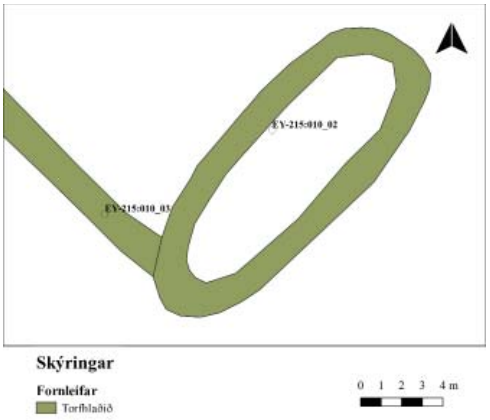
Rústaholl EY-215:010_1, horft til ANA.

Tóft 1 er í raun mikill rústarhóll og er hún og hóllinn líklegasta bæjarstæðið á svæðinu. Hóllinn er 35 x 32 m og snýr norðvestur-suðaustur. Hann er mest um 3 m á hæð. Á honum sjást víða óljósar leifar hólfa en ekki er hægt að tala um skýra húsaskipan. Alls má greina 3 dældir eða hólf og auk þess er lítil þúst byggð upp við norðvesturhlið hólsins neðst. Á vettvangi árið 2005 var þústinni lýst svona: Þessi þúst er 7 X 3 m að stærð, einföld og snýr ANA-VSV. Hún er torfhlaðin og op kann að hafa verið á henni VSV vegg hennar syðst. Þegar svæðið var heimsótt 2020 var þústin mæld upp með bæjarhólnum og aðeins innanmál hennar mælt upp, en það er 3x2,3 m á stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Engar grjóthleðslur sjást í tóftinni og vegghleðslur eru hvergi hærri en 0,2-0,3 m. Afar erfitt er að greina hvar einu hólfi sleppir og annað byrjar á háhólnum og verður því nákvæmri húsaskipan ekki lýst nánar.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: BE 1990,472; Ö-Skrið 41; Eiður Guðmundsson: Mannfellirinn mikli, 40, JÁM X, 150.

EY-215:010_2 tóft óþekkt A 522165 N 571948

Um 85 m VSV við tóft 1 er tóft 010_2. Hún er 50 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Tóftin er fornleg, 22x10,5 m á stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Hún er einföld og torfhlaðin, aflöng og mjókkar til beggja enda. Veggir eru 3,5-5 m á breidd en tóftin er mjög sigin og óljós til suðausturs. Ekkert greinilegt op er á tóftinni. Innanmál hennar er 12x3,3 m og hæð veggja er frá 0,3-0,4 m. Sunnarlega á norðvesturvegg tóftarinnar liggur garðlag 010_3 til norðvesturs frá tóftinni. Hlutverk tóftarinnar er líklega einhverskonar útihús, út frá staðsetningu og fjarlægð frá bæjarhól 010_1.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Uppmæling af tóft EY-215:010_2.

Tóft EY-215:010_2, horft til suðausturs.

EY-215:010_3 garðlag túngarður A 522158 N 571949

Túngarður liggur út frá tóft 010_2 í norðvestur og er og er 63 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Garðlagið er um 48 m á lengd og er nokkuð skýrt í um 20 m en verður svo óljósara. Í norðvesturenda sveigir garðlagið til suðvesturs og fjarar svo út. Garðlagið er grasi gróið og um 0,4 m á hæð og gengið í þúfur.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Túngarður EY-215:010_3. horft til VNV.

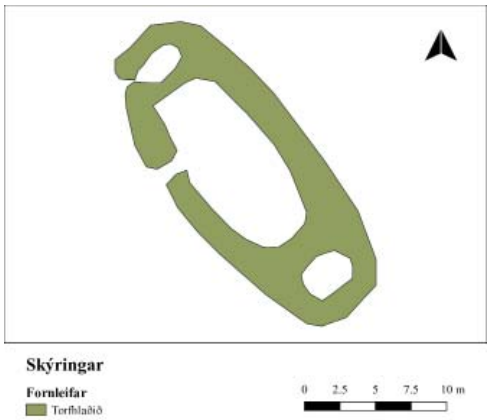
EY-215:010_4 tóft útihús
A 522213 N 572031

Þriðja tóftin á svæðinu, 010_4 er um 80 m NNA við tóft 010_2. Hún er fornleg, sigin og grasi gróin. Hún er 24 X 9 m stór og mjókkar til beggja enda. Tóftin

snýr NNV-SSA og skiptist í þrjú hólf. Inngangur er inn í tóftina á miðjum langvegg (VSV-vegg) og er þar gengið inn í miðjuhólfið sem er þeirra stærst eða 13 X 6 m að innanmáli og snýr eins og tóftin NNV-SSA. Úr miðjuhólfinu er innangengt yfir í hólf á NNV-enda. Það er 2-3 X 1 m að stærð og snýr VSV-ANA. Op er einnig á VSV-vegg þessa hólfs nyrst. SSA-ast í tóftinni er svo þriðja hólfið. Það er 3-4 X 2 m að innanmáli og snýr VSV-ANA. Ekki er greinilegt op á því. Engar grjóthleðslur sjást í tóftinni sem er sigin og grasi gróin. Hleðslur eru mest 0,2-0,3 m á hæð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Tóft EY-215:010_4, horft til ANA

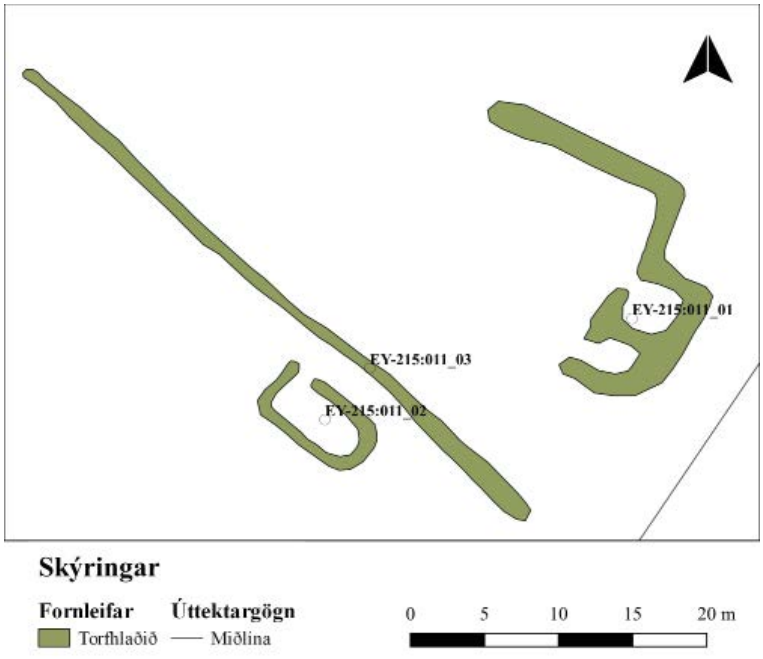

Uppmæling af tóft EY-215:010_4.

EY-215:011_1 *Saurbæjarsel* tóftir+garðlag sel A 522770 N 572749
"Á milli þessara fornbýla [Skugga 215:009 og Sandhóla 215:010] eru tóftir Saurbæjarsels alveg niður við Hörgá," segir í Byggðum Eyjafjarðar. "Utar [en Sandhólar] heitir Saurbæjarsel á svonefndum Grundum, sem er uppgróið skriðusvæði. Vafasamt er um býli þar," segir í örnefnaskrá. Saurbæjarsel er á milli Staðartungubeitarhúsa 029 og Sandhóla 010. Selið er um 3,1 km innan (suðvestan) við Staðartungu 001 og rúmum 670 m SSV við Staðartungubeitarhús 029. Í Saurbæjarseli sjást leifar tveggja tófta og garðlaga umhverfis. Svæðið er samtals um 45 x 30 m stórt og snýr h.u.b. norðvestur-suðaustur. Seltóftinar eru rúmum 30 m norðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Selið er á grasi- og lyngivöxnu svæði sem er í aflíðandi halla að Hörgá. Nær Hörgá er brattur og smágrýttur árbakki en gróður þéttist því nær sem dregur landi.

Hér er eystri tóftinni lýst. Hún er 10 x 5 m að stærð og snýr NNV-SSA. Tóftin er tvískipt. Norðaustar er hólf A sem er 5 x 3 m að innanmáli og snýr norðvestur-suðaustur, op er á norðvesturvegg hólfsins. Suðvestar er sambærilegt hólf B, þó heldur minna eða 4 x 2 m að innanmáli. Op er til vesturs. Ekki er op á milli hólfa. Tóftin er gróin og sigin og engar grjóthleðslur sjást í henni. Frá norðurvegg tóftarinnar gengur L-laga garðlag. Það liggur í 5 m til NNA en beygir þá til NNV og liggur áfram í um 15 m til NNV áður en það fjarar út. Garðlagið er gróið og sigið og hvergi sjást grjóthleðslur í því. Það er um 0,4 m á hæð og 1-2 m á breidd.

Uppmæling af minjum EY-215:011.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: BE 1990,472 og Ö-Skrið 41

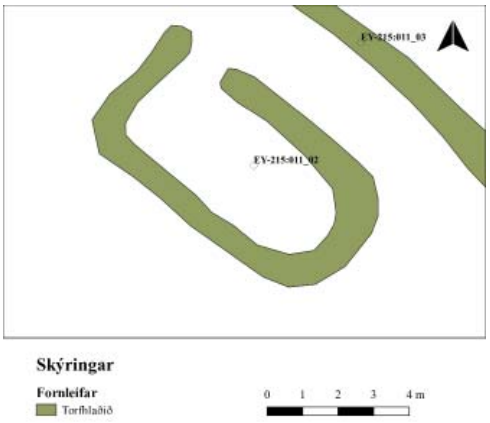

Tóft EY-215:011_1, horft til norðurs.

Tóft EY-215:011_2, horft til norðausturs.

EY-215:011_2 tóft stekkur A 522749 N 572742
Hér er vestari tóftin skráð. Hún er um 20 m suðvestan við tóft 011_01. Tóftin er einföld, 10 x 5 m að stærð og snýr ANA-VSV. Op er á norðurvegg til austurs. Tóftin er torfhlaðin og sigin, veggir eru mest 0,3 m á hæð.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Uppmæling af tóft EY-215:011_2.

Túngarður EY-215:011_3, horft til norðvesturs.

EY-215:011_3 garðlag A 522752 N 572745
Rétt austan við tóft 011_2 er garðlag sem virðist hafa legið umhverfis allt svæðið. Garðurinn liggur um 50 m til VNV og NV áður en hann veður óskýr. Hann var greinilegri þegar tóftin var aðalskráð 2006 og var honum lýst svo: "Hann [garðurinn] er greinilegur um 15 m sunnan við suðurhorn tóftar A (011_1) og liggur hann í um 85 m til VNV og NV áður hann beygir í 90° til norðausturs. Þaðan liggur hann í um 15 m áður en hann beygir í um 90°, nú til norðurs. Garðurinn liggur í um 15 m til norðurs áður en hann verður ógreinilegur. Er hann þá til móts við garðendann sem fyrst var lýst en hann er um 40 m suðaustar. Því er ljóst að garðurinn hefur upphaflega markað af svæði sem hefur verið 100 X 30 m þó að hann sé á köflum óskýr.»
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Elín Ósk Hreiðarsdóttir (ritstj.) 2008, 235

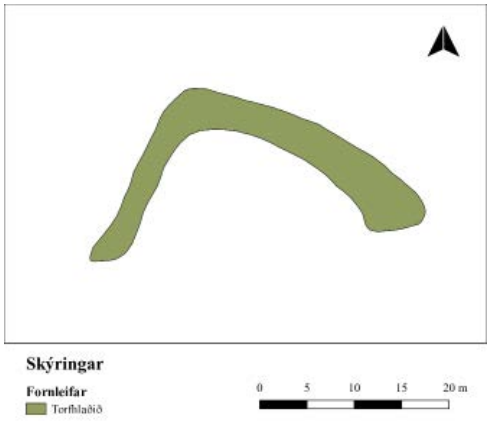
EY-215:014_1 *Stekkjarhóll* heimild um stekk A 525794 N 575537
"Miðja vega frá sporði tungunnar heim til bæjar er stekkur og Stekkjarhóll á bakka Hörgár. Þar umhverfis heitir Nátthagi," segir í örnefnaskrá. Stekkurinn var um 1 km norðvestan við bæ 001. Nú liggur þjóðvegur yfir Stekkjarhólinn, þar sem stekkurinn var. Að sögn Erlings Einarssonar, heimildamanns var stekkurinn austan í hólnum. Austurhlið hólsins hefur nú verið tekinn í malarnám og því sjást engar leifar stekkjarins. Hluta nátthagans 014_2 sem var umhverfis stekkinn má þó enn greina neðan (norðvestan) þjóðvegar. Stekkjarhóll er við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Ofan (suðaustan) þjóðvegar sjást enn leifar Stekkjarhóls þótt hann hafi bæði verið skemmdur við vegagerð og

við malarnám. Umhverfis hólinn, ofan þjóðvegar er grasi vaxin slétta, nú bithólf hesta. Neðan (norðvestan) þjóðvegar er grasi gróinn hagi.
Ekki sjást merki um stekk á Stekkjarhól.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Skrið, 41

EY-215:014_2 *Nátthagi* garðlag nátthagi A 525776 N 575572
Nátthaginn sést fast neðan þjóðvegar og snýr norðaustur-suðvestur en suðurhluti hans hefur horfið við framkvæmdir. Nátthaginn sést um 26 m norðvestan við miðlínuna. Ef garðurinn lá umhverfis Stekkjarhól hefur hann náð a.m.k. 45 m lengra til suðurs en hann gerir nú. Norðvesturhlið garðsins er um 28 m löng en

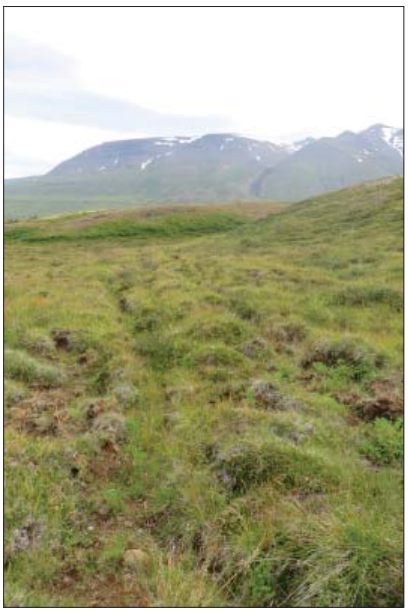
Nátthagi EY-215:014_2, horft til norðausturs.

Uppmæling af nátthaga EY-215:014_2.

norðausturhlið um 20 m löng en líklegt er að báðar hliðar hafi upphaflega verið lengri. Garðurinn er víða 1,5-2 m á breidd en 0,4 m á hæð. Hann er fornlegur og lyngivaxinn.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Skrið, 41

EY-215:015 *Hálsgötur* gata leið A 526232 N 575557
"Við rætur hálsins liggja Hálsgötur, gamall reiðvegur," segir í örnefnaskrá. Hálsgötur lágu frá bæ 001 og út hlíðina (til norðausturs) á mörkum móa og brattrar fjallshlíðar. Göturnar beygðu til austurs í Skinndráttargjá 018, lágu í láginni yfir Miðhálsstaðaháls en síðan hafa þær vafalaust greinst í tvennt, annars vegar legið til suðvesturs í átt að Miðhálsstöðum og öðrum bæjum undir Skjaldarstaða-/Bakkahálsi en hins vegar hefur götuslóði legið niður að Öxnadalsá, og hugsanlega yfir ána á Grænubrú 013. Leiðin sést nyrst um 45 m NNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020, hún liggur til austurs á rúmlega 200 m löngum kafla og sveigir þá til suðausturs og liggur út af úttektarsvæðnu. Göturnar sjást víða en þær eru hvað greinilegastar rétt utan (norðaustan) við bæ 001. Þar má greina þær í hlíðinni norðaustan við sumarbústað í landi Staðartungu og svo áfram til norðausturs að Skinnastaðalág.
Göturnar eru víða nokkrir samsíða slóðar í móann, á 5-10 m breiðu svæði. Dýpt gatna er víðast 0,3-0,4 m. Göturnar sjást á um 545 m löngum kafla, þar af eru um 385 m innan áhrifasvæðis Blöndulínu 2020.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Skrið, 41

Leið EY-215:015, horft til austurs.

EY-215:018 *Skinndráttargjá* þjóðsaga A 526342 N 575421
"...nafnið höfðar til sögunnar um Þorgeirsbola, er hann dró á eftir sér húðina og plægði jafnframt upp þetta smáræðisfar í hálsinn," segir í örnefnaskrá. Skinndráttargjá er þröng lægð á milli hóla í Miðhálsstaðahálsi um

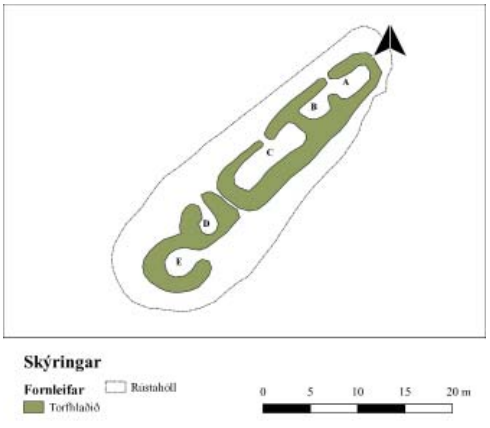
1,5 km ANA við bæ 001. Lægðin liggur yfir hálsinn ASA-VNV. Gjáin er um 100 m SSA af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Lyngivaxnir hólar eru beggja vegna dældarinnar. Sjálf dældin er grasi gróin í botninn en hliðar hennar eru lyngivaxnar. Lægðin er þröng og skjólsæl og hafa Hálsgötur legið um hana (sjá 015).
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Skrið, 41

Skinndráttargjá EY-215:018, horft til vesturs.

EY-215:022 *Klausturhúsahóll* tóft beitarhús A 523243 N 573596
"Utan við Grundir er Klausturhúsahóll. Munu þar fyrrum hafa verið beitarhús frá Möðruvallaklaustri, en það var eigandi Staðatungu," segir í örnefnaskrá. Tóftin er á hól sem er fast ofan (suðaustan) við suðaustustu kvísl Hörgár, um 2,2 km VSV við bæ 001 og rúmum 770 m suðvestan við Skugga 009. Lögun tóftarinnar gefur til kynna að hún hafi mögulega verið býli á einhverjum tímapunkti en frekari fornleifarannsóknir þarf til þess að staðfesta það. Tóftin er um 90 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Neðar (norðvestar) eru áreyrar, ofar (suðaustar) deiglendur og gróinn kafli sem nær um 100 m upp hlíðina þar til brött en gróin fjallshlíðin tekur við.
Beitarhústóftin er ofaná og utan í hól. Þau eru fornleg og sigin og engar grjóthleðslur sjást í þeim; veggir eru 0,3 m á hæð. Tóftin er allsérstæð og minnir á býlistóft. Hún eru 30 x 7 m að stærð og snúa norðaustur-suðvestur. Tóftin er breiðust um miðjuna en mjókkar til beggja enda og er þar 4,5 m. Hún skiptist í 5 hólf og verður hverju þeirra gefinn bókstafur til aðgreiningar. Norðustarlega á tóftinni er op til norðvesturs og þar verið innangengt í tvö hólf (A og B). Hólf A er til norðausturs frá opinu. Það er 4 x 2 m að innanmáli og snýr nálega norðaustur-suðvestur. Frá hólfi A var gengt í hólf B nyrst á milliveggnum milli hólfanna (sem er til móts við inngang á útvegg). Hólf B er 3 x 3 m að innanmáli. Á nálega miðri vestur-langhlið tóftar er op á útvegg hennar, u.þ.b. þar sem tóftin er breiðust. Opið er inn í miðjuhólf tóftarinnar (C) sem er stærst hólfanna eða 8,5 x 2,5 m að innanmáli og snýr eins og tóftin. Annar inngangur hefur verið á norðurvegg þessa hólfs vestast og virðist sem þar hafi verið gengið inn e.k. göng inn í hólfið í suðvestari hluta tóftarinnar eru tvö hólf, D og E. Þessi hluti stendur nokkuð hærra en hinn hluti tóftarinnar og er líklega aðskilinn frá henni þó það sé ekki alveg skýrt. Norðaustar er lítið hólf D. Það er um 1,5-2 m í þvermál (innanmál þ.e.) og op er til norðvesturs. Allra syðst er svo hólf E. Það 4 x 2 m að innanmáli og snýr nálega norður-suður. Op er til norðausturs. Tóftin er á ræktarlegum hól sem er áþekkur tóftinni af stærð (nær reyndar 2-3 m lengra til vesturs) og er sjálfsagt að stórum hluta uppsöfnuð mannvistarlög. Sumarið 2008 tóku starfsmenn Fornleifastofnunar Íslands og nemendur í City University in New York borkjarnasýni í og við Klausturhús. Þau sýndu að greinilegt gólflag er í húsinu og að í torfi eru einhver gjóskulög þó að ekki væri hægt að skera úr að sinni hversu gömul þau væri. Ekki fundust greinilegar leifar af öskuhaugi á svæðinu.

Tóft EY-215:022, horft til norðausturs.

Uppmæling af tóft EY-215:022.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Heimildir: Ö-Skrið, 42 og Ramona Harrison, 2010

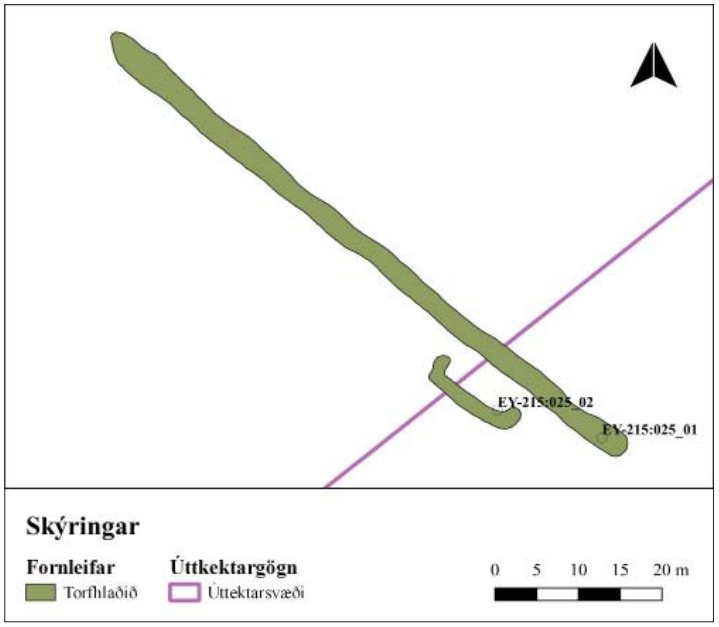
EY-215:025_1 garðlag túngarður A 524682 N 574780

Túngarður var umhverfis tún í Staðartungu. Leifar hans sjást á tveimur stöðum. Annar hlutinn (vesturhluti) sést innan (suðvestan) túns þar sem hann markar af tún frá grasivöxnum móa, 340 m suðvestan við bæ 001, 25 m vestan við þúst 007 og 130 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Vesturhluti túngarðsins sést þar sem hann er enn á mörkum túna og haga en austurhlutinn er í grasivöxnu og þýfðu beitarstykki.

Vesturhluti túngarðsins er á vesturmörkum heimatúnsins. Hann liggur norðvestur-suðaustur og er um 80 m langur. Um 10 m norðvestan við suðvesturenda túngarðs er lítil tóft 025_2) sambyggð garðinum að suðvestan. Vestan við tóftina er dæld meðfram túngarði, líklega þar sem torf hefur verið rist í garðinn. Sjálfur túngarðurinn er grasi gróinn og engar grjóthleðslur sjást í honum. Hann er mest 0,4 m á hæð en 1,5 m á breidd. Garðurinn endar fremur snögglega norðvestast en samkvæmt túnakorti frá 1917 hefur hann um þetta leyti beygt til ANA. Til ANA eru hins vegar sléttuð tún og má ætla að garðurinn hafi horfið við túnasléttun. Þó má á kafla, bæði að sunnan og norðaustan greina hryggi í túninu sem gætu verið útsléttaðar leifar þessa garðs. Austurhluti túngarðsins sést um 80 m austan við bæ. Hann liggur norður-suður og er um 3 m á breidd og 35 m á lengd. Hann er grasigróin og genginn í þúfur.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Uppmæling af minjum EY-215:025.

Túngarður EY-215:025_1 og tóft 2, horft til VSV.

EY-215:025_2 tóft útihús A 524669 N 574784

Um 10 m norðvestan við suðvesturenda túngarðs 025_1 er lítil tóft. Hún er sambyggð garðinum að suðvestan. Tóftin er 143 m norðvestan við miðlínu úttektasvæðis fyrir Blöndulínu 2020.Tóftin er einföld, 12 X 6 m stór og snýr norðvestur-suðaustur. Op eru þar sem veggir tóftar og túngarðs koma saman bæði að norðvestan og suðaustan. Tóftin er er gróin og veggir hennar eru mest 0,8 m á hæð. Engar grjóthleðslur sjást í henni. Vestan við tóftina er dæld meðfram túngarði, líklega þar sem torf hefur verið rist í garðinn.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-215:026 hleðsla brú
A 526492 N 576094

Ytri-Brúarhvammur er suðaustan við Hörgá þar sem núverandi brú liggur yfir ána um 1,9 km norðaustan við Staðartungu 001. Fast norðaustan við núverandi brú eru hleðsluleifar, þar sem eldri brú hefur staðið. Brúin er 118 m suðaustan við miðlínu fyrirhugaðrar Blöndulínu.

Eldri brúin er fast við þá yngri sem notuð er í dag. Umhverfis er grasi- og lyngivaxið.

Brú EY-215:026, horft til VNV.

Hleðsluleifarnar eru norðvestan Hörgár. Hleðslan er um 2,5 m á breidd en 0,5-1 m á þykkt. Hún er rúmir 2 m á hæð. Austan ár eru illa greinilegar hleðsluleifar en þar er klettur til móts við hleðsluna handan ár. Á klettinum má greina lága upphleðslu á stuttum kafla.
Hættumat: hætta, vegna vegagerðar

EY-215:027 garðlag landamerki A 522077 N 571965
Fornlegur garður, sem virðist hafa verið á merkjum milli Búðarness EY-214 og Staðartungu, er greinilegur um 4,1 km suðvestan við bæ í Staðartungu 001 og um 160 m suðvestan við tóft 036. Fast innan (norðaustan) við Sandhól er merkjagirðing og undir henni og örlítið innar (norðaustar) er merkjagarðurinn sem liggur til norðvesturs að Hörgá. Garðurinn er um 110 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Hann liggur að hluta út fyrir afmörkum svæðisins.
Garðurinn liggur í grasi gróinni hlíð. Hlíðin hallar til norðvesturs að Hörgá.
Garðurinn er samtals um 190 m langur. Hann er mjög greinilegur á um 70 m löngum kafla en erfitt er að rekja hann á öðrum köflum. Hann liggur norðvestur-suðaustur. Hann er hlaðinn úr torfi og er 2-3 m á breidd en 0,4-0,5 m á hæð. Hann liggur langleiðina að Hörgá en sést ekki á engjunum neðan (norðvestan) við Sandhól.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

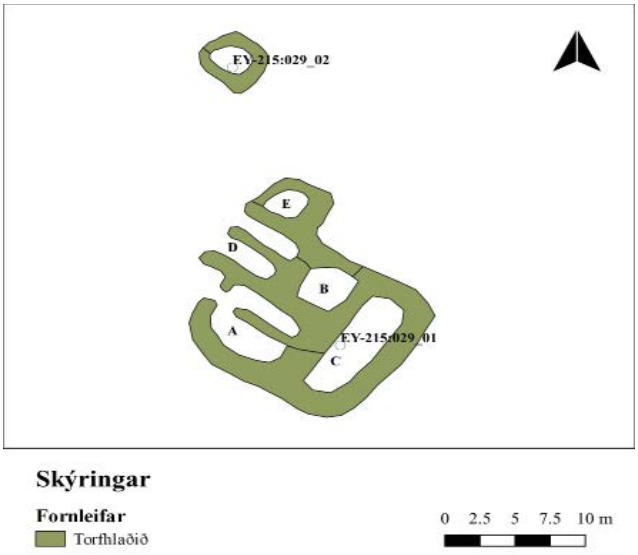

Garður EY-215:027, horft til suðausturs.

Tóft EY-215:028, horft til norðurs.

EY-215:028 tóft smalakofi A 522302 N 572253
Smalakofatóft er á háum melhól um 3,8 km suðvestan við bæ 001 og rúmum 680 m SSV við Saurbæjarsel 011. Tóftin er rúmum 114 m norðvestan frá miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er á háum melhól sem gróinn er mosa og lyngi.
Á toppi hólsins er gróin hleðsla. Hún er 3 x 2 m að stærð og snýr VNV-ASA. Veggirnir eru algrónir en grjóthlaðnir og aðeins um 0,2 m háir. Innri brún veggja er alveg ógreinileg. Líklegast er að á þessum stað hafi verið smalakofi enda afar gott útsýni til allra átta frá hólnum. Umhverfis eru grösugar árgrundir, prýðis beitarland.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Uppmæling af Staðartungubeitarhúsum EY-215:029.

EY-215:029_1 *Staðartungubeitarhús* tóft beitarhús
A 523096 N 573353
Staðartungubeitarhús eru um 2,4 km innan (suðvestan) við Staðartungubæ 001 og rúmum 290 m SSV við Klausturhóla 022. Beitarhúsin eru tæpum 80 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Á staðnum eru tvær tóftir á svæði sem er 30 x 25 m að stærð og snýr norður-suður.
Tóftirnar eru í aflíðandi, deiglendum en grasgefnum halla að Hörgá.
Beitarhúsin eru á flata við ána. Þau eru 17 x 16 m stór og snúa VNV-ASA Tóftin er hlaðin út torfi og grjóti og er mest 0,4 m á hæð. Hún skiptist í 5 hólf og verður hverju þeirra gefinn bókstafur hér til aðgreiningar. Suðvestast í tóftinni er annað af

tveimur fjárhúsum (hólf A). Hólfið er 5,5 x 4,5 m að innanmáli og snýr suðaustur-norðvestur. Tvö op eru á vesturvegg en á milli þeirra gengur garði eftir hólfinu endilöngu. Norðaustan við þetta hólf er hlaða (hólf B). Hún er 5 x 4 m að innanmáli og snýr þvert á tóftina. Austan við hólf B og allra austast í tóftinni er önnur hlaða (hólf C). Hún er 7 x 3 m að innanmáli og snýr þvert á tóftina. Hún er um 0,3 m djúp. Norðvestan við hólf C er svo annað fjárhús (hólf D). Það er 5 x 3 m að innanmáli og snýr nálega ANA-VSV. Garði gengur eftir hólfinu endilöngu og op er á miðjum vestur þess. Nyrst í tóftinni er síðan heytóft (hólf E). Hún er 2 x 2 m að innanmáli og snýr norður-suður. Ekki er greinilegt op á því.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Tóft EY-215:029_1, horft til VNV.

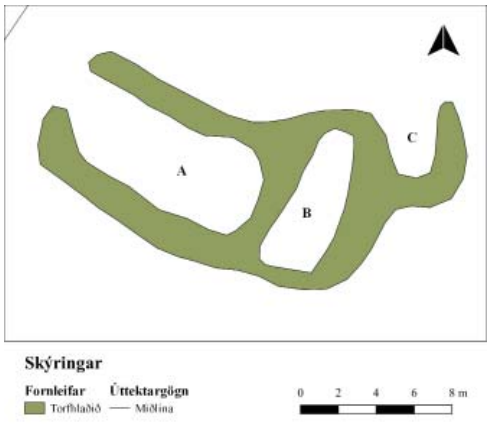
Tóft EY-215:029_2, horft til suðausturs.

EY-215:029_2 tóft heystæði A 523089 N 573375
Torfhlaðin og sigin heytóft 029_2 er um 15 m NNV við beitarhús 029_1. Tóftin er einföld og er 4,5 x 4,5 m að stærð. Hún er tofhlaðin og eru veggir signir, 0,3-0,5 m á hæð. Botn hennar er þýfður. Ekkert op er greinilegt á tóftinni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-215:036 tóft beitarhús A 522321 N 572050
Beitarhústóft er um 3,9 km suðvestan við bæ 001 og rúmum 200 m SSA við smalakofatóft 028. Tóftin er um 10 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er í grösugri fjallshlíð sem hallar til norðvesturs.
Tóftin er þrískipt, 21 x 9 m að stærð og snýr nálega austur-vestur. Veggir eru grjót- og torfhlaðnir, 0,2-0,4 m á hæð, veglegastir til suðurs. Ekki sér í umför í veggjum vegna þess hve grónir þeir eru. Sjálft fjárhúsið (hólf A) er vestast. Það er 10 x 4 m að innanmál og snýr austur-vestur. Botn þess hallar lítillega til vesturs. Líklega er op í norðvesturhorni hólfsins en það er ekki skýrt. Hlaðan (hólf B) er að baki. Hún er 6 x 3 m að innanmáli og snýr þvert á fjárhúsið. Botn hennar er þýfður og aðeins 0,1-0,2 m djúp. Heystæði (hólf C) er um 2 m ANA við hlöðuna. Heystæðið er mjög óljóst, 3 x 2 m að innanmáli og snýr norður-suður. Ekki virðist hlaðinn veggur á norðurhlið heystæðisins.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Tóft EY-215:036, horft til vesturs.

Uppmæling af tóft EY-215:036.

EY-215:037 heimild um traðir A 524947 N 575033
Traðir lágu að bæ Staðartungu úr norðvestri samkvæmt túnakorti frá 1917. Engin ummerki um traðir sjást lengur á þessum stað. Traðirnar eru 160 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Helgunarsvæði fornleifa (15 m) skerst hins vegar inn á áhrifasvæði fyrirhugaðra framkvæmda.
Á þessum slóðum er sléttað tún.
Engin merki traða sjást á yfirborði vegna sléttunar.
Hættumat: engin hætta
Heimildir: Túnakort 1917

EY-219b Bakkasel

+Skráð hér sem b númer Bakka í Öxnadal. Í Sýslu- og sóknarlýsingum frá 1839 segir: "Kirkjustaðurinn Bakki á selstöðu í Seldal í Almenningi, sem er fyrir löngu aflögð; hvenær eða hvers vegna er nú óljóst." SSE, 151. "... þar var áður fyrr haft í seli frá Bakka, kirkjujörð dalsins. En sumarið 1850 var selið leigt til ábúðar og byggt þar..." Fátækt fólk, 247.
"Bærinn stóð fyrrum neðst undir brekkurótinni, sunnan Nautár sem kemur af Öxnadalsheiði og sjást þar enn rústir gamla bæjarins. Undir heiðarbrúninni er stakt og áberandi þursabergsbjarg, Lurkasteinn, en þar segir sagan að þeir hafi barist Sörli sterki og Þórður hreða. Féll Sörli og er heygður hér í Sörlhóli [...] Býli var reist í Bakkaseli árið 1850 en þar var áður selstaða frá Bakka. [...] Árið 1929 var bærinn fluttur norður þangað sem núverandi byggingar standa, en þær eru raunar í Gilslandi." Byggðir Eyjafjarðar I, 528. Bakkasel fór í eyði 1960.
1915: "Túnið spratt seint og stráin urðu aldrei hávaxin en þó stóðu svo þétt að þetta litla tún gaf af sér tvö kýrfóður." Fátækt fólk, 138. "Bakkasel átti gott engi á svokölluðum Flóa sem er austarlega á heiðinni, að öðru leyti var búskaparaðstaða þar nokkuð erfið. Þar var gisting og greiðasala um skeið." Mannfellirinn mikli, 28.

EY-219b:007 hleðsla vegur A 514944 N 552638

Vegur EY-219b:007, horft til norðurs.

Greinleg grjóthleðsla er á Öxnadalsheiði, um 680 m VNV við bæ 001 og rúmum um 20 m ofan (NNA) við Þjóðveg 1. Á Öxnadalsheiði hefur legið þjóðleið um aldir og víða eru ummerki eldri vega þó mest áberandi séu leifar frá 20. öld. Ekki er ljós leifar hvaða vegar sjást á þessum stað þar sem hann hverfur í umhverfið beggja vegna við hleðsluna og einungis hefur verið hlaðið undir deiglendiskafla. Hleðslan er um 160 m SSA við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Hún er því rétt utan áhrifasvæðis framkvæmdar en helgunarsvæðis fornleifa (15 m) sker í áhrifasvæði Blöndulínu.
Veghleðslan er í grasi gróinni hlíð.
Hleðslan er um 12 m löng og sést hún í sniði frá þjóðvegi. Hún gengur inn í brekkuna og því er ekki hægt að áætla hversu breið hún hefur verið. Hún er um 1 m á hæð þar sem mest er en þynnist til beggja enda. Ofan við hleðsluna hefur umhverfi verið umturnað og þar er hún á kafi í grasi og ógreinileg. Sjá má 3-5 umför af stæðilegu grjóti í hleðslunni.
Hættumat: engin hætta

Lurkasteinn EY-219b:011, horft til NNA.

EY-219b:011 *Lurkasteinn* þjóðsaga legstaður A 515551 N 552939
Við Lurkastein hittust þeir Þórður hreða og Sörli sterki og börðust í Þórðar sögu hreðu (sbr. ÍF XIV, 224). Kristian Kålund getur um Lurkastein í Íslenskum sögustöðum en þar segir: "Fremst í hæðunum er mikið bjarg, nefnist Lurkasteinn, með vörðu, og hafa verðamenn bætt þar við fyrsta sinn sem eir fara um heiðina." Í örnefnaskrá Tryggva Emilssonar segir: "Lurkasteinn er ofarlega á skriðunni fyrir ofan gamla Bakkaselbæinn og er annarrar bergtegundar en grjót skriðunnar. Í nánd við Lurkastein börðust þeir Þórður

hreða og Sörli sterki og þar féll Sörli fyrir ofurmenninu. Líklegt má telja að bein Sörla séu hulin í þeim mikla haug sem honum var orpinn 226:021, ekki gat ég séð þess merki að grafið hafi verið í hólinn." "Mikil grjótskriða ævagömul er norðan við Nautána og þar efst í skriðunni stendur Lurkasteinn og var hann aðeins steinsnar frá þjóðveginum,"segir Tryggvi í bók sinni Fátækt fólk. Jóhannes Óli getur um steinninn í sinni örnefnalýsingu. Þar segir: «Þar sem göturnar - gamli vegurinn - sveigja upp til heiðarinnar, stendur hinn nafnfrægi Lurkasteinn. Á hann lögðu ferðamenn steinvölu og gerðu um leið bæn sína, áður en þeir lögðu á heiðarveginn. Þessa steins er getið í fornritum. Þar féll Sörli sterki fyrir Þórði hreðu." Um steininn er líka fjallað í örnefnaskrá fyrir Bakkasel og Gil (Margeirs Jónssonar). Þar segir: "Er hóllinn [Sörlahóll] kippkorn frá Lurkasteini, þar sem þeir börðust Þórður og Sörli. Þessi tvö síðustu örnefni eru alþekkt, en þó skal þess getið að steinninn er spottakorn fyrir utan og ofan Bakkaselsbæinn, sem lagður var í eyði, þegar steinhúsið (gistihúsið) var reist um 1930." Lurkasteinn er um 315 m utan og ofan við bæ EY-219b:001 en um 350 m innan við (suðvestan) steinsteypta húsið sem enn stendur í Bakkaseli. Lurkasteinn er um 50 m SSA af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Steinninn er á grasi grónu svæði á milli þjóðvegar 1 og Seldalsár. Umhverfis hann eru grónar skriður sem halla til austurs að Seldalsá.
"Gömul venja er og þjóðtrú að vegfarendur kasta steini að Lurkasteini í minningu Sörla." segir í bók Tryggva Emilssonar Fátæku fólki. Margeir Jónsson segir í neðanmálsgrein við örnefnaskrá sína (n.m.gr. nr. 3, bls. 3): "Er nefndur í Þórðarsögu hreðu, og nálega öllum kunnugt nafnið, þeim er um Öxnadalsheiði fara. Steinninn er ekki stór, enda mun hafa molnað úr honum, því að (gos)grjótið í honum er aðallega móberg og blágrýti. Í rauninni er ekkert merkilegt við steininn, nema sögnin. Ferðamenn eiga að leggja stein á Lurkastein, sér til fararheilla (Stefán Bergsson)." Suðurmerki Bakkasels voru um Lurkastein og telst því hinn meinti legstaður Sörla sterka (sjá Ey-226:021) í Gilslandi. Steinninn er stæðilegur og úr rauðleitu hraungrýti. Hann er um 4 m á lengd en 1,5-2 m á á breidd. Hann er mest 1,4-1,5 m á hæð. Í hann hefur verið skrúfuð lítil málmplata þar sem nafn hans "Lurkasteinn" er áletrað.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: ÍF XIV, 224, KK III, 80; Ö-Öxn (TE), 5, Ö-Öxn (JÓS), 4 , Ö-Bakkasel og Gil (MJ), 1 og 3 og TE:Tryggvi Emilsson. Fátækt fólk, 249

EY-219b:024 hleðsla óþekkt A 512648 N 552212
Hleðsla er fast neðan (sunnan) við þjóðveg 1 á Öxnadalsheiði. Hún er um 1,4 km vestan við endurvarpsstöð. Hleðslan er um 150 m suður af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Grasi-, mosa og lyngivaxinn hagi í aflíðandi halla til norðurs.
Erfitt er að dæma um hlutverk mannvirkisins en mögulegt er að hleðslan sé síðustu leifar af smalabyrgi. Hleðslan er 3,5 X 2 m að stærð og snýr austur-vestur. Grjóthleðslur eru mest 0,5-0,6 m.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Hleðsla EY-219b:024, horft til suðvesturs.

Varða EY-219b:030, horft til vesturs.

EY-219b:030 varða samgöngubót A 514872 N 552888
Grjóthlaðin varða er á Öxnadalsheiði, um 800 m VNV við bæ 001 og rúmum 70 m VNV við vörðu 032. Varðan er tæpum 90 m norðan við miðlínu úttetkarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er í lynggróinni fjallshlíð, nokkuð brattri, sem hallar til austurs.
Varðan er 1,5 x 1 m að grunnfleti og 0,5 m há. Hún er sæmilega hlaðin úr stæðillegu grjóti í bland við smágrýti. Steinarnir eru grónir skófum. Líkast til hefur varðan vísað á leið sem legið hefur um Öxnadalsheiði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

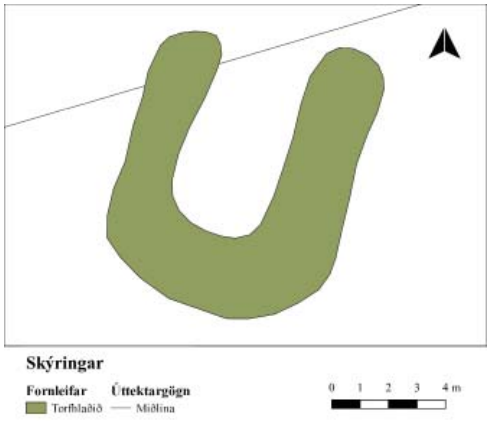
EY-219b:031 tóft óþekkt A 515522 N 552980

Tóft er um 300 m suðvestan við steinsteypt hús sem stendur í landi Gils og 54 m sunnan við Lurkastein EY-219b:011. Lækur, líklega svokallaður Merkjalækur, rennur um 10-15 m norðan við tóftina. Tóftin er við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Grónar skriður í halla til austurs.

Tóft EY-219b:031, horft til suðvesturs.

Uppmæling af tóft EY-219b:031.

Tóftin er 6 x 6 m stór og snýr norðaustur-suðvestur. Hleðslurnar eru signar og veggirnir um 0,4 m þar sem þeir eru hæstir. Tóftin stendur í halla til austurs og er gróin. Hvergi glittir í grjót í veggjum né sjást hleðslur. Tóftin er opin til norðurs og engin annar inngangur er sjáanlegur. Merkjalækur er um 10-15 m til norðurs og er bakki hans um 1 m á hæð framan við tóftina. Skriður hafa greinilega fallið á svæðinu og sjást grjóttaumar vestan við hana.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-219b:032 varða samgöngubót A 514942 N 552885

Grjóthlaðin varða er á Öxnadalsheiði, um 740 m VNV við bæ 001 og rúmum 70 m ASA við vörðu 030. Varðan er tæpum 85 m norðan við miðlínu úttetkarsvæðis Blöndulínu 2020.

Varðan er ofarlega á bungu í lynggrónni fjallshlíð. Mosi er nokkur í sverði.

Varðan er um 1,8 m í þvermáli og 0,6 m á hæð. Hún er vel hlaðin úr 16-18 steinum. Ekki er ljóst um hlutverk vörðunnar, mögulega hefur hún varðað leið sem legið hefur gegnum Öxnadalsheiði.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða EY-219b:032, horft til suðurs.

EY-226 Gil

10 hdr. 1712. Bændaeign. JÁM X,155. ”Bærinn stóð undir rótum Gilshnjúksins rétt sunnan við Gilsgilið. Síðasti ábúandi á Gili var Emil Peteesen (1866-1936), faðir Tryggva Emilssonar sem lýsir lífinu á Gili í bókinni Fátækt fólk.” BE 1990,527

Túnstærð 1917: 1,7 teigar. Sléttað tún 1/3. “Rifhrís hjálpleg til eldiviðar. Engjar eru hjer að miklu leyti af skriðum foreyddar.”JÁM X,155. 1916: “Þarna var þýft tún og grýttar engjar...”Fátækt fólk, 165.

EY-226:010 *Móbakki* heimild um mógrafir A 515876 N 553166

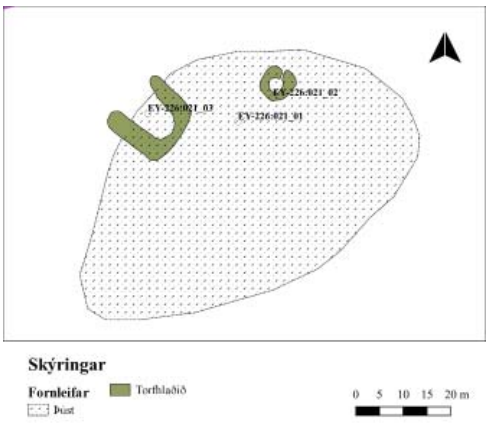
Í örnefnaskrá Tryggva Emilssonar segir: “Framundan beitarhúsunum [008] var mýrarspilda allbreið og hét Mómýri frá túni að Öxnadalsá, þar hét árbakkinn á kafla Móbakki og var þar ágætis mótekja, sem talin var til

hlunninda. Í Móbakka voru árlega teknar mógrafir frá Gili og ruðningnum kastað í árna, allur sá mór var fluttur upp á Beitarhúsatóftir [008] og þurrkaður þar. Mig minnir að þarna væru allmargar skóflustungur af úrvals mó, þrjú eldfjallaöskulög voru í þessum mógröfum, misþykk og mislit." Í Fátæku fólki segir ennfremur: "... svarðargrafir eru syðst í Gilslandi þar í árbakka, mýri er upp af gröfunum og seytlar þar vatn úr keldum dreift um alla mýrina. Á hverju vori var reynt að fjarlægja vatnið með skurðrispum og veita því fram af bakkanum beggja megin við gröfina, síðan var hafist handa við að stinga ofan af... en mótekja er í Gilslandi á árbakka undan beitarhúsunum." Móbakki var neðan (austan) við íbúðarhúsið í Bakkaseli (byggt 1930) og nær svolítið innar (til suðurs). Raflínustæði gengur yfir bakkann. Hann er um 2,4 km SSV við Gilsbæ EY-226:001. Mógrafirnar eru um 75 m norðan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.
Nú hafa skurðir verið grafnir á þessum slóðum og mýrin ræst fram. Allt svæðið er á kafi í grasi og engin ummerki mógrafa merkjanleg.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Öxn (TE), 5, TE:Tryggvi Emilsson. Fátækt fólk, 137, 195, 208

EY-226:021_1 *Sörlahóll* þjóðsaga legstaður A 515732 N 553163
Í Þórðar sögu Hreðu er sagt frá bardaga Þórðar og Sörla sterka hjá Lurkasteini og samkvæmt sögunni var Sörli heygður í hól þar hjá sbr. "heygðr þar í hólunum, sem fundurinn var." Í Frásögum af Fornaldarleifum segir: «ad sönnu sjá menn litinn Hól all nærri Lurkesteine undir Yxnadalsheiði og kalla hann Haug Sörla ens Sterka er þar féll (sem seigir í Þordar hrædu Sögu). Þessi svonefndi Haugur lítur út sem lítill grasi vaxinn hóll og vita menn óglöggt hvart haugur edur hóll er; því Sörle var heigdur þar í hólnum,". Kristian Kålund getur um staðinn í Íslenskum sögustöðum en þar segir: "Segir sagan að andstæðingur hans [þ.e. andstæðingur Þórðar hreðu] Sölvi, sé heygður á orrustustaðnum sjálfum í einum af hólunum. Þennan haug hafa menn bent á nálægt Lurkasteini (fornminjaskýrsla)". Í örnefnaskrá Tryggva Emilssonar segir: «Við þjóðveginn skammt sunnan við beitarhúsatóttir [EY-226:008] var Sörlhóll. Sunnan við hóllinn var slétt flöt, ferkönntuð og var það getgáta dalbúa að þar hafi fylgdarmenn Sörla sterka, tekið efni í hauginn, enda var flötin aðeins lægri en landi í kring,". Í örnefnaskrá Bakksels og Gils (MJ) segir: «Sörlahóll er lágur, kollóttur hóll rétt fyrir sunnan nýja húsið (gistihúsið), og er nú (1935) lítill jarðeplagarður sunnan í honum. Þar á Sörli sterki, sem Þórður hreða drap, að vera heygður. Ekki þekkja núlifandi menn til þess, að grafið hafi verið í Sörlahól." "Mikil grjótskriða ævagömul er norðan við Nautána og þar efst í skriðunni stendur Lurkasteinn [EY-219B:011] og var hann aðeins steinsnar frá þjóðveginum...Skammt frá Lurkasteini er Sörlhóll, hann er allmikill ummáls og gæti vegna reglulegrar lögunar verið gerður af mannahöndum, sunnan undir hólnum er slétt flöt grasi gróin og mætti ætla að þar hafi menn tekið efni í hólinn eða hauginn þar sem Sörli á að vera heygður,"segir Tryggvi Emilsson í Fátæku fólki. "Frá því er sagt í Þórðar sögu hreðu að Sörli sterki, sem var húnvetnskur maður, kom utan með skipi og gekk á land á Gásum í Glæsibæjarhreppi, fékk hann þar léða hesta og reið eins og leið liggur vestur um Moldhaugnaháls og Þelamörk og síðan þjóðleiðina fram Öxnadalinn. Sörli var við átjánda mann....Vestan Öxnadalsheiði kom Þórður smiður hreða við annan mann og mættust þeir Sörli við Lurkastein. Þessir menn áttu sakir að jafna og háðu því einvígi skammt frá Lurkasteini og þar féll Sörli, ungur maður og efnilegur, og var heygður á staðnum..."segir Tryggvi ennfremur í Fátæku fólki og vísar þar í Þórðar sögu Hreðu (ÍF XIV). Sörlahóll er náttúrulegur hóll um 60 m innan (suðvestan) við íbúðarhúsið (gistihúsið) í Bakkaseli. Hann er 80 m norðan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.
Minjasvæðið er 40x20 m stórt og samanstendur af hólnum 021_1, kálgarði 021_3 og tóft 021_2. Allt umhverfis er

Sörlahóll EY-226:021_1, horft til austurs.

Uppmælingar af minjum við Sörlahól EY-226:021.

gróskumikið tún sem komið er í órækt.
Hóllinn er 40-50 m langur en 20 m breiður og um 2 m á hæð. Hann snýr norðaustur-suðvestur og er með tvo hóltoppa nálægt báðum endum.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: ÍF XIV, 214, FF, 552, Ö-Öxn (TE), 5 ,Ö-Bakkasel og Gil (MJ), 1 og Tryggvi Emilsson, 249

EY-226:021_2 tóft óþekkt A 515740 N 553168
Nyrst í Sörlahól er niðurgrafin tóft sem er 0,8 m djúp en 5-6 m í þvermál. Mögulegt er að þarna hafi verið grafinn lítill kofi í hóllinn eða menn hafi reynt að grafa í hólinn í leit að Sörla.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Tóft EY-226:021_2, horft til SSV.

Kálgarður EY-226:021_3, horft til austurs.

EY-226:021_3 gerði kálgarður A 515713 N 553165
Norðvestan í hólnum eru óljósar leifar kálgarðs. Þær leifar sem sjást nú eru um 14 x 13 m á stærð og snúa NNV-SSA. Torfhlaðnir veggir, 0,3 m á hæð, sjást til allra átta nema norðurs, þar skemmdi vegur að gistiheimilinu líkega kálgarðinn. Sunnan eða suðvestan í hólnum eru ekki minjar sem sjást á yfirborði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-226:022 hleðsla brú A 515802 N 553101

Brú EY-226:022, horft til suðurs.

Upphlaðin torfbrú sést í mýri suðaustan við gistiheimili 007, þ.e. Bakkasel. Brúin var notuð á leið EY-651:028 sem lá að öllum líkindum frá bæ 001 að Bakkaseli 219b:001. Brúin er 8 m sunnan við áhrifasvæði Blödnulínu 3
Hún sameinaðist heimreið EY-219b:016 innan heimatúns Bakkasels. Leiðin liggur þvert yfir áhrifasvæði Blöndulínu 3.
Brúin sést í mýri austan og sunnan við Sörlahól 021. Hún er 71 x 4 m að lengd og algróin. Hún sést vel og er um 0,3 m á hæð.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-227 Gloppa

10 hdr. 1712. Bændaeign. Til forna reiknað heimaland Auðbrekku."Ábúandi enginn, því jörðin hefur ei bygð fengist síðan árið 1704. Ekki heldur sýnist hún byggjast kunni landbrota vegna, þar engjar allar eiðu af skriðu og vatnagangi eyddar eru."JÁM X, 15. Gloppa er í byggð er Jarðatal Johnsens er gert 1847. Fer í eyði um 1950. Túnstærð 1917: 1,9 teigar. Sléttað tún 2/3. "Túnið sýnist sje bágt aftur að rækta, þar það mjög so er uppblásið

stórviðra vegna." JÁM X, 155. "Gloppa stendur austan Öxnadalsár undir Gloppufjalli, rétt sunnan við Gloppugil. Tún var þar lítið og engjar grýttar, en beitiland víðáttumikið. Í Gloppu er skriðuhætta og í september 1887 féllu skriður á megnið af engjunum [...] Um Gloppuskarð má fara yfir í Branda [...] Enn stendur steinsteypt íbúðarhúsið í Gloppu og sunnan og neðan þess er Gloppurétt byggð úr timbri.» BE I 1990, 529. «Landkostir voru þar svipaðir og í Fagranesi og lík áfallahætta enda urðu stórkostleg landspjöll haustið 1887. Gloppa er eða var fremsta býli í Öxnadal austan ár annað en Vaskárkot sem var fast utan við Vaskánna." Mannfellirinn mikli, 28. "Eyðibýlið Gloppa, sem er framarlega í Öxnadal og fór í eyði árið 1950 [...] nytjað héðan [frá Auðnum]" BE I, 498.

EY-227:001 *Gloppa* bæjarhóll bústaður A 519039 N 557993

"Fremsti bær að austanverðu heitir Gloppa..,"segir Tryggvi Emilsson í bók sinni Fátækt fólk. Gamli bærinn í Gloppu var um 2,7 km innan (SSV) við Fagranes (EY-228:001) á fagurgrænum hól. Bærinn var utan og ofan (norðaustan) við íbúðarhúsið sem síðast stóð í Gloppu. Steinsteypta húsið var byggt 1938 en jörðin fór í eyði um 1950. Bæjarhóllinn er fremur ofarlega (austarlega) í sléttuðu túni, um 370 m ofan (suðaustan) við þjóðveg 1 og um 82 m VNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Bæjarhóll EY-227:001, horft til norðurs.

Bæjarhóllinn sést ennþá ágætlega í sléttuðu túninu sem enn er slegið. Umhverfis eru aflíðandi tún til norðvesturs. Tryggvi Emilsson lýsti bænum í Gloppu í bók sinni Fátækt fólk. Þar segir: "Bærinn í Gloppu er einn sá hrörlegasti sem ég hef séð, baðstofan þröng og lág með fjósið til hliðar og einfalt þil á milli gisið, fjósylurinn var eina upphitun baðstofunnar, þar var sterk fjóslykt og megn í nef ókunnugra, allar húsbyggingar á bænum voru lágar og ljótlegar." Allar rústir gamla bæjarins hafa fyrir löngu verið sléttaðar í tún. Bæjarhóllinn sést hins vegar vel þó vafalaust hafi eitthvað verið hreyft við honum við túnasléttun. Hóllinn er 34 X 34 m að stærð og um 2 m á hæð þar sem mest er.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Heimildir: Túnakort 1917; TE:Tryggvi Emilsson. Fátækt fólk, 242, 286

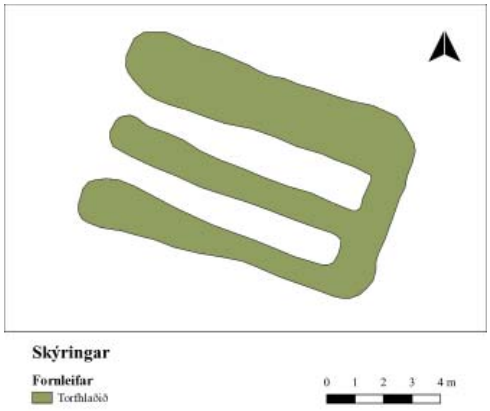
EY-227:002 tóft fjárhús A 518969 N 557894

Útihús er merkt inn á túnakort frá 1917 tæplega 100 m innan (suðvestan) við bæ EY-227:001. Á þessum stað er tóft sem var fjárhús samkvæmt Hreini Jósavinssyni heimildamanni, fast aftan (suðaustan) við steinsteypta íbúðarhúsið sem síðast stóð í Gloppu. Vegarslóði að hjólhýsum sem eru á bæjarstæðinu liggur fast neðan (norðvestan) við tóftina og umrót við lagningu vegarslóðans hefur skemmt norðvesturhlið tóftar. Við norðvesturhorn beygir slóðinn upp með tóftinni (til austurs) og liggur meðfram norðurhlið hennar. Tóftin er um 99 m VNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Greinilegt er að suðaustan við sjálft fjárhúsið hefur verið hlaða en henni hefur verið rutt út. Malarhlað og lítill skúr eru nú þar sem hlaðan var áður.

Útihús EY-227:002, horft til austurs.

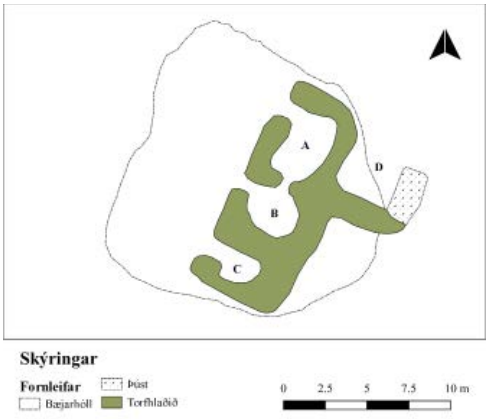
Uppmæling af tóft EY-227:002.

Tóftin er 11 X 9 m stór en hefur áður náð lengra til suðausturs og hugsanlega einnig örlítið lengra til vesturs. Sú tóft sem eftir stendur er eitt hólf, með garða eftir endilöngu. Veggir fjárhússins eru hlaðnir úr torfi og grjóti. Grjóthleðslur eru mest 1,2 m á hæð en strengjatorf þar ofan á í mest 0,5 m. Op hefur verið á suðausturvegg yfir í hlöðu og líklega á norðvesturvegg en veggurinn er alveg horfinn í umrót vegna vegagerðar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

EY-227:003_1 *Vaská* þúst býli A 517178 N 554574
"Gloppa er fremsti bær í byggð í Öxnadal austanverðum. Sagnir eru um Vaská rétt utan við Vaskánna og Vaskárkot [EY-227:016] frammi á Vaskárdal, en ekki er vitað með vissu hvar þessi býli stóðu," segir í Byggðum Eyjafjarðar. Í örnefnaskrá segir: "Tóftarbrotin neðan við þá [Vaskárhóla] eru Vaskárkot eða Vaská hin forna (sbr. þjóðsöguna)." Tryggvi Emilsson getur einnig um býlið í bók sinni Fátækt Fólk: "Í mynni Vaskárdals eða norðan undir Vaskársdalshólum var kotbær til forna í kaþólskum sið og síðar beitarhús frá Gloppu...Hið næsta Vaskárhólum, þar sem kotið stóð í þúfnastykki sem enn er grænna en umhverfið, eru Vaskárkinnar að austan og Rauðuskriðukinnar að vestanverðu við ána." Um tóftirnar getur einnig í Súlum en þar segir: "Nærri ánni, neðan við Vaskárhóla, eru tóftarbrot, sem heita Vaskárkot, kannski hefur bærinn staðið þar?" Óljósar tóftir eru um 3,9 km innan (suðvestan) við Gloppu 001 en rúmum 700 m innan (suðvestan) við beitarhús EY-227:021. Tóftirnar eru beint undir raflínu og er raflínustaur 5 m innar (suðvestar). Eins og sést af lýsingunum virðist mismunandi hvort menn telji bæina Vaská og Vaskárkot vera tvö aðskilin býli eða eitt og hið sama. Hér var Vaská og Vaskárkot skráð á tveimur stöðum (sjá líka EY-227:016). Minjasvæðið er 90x60 m að stærð og snýr NNA-SSV. Innan þess eru tvær minjaeiningar, tóft 003_1 og þúst 003_2. Vaská er 42 m austan við miðlínu Blöndulínu 3. Um 100-150 m neðar taka við áreyrar. Mýri er utar og ofar (SSA) en annars graslendi að Vaskárhólum (sem eru um 300 m innar). Nokkuð deiglent er á svæðinu.

Tóft EY-227:003_1, horft til suðvesturs.

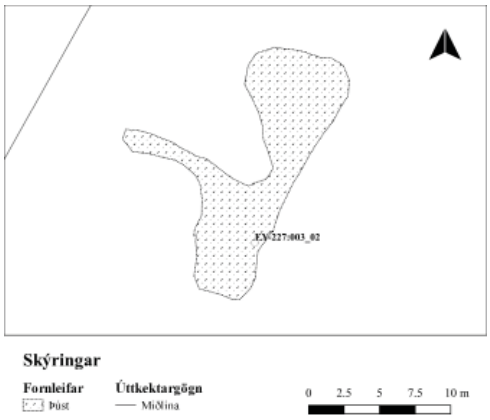
Uppmæling af tóft EY-227:003.

Tryggvi Emilsson segir einnig í Fátæku fólki: "Bóndi er nefndur á koti þessu og hefir hann sennilega byggt bæinn, hann hét Vaskur og hafði það til sín ágætis að hann var karlmenni að burðum en sagður óspektarmaður. Konu tók hann sér til fylgilags úr Öxnadal nauðuga og þannig gekk hann um fjármuni manna sem sína eign, ekki stal hann þó fé Öxndælinga en sótti til fanga um Vaskárdal til Eyjafjarðar. Að því kom að Eyfirðingum bárust njósnir af atferli Vaskárkotsbónda og þótti hart að búa undir hans ránshöndum. Söfnuðust þeir saman sem helst áttu harma að hefna og riðu vestur Vaskárdal og komu um nótt að koti einyrkjans að honum óvörum og lét hann þar líf sitt." Í Súlum segir: "Efri hluti Vaskárdals, eða Vaskárdalsbotnar, nær allt til móts við Kambfell í Djúpadal í Saurbæjarhreppi. Þaðan austan að, segir þjóðsagan að Vaskur útilegumaður muni komið hafa, lagzt á dalinn, rænt sér konu frá Öxndælum, byggt sér býli og gerzt fingralangur á fénað sveitabænda. Austanfjalls áttu menn einnig sökótt við Vask, einkum Djúpadalsbóndi. Sótti hann ójafnaðarmanninn að lokum heim og felldi hann nálægt Vaskárkoti eða Vaskárhólum." Um er að ræða lágan hól þar sem gras er hærra og grænna en umhverfið. Á efri (suðaustari) hluta hólsins má greinilega sjá óljósa þúst þó erfitt sé að rekja nákvæmt lag. Neðri hluti (norðvestari) hólsins er fagurgrænn en engar þústir sjást þar. Þústin á hólnum er óljós og að auki á kafi í grasi. Hér verður þó gerð tilraun til að ráða í lag hennar. Þústin er 10 X 8 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Hún virðist skiptast í 3-4 hólf. Norðvestast eru þrjú lítil hólf í röð, öll með opi á norðvesturvegg. Nyrsta hólfið, A, er stærst 3 X 2 m að innanmáli og snýr eins og tóftin norðaustur-suðvestur. Sunnan við það er miðjuhólfið, B, sem er mjög óljós og 1,5 m á hvorn veginn og syðst er annað hólf áþekkt, C, um 2 X 1,5 m að stærð og snýr suðaustur-norðvestur. Að baki gengur veggur í um 3 m til austurs og er mögulegt að þar hafi

fjórða hólfið, D, að baki hólfi A. Hvergi sjást grjóthleðslur í tóftinni. Veggir eru um 1 m á breidd en 0,3-0,4 m á hæð. Hóllinn sem tóftin er á er samtals um 20 X 16 m stór.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: BE 1990, 529; Ö-Skrið, 112; Súlur, VIII. árg, 69; TE:Tryggvi Emilsson, 243

EY-227:003_2 þúst útihús A 517113 N 554530

Um 50 m innar og neðar (suðvestar) er annar hóll sem virðist þess líklegur að mannvistarleifar gætu leynst í honum. Óljóst sér móta fyrir vegg, mögulega langhlið og þvervegg til vesturs frá honum. Hann virðist vera 17 x 11 m að lengd og snýr norður-suður. Á yfirborði sjást þó engar greinilegar rústir. Þústin er 6 m austan við miðlínu Blöndulínu 3.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Uppmæling af þúst EY-227:003_2.

EY-227:004 frásögn hesthús A 519009 N 558024

Neðan (norðvestan) við gamla bæinn EY-227:001 var hesthús og sáust tóftir þess lengi að sögn Hreins Jósavinssonar heimildamanns. Húsið var um 20 m neðan (norðvestan) við bæjarhól EY-227:001 og örlítið utar. Staðurinn er um 133 m VNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Í sléttuðu, aflíðandi túni sem hallar til norðausturs að dalsbotni.
Varla má greina nein ummerki á þessum stað en þó sést, ef vel er að gáð, afar lág og illgreinileg hæð í rennisléttu túninu.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-227:005 tóft hesthús A 519040 N 557933

Hesthús var á hæð suður og upp (SSA) frá bæ EY-227:001. Tóft hesthússins er enn greinileg á óræktarhól fast ofan (suðaustan) við tún og um 60 m innan og ofan (SSA) við bæ EY-227:001. Tóftin er um 56 m VNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Girðing liggur ofan (suðaustan) við sléttuð tún og liggur hún yfir norðaustanverðan hólinn (norðaustur-suðvestur). Önnur girðing liggur yfir hann miðjan suðaustur-norðvestur. Hóllinn er á milli túna og brattrar hlíðar. Hann er á kafi í grasi.
Tóftin er utarlega (norðaustarlega) á hólnum. Hún er 10,5 X 7 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Tóftin er tvískipt og á kafi í grasi. Vegg- og þakhleðslur hafa hrunið inn í hana. Allt gerir þetta að verkum að erfitt er að greina nákvæmt lag á henni. Svo virðist þó sem vestara hólfið hafi verið stærra eða 4,5 X 4 m að innanmáli. Það

Tóft EY-227:005, horft til vesturs.

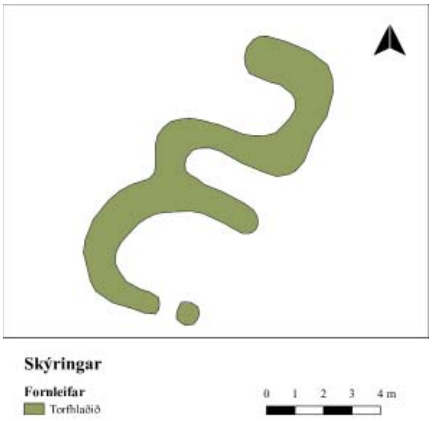
Uppmæling af tóft EY-227:005.

snýr norðvestur-suðaustur. Op er á vesturvegg þess syðst. Innra hólfið hefur verið niðurgrafið, hæð þess utanfrá er 0,1 m en innanfrá 1,5 m. Innanmál hólfsins er 4 X 3 m og snýr það þvert á vestara hólfið. Mögulegt er að op hafi verið milli hólfa syðst á milliveggnum en það er of ógreinilegt til að hægt sé að fullyrða um það. Önnur op var ekki að sjá á austara hólfinu. Tóftin er hlaðin úr torfi og grjóti og eru veggir hennar mest 1,6 m á hæð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-227:008 *Stekkjarskriða* tóft stekkur A 518646 N 557352
"Stutt sunnan við túnið er Stekkjarskriða," segir í handriti að örnefnaskrá. Hreinn Jósavinsson, heimildamaður, kannaðist hvorki við örnefnið né tóft skammt sunnan við bæ. Lítil tóft er hins vegar neðan við gróna skriðu um 750 m innan (suðvestan) við bæ og er þar líklega kominn stekkjartóftin við Stekkjarskriðu. Tóftin er 80-100 m neðan (norðvestan) við raflínustaur í efri raflínu sem liggur um dalinn. Tóftin er um 25 m VNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Grasi gróinn flati í aflíðandi halla til vesturs að Öxnadalsá. Ofar er brött fjallshlíð.

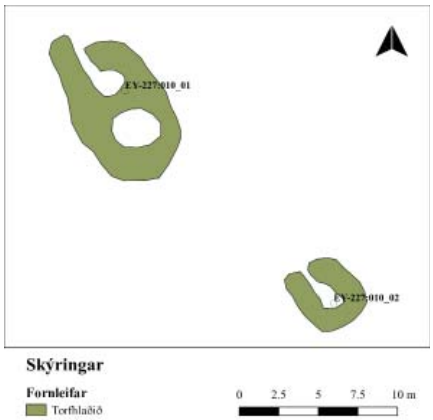
Tóft EY-227:008, horft til VNV.

Uppmæling af tóft EY-227:008.

Tóftin er afar óskýr. Hún er 14 X 7 m að stærð og snýr NNA-SSV. Skýrasti hluti tóftarinnar er syðsti (innsti) hlutinn. Þar er hólf sem er 7 X 5 m að utanmáli. Á því er op austarlega á suðurvegg og mögulega austast á norðurvegg. Síðarnefnda opið er líklega inn í miðjuhólf. Norðar eru ógreinilegri leifar en þó líklega a.m.k. eitt hólf til viðbótar, hugsanlega jafnvel tvö. Tóftin er byggð undir brekku/skriðu og svo virðist sem skriðan hafi að hluta til hlaupið fram yfir tóftina. Engar grjóthleðslur sjást í tóftinni og er hún mest 0,2 m að hæð. Hún virðist fremur fornleg.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Handrit að Ö-Skrið, 4

EY-227:009 frásögn fjós A 518970 N 557918
Fjós úr torfi og grjóti var um 100 m innan (suðvestan) við gamla bæinn EY-227:001 en fast (5-10 m) utan (norðaustan) við steinsteypta íbúðarhúsið sem lengi stóð í Gloppu. Húsið hefur verið utan (norðaustan) við þar sem vegur beygir til austurs, upp að hjólhýsi sem er nú á bæjarstæðinu. Staðurinn er um 116 m VNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Óræktarblettur milli túns og vegarslóða. Nú eru nokkur tré á þessu svæði.
Engin ummerki sjást nú um fjósið.

Uppmæling af seli EY-227:010.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-227:010_1 tóftir sel
A 517665 N 555491
"Nokkru sunnar Selskriðugil stærsta gilið í Gloppufjalli og neðanundir því Selskriða. Sunnan við hana eru æfagamlar seltóftir..,» segir í handriti að örnefnaskrá. Á þessum stað eru tvær tóftir á svæði sem er 28 x 8 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Þær eru 40-50 m sunnan við Selskriðugil en um 2,9 km innan (SSV) við Gloppu EY-227:001. Tóftirnar eru 24 m austan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.

Tóftirnar eru á grasi gróinni grundu milli brattrar fjallshlíðar og árbakka. Aflíðandi og mjög grasgefið svæði. Vestari tóftin er stærri og er hún 13 m neðar (suðvestar) en tóft 2. Hún er tvískipt og 9 x 5 m stór. Hún snýr norðvestur-suðaustur. Op er á norðvesturvegg tóftarinnar miðjum en ekkert op er á milli hólfa eða í suðaustara hólfið. Bæði hólfin eru áþekk eða um 2 m á kant að innanmáli. Það sést glitta í grjóthleðslur á stöku stað í tóftinni þó að hún sé að mestu á kafi í mosa og grasi.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Handrit að Ö-Skrið, 5

Tóft EY-227:010_2, horft til ASA.

Tóft EY-227:010_1, horft til norðausturs.

EY-227:010_2 tóft kvíar A 517678 N 555478
Eystri tóftin er einföld og snýr, líkt og tóft 1, norðvestur-suðaustur. Hún er 5 X 3 m að stærð. Op hefur verið á norðvesturvegg hennar miðjum. Tóftin virðist að mestu hlaðin úr torfi en grjóthleðsla sést þó á einum stað. Veggirnir eru 0,3 m á hæð. Líklega voru þetta kvíar sé tekið mið af lagi og staðsetningu tóftarinnar.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-227:011 frásögn túngarður A 519072 N 557957
Túngarður lá áður umhverfis túnið á Gloppu. Hann hefur nú alls staðar horfið í framkvæmdir s.s. túnasléttun en Hreinn Jósavinsson, heimildamaður, man vel eftir honum. Staðurinn er um 45 m VNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Nokkrar grjóthrúgur eru í túnjaðri ofan (suðaustan) við bæ EY-227:001 og virðist túngarður hafa verið á svipuðum slóðum og jaðar túnsins er nú.
Engin merki sjást lengur um túngarðinn.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-227:014 heimild um vað A 516926 N 554250
"Heldur þótti ótryggt vað á Vaskánni þar sem flóttamaðurinn braust yfir og lengi sást hann þar á sveimi og gerði gangnamönnum glettur. En altalað var að aldrei þyrði hann út yfir ána afturgenginn, svo varð hann hræddur við bændurna sem eltu hann forðum,"segir í Fátæku fólki. Samkvæmt þessu var vað á Vaská líklega einhversstaðar neðan Vaskárhóla. Ekki er greinilegt vað á ánni og ekki var farið yfir ána á þessum slóðum svo langt aftur sem Hreinn Jósavinsson, heimildamaður, man.
Á þessum stað rennur Vaská úr Vaskárgljúfrum og um áreyrar.
Ekki er greinilegt vað á þessum slóðum.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: TE, 244

EY-227:015 dys legstaður
Friðlýst er meint dys á suðurbakka Vaskár. Á þessum stað eru tveir friðlýstir staðir sem friðlýstir voru saman (sjá einnig EY-227:023) en dysin er innan (suðvestan) við Vaská tilheyrir því í raun afréttarlandi en ekki því landi sem heyrir undir Gloppu. Hún er þó skráð hér með Gloppuminjum til að halda samhengi á milli friðlýstra minja. Í grein Brynjólfs Jónssonar í Árbók hins íslenzka Fornleifafélags frá 1906 segir: "Vaská heitir dálítil á, sem kemur að austan í Yxnadalsá móts við Gil, sem er vestanmegin, nær suður við Öxnadalsheiði. Vaská kemur fram úr gljúfrum. Norðan við ána, bak við litla hæð, vottar fyrir lítilli rúst [EY-227:023]. Er sagt að þar hafi sekur maður haft aðsetur um hríð. En er menn komu og sóttu að honum, á hann að hafa hlaupið suður fyrir gljúfrið

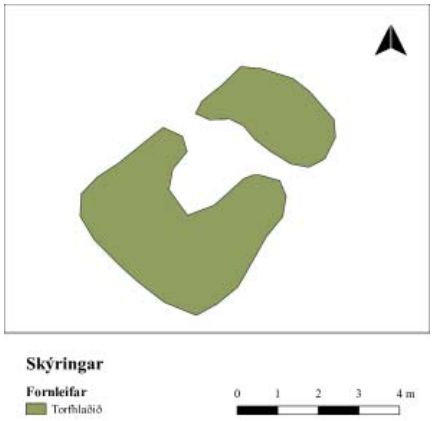
og fallið þar. Er þar sýnd dys hans. Þetta kann að hafa söguleg sannindi við að styðjast. Þótt staðurinn væri eigi óhultur, þá hefir hann eigi verið ver valinn en ýmsir aðrir staðir, sem skógarmenn neyddust til að hafast við á. En hafi gljúfrið eigi verið víðara en svo í fornöld, að nokkur maður gæti hlaupið yfir það, þá hefir mikið mátt hrynja úr börmum þess síðan." Í örnefnaskrá Öxnadals, Gils og Bakkasels sem rituð var af Tryggva Emilssyni segir um staðsetningu dysjarinnar: «Á áreyrum sunnan við Vaská er grjóthrúga, gerð af manna höndum og heitir Dysin..,» Engin grjótdys sést nú á áreyrunum. Gengið var með bökkum Vaskár og inn á dal norðaustan við á og skimað eftir dysinni yfir ána árangurslaust. Ekki verður þó loku fyrir það skotið að dysin leynist í einhverjum af melhólunum suðvestan ár því ekki reyndist unnt að komast yfir ána og leita af sér allan grun við skráningu 2006. Hún fannst ekki við skráningu 2008 né 2020 og gæti allt eins verið utan áhrifasvæðis Blöndulínu en frásagnir af staðsetningu benda eindregið til þess að svo sé ekki. Í Friðlýsingarskrá er staðnum lýst á eftirfarandi hátt: "dys skógarmannsins sunnanmegin við það gljúfur [Vaskárgljúfur]."
Klettaveggir eru víða upp af Vaskánni á þessum slóðum. Suðvestan við þá taka við melhólar með grónum dældum á milli.
"Ég kom að dys þessari nokkrum sinnum á árunum 1915-20 og var greinilegt að þar hafði verið kastað saman grjóti allmiklu enda hefir þurft nokkuð til þar sem ekkert var grafið þegar maðurinn var urðaður. Haustið 1918 var ég þernan á ferð í rökkurbyrjun og þá sá ég allskýrt að vofubjálfi var á rölti þarna í árkrikanum og hvarf í urðarbinginn. Ekki var mér um sýnina gefið og forðaðist eftir það að ganga nærri dysinni," segir Tryggvi Emilsson í Fátæku fólki.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Brynjúlfur Jónsson, 23, TE:Tryggvi Emilsson, 244; Friðlýsingaskrá, 49

EY-227:018 heimild um rétt A 516937 N 554246
Í Sýslu- og sóknarlýsingum segir: «Á þessum áreyrum við ána [þ.e. við Vaská] stendur sú önnur aðal sauðarétt Öxndælinga." "Undir Vaskárhólum var lengi skilarétt Öxndælinga en þá voru lögréttir tvær í dalnum, Þverár- og Vaskárréttir. Í Vaskárrétt hefur verið rekið það safn er af dölunum kom og svo af Öxnadalsheiði..,»segir í Fátæku fólki. Ekki er lengur vitað nákvæmlega hvar réttin var. Þó er ljóst að hún var fast við Vaská, neðan (norðvestan) við Vaskárhóla.
Á þeim slóðum sem réttin hefur staðið eru áreyrar og greinilegt að áin hefur runnið yfir eyrarnar. Hugsanlegt er að hún hafi hrifsað til sín allar leifar réttarinnar, a.m.k. sjást engin ummerki um réttina lengur.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: SSE, 146; TE:Tryggvi Emilsson, 244-245

EY-227:019 tóft óþekkt A 517031 N 554362
Lítil rúst er utan (norðaustan) við hólinn sem varða EY-227:026 er á. Tóftin er 10-20 m neðan (norðvestan) við raflínu. Tóftin er um 50 m utan við vörðu EY-227:026 en 10 m neðar (norðvestar) taka við áreyrar. Hún er 25 m austan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.

Tóft EY-227:019, horft til NNA.

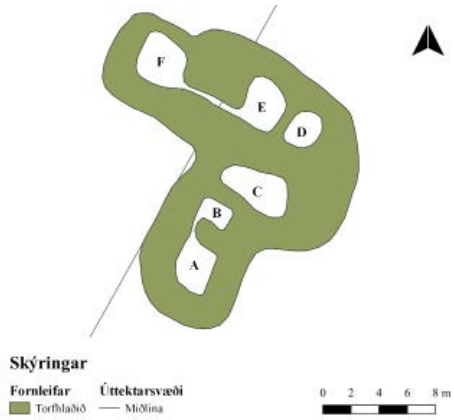
Uppmæling af tóft EY-227:019.

Tóftin er á grösugu svæði ofan áreyra. Sjálf er tóftin á kafi í grasi sem gerir hana illgreinilega.
Tóftin er 5 x 3 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Op er norðarlega á norðausturvegg. Hún er grasi gróin og engar grjóthleðslur eru í henni. Hæð veggja er mest 0,5 m á hæð. Ekki er ljóst hvaða hlutverki tóftin hefur gegnt.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-227:020 tóft sel A 518349 N 556760

Stór tóft er um 1,4 km innan (suðvestan) við Gloppu EY-227:001 en 1,4 km utan (norðaustan) við seltóftir EY-227:010. Tóftin er um 40 m neðan (norðvestan) við efri raflínu, í raun á milli raflínanna tveggja sem liggja inn Öxnadal. Tóftin er við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Tóftin er á grasi gróinni grundu í halla að Öxnadalsá. Um 100 m ofar tekur við brött fjallshlíð. Litlir, uppþornaðir lækjarfarvegir eru bæði norðan og sunnan við tóft.

Uppmæling af tóft EY-227:020.

Sel EY-227:020, horft til vesturs.

Tóftin er 20 X 18 m að stærð og snýr nokkurn veginn austur-vestur. Hún skiptist í 6 hólf. Tóftin er vaxin grasi og mosa og veggir hennar eru mest 0,3 m á hæð. Á stöku stað sést glitta í grjót og sést að grjót hefur verið í hleðslum þó lítil merki þess sjáist nú. Verður nú lýst hólfaskipan og hverju hólfi gefinn bókstafur til aðgreiningar. Hefst lýsingin syðst í tóftinni. Þar er lítið hólf, A, sem er 3-4 X 3 m að innanmáli. Ekki er op á útveggjum A en vestast á norðurvegg þess er op yfir í hólf B. Það er enn minna eða um 2 m á kant. Norðan við B er svo hólf C en ekki er hægt að sjá neitt op á því. Hólf C er 5 X 2-3 m að innanmáli og snýr nálega austur-vestur. Norðan við hólf C er hólf D sem snýr þvert á það. Ekki er heldur að sjá neitt op á D sem er 3 X 1,5 m að innanmáli. Vestan við D er enn eitt hólfið, E. Það er 4-5 X 2-3 m að innanmáli og snýr nokkurn veginn norður-suður. Op virðist hafa verið á því á vesturvegg og e.k. göng yfir frá því yfir í vestasta hólf tóftarinnar, F. Það er um 4 m á kant (að innanmáli). Ekki eru önnur op á því en það sem liggur með göngum yfir í E. Lag tóftarinnar, staðsetning og fjarlægð frá bæ bendir til að hún sé seltóft.

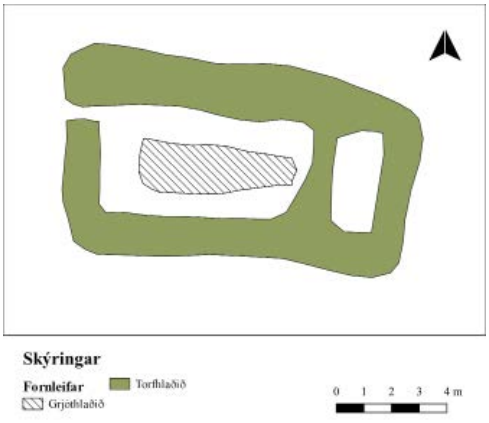
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-227:021 tóft beitarhús A 517518 N 555202

Tóft af beitarhúsum er um 330 m innan (suðvestan) við selið EY-227:010 en um 3,2 km innan (suðvestan) við bæ EY-227:001. Tóftin er 5-10 m neðan (norðvestan) við efri raflínu sem gengur inn Öxnadalinn og er 38 m austan við miðlínu Blöndulínu 3.

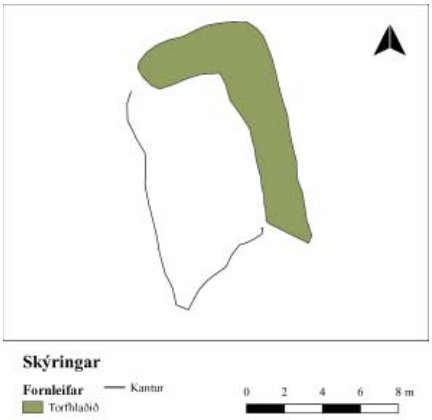
Tóft EY-227:021, horft til austurs.

Uppmæling af tóft EY-227:021.

Tóftin er á grasgefnu, aflíðandi svæði milli brattrar fjallshlíðar og áreyra. Innar er fremur deiglent.
Tóftin er 12 x 7 m að stærð, snýr vestur-austur og er tvískipt. Stærra hólfið er vestar og hefur það verið sjálft fjárhúsið en heytóft eða hlaða að baki (hólf 2). Garði gengur eftir endilöngu fjárhúsinu sem er 7 x 4 m að innanmáli. Op er á því norðaustast á vesturvegg. Ekki sést op á milli hólfa og ekkert op er sjáanlegt á heytóftinni. Hún stendur svolítið hærra en fjárhúsið. Hlaðan er 3,7 x 1,7 m að stærð og sýr norður-suður. Nokkrar grjóthleðslur eru í fjárhúsinu en engar sjást í heytóftinni. Hleðslur eru mest 0,7 m háar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-227:022 tóft rétt A 517100 N 554359
Lítil, ferhyrnd tóft eða gerði er um 170 m innan (sunnan) við Vaská EY-227:003. Tóftin er um 4,1 km innan (SSV) við bæ EY-227:001 en um 40 m ofan (suðaustan) við efri raflínu sem gengur inn Öxnadalinn. Hún er byggð utan í (norðaustan í) nyrstu Vaskárhólana. Hún er 83 m austan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.
Tóftin er byggð upp við Vaskárhóla (þ.e. ystu og neðstu hólana). Neðar er deiglent graslendi að áreyrum, utar mýri en innar og ofar hólar.

Uppmæling af tóft EY-227:022.

Tóft EY-227:022, horft til SSV.

Réttin er 13 x 6 m að stærð og er einföld. Hún snýr nokkurn veginn norður-suður. Tóftin er byggð þannig að hólarnir mynda suður- og vesturhlið hennar. Op er til norðvesturs. Vegghleðslur eru mest 0,3 m á hæð og engar grjóthleðslur sjást í tóftinni. Deiglent er í botni hennar. Hún virðist hafa verið byggð með því að stinga upp úr miðju hennar og hlaða upp á barmana. Ekki er ljóst hvaða hlutverki tóftin hefur gegnt en helst er að giska á að hún hafi verið e.k. aðhald eða rétt.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-227:023 þjóðsaga útilegumannabústaður A 517046 N 554059

Tóft EY-227:023, horft til vesturs.

Í grein Brynjólfs Jónssonar í Árbók hins íslenzka Fornleifafélags frá 1906 segir: «Vaská heitir dálítil á, sem kemur að austan í Yxnadalsá móts við Gil, sem er vestanmegin, nær suður við Öxnadalsheiði. Vaská kemur fram úr gljúfrum. Norðan við ána, bak við litla hæð, vottar fyrir lítilli rúst. Er sagt að þar hafi sekur maður haft aðsetur um hríð. En er menn komu og sóttu að honum, á hann að hafa hlaupið suður fyrir gljúfrið og fallið þar. Er þar sýnd dys hans [sjá 015]. Þetta kann að hafa söguleg sannindi við að styðjast. Þótt staðurinn væri eigi óhultur, þá hefir hann eigi verið ver valinn en ýmsir aðrir staðir, sem skógarmenn neyddust til að hafast við á. En hafi gljúfrið eigi verið víðara en svo í fornöld, að nokkur maður gæti hlaupið yfir það, þá hefir mikið mátt hrynja úr börmum þess síðan.” Utan (norðaustan) við Vaská er friðlýst fornleif. Tóftin er að meintu útilegumannabyrgi í Vaskárhólum. Í Friðlýsingaskrá segir: “a “Kofarúst skógarmanns”, norðanmegin við Vaskárgljúfrið, Sbr. Árb. 1906: 23.” Skjal undirritað af MÞ 25.10.1930. Þinglýst 07.07.1932. Tóft, sem líklegast er umrædd tóft, er í hvammi við Vaská, 10-20 m frá sjálfri ánni. Tóftin er 4,4 km

SSV við Gloppu 001. Hún er um 150 m ofan (suðaustan) við efri raflínu sem gengur inn Öxnadalinn á þessum slóðum. Hún er 38m suðaustan við áhrifasvæði Blöndulínu 3 en friðlýstar minjar hafa 100 m helgunarsvæði og ljóst að skörun er þar á milli.
Tóftin er í grösugum, sléttum hvammi við ána. Hvammurinn er hálfmánalaga og í algjöru skjóli. Klettabelti eru bæði ofan og neðan við hvamminn og handan árinnar. Norðan er hvammurinn í skjóli af brattri brekku. Til móts við tóftina er stakstæð klettadrangur úr bjarginu suðvestan Vaskár.
Tryggvi Emilsson getur um útilegumanninn meinta sem átti að eiga heima í rústinni í bók sinni Fátækt fólk: "Sú saga er úr Vaskárkinnum að þar duldist sakamaður sumarlangt, hann var þingeyskur og svo lítilla manna að enginn studdi hann til undankomu. Eitthvað vingaðist hann við konu á Varmavatnshólum sem veitti honum nokkra aðhlynningu um sumarið. Um haustið urðu gangnamenn hans varir inn á Rauðskriðudal eða þar í kinnunum en í það sinn hvarf hann til fjalla. Eftir réttir gerðu bændur út leitarleiðangur og þá fundu þeir sakamanninn í Vaskárhólum þar sem hann kúrði í grjótbyrgi allkuldalegu og var hellusteinn lagður í stað hurðar. Strax þegar byrgisbúinn varð var leitarmanna tók hann á rás niður með Vaskánni og kastaði sér í strauminn þar sem að bar. Hrakviðri var á með skýfalli á afdalnum og því var áin í vexti og kastaði grjóti. Í hræðsluæði tókst manninum að skríða upp úr ánni hinum megin en þar féll hann dauður niður. Þegar bændur sáu aðekki yrði veslingur þessi dregin fyrir lög og dóm varð að ráði að þeir urðuðu hræið þar í árkrikanum án yfirsöngs og sjálfsagt hefur allur hans útgangur ytra og innra verið með þeim hætti að hvorki hefir hans aumur og horaður líkami verið til þess hæfur að berast í kirkju kristinna mann né grafast í vígðri mold." Umrædd tóft er grjóthlaðin og allsérstök. Hún er 11 X 6 m og snýr h.u.b. austur-vestur. Tóftin er einföld og er op vestarlega á suðurvegg. Nokkuð grjóthrun er inni í tóftinni og ekki loku fyrir það skotið að litlir veggstúfar kunni að hafa verið inni í henni. Tóftin er svolítið sérkennileg í laginu. Veggir hennar eru víða 0,3 m á hæð en mest ná hleðslurnar 0,9 m hæð. Þær eru víða algrónar mosa og grasi. Ekkert friðlýsingarskilti er við tóftina.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Rannsókn á Norðurlandi sumarið 1905, 23; Friðlýsingaskrá, 49; TE: Tryggvi Emilsson, 244

EY-227:026 varða óþekkt N 517020 A 554319

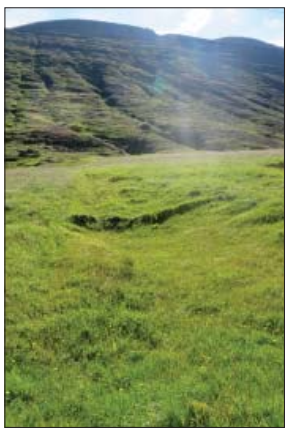
Lítil varða er á hæðarenda, ofan við áreyrar Vaskár, neðst í Vaskárhólum og um 5 m neðan við (norðvestan við) efri raflínu sem liggur á þessum slóðum um Öxnadal. Varðan er um 150 m utan norðaustan við Vaská og 41 m austan við miðlínu Blöndulínu 3.
Melhólar. Varðan er alveg frammi á barði og er þverhnípt niður af því niður á áreyrar Vaskár.
Varðan er nær alveg hrunin og gróin. Hún er um 1,5 m í þvermál en mest 0,3 m há hæð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða EY-227:026, horft til VSV.

EY-227:027 hleðsla óþekkt N 518583 A 557343

Grjóthlaðinn garður er um 10 m ofan (austan) við eldri rafmagnslínu sem liggur um Öxnadal. Garðurinn er um 800 m SSV af bæ 001. Garðurinn er um 77 m VNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Garðurinn þverar hvilft í aflíðandi hlíð. Hlíðin er grasi gróin og smáþýfð. Gamli vegurinn um Öxnadal liggur um 23 m vestan við garðinn.
Garðurinn liggur NNA-SSV og er um 7 m langur, 1 m breiður og 0,3-0,5 m hár. Stærsta grjótið í garðinum er hugsanlega náttúrulegt en minni steinum hefur verið raðað ofan á það. Syðsti partur garðsins er hulinn grasi en grjót sem sést er skófum vaxið.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Hleðsla EY-227:027, horft til austurs.

EY-227:028 garðlag óþekkt N 519239 A 558030

Garðlag er í mynni Gloppugils, sunnan við ána sem rennur um gilið, um 200 m ANA af bæ 001. Garðlagið er um 55 m ASA af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Garðlagið myndar aðhald við ána og gæti hafa verið notað sem kvíar.
Djúpt klettagil er ofan (austan) við svæðið. Lyngi vaxið er sunnan við ána en skriður norðan við hana. Stórgrýtt er næst ánni.
Garðurinn er L-laga og afmarkar aðhald við ána. Hann snýr norðvestur-suðaustur og er um 13 m langur og 4 m breiður en skammhliðin er töluvert óljósari en langhliðin. Garðurinn er grjóthlaðinn, um 0,3 m hár og 0,6-1,1 m breiður. Í honum sjást 2-3 umför. Garðurinn er hálfgróinn lyngi. Gaddavírsdræsa og fúnir girðingarstaurar liggja meðfram langhlið garðsins. Svæðið innan garðsins er mjög grýtt og raskað af ánni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

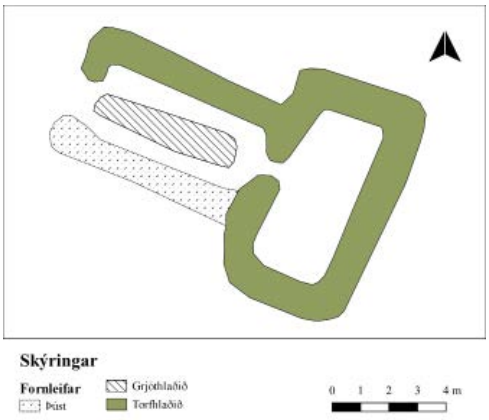
Garðlag EY-227:028, horft til suðausturs.

EY-228 Fagranes

20 hdr. 1712. Bægisárkirkjueign.”Bærinn stóð kippkorn frá Öxnadalsánni, syðst undir Fagranesfjalli. Tóftir sjást enn í Fagranesi en jörðin tilheyrir nú Engimýri.” BE 1990, 530.
Fagraness er getið í Sturlungu. Samkvæmt henni átti þar að búa Helgi leistur Þorvaldsson, sonur Þorvalds Guðmundssonar dýra árið 1253. Sturlunga II (útg. 1988), 634.
1461: “luckti sira olafur þorgeirsson kirkiune a bægisa iordina fagranes er liggur i backaþingum til æfinligrar eignar firir.” DI V, 295. Fagranes fór í eyði 1945.
Túnstærð 1917: 2,5 teigar. Sléttað tún 4/5. “Túninu hafa hjer grandað skriður, og um vor í vatnavöxtum er hjer ei óhætt fyrir leirlækja áhlaupum. Engjum spilla hjer einninn oftast árlega skriður skaðlegar.”JÁM X, 156 “Fagranes var góð jörð, undirlendi flatt og grösugt og góð útibeit, en landið hefur skemmst af skriðuföllum. Haustið 1887 féllu þar skriður svo sem á öðrum bæjum í framanverðum Öxnadal og eyddist þá næstum allt engið og mestallt túnið.” BE 1990, 530. “Fagranes var góð jörð, en hefur skemmst mjög af skriðuföllum. Haustið 1887 fóru skriður yfir mestallt slægjulandið, engi og tún. Þá var vel búið í Fagranesi. Síðan hefur gengið nokkuð erfiðlega. Fagranes fór í eyði 1945.” Mannfellirinn mikli, 28.

EY-228:007 tóft beitarhús A 519734 N 558861

Tvískipt tóft er í Fagraneslandi um 1,6 km innan (SSV) við bæ Ey-228:001 en 750-800 m utan (NNA) við suðurmerki jarðarinnar. Tóftin er byggð fast innan (suðvestan) við lítinn læk sem fellur úr gili í fjallinu. Hún er um 100 m ofan (VSV) við efri raflínuna sem liggur inn Öxnadal á þessum slóðum. Hún er 67 m austan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.
Tóftin er á mörkum grasgefinna engja og brattrar fjallshlíðar. Hún er í halla, neðar er nokkuð deiglent.
Tóftin er 19 X 13 m að stærð og snýr nokkurn veginn austur-vestur. Hún er tvískipt og á kafi í grasi. Vestara

Uppmæling af tóft EY-228:007.

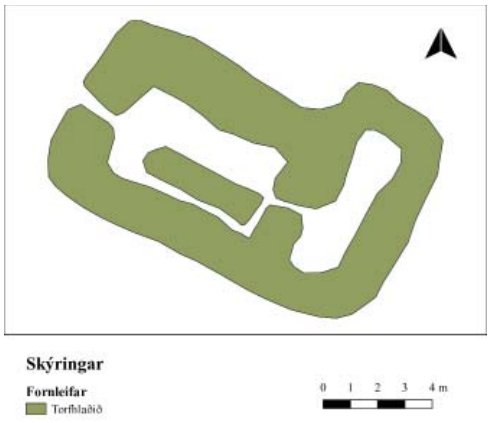
Tóft EY-228:007, horft til suðvesturs.

hólfið er stærra, eða 7 X 3 m að innanmáli og eftir því endilöngu gengur garði. Þetta hólf er sérlega óskýrt og þá sérstaklega vestur- og suðurveggur þess. Austara hólfið hefur líklega verið hlaða. Það er talsvert greinilegra og er 5 X 3 m að innanmáli. Sjálft fjárhúsið snýr nálega austur-vestur en hlaðan þvert á það. Op er á vesturvegg fjárhúss og einnig milli hólfa. Víða sér í grjóthleðslur þó tóftin sé vel gróin. Mest ná hleðslurnar 0,8 m hæð. Garðinn í húsinu, sem og önnur ummerki benda helst til að húsið hafi verið beitarhús.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-228:008 tóft beitarhús A 519928 N 559331
Tvískipt tóft er í landi Fagraness um 1,1 km innan (SSV) við bæ EY-228:001 en um 500 m utan (NNA) við tóft EY-228:007. Tóftin er 20 m utan (NNA) við læk sem liggur úr stóru gili í fjallinu í nokkrum fossum en um 50 m ofan (ANA) við efri raflínu sem liggur um Öxnadal á þessum slóðum og 10 m suðaustan við miðlínu úttektarsvæðis fyrir Blöndulínu 2020.
Neðar (VNV) eru aflíðandi mýrar en ofar brött fjallshlíðin. Sjálf er tóftin á sléttri, grasgefinni sléttu.
Tóftin er 13x9 m stór og snýr norðvestur-suðaustur. Hún er tvískipt og er hlaðin úr torfi og grjóti. Veggjahæð er mest 0,8-1 m. Tóftin er hartnær alveg eins og EY-228:007 í laginu. Vestar er aflangt hólf sem er 6,5x3,5 m að innanmáli og gengur garði eftir því endilöngu. Á vesturveggnum er op og annað á austurvegg sem liggur inn í

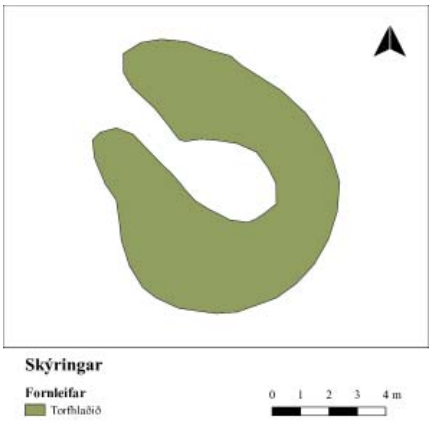
Tóft EY-228:008, horft til VNV.

Uppmæling af tóft EY-228:008.

hólf sem snýr þvert á það fyrrnefnda og hefur líklega verið hlaða. Hún er 6x2 m að stærð. Fyrir framan (vestan) tóftina er mikill þúfnabakki og leynast þar án efa mannvistarleifar. Garðinn í húsinu er 4,5x1 m á stærð en hann ásamt öðrum ummerkjum benda helst til að húsið hafi verið beitarhús.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-228:009 tóft heystæði A 520256 N 560088
Lítil, einföld tóft er um 350 m innan og ofan (SSA) við bæ 001 en um 15 m neðan (VNV) við efri raflínu sem liggur um Öxnadalinn á þessum slóðum. Tóftin er Um 72 m vestan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.
Á aflíðandi, grónu svæði sem hefur verið nokkuð deiglent.

Uppmæling af tóft EY-228:009.

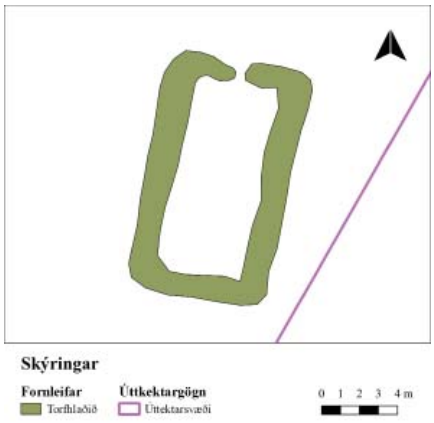
Tóft EY-228:009, horft til austurs.

Tóftin gæti hugsanlega verið af heystæði. Hún er 8 x 7 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Hún er alveg hlaðin úr torfi og veggir eru mjög útflattir og ógreinilegir þó að tóftin sjást vel úr fjarska sem græn þúst. Op er til norðvesturs. Mesta hleðsluhæð er um 0,3 m.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-228:010 tóft rétt A 520409 N 560521
Ferhyrnd tóft sem líkist mest lítilli rétt, er um 280 m innan og ofan (norðaustan) við bæ 001. Tóftin er 100-150 m neðan við efri raflínuna sem gengur inn Öxnadalinn á þessum slóðum og er um 40 m ofan (ASA) við gamla þjóðveginn. Tóftin er 2 m vestan við áhrifasvæði Blöndulínu 3 en helgunarsvæði hennar er þar innan.
Tóftin er á aflíðandi, grasgefnu svæði neðan fjallsróta.

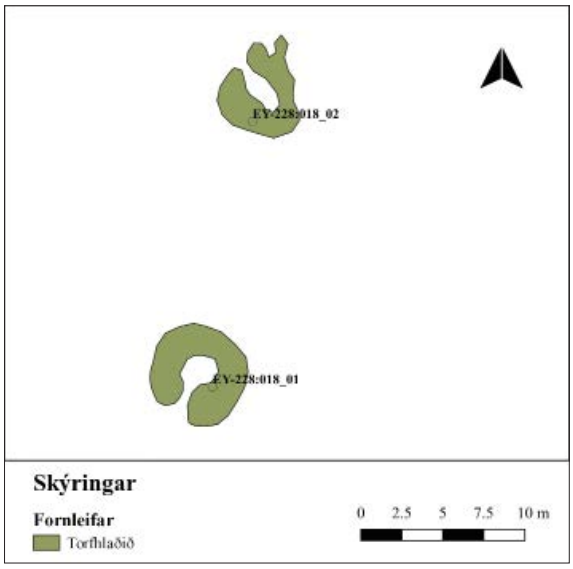
Tóft EY-228:010, horft til SSV.

Uppmæling af tóft EY-228:010.

Tóftin er 13 x 7,5 m að stærð og snýr h.u.b. norður-suður. Hún er einföld og hlaðin úr torfi. Veggir eru hvergi meira en 0,8 - 1 m á þykkt en 0,3 m á hæð. Op er á miðjum norðurvegg.
Hættumat: engin hætta

EY-228:018_1 tóft heystæði A 520296 N 559848

Uppmæling af tóftum EY-228:018

Tóftir eru um 240 m SSA við tóft 020 og 75 m suðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 3 árið 2020. Staðurinn var áður skráður við úttekt Blöndulínu 2008 en við skráningu 2020 fékkst önnur mynd af tóftunum og er sú lýsing sem hér fylgir sú sem gerð var þegar tóftirnar voru mældar upp 2020. Tvær tóftir eru á svæðinu sem er um 20 x 15 m að stærð og snýr norður-suður. Ekki er hægt að segja neitt um hlutverk tóftanna, en hugsanlega gætu þetta verið heystæði en engar slægjur eru þó í grenndinni.
Tóftirnar eru í gömlu árgljúfri en áin hefur breytt farvegi sínum og rennur nú suðvestan við þær. Þær eru í hörðum en lyngi vöxnum móa.
Stærri tóftin og sú greinilegri er sunnar. Hún er hringlaga, um 6 m í þvermál, inngangur virðist vera til suðvesturs. Mesta hleðsluhæð er um 0,5 m, ekki sést í grjót í veggjum.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-228:018_2 tóft heystæði A 520298 N 559867
Tóft 018_2 er 12 m norðan við tóft 1. Hún snýr norðvestur-suðaustur með op til norðvesturs. Tóftin er mjög ógreinileg og sigin. Hún er 6x4,5 m á stærð, einföld og innanmál er um 3x1,2 m. Inni í tóftinni vaxa gul sinustrá sem skera sig úr umhverfinu. Austurveggurinn er ógreinilegur að norðanverðu. Hæð veggja er um 0,3 m.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

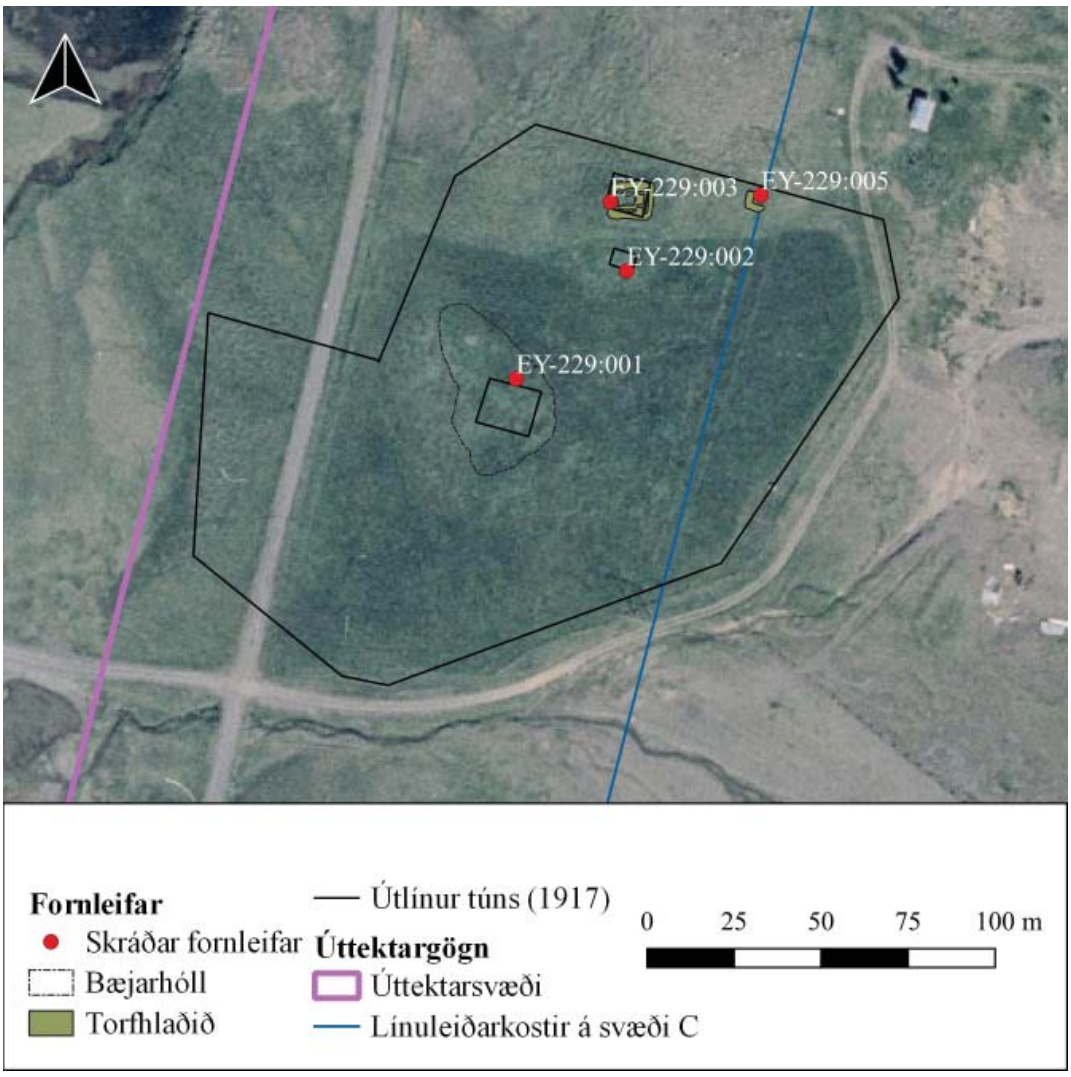
Tóft EY-228:018_1, horft til suðvesturs.

Tóft EY-228:018_2, horft til norðvesturs.

EY-229 Geirhildargarðar

12 hdr. 1712. Bændaeign. Einnig nefnt Geyrhildargarðar og Geyreyrargarðar. JÁM X,156
Í Landnámu segir: “Geirhildr hét fjolkunnig kona ok meinsom...” en í neðanmálsgrein segir: “Af Geirhildi er líklegt að Geirhildargarðar í Öxnadal dragi nafn sitt”. ÍF I, 258.

Heimatún Geirhildargarða er að hluta beint undir línukosti C1. ©Loftmyndir ehf

1694: Sr. Gísli Oddsson selur sr. Halldóri Þorlákssyni Geirhildargarða 12 hdr að dýrleika fyrir 20 hdr í lausafé og sama ár samþykkir eiginkona Gísla viðskiptin. Jarðabréf frá 16.-17. öld, 228.
"Nafn jarðarinnar er vafalítið dregið af nafni Geirhildar hinnar fjölkunnugu sem getið er í Landnámu, ... Bærinn stóð sunnan við skriðuvæng sem kemur nyrst úr Fagranesfjalli. Jörðin tilheyrir nú Engimýri."BE 1990, 531.
Geirhildargarðar fóru í eyði árið 1940.
Túnstærð 1917: 2,1 teigar. Sléttað tún 1/3. "Berjalestur kann hjer búinu að þjena, ef brúkaðist. Túninu grandar hjer lækur um vetur í hálkum og á vor með grjóts og sands áburði."JÁM X,156 "Bærinn stóð sunnan undir skriðuvæng sem kemur nyrst úr Fagranesfjalli. Tóftir bæjarhúsanna hafa verið sléttaðar, en beitarhúsatóftirnar svolítið norðar sjást enn. Nafn jarðarinnar er vafalítið dregið af nafni Geirhildar hinnar fjölkunnugu sem getið er í Landnámu, en það hefur stundum afbakast í Geirreyðargarða..Geirhildargarðar voru örreitiskot, túni og engi skriðuhætt og útbeit slök." BE I, 531. "Þeir [þ.e. jörðin] voru taldir örreytiskot, þó stundum væri þar tvíbýli. Í eyði síðan 1940." Mannfellirinn mikli, 28.

EY-229:001 *Geirhildargarðar* bæjarhóll bústaður A 521049 N 562215

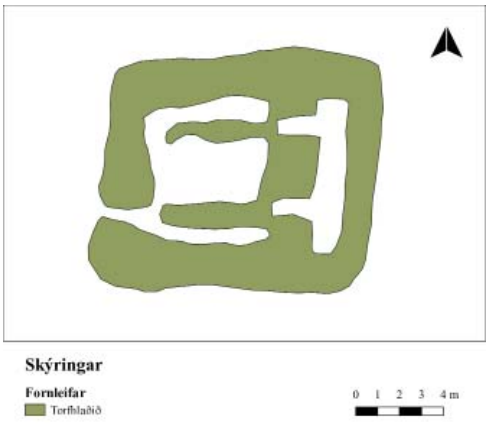
Bæjarhóll EY-229:001, horft til suðurs.

Geirhildargarðar fóru í eyði 1940. Bæjarrústin á Geirhildargörðum stóð lengi uppi en hefur nú verið sléttuð í tún. Bærinn var um 1,6 km sunnan við Engimýri 230:001 en um 600 m ASA við Þverbrekku EY-223:001 sem er vestan Öxnadalsár. Bærinn var um 150 m ofan (austan) við þjóðveg 1. Bæjarhóllinn er 41 m vestan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.
Greinilegur bæjarhóll sést ennþá í sléttuðu túninu.
Hóllinn snýr nokkurn veginn norður-suður og er 50 X 40 m stór. Hóllinn rís mest 2 m upp úr túninu. Norðvestast á honum er hóltoppur úr hleðslugrjóti sem greinilega hefur verið rutt úr rústum á hólnum. Líklegast hefur síðasti bærinn staðið SSV-ast á hólnum sé tekið mið af túnakorti frá 1917. Ofan (austan) við heimatúnið er nú hjólhýsi og lítill bústaður á túnskika undir skriðu.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

EY-229:002 heimild um útihús A 521081 N 562246
Um 45 m utan og aðeins ofan (norðaustan) við bæ EY-229:001 er merkt lítið útihús inn á túnakort frá 1917. Húsið hefur nú verið sléttað í tún en það var um 30 m sunnan við jaðar heimatúns og í svipaðri fjarlægð frá útihúsi 003 sem er fast við túnjaðarinn. Staðurinn er 35 m vestan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.
Hæð er í túninu þar sem húsið stóð í rennisléttu túninu.
Ekki sést til fornleifa að öðru leyti en því að hæð er í túnjaðri þar sem það hefur staðið.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

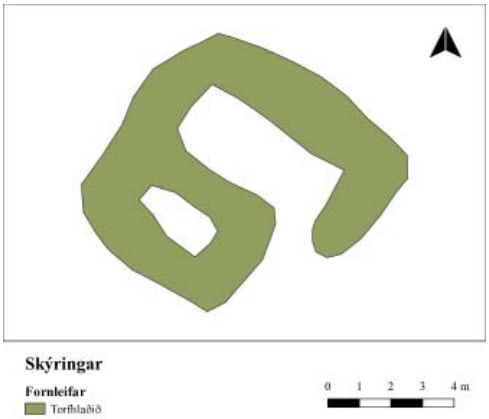
Tóft EY-229:003, horft til suðvesturs.

Uppmæling af tóft EY-229:003.

EY-229:003 tóft fjárhús A 521077 N 562266
Um 60 m utan við bæ EY-229:001 og svolítið ofar (NNA) er merkt útihús inn á túnakort frá 1917. Leifar hússins standa enn fast utan (norðan) við núverandi túnjaðar en var innan heimatúns árið 1917. Tóftin er um 180 m ofan (austan) við þjóðveg 1 og 30 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis fyrir Blöndulínu 2020.
Innar (sunnar) eru sléttuð tún en tóftin er á bletti sem er nú í órækt og hefur sloppið við sléttun.
Tóftin er 12,5x11 m stór og snýr austur-vestur. Hún skiptist í tvö hólf, annars vegar fjárhús með tveimur görðum og hins vegar hlöðu að baki. Op er á fjárhúsinu, sunnarlega á vesturvegg og greinilega hefur einnig verið op norðarlega á vesturveggnum en er nærri alveg hrunið saman. Tvö op eru einnig úr húsunum yfir í hlöðuna. Fjárhúsin eru 7x5,5 m að innanmáli en hlaðan 7x1,3 m og snýr norður-suður. Öll er tóftin fremur stæðileg og standa hleðslurnar best í hlöðunni þar sem grjóthleðslur ná um 1 m hæð en þar ofan á er strengur þannig að hleðslur ná allt að 2 m hæð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

EY-229:004 tóft stekkur A 521083 N 562774
Um 560 m beint norðan við bæ 001 er tvískipt tóft í litlum grasgefnum hvammi. Tóftin er um 180 m ofan (austan) við þjóðveg 1 og er sjö metrum utan við áhrifasvæði Blödnulínu 3. Helgunarsvæði tóftarinnar er hins vegar innan þess.
Grónir melhólar með grasgefnum hvömmum inn á milli eru allt í kring. Hvammurinn er alveg í skjóli og er grasi gróinn.

Uppmæling af stekk EY-229:004.

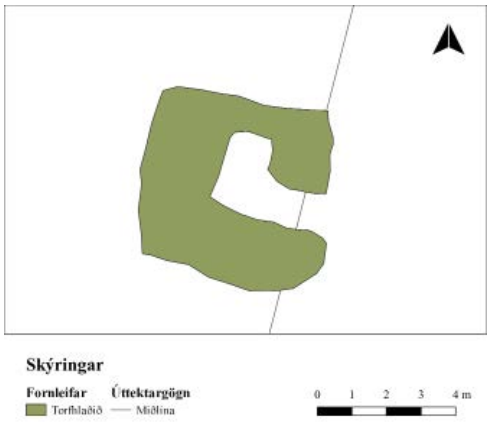
Tóft EY-229:004, horft til norðurs.

Tóftin er tvískipt og torfhlaðin. Hún er 9 X 9 m að stærð. Stærra hólfið er norðar og er 5 X 2 m að innanmáli. Það snýr austur-vestur og op er á suðurvegg þess austast. Norðar er annað minna hólf. Það er 2,5 X 1,4 m að innanmáli og snýr eins og nyrðra hólfið. Ekki sést op á því. Staðsetning tóftar, fjarlægð frá bæ og útlit bendir helst til þess að hún hafi verið stekkur.
Hættumat: engin hætta

EY-229:005 tóft útihús A 521120 N 562267
Um 40 m ofan (austan) við tóft EY-229:003 er lítil útihústóft. Hún er um 10 m sunnan við raflínustaur, fast

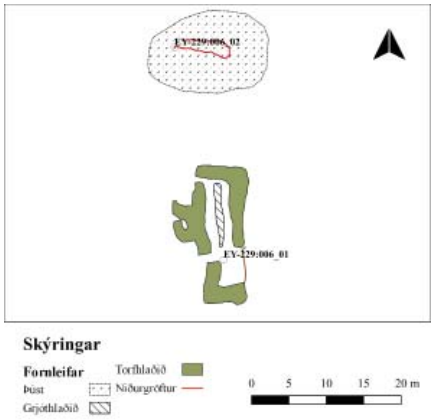
Tóft EY-229:005, horft til suðurs.

Uppmæling af tóft EY-229:005.

norðan við túnjaðarinn eins og hann er nú. Tóftin er innan heimatúns líkt og það var afmarkað 1917 en ekki sýnd þar. Tóftin er undir miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3,
Tóftin er í jaðri sléttaðs túns. Norðar eru grasi grónar hæðir þar til komið er að skriðu.
Tóftin er einföld og 5 x 5 m að stærð. Op er syðst á austurvegg. Hún er hlaðin úr torfi og grjóti og gæti t.d. verið leifar lítils hesthúss. Vegghleðslur ná mest 1,4 m á hæð.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-229:006_1 tóftir beitarhús A 521105 N 562473
"Tóftir bæjarhúsanna hafa verið sléttaðar, en beitarhúsatóftirnar svolítið norðar sjást enn,"segir í Byggðum Eyjafjarðar. Beitarhúsin eru um 250 m NNA við bæ 001 en um 200 m ofan (austan) við þjóðveg 1. Þær eru um 280 m sunnan við stekk 004. Á þessum stað er greinileg beitarhúsatóft 006_1 og önnur mun ógreinilegri þúst/kantur 006_2 norðar á svæði sem er 36 x 7 m að stærð og snýr norður-suður. Á milli mannvirkjanna seytlar lækjarspræna.
Tóftirnar eru í hvammi en grýttir melhólar marka hann af að ofan innan og utan. Það er því aðeins vesturhliðin sem er opin. Hvammurinn er grasgefinn og í aflíðandi halla til vesturs.

Uppmæling af minjum EY-229:006.

Tóft EY-229:006_1, horft til norðvesturs.

Beitarhúsin eru 20 X 10 m að stærð og snúa nálega norður-suður. Nyrst er sjálft fjárhúsið sem er 9 x 5 m að innanmáli og snýr norður-suður. Op er nyrst á vesturvegg þess og einnig á miðjum suðurvegg, yfir í hlöðu að baki. Grjóthlaðinn garði liggur eftir hólfinu endilöngu. Hlaðan er 6 x 5 m að innanmáli og snýr eins og fjárhúsið. Veggir hennar eru að miklu leyti hrundir inn og er hún á kafi í grasi. Lítil tóft eða hólf er sambyggð vesturvegg fjárhúsanna. Hún er 1,5 x 1 m stór og op er nyrst á vesturvegg. Tóftin stendur annars sæmilega og sést vel frá vegi. Hún er hlaðin úr grjóti og torfi og í henni er vel hlaðinn klömbruhnaus. Hleðslur ná mest 1,8 m hæð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: BE 1990, 531

EY-229:006_2 þúst óþekkt A 521098 N 562502
Um 8 - 10 m norðan við beitarhúsin 006_1 rennur lítil lækjarspræna niður hlíðina og fast norðan við hana er afar ógreinileg þúst. Hún er í raun hálfgerður hóll, 16 x 11 m að stærð og snýr austur-vestur. Í þennan hól er dæld sem er 3 x 3 m og snýr eins og hæðin. Frá dældinni liggur e.k. rani í átt að læknum, samtals í um 8 m. Ekki er ljóst hvaða hlutverki þetta mannvirki þjónaði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-229:007 garðlag brú A 524083 N 569248
Tvær hlaðnar brýr eru rúmum 400 m ofan við (austan) gamlan þjóðveg en 700 m utan (NNA) við bæ 001. Þær eru á svæði sem er samtals 230 m langt og er að hluta til beint undir miðlínu úttektarsvæðis 2020. Líklega voru þær hlaðnar svo hægt væri að komast þurrum fótum yfir að beitarhúsum 009.
Brýrnar liggja yfir mýrlendi.
Brýrnar sjást í mýri og má greina tvo hluta sem báðir snúa (gróflega) norðaustur-suðvestur. Nyðri brúin er rofin í tvennt og sokkin í mýri. Hún er um 45 m löng en hverfur í læk á stuttum kafla. Brúin er að jafnaði um 3 m á breidd, 0,3 m á hæð og 0,2 m á hæð. Suðausturhlutinn er óljósari. Um 145 m SSV sést önnur brú í móa og deiglendi. Hún er orðinn mjög þýfð og mikið rof er í suðvesturenda. Brúin er um 70 m löng 0,3-0,5 m á hæð og að jafnaði 3 m á breidd en hún er alveg rofin í sundur á 3 m löngum kafla. Ekki sér til gatna á milli brúnna.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Varða EY-229:008, horft til vesturs.

Brú EY-229:007, horft til suðvesturs.

EY-229:008 varða óþekkt A 521153 N 562618
Lítil varða er tæpum 140 m norðan við beitarhús 006 og um 400 m norðan við bæ 001. Varðan er uppi á lágum, jarðföstum kletti, norðvestarlaga í gamalli skriðu. Tilgangur hennar er óljós, mögulega var hún samgöngubót á leið milli bæjar og Engimýrar. Varðan er 54 m vestan við miðlinu Blöndulínu 3.
Skriðan myndar grýttan hrygg. Mold og smágrýti er inn á milli stærri steina. Lyng og mosi eru áberandi.
Varðan er ferköntuð, 0,3 x 1 m að stærð. Hún er einungis um 0,2 m á hæð og gerð úr 13 umförum af smáu hellugrjóti.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

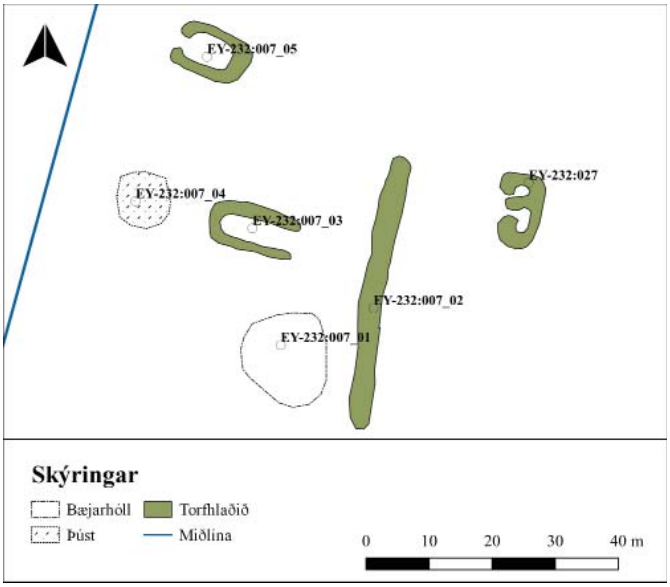
EY-229:009 heimild beitarhús A 521427 N 562971
Á Uppdrætti Íslands eru sýnd beitarhús um 850 m norðan við bæ 001, við rætur fjallshlíðarinnar. Svæðið er gróið og líklegt að vegur 007 hafi legið að þeim. Beitarhúsin eru hins vegar horfin og engin ummerki þeirra sjást á yfirborði. Samkvæmt kortinu voru þau um 122 m austan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.
Beitarhúsin voru að öllum líkindum neðan við gróna skriðu í fjallshlíð. Skriðan myndar grýttan hrygg. Inn á milli gróinna skriða í fjallhlíðinni er deiglendi sem nýtt var til beitar.
Engin ummerki um beitarhúsin sjást á yfirborði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Uppdráttur Íslands 63

EY-232 Þverá

35 hdr. 1712. Konungseign. JÁM X,158.
Þverár er getið í Þórðar sögu hreðu en samkvæmt henni bjó þá þar bóndi sem hét Einar og jafnaði Þórður Hreða þar sig eftir bardagann við Sörla sterka. ÍF XIV, 224.
1461: Þverárdals er getið í eignarskrá Miklagarðskirkju í Eyjafirði (beint austan við Þverá). Þar er sagt að kirkjan eigi "Þverardalur heim ath lamba badumegin." DI V, 312. Í bréfinu kemur einnig fram að Möðruvellir eiga ítölur í dalnum en samkvæmt bréfinu eiga þeir "halfan þridia tog yxna manadar rekstur asaud fra þuera i oxnadal enn þar firir skulu þeir hallda vppi garde firir nedan..." DI V, 313.
1520: Kemur fram í testamenti Gottskalks Nikulássonar á Hólum að stóllinn eigi Þverá sem hann keypt fyrir fulla peninga og jörðin þá metin á 20 hdr. DI VIII, 727.
1522: Kemur fram í Miklagarðskirkjumáldaga að kirkjan á enn Þverádal að Lambá beggja vegna Þverár. DI IX, 65-66.
"Þverá á land frá Steinastöðum að Þveránni og upp með henni inn á Lambsárdal, en Steinastaðir eiga Þverárdal frá Lambá og inn að botni." BE 1990, 510.
Túnstærð 1917: 6,4 teigar. Sléttað tún 1/4, trjágarður 224 stikur(2). "Túninu grandar í stórveðrum grjótfok úr nálægum melum. Engjar spillast einninn af skriðum og leirlækja áburði, snöggvari en almennilega og lángt burt, framar er hjer annarstaðar nálægt."JÁM X,158. "Þverá var mikil fleytingsjörð með stóru túni. Engjaheyskapur var þar allgóður. Erfitt var talið að búa á Þverá og krafðist dugnaðar." Mannfellirinn mikli, 27.

EY-232:007_1 *Árgerði* bæjarhóll bústaður A 522766 N 565605

"Árgierde er hjer fornt eyðibýli. Fyrir 36 árum var hjer bygð, og varaði bygðin eitthvað um eður undir 10 ár,» segir í Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns frá 1712. Í örnefnaskrá segir: «Í Tungu er Árgerðismýri og Árgerði, sem nú er hallað [sic] Háagerði og mun vera Háagerði það, sem um getur í Jarðabók Á.M., því öðrum kosti er ekki ljóst hvar það hefði getað verið innan landareignarinnar." Árgerði er 1,2 km sunnan við bæ 001 og rúmum 50 m vestan við tóft 027. Á staðnum eru tvær tóftir (007_3 og 5), ein þúst 007_4, bæjarhóll 007_1 og stakt garðlag 007_2 á svæði sem er 60 x 50 m að stærð og snýr norður-suður. Fornleifarnar eru um 38 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Uppmælingar af minjum EY-232:007.

Svæðið er í þýfðum móa, grasivöxnum. Ofan við túngarð er mýri, um 200 m norðvestan við rætur ógreinilegra mela. Svæðið er í grasigrónum og mjög þýfðum og víðáttumiklum móa við bakka Þverárgils.

Tóft EY-232:007_1, horft til suðvesturs.

Hér er bæjarhólnum lýst. Hann er all myndarlegur rústahóll, 14 x 12 m stór og snýr austur-vestur. Þegar staðurinn var fyrst skráður 2006 mótaði fyrir tveimur dældum. Svæðið var á kafi þegar staðurinn var aftur skráður 2020 í tengslum við Blöndulínu og engar greinilegar dældir fundust. Hóllinn er um 0,6 m á hæð og þar eru greinilega allmiklar mannvistarleifar undir.

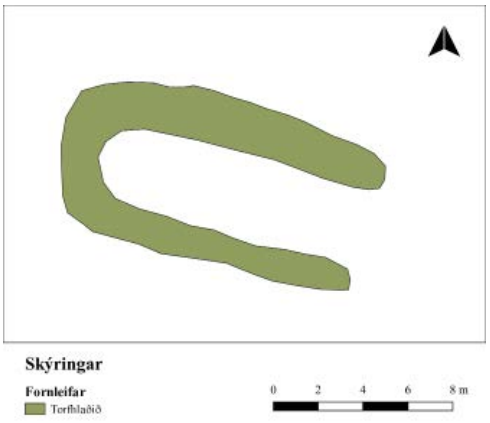
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Heimildir: JÁM X,158; Ö-Skrið, 125

EY-232:007_2 garðlag túngarður A 522781 N 565611

Torfhlaðinn túngarður er um 10 m austan við bæjarhól 007_1. Hann liggur nálega beint í norður-suður og er samtals um 45 m á lengd. Garðurinn er 0,6 m hár en 2-4 m á breidd. Hann er er grasi gróinn og mjög þýfður enda fjarar hann út í stórþýfi til beggja enda. Mögulegt er að framhald þessa garðs sé að finna nokkru norðvestar. Þar má greina óljósar leifar á um 70 m kafla í átt til norðvesturs að Þverárgili. Þetta er túngarður býlisins.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Uppmæling af tóft EY-232:007_3

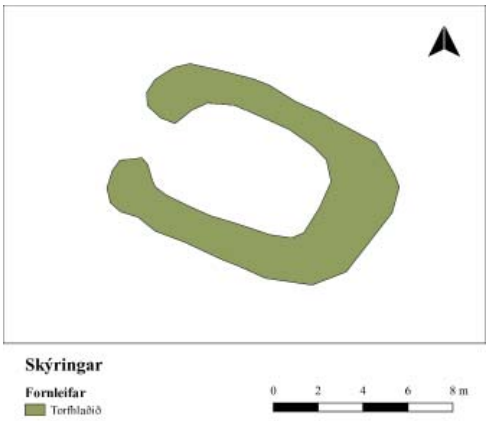

Túngarður EY-232:007_2, horft til norðausturs.

EY-232:007_3 tóft útihús A 522762 N 565623
Einföld tóft er um 15 m norðan við bæjarhól 007_1. Tóftin er nokkuð óljós, 13 x 6 m að stærð og snýr austur-vestur. Hún er gjóthlaðin en mikið vallgróin og ekki sést í grjót í veggjum. Ekki er hlaðinn veggur á austurhlið tóftarinnar. Mögulega er þetta útihús sem hefur tengst búskapi á Árgerði.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-232:007_4 þúst útihús A 522743 N 565628
Þúst er um 7 m vestan við útihús 007_3. Hún er um 8 m í þvermáli og rís 0,4 m hærra en umhverfið. Hún er með skýrar ytri brúnir en ekki er unnt að greina neitt tóftarlag á henni vegna mikils gróðus. Líkast til er þetta leifar eins útihúss býlisins.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-232:007_5 tóft útihús A 522754 N 565651
Einföld tóft er um 17 m norðan við þúst 007_4. Tóftin er 10,5 x 7,5 m að stærð og snýr NNA-SSV. Hún er torfhlaðin og eru veggir nokkuð signir, 0,3-0,4 m. Gengið er inn í tóftina fyrir miðju vesturhlið hennar. Botn tóftarinn er slétttur. Ekki er ljóst um hlutverk tóftarinnar annað en að miðað við staðsetningu er hún útihús frá býlinu.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

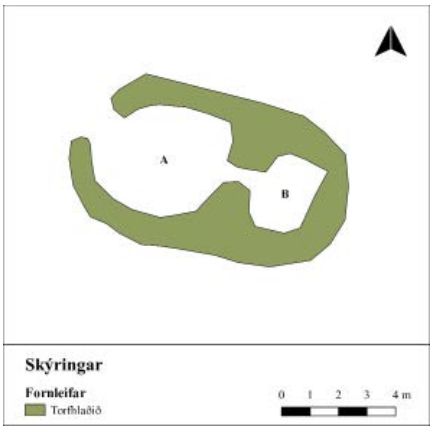

Uppmæling af tóft EY-232:007_5.

EY-232:011 *Hallsstekkur* tóft stekkur A 523104 N 566768
"Sunnan við hóla þessa er Sjónarhólskambur, en neðar Kúalágarhólar. Þar er Kúalág og tóftarbrotin Hallsstekkur," segir í örnefnaskrá. Hallsstekkur er á hól sem er grasi gróinn, um 270 m austan við bæ 001 og rúmum 220 m austan við Lækjarhús 013. Hallsstekkur er tæpum 62 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Uppþornaður lækjarfarvegur er fast fast sunnan við rústahólinn. Sjálfur hóllinn er grasi gróinn en ofar (austar) taka við tveir berir melhólar.

Tóft EY-232:011, horft til VSV.

Uppmæling af tóft EY-232:011.

Á flata ofan á hólnum er tóftin. Hún er 9 x 5 m að stærð og snýr h.u.b. austur-vestur. Tóftin skiptist í tvö hólf. Það vestara (hólf A) er stærra eða 5 x 3 m að innanmáli og snýr það eins og tóftin. Op er á hólfinu fyrir miðju Á vesturhlið þess. Innangengt er á milli hólfa. Austara hólfið (B) er 2,5 x 2,5 m að innanmáli. Það stendur svolítið hærra en vestara hólfið. Ekki er annað op á því en það sem liggur yfir í vestara hólfið. Veggir eystra hólfsins eru 0,3-0,4 m á hæð en þess vestara 0,2-0,3 m. Í eystra hólfinu sést glitta í grjóthleðslu á einum stað en annars er

tóftin algróin.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Skrið, 125

EY-232:013 *Lækjarhús* frásögn fjárhús A 522887 N 566723
Fjárhús, nefnd Lækjarhús, voru um 60 m ofan við bæ 001 og örlítið innar (ASA). Húsin stóðu norðan við bæjarlækinn, um 136 m VNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Húsin stóðu á svæði sem nú er utan túna. Þar er nú talsverð órækt.
Ekkert sést til húsanna á yfirborði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-232:025 varða óþekkt A 522812 N 566334

Varða EY-232:025, horft til suðvesturs.

Varða er á hól um 800 m ofan austan við þjóðveg 1 og um 700 m SV af bæ 001. Rúmir 500 m eru að gilinu sem Þverá rennur í og 40 m að öðru minna gili til suðurs. Girðing liggur rétt framhjá hólnum. Varðan er um 105 m VNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Hóllinn er í brekku sem er frekar brött til austurs. Er brekkan gróin grasi og melgróðri. Hóllinn er hins vegar nokkuð grýttur.
Varðan er 0,6 x 0,8 m á stærð að grunnfleti. Eitthvað virðist vera hrunið úr henni. Gras vex á milli steinanna. Varðan er um 0,3 m að hæð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-232:026_1 tóft stekkur A 522947 N 566192
Tvær tóftir (026_1 og 3) og torfhlaðinn garður 026_2 eru um 580 m SSA við bæ 001 og rúmum 190 m suðaustan við vörðu 025. Fornleifarnar eru á svæði sem er 40 x 25 m að stærð, snýr austur-vestur. Minjasvæðið er um 40 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Tóftin og garðlagið eru í stórþýfðum móa í allbrattri hlíð og eru víða mýrardrög í kring og grösugt.

Uppmæling af minjum EY-232:026.

Tóft EY-232:026_1, horft til vesturs.

Hér er vestari tóftinni lýst. Hún er um 8 x 5 m stór og snýr norður-suður. Op er á henni á norðurgafli. Tóftin er torfhlaðin og eru veggir hæstir til suðurs, 0,5. Botn tóftarinnar er þýfður. Ekki er ljóst um hlutverk annað en hún er líklega einhvers konar aðhald fyrir skepnur, mögulega einfaldur stekkur.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Eva Kristín Dal (ritstj.) 2008, 36

EY-232:026_2 garðlag túngarður A 522935 N 566195
Frá suðurgafli tóftar 026_1 er torfhlaðinn garður sem liggur í sveig til norðvesturs en hverfur í þýfið. Hann er um 23 m langur, 0,8 m breiður og um 0,5 m á hæð en mesta hleðsluhæð á tóftum er um 0,5 m. Stærð svæðis er um 50 x 25 m og snýr austur-vestur. Mögulega eru þetta leifar af vallargarði sem hefur afmarkað tóft 026_1 og svæði við hana.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Garðlag EY-232:026_2, horft til norðvesturs.

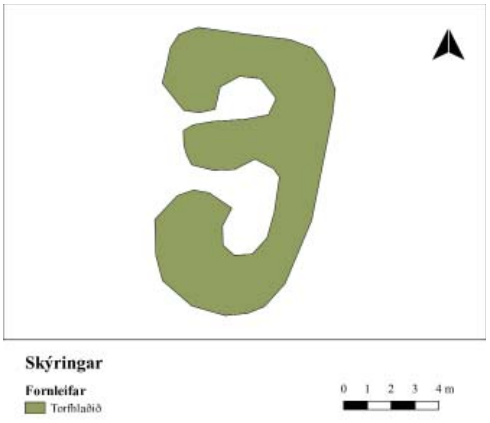
Tóft EY-232:026_3, horft til suðvesturs.

EY-232:026_3 tóft stekkur A 522971 N 566193
Tóft 026_3 er rúmum 25 m austan við tóft 026_1 en fannst ekki við vettvangsskráningu árið 2020 en allt svæðið var á kafi í grasi. Hún sást greinilega 2008 og var tóftinni lýst svo: "Tóft A er um 7 x 6 m stór, snýr norðaustur-suðvestur. Í suðvesturenda er hólf I, það er að innamáli um 3,5 x 1,5 m, snýr suðaustur-norðvestur og op á suðausturgafli að líkindum, en víðar er rof í veggi. Hólf II er ívið minna, um 1,5 x 2 m, snýr norðaustur-suðvestur, óljóst hvar op hefur verið.Tóftin er gróin og ekki sést í grjót í henni." Ekkert rask hefur átt sér stað engin ástæða að ætla annað en að tóftin sé enn varðveitt.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Eva Kristín Dal (ritstj.) 2008, 36

EY-232:027 tóft stekkur A 522805 N 565631
Torfhlaðin stekkjartóft er 1,1 km sunnan við bæ 001 og tæpum 40 m ANA við Ásgerði 007. Tóftin er um 70 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Tóftin tengist mjög líklega Ásgerði 007.
Tóftin er í blautri mýri í annars stórþýfðum móa.

Tóft EY-232:027, horft til austurs.

Uppmæling af tóft EY-232:027.

Tóftin er tvískipt, er 11 x 8 m stór og snýr norður-suður. Tóftin er torfhlaðin og eru veggir stæðilegastir til suðurs, um 0,5 m. Hólf A er nyrsta hólfið. Það er 2 x 1,5 m að innamáli og snýr h.u.b. austur-vestur. Op er á suðvesturhorni þess. Ekki er innangengt milli hólfa. Hólf B er um 2 m sunnan við hólf A. Það hólf er stærra, 4 x 3 m að stærð og snýr norður-suður. Greinilegt op er á norðvesturhluta hólfsins.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-232:028 varða óþekkt A 522724 N 566184

Varða er á melhól um 590 m suður af bæ 001 og um 175 m SSV af vörðu 025. Rafmagnslína liggur um 30 m vestan við vörðuna. Varðan er um 150 m VNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er á grýttum melhól, lynggrónum á stöku stað. Umhverfis eru grasi gróin mýrarsund milli melhóla.
Varðan er um 1,4 m í þvermál og rúmir 0,2 m á hæð, 2-3 umför af grjótheðslu sem er skófum vaxin sjást í vörðunni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða EY-232:028, horft til vesturs.

EY-233 Steinsstaðir

34 hdr. 1712. Eign biskupsstólsins á Hólum.
Steinsstaða er getið í Guðmundar sögu Dýra en skv. henni bjó Guðmundur á Steinsstöðum árið 1188. Sturlunga I (útgáfa frá 1988), 133.
1387: 14. febrúar er jarðarinnar fyrst getið í Íslensku Fornbréfasafni. Þar kemur fram að Ólafur Kolbeinsson hefur þá átt bæði Efstaland og Steinsstaði og kaupir hann 12 femings torfskurð í landi Bakka fyrir peninga og er tekið fram að skurðinn megi nýta fyrir hvora jörðina sem er. DI III, 396-397.
1445: 1. febrúar en þá seldi Einar Þorleifsson Eiríki Loftssyni Steinsstaði fyrir Ysta-Gil í Langadal. DI IV, 664.
1469: 4. júlí selur Magnús Jónsson Þorleifi Björnssyni Böðvarshóla í Vesturhópi fyrir Steinsstaði. DI V, 546.
1487: 14. júní kaupir Helga Þorleifsdóttir jörðina í skiptum (ásamt Hvoli í Vesturhópi) fyrir Holtastaði í Langadal. DI VI, 599-600.
1520: Jörðin kemur fram í testamenti Gottskalks Nikulássonar á Hólum að stóllinn eigi Steinsstaði sem hann keypt fyrir fulla peninga og jörðin þá metin á 30 hdr. DI VIII, 729.
1525: Bæjarins getið sem eignar Hólastóls í Sigurðarregistri. DI IX, 301.
1550: 25. desember er jörðin talin upp sem eign Hólastóls eftir dauða Jóns Arasonar. DI XI, 866.
1553: Jarðarinnar getið í staðfestingarbréfi Kristjáns konungs þriðja á veitingu þeirra jarða sem Páll Hvítfeldr hafði lagt skólameistara og heyrara á Hólum. DI XII, 526.
1569: Jörðin talin upp sem Skóla jörð í Fornbréfasafni og metin á 20 hdr. DI XV, 227.
"Bærinn stendur uppi í hlíðinni undir rótum Landafjalls, en niður við ána er mikil lágslétta og á jörðin land frá landamerkjum við Steinstaði II og að norðurmerkjum Þverár. Auk þess eiga Steinsstaðir afréttarland á Þverárdal, frá Lambá og fram í botn. Steinsstaða er getið í Guðmundarsögu Dýra. Í Steinsstaðalandi, um miðja vegu milli bæja á Steinsstöðum og Þverá, var fornbýlið Steinsstaðagerði. Steinsstaðir II er nýbýli reist 1957 úr landi Efstalandskots og þess hluta Steinsstaða sem áður var búið að fella undir Efstalandskot. Efstalandskot er nú nytjað frá Steinsstöðum II." BE II, 512. Teikning af Steinsstöðum um miðja 19. öld birtist í bók Winkler: Island, Baunschweig 1861 og var hún endurprentuð í bók Páls Valssonar um Jónas Hallgrímsson.
Túnstærð 1917: 7,2 stikur. Sléttað tún 1/3, garðar 367 stikur. "Engjar eru hjer miklar. Líka hefur við borið að þær hafa öðrum jörðum ljeðnar verið fyrir ónefnt kaup."JÁM X, 159. "Jónasarlundur [Skírður í höfuðið á Jónasi Hallgrímssyni sem ólst upp á Steinsstöðum] er trjálundur neðan vegarins nærri Öxnadalsá og er þar hringsjá." BE 1990, 512.

Tóft EY-233:027, horft til suðausturs.

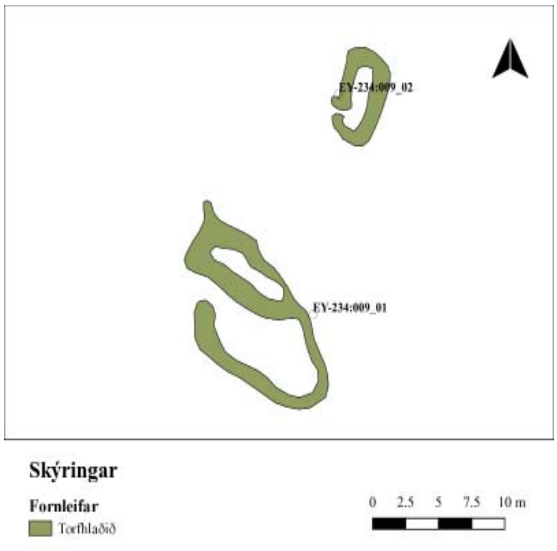
EY-233:027 tóft vatnsból
A 523630 N 567916
Ung og ferköntuð tóft undir þaki er um 460 m suðaustan við bæ 001 og rúmum 330 m ASA við tóft 013. Tóftin er um 73 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er ofarlega í grösugri fjallshlíð og er uppspretta inni í henni sem rennur fram og niður fjallshlíðina til norðvesturs.

Tóftin er um 3 x 3 m stór og er op á henni til norðvesturs. Veggir hússins eru lágir en virðast vera hlaðnir úr torfi og grjóti. Norðvesturgafl er úr viði og þak úr bárujárni. Hæð veggja er um 0,5 m en hæðin upp í mæni er um 1,5 m. Inni í húsinu er uppspretta og mikið laust grjót og rennur vatn úr því og framan við það. Leifar viðarstokks eru í norðvesturgafli og er líklegt að um vatnsból eða vatnsveitu sé að ræða.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-234 Efstaland

Dýleiki jarðarinnar var 36 hdr. 1712 að reiknaðri hjáleigunni. Eign biskupstólsins á Hólum. Hjáleiga Efstalandskot.
1387: 14. febrúar er jarðarinnar fyrst getið í Íslensku Fornbréfasafni. Þar kemur fram að Ólafur Kolbeinsson hefur þá átt bæði Efstaland og Steinsstaði og kaupir hann 12 femings torfskurð í landi Bakka fyrir peninga og er tekið fram að skurðinn megi nýta fyrir hvora jörðina sem er. DI III, 396-397.
1375: Jarðarinnar getið í sölubréfi. Þar kemur fram að bræðurnir á Munkaþverá samþykkja að Guðmundi Sigurðsyni bónda sé seldur hluti úr jörðinni Skriðulandi . Seinna sama ár kemur fram að hálf jörðin var seld og hún er þá nefnd Efstaskriðuland. Henni fylgdi þá torfskurðurinn í Bakka. DI III, 296, 298.
1467: 15. júní kaupir Ólafur biskup Röngvaldsson jörðina af Gottskálki Gottskálkssyni DI V, 482-483.
1473: 17. janúar stefnir Ólafur Hólabiskup Þorláki Gíslasyni fyrir að hafa "brotið upp bæinn [á Efstalandi], raskað húsum og hrakið Ásgrím Árnason, landseta [í burtu]" DI V, 689.
1479: 30. júlí er jarðarinnar getið í bréfi um skipan Ólafs biskups Rögnvaldssonar um sálumessur á Hólum en þar er jörðin talin upp með eignum biskupsstóls. DI VI, 219.
1525: Jarðarinnar getið sem eignar Hólastóls í Sigurðarregistri. DI IX, 301.
1550: 25. desember er jörðin talin upp sem eign Hólastóls eftir dauða Jóns Arasonar. DI XI, 867.
1553: Jarðarinnar getið í staðfestingarbréfi Kristjáns konungs þriðja á veitingu þeirra jarða sem Páll Hvítfeldr hafði lagt skólameistara og heyrara á Hólum. DI XII, 526.
1569: Jörðin talin upp sem Skóla jörð í Fornbréfasafni og metin á 20 hdr. DI XV, 227.
Jörðin hét áður Efsta-Skriðuland. "Efstaland nær frá Miðlandi að Efstalandskoti, en auk þess á Efstaland spildu neðan við Steinastaði II niðri við á. Á Efstalandi voru bænhús til forna. Miðland er nytjað héðan, en þar hefur ekki verið búskapur síðan 1963." BE 1990, 516.
Túnstærð 1917: 4,2 teigar. Sléttað tún 3/5. "Á þessum slóðum er nokkuð skriðuhætt í rigningartíð, enda nefnist jörðin fyrrum Efstaskriðuland. Í júlí 1877 féllu aurskriður á Efstaland og brutu þar fjárhús og brunnhús en fólk flýði úr bæjarhúsum og tún og engi spilltust stórlega. Hér féllu líka skriður í ágúst 1927." BE 1990,516. "... var alltaf talið með betri jörðum í dalnum. Þar voru góðar engjar, en þó nokkuð áfallasamar vegna skriðufalla." Mannfellirinn mikli, 27.

EY-234:009_1 *Stekkjarlækur* tóftir stekkur A 524363 N 569816
Í Landafjalli. «Efsti hjallinn endar að sunnan þar sem heitir Stallur milli Efstalands og Kots, eða við Stekkjarlæk," segir í örnefnaskrá. Greinilegar stekkjartóftir eru nálægt suðurmerkjum Efstalands en Stekkjargil heitir einmitt gilið sem skiptir merkjum. Tóftirnar eru um 400 m sunnan við bæ 001 en 10-15 m neðan við efri raflínu sem gengur um sveitina á þessum slóðum. Á þessum stað eru tvær, grjóthlaðnar tóftir á svæði sem er 30 X 16 m stórt norður-suður. Tóftirnar eru 35 m frá miðlínu Blöndulínu 2020.
Á grasi gróinni skriðu. Svæðið er á milli brattra fjallsróta og sléttaðra túna neðar (VSV).
Syðri tóftin, 009_1, er stærri og umfangsmeiri. Hún er 16 X 12 m stór og snýr h.u.b. austur-vestur. Hún skiptist í tvö hólf. Það syðra er 10 X 6 m að innanmáli og snýr þvert á tóftina. Op er á vesturvegg þess og sömuleiðis á norðurveggnum inn í nyrðra hólfið. Það er 8 X 3 m að innanmáli og snýr eins og það syðra. Ekki eru önnur op á því en það sem áður er getið á milli hólfanna.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Skrið, 129

Uppmæling af tóftum EY-234:009.

Tóft EY-234:009_1, horft til suðvesturs.

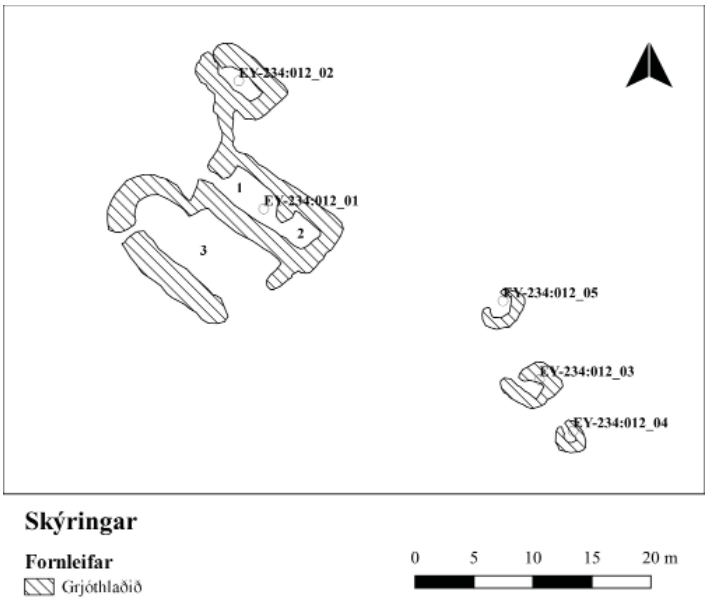

Tóft EY-234:009_2, horft til norðurs.

EY-234:009_2 tóft stekkur A 524365 N 569831
Tóft 009_2 er um 10 m utan (NNA) við tóft 009_1. Hún er einföld og 7,5 X 3 m að stærð. Hún snýr nálega norður-suður og op er sunnarlega á vesturvegg hennar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-234:010 frásögn rétt A 524408 N 570163
Fjárrétt fyrir Efstaland og næstu bæi að Þverá var um 60 m innan og ofan við bæ 001 (suðaustan). Réttin var fast ofan við þar sem nú standa tveir steyptir stólpar, síðustu leifar af girðingu. Áætluð staðsetning réttarinnar er 15 m utan við áhrifasvæði Blöndnulínu 3 en helgunarsvæði tóftarinnar er 15 m.
Á þessum stað var réttað um miðja 20. öld þegar Sigurður Jónasson og Jónína Ásgrímsdóttir fluttu að Efstalandi og sjálfsagt lengi á undan. Svæðið er nú á kafi í háu grasi.
Þarna var, þegar heimildamenn muna fyrst eftir, timburrétt en Sigurði þóttist ráma í eldri rétt fast ofan og utan (norðaustan) við timburréttina. Örlitlar leifar eru á þessum stað og þar ber helst steinaröð (grjóthlaðin undirstaða) á um 10 m kafla og snýr hún norður-suður.
Hættumat: hætta, vegna ábúðar

EY-234:012_1 tóft rétt A 524433 N 570058

Uppmæling af minjum EY-234:012.

Tóftir eru um 250 m norðan við stekk 009, í fjallinu ofan við bæ 001. Alls eru fimm minjaeiningar innan svæðisins sem er 45 x 21 m að stærð og snýr nálega austur-vestur. Núverandi raflína er um 20 m til austurs og rafmagnsgirðing liggur fast sunnan við tóftirnar, nánast á einum vegg tóftar 012_1. Tóftirnar eru 65 m vestan við miðlínu Blöndulínu 3.
Tóftirnar eru í lítt gróinni grjótskriðu sem hallar í vestur. Grjóttaumar renna umhverfis og á milli tóftanna sem felur þær nokkuð.
Tóft 012_1 er suðvestust af tóftunum og er byggð í halla til vesturs. Hún er 13 x 12 m stór, skiptist í þrjú hólf og snýr suðaustur-norðvestur. Veggirnir eru úr grjóti og eru 0,2-0,4 m á hæð. Fimm umför af grjóthleðslu sjást í þeim. Tóftin er grasivaxin að innan. Hólf 1 er norðvestast í tóftinni. Op er á miðjum vesturvegg og annað til suðausturs, yfir í hólf 2. Hólfið er 4,5 x 2,5 m að innanmáli. Hólf 2 er suðaustan við hólf 1 og er minna, 3 x 2 m að innanmáli. Hólf 3 er suðvestan við hin hólfin og ekki er opið á milli þeirra. Vírgirðing liggur eftir norðurveggnum sem raskar hólfinu eitthvað. Það er 13 x 5 m að innanmáli og opið til norðvesturs. Sá endi tóftarinnar er einnig bogadreginn. Til

suðausturs er veggurinn horfinn. Allir veggir þessarar hólfs eru signir og grónir að hluta, ólíkt hinum minjunum á svæðinu. Hlutverk þessarar tóftar er óljóst, allt eins gæti verið um tvær aðskildar tóftir að ræða, stekk til norðurs og rétt til suðurs. Í lýsingu þessari er þetta talið rétt.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Tóft EY-234:012_1, horft til vesturs.

Tóft EY-234:012_2, horft til norðvesturs.

EY-234:012_2 tóft rétt A 524431 N 570069
Tóft 012_2 er að hluta til sambyggð tóft 012_1, á milli þeirra er 2 m löng hleðsla sem liggur norður-suður. Hlutverk hennar er óljóst, mögulega garðlag til að varna búpening að komast á milli þeirra. Tóftin er 7 x 5 m að stærð og snýr suðaustur-norðvestur. Veggirnir eru 0,6 m á hæð og sjást fimm umför grjóthleðslu í þeim. Op er á miðjum norðvesturvegg inn í tóftina sem er grasivaxin að innan. Tóftin er byggð í halla niður til vesturs líkt og tóft 012_1.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-234:012_3 tóft rétt A 524457 N 570044
Tóft 012_3 er um 18 m fyrir suðaustan tóft 012_1. Hún er 3 x 2 m stór, einföld og op er á miðri vesturhlið. Tóftin er gróin að innan en ekki að utan. Veggirnir eru 0,4 m á hæð og 3-4 umför af grjóthleðslu sjást í þeim. Tóftin er efst á 2 m háum malarhól, sem stendur upp úr grjótskriðu.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Tóft EY-234:012_3, horft til suðausturs.

Tóft EY-234:012_4, horft til suðausturs.

EY-234:012_4 tóft óþekkt A 524459 N 570040
Lítil tóft er 2,5 m suðaustan við tóft 012_3, uppi á sama hól. Hún er 2,5 x 2,5 m að stærð, einföld og opin til NNV. Veggirnir eru 0,3 m á hæð og 2-3 umför af grjóti sjást í þeim. Hlutverk tóftarinnar er óljóst en án efa tengt hinum minjunum á svæðinu. Mjög grýtt er umhverfis tóftina.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-234_012_5 kantur rétt A 524454 N 570051

Hlaðinn bogadreginn kantur er 3,5 m norðan við tóft 012_3, undir hólnum sem hún er á. Kanturinn er hlaðinn undir grjótskriðu og myndar skeifulaga aðhald (tóft) í góðu skjóli. Hann er 0,5 m á breidd og 4-6 umför af grjóthleðslu sjást í honum. Kanturinn er 0,5 m á hæð og móbergssteinn er hluti af norðurvegg, op myndast til vesturs milli þeirra. Til suðurs var grjót að öllum líkindum tekið í kantinn, þar er gróin lág við skriðubrúnina. Þetta var að öllum líkindum rétt.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Kantur EY-234:012_5, horft til NNA.

EY-235 Efstalandskot

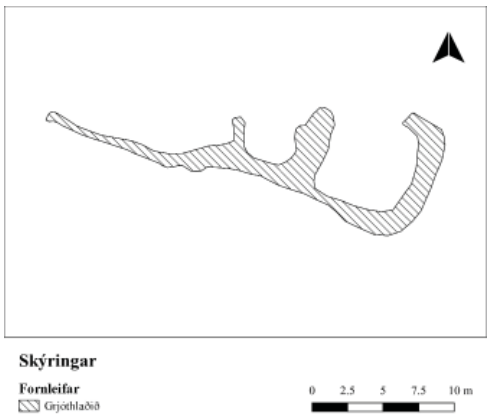
Hjáleiga frá Efstalandi. Nefnist í daglegu tali Kot. Er í byggð 1712 þegar Árni og Páll rita jarðabók sína. Túnstærð 1917: 2,9 teigar. Sléttað tún 2/5. Efstalandskot var landlítil jörð en heyskapargóð, engjar voru þar nokkrar, en lítið land til fjallsins. Þarna er nokkuð skriðuhætt í rigningartíð og í júlí 1877 spilltust engi verulega af aur- og grjótskriðum og einnig í ágúst 1927."BE 1990, 532. "....er fremur landlítil jörð en heyskapargóð," Mannfellirinn mikli, 27.

EY-235:007 tóft rétt A 524083 N 569248

Rétt var um 280 m ofan og örlítið innan (suðaustan) við bæ 001 og er 65 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 3. Talsvert af grjóti úr þessari rétt var notað þegar íbúðarhúsið á Steinstöðum var byggt en þó má enn sjá móta fyrir réttinni. Hún er um 30 m fyrir neðan (VNV) við efri raflínu af tveimur sem ganga um sveitina á þessum slóðum.
Grasi gróinn en svolítið grýttur hagi. Ofan túna sem eru í aflíðandi halla til VNV.
Aðeins sést nú brot af réttinni og Ásrún Árnadóttir, heimildamaður mundi ekki hversu stór hún var upprunalega.

Rétt EY-235:007, horft til vesturs.

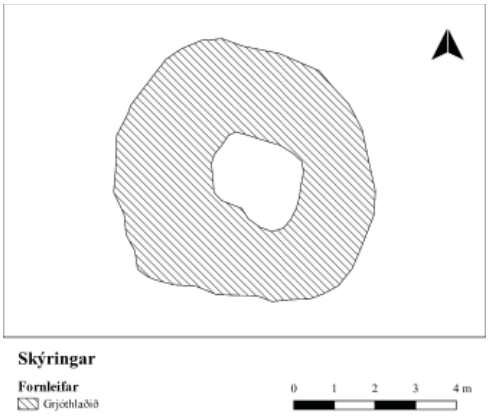
Uppmæling af rétt EY-235:007.

Af þeim ummerkjum sem enn sjást virðist réttin þó hafa verið fremur stór og líklega fyrir nokkra bæi. Víðast er bara eftir einföld röð af grjóthleðslu en grjótið eru miklir hnullungar enda það sjálfsagt ástæða þess að þeir voru ekki teknir í húsgrunninn. Þær réttarleifar sem sjást eru um 30x9 m að stærð. Réttin snýr nokkurn veginn austur-vestur. Austast er hólf sem er 6x7 m að innanmáli og snýr eins og réttin. Hólfið er talsvert niðurgrafið. Úr því er op vestarlega á norðurvegg. Hólfið sem tekur við vestar en enn brotakenndara. Reyndar má enn greina stóran hluta suðurveggjar en norðurveggurinn er nærri alveg horfinn. Á því er brot af vesturvegg sem er 2,5 m langur. Vestasta hólfið er 12,5x3 m á stærð en á því sést aðeins suður- og austurveggurinn.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-235:008 tóft A 524131 N 569209

Um 60 m ofan (ASA) við rétt 007 og um 340 m ofan og örlítið innan (suðaustan) við bæ 001 er kofatóft.. Hún er 12 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 3. Tóftin er um 10 m ofan (ASA) við efri raflínu af tveimur sem ganga um sveitina á þessum slóðum.

Kofinn er á gróinni skriðu en lítið lækjargil rennur fast sunnan við.

Uppmæling af tóft EY-235:008.

Tóft EY-235:008, horft til suðausturs.

Grjóthlaðin, hringlaga tóft sem er 6,5 m í þvermál. Innanmál tóftarinnar er 2,5 x 2 m á stærð og er ekki alveg hringlaga. Tóftin virðist aðeins niðurgrafinn, a.m.k. eru veggir hærri að innan en að utan. Nokkuð hefur hrunið af grjóti inn í tóftina. Op hefur verið á miðjum austurvegg en talsvert er hrunið inn í það. Veggir eru mest 1, 6 m á hæð að innanmáli en 0,9 m að utanmáli. Hlutverk tóftarinnar var að hreinsa hunda. Þá var hundum af næstu bæjum safnað saman og þeir settir í tóftina. Í æsku Ásrúnar Árnadóttur, heimildamanns léku krakkar sér í kofanum.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-235:009 tóft óþekkt A 524041 N 568872

Tóft er um 380 m sunnan við tóft:008 og um 580 m SSA við bæ 001, uppi í fjallshlíð.Tóftin er 53 m austan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.

Tóftin er í laut í brekku mót norðvestri. Ofan við tóftina er sléttur grasbali en neðan við hana er smáþýft.

Tóftin er um 6 x 7 m stór og snýr suðvestur-norðaustur. Tóftin er nokkuð ferköntuð og ekki er afgerandi op á henni. Tóftin er vel gróin og hleðslur eru signar. Veggir eru hæstir til norðvesturs um 0,6 m en innri brún hleðslna er mjög lág og tóftin því grunn.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Tóft EY-235:009, horft til norðausturs.

EY-237 Neðstaland

30 hdr. 1712. Bændaeign.

1397: Bæjarins er fyrst getið í Fornbréfasafni í sölubréfi. Böðvar djákni Ögmundarson selur þá jörðina ásamt hálfum Halfríðarstöðum fyrir Krossanes í Kræklingarhlíð. Í bréfinu kemur fram að bænhús er á báðum jörðum Böðvars, þ.e. bæði Hallfríðarstöðum og Neðsta-Skriðulandi. Sbr."sagde bauduarr til bænhu[s]skylldar a badum iordunum enn skilde ath sira halldorr abyrgiaz fyrnd a badum bænhusunum." DI III, 619-623.

"Fyrr á árum var jörðin stundum nefnd Neðstaskriðuland. Neðstaland tilheyrir nú Syðri-Bægisá." BE 1990, 534 . Í eyði frá 1935.

Túnstærð 1917: 3,5 teigar. Sléttað tún 3/5, garður 85 stikur. "Land er hjer mjög so lítið og ógrasgefið, að nauðsynlega þyrfti haga að kaupa, væri hjer meiri peningamaður."JÁM X,160 "Neðstaland var allgóð jörð með sæmilegum engjaheyskap en engjar voru nokkuð grýttar en útbeit ágæt."BE 1990, 534 " Á Neðstalandi vita menn nú ekki um svo til nein örnefni." Ö-Skrið, 130. Neðstaland var meðaljörð. Þar var allgott tún og

engjaskapur í betra lagi. Ýmsum bændum farnaðist þar vel og búferli fremur sjaldgæf." Mannfellirinn mikli, 27.

EY-237:010 garðlag vörslugarður A 525416 N 571813

Garðlag EY-237:010, horft til suðvesturs.

Torfhlaðið og fornt garðlag er tæpum 440 m SSA við bæ 001 og um 350 m suðaustan við túngarð 007. Garðurinn liggur þvert í gegnum (0 m) miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Garðurinn sést vel á loftmynd.
Garðurinn liggur gegnum smáþýft mólendi og mýrarlæk. Garðurinn er sjáanlegur á um 95 m löngum kafla. Hann er um 1,5-2 m breiður og um 1 m á hæð þar sem hæstur. Hann er nokkuð hlaupinn í þúfur og ekkert grjót sést. Hann liggur SSV-NNA. Garðurinn gæti hafa verið vörslugarður.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-238 Syðri-Bægisá

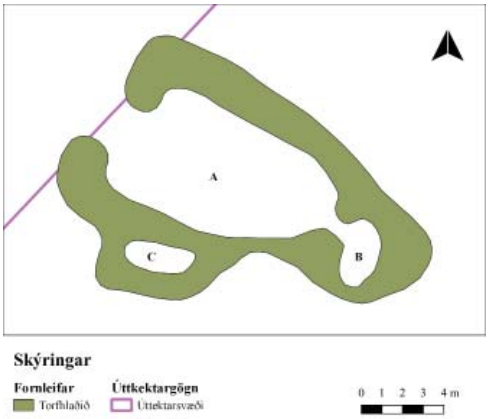
60 hdr. 1712. Bændaeign.
Bægisá hin syðri var landnámsjörð en skv. Landnámabók en samvkæmt henni nam Auðólfr land frá Þverá niður til Bægisá og bjó á Syðri-Bægisá. ÍF I, 259.
Syðri-Bægisár er getið í Guðmundar sögu dýra en þar er sagt frá því að Guðmundur dýri hafi tekið til sín Þorstein Skeggjason skrínsmið sem á að hafa smíðað Þorlaksskrínið í Skálholti og útvegaði honum síðan konu og staðfestu á Syðri-Bægisá . Sturlunga saga I (útgáfa 1946), 176 og 186.
Bægisár er getið í Ljósvetningasögu en ekki er ljóst hvorn bæinn um er rætt. ÍF X, 16-17.
Í Fornbréfasafni er Bægisár víða getið án þess að tekið sé fram hvort um Ytri- eða Syðri-Bægisá er að ræða. Víða er greinilegt að átt er við kirkjustaðinn (Ytri-) og voru því einungis teknar upp þær tilvitnanir sem talið var líklegt að ætti við syðri bæinn.
1428: 20. janúar selja Þórólfur Brandsson og Guðrún Bjarnadóttir kona hans Kristínu Björnsdóttur Flatatungu í Skagafirði "með gögnum og gæðum" í skiptum fyrir Syðri-Bægisá sem Kristín skilur sér þó forkauparétt á þegar hún verði föl. Jörðin var þá metin á 60 hdr og 30 hdr borguð aukalega í skiptunum. Þá er bænhúsklyda á jörðinni og á hún einnig skóg með ummerkjum "fyrir handan Öxnadalsá."
1471: Runólfur Höskuldsson gefur kirkjunni á Hólum jörðina Bægisá [og er þar að öllum líkindum átt við Syðri-Bægisá] vegna ýmisa brota. Er jörðin þá metin á 60 hrd. DI V, 602-603.
1555: 22. maí er bæjarins getið í Fornbréfasafni þar sem Jón Finnbogason fær syni sínum Finnboga jörðina til eignar. DI XII, 42.
1700: Jón Eyjólfsson selur sr. Halldóri Þorlákssyni 8 hdr. og 5 aura í Syðri-Bægisá fyrir 10 hdr í lausafé og á sama tíma selur Þorvaldur Ólafsson sr. Halldóri 5 hndr. og 5 aura í Syðri-Bægisá fyrir 6 hdr. í lausafé. Jarðabréf frá 16. og 17. öld, 233.
1702: Þorlákur Benediktsson selur Guðbrandi Þorleifssyni 20 hdr. í Syðri-Bægisá fyrir 20 hdr í lausafé. Jarðabréf frá 16. og 17. öld, 234.
"Syðri-Bægisá á allan vesturkjálka Bægisárdals fram í botn og suður Öxnadal allt að Miðlandi. Landnámsmaðurinn Auðólfur nam land á milli Þverár og Bægisár og bjó á Syðri-Bægisá. Neðstaland hefur nú verið lagt undir Syðri-Bægisá og eru þar allmiklar tóftir." BE 1990, 528.
Túnstærð 1917: 7,5 teigar. Sléttað tún 1/3, garðar 480 stikur. "Skógur er hjeðan á Staðartúngulandi fyrir neðan reiðgötur, millum Bakka og Ytri Bægisár skóga, alt að Yxnadalsá. Valla er hann nú til kolagjörðar nýtandi. Rifhrís er hjer í heimalandinu nægjanlegt til eldiviðar."JÁM X, 518 "Á jörðinni eru örnefni eins og Kiðhólmi, Geitagerði og Geitagerðishóll sem gæti verið vísbending um beit. Ö-Skrið, 130. "Syðri-Bægisá er landmikil jörð. Vesturkjálki Bægisárdals liggur þar undir auk þess sem mikið land og vel gróið er þar suður með fjallshlíðinni. Túnið var stórt og fremur greiðfært, en harðlent og snöggt. Engjaheyskapur taldist vel viðhlítandi og útbeit var góð. Áður var Syðri-Bægisá sögð vera fleytingsjörð. Nú er þar stórbýli með afar miklum byggingum og ræktun. Frítt um móa og mýri," segir í Mannfellinum mikla, 26.

EY-238:022 tóft stekkur A 527716 N 574330
Rúmlega 400 m ofan (ASA) við bæ 001 er lítil, þrískipt tóft. Hún er um 10 m suðvestan við suðvesturjaðar

skógræktar á Syðri-Bægisá. Tóftin er um 150 m ofan (ASA) við tóft EY-238:021. Tóftin er um 132 m norðvestur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er í lítilli, grasigróinni dæld eða lækjardragi þótt enginn sé þar lækurinn. Hún er í skjóli að norðan, sunnan og austan. Staðurinn var fyrst heimsóttur 2006 en síðan þá hefur skógrækt færst nær tóftinni og vaxa birkitré rétt NA við tóftina.

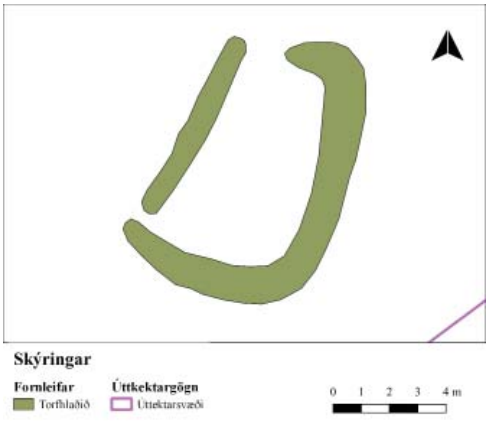
Tóft EY-238:022, horft til norðvesturs.

Uppmæling af tóft EY-238:022.

Tóftin er um 21 X 13 m að stærð og snýr h.u.b. austur-vestur. Hún skiptist í þrjú hólf. Tóftin er í halla til vesturs. Bæði norður- og suðurveggir eru byggðir inn í brekkuna. Stærsta hólfið A er vestast. Það er 10-11 X 5 m að innanmáli, snýr austur-vestur og op er á miðjum vesturvegg. Frá hólfi A er innangengt í minna hólf B. Það er austar og er 3 X 1 m að innanmáli og snýr norður-suður. Ekki er annað op þar fyrir utan það sem er yfir í hólf A. Þriðja hólfið C er svo sunnan við hólf A. Það er 3 X 2 m að innanmáli og snýr austur-vestur. Ekki sést op á því. Lag tóftar, staðsetning og fjarlægð frá bæ bendir helst til að tóftin sé af stekk. Hún hefur að hluta til verið byggð með því að stinga upp úr hólfunum hlaða veggi með uppkastinu. Engar grjóthleðslur eru í tóftinni. Veggir eru mest 0,3 m á hæð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-238:032 tóft heystæði A 527259 N 573502
Einföld og torfhlaðin tóft er á Bægisárháls, um 990 m sunnan við bæ 001 og rúmum 850 m vestan við Bægisársel 008. Tóftin er um 140 m suðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er í grösugum og lyngi vöxnum móa í fjallshlíð sem snýr gegnt norðvestri.

Uppmæling af tóft EY-238:032.

Tóft EY-238:032, horft til norðvesturs.

Tóftin er einföld, hlaðin úr torfi að öllum líkindum en orðin fornleg og lyngi vaxin. Tóftin er um 10 x 6 m stór og snýr norður-suður. Austur- og suðurveggur eru fallnir inn í brekkuna eða hafa verið grafnir inn. Mesta hleðsluhæð er um 0,5 m. Ekki er hlaðinn veggur á norðurhlið tóftarinnar. Óvíst er um hlutverk tóftarinnar en líklega er þetta heystæði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-238:033 hleðsla brú A 526288 N 572636

Brú EY-238:033, horft til norðvesturs.

Grjóthlaðin brú er um 2,1 km SSV við bæ 001 og rúmum 90 m norðaustan við brú 034. Brúin er tæpum 140 m suðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Brúin liggur yfir mýrarlæk í lyngmóa. Allbratt er upp á lækjarbakkann til norðausturs.
Brúin er steinhlaðin yfir lítinn læk, sem nú er þornaður upp. Hún er um 5 m löng og snýr norðaustur-suðvestur. Brúin er um 0,5 m breið og hæst um 0,3. Brúin er grjóthlaðin en mjög vallgróin; ekki er því hægt að telja umför. Ekki sjást götur í framhaldi af brúnni, hvorki á loftmynd eða á vettvangi.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-238:034 hleðsla brú A 526216 N 572580

Brú EY-238:034, horft til norðausturs.

Grjóthlaðin brú er um 2,2 km SSV við bæ 001 og rúmum 90 m suðvestan við brú 033. Brúin er tæpum 145 m suðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Brúin liggur yfir mýrarlæk og er allhátt upp á bakkana. Raflína liggur hér beint yfir og er einn staur hennar fast sunnan við lækinn.
Lítið sést til brúar nema litlir hleðslubútar beggja vegna við lækinn. Ekki sést annað grjót í læknum en dálítil klöpp en líkur eru á að brúin sé steinhlaðin þó að sýnlegir hlutar hennar séu grónir. Ekki sjást skýr merki um götu frá brúnni en hún kann að hafa farið að hluta undir raflínustaur sem er sunnan við brú .Brúin er um 3 m löng, 0,5 m á breidd og um 0,2 m á hæð, snýr norðaustur-suðvestur.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-238:035 náma mógrafir A 527148 N 573648

Við yfirferð loftmynda á úrvinnslustigi fundust mógrafir um 20 m vestan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3. Mógrafirnar eru um 150 m NNV við tóft 032 og um 850 m suðvestan við bæ 001.
Mógrafirnar eru í deiglendi, í fjallshlíð sem snýr gegnt norðvestri.
Mógrafirnar eru um 40 x 40 m að stærð og á loftmyndinni sést að þær skipta tugum. Ekki er unnt að lýsa þeim nánar án vettvangsheimsóknar.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-254 Grjótgarður

1394: “Laugalandz kyrckia. … ä jord ä Griotgardi.” DI III, 521.
1399: … þridia teig fim daga slattu sagdi [Einar seljandi Laugalands í umboði Guðmundar prests föður síns] at iord kirkiunar a logalandi ætti er griott heiter enn j modru ualla stadar jord.” DI III 643.
1429: “a [Laugalandskirkja] jordina [vantar] griotgardæ.” DI IV, 379.
1461: “Kirkian aa laugalande … aa jordena aa griotgarde” DI V, 291.
1645: Jón Þorvaldsson selur Benedikt Pálssyni Laugaland með tveimur heimalöndum þeirrar jarðar Krossastöðum og Grjótgarði, fyrir 60 hdr - Jarðabréf, 222.
1703: “Jörðin Laugaland í Hörgárdal og Möðruvallakirkjusókn með sínum heimajörðum, Krossastöðum, Grjótgarði og Heiðarhúsum, talin lxc að dýrleika, er eign minna barna og þeirra móðurarfur, sem hún hafði erft eftir sinn sáluga föður, Benedikt Pálsson. … 3. Af Grjótgarði er landskuld 80 álnir, en kvíldi tvö og hálft. Landskuld í sama máta gelst í aðskiljanlegum landaurum, kvikum og dauðum. … Jón Thorðarson.” JÁM XIII,

368.
1712: “Fornt afbýli Laugalands í heimalandi, úrskift einasta að túni að útslægjum, og segjast nálægir heyrt hafa og so eftir tekið, að Laugalands hálfkirkju væri eignað þetta býli. Dýrleikinn undirréttast hjer ekki greinilega…”
1917: 2,5 ha. 2/5 slétt. Hjáleiga frá Laugalandi. Laugalandskirkjueign.

EY-254:014 *Bræðravarða* varða landamerki A 534236 N 580664
“[Landamerki eru] Að sunnan: Bræðravarða og Syðra-Klaufaskarð …” segir í örnefnalýsingu. Bræðravarða er í mýrarsundi, um 200 m norðan við Bræður sem eru tveir klettadrangar og sund á milli. Varðan er alveg hrunin og sést ekki nema sem steinadreif í kafgrasi. Varðan er um 108 m norður af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Mýrarsund milli þýfðra holta.
Varðan sést sem grjótdreif, 15-20 cm há og 1,2 m í þvermál.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Glæs,

Bræðravarða EY-254:014, horft til NNA.

EY-254:016 heimild um herminjar A 533974 N 583874
Árið 1999 voru skráðar herminjar við námu BAN 35. Samkvæmt hniti sem var tekið þá voru minjarnar í jaðri námunnar að austan. Árið 2020 var svæðið heimsótt aftur og engin ummerki um grunnana sjást lengur. Minjarnar voru norðvestur af Grjótgarði og þjóðveginum, en spölkorn austan Hörgár. Árið 1999 voru á svæðinu grónar leifar braggagrunna frá hernámsárunum, á þessum stað var áður braggahverfi og voru grunnarnir a.m.k. 11 að tölu. Sunnan við svæðið eru malarnámur og getur verið að fleiri grunnar hafi hafi verið þar. Ekki er ljóst af hverju minjarnar eru horfnar en líklega hefur náman verið stækkuð til norðurs á síðustu 20 árum og grunnarnir horfið við þá framkvæmd.
Malarsvæði austan og ofan Hörgár.
Engin ummerki um braggahverfið sjást á yfirborði.
Hættumat: stórhætta, vegna efnistöku

EY-254:019 gata leið A 534159 N 580396
Gróin leið er um 2,4 km sunnan við bæ 001 og rúmum 650 m sunnan við Grafamó 009. Leiðin er um 145 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Suðurpartur leiðarinnar er að hluta til utan afmörkunar skipulagsmarka fyrirhugaðra framkvæmda.
Leiðin þræðir nokkuð gróna grjóthálsa og grasiþýft votlendi.
Leiðin sést sem einn gróinn stígur sem um 0,3 m djúpur og um 0,5 m breiður. Leiðin er um 130 m löng og liggur í hlykkum nálega austur-vestur. Leiðin hefur líklega legið frá GrjótgarðsselI 013 og til engja.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Leið EY-254:019, horft til norðurs.

EY-254:020_1 varða óþekkt A 534141 N 580581
Tvær vörður eru uppi á klapparhól, um 125 m suðvestur af Bræðravörðu 014 og um 42 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Milli varðanna eru 12 m og er afstaða þeirra norðvestur-suðaustur. Vörðurnar eru um 35 m norður af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Vörðurnar eru á flötu klapparholti, umhverfis eru mýrarsund og lágir lynggrónir hólar.
Hér er syðri vörðunni, 020_1, lýst. Varðan er alveg hrunin, mest 10-15 cm á hæð en grjótdreif nær yfir svæði sem er um 1,3 x 0,8 m. Grjót er skófum vaxið.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-254:020_2 varða óþekkt A 534131 N 580588

Vörður EY-254:020 sjást sem lágar grjótdreifar. Horft er til norðurs.

Nyrðri varðan, 020_2, er alveg hrunin, mest 10-15 cm á hæð en grjótdreif er í hálfhring, á um 1,8 x 1 m svæði. Grjót er skófum vaxið.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

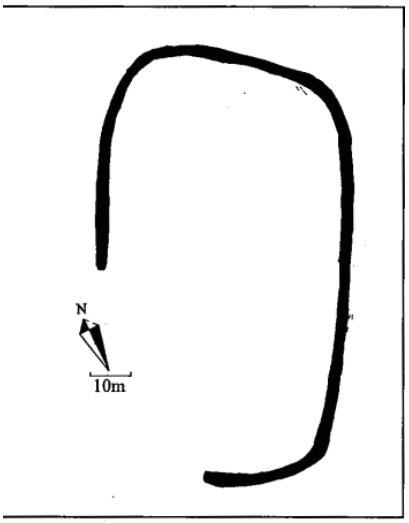
EY-255 Laugaland

40 hdr. 1399, 20 hdr. 1712.
1186-92: Þar bjó þá Önundur Þorkelsson goðorðsmaður - Guðmundar saga dýra, Sturl, 125, 127, 130.
1192: "Þá fór Önundur bústað sínum í Lönguhlíð en Þorfinnur [Önundarson] bjó á Laugalandi." Guðmundar saga dýra, Sturl, 140.
1198: [Önundarsynir og Þorgrímur alikarl færðu ránsfé] á Laugaland. Þar bjuggu þeir þá Bjarnarsynir, Sighvatur og Eyvindur." Guðmundar saga dýra, Sturl, 157.
1198: "Síðan fóru þeir Þorgrímur á Laugland og söfnuðust þar margir saman og lögðu þar til þingmenn og sátu hvorirtveggju með fjölmenni og gerðu hvorigir á aðra. En Guðmundur [dýri] fór meðan á Laugaland og rændi þar og tók bú það er þar var eftir og svo fór hann of dalinn og tók fé af bóndum þeim er til höfðu ægt of haustið með Þorgrími." Guðmundar saga dýra, Sturl, 160-62.
1199: "Þá fór Þorgrímur á Laugaland og hafði þar eigi fleiri kýr of sumarið en tíu. … fór Þorsteinn Jónsson sunnan og ætlaði utan .. Hann fór tiel Eyjafjarðar og var fyrst í Miklagarði .. En er menn spurðu að Þorsteinn var í hérað kominn þá drifu Innfirðingar til hans flokkum. En er Þorgrímur spyr það færir hann inn bú sitt allt og ræðst hann í flokk með honum og fóru þeir út stundum á Laugaland mjög margir saman eða til skipa og voru nótt saman." Guðmundar saga dýra, Sturl, 165-66.
1345: Munkaþverárklaustur keypti 5 hdr í Laugalandi fyrir hluta í Miklagarði. DI II, 789.
1399: Einar Guðmundsson seldi með samþykki Guðmundar prests föður síns Laugaland Runólfi Sturlusyni. Sagdi hann ad jordin ætti halfsm[an]adar teig j audbrecku jord. annan halfsm[an]adar teig j modruvallastadar nesium ok segdizt einar ecki uilia aabyrgiazst þott hann uæri spilltr edr brotin af anne. þridia teig fim daga slattu sagdi hann at iord kirkiunar a logalandi ætti er griott heiter enn j modru ualla stadar jord ei sidur at jordin logaland ætti gelldfiar Rekstr inn under brottu brecku j horgardal ok dagslattu af dauda tiorn j modro ualla stadar jordu. sagdi hann til kirkiu skylldar aa jordunne ath þar ætti ad uera prestr annath huert aar ok biskups gisting j annath huert sumar ok at kirkian j glæsibæ ætti manadar Rekstur a sumar j bædi mal bufe ella tueggia m[an]adar Rekstur j annath mal. hier j mot gaf Runolfr fiora tigi kugillda og grip slikan sem hann uilldi til lata ok luka ut aa þremur aarum." DI III, 643.
Um 1430-1440: "Sagde eirekur [Ísleifsson seljandi Auðbrekku] jtaulu j brecku jaurd halfs manadar teigur af laugalande." DI IV, 436.
1444: "votta tveir menn að Runólfr Sturluson hafi fyrir tveimur árum selt Magnúsi syni sínum Laugaland fyrir 60 hdr "ad vndanteknvm teignum a stadarnesium. reiknadi runolfr ath jaurdin aa laugalandi ette halfs manadar teig yfer j audrbreku jaurd … sagdi runolfr ath jordin a laugalandi etti gelldfiarrekstur vnder bravttvbrekku a haurgardal." DI IV, 660.
1586: Hákon Björnsson lýsti lögmála í hálfa jörðina Laugaland í Möðruvallaklausturskirkjusókn að Jón Hallsson lofaði að selja honum þá hann vildi. AÍ II, 79-80.
1593: Sr. Jón Jónsson selur Benedikt Halldórssyni 15 hdr í Lauglandi með tilgreindum ítökum - Jarðabréf, 220.
1606: "Halldóra Jónsdóttir eldri [dóttir Jóns Björnssonar Jónssonr Arasonar biskups] giptist Halldóri lögmanni fyrir norðan 1606, syni Ólafs Jónssonar og Þórunnar Benediktsdóttur … voru Halldóri talin iij hundruð hundraða: Vindheimar og Laugaland …" [Halldór dó 1636] - Bsk II, 366. Þorvaldur Ólafsson, bróðir Halldórs lögmanns, átti Laugaland - Bsk II, 368.
1645: Jón Þorvaldsson selur Benedikt Pálssyni Laugaland með tveimur heimalöndum þeirrar jarðar Krossastöðum og Grjótgarði, fyrir 60 hdr - Jarðabréf, 222.
1703: "Jörðin Laugaland í Hörgárdal og Möðruvallakirkjusókn með sínum heimajörðum, Krossastöðum,

Grjótgarði og Heiðarhúsum, talin lxc að dýrleika, er eign minna barna og þeirra móðurarfur, sem hún hafði erft eftir sinn sáluga föður, Benedikt Pálsson. 1. Af Laugalandi heima er landskuld 1c og 20 álnir, en kvildi tvö. Skileyrir ei tiltekinn, en alndskuld goldin um nokkur ár í aðskiljanlegum landaurum, sumpart í kvikum, sumpart í dauðum … Jón Thorðarson." JÁM XIII, 368. Engin búskapur síðan 1977.
1917: 5,6 ha. 1/2 slétt.

EY-255:017 *Hola* garðlag býli A 533845 N 583573

Í sóknarlýsingu frá 1841 er getið um eyðibýlið «Hola fyrir sunnan Laugaland.» - «Beint norður frá Laugalandsbæ er hár hóll með viðarmóum umhverfis. Þar eru sýnileg tóftarbrot og einnig túngarður. Þarna var fyrrum kotbýli, kallað Hola. Nú heitir þarna Holuvöllur." segir í örnefnalýsingu. "Fornbýlið Hola mun hafa verið norðan við bæinn, við Grjótgarðsmerkin, en þar er tún með þessu nafni en engar tóftir." segir í Byggðum Eyjafjarðar. Hola var 100-200 m neðan (vestan) þjóðvegar næstum beint norðan við Laugalandsbæ. Á þessum stað eru nú sléttuð tún en tóftirnar voru ofarlega í túni. Greinilega má sjá hvar í túninu þær voru en ekki sjást neinar tóftir lengur utan túngarðs. Túngarðurinn sem hefur verið umhverfis Holu sést hinsvegar víða greinilega í túnjaðri þó sléttað hafi verið yfir hann á einstaka stað.
Í túni.
Garðurinn er um 260 m og liggur í aflangan hring frá norðri til austurs. Austurhlið garðsins er heillegust en nokkuð að norður- og suðurhlið sést einnig. Vesturhliðin hefur hins vegar að mestu verið sléttuð. Tóftirnar sem voru ofarlega í þessu túni og sá hluti túngarðsins sem nú er horfin voru sléttuð um 1950.

Teikning af túngarði EY-255:017 frá 1999.

Hættumat: hætta, vegna ábúðar
Heimildir: SSE, 123. Ö-Glæs, BE.ll.

EY-257 Krossastaðir

20 hdr. 1712. Bændaeign. JÁM XIII, 172.
1645 selur Jón Þorvaldsson Benedikt Pálssyni Laugaland með tveimur heimalöndum þeirrar jarðar Krossastöðum og Grjótgarði, fyrir 60 hdr. Jarðabréf, 222.
1703: "Jörðin Laugaland í Hörgárdal og Möðruvallakirkjusókn með sínum heimajörðum, Krossastöðum, Grjótgarði og Heiðarhúsum, talin lxc að dýrleika, er eign minna barna og þeirra móðurarfur, sem hún hafði erft eftir sinn sáluga föður, Benedikt Pálsson. … 2. Af Krossastöðum er landskuld 1c, en kúgildi tvö. Skileyrir ei ákveðinn, heldur með sama móti í ýmsu goldið eftir því sem til verður. … Jón Thorðarson." JÁM XIII, 368.
1712: "Þessi jörð er sagt að sje heimaland Laugalands, og er það til líkinda, að landinu er óskift fyrir utan tún og útslægjur, og er þessi bær haldinn fyrir lögbýlisjörð í hreppnum og meinast fornbýli, so sem sýnilegt er af fornum görðum." JÁM X, 172.
1841: landskuld 120 álnir í peningum, SSE, 128-29. Jörðin fór í eyði 1990.
1917: 5,9 + 1,5 teigar. 4/5 slétt. Garður 200 ferstikur. 1841: tún 12 dagsláttur, gefur af 3 kýrfóður, 8 ásauðarkúgildi í málnytu, tún þýft að hálfu, engi þýft og þurrt, nautgæft úthey ekkert. SSE, 128-29.

EY-257:010_1 *Krossastaðabeitarhús* tóft beitarhús A 532443 N 580288

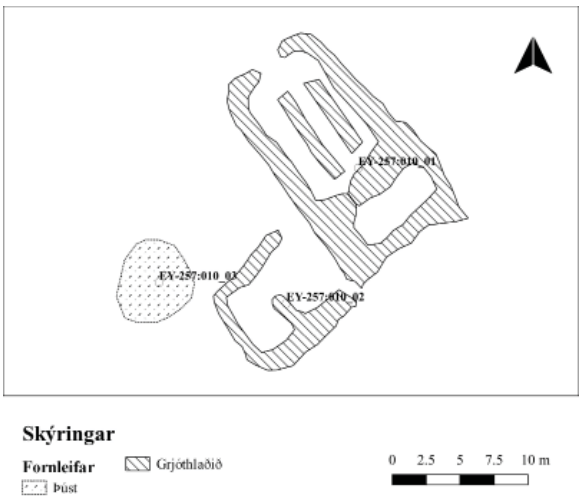
"[Á Beitarhúsasundi] eru Krossastaðabeitarhús." segir í örnefnalýsingu. Krossastaðarbeitarhúsin eru á hæð ofan við Krókhóla og fast utan við Fagraklett, um 1,7 km sunnan við bæ 001 og rúmum 160 m ANA við vörðu 015. Tóftin er um 100 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Á þessum stað eru tvær tóftir (010_1 og 2) og ein þúst (010_3) á svæði sem er 25 x 25 m að stærð. Rétt neðan við minjaþyrpinguna er sund; utan við sundið er lækur og síðan melur.
Beitarhústóftin 010_1 er norðaustust. Hún er 18 x 9 m að stærð og snýr nálega norðvestur-suðaustur. Tóftin

Tóft EY-257:010_1, horft til suðvesturs.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Heimildir: Örn.Jóh.Ól.

EY-257:010_2 tóft beitarhús A 532437 N 580278

Uppmæling af minjum EY-257:010.

Mjög ógreinileg tóft er um 5 m SSV við tóft 010_1. Hún er um 8 x 8 m að stærð, en gæti náð lengra til norðausturs. Sá hluti er kominn undir tóft 1. Vestur- og suðurhluti tóftarinnar er mjög óskýr á köflum sem er öll á kafi í gróðri. Vegghæð er mest til norðurs, 0,5 m. Tóftin er tvöföld en engin sjáanlegur munur er á milli hólfa. Mögulega er op NNA-horni en það er ekki skýrt. Hugsanlega er þetta tóft af eldra beitarhúsi.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-257:010_3 þúst heystæði A 532428 N 580280

Þúst er um 5 m VNV við beitarhústóft 010_2. Þústin er 4,5 m í þvermáli og rís 0,2-0,4 m hærra en umhverfið í kring. Hún sker sig úr umhverfinu vegna þéttari gróðurs. Ytri brún hennar er skýr en ekki er hægt að greina innanmál á henni. Helst kemur til greina að þetta sé heystæði en ekki er hægt að útiloka að um náttúrumyndun sé að ræða.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-257:015_1 varða landamerki A 532320 N 580185

Vörður EY-257:015, horft til suðurs.

Tvær vörður eru vestarlega á Fögruklöpp, um 1,7 km sunnan við bæ 001 og rúmum 45 m VSV við vörðu 018. Vörðurnar eru á svæði sem er 10 x 5 m að stærð og snýr austur-vestur. Þær eru rúmum 90 m suðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Óvíst er með hlutverk, vörðurnar eru á merkjum Krossastaða og Vagla EY-269. Mögulega eru þetta landamerkjavörður en Krossastaðaá er hins vegar mjög skýr náttúruleg afmörkum.
Vörðurnar tvær eru á nokkuð grónum klettahrygg; lynggróður og mosi er að uppistöðu þar.
Nyrðri varðan, 015_1, er nær hruni og er um 1,5 x 1,5 m að stærð. Aðeins neðsta umfarið af stæðilegu grjóti sést og er varðan 0,3 m á hæð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-257:015_2 varða landamerki A 532319 N 580180

Syðri varðan, 015_2, er mun betur varðveitt en sú nyrðri. Hún er 1,6 x 1,6 m að stærð og um 0,9 m á hæð. Hún er strýtulega og er vel hlaðin úr blöndu af smágrýti, flötu grágrýti og stæðilegu grjóti.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða EY-257:018, horft til vesturs.

EY-257:018 varða A 532362 N 580204

Nær hrunin varða er á Fögruklöpp, sem er rétt austan við Krossastaðaá. Varðan er um 1,7 km sunnan við bæ 001 og tæpum 50 m NNA við vörðu 015. Ekki er ljóst um hlutverk vörðunnar. Varðan er 108 m suðaustan frá miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er á fremur gróðursnauðu klettabelti. Umhverfið beltið er deiglent graslendi, einkum norðan við það.
Varðan er nær alveg hrunin. Varðan er 1,5 m í þvermáli. Hún er 0,2-0,3 m á hæð og hlaðin úr 10-12 steinum. Óvíst er með

hlutverk hennar en hún er ekki á merkjum eða við þekktar leiðir.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

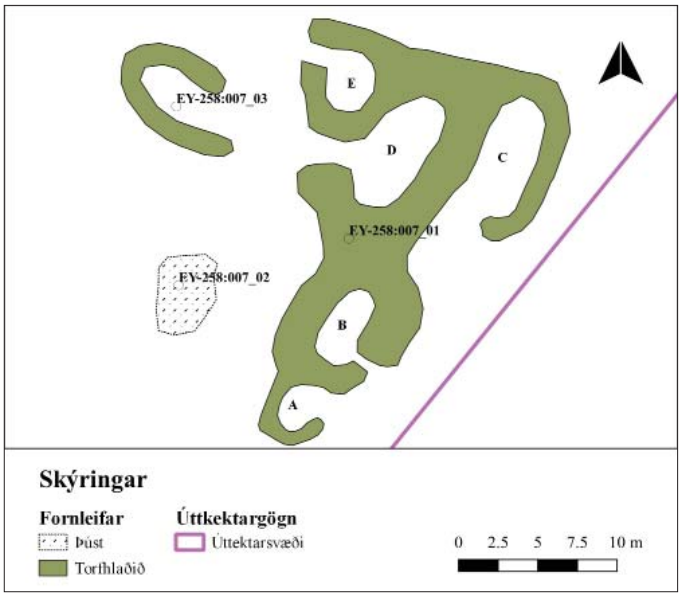
EY-258 Steðji

10 hdr. 1712, 20 hdr.
1495: Bændaeign (Hólastólseign 1493 til 1547). "Land hafði [Þorgils] átt átt at Steðja ok hafra tíu, er Þórir varðveitti." Ljósvetninga saga, ÍF X, 25.
1493: Hallur Ásgrímsson fékk Ólafi Hólabiskupi Hólakirkju "jordina stedia j haurgardal er liggur j lauglandz kirkiu sokn ... firir. xx. hundrut ok þar med fiogur malnytukugilldi.» DI VII, 161-62.
1495: Skriða í Hörgárdal er seld «ad tilskilldum ollum skogum a stedia jordu upp i fiall og ofan i a ut ad kidalæk og sudur i motz vid Audbreckuskog nema stedie skillde eiga elldeuid sem honum þarfnadest." - DI VII, 236.
1520: "Stedie .xxc. vj kugilldi. Landskylld .c." talin meðal Hólastólsjarða í testamenti Gottskálks - DI VIII, 729.
1547: Meðkennist Jón Arason biskup að hann hafi fengið Guðnýju Grímsdóttur "jordina stedia er liggur j horgardal." í jarðaskiptum . DI XI, 573.
1553: Gerir Jón Magnússon (maður Guðnýjar Grímsdóttur) lagakaup í umboði Magnúsar Jónssonar og Elínar Jónsdóttur við Gunnar Gíslason og konu hans Guðrúnu Magnúsdóttur um jarðirnar Þórustaði á Svalbarðsströnd og Steðja í Hörgárdal sem aðrar tvær jarðir voru komnar fyrir eftir því kaupbréfi sem Jón Magnússon og Jón Arason biskup höfðu lagakaup um gjört, og hafði ólafur biskup samþykkt það kaup. DI XII, 633.
1712: "Skriða í Hörgárdal á þó allan skóginn fyrir utan áðursagða brúkun heimilisins." JÁM X, 171. Fór í eyði 1968.
1917: 2,4 ha. 2/3 slétt. Sáðreitir 140 m2.

EY-258:007_1 *Steðjasel* tóftir sel A 531537 N 579123
"Neðan við Viðarás er Selmór, breiður, þýfður hjalli, nokkuð grasgefinn. Yzt á honum eru tóftir Steðjasels, fast uppi við Viðarásinn," segir í örnefnalýsingu. Seltóftirnar eru fast upp við Viðarás og rétt vestan við Kiðalæk, um 1,4 km suðaustan við bæ 001 og tæpum 400 m SSA við Svarðarhjallla 008. Tvær tóftir, 007_1 og 3, og þúst 007_2 sem tilheyra selinu eru á svæði sem er 30 x 30 m að stærð. Tóftirnar eru um 140 m suðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftirnar eru á sléttlendi, neðan við þær er rakt en rennislétt svæði þar sem raflínustæðið er. Skammt ofan við er Viðarásinn en hann er hærri, vaxinn lyngi með klettabeltum.

Tóft EY-258:007_1, horft til vesturs.

Uppmæling af minjum EY-258:007.

Hér er verið að skrá aðal seltóftina sem er austast á svæðinu. Hún er 25 x 16 m að stærð og snýr nálega NNA-SSV. Veggir eru torfhlaðnir og signir. Þeir ná mest 0,4 m hæð til norðausturs en suðvesturhluti tóftarinar er óskýrri og á kafi í grasi. Tóftin er á lágum hól og ekki er óhugsandi að hann sé að hluta til uppsafnaðar mannvistarleifar. Á tóftinni má greina 5 hólf. Hólf A er syðst. Það er 3,5 x 2,5 m að innanmáli og gengið er

inn að austan. Hólf B er um 5 m norðaustan við hólf A. Það er 5 x 2 m að innanmáli. Op er á því til suðausturs gegnum 0,5 m breið göng. Hólf C er um 10 m NNA við hólf B. Það er ílangt, 9 x m 5 m að stærð. Ekki er hlaðinn veggur á suðurhlið hólfsins. Hólf D er um 8 m vestan við hólf C. Það er 7 x 4 m að innanmáli og gengið er inn um það gegnum 0,4 m breið göng að vestan. Hólf E er um 5 m norðan við hólf D. Það er smærra í sniðun en önnur hólf tóftarinnar. Það er 2 x 2 m að innanmáli. Op er á hólfinu til VNV. Lítil tóft er um 10 m vestan við hólf E. Tóftin er stök en virðist vera frá sama tíma og seltóftin og tengist líklega henni. Hún er 5 x4 m að stærð og snýr NNA-SSV. Veggir eru torflaðnir, 0,3 m á hæð. Ekki er hlaðinn veggur á austurhlið tóftarinnar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn.Jóh.Ól.

EY-258:007_2 þúst heystæði A 531527 N 579126
Þúst 007_2 er um 15 m VSV við seltóft 007_1. Þústin er 6 x 5 m að stærð, snýr h.u.b. norður-suður og rís um 0,4 m hærra en umhverfið. Ekki er unnt að greina innanmál í þústinni. Líklega er þetta heystæði tengt selstöðunni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

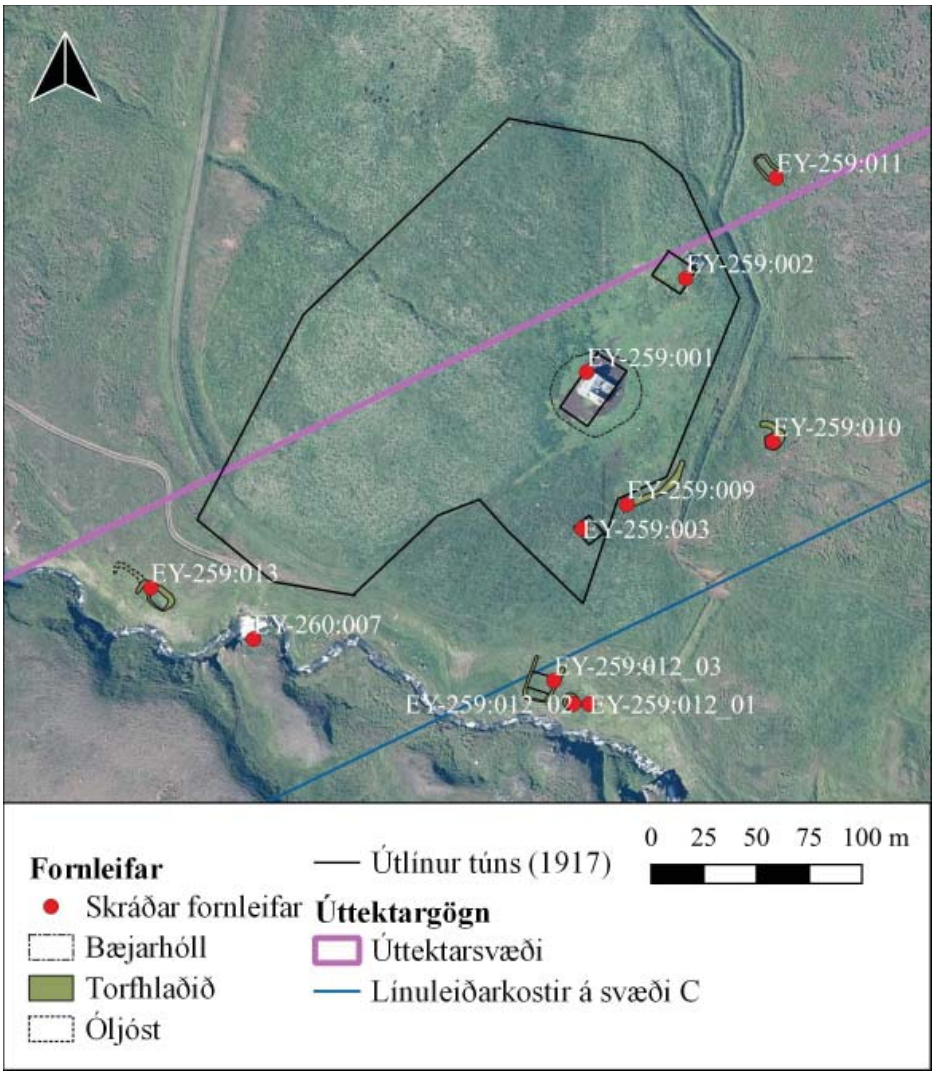
EY-258:007_3 tóft kvíar A 531526 N 579137
Lítil tóft er um 10 m vestan við tóft 007_1. Hún er 5 x 4 m að stærð og snýr NNA-SSV. Veggir eru torflaðnir, 0,3 m á hæð. Ekki er hlaðinn veggur á austurhlið tóftarinnar. Mögulega eru þetta kvíar eða rétt.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-258:008 *Svarðarhjalli* náma mógrafir A 531280 N 579366
"[Á Svarðarhjalla] var mótekjan og torfristan." segir í örnefnalýsingu. Svarðarhjalli er móa/melhryggur sem liggur á miðju því votlendissvæði sem er á milli beitarhúsanna (EY-257:009) (sem eru á mel) og Selmóanna þar sem selið EY-257:007 er. Mótekjusvæðið er 180-200 m norðaustan (ofar og eilítið utar) við beitarhúsin. Austurhluti mótekjusvæðisins er 123 m vestan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulónu 3. Stór hluti þeirra er utan við áhrifasvæðið.
Svæðið er mjög rakt og vaxið sefgrasi.
Mógrafirnar eru á svæði sem er rúmum 1 ha að stærð, 164x125 m og snúr norðaustur-suðvestur. Mógrafirnar skipta tugum og áttahrof þeirra er æði misjafnt. Þær eru deiglendar en sjást illa vegna gróðurs.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn.Jóh.Ól.

EY-259 Ás

20 hdr. 1712, 30 hdr.
1452: Vitnisburður um að Möðruvallaklaustur ætti skóginn Maríuhrís "ok standa a as jaurdu j haurgardal j begisarþingum millum audbrecku skogs ok vindheimaskogs uar hallden gaumul klaustursens eign a maudrwaullum j haurgardal. redur vtt vid audbreck[u] skog jardkross lagdur af steinum ok suó langt sudur sem er reetsyne ofan a asgerde ok suo vtt af gerdinu ed nedra til mozs vid audbrecku skog. enn vpp suo langt sem skogur vex. vissa eg at sueinn prestur magnusson er var radzmadur a maudrwaullum let vinna j fyrnefndum skoge ok adrer stadarens radsmenn vm nestu xx ar framan til mannplagunar bede haugget timbur ok wnet til kola klautursens vegna." DI V, 93.
1453: Reiknaði Jón Sigmundsson "sier ok jordunni aa uindheimum. skog ut j ass jord. arliga sua sem jordunni þarfadiz at hafa [en Runólfur Höskuldsson] sagdi. at vindheimar ætti ongan skog. ut j ass jord. ok vændiz brefi ok jnsigli tueggia manna. at hauskulldr fader hans hefdi af skilid at gunar gudnason ok jordin uindheimar hefdi ongan skog leingr enn hann ætti hana. ut j ass jord. kom þeim þad saman adrgreindum monnum joni ok runolfi at jon skylldi hoggua skoginn þar til er Runolfr leti sueria. at vindheimar ætti ecki adrgreindan skog. þa skildi jon sier skoginn med hans minni. upp fra þui at hann leti sueria ok þacka honum þa skoginn." DI V, 107.
1461: "Jtem a morduuallaklaustur skogarpart er heiter marivhris. oc stendur j as jordu j horgardal millum audbreckv skogs oc vindheima skogs. Rædr vtt vid audbrecku skog jardkross lagdur af steinum. oc sua langt sudr sem er rettsyne ofan aa asgerde oc suo ut af gerdinu ed nedra til motzs vid audbreckuskog enn upp suo langt sem skogur vex." DI V, 286-91.
1510: Galt Jón Jónsson Gottskálk Hólabiskupi "iordina alla vindheima og ass er badar liggia i haurgardal i bægisar kirkiu sokn." DI VIII, 328.
1520: Bændaeign. (Hólastólsjörð 1510-c. 1550).
1520: "Aas xxxc. vj kugilldi. Landskylld. c. a hinu þridia ari." talin meðal Hólastólsjarða í testamenti Gottskálks. DI VIII, 728.

1525 á Hólastóll “ás og áa j kræklingahlid.” DI IX, 301.
1525: “a modruvallaklaustur skogarpart er heiter mariuhris og stendur j asjordu j horgaardal millum audbreckuskogs og vindheimaskogs. Rædur vt vid audbreckuskog jardkross lagdur af steinum. og svo langt sudur sem er rettsyne ofan aa asgerde. og suo vt af gerdenu ed nedra til moz vid audbreckuskog enn upp so langt sem skogur vex.” DI IX, 20.
1550: “as .xxc.” meðal jarða sem höfðu burtlógast frá Hólastóli í biskupstíð Jóns Arasonar - DI XI, 873 sbr. sambærilegt skjal frá 1.9.1552. DI XII, 460.
1650: Guðrún Þorvaldsdóttir selur Benedikt Pálssyni Ás í Hörgárdal í Bægisárkirkjusókn, 20 hdr, og Bryta, en áður hafði Benedikt keypt Vindheima af bróður Guðrúnar - Jarðabréf, 244.

Heimatún Áss er að hluta innan áhrifasvæðis línukosts C2. ©Loftmyndir ehf.

1712: “Skógarpart á jörðin [Vindheimar] í Ás jörðu fyrir ofan Brytagötu, en sá skógur er nú mjög eyddur og fallinn í fauska, en brúkast þó enn til nokkrar kolagjörðar. Beit fyrir allan búsmala í annað mál um mánaðar tíma á sumur er sagt að jörðin eigi í Ás land mót engjataki þar sem Teigar hita í Vindheima engjum. En ekki hafa þessi ítök brúkast í vel 20 ár.” JÁM X, 168 sbr. 169. Jörðin fór í eyði 1971.
1917: 3,3 ha. 1/4 slétt. Sáðreitir 185 m2.

EY-259:001 *Ás* bæjarhóll bústaður A 529532 N 578497

Ekki er annað vitað en að bæjarstæðið að Ási hafi ávallt verið þar sem íbúðarhúsið stendur nú. Við það var byggt samkomuhús árið 1918 og er húsið sem nú stendur án nokkurs vafa það sama og merkt er inn á túnakort frá 1917. Það er um 150 m norður af Fossá, á hjalla ofan gamla þjóðvegarins. Bæjarhóllinn er um 89 m norðvestur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Ekkert sést til fornleifa en húsið sem nú stendur er eldra en frá 1918. Það stendur á leifum gamals bæjarhóls, að því er virðist og er sá hóll um 30 X 30 m, að mestu moldarflög og arfabreiður. Til suðurs í átt að Fossá eru tún en til austurs upp frá bænum er þýflendi og melar.
Elstu sjáanlegu mannvistarleifarnar eru reisulegt steinhús frá byrjun 20. aldar. Býlið fór í eyði árið 1971 en er í eigu

Bæjarhóll EY-259:001, horft til suðausturs.

ábúenda á Vindheimum. Óljós hólmyndun er á bæjarstæðinu, um 42 m í þvermál.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

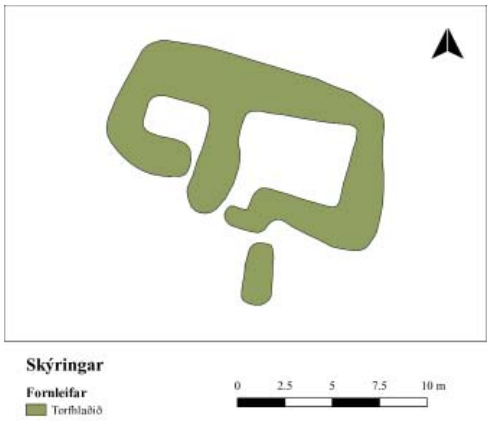
EY-259:002 heimild um útihús A 529579 N 578542
Útihús er merkt á túnakort um 50 m norðan við bæ 001 í dálítilli lág út frá bæjarhólnum. Yngra úthús úr steypu hefur verið byggt á sama stað. Staðurinn er um 130 m norðvestur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Um 20 m ofan (norðan?) við hækkar lágin og eru þar leifar af steinsteyptu húsi og er spýtna- og steinsteypubrot víða umhverfis. Vestan til er grasi gróinn slakki.
Ekkert sést til fornleifa og hefur útihúsunum eflaust verið raskað við síðari tíma framkvæmdir.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

EY-259:003 heimild um útihús A 529530 N 578422
Um 50 m sunnan við bæ 001 og um fimm m suður af allstóru bjargi, í útjaðri bæjarhólsins, var útihús samkvæmt túnakorti frá 1917. Það er hofið og að öllum líkindum rifið. Útihúsið er 50 m norðan við miðlínu Blöndulínu 3. Stórgrýti er á víð og dreif í túninu allt að gamalli raflínu skammt austar. Túnið er gróið en fallið úr ræktun. Mikil hrossabeit er á svæðinu sem veldur átroðningi á stórum hluta þess.
Engin ummerki útihússins sjást á yfirborði.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

EY-259:004 *Ásstekkur* tóft stekkur A 529693 N 578265
"Skammt fyrir ofan bæinn er Grænhóll (...). Skammt frá Grænhóli er Bæjarklöpp. Þar ofan við er Stekkjarásinn. Hann var talinn 150 faðma langur, og eru syðst á honum tóftir Ásstekkjar. Sumir álíta að þar hafi býli verið", segir í örnefnalýsingu. Stekkurinn er um 350 m suðaustur af bæ 001 og um 130 m austur af brúnni á Fossá 008. Tóftin er um 157 m suðaustur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 og er utan þess. Helgunarsvæði tóftarinnar skarast þó á við áhrifasvæðið og er stekkurinn því hér talinn með.
Stekkurinn er efst í breiðri hvilft neðan þröngs gildrags þaðan sem áin kemur. Stekkjarfoss er lítið eitt suðaustan til frá stekknum. Áin fellur um 5 m sunnan við stekkinn.
Allstór og myndarleg tóft sem grafin er inn í brekkuna

Tóft EY-259:004, horft til vesturs.

Uppmæling af stekk EY-259:004.

norðanmegin en annars eru veggir greinilegir. Veggjaþykkt er um 1 m en tóftin er 13 X 14 m að stærð.Tóftin er tvískipt og er eystra hólfið stærra. Op er til suðurs á báðum hólfum. Hafi þetta verið býli er bæjarstæðið bæði fallegt og hentugt, við ána og gott graslendi á um hálfs hektara svæði til vesturs. Lítill garður liggur suður frá tóftinni og fram að bakkanum.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn.Jóh.ÓI.

EY-259:005 *Torfhóll* heimild um ristu A 530223 N 578641
"Landmerkin milli Áss og Skóga eru í Merkjalág, Járnhrygg, Háuklöpp, Torfhóll og Litlulág," segir í örnefnalýsingu. UM 500 m (norð)austan við bæjarstæðið voru mógrafir. Staðurinn er um 54 m suðaustur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Melur og holt. Land víða uppblásið en grónir blettir inn á milli.
Engar mógrafir eru sjáanlegar nærri landamerkjum eða Torfhól.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn.Jóh.ÓI.

EY-259:008 *Fossárbrú* hleðsla samgöngubót A 529597 N 578274

Fossárbrú EY-259:008, horft til vesturs.

Brú var á Fossá um 200 m suður af bæ 001 og um 30 m ofan við þriðja háa fossinn í Fossá, talið neðan frá (að undanskildum þeim neðsta sem er undir gamla þjóðveginum og er að hluta manngerður). Staðurinn er um 110 m norðvestur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Á suðurbakka árinnar er melur og þýflendi en ás norðan megin sem liggur til austurs frá brúnni og nefndur er Stekkjarás (sbr. 004).
Brúarhleðslan er sitthvoru megin bakkans eins og gefur að skilja. Hún er um 2 m breið og 1 m há og virðist hlaðin um 5 m út frá bakkanum. Sennilega hefur stórgrýti verið komið fyrir í ánni og síðan hlaðið ofan á það en það hefur nú skolast burt og eftir standa einungis leifar hleðslunnar á bökkunum. Fossinn skammt fyrir neðan heitir Brúarfoss.
Sé hér um stíflu að ræða er mjög óljóst hvaða tilgangi hún hafi átt að þjóna. Staðurinn var fyrst heimsóttur árið 2000. Síðan þá hefur mögulega rofið úr hleðslunni næst ánni en hún er þar um 1,5 m breið fyrstu 2,5 metrana en breikkar síðan. Sunnan við ána sést minna af hleðslunni og nær hún þar um 2 m út frá bakkanum.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-259:009 garðlag túngarður A 529551 N 578434

Túngarður EY-259:009, horft til norðausturs.

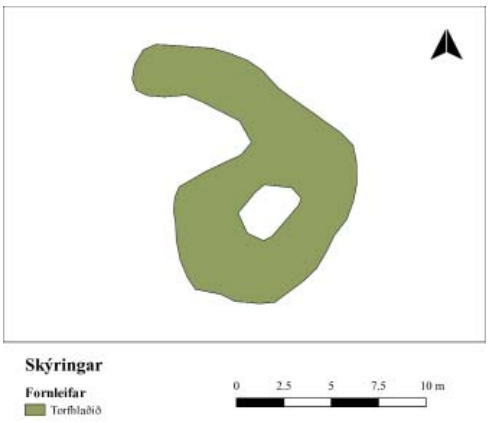
Samkvæmt túnakorti frá 1917 afmarkaði túngarður heimatúnið á Ási til allra átta. Suðvesturhluti heimatúnsins lendir innan áhrifasvæðis Blöndulínu 3 2020 og lítill hluti túngarðsins er varðveittur þar. Hann er 50 m norðan við miðlínu áhrifasvæðis. Vesturhlið túngarðsins er betur varðveitt en ekki rakin í þetta sinn enda langt utan við áhrifasvæðið. Ekki er ábúð á bænum og heimatúnið er nýtt til beitar.
Heimatúnið er að hluta í brekku sem hallar niður til norðvesturs. Það er gróið og þýft. Til austurs er búið að grafa skurð, fast við túngarðinn og uppmokstur líklega yfir honum að mestu. Ekki er útilokað að hann hafi verið grafinn burtu.
Túngarðurinn sést í suðausturhorni heimatúnsins á 35 m löngum kafla. Hann er bogadreginn og algróinn. Til norðurs hverfur hann við fyrrnefndan skurð en fjarar út í túni til vesturs. Hann er 2 m á breidd, 0,3 - 0,5 m á hæð, stórþýfður og ógreinilegur vegna mikils átroðnings. Hann er að öllum líkindum hlaðinn úr torfi og grjóti.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

EY-259:010 tóft fjárhús A 529620 N 578464

Skammt utan heimatúnsins er fjárhústóft sé tekið mið af staðsetningu og lögun hennnar. Hún er um 80 m austan við bæ 001 og rúmum 40 m austan við túngarð 009. Tóftin er fast austan við raflínu, mastur er einungis um 3 m frá tóftinni. Tóftin er 45 m norðan við miðlínu Blöndulínu 3.
Gróið, þýft svæði. Það er nýtt til beitar. Land hækkar til austurs frá tóftinni í lágum hryggjum.
Tóftin er 12 x 10 m að stærð og snýr nálega austur-vestur. Tóftin er algróin, veggir stórþýfðir og gólf örlítið niðurgrafið. Hólf 1 er austar og hærra en aðrir hlutar tóftarinnar. Þar eru veggir 0,4 m á hæð að innan en 0,6 m að utan. Ekkert op sést á yfirborði. Til vesturs er annað hólf sem er verr varðveitt. Þar eru veggir 0,3 m á hæð og horfnir til suðvesturs. Mögulega er að þetta sé aðrekstrargarður, að eystra hólfinu.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Tóft EY-259:010, horft til norðausturs.

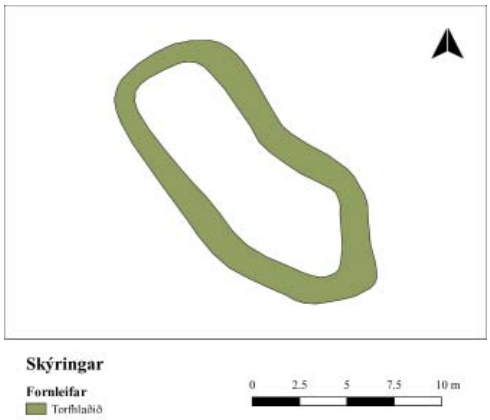
Uppmæling af tóft EY-259:010.

EY-259:011 tóft óþekkt A 529622 N 578590

Tóft er um 50 m NNA af útihúsi 002. Tófin er um 156 m norðvestur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 en helgunarsvæði tóftarinnar skarast við áhrifasvæðið og er hún talin með af þeim sökum.

Skurður sem liggur u.þ.b. norður-suður er um 10 m vestan við tóftina. Handan skurðsins er tún í órækt. Grasi vaxið er kringum tóftina, en uppblásinn lyngmói er austur af henni. Rafmagnslína liggur norður-suður um 7 m austan við tófina.

Tóftin er um 17 x 8 m og snýr norðvestur-suðaustur.

Uppmæling af tóft EY-259:011.

Tóft EY-259:011, horft til norðausturs.

Veggir eru um 0,5 m breiðir og 0,2 m háir, mjög hlaupnir í þúfur. Sléttara er innan tóftarinnar en utan en grjót er innan tóftarinnar á stöku stað.

Hættumat: hætta, vegna ábúðar

EY-259:012_1 tóft fjárhús A 529534 N 578340

Tvær tóftir, 012_ og 2, og kálgarður 012_3 eru um 60 m neðan (vestan) við Brúarfoss í Fossá, um 140 m

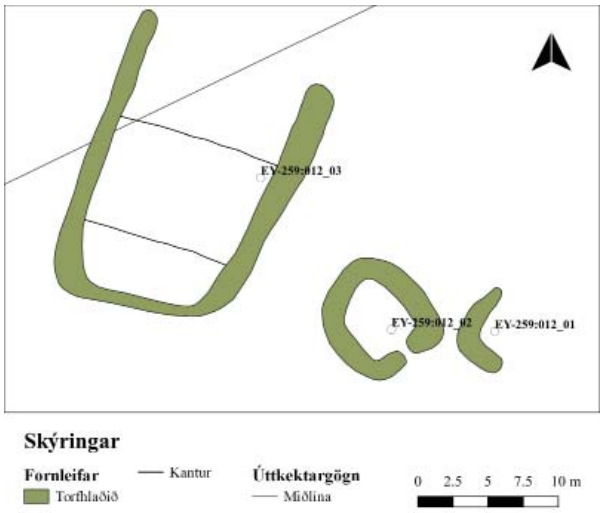

Tóftir EY-259:012_1 og 2, horft til suðausturs.

Kálgarður EY-259:012_3, horft til suðvesturs.

suður af bæ 001. Minjarnar raðast austur-vestur og ná yfir svæði sem er alls um 33 x 20 m að stærð. Rúmur meter er milli tófta 1 og 2 en um 6 m milli tóftar 2 og kálgarðs 3. Svæðið er við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Minjarnar eru í grasi gróinni brekku norðan við ána. Klettar eru handan árinnar sunnan megin. Dæld eða renna, hugsanlega uppþornaður lækur er milli tóftar 2 og garðs 3.
Austasta tóftin er einföld, um 5 x 4 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Hún er grafin inn í brekkuna að norðaustan og suðaustan. Hæð norðvestur- og suðvesturveggja er um 0,5 m að utan en mest um 0,2 m að innan. Breidd veggja er víðast 1-1,5 m. Tóftin er grasi gróin og ekki sést í grjót. Að öllum líkidum er þetta fjárhús, rétt utan heimatúns.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

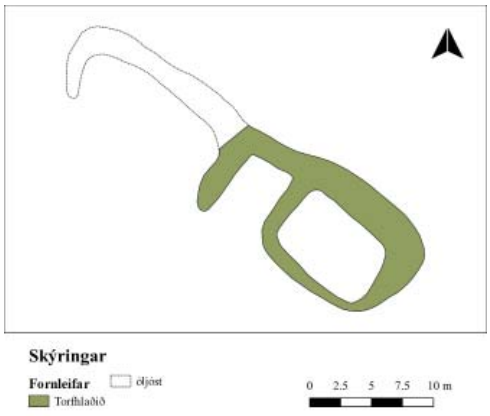

Uppmæling af minjum EY-259:012.

EY-259:012_2 tóft fjárhús A 529526 N 578340
Miðtóftin, 012_2, er einföld, um 8 x 7,5 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Op er hugsanlega á tóftinni á suðausturhlið. Veggir eru víða um 1,5 m á breidd og 0,5-0,6 m á hæð. Tóftin er grasi gróin og ekki sést í grjót. Hún er tekin að hlaupa í þúfur en tiltölulega slétt er innan tóftarinnar.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-259:012_3 gerði kálgarður A 529517 N 578351
Vestast á svæðinu er gerði 012_3, líklega kálgarður. Hann er um 21 x 15 m að stærð og snýr NNA-SSV. Veggur er ekki greinanlegur á NNA-hlið. Veggir kálgarðsins eru 0,3-0,4 m á hæð og 1-2 m á breidd, breiðastir á ASA-hlið. Kálgarðurinn er í þremur stöllum, um 30 cm háum. Efsti stallurinn er um 6,5 m breiður, sá næsti tæpir 8 m en neðsti stallurinn rúmir 4 m. Kálgarðurinn er grasi gróinn og ekki sést í grjót í veggjum.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-259:013 tóft kálgarður A 529326 N 578395
Tóft er um 30 m neðan (vestan) við Hesthúsfoss í Fossá, um 230 m VNV af bæ 001. Sé tekið mið af legu og gerð tóftarinn er um kálgarð að ræða. Tóftin er um 115 m norðvestur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Minjarnar eru í grasi vaxinni brattri brekku við ána. Ofan við brekkuna er afgirt tún í órækt. Minjarnar er u.þ.b. í brekkunni miðri en snarbratt er niður af þeim að ánni.

Uppmæling af kálgarði EY-259:013.

Kálgarður EY-259:013, horft til norðausturs.

Tóftin er um 18,5 x 9,5 m á stærð, snýr NV-SA og skiptist í tvö hólf, Veggir eru víðast um 1m á breidd og 0,3-0,40 m á hæð að utan. SA-hólfið er um 8,5 x 5,5 m að innanmáli. Ekkert op sést á rýminu. NV-rýmið er um 6 x 4 m að innanmáli og grafið inn í brekkuna svo NA-hlið er um 1 m á hæð að innanverðu. Tóftin er grasi vaxin og ekki sést í grjót í veggjum. Óljóst garðlag virðist liggja frá NV-horni tóftarinnar, um 15 m í NV en sveigir svo

til S um 6 m. Garðlagið er víðast um 1,5 m á breidd og um 30 cm á hæð en mjög gengið í þúfur.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-260 Neðri-Vindheimar

40 hdr. 1712 en öll jörðin 70 hdr.
"Nú ríða þeir til frændkonu Vémundar [kögurs], er Þorgríma hét. Hon bjó á Vindheimum í Horgárdal." Reykdæla saga, ÍF X, 188.
1452: Vitnisburður um að Möðruvallaklaustur ætti skóginn Maríuhrís "ok standa a as jaurdu j haurgardal j begisarþingum millum audbrecku skogs ok vindheimaskogs." DI V, 93.
1431 reiknaði Jón Sigmundsson "sier ok jordunni aa uindheimum. skog ut j ass jord. arliga sua sem jordunni þarfadiz at hafa [en Runólfur Höskuldsson] sagdi. at vindheimar ætti ongan skog. ut j ass jord. ok vændiz brefi ok jnsigli tueggia manna. at hauskulldr fader hans hefdi af skilid at gunar gudnason ok jordin uindheimar hefdi ongan skog leingr enn hann ætti hana. ut j ass jord. kom þeim þad saman adrgreindum monnum joni ok runolfi at jon skylldi hoggua skoginn þar til er Runolfr leti sueria. at vindheimar ætti ecki adrgreindan skog. þa skildi jon sier skoginn med hans minni. upp fra þui at hann leti sueria ok þacka honum þa skoginn." DI V, 107.
1453: Vitnisburður um landamerki Vindheima að sunnan gefin Jóni Sigmundsyni "keypta ek ... gudmundr hey af þessare jardar eign at jone þorleifssyne þa hann bio a vindheimum en ek a efra Raudalæk." DI V, 108.
1461: Jón Sigmundsson á enn heima á Vindheimum. DI V, 231-32.
1461: "Jtem a morduuallaklaustur skogarpart er heiter marivhris. oc stendur j as jordu j horgardal millum audbreckv skogs oc vindheima skogs." DI V 286-91.
1510: Galt Jón Jónsson Gottskálk Hólabiskupi "iordina alla vindheima og ass er badar liggia i haurgardal i bægisar kirkiu sokn." DI VIII, 328.
1525: Vindheimar eru taldir meðal eyðijarða Hólastóls "hofdu þesse eidekot flest obygd verid vm næstu .xxx. áar og leingur." DI IX, 302.
1525: "a modruvallaklaustur skogarpart er heiter mariuhris og stendur j asjordu j horgaardal millum audbreckuskogs og vindheimaskogs." DI IX, 316-20.
1544: Greiddi Ari Jónsson föður sínum Hólabiskupi "xlc jord sem greindur are atte hia jone bonda magnussyne uegna unu finnbogadottur sem greindr jon skyllde giallda henne fyrir jordina uindheima j horgardal sem bref þar um giord uotta." DI XI, 306.
1564: Fær Jón Jónsson konu sinni Helgu Gísladóttur "jordina Vindheima j Horgardal j Bæisar kirkiu sokn" í stað hennar heimanfylgju - DI XIV, 242.
1564: Samþykkir Jón Magnússon þessi jarðaskipti Jóns sonar síns. DI XIV, 243 sbr. DI XIV, 250.
1650: Hafði Benedikt Þorvaldsson selt Benedikt Pálssyni Vindheima - Jarðabréf, 244.
1681: Lofa bræðurnir Björn og Magnús Benediktssynir að selja sr. Einari Torfasyni hálfa jörðina Vindheima, 30 hdr, - en þá jörð áttu þeir alla - ef önnur jarðakaup þeirra gengju ekki eftir - Jarðabréf, 215.
1686: Selur Þorlákur Benediktsson sr. Einari Torfasyni hálfa Vindheima, 30 hdr - Jarðabréf, 225.
1698: Fær Einar yngri Vindheima með Bryta, 60 hdr, landsk 3 hdr 80 al, kúg. 11 og Rauðalæk, 30 hdr, landsk 1 hdr 60 al, kúg 5 í arfaskiptum eftir sr. Einar Torfason föður sinn - Jarðabréf, 147-48.
1703: Eru Vindheimar meðal eigna Einars Einarssonar yngri "lxc. Landskyld nú í þrjú ár 2c 60 ál. í landaur(um). Leigukúgildi 4. Leigur í landaurum betalast." JÁM XIII, 191.
1712: "Þessari jörðu er sundur skift í tvo sundurlausa bæi, sem báðir standa innan garða (að auk Brytans), og kallast nú neðri bærinn Nedre vindheimar, það er sjálf aðaljörðin að fornu. ... og er túni og engjum einasta skift á millum bæjanna." JÁM X, 167-68. Í Jarðabók 1760 er aðeins talin ein jörð á Vindheimum, 40 hdr, en báðar eru taldar 1802. 1847 eru Neðri-Vindheimar 25 hdr. og Efri-Vindheimar 15 hdr. 1712: "Skógarpart á jörðin í Ás jörðu fyrir ofan Brytagötu, en sá skógur er nú mjög eyddur og fallinn í fauska, en brúkast þó enn til nokkrar kolagjörðar. Beit fyrir allan búsmala í annað mál um mánaðar tíma á sumur er sagt að jörðin eigi í Ás land mót engjataki þar sem Teigar hita í Vindheima engjum. En ekki hafa þessi ítök brúkast í vel 20 ár." JÁM X, 168 sbr. 169.
1917: 5,7 teigar. 3/5 slétt.

EY-260:007 *Hesthúsfoss* örnefni hesthús A 529374 N 578869
"Fossárgil er sumsstaðar hrikalegt og margir fossar í ánni. Þessir eru helstir (taldir neðan frá): Háifoss, Hesthúsfoss, Brúarfoss og Stekkjarfoss, öðru nafni Strókur", segir í örnefnalýsingu. Hesthúsfoss er þriðji fossinn í ánni, talinn neðan frá en sá fyrsti er að einhverju leyti manngerður og var minni áður en vegagerðin hóf framkvæmdir. Fossinn er um 3 m breiður efst og um 10 m hár. Hesthúsfoss er 75 m norðan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3, árið 2020.

Neðan við fossinn fellur áin í gilið að næsta fossi, Háafossi, en ofan við Hesthúsfoss er breiðari hvilft. Grasi- og lyngivaxið land og hamrar í fossgiljum. Um 40 m ofan við fossinn liggja talsvert margir steinar á við og dreif, allstórir, og liggja fjórir í röð upp brekkuna. Svipað grjót er hvergi í nágrenninu.
Hvergi sjást tóftir í nánd við fossinn í landi Efri-Vindheima og fremur langt að bænum. Engar framkvæmdir hafa verið þar í seinni tíð og er því væntanlega mjög langt síðan hesthús hefur verið í nágrenni fossins. Öllu líklegra er að fossinn sé kenndur við hesthús í landi Áss en heimatún þess bæjar er norðan við fossinn.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn.Jóh.Ól.

Hesthúsfoss EY-260:007, horft til norðurs.

EY-260:008 *Stekkjarlág* tóft stekkur A 529039 N 578074
"Neðan túns en ofan þjóðvegarins er Vörðumelur [sjá 014], ofar Svarðarmelur, en ofan við hann er Svarðarsund [012]. Utan við Svarðarmelinn er Stekkjarlág", segir í örnefnalýsingu. Stekkurinn er um 330 m norðan við bæ 001 og rúmum 50 m SSA við vörðu 014, sem er á Vörðumel. Tóftin er 45 m sunnan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.
Smámelur (malarhóll) í ræktuðu túni, milli Vörðumels og Svarðarmels. Austast í honum eru þúfnabingar og grjóthrúgur sem munu vera gömul tóftarbrot.

Stekkur EY-260:008, horft til suðurs.

Uppmæling af stekk EY-260:008.

Tóftin er skeifulaga og útflött. Hún er 6,2 x 5,5 m að stærð, einföld og opin til suðurs. Veggirnir afmarkast af grjóti sem liggur á melnum heldur fremur en eiginlegum hlöðnum veggjum. Mögulegt er að efni hafi verið borið úr tóftinni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn.Jóh.Ól.

EY-260:012 *Svarðarsund* heimild um mógrafir A 529034 N 577950
"Neðan túns en ofan þjóðvegarins er Vörðumelur [014], ofar Svarðarmelur, en ofan við hann er Svarðarsund", segir í örnefnalýsingu. Svarðarsund er að öllum líkindum nyrst í lág við Svarðarmel en öll ummerki um mótekju eru horfin. Mógrafirnar voru um 220 m norðvestan við bæ 001 og tæpum 130 m sunnan við stekk 008. Þær voru í sundi sem komið er í ræktað, framræst tún að mestu.Mógrafirnar vorum um 150 m sunnan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.
Svarðarmelur er þýft, nakið, grjótsett holt norðan við gamla bæjarstæðið og túnin neðan þeirra. Vestan við Svarðarmel eru ræktuð, framræst tún og mógrafirnar voru þar.
Engin ummerki um mógrafir sjást á yfirborði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn.Jóh.Ól.

EY-260:014 *Vörðumelur* varða samgöngubót A 528999 N 578115
"Neðan túns en ofan þjóðvegarins er Vörðumelur, ofar Svarðarmelur, en ofan við hann er Svarðarsund [012]", segir í örnefnalýsingu. Vörðumelur er melhóll fast austan við gamla þjóðveginn og uppi á honum er varða líkt og nafnið gefur til kynna. Varðan er rúmum 50 m norðvestan við stekk 008 og tæpum 390 m norðan við bæ 001. Staðsetningin gefur einna helst til kynna að um samgöngubót á gamla þjóðveginum sé að ræða. Varðan er tæpum 6 m norðan við miðlínu Blöndulínu 3.

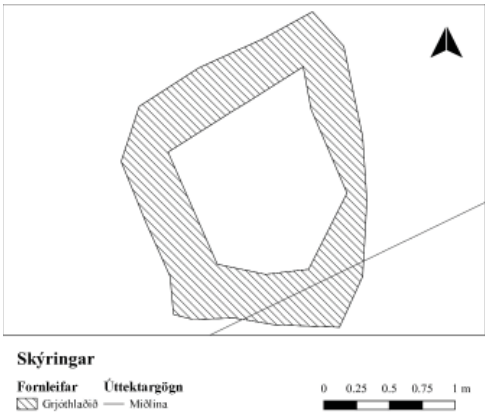
Varða EY-260:014, horft til norðurs.

Vörðumelur er greinilegur malarhóll. Á honum vex gras, mosi og lyng. Varðan er norðarlega á hólnum, þar sem hann er hæstur.
Varðan er hrunin og botninn gróin. Hún er um 1 m í þvermál og 0,2 m á hæð. Það glittir 1-2 umför inn á milli gróðurs og greinilegt að alllangt er síðan varðan féll. M.a. er gróður yfir hruni sem sést víða umhverfis vörðuna.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn.Jóh.Ól.

EY-260:015 tóft óþekkt A 529001 N 578111
Lítil, einföld tóft er uppi á Vörðuhól, 3 m sunnan við vörðu 014 og um 330 m norðan við bæ 001. Tilgangur tóftarinnar er óljós, hún er umfangslítil og minnir einna helst á verk barna. Tóftin er beint undir miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3 ofarlega á hólnum, þar sem hann tekur að halla til suðurs.
Vörðumelur er greinilegur hóll. Á honum vex gras, mosi og lyng inn á milli malarfláka.

Tóft EY-260:015, horft til suðurs.

Uppmæling af tóft EY-260:015.

Tóftin er 2 x 2 m að stærð og er gerð úr einfaldri röð af steinum. Ekki er um eiginlega veggi að ræða, einungis staka steina.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

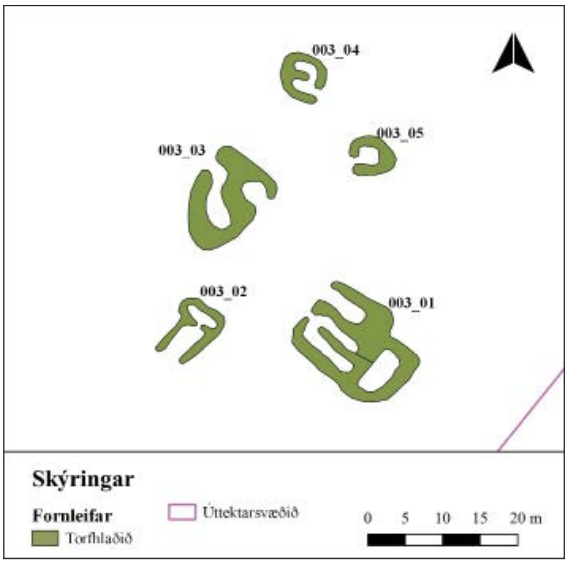
EY-261 Efri-Vindheimar

20 hdr. 1712 en öll jörðin 70 hdr. 1712: Þessari jörðu er sundur skift í tvo sundurlausa bæi, sem báðir standa innan garða (að auk Brytans), og kallast nú neðri bærinn Nedre Vindheimar, það er sjálf aðaljörðin að fornu. En efri bærinn kallast Efre Vindheimar, sem bygður er fyrir manna minni, og er túni og engjum einasta skift á millum bæjanna." JÁM X, 167-68. í Jarðabók 1760 er aðeins talin ein jörð á Vindheimum, 40 hdr, en báðar eru taldar 1802. 1847 eru Neðri-Vindheimar 25 hdr. og Efri-Vindheimar 15 hdr. Sjá Neðri-Vindheima um ítök. Enginn búskapur frá 1988.
1917: 1,7 teigar. 1/2 slétt. 1990: jörðin var lítil, tún og engi blaut og beit í meðallagi.

EY-261:003_1 *Vindheimastekkur* tóft stekkur A 530151 N 577910
Vindheimastekkur, nú oftast nefndur Gamlistekkur, er út og upp við Fossá, um 830 m ASA við bæ 001 og rúmum

Tóft EY-261:003_1, horft til norðvesturs.

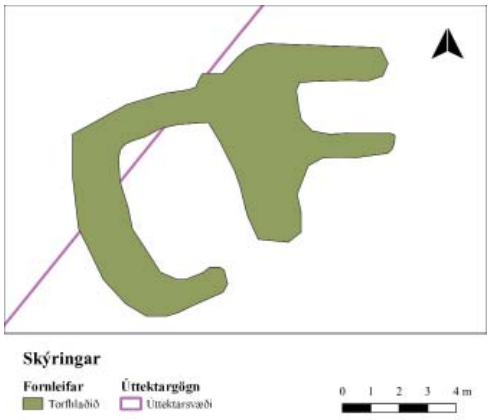
Uppmæling af minjum EY-261:003.

100 m norðaustan við Svarðarhjalla 005. Á þessum stað eru fimm tóftir á svæði sem er 30 x 20 m að stærð og snýr h.u.b. norður-suður. Tóftarnar eru rétt 160 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Þær eru því rétt utan marka úttektunarsvæðis. Helgunarsvæði fornleifa (15) nær hins vegar inn á áhrifasvæði framkvæmda og tóft 003_1 fellur því innan þess. Hinar tóftirnar eru utan.
Beint fyrir ofan (sunnan) stekkinn er allstór hamraklöpp en girðing er strengd milli hennar og stekkjarins. Suður af eru þýfðir grasbalar og melur.
Hér er verið að skrá stekkjartóftina 003_1 sem að öllum líkindum hefur verið endurnýtt sem beitarhús miðað við lögun tóftarinnar. Tóftin er þreföld, 16 x 12,5 m og snýr norðaustur-suðvestur. Veggir eru torf- og grjóthlaðnir. Þeir eru 0,6 m á hæð. Tóftin er mjög vallgróin en þó má víða sjá 1-2 umför af stæðilegu grjóti. Sjálft fjárhúsið (hólf A) er suðvestasta hólfið. Það er 8,5 x 4 m að innanmáli og snýr eins og tóftin. Grjóthlaðinn garði gengur eftir hólfinu endilöngu. Op er á hólfinu til norðvesturs. Hlaðan er að baki (hólf B). Hún er 5 x 3 m að stærð og snýr þvert á tóftina. Hún er 0,3 m djúp og er botn hennar þýfður. Heystæði (hólf C) er um 5 m norðan við fjárhúsið. Það er 4 x 3 m að innanmáli og snýr eins og tófti. Op er fyrir miðri norðvesturhlið.
Hættumat: engin hætta
Heimildir: Örn.Jóh.Ól.

EY-261:008 tóft stekkur A 530198 N 577928
Stæðileg og torfhlaðin stekkjartóft er fast vestan við Fossá, um 920 m ANA við bæ 001 og rúmum 40 m ANA við Vindheimastekk 003. Tóftin er um 140 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er í grónum og litlum hvammi. Til suðurs er deiglendi.

Tóft EY-261:008, horft til norðurs.

Uppmæling af tóft EY-261:008.

Tóftin er 12 x 5 m að stærð og snýr h.u.b. norður-suður. Hún er tvöföld en eystri hluti hennar er á ívið lægri stalli en sá vestri. Veggir eru torf- og grjóthlaðnir, stæðilegastir til vesturs, 0,5 m. Tóftin er vallgróin og ekki

sér í umför í hleðslum. Hólf A er vestast, það er 5 x 4 m að innamáli og snýr austur-vestur. Op er á hólfinu til suðausturs. Hólf 2 er um 5 m austan við hólf 1. Það er smærra og veigaminna, 3 x 1,5 m að innanmáli og snýr norður-suður. Ekki er hlaðinn veggur á austurhlið hólfsins.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-262 Neðri-Rauðilækur

20 hdr. 1712. Möðruvallaklaustureign. Einnig Rauðilækur litli.
1447: Í eigu Möðruvallaklausturs: “Jtem med raudeleik vij kogylde. halft annat c j landskyld.” DI IV, 710-12. Ekki getið 1525 en 1569 átti klaustrið hálft kúgildi með Rauðalæk, en Rauðalækjar ekki getið í kúgildatali frá 1570. DI XV, 363-67.
1917: 3,2 teigar. 1/3 slétt. 1990: Túnin eru umhverfis bæjarhúsin og skiptist þar á þurrlendi og framræst mýrlendi.

EY-262:006 garðlag óþekkt A 528483 N 576315
Sunnan við vélgrafinn skurð inn í afgirtu beitarhólfi og 100 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis eru tvö garðlög. Ekki er útilokað að þau séu hluti af rétt eða vörslugarði en aðrir hlutar virðast horfnir. Ekki var unnt að áætla hlutverk þeirra.
Þýft og flatlent beitarhólf sem er afgirt með vélgröfnum skurðum.
Garðlögin er á svæði sem er 25x15 m að stærð og snýr NNV-SSA. Nyrðra garðlagið snýr norðvestur-suðaustur og er um 20x2,5 m á stærð. Að norðvestan sést það á skurðbakka. Það er þýft og gróið og sést ekki neinsstaðar í grjót. Garðlagið er mishátt en er hæst í norðvesturendanum, um 0,3 m á hæð. Norðvestan við skurðinn eru engar minjar að sjá, aðeins óreglulega grashóla. Lítill bútur af garðlagi er 5,5 m sunnan við garðlagið. Það er 12x2,5 m á stærð, 0,3 m á hæð og snýr norðvestur-suðaustur. Syðra garðlagið sést ekki jafn vel og nyðra garðlagið og er lögun þess frekar óregluleg.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Nyrðra garðlag EY-262:006, horft til norðvesturs.

Brú EY-262:007, horft til NNA.

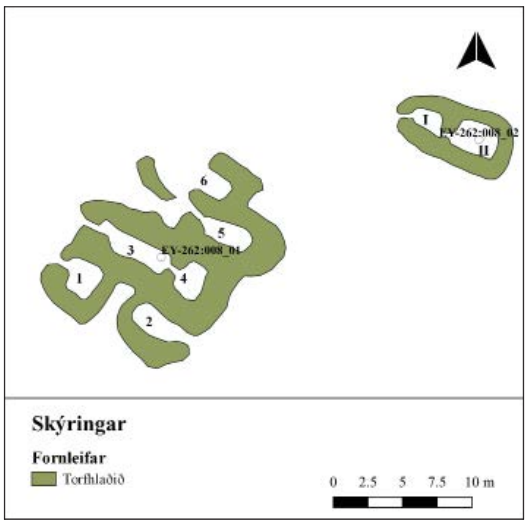
EY-262:007 brú leið A 528693 N 576141
Leið liggur þvert í gegnum áhrifasvæði Blöndulínu 3, í landi Neðri-Rauðalækjar. Leiðin liggur að öllum líkindum milli bæjanna Garðshorns og Neðri-Rauðalækjar en var aðeins rakin innan áhrifasvæðis. Hlaðnar brýr sjást á þremur stöðum í deiglendi en leiðin er horfin á melholtum. Leiðin liggur norður-suður og hlutar hennar sjást einnig nokkuð norðar, nærri bæ 001.
Gróið mýrlendi annarsvegar og þýfð holt annarsvegar, í aflíðandi brekku til norðvesturs.
Brú 1 er 80 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis og snýr SSV-NNA. Hún er um 100 m löng og að jafnaði 3-4 m á breidd. Ytri brún er mjög skýr að vestanverðu og er 0,2-0,4 m há. Að austanverðu eru ytri brúnir garðlagsins nærri alveg útflattar, það er hlaðið aflíðandi brekku til norðvesturs og sígur niður.
Brú 2 er 50 m NNA við brú 1 og 50 m SSV við miðlínu úttektarsvæðis. Hún er 4,8x3 m á stærð og snýr SSV-NNA. Brú 3 er 110 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis og 15 m austan við vélgrafinn skurð. Hún er um 180 m norðan við brú 2. Hún er 40x4 m að stærð og liggur norður-suður. Brúin var ekki skráð á vettvangi heldur fannst við yfirferð loftmynda á úrvinnslustigi.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-262:008_1 tóft sel A 528790 N 576022

Tvær tóftir eru um 117 m vestan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3, í grónum og grunnum hvammi. Tóftirnar eru nærri landamerkjum við Garðshorn EY-265 og um 760 m sunnan við bæ 001, uppi í fjallshlíð. Sé tekið mið af lagi og staðsetningu tóftanna er um sel að ræða. Tóftirnar eru á svæði sem er 35 x 30 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur.

Gróin hvammur, norðan við læk sem er á landamerkjum. Brekkan er aflíðandi til norðvesturs og lækurinn lokar hvamminum að sunnan. Raflína er skammt austan við hvamminn.

Tóft 008_1 er suðvestar, í vesturhorni hvammsins. Hún er 15 x15 m að stærð og skiptist í sex hólf. Veggirnir eru 2-2,5 m á breidd og 0,2-0,4 m á hæð. Tóftin er torf- og grjóthlaðin og sigin. Veggir sjást engu að síður vel sem og lögun tóftarinnar. Hólf 1 er suðvestast í tóftinni. Það er 2,5 x 2 m að innanmáli og snýr norðaustur-suðvestur. Op er á miðri norðvesturhlið. Hólf 2 er suðaustan við hólf 1, á milli þeirra er „opið svæði". Ekki er ljóst af hverju veggir hólfanna ná ekki saman. Hólf 2 er 4x2 m að innanmáli og snýr norðvestur-suðvestur. Það er opið til suðausturs. Þessi tvö hólf eru líklega byggð „utan við" hólf 3 og 4 sem liggja eftir miðri tóftinni og ekki endilega frá sama tíma. Hólf 3 er norðan við hólf 1. Það er 5,5x1,8 m að innanmáli og snýr norðvestur-suðaustur. Op er á miðri norðvesturhlið og annað til suðausturs, yfir í hólf 4. Það er mun minna og er 2,3x1,8 m stórt. Það snýr nálega norður-suður. Hólf 5 er norðan við hólf 4. Það er 3,7 x 1,5 m stórt og snýr VNV-ASA. Líkt og flest hólfin er það opið til norðvesturs. Hólf 6 er norðan við hólf 5. Það er 2x1,5 m stórt og er opið til norðvesturs. Hleðsla sést VNV, framan við hólf 5 og 6. Að öllum líkindum er þetta aðrekstrargarður en allt eins er mögulegt að þetta sé hluti af langvegg og annað hólf verið þarna. Líklega hefur selið verið nýtt sem beitarhús eftir að það féll úr notkun, lag tóftarinnar og ástand bendir til þess.

Uppmæling af seli EY-262:008.

Tóft EY-262:008_1, horft til norðvesturs.

Tóft EY-262:008_2, horft til vesturs.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-262:008_2 tóft stekkur A 528813 N 576031

Tóft er 84 m vestan við miðlínu Blöndulínu 3 og tæpum 13 m norðaustan við tóft 008_1. Tóftin er 9 x 4,5 m að stærð og snýr VNV-ASA. Hún er tvískipt og hólf I er austar í tóftinni. Það er 3 x 2 m að innanmáli og snýr eins og tóftin. Hól II er vestar í tóftinni og er 2 x 1,5 m að stærð. Op er á tóftinni til VNV. Tóftin er mjög líklega stekkur út frá seltóft 008_1.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-262:009 gata leið A 528764 N 576038

Á loftmynd sést gata liggja upp fjallshlíðina til austurs að seli 008. Hún sést liggja upp brekkuna, til austurs frá suðvesturenda brúar 007. Miðlína áhrifasvæðis Blöndulínu 3 er 150 m austan við leiðina.

Gróið mýrlendi annarsvegar og þýfð holt annarsvegar, í aflíðandi brekku til norðvesturs.

Leið EY-262:009, horft til VNV.

Leiðin sést liggja til vesturs frá tóft 008_1 en fjarar út í deiglendi við brú 007. Hún er lítið annað en kindagata, 0,3 m á breidd og ein rás sést. Líklega er þetta selstígur frá bæ 001.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

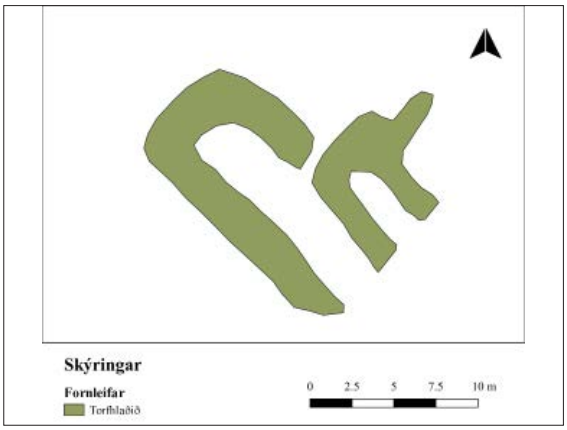
EY-264 Ytri-Bægisá

Staður. Bægisá hin syðri var landnámsjörð (ÍF I, 259) en Bægisá ytri kemur fyrst við sögur á 11. öld: "Kona heitir Guðrún ok er frændkona bóndans at Bægisá ok er þar matselja fyrir búi. Hennar vilda ek [Þorsteinn verkstjóri] at þú [Guðmundr ríki] bæðir mér til handa. [Guðmundur tekur bónda á Bægisá tali og var þetta að samkomulagi] Síðan var kveðit á um brúðlaupsstefnu, ok skal vera at Bægisá ... En er menn váru at boðinu, þá hvíldu hvorir sér, konur ok karlar. Ok um morgininn, er menn risu upp ok fóru til kirkju, er at messum kom ..." Ljósvetninga saga, ÍF X, 16-19.
1199: Fálki Dálksson drepinn á Bakka í Öxnadal jarðaður á Bægisá (hafði verið heimamaður Þorgríms alikarls á Möðruvöllum). Guðmundarsaga dýra; Sturl, 168 (sbr. 156).
1307: "Sá atburðr hafði gjörz um várit fyrirfaranda at Solveig Loftsdóttir, kona Þorvalds Geirssonar er þá bjó í Lönguhlíð í Hörgárdal, fór til tíða til Bægisár á skírdagskveld ... [hún drukknaði í Hörgá, og var líkið flutt til Munkaþverár] átti hon þó leg at Bægisá. Bjó þar þá sá prestr sem Hildibrandr hét Grímsson. ... til Bægisár lagði [Þorvaldur] ekki meira en tólf alnir í legkaup." Lárentíus saga, ÍF XVII, 277-79, 282.
1399: Elsti máldagi Bægisárkirkju er frá 1399 "er Bergþor prestur Jonsson tok med. Enn sijra asgrimur gudbiartzson liet laust." Kirkjan átti þá m.a. "vij. kyr. xix ær og. xx. saudir veturgamler. fiogur hundrud voruvird. ... Suo morg kugilldi hafa gefuist til sijdann er Bergdor prestur tok med. en syra asgrijmur liet laust. ad þad eru. xj. kugilldi. hundrad j slatrum og mælehlass taudu. ... Jtem reyknadist j portionem Ecclesiæ. ad auk þess sem syra Bergþor hafdi adgiort stadnum. x. aurar voru." DI III 518-19.
1429: var "[1] prestr ok diakn." við Bægisárkirkju. DI IV, 381.
1461: Á kirkjan "allt heimaland." og "Þetta j fridum penningum. xij. kyr. iij. asaudar kugillde. v. hundrut j gelldfie. ij. hundrut j koplum. eitt bord aa hapallen. Þar er prestzskylld. tekur heima iiij merkur. en vttan gardz half seunda mork. heytollr oc liostollr af ix. bæivm. Tiund kirkiuhluti a þui are. x. aurar. Reiknadiz j porcio um. x. ar er sira jon hiellt stadin. v. c. til reikningsskapar. en. v. aurar hia sira magnuse assgrimssyne vm eitt ar. enn. v. aurar fiell nidr j subsidium palli firir erkibiskupen. ... afret j auxnadal. fra folaldareit oc at griotgordvm. tueggia hrossa beit j tunguland a vetturen. Tok sira olafur þorgeirsson med bægissaa þa sira magnus asgrimsson slepti. x. kyr. ij. asuadar kugillde. iij. gelldfiar hundrut. oc viij. hundrut j ofridvm peningvm. jtem ein ku j mortalia medan sira jon snorrason hiellt. oc. ij. kyr medan sira magnus asgrimsson bio." DI V, 294-295.
1478: Tiund a þvi are. ix. aurar. Reiknadist j porcionem ecclesie vpp aa xiij. aar. medan sira olafur þorgeirsson bio. vij. hundrut. afreiknad j subsidium pallij. xi. alner vadmals.
1489: Reiknaditz j porcio um .xi. ar. v. hundrud medan sira olafur bio. auk fyrra reikningtz. DI
1494: Reiknadizst i porcio vppa v. ar halft þridia hundrat. luckti sira olafur þorgeirsson kirkiune a bægisa iordina fagranes er liggur i backaþingum til æfinligrar eignar firir. xxc." DI V, 294-95.
Ytri Bægisá ll skipt úr landinu árið 1938.
1917: 7,5 teigar. 4/5 slétt.

EY-264:008 *Kot* tóft býli A 526765 N 575575
"Sunnan (Breiðasunds) er Heyhóll, en þar hét fyrrum Kot, enda mun þar hafa verið býli og heyrst hefur að það hafi heitið Hvammur,» segir í örnefnalýsingu. Hóll rís upp af háum malarbratta frá hyl í Öxnadalsá. Um 100 m norðan við er toppurinn á Háhól/Einbúa en þar á milli er hvammurinn neðst í grónum og þýfðum hlíðarsakka en þar er tóft. Hún er 60 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis og 60 m NNV við þúst 020.
Til vesturs er Öxnadalsá og mikill hamraklettur á vesturbakkanum, beint á móti hvamminum, en norðan hans malareyri og fram úr henni fellur áin um hamragjá. Hvammurinn rís sjálfur í um 10 m háum hörðum bratta upp af ánni, og er sléttur þar sem tóftin er en hækkar svo upp í brekkuna á milli hólanna.
Tóftin er torf- og grjóthlaðin, tvískipt og snýr norðvestur-suðaustur. Tóftin er grafin inn í brekku til suðausturs og kanturinn hluti af vegg tóftarinnar. Hæð veggja er frá 0,4-0,6 m og er tóftin grasigróin og veggir farnir að síga og eru frá 1,5- 2.5 m á breidd. Stærra hólfið er 13x3,5 m að innanmáli og er opið til norðausturs. Minna hólfið er austar og er 4,7x2 m að innanmáli. Ekkert sjáanlegt op er á hólfi 2 og möguleiki á að þarna hafi verið útihús

Tóft EY-264:008, horft til norðvesturs.

Uppmæling af tóft EY-264:008.

áfast við stærra hólfið. Út frá norðausturvegg tóftarinnar er 3 m langur veggur sem snýr norðaustur-suðvestur. Að öllum líkindum er þetta aðrekstrargarður.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ör n.Jóh.Ól.

EY-264:009 *Svarðarholt* heimild um mógrafir A 527689 N 575717
"Ofan við Fúsaholt eru Svarðargrafir og þar næst Svarðarholtið", segir í örnefnalýsingu. Rétt austan gömlu þjóðbrautarinnar og rétt sunnan landamerkjanna voru áður mógrafir. Mógrafir hafa verið þar sem nú er sléttað tún, 185 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis og 40 m sunnan við malarveg.
Tún er meðfram gamla þjóðveginum bæði til austurs og vesturs og voru grafirnar austan við en Fúsaholt vestar. Grafirnar voru þar sem túnið er nú.
Ekkert sést til mógrafanna nú enda hafa tún verið ræst og sléttuð. Þó sagði bóndinn á Ytri-Bægisá I að erfiðara væri að halda túninu við á þessum kafla og vildu þau síga vegna hinna gömlu mógrafa.
Hættumat: hætta, vegna ábúðar
Heimildir: Örn.Jóh.Ól.

EY-264:011 gata leið A 526828 N 575544
"Ofan við Breiðasund er Breiðalág sunnarlega, en Þjófalág sunnan við Heyhólinn. Lá þarna forni reiðvegurinn og er hann enn allgreinilegur. Í Þjófalág var góð hestabeit og áðu þar gjarnan ferðamenn. [...] Gamli reiðvegurinn liggur um mel, sem kallaður var bæði Háimelur og Einbúi. Er fyrrnefndur Heyhóll þar skammt ofan við," segir í örnefnalýsingu. Staðurinn var fyrst heimsóttur árið 2000 og aftur árið 2020. Reiðgöturnar liggja þvert í gegnum úttektarsvæðið.
Göturnar eru um 50 m austur af bökkum Öxnadalsár, efst í slakkanum ofan hvammsins þar sem Kot 008 er.
Enn má greina reiðgöturnar en þær eru ekki jafn fjölfarnar og áður. Þær eru algrónar grasi. Göturnar liggja í norður-suður og eru um 4 m á breidd þar sem þær sjást best, austan við hvamm 008.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn. Jóh.Ól.

Leið EY-264:011, horft til norðurs.

EY-264:012 *Fúsi* heimild um draug A 527596 N 575721
"Ofan [Bægisárflóa] nálægt norðurmerkjum, er Fúsaholt, kennt við Fúsa nokkurn, er þar varð úti. Hefur oft orðið þar vart við svip manns, jafnvel nú nýlega (1963)», segir í örnefnalýsingu. Fúsaholt er um 30 m vestan gamla þjóðvegarins og 150 m SSA við miðlínu úttektarsvæðis.
Holtið er nú í túni og virkar sem dálítill hóll, aflíðandi til norðurs, vesturs og suðurs.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn.Jóh.Ól.

EY-264:017 varða óþekkt A 527949 N 574479

Varða er um 100 m sunnan við Bægisá, um 260 m norðaustan við stekk EY-238:022 og 50 m VNV við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 3.
Varðan er efst á grýttum malarhól. Hóllinn er vaxinn lyngi og og mosa.
Varðan er 0,6 m á hæð og um 2,5 m í þvermál. Fjögur umför af grjóti sjást og er það vaxið gulum skófum. Hóllin sem varðan stendur á er um 5 m hár og brattur.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

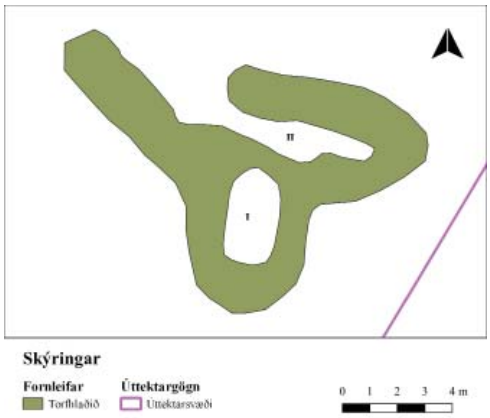
Varða EY-264:017, horft til norðurs.

EY-264:018 tóft óþekkt A 528228 N 574563

Tóft er um 555 m norðaustan við stekk EY-238:022 og 135 m suðaustan við miðlínu úttektasvæðis Blöndulínu 3.
Tóftin er ofarlega í þýfðum móa þar sem dökkgrænt og kraftmikið gras vex, skammt frá ánni . Mýrlent er sunnan við og gróðurlítill melur norðan við.

Tóft EY-264:018, horft til norðvesturs.

Uppmæling af tóft EY-264:018.

Tvískipt tóft, um 9x12 m á stærð í heildina. Hólf I snýr norður-suður og er 3,5x2 m á stærð að innanmáli en tóftin er mjög þýfð og sést innanmálið sem stórar þúfur. Ekkert sjáanlegt op er á hólfinu. Hólf II er þvert á norðurenda I, snýr austur-vestur og er um 6 x 1,5 m og snýr opið á hólfinu til vesturs. Út frá millivegg á hólfi I og II er 5 m langur veggur sem snýr norðvestur-suðaustur. Mesta hleðsluhæð er 0, 4 m og er tóftin gengin í þúfur og orðin óskýr. Ofan við hana er dálítið barð sem er vaxið dökkgrænu grasi. Þar kunna mannvistarleifar að leynast en einnig mögulegt að þarna hafi orðið jarðvegsskrið. Ekki er hægt að segja með vissu um hvlutverk tóftarinnar en út frá fjarðlægð frá bæ 001 og lögun tóftarinnar gæti þetta verið stekkur.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-264:019 mannvirki óþekkt A 528184 N 574562

Minjar eru um 50 m vestan við tóft EY-264:018 og fast norðan við Bægisá. Þær eru 100 m suðaustan við miðlínu úttektarasvæðis Blöndulínu 3.
Grasi gróin laut, smáþýfð við árbakkann.
Á svæði sem er um 30 x 10 m og snýr suðaustur-norðvestur er dökkgrænt gras og grónir steinar en á um miðju svæðinu er allstór steinahrúga sem kann að vera hrunið mannvirki en getur líka verið árburður. Svæðið allt er líklegt til þess að þar hafi staðið mannvirki þó að ekki sjáist til þeirra nú með greinilegri hætti.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Mannvirki EY-264:019, horft til norðvesturs.

Gryfja EY-264:020, horft til norðausturs.

EY-264:020 gryfja óþekkt A 526814 N 575530
Uppi á brekkubrún, um 60 m SSA við tóft 008 OG 15 m vestan við götur 011 erUu tvær dældir. Þær eru 115 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 3.
Nær sléttur mói, til suðausturs er mýrlendi og til norðurs er brött brekka niður að býlinu Hvammi 008.
Tvær dældir eru upp á brekkubrún sem snúa þær norðaustur-suðvestur. Norðausturdældin er hringlaga, um 2,5 m í þvermál og 0,3 m að dýpt. Suðvesturdældin er sporöskjulaga og er 4x2 m á stærð og 0,3-0,5 m á dýpt, dýpst til suðvesturs. Dældirnar gætu mögulega verið náttúrulegar eða innanmál úr mjög siginni tóft þar sem ytri brúnir veggja eru alveg hofnar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-264:021 gryfja mógrafir A 528171 N 574958
Um 420 m NNA við Bægisá, 110 m VNV við miðlínu úttektarsvæðis og 200 m austan við háan klett í landi Ytri-Bægisá eru mógrafir. Þær eru á flatlendu svæði milli tveggja grýttra hálsa.
Flatlend og gróin mýri, nokkuð blaut og í henni vex fifa. Mógrafasvæðið er um 50x60 m á stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Á svæðinu sjást þrjár mógrafir en þær eru fullar af vatni og ekki hægt að vita hversu djúpar þær eru. Þær eru frekar óreglulegar í laginu og er möguleiki á að grafirnar séu náttúrulegar tjarnir.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Mógrafir EY-264:021, horft til vesturs.

EY-266 Efri-Rauðilækur

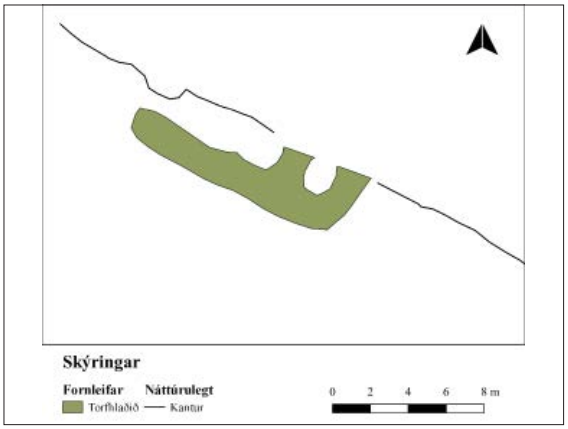
30 hdr. 1712. Bændaeign.
1453: “Þat giorum vid gudmundr biarnason. hallr gislason godum monnum kunnigt med þessu ockru opnu brefe at vid hofum handfest jone sigmynzsyne so felldan vitnesburd at jordunne aa uindheimum var eignud jardar eign sudr j marklag firir sunan brytialæk ok sudr ok ofan aa snid ur lagenne firir sunnan vindheima stekk er stendr firir utan Raudalækiarnes. keypta ek fyrr nefndr gudmundr hey af þessare jardar eign at jone þorleifssyne þa hann bio a vindheimum en ek a efra Raudalæk.” - DI V, 108.
1657: Þorleifur Kortsson selur Sigurði Jónssyni 20 hdr í Rauðalæk og lofar að auki 10 hdr í sömu jörð ef losast kann - Jarðabréf, 186.
1692: Guðmundur Sigurðsson selur Jóni Jónssyni Rauðalæk í Hörgárdal, 30 hdr - Jarðabréf, 54-55.
1695: Jón Jónsson selur sr. Einari Torfasyni Rauðalæk í Hörgárdal, 30 hdr - Jarðabréf, 229.
1698: Fær Einar yngri Vindheima með Bryta og Rauðalæk, 30 hdr, landsk 1 hdr 60 al, kúg 5 í arfaskiptum eftir sr. Einar Torfason föður sinn - Jarðabréf, 147-48.
1703 er Rauðilækur meðal eigna Einars Einarssonar yngri “xxxc. Landskyld 1c 60 ál. í landaurum. Leigukúgildi 4. Leigur í landaurum betalast.” JÁM XIII, 192. Einnig Stóri Rauðalækur. Jörðin fór í eyði 1979.

1917: 3,7 ha. 1/3 slétt. Garðar 146 ferstikur.

EY-266:010 tóft stekkur A 529063 N 576494
Á merkjum Efri- og Neðri-Rauðalækjar, norðan við læk þar sem landamerkin liggja, og 100 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 3 er tóft. Út frá staðsetningu og lögun tóftarinnar er líklega um stekk að ræða.
Gróið lækjargil og valllendismói í kring, í aflíðandi brekku til vesturs.

Tóft EY-266:010, horft til norðvesturs.

Uppmæling af stekk EY-266:010.

Tóftin er torf- og grjóthlaðin, snýr norðvestur-suðaustur og skiptist í tvö hólf. Hún er hlaðin upp við gilbrúnina að norðanverðu en hún er um 0,8 m á hæð á þessum slóðum. Tóftin er um 0,7 m á hæð að utanmáli til suðurs, en þar er aflíðandi brekka niður að læknum sem rennur sunnan við tóftina. Norðvesturhólfið er 7,5x1,5 m að innanmáli og snýr opið í norðvestur. Hæð veggja að innanmáli er 0,4 m. Suðausturhólfið er 1,6x2 m að innanmáli og hæð veggja um 0,3 m. Það stendur hærra en norðvesturhólfið en gilbrúnin er um 0,5 m á hæð innan þess. Líklega var op á milli hólfa sem sést ekki lengur.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-268 Skógar

20 hdr. 1712. Möðruvallaklausturjörð.
Um 1430-40: Auðbrekka er seld með "skogahris j skogaland." DI IV, 436.
1445: Auðbrekka er seld "med avllum þeim skogi sem stendr j skoga jordv fyrir handan havrga." DI IV, 664.
1447: Á Möðruvallaklaustur "Jtem skogom viij kogylde. bykt jc j landskyld." - DI IV, 710-12.
1525: Eru Skógar taldir með Möðruvallaklausturjörðum - DI IX, 316-20.
1569: Átti klaustrið 5 kúgildi með Skógum, 1570 voru þau 4 og þar af 2 kýr gamlar - DI XV, 363-67.
1712: "Auðbrekka á þó allan þennan skóg á Skóga jörðu eftir máldaganum og brúkar hann bæði til kola og eldiviðar, eyist því mjög og fellur í fauska." JÁM X, 170.
1917: 2,8 ha. 2/3 slétt. Sáðreitir 100 m2. 1990: Skógar eru landmikil jörð með gott og mikið beitiland upp í Fossárheiði og eru túnin dreifð allt frá Hörgáreyrum og upp í heiðina.

EY-268:005 *Svarðarhall* örnefni mógrafir A 530521 N 578760
"Efst í túninu ofan við bæinn er afar stór nafnlaus hóll, síðan Neðrimýri og Mýrarhall, þá Efrimýri og Svarðarhall, talið upp eftir," segir í örnefnalýsingu. Svarðarhall er fremur slétt og rakt svæði neðan við Háuósa en norðaustan við Stekkjarklett. Grafirnar eru nærri því að vera beint (450-500 m) ofan við gamla bæinn (001). Svæðið er um 80 m SSA af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Svæðið hefur greinilega áður verið mun rakara en það er nú. Það er vaxið háu sefgrasi og mosa en er nú nokkuð þurrt.
Ekki eru nú greinileg merki um svarðargrafirnar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn.Jóh.Ól.

EY-268:006 *Stekkjarklappir* heimild um stekk A 530413 N 578723
"[Kirkjuklöpp er á merkjunum] Næsti hjalli er Stekkjarhjalli og nyrst á honum Stekkjarklappir tvær."segir í örnefnalýsingu. Stekkjarhjalli er grýttur hjalli sem liggur norður-suður í hlíðinni norður frá merkjum. Stekkjarklappirnar eru nyrst á honum. Ekki eru greinilegar stekkjarleifar við klappirnar. Svæðið er um 60 m SSA af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Neðan klappanna er lyngivaxinn mói en ofar rakt svæði að Háuósum.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn.Jóh.Ól.

EY-268:008_1 varða óþekkt A 530740 N 578760
"Ofan við [Stekkjarklappir], og aðeins sunnar, gnæfa brattir og klöppóttir urðahjallar, nefndir Háuhausar. Um þá miðja, þar sem þeir eru hæstir, er varðan." segir í örnefnalýsingu. Á svæðinu eru tvær vörður. Stærri varðan, 008_1, er næstum á klöppinni miðri, nálega í beina stefnu upp af fjárhúsinu (002). Önnur minni og nýlegri varða, 008_2, er um 40 m til SV. Vörðurnar er um 175 m SSA af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Vörðurnar standa á klöpp. Ofar tekur við flatlendi og er raflínan í því miðju áður en brattari klettahjallar taka við. Stærri varðan er um 1,5 m á hæð og í þvermál, 8-10 umför. Steinarnir í henni eru vaxnir skófum. Staðurinn var fyrst heimsóttur árið 2000. Í heimsókn 2020 glitti í glæra glerfllösku með skrúfuðum tappa, um 1/3 fullri af vökva, inni í vörðunni norðvestantil.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn.Jóh.Ól.

Varða EY-268:008_1, horft til suðausturs.

Varða EY-268:008_2, horft til norðvesturs.

EY-268:008_2 varða A 530702 N 578739
Minni varðan er hrunin, um 40 cm á hæð og 1 m í þvermál. Grót í vörðunni er skófum vaxið.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn.Jóh.Ól.

EY-268:009_1 tóft stekkur A 530739 N 578985
Um 250 m sunnan við merki Skóga og Steðja og um 230 m norðvestan við vörðuna á Háuhausum 008 eru tóftir sem minna á stekk. Þær eru um 230 m suðvestan

Tóft EY-268:009_1, horft til norðurs.

Uppmæling af minjum EY-268:009.

við vörðu 010 sem líklega er á merkjum. Tvær tóftir eru á svæðinu sem er alls um 22 x 15 m að stærð og er það um 25 m NNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftirnar eru í móa en ofan við þær fjarar Svarðarhallinn út. Tóftirnar eru fagurgrænar og eru á hæð en sjálfir veggir þeirra eru mjög lágir (0,1-0,2 m).
Stærri tóftin, 009_1, er sunnar. Hún er 12 X 6 m að stærð og er tvískipt. Út úr henni gengur um 18 m langur garður í hálfgerðan boga. Tóftin er svotil mitt á milli Stekkjarkletta og Háuósa en er mjög langt norðan við Stekkjarörnefnin. Þó er hugsanlegt að þau séu við þessa tóft kennd enda virðist hún eina tóftin á svæðinu auk þess sem hún er nokkuð "stekkjarleg".
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn.Jóh.Ól.

EY-268:009_2 tóft óþekkt A 530746 N 579000
Um 7 m norðvestan við enda garðlagsins við tóft 009_1, um 39 m NNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020, er önnur tóft sem er lítil og einföld. Hún er 4,5 m á báða vegu, með op á SA hlið. Hlutverk tóftarinnar er óþekkt en mögulega er um að ræða heystæði eða litla rétt.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn.Jóh.Ól.

Varða EY-268:010, horft til NNA.

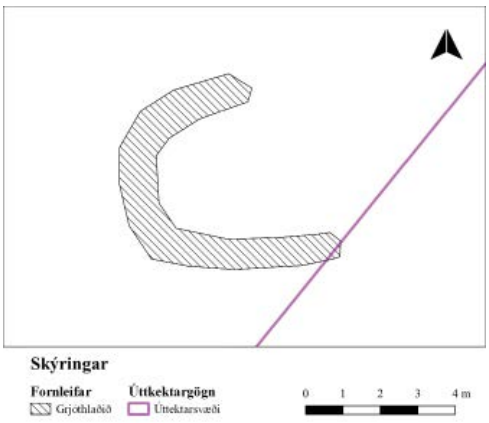

Tóft EY-268:009_2, horft til norðurs.

EY-268:010 varða landamerki A 530958 N 579070
Tæpum 220 m norðaustan við stekk 009 er varða á gróinni klöpp á landamerkjum Steðja og Skóga. Varðan er beint ofan við þar sem merkjagirðingu (og skógræktar-) sleppir. Varðan er um 9 m NNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan stendur á gróinni klöpp en umhverfis eru þýfðir, lyngi vaxnir melar.
Varðan er um 1 m á hæð en rúmur metri á breidd. Staðurinn var fyrst heimsóttur árið 2000. Miðað við ljósmynd tekna þá hefur nokkrum steinum verið bætt efst í vörðuna. Hún er um 7 umför, mjög reglulega hlaðin að NA-verðu. Grjót er skófum vaxið.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Hleðsla EY-268:011, horft til norðurs.

Uppmæling af hleðslu EY-268:011.

EY-268:011 hleðsla A 531006 N 578460

Bogadregin steinlögn er rétt vestan við uppþornaðan læjarveg Steðjarlækar, um 980 m SSA við bæ 001 og rúmum 240 m VNV við Skógabeitarhús 007. Steinlögnin er um 145 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Hleðslan er í norðausturenda lyngholts en landslagið einkennist af holtahryggjum og mýrum á milli þeirra.

Bogadregin steinlögn, sem er 5 x 3,5 m að stærð. Aðeins neðsta umfarið sést og er hleðslan 0,3 m á hæð. Grjótið er stæðilegt en einnig sést talsvert af smágrýti á víð og dreif kringum hleðsluna. Mögulega eru þetta seinustu leifar af vörðu sem hefur hrunið og grjót þess dreifst. Ekki er þó loku fyrir það skotið að þetta sé náttúrleg ummerki.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-268:013 garðlag óþekkt A530216 N 578880

Garðlag er um 235 m NV af Stekkjarhjalla og um 153 m NV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Helgunarsvæði garðlagsins skarast þó við áhrifasvæðið. Ekki er ljóst hvert hlutverk þess var.

Garðurinn liggur um lyngmóa, smáþýfðara er NV af garðinum og meira rof. Klettaholt eru SV og NA af garðinum.

Garðurinn liggur SV-NA. Hann er um 36 m langur, hæstur um 0,6 m og alls 2,5 m breiður. Garðurinn er grasi gróinn, flatur í topp og í tveimur stöllum, lægri stallurinn er NV-megin, um 0,2 m hár og 0,5 m breiður. Garðurinn liggur út frá lágum hól SV til en hverfur smám saman í þúfur í NA-enda. Garðurinn er unglegur að sjá og ekki er öruggt að um fornleifar sé að ræða.

Hættumat: engin hætta

Garðlag EY-268:013, horft til norðausturs.

EY-268:014 gata leið A 530405 N 578765

Gata liggur u.þ.b. SV-NA, norðvestan undir Stekkjarhjalla, framhjá tóftum 009 og sunnan undir hól sem varða 010 stendur á. Leiðin er öll innan úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Gatan liggur um lyngmóa milli klettaholta. Víða eru rofabörð í móanum.

Gatan er víðast 0,5-0,8 m breið og um 0,3 m djúp. Hún sést á rúmlega 1 km löngum kafla og skiptist sumsstaðar í 2-3 götur. Gatan hefur nýlega verið farin af hestum.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Gata EY-268:014, horft til suðausturs.

EY-269 Vaglir

20 hdr. 1712. Möðruvallaklausturjörð.

1447: Möðruvallaklaustur á "Jtem vavglom ij kogylde. bykt halft annat c j landskyld." DI IV, 710-12.

1461: Möðruvallaklaustur á: "skogarparta aa vagla jordu er runulfur sturluson oc þorstein þorsteinsson feingu prior sigurde til klaustursins. sudr fra fornhagaskoge oc til kidialækiar fra dynhaga skoge oc suo ofan þadan." DI V, 286-91.

1525: Vaglir eru taldir með Möðruvallaklausturjörðum og ennfremur á klaustrið «skogarparta aa vaglajordu. Sudur fra fornhagaskogi. og til kidialækiar. fra dynhagaskogi og suo ofan þadan." DI IX, 316-20.

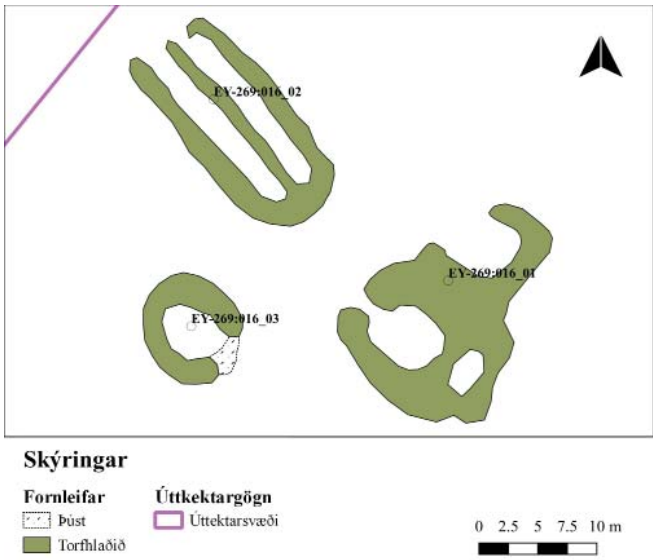
1569: Átti klaustrið 5 kúgildi með Vöglum, 1570 voru þau 3 og öll gömul - DI XV, 363-67.

1712: "Skógarítak á Laugland híngað, annað Stóri-Dunhagi, þriðja Fornhagi, og brúkar hvör sinn skógarpart." JÁM X, 171. Jörðin fór í eyði 1978.

1917: 4,9 teigar. 1/3 slétt. Garður 372 ferstikur.

EY-269:016_1 *Gamlistekkur* tóft stekkur A 532103 N 580230

"Gamlistekkur, sem [Stekkjarhæð] er kennd við, er út við Krossastaðaá," segir í örnefnalýsingu. Gamlistekkur sem reyndar líkist beitarhúsum að stærð og lögun, er milli Efrihæðar og Krossastaðarár, um 730 m suðaustan

Uppmælingar af minjum EY-269:016.

við bæ 001 og tæpum 520 m sunnan við garðlag 015. Á þessum slóðum eru þrjár tóftir (016_1, 2 og 3) á svæði sem er 50 x 35 m að stærð og snýr nálega norðvestur-suðaustur. Fornleifarnar eru um 110 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Svæðið er nokkuð mýrlent en verður þurrara til norðurs og vesturs. Þar eru þýfðir og lyngivaxnir móar í kring.
Gamlistekkur er greinilegasta tóftin og er hún syðst. Hún er þrískipt, 21 x 18 m að stærð og snýr nálega NA-SV. Op er á tóftinni fyrir miðju norðurhliðar hennar. Veggir eru grjóthlaðnir en vegna gróðurs er ekki hægt að telja umför. Veggir eru 0,3-0,5 m, hæstir til suðurs. Fjárhúsið (A) er norðvestast í tóftinni. Það er 4 x 4 m að innanmáli. Op er fyrir miðju norðvesturvegg. Ekki sér móta fyrir garða innan hólfsins. Hlaðan (hólf B) er að baki. Hún er 2 x 2 m að innanmáli og 0,4 m djúp. Heystæði (hólf C) er norðaustast á tóftinni. Það er 5 x 5 m að innanmáli. Mögulega er ekki hlaðinn veggur á norðvesturhlið, en það svæði er þýft og mjög óljóst. Lögun stekksins minnir á beitarhús og Líklega hefur það verið notað sem slíkt á einhverjum tímapunkti.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn.Jóh.Ól. 2

Tóft EY-269:016_1, horft til norðurs.

Tóft EY-269:016_2, horft til norðurs.

EY-269:016_2 tóft beitarhús A 532083 N 580246
Beitarhústóft 016_2 er um 15 m NV við Gamlastekk 016_1. Tóftin er einföld og ílöng. Hún er 20 x 10 m að stærð og snýr nálega norðvestur-suðaustur. Tóftin er grjót- og torfhlaðin og eru veggir 0,3-0,4 m á hæð. Garði er fyrir miðri tóftinni endilöngu, 0,5 m á hæð. Gróinn hryggur sést rétt sunnan við tóftina. Mögulega eru það leifar af öðru hólfi en gæti líka verið náttúrumyndun og því skráð hér undir fremur en því var gefið nýtt númer.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Tóft EY-269:016_3, horft til norðvesturs.

EY-269:016_3 tóft heystæði
A 532081 N 580226
Nær hringlaga, torfhlaðin heytóft er um 10 m SSV við beitarhús 016_2. Tóftin er 8 m í þvermál. Veggir eru 0,3-0,4 m á hæð en nær alveg útflattir á suðausturhluta tóftarinnar.

Ekkert op er greinilegt á tóftinni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-270 Skútar

10 hdr. 1712. Konungsjörð.
“Guðmundr [ríki] reið fjolmennr til féránsdóma [á Steðja], ok varð þar ekki til tíðenda. Ok er hann ríðr á brott með fénu, - á Skútum heitir bær fyrir ofan Laugaland - ; þeir koma þar ok hittir Guðmundr sauðamann Þóris, er Oddr hét.” Ljósvetninga saga, ÍF X, 26.
1533: seldi Ögmundur Pálsson biskup í Skálholti jörðina Skútir (einnig Skútur, Skútu) Jóni Arasyni Hólabiskupi. DI IX, 663.
1552: Voru Skútar meðal eigna Ara Jónssonar lögmanns og voru þar 6 kúgildi og landskuld 10 aurar. DI XII, 465. Jörðin fór í eyði 1963.
1917: 3,6 ha. 1/3 slétt. Sáðreitir 357 m2.

EY-270:006 *Skút[n]asel* þúst sel A 534638 N 580736

“Ofar í heiðinni má enn greina tóftir Skútasels.” segir í Byggðum Eyjafjarðar. “Neðri brún Skútnadals að vestan er nefnd Selbrún, því að Skútnasel er sunnarlega í dalnum. Uppi á brúninni er Selbrúnarvarða.” segir í örnefnalýsingu. Í viðbótum við hana segir: «Í miðjum Skútnadal stóðu Beitarhúsin á Beitarhúsahóli.» Um 500-600 m suðsuðaustur frá selinu má sjá vörðu neðst á hálsi Hlíðarfjalls, neðan Litlahnjúks. Þústin er um 134 m norður af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Á þýfðum, lyngivöxnum hóli, um 300 m norðan raflínu sem eru sunnarlega á heiðinni.
Þústin er allstór (14 X 9 m), óregluleg og fremur óglögg því hún er sigin og þýft inni í henni og umhverfis. Hún er tekin að blása upp á kafla. Staðurinn var fyrst heimsóttur árið 2000 en síðan þá hefur rofið í þústinni gróið upp.
Selið er mjög óljóst og er ekki hægt að greina rýmisskipan með góðu móti.

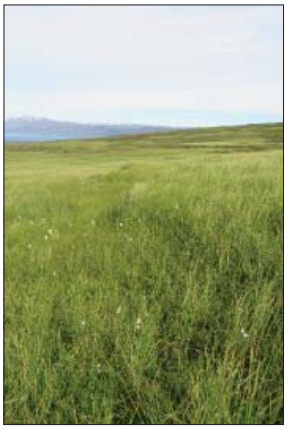

Skútasel EY-270:006, horft til norðurs.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: BE.ll.; Örn.Jóh.Ól.

EY-270:027 náma mógrafir A 534554 N 580577

Hugsanlegar mógrafir eru við miðlínu úttektarsvæði Blöndulínu 2020, um 330 m ASA af Bræðravörðu (254:014).
Umhverfis er hálfblaut mýri og fífugróður. Lynghólar eru á stöku stað í kring.
Grafirnar sjást sem 30-50 cm háar brúnir, tiltölulega beinar, á um 47 m löngu svæði.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Mógrafiir EY-270:027, horft til austurs.

EY-272 Sílastaðir

30 hdr. 1712 með Sílastaðakoti, 20 hdr heimajörðin. Bændaeign.
1447: Sírexstaðir eru meðal jarða Möruvallaklausturs og eru þar 4 kúgildi en landskuld 1,5 hdr. DI IV, 711.
1475: Selur Möðruvallaklaustur Magnúsi Benediktssyni Sírelsstaði í Kræklingahlíð í Glæsibæjarkirkjusókn. DI V, 787. sbr. 14.10.1478 - DI VI, 170.
1504: Jón Ásgrímsson selur Helga Ásgrímssyni Sírisstaði - DI VII, 681.

1551: Einar Brynjólfsson gefur Jón syni sínum m.a. Sírisstaði fyrir 30 hdr til kaups við Málmfríði Bjarnardóttur. DI XII, 302 sbr. 436.
1600: Jón Þorláksson selur Guðbrandi biskupi Sílastaði f. 30 hdr - BG, 529-30.
1604: Guðbrandur biskup selur sr. Jóni Þórðarsyni alla Sílastaði f. 30 hdr "at til skildum landamerkium vt j motz vid Gardshorn og Hol sem halldit hefur verid til forna atolulaust sem vitnisburdur þar vm skrifader avijsa og so ofan j lonid motz vid Hol. allan Sulustada tanga. og þadan landeign og reka sudur a motz vid Einarstadi. a tanga þann sem er fyrir sunnan Fogruvijk og so upp j þann mykla klett sem stendur fyrir nedan reidgotur sem gamallt bref þar vm vtvijsar. enn ed efra milli Einarstada og Gardzhorns landz vestur a halz sem halldit hefur verid adur." BG, 619.
1607: Gerir Guðbrandur Þorláksson vitanlegt "ad med þvi mier er sagt ad eignad sie jordunne Sijlostodum allt land nedra vid sioen. vt a motz vid Skialldarvijk. klypper so af domkirkiunnar jordu Solborgarhole allt land nedra og reka med oriettu. og þar vpp a er mier sagt tekner sie vitnisburder. Þvi giore jeg nu junnugt godum monnum. ad eg keypte Sijlustade ad Jone Þollakssyne. med þessum vmmerkium. sem hier seiger. vtij motz vid Gardzhorn og Hol. sem halldit hefur verid til forna atolulaust og so ofan j loned. motz vid Hol [þar lækurenn rennur j loned]. Jtem allan Sijlustada tanga og þadan land og reka sudur a motz vid Einarstade. a tanga þann sem er fyrir sunnan Fogruvijk. og so vppi þann mykla klett. sem stendur fyrir nedan reidgotur. enn hid efra mille Einarstada og gardzhorns vestur a hals sem halldit hefur verid. med þessum vmmerkium keypta eg jordina Sijlustade. og med somum vmmerkium sellda eg hana Sijra Jone Sijgurdzsyne. so ad Holl skylde eiga land og reka vr lonsendanum. og so vt a motz vid Skialldarvijk. og þessu lande byd eg kirkiunnar vmbodzmonnum ad hallda vnder domkirkiunnar jord Hol." BG, 563-64.
1659: Gerir sr. Bjarni Hallsson kunnugt að hann hafi selt Birni Pálssyni 10 hdr jörð sem hafi komið fyrir 10 hdr í Sílastöðum, eign Sigríðar Ólafsdóttur konu sinnar. Jarðabréf, 222.
1661: Selur Jón Egilsson, með samþykki konu sinnar Sigríðar Jónsdóttur, Jóni Ólafssyni 10 hdr í Sílastöðum. Jarðabréf, 198.
1691: Játar Sigurður Þórðarson fyrir sig og konu sína Guðrúnu Jónsdóttur að Sigfús Jónsson bróðir hennar skuli halda til fullkomlegrar eignar 10 hdr í Sílastöðum. Jarðabréf, 226.
1712: Á Guðmundur Halldórsson á Mýrarlóni 10 hdr í jörðunni og höfðu þau verið í eyði í 4 ár en hinn helmingurinn, eign Sigfúsar Jónssonar í Súðavík, hafði verið í eyði um 20 ár.
1790: Afsalar sr. Erlendur Jónsson Sílistöðum, 20 hdr. til Jóns Sigurðssonar fyrir 60 rd. specie, og átti Jón þá bæði Sílastaði og Sílastaðakot sem hann hafði keypt 1789. AÍ XVII, 184.
1917: 3 teigar. 2/3 slétt. Garðar 384 ferstikur. Niður undan bænum er mikið ræktað flatlendi, að hluta ofan vegar notað til kartöfluræktar.

EY-272:008 varða landamerki A 535921 N 580141

Varða EY-272:008, horft til norðurs.

Nær hrunin varða er um 1,5 km vestan við bæ 001 og rúmum 500 m norðan við leið 277:011. Varðan er á merkjum Sílastaða og Garðshorns EY-239. Mögulega er þetta Sílastaðavarða 008. Þessi varða er þó skráð hér undir sér númeri þar til að að frekari staðfesting fæst á því. Varðan er rúmum 135 m sunnan við úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er efst á Moldhaugahálsi, á litlum gróðurlausum mel.
Varðan er niðurfallin og er nú grjótdreif, um 1,8 m í þvermál og um 0,2-0,3 m á hæð. Steinarnir eru meðalstórir og smáir, grónir við jörðina og sumir þeirra skófum vaxnir
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

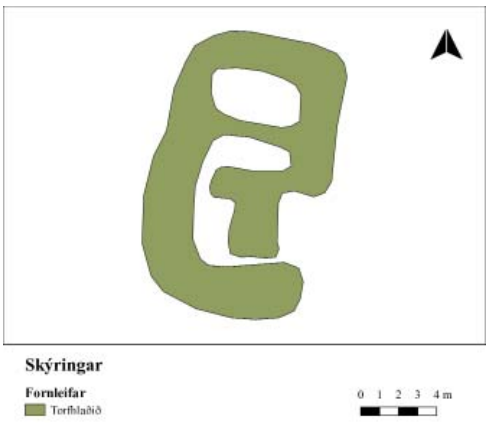
EY-277 Syðri-Brennuhóll

20 hdr. 1712, 1802 (öll jörðin). Skipt í Ytri- og Syðri –Brennihóll, 10 hdr. hvor, 1847. Bændaeign. Sjá Ytri-Brennihól.
1712: Túnið er fordjarfað af lángvarandi órækt. Úthagarnir eru nægir." JÁM X, 188. 1917: 1,8 teigar. 1/2 slétt.

Garður 225 ferstikur. 1990: Tún neðan bæjarins eru framræst mýrlendi.

EY-277:005 *Hólsstekkur* tóft stekkur A 535885 N 580107

"Upp undan túni á Syðrahóli heitir Stekkjarhall og þar var Hólsstekkur," segir í örnefnaskrá. Stekkurinn hefur verið miklu lengra frá bæ, segir í viðbótum og bætt við: "Hef ekki áttað mig á hvar hans er að leita." Stekkurinn er um 1,4 km vestan við bæ 001 og tæpum 40 m vestan við leið 011, ofar í brekkunni. Tóft er 130 m vestan við miðlínu áhrifasvæði Blöndulínu 3 sem var skoðað árið 2020. Tóftin var ekki skráð á vettvangi en fannst við yfirferð loftmynda á úrvinnslustigi. Tóftin var mæld upp eftir loftmynd og af þeim sökum ekki hægt að lýsa henni nánar. Sé tekið mið af lagi og staðsetningu tóftarinnar er um Hólsstekk að ræða.

Gróf lögun Hólsstekkjar EY-277:005, samkvæmt loftmynd.

Tóftin er í brattri brekku, stórþýfðri og lyngivaxinni. Þýfður blautur mói er upp af bænum, grónar lægðir á milli mela.

Tóftin er 15 x 10 m stór og snýr norður-suður. Hún skiptist í þrjú hólf en ekki er hægt að segja til um nánara lag tóftarinnar án vettvangsheimsóknar. Hólf 1 er syðst og er 3,4x3 m stórt. Op er í suðausturhorni, inn í tóftina, og annað til norðvesturs, yfir í hólf 2. Það hólf er 3x1 m að stærð og snýr austur-vestur. Þessi tvö hólf eru að öllum líkindum stekkurinn og lambakró. Hólf 3 er norðan við hólf 2 og ekki er innangengt á milli þeirra. Það er 4 x 2,5 m að stærð og op, líkega til norðvesturs. Ekki er útilokað að fleiri minjar leynist norðan við stekkinn.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn.Jóh.Ól.

EY-277:010_1 varða óþekkt A 536008 N 579958

Varða og steinalögn eru um 1,4 km vestan við bæ 001 og rúmum 180 m sunnan við leið 011. Minjarnar eru á svæði sem er 8 x 6 m að stærð og snýr austur-vestur. Fornleifarnar eru um 60 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Minjarnar eru uppi á stuttum, allháum grónum hólhrygg sem snýr norðaustur-suðvestur. Neðan hóls til austurs eru grösugar brekkur niður í fjörðinn en til vesturs er þýfð brekka með lynggróðri upp á brún MoldhaugAháls. Hryggurinn er algróinn en ekki grösugur og er allhart undir sverði. Sauðfé virðist halda til á staðnum, þar er vel beitt og nokkuð um skepnuúrgang.

Varða 010_1 er á norðausturhluta svæðisins. Hún er 2 x 2 m að stærð. Hún er um 0,4 m á hæð og í henni eru allstórir, skófum vaxnir steinar að mestu. Hlutverk vörðunnar er óþekkt.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-277:010_2 hleðsla A 536006 N 579957

Steinalögn 010_2 er um 2 m suðvestan við vörðu 010_1. Steinlögnin er um 4 x 2 m að stærð og snýr ANA-VSV. Grjótdreifin er nokkuð ferköntuð en breiðari í suðausturenda. Grjótið er fremur smátt, skófum vaxið og allgróið við svörðinn. Einn stór steinn er í suðurhorni. Í grjótdreifinni stendur ekki steinn yfir steini og mesta hæð víðast um 0,1-0,2 m en litlu meiri þar sem stærstu steinarnir eru. Mögulega eru þetta leifar af kofa.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Minjar EY-277:010, horft til norðausturs.

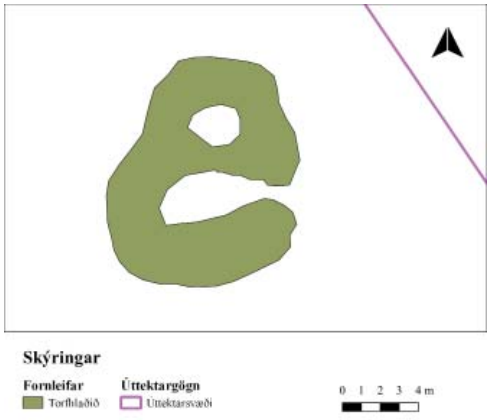
Gata EY-277:011, horft til norðurs.

EY-277:011 gata leið A 535921 N 580141
Djúp gata er greinileg um 1,5 km vestan við bæ 001 og tæpum 200 m norðvestan við Hólsstekk 005. Gatan er tæpum 80 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Leiðin stefnir að bæjum vestan við Moldhaugaháls.
Gatan liggur í brattri brekku, stórþýfðri og lyngivaxinni. Neðan götunnar er mýrlent.
Aðeins sést ein djúp gata, er víðast um 0,3 m breið og 0,3 - 1 m djúp. Götunni er haldið við af skepnum. Hún stefnir til norður og er um 650 m á lengd.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-284 Hraukbær

30 hdr. 1712. Möðruvallaklausturjörð.
Fyrst getið 9.9.1397 en þá voru Hraukbæjargrafir landamerki við Ytra-Krossanes og sú jörð átti einnig upprekstur í Hraukbæjarfjall - DI III, 620.
6.11.1447 er Hraukbær meðal Möðruvallaklaustursjarða og og voru þar 6 kúgildi og jörðin byggð fyrir hálft þriðja hdr í landskuld - DI IV, 711.
1525 er Hraukbær meðal Möðruvallaklaustursjarða - DI IX, 318.
1569 voru 3 kúgildi með Hrijckbæ, Möðruvallaklaustursjörð, DI XV, 364, en 1570 voru þar engin eftir – DI XV, 367.
Hraukbæjarkot byggt um 1670 og taldist eftir það 10 hdr - JÁM X, 190. "Landið liggur frá fjallsbrún og niður að skógarreit Glæsibæjarhrepps ofan við Dvergastein, og er landareignin á milli Bitru og Hraukbæjarkots." BE 1990 II, 616.
1712: "Enginu spillir lítið í einum stað bæjarlækurinn með sansáburði. Úthagarnir eru sæmilega grösugir, en þrönglendir. Hætt er kvikfé fyrir lækjum og fornum mógröfum.» JÁM X, 190.
1917: 4,2 teigar. 2/5 slétt. Garður 140 stikur2. 1990: Tún ofan Blómsturvallavegar eru þurrlend, en neðan vegar er framræst mýrlendi, BE ATH

EY-284:011 tóft sel A 536813 N 578351

Uppdráttur af seli EY-284:011.

"Út og upp frá Koti er svonefndur Klapparhóll og ofan við hann er Selhjallinn." Kristinn segir seltóftir vera upp í fjallinu, fast við lækinn, ekki mikið ofar en efsta rafmagnslína á grænum áberandi hól. Selið er um 660 m vestur af bæ 001, uppi á norðurbrún bæjarlæksins. Selið er 55 m austan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3 árið 2020.
Þýfður vallendisbali, bæjarlækurinn rennur í gili fast sunnar. Gilið er um 12 m breidd og 2-3 m djúpt en auðvelt að fara þar yfir.
Tóftin stendur á þýfðum vallendisbala, framarlaga á brekku Hún er 12 x 10 m að stærð og snýr norður-suður. Tóftin skiptist í tvö hólf en veggir eru mjög þykkir og hafa sennilega fallið ofan í hólfin. Þeir eru hæstir 0,3 m. Syðra hólfið er 2,5 x 6 að innanmáli og opnast til austurs, fram í brekkuna. Norðar er ógreinilegt hringlaga hólf, um 2 x 2 m að innanmáli, ekki sjáanlegt neitt op á því.

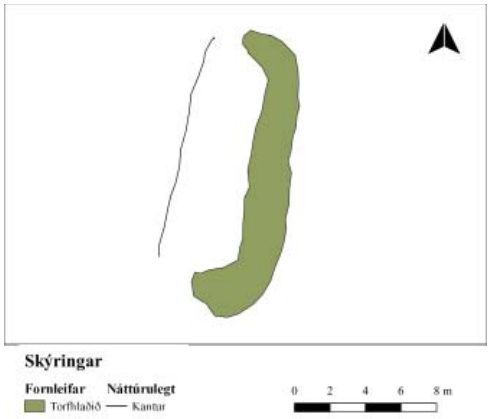
Ekkert hleðslugrjót er sjáanlegt í tóftinni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Hraukbær og Hraukbæjarkot, 172

EY-287 Ásláksstaðir

30 hdr 1712. Hólastólsjörð.
24.5.1486 er dæmt að Eiríkur Loptsson hafi átt Á. og að Sveinn Sumarliðason sé réttur erfingi hans. - DI VI, 569-72.
1520 eru Ásláksstaðir taldir meðal þeirra jarða sem Gottskálk bp hafði komið undir Hólastól: 'Aslacksstader

.xlc. vj kugilldi. Landskylld. c. þa wti eru iij ær.' DI VIII, 728.
1525 eru Ásláksstaðir meðal Hólastólsjarða – DI IX, 301.
1569: 'Med Aslakstodum landsk .c. oc .xl. alner med tiundum kug. .v.' Reikningur Hólastaðar, DI XV, 227.
1570: 'Med Aslakstodum .v. kug.' Kúgildi Hólastóls, DI XV, 458.
Munnmæli 1712 að jörðin hafi átt skipastöðu í landi Syðra-Krossaness á móti afgirtum engjaparti í eigin landi. JÁM X, 192. "Landið nær frá fjallshlíðinni niður að Lóninu og liggur Bitrugerði norðan að því en land eyðibýlsins Hrappsstaða að sunnan. Þarna eru hreppamörkin milli Glæsibæjarhrepps og Akureyrarbæjar." BE 1990 II, 622.
1712: Túninu spillir nokkuð í einum stað bæjarlækurinn með leirs og sands áburði. úthagarnir eru mjög litlir en þó grösugir. Hætt er kvikfje fyrir fornum torfgörðum og holugryfjulækjum." JÁM X, 192. 1917: 7,6 teigar. 3/4 slétt.

EY-287:008 hleðsla rétt A 537369 N 577387
Hleðsla er um 330 m VSV við bæ 001 og rúmum 110 m norðan við landamerki við Rafnsstaði EY-288. Sé tekið mið af legu og staðsetningu var þetta rétt. Hesthús/skemma er miðja vegu milli réttarinnar og bæjarins. Hleðslan er mitt á milli Rangárvallalínu til vesturs og Dalvíkurlínu til austurs. Réttin er 45 m vestan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3 árið 2020.
Gróin brekka í halla til austurs niður fjallshlíð. Mikil skógrækt er á þessu svæði. Fjallshlíðin er brött og

Uppmæling af rétt EY-287:008.

Rétt EY-287:008, horft til norðurs.

raflínumastur er fast norðan við réttina.
Hleðslan afmarkar austurvegg tóftar sem grafinn er til vesturs inn í hlíðina. Sé tekið mið af lagi tóftarinnar er þetta rétt. Hún er 14 x 7,5 m að stærð og snýr nálega norður-suður. Veggirnir eru 0,6 - 1 m á hæð og algrónir. Að öllum líkindum eru þeir hlaðnir úr torfi og grjóti. Kanturinn til vesturs er um 2 m á hæð og brattur. Réttin er opin til norðurs, við kantinn en ekki sér til hólfaskiptingar inni í henni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

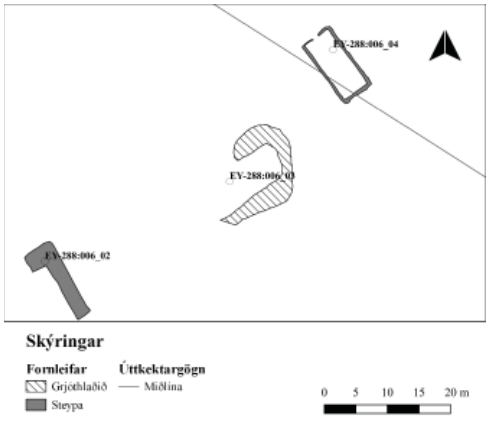
EY-288 Hrappsstaðir

20 hdr. 1712. Bændaeign. Einnig Rafnsstaðir og Hrafnsstaðir.
Getið 1417 en þá afhenti Ingibjörg Loptsdóttir Ingunni Árnadóttur erfingja sínum H. ásamt mörgum öðrum jörðum.
1.7.1538 selur Þorsteinn Torfason Ara Jónssyni lögmanni Rafnsstaði fyrir 30 hdr - DI X, 367.
230.4.1549 selur Ari Jónsson Teiti Magnússyni Rafnsstaði - DI XI, 704.
7.5.1622 selur Guðrún Skúladóttir Þorláki bpi bróður sínum hálfa Hrafnsstaði fyrir 10 hdr. - Jarðabréf, 221.
24.5.1633 greiðir Þorlákur Skúlason bp Guðrúnu systur sinni m.a. hálfa Hrafnsstaði, 10 hdr, vegna skuldar, með samþykki konu sinnar Kristínar Gísladóttur - Jarðabréf, 221.
Búskap lauk 1955. "Hrappsstaðaá deilir löndum að sunnan milli jarða niður að brekkurótum, en þar sveigir áin til norðurs. Eftir það eru landamerki Hrappsstaða í stefnu til austus frá gilskjaft að Lóninu. Sunnan við ána nefnist Hrappsstaðagrund og Hrappsstaðanes neðar og endar það í mjóum tanga þar sem árin sameinast Lóninu rétt norðan við þar sem áður stóð bærinn Mýrarlón." BE
1917: 4.4 teigar. 1/3 slétt. Garðar 207 ferstiklur. 1712: "Enginu hefur að fornu spillt jarðfallsskriða úr fjallinu,

sem nú er mikinn part grasi vaxinn til hagbeitar. Úthagarnir eru grösugir og litlir ut supra. Hætt er kvikfé fyrir holugryfulækjum og afætudýjum." JÁM X, 193.

EY-288:001 *Rafnstaðir* bæjarhóll bústaður A 537700 N 577261
Bæjarhóllinn er þar sem íbúðarhúsið stendur enn, um það bil 250 metra vestur af Lögmannshlíðarveginum. Húsið er steypt á einni hæð með risi og er ónýtt. Bæjarhóllinn er greinilegur í óræktuðu túni og mikil uppsöfnun mannvistarlaga er þar sér í lagi til norðurs og norðausturs. Bæjarhóllinn er 6 m utan við áhrifasvæði Blöndulínu 3 en helgunarsvæði tóftarinnar lendir þar innan, það er 15 metrar.
Nokkuð hár og greinilegur náttúrulegur hóll í sléttu túninu.
Bæjarhóllinn er um 30 m í þvermál og um 1-3 m á hæð. Búið er að slétta yfir hólinn og mikið af njóla og kerfli vex þar. Bratt er niður af hólnum til norðurs og austurs.
Hættumat: hætta, vegna ábúðar
Heimildir: Túnakort 1917,

EY-288:006_1 mannvirki herminjar

Uppmæling af minjum EY-288:006

"Neðan undir Hrappsstöðum og Áslaksstöðum dvöldu norsku hermennirnir löngum." segir í bókinni Hernámsárin á Akureyri og Eyjafirði eftir Jón Hjaltason. Austan við veginn um Kræklingahlíð má sjá leifar af kampi á loftmynd, þar sem vegurinn sveigir við hesthús, og í gilinu upp með Hrappsstaðaánni eru leifar af grunnum eftir bragga. Minjarnar eru rúmum 300 m sunnan við bæ 001. Minjarnar ná yfir mun stærra svæði en tekið var til athugunar árið 2020 vegna Blöndulínu 3. Minjarnar ná lengst 25 m til suðvesturs frá miðlínu áhrifasvæðisins við sumarbústað sem kallast Hrappsstaðir og þvert þaðan til norðausturs, yfir allt svæðið og áfram þaðan. Þær eru á svæði sem er 190x20 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Alls lenda sjö minjar innan áhrifasvæðis en þær eru mun fleiri utan þess, m.a. fyrrnefndur kampur. Af þeim sökum vantar inn mikið af upplýsingum um þessar minjar sem fyrst voru skráðar árið 1998. Sú skráning uppfyllir ekki þær kröfur sem nú eru gerðar til fornleifaskráningar og svæðið tekið miklum breytingum.
Sléttur vallendismói var á svæðinu árið 1998. Nú er skógrækt yfir norðurhluta þess og sumarbústaðalóð með tilheyrandi raski er hjá syðsta hluta minjanna.
Árið 1998 var talað um að vestan við veginn í „gilinu" væri L-laga garður 006_1 um 25 metra langur. Líklega er átt við veginn um Kræklingahlíð, þar sem hann beygir við afleggjara að sumarbústaðnum. Ekkert er minnst á nánari legu garðlagsins en sé tekið mið af lýsingunni var hann suðvestastur af þeim minjum sem eru innan áhrifasvæðis Blöndulínu 3. Garðurinn fannst ekki við þessa yfirferð árið 2020 og gæti allt eins verið komið undir byggingu eða horfin í skógrækt. Ekki reyndist hægt að staðsetja garðlagið með innan við 50 m skekkju.
Hættumat: mikil hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Jón Hjaltason, 45.

Grunnur EY-288:006_2, horft til SSA.

Mannvirki EY-288:006_3, horft til norðausturs.

EY-288:006_2 mannvirki A 537775 N 576951
Árið 1998 var steyptur grunnur af bragga 006_2, austan garðlags 006_1 sem er horfið. Hann var fast við greinilegan vegarslóða en miklar breytingar hafa átt sér stað á svæðinu síðan. Lítill hluti grunnsins sést núna, hann er komin undir sólpall við sumarhús sem kallast Hrappsstaðir. Steypan kemur undan sólpallinum hér og þar til suðvesturs. Líklega var grunnurinn um 14 x 5 m að stærð og snéri norðvestur-suðaustur. Ekki er vitað hversu mikið er eftir af honum undir pallinum. Grunnurinn er 45 m suðvestan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3 árið 2020.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-288:006_3 mannvirki A 537805 N 576964
Austan við grunn 006_2 var þýft, grýtt svæði árið 1998 með óljósum ummerkjum um umsvif hersins. Svo er enn. Svæðið er um 30 x 20 m og snýr norðaustur-suðvestur. Þar eru ógreinilegar byggingarleifar og U-laga grjóthryggur en ekki er útilokað að eitthvað af jarðraski sé gert í tengslum við sumarhúsið. Mannvirkin eru 10 m suðvestan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3 árið 2020.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-288:006_4 mannvirki A537821 N 576985
Austan við grýtt svæði 006_3 var steyptur grunnur bragga árið 1998 og sést hann enn árið 2020. Jóni Víkingi, heimildamanni árið 1998, þótti líklegt að hann hafi verið notaður til að geyma í vinnuvélar. Veggirnir eru um 0,4 m á hæð og steyptir. Grunnurinn er 11 x 5,5 að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Dyr eru á norðvesturgafli. Miðlína áhrifasvæðis vegna Blöndulínu 3 árið 2020 er beint yfir grunninum.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Grunnur EY-288:006_4, horft til norðurs.

Mannvirki EY-288:006_5, horft til suðurs.

EY-288:006_5 gryfja A 537904 N 577071
Milli kampsins (ekki skráður árið 2020) sem er nokkuð norðan við áhrifasvæði Blöndulínu 3 og bragga 006_4 til suðurs eru eru nokkrir grjóthólar, greinilega gerðir af mannahöndum og milli þeirra nokkuð djúpar gryfjur sem nú eru fullar af drasli sumar hverjar. Minjarnar eru fast ASA við veginn um Kræklingahlíð og raflínur liggja þar beint yfir. Raflínumöstrin eru t.d. ofan á hólunum að hluta nú þegar. Þessi mannvirki eru öll skráð hér saman, á svæði sem er 70x35 m að stærð og snýr nálega norður-suður. Öll mannvirkin eru óljós og í raun hvað er manngert og hvað ekki.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-291 Lögmannshlíð

100 hdr með afbýlum 1712. Bændaeign.
Getið í Ljósvetninga sögu, þá kölluð Hlíð og svo ávallt fram á fyrri hluta 15. aldar er Lögmannshlíðarnafnið festist og mun það vera kennt við lögmennina Guðmund Sigurðsson (1302-18, 1321-40) og Sigurð Guðmundsson (1358-80).
1254 : « Þeir [Gissur Þorvaldsson og flokkur hans] átu dagverð í Hlíð, sumir að Gríms Einarssonar skeggs en sumir á öðrum bæjum. » Íslendinga saga, Sturl, 647.
1285 : « Herra Jörundur biskup að Hólum greiddi peninga Sigurði í Hlíð fyrir Möðruvallastað … » Árna saga

biskups, Sturl, 844.
Frá [1296] er til skrá um reka sem Jörundur biskup (þ.e. Hólastaður) og Sigurður lögmaður í Hlíð áttu saman, mest um Melrakkasléttu . DI II, 315-17.
1430 : Skipar Loptur Guttormsson þeim erfingja sínum er fær Lögmannshlíð að halda þar ómaga af Möðruvellingaætt og á hann að fá 8 álnir vaðmáls á ári . DI IV, 406.
[haustið 1432] er Hlíð meðal þeirra stórbýla sem komu til skipta eftir Lopt ríka Guttormsson á milli barna hans Þorvarðar, Eiríks, Ólafar og Soffíu . DI IV, 519.
[um 1500]: Eru leidd vitni um að "Eirikr Loptsson. sem þa atte jordina Logmannzhlíd. hiellt þa og hafde og sier eignade med greindre jordu Logmannshlíd alla halfa Oddeyre rettsyni i sio þar sem Glera fellr fyrst ur gliufrum. Var þ.esse máldage og landamerke optlega lesin i logmannzhlíd. bæde þa Eiríkr lifde og Sumarlide epter hann. hafde Eiríkr og svo Sumarlide þessa greinda landaregin med hlíd atolulaust meir enn .xxxx. vetr." DI XI, 55.
1506: Selur Finnbogi Jónsson lögmaður Gottskálk bpi jarðir gegn tilkalli og eignarorði biskupsins til Lögmannshlíðar eftir því sem sr. Eiríkur Sumarliðason hafði honum fengið . DI XI, 60-61.
1508 lét Finnbogi Jónsson lögmaður lesa upp 12 lögréttumannadóm þar sem þeir dæmdu Finnboga til fullrar eignar alla jörðina Lögmannshlíð. DI VIII, 236.
1528 selur Hrafn Brandsson lögmaður Jóni Arasyni bpi Lögmannshlíð, jörð konu hans Þórunnar Jónsdóttur - DI IX, 448-450.
30.11.1531 sagði Jón Arason að hann hafði gefið Helgu dóttur sinni 2 hundruð hundraða og var þar tilskilin í jörðin Lögmannshlíð með því búi og peningum sem þar þá samanstóðu, til akups við Eyjólf Einarsson. DI IX, 604.
1551 selur Erlendur Jónsson Birni Gíslasyni 17 hdr og 4 ágildi í Lögmannshllíð. DI XII, 261.
1554: kvittar Ólafur bp Hjaltason sr. Björn Gíslason af portio Lögmannshlíðarkirkju frá því að Gottskálk bp kvittaði Finnboga Jónsson 1505 og til 1526. DI XII, 670.
1558 gefur Eyjólfur Einarsson, með ráði konu sinnar Helgu Jónsdóttur, dóttur sinni Önnu 70 hdr uppí jörðina Lögmannshlíð og á kirkjan þar jörð á Hesjuvöllum . DI XIII, 324.
1569: Laugmannshlid hun A kot heiter Hesiuvallir. vilia þeir aunguum kirkiugodzum suara sem nu gardinn hallda. þui biskup Gottskal hafi giefid þeim kuitt kirkiugodz. prest tiund af fastaeign xvij aurar. en þad fallid hefur j kirkiutiund medan Vigfus Þorsteinsson hefur halldid vill hann suara kirkiunne ofrifum peningum fyrir so mikid sem hann a at suara. DI XV, 343.
1620 segir Guðbrandur Þorlákssón bp í bréfi: "Sú jörð, Lögmannshlíð, fer nú sölum og skiptum, svo Jón Sigurðsson skal nú vera eigandi að 30 hndr. Bæjarhræ má sú jörð heita, niðurnídd og hrunin í grunn." Jarðabréf, 217.
1622: Jón Sigurðsson sýnir framburð Guðbrands bps um að biskup Jón hefði goldið jörðina Á, Hlíðarkirkju fyrir fornan kirkjureikning og vitnar í skjal bps. « Nú hafa arfar biskups Jóns tekið þær báðar jarðir Á og Keppsá frá Hlíðarkirkju, skipt með sér sem öðru arfagózi, en Hlíðarkirkja hefur nú ekki par. » vitnað er í bréf Jóns bónda Björnssonar frá 1607 sömu meiningar, að bp Jón hefði goldið Hlíðarkirkju Á fyrir kirkjureikning. Einnig meðkenning Eyjólfs Eiríkssonar að hans sálugi föðurfaðir Eyjólfur Einarsson hefði ekki gefið jörðina Á börnum sínum með Lögmannshlíð. Þá bar Jón Sigurðsson að jörðin Á hefði átölulaust legið undir Hlíðarkirkju um 50 ár eða lengur, því bóndinn [á Glerá ?] Einar Hákonarson fram bar ekkert fyrir sína hönd, það sem þessu hrinda mætti. Því var Jóni Sigurðssyni dæmt að halda þriðjung jarðarinnar Ár undir Hlíðarkirkju, en þar sem bóndanum Einari Hákonarsyni hafði verið dæmdur þriðjungurinn á fyrirfarandi Öxarárþingi var hann sendur til síns heimildamanss eftir lögum. AÍ V, 82.
1632 telur Jón Sigurðsson Vigfúsi syni sínum í kaupmála m.a. hálfa Lögmannshlíð fyrir 50 hdr og lofar Vigfús að gefa Guðrúnu Haldórsstóttur heitkonu sinni hálfa Lögmannshlíð. Jarðabréf, 2443.
1641 selur Jón Jónsson Vigfúsi bróður sínum hálfa Lögmannshlíð . Jarðabréf, 243.
1660 telur Vigfús Jónsson Jóni syni sínum í kaupmála Lögmannshlíð, eitt hundrað hdr, með jörðunum Esjuvöllum, 20 hdr, Kollugerði, 10 hdr, og öðrum hennar heimalöndum. Þar að auki eru tilnefndar kirkjujarðirnar Á, 40 hdr, og Keppsá, 10 hdr. Jarðabréf, 222-223.
1621 selur Eyjólfur Eiríksson Jóni Sigurðssyni 66 hdr og 4 ærgildi í Lögmannshlíð. Jarðabréf, 217.
1703 : Jarðeignir Jóns Vigfússonar og Lögmannshlíðarkirkju. Solátandi reikning gef ég undirskrifaður yfir þær jarðir, sem Lögmannshlíðarkirkju og mér tilheyra: Lögmannshlíð með sínum tilliggjandi heimalöndum, tíutíu hundruðum að dýrleika. Hennar heimalönd þessi : Esjuvellir, heimal. 20 hundruðum að dýrleika. Landskyld eitt hundrað á landsvíu. Þar upp í gelst tveggja daga sláttur fyrir 20 álnir, 20 álnir í eldi, en hitt annað í ullarvöru. Kúgildi 4ur, tilskildar leigur í smjöri. Titlingur með Uppsölum, heimal. landskuld áttatíu álnir, gelst í ullarvöru og sauðum. Kúgildi 3, eftir þaug áskildar leigur í smjöri. Kollugerði með Rangárvöllum, heimal. landskuld fimm ærgildi, gelst í ullarvöru og sauðum, þar með tveggja daga sláttur. Kúgildi 4ur, áskilin vætt smjörs í leigur. Á, Lögmannshlíðarkirkjujörð, 40 hundruðum að dýrleika. Landskuld tvö hundruð á landsvíu. Upp í þá landskuld gelst þriggja daga sláttur, 40 álna fóður, hitt annað í ullarvöru og sauðum. Kúgildi 7, eiga að gjaldast

leigur í smjöri. Keppsá, Lögmannshlíðarkirkjujörð, 12 hundruðum að dýrleika. Landskuld 4ur ærgildi. Þar upp í gelst tveggja daga sláttur, 20 álna fóður, hitt í ullarvöru. Kúgildi 3 og tvær ær betur. Eiga eftir þaug að gjaldast leigur í smjöri. Mýrarlón, lögbýli, 20 hundruðum. Landskuld eitt hundrað á landsvíu. Upp í þá landskuld gelst þriggja daga sláttur, 20 álna fóður, hitt í sauðum og ullarvöru eftir sem goldið verður. Kúgildi 4ur, áskilin vætt smjörs í leigur. » JÁM XIII, 374-75.
Hesjuvellir, Tittlingur, Kollugerði og Rangárvellir voru hjáleigur í byggð 1712 en Bandagerði var fornt eyðiból. Einnig voru Kríugerði og Sandgerði tvennar girðingar í landinu en ekki ætluðu menn þar byggð verið hafa. Búskap lauk 1972. "Land Lögmannshlíðar liggur á milli Hlíðarenda og Hesjuvalla og nær niður að merkjum við Rangárvelli. Þá á Lögmannshlíð spildu milli Hesjuvalla og Kollugerðis er nær norður að merkjum við Mýrarlón." BE 1990, 687.
1917: 8.1 teigar. 1/2 slétt. Garðar 180 ferstiklur. 1712: "Túninu er mjög hætt við skaða og skriðufalli, bæði úr bæjarlæknum og fjárhúslæknum, sje ekki með bestu gætni við varðað. Engið spillist nokkur af sömu lækjum, sem ber á það grjót og sand. Úthagarnir eru nægilega grösugir og víðlendir. Hætt er kvikfje fyrir afætudýjum og lækjum og so fornum torfgröfum." JÁM X, 197.

EY-291:020 heimild um landamerki A 538256 N 576873
Í örnefnaskrá segir: «Að norðan úr Ódrykkjulæk, sem rennur fyrir sunnan Syðra-Krossanes, þaðan beina stefnu í mitt Viðarholtsvik, svo beina stefnu þaðan í vörðu utan í svokölluðum Guddumel, er stendur rétt austan við Lónið ...," Guddumelur er austan Lónsins beint suður af túnunum á Mýrarlóni. Staðurinn var fyrst heimsóttur árið 1998 og aftur árið 2020. Á milli heimsóknanna er búið að græða upp landið og gróðursetja tré á svæðinu. Hnit var tekið 140 m NNA við miðlínu úttektarsvæðir og 220 m vestan við reiðveg.
Nokkuð grýttur og lítið gróinn melur en lyng og birkitré eru hér og þar.
Landamerkjagirðing liggur yfir melinn að norðanverðu. Þar eru nokkrar grjóthrúgur en engin heil varða. Á svæðinu er mikið af stóru grjóti og möguleiki að á þessu svæði hafi eitt sinn verið varða.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Lögmannshlíð, 21.

EY-651 Fornleifar á afrétti

Fornleifar á afréttarlandi í Skriðuhreppi, m.a. á Möðruvallaafréttur.

EY-651:003 *Grjótárkot* þúst býli A 514592 N 5645811
"Í sögu Guðmundar Arasonar biskups, er þess getið, að Ari Þorgeirsson, faðir hans, hafi búið á Grjótá í Hörgárdal [sjá líka 006] og þar væri Guðmundur fæddur. Dalskora gengur suður í fjöllin á milli Háafjalls og Grjótárhnjúks. Heitir dalur þessi Grjótárdalur og áin, sem eftir honum rennur, Grjótá. Af býlinu Grjótá eru nú engar rústir eftir, nema ef vera kann, að það sé sama og Grjótárgerði eða Grjótárkot svo nefnt til skiptis, sem rústir eru enn til af, en eru hinum megin Hörgár í landi Flögusels. Þó mun sú nafngift á bæ tæpast til að kennt sé við á sem rennur um dalkjálka andspænis. Verður því að ætla, að bærinn Grjótá hafi verið við Grjótána og austan Hörgár, en Grjótárgerði afbýli þaðan. Allt land er fyrir utan Grjótána er mjög skriðufallið," segir Eiður Guðmundsson í Mannfellinum mikla. "Niður við ána er grjótrétt [209:005], en framan við Flöguselshóla er ógreinilegar rústir fornbýlisins Grjótárkots eða Grjótárgerðis sem gæti þó verið sama býli og er nefnt Grjótá og er fæðingarstaður Guðmundar biskups góða. Þó eru uppi tilgátur um að Grjótá hafi verið handan við ána, nokkru framar en ummerki eru þá löngu horfin," segir í Byggðum Eyjafjarðar. 1712: "Griotárkot er hjer nefnt. Þar hyggja menn bærinn að fornu hafa staðið hafi um ii ára tíma. Fyrir lv árum meinast í þessu landsplássi engin bygð verið hafi," segir í Jarðabók Árna og Páls. "Þar niðri við ána var Grjótárkot, eða Grjótá, sem talin er fæðingarstaður Guðmundar biskups hins góða. Mun kots-nafnið hafa bæst við hið upprunalega bæjarnafn eftir að jörðin fór í eyði, en er það ekki óalgengt. Bærinn mun hafa staðið mjög nærri Hörgá og túnið hafa verið stórt og þýft," segir í örnefnaskrá. Svæðið sem Grjótárkot á að hafa staðið er 1,2 km innan (suðvestan) við Flögusel (209:001). Það er fast neðan (suðaustan) við jeppaslóða sem liggur inn Hörgárdal, innan (suðvestan) við Flöguhóla. Talað er um aðra staðsetningu á Grjótá (sbr. 006) en mögulega hefur þetta átt að vera einn og sami staðurinn.
Svæðið er grasi gróið, fagurgrænt og þýft.
Engar tóftir sjást nú á svæðinu en ekkert ólíklegt er að þær gætu leynst í stórþýfi, þá alveg hlaupnar í þúfur. Svæðið er um 130 X 80 m stórt og snýr norðaustur-suðvestur.
Hættumat: engin hætta
Heimildir: Sturlunga I (útgáfa 1988), 102; Eiður Guðmundsson: Mannfellirinn mikli, 43; BE 1990, 487; JÁM X,147; Ö-Skrið, 48

EY-651:004_1 *Hörgárdalsheiði* gata leið A 510684 N 563623
Í Sýslu- og sóknarlýsingum Eyjafjarðar segir: «... Grjótárdalur, lítið en kjarngott dalverpi liggjandi til landausturs, en þaðan rétt í vestur liggur löng, djúpt niðurskorin afrétt, hér um bil hartnær eina mílu að lengd, kölluð Hörgárdalur, upp úr hverju suðursíður liggur brött gata sniðskorin uppá svokallaða Hörgárdalsheiði, sem leiðir vestur í Norðurárdal í Skagaf[jarðar]sýslu." Þegar þessi leið var farinn var farið yfir (vestur yfir) Grjótá. Skömmu vestar er komið fram á vörðubrot en leiðin yfir Hörgárdalsheiði er vörðuð. Þetta svæði hefur verið nefnt Sveigar og vörðunum má fylgja að Heimari-Slakka eða jafnvel alla leið að Fremri-Slakka þar sem Begguklöpp er. Samkvæmt Árbók Ferðafélagsins verður að fara með hross upp Fremri-Slakka en styttra og brattara var að fara um Hörgárdalsheiði. Stefna var þá tekin inn dalinn á heiðarbrúninni þar sem hún var lægst og gengið alla leið að vatnaskilum. Þaðan liggur leiðin um urðarhóla sem kallast Núpar og sjást fjárgötur á þeim kafla leiðarinnar. Vaðið var yfir Víkingsá og var þá komið að sýslumörkum.
Smá dalverpi er milli Heimari-Slakka og Borga en vestan við Borgir er aflíðandi svæði að Fremra-Slakka og Heiðará.
Í fornleifaskráningu frá árinu 2006 segir: «Vörðurnar þrjár sem sjást áður (austar) en komið er að Hörgárdalsheiði voru skráðar sem hluti af leið um Hjaltadalsheiði (sjá 008). Engar vörður eru á heiðinni sjálfri og ekki var skrásetjari var við áberandi göngustíga upp heiðina enda þarf þar að klífa talsverðan halla." Árið 2020 var Hörgárdalsheiðin gengin vegna úttektar á Blöndulínu og þá komu í ljós augljósir kindastígar og ein varða (004_2). Leiðin sést á tveimur stuttum köflum upp heiðina úr Hörgárdal, framhjá vörðunni og virðist greinast í tvær leiðir þegar komið er upp á heiðina. Hún sést sem einfaldur kindastígur, ýmist gróinn eða ógróinn.
Hættumat: engin hætta
Heimildir: SSE, 137

Leiðin um Hörgárdalsheiði EY-651:004, horft til suðurs.

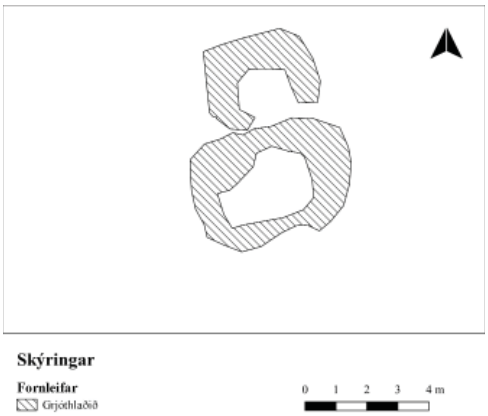
Varða EY-651:004_2, horft til norðurs.

EY-651:004_2 varða leið A 510778 N 563955
Varða 004_2 er á mosavöxnum hól í suðurhlíð Hörgárdals, á leiðinni upp úr dalnum yfir heiðina. Hún er 50 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Varðan er mjög hrunin og grjót úr henni er dreift um hólinn. Greinilegt er að grjótið er aðborið, því hóllinn er algróinn og mosavaxinn. Varðan er 0.2 m á hæð og útflött, 1,8 x 1,5 að flatarmáli. Steinar eru fremur stórir.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-651:007 *Laugareyri* hleðsla bað A 513731 N 564180
"Niðri við ána, nokkru framar, er heit laug í Laugareyri og mun vatnið um 50 stiga heitt," segir í Byggðum Eyjafjarðar. "Heimara-hraun er mikil framhlaupsdyngja og allvel uppgróin. Þar við ána er Laugareyri ekki alllangt frá Hellunefi. Er uppspretta þessi um 30 stiga heit. Fyrrum rann úr henni lækur, en hann er nú fallinn undir urðarskriðu. Kringum laugina er líkast fjárréttargólfi eftir átroðning kinda, sem sækja mjög að þessum stað, til að drekka volga vatnið,» segir í örnefnaskrá. Laugin er í Laugareyri um 2,1 km innan (suðvestan) við Flögusel 209:001 en um 770 m utan (austan) við Saurbæjarsel 014. Laugin er fast neðan (suðaustan) við jeppaslóða sem liggur inn Hörgárdal. Hún er um 2 m ofan við (norðvestan) við kvísl Hörgár. Laugaeyri er rúma 70 m sunnan við miðlínu Blöndulínu.
Laugin er á sléttri áreyri sem vaxin er grasi er er mjög grýtt í grunninn.
Laugin er rúmlega 3 m á lengd en 1,5 m á breidd. Hún snýr sem dalurinn norðaustur-suðvestur. Ekki er hægt að tala um eiginlega hleðslu umhverfis laugina en upprunalega hefur þó einfaldri steinaröð verið raðað umhverfis hana til að marka hana af. Laugin er grunn og nú aðeins ylvolg eða um 30°C. Rás liggur úr lauginni í Hörgá.

Laug EY-651:007, horft til norðausturs.

Uppmæling af laug EY-651:007.

Hlaðið hefur verið norðan við hina eiginlegu laug líka, mögulega var vatni veitt þangað eða uppsprettan færst til.
Hættumat: engin hætta
Heimildir: BE 1990, 487; Ö-Skrið,48

EY-651:014_1 *Saurbæjarsel* tóft sel A 512967 N 564121

Saurbæjarsel EY-651:014, horft til suðausturs.

"Selstaða er hjeðan [frá Saurbæ 202:001) í því plássi, sem liggur millum stólsins og klaustursins landa fram af Hörgárdal, og nefnist Gullreitur,"segir í Jarðabók Árna og Páls. Elsta heimild fyrir eignarhaldi Saurbæjar á þessu svæði er frá 1560 í sölubréfi sem varðveist hefur: 1560 selur Jón Oddsson sr. Birni Gíslasyni hálfan Bakka og hálfar Auðnir og hálfa Skjaldastaði í staðinn fyrir Saurbæ. Í bréfinu koma fram upplýsingar um landamerki Saurbæjar en skv. Birni átti jörðin: "land fram a Horgardal a mille Hellna. og þess lækiar sem geijngur fram ofan epter Hafaleijte. fyrer vtan fram og være þad land kallad Gullreijtur. enda GeijmlungsReijtur..." Í Mannfellinum mikla segir: "Í svokölluðum Gullreit eru gamlar rústir af seli, sem hét Saurbæjarsel. Þar var selstaða framundir lok átjándu aldar." "Framan við Flöguselsland tekur Möðruvallaafréttur við og skammt sunnan við Laugareyri eru rústir Saurbæjarsels en selstaða mun hafa lagst af þar í lok átjándu aldar," segir í Byggðum Eyjafjarðar. Saurbæjarsel er um 770 m innan (vestan) við laugina 651:007 en 2,8 km innan (VSV) við Flögusel 209:001.
Á þessu svæði er gott beitiland, aflíðandi og grasi gróin hlíð upp frá Hörgá.
Selið var upphaflega skráð árið 2005 sem hluti af aðalskráningu í Skriðuhreppi. Farið var aftur á vettvang í ágúst árið 2020 fyrir umhverfismat vegna Blöndulínu á milli Eyjafjarðar og Blönduvirkjunar. Tóftin var þá mæld upp með nákvæmum hætti og var minjalýsingunni breytt nokkuð til samræmis við aðra túlkun skráningarmanns og nákvæmari mælinga. Seltóftin er 114 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Allt umhverfis selið er fagurgrænt og þýft og ekki ólíklegt að fleiri tóftir en sú sem hér er skráð kunni að hafa hlaupið í þúfur og séu því ógreinilegar. Einnig er mögulegt að jeppaslóði inn Hörgárdal, sem liggur skammt ofan (norðvestan) við tóftina, hafi verið lagður yfir þústir. T.d. er fagurgræn hæð um 20 m ofan (norðvestan) við tóftina og að hluta undir vegi. Vel má vera að í hæðinni leynist mannvistarleifar, sjá 014_2. Eina greinilega tóftin í Saurbæjarseli er hins

Uppmæling af seli EY-651:014.

vegar um 15 m neðan og suðaustan við jeppaslóða. Suðurhluti tóftarinnar er greinilegastur og eru þar þrjú hólf en nyrst í henni má greina tvö ílöng hólf sem eru signari og fornlegri og tilheyra líklega eldri fösum bygginga á þessum stað. Tóftin er 16,5x17,5 m að stærð og snýr norður-suður. Ekki er mikil uppsöfnun mannvistarleifa undir tóftinni en hún er þó greinanleg undir suðaustasta hluta hennar sem virðist jafnframt yngstur. Þar er einnig mest grænka í grasi. Á vesturhlið eru skil á millli eldri og yngri hluta tóftarinnar. Hefst lýsingin vestast í syðri hluta tóftarinnar. Op er inn í vestasta hólfið á norðurgafli. Það hólf er 7,5x2,5 m að innanmáli og snýr norður-suður. Óljóst op er úr því til austurs inn í hólf sem er 8x2,5 m að innanmáli og snýr austur-vestur. Óljós skil eru á milli þess og annars hólfs sem er þar norðan við og samsíða. Er það 5x1,5 m að innanmáli. Veggir tóftarinnar eru yfirgrónir en greina má grjóthleðslur á stöku stað. Veggir eru víða 1,5-2m á breidd en 0,4 m á hæð. Norðan við þennan hluta tóftarinnar er ílangt hólf sem er 9x2 m að innanmáli og snýr austur-vestur. Óljóst op er á því í vesturenda. Mögulega hefur það gegnt hlutverki heystæðis en einnig kann það að tilheyra eldri fösum byggingarinnar. Norðan við það og samsíða er annað svipað hólf en fornlegra sem virðist niðurgrafið. Er það um 11 m langt og 0,5-1 m á breidd. Innst og austast í því er mjög skýrt afmarkaður og dýpri niðurgröftur sem er 1,6x0,8 m að innanmáli. Veggurinn sem afmarkar þetta hólf er mjög hlaupinn í þúfur og orðinn óreglulegur. Hefur hann að líkindum tilheyrt eldra mannvirki sem byggt hefur verið ofan á í seinni tíð. Við það hefur myndast bil þarna á milli veggja sem minnir á ílangt hólf. Samkvæmt Eiði Guðmundssyni (Mannfellirinn mikli og Búskaparsögu í Skriðuhreppi forna) var það Marteinn Guðmundsson (f. 1749) á Saurbæ í Myrkársókn sem síðast hafði í seli á þessum stað, en hann bjó á Saurbæ 1786-1797. Lét hann, samkvæmt Eiði, ærnar ganga þar úti til jóla, ef veður og snjóalög leyfðu.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: DI XIII, 471-472, BE 1990, 487, JÁM X, 144, Mannfellirinn mikli, 43 og 80; Búskaparsaga Skriðuhrepps forna III, 10.

EY-651:014_2 þúst óþekkt A 512931 N 564123
Fagurgræn og þýfð þúst er um 20 m NNV við seltóft 014_1. Hún er Fjárgötur liggja meðfram henni að norðanverðu og í gegnum hana. Hafa göturnar gert það að verkum að norðurjaðar þústarinnar virðist skýrt afmarkaður og erfiðara er að átta sig á þessu meinta mannvirki en ella. Þústin er 11,5x7 m að stærð og snýr austur-vestur. Er hún lítillega kúpt að ofan og er 0,4 m á hæð. Lagning vegarslóða fast ofan og norðvestan við þústina kann að hafa raskað mannvistarleifum í henni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-651:017 varða samgöngubót A 510518 N 563408
Nær hrunin varða er rétt norðan við Heiðará, á Fremrislekki, rúmum 1,1 km suðvestan við vörðu 018 og um 1,4 km VNV við legstað 010. Varða er um 108 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er ofarlega á grýttum mel. Gróður er nokkur, mosi að uppistöði. Deiglent er kringum melinn.
Varðan er ferköntuð í botni, 1,8 x 1,2 m að stærð og snýr austur-vestur. Aðeins neðsta umfarið af veglegu grjóti sést sem er 0,2-0,3 m á hæð. Varðan er hlaðin úr 4-8 steinum. Sennilega var hún vegvísir á leið 651:004.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Varða EY-651:017, horft til suðurs.

Varða EY-651:018, horft til norðurs.

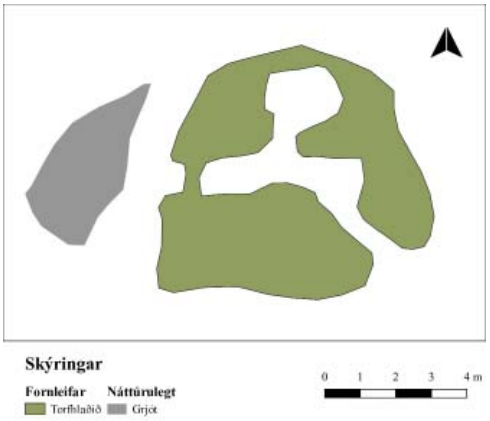
EY-651:018 varða samgöngubót A 511299 N 564281
Stæðileg varða er rétt sunnan við Tvílæki, um 1,7 km NNV við legstað 010 og rúmum 1,2 km norðvestan við vörðu 017. Varðan er um 25 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Varðan er á Hörgárdalsheið. Hún er rétt sunnan við áreyrar Hörgá, á mosa og lyngríku svæði.
Varðan er um 2 m í þvermál. Hún er hlaðin mjög stæðilegu grjóti og er hún 0,5-0,6 m há. Varðan er strýtulega og hlaðin úr 15-20 steinum. Varðan hefur hrunið lítillega til norðurs. Sennilega var hún vegvísir á leið 651:008.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-651:019 tóft óþekkt A 514113 N 564458
Tvískipt tóft úr torfi og grjóti neðarlega í hlíðum Flöguselshnjúks, ofan við stórt bjarg á þurru barði í mýri. Tóftin er 1,6 km suðvestan við bæinn í Flöguseli 209:001 og 195 m suðvestan við beitarhús 023. Hún er 66 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Mýrin á milli þurrari gróinna holta. Hún er nokkuð blaut en grösug. Farvegur lækjar sem rennur ofan úr fjalli er vestan við tóftina.

Tóft EY-651:019, horft til norðvesturs.

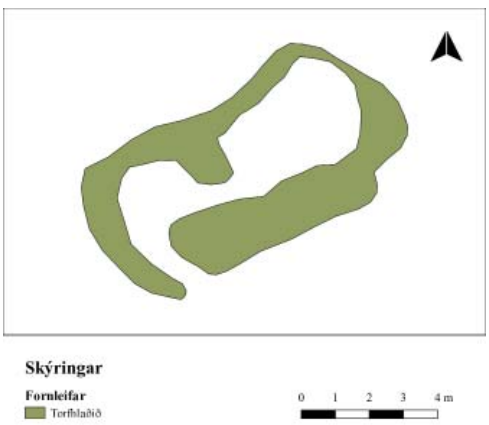
Uppmæling af tóft EY-651:019.

Suðurhluti tóftarinnar virðist hafa verið grafinn ofan í barðið en í heild er tóftin 8x7 m að stærð. Op er inn í tóftina í suðausturhorni. Þar er komið inn í samansigið hólf sem er 4,5x1 m að innanmáli og snýr austur-vestur. Úr miðju þessu hólfi er op inn í annað hólf til norðurs. Stendur það hærra og er 2x1,5 m að innanmáli, snýr eins og fremra hólfið. Mesta hæð veggja er 0,6-0,7 m á suðurhlið en þessi hlið virðist að mestu leyti náttúruleg brún barðsins. Er suðurveggur í tóftinni 3 m breiður. Í veggjum sést í grjót hér og hvar en ekki eiginlegar hleðslur. Vestan við tóftina er skarð inn í barðið sem virðist hafa myndast við efnistöku þegar tóftin var hlaðin, frekar en að þar sé þriðja hólfið í tóftinni. Hlutverk tóftarinnar er ekki þekkt en líklegt verður að teljast að þarna hafi verið fjárhúskofi.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-651:020 tóft óþekkt A 513861 N 564317
Tvískipt tóft úr torfi og grjóti er í skoru á milli tungna í gríðarmikilli gamalli skriðu úr Flöguselshnjúki sem heitir Heimarahraun. Skuggsælt er þar þegar líður á kvöld en skjólsælt. Tóftin er 180 m norðaustan við laug 007 og 480 m suðvestan við beitarhús 023. Tóftin er 53 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Smáþýft og grösugt er í kringum tófina en háar hlíðar skriðunnar eru allt í kring nema til suðausturs. Eru

Tóft EY-651:020, horft til norðausturs.

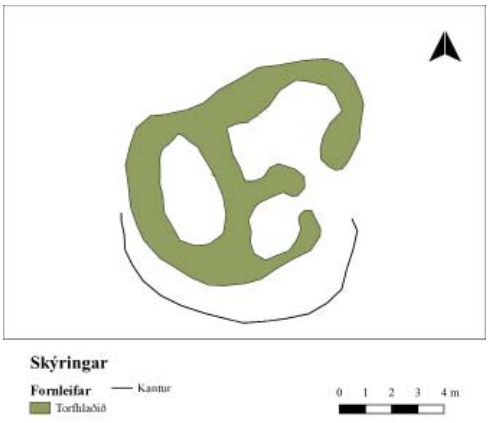
Uppmæling af tóft EY-651:020.

skriðan sumsstaðar gróin en ógóin annarsstaðar. Nokkurt grjóthrun úr þeim er í kringum tóftina, einkum ofan og norðvetstan við hana. Gróður einkennist af grasi, ljónslöpp, og fíflum.
Tóftin er 10x4,5 m stór og snýr norðaustur-suðvestur. Op er inn í hana úr suðurhorni. Þar er lítið hólf sem er 2x2 m að innanmáli. Veggur sem skilur á milli hólfa er siginn og ekki er augljóst hvar eða hvort op hafi verið á honum úr fremra hólfinu í það innra. Helst kemur til greina að op hafi verið suðaustst á þessum millivegg. Þar innan við er stærra hólfið í tóftinni sem er 4x3 m að innanmáli og snýr eins og tóft. Norðausturendi tóftarinnar er orðinn ógreinilegur vegna grjóthruns og talsvert grjót hefur hrunið inn í tóftina í þeim enda. Austurhorn tóftarinnar er úr lagi gengið. Mesta hæð veggja er 0,7-0,8 m á suðausturhlið. Ekki sjást eiginlegar grjóthleðslur í þeim. Hlutverk tóftarinnar er ekki þekkt en til greina kemur að hún hafi þjónað sem e-k aðhald, mögulega stekkur en langt er í næsta þekkta bæjarstæði eða tæpir 2 km norðaustur að Flöguseli 209:001.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-651:021 tóft beitarhús A 513505 N 564281
Gróin og sigin tóft er í dálítilli kvos neðarlega í hlíðum Flöguselshnjúks í norðanverðum Hörgárdal. Tóftin er fast austan við gróinn lækjarfarveg og litlu vestan við Heimarahraun, gríðarmikla og háa skriðu. Frá henni eru 560 m til suðvesturs að Saurbæjarseli 014 og 240 m suðaustur að laug 007 á Laugareyri. Er tóftin 21 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Smáþýft og grasi gróið er í kringum tóftina en þó er þar ekki mikill grasvöxtur. Á tóftinni og í næsta nágrenni vex ljónslöpp, sóleyjar og fíflar.

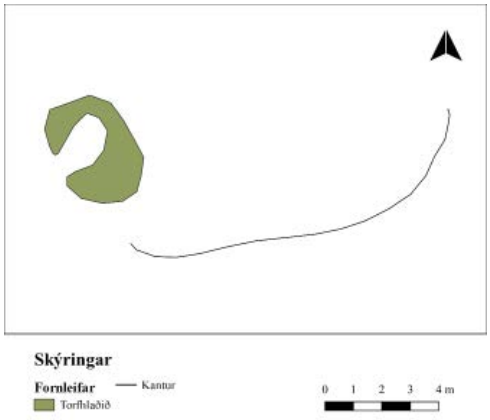
Tóft EY-651:021, horft til suðausturs.

Uppmæling af tóft EY-651:021.

Tóftin er þrískipt, 10x7 m að stærð og snýr nálega norðaustur-suðvestur. Norðaustast í tóftinni er lítillega niðurgrafið hólf sem er 4,5x2 m að innanmáli og snýr eins og tóft. Op er inn í það á suðausturhlið. Suðvestan við það er hólf sem er uppi á náttúrulegri hæð og stendur það því hærra. Hólf þetta er 4x2 m að innanmáli og snýr það norðvestur-suðaustur. Op virðist hafa verið á milli þessara hólfa þó að ekki sjáist önnur ummerki um það ein einn stakur steinn upp úr grassverði. Í innanverðu horni sem þessi tvö hólf mynda er lítilfjörlegt hólf með lága veggi, líklega heystæði. Það er 2x2 m að innanmáli og er op á því á norðausturhlið. Veggir tóftarinnar eru hlaðnir úr torfi og grjóti og eru 0,3-0,4 m á hæð. Á stöku stað sést í grjót í veggjum en engar eiginlegar hleðslur. Hlutverk tóftarinnar er ekki þekkt en sterklega kemur til greina að þarna hafi verið beitarhús.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-651:022_1 kantur óþekkt A 512921 N 564222
Mjög greinilegur kantur og lítil ógreinileg tóft eru ofan á flötum klapparhól sem gengur út úr brekkunni í norðanverðum dalnum. Minjarnar eru 100 m NNV og ofan við Saurbæjarsel 014 og 600 m vestan við beitarhús 021. Kanturinn sem hér er skráður er 23 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Ofan við klapparhólinn er mýri og neðan við hann er þýfður móí.
Minjarnar eru á svæði sem er 15x5 m að stærð og snýr austur-vestur. Kantur 022_1 er 14 m langur og liggur frá tóft 022_2 vestast á svæðinu í sveig til norðausturs. Kanturinn er

Uppmæling af minjum EY-651:022.

torfhlaðinn og er 0,8 m á hæð en innri brún hans sést ekki. Hann er á skilum milli deiglendis og ógróinnar klappar fremst á hólnum. Ekki er ljóst hvers konar minjar hér eru á ferðinni en ekki er útilokað að kanturinn hafi myndast við efnistöku, mótekju, þarna í jaðri deiglendisins.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Kantur EY-651:022_1, horft til norðausturs.

Tóft EY-651:022_2, horft til norðausturs.

EY-651:022_2 tóft óþekkt A 512914 N 564225
Einföld tóft er vestast á minjasvæðinu og er hún 20 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Tóftin er torfhlaðin, er 4x3 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Op er á henni á suðvesturhlið. Veggir eru 0,3-0,4 m á hæð. Hlutverk tóftarinnar er ekki þekkt en ef kantur 022_1 hefur myndast við móskurð má ætla að tóftin sé af móstæði.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-651:023_1 tóft beitarhús A 514284 N 564559
Tvær tóftir eru neðarlega í hlíðum Flöguselshnjúks og vestan við Heimarahraun, um 100 m norðan við tóft 024 og 1,4 km suðvestan við Flögusel 209:001. Eru þær á svæði sem er 18x26 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Sú tóft sem hér er til umfjöllunar er norðaustast á þessu svæði og er 37 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Tóft EY-651:023_1, horft til NNV.

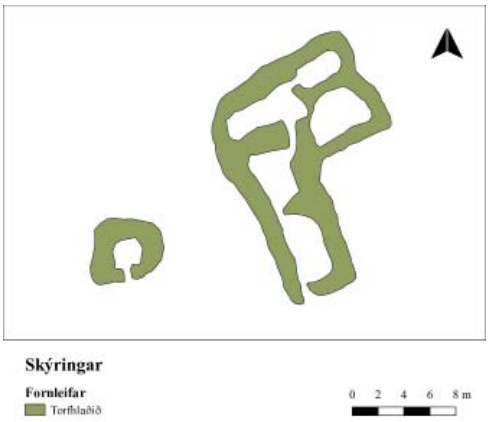
Minjarnar eru á þýfðu þurrlendi í grösugri mýri sem hallar niður að Hörgá til suðurs.
Tóftin skiptist í fimm hólf, er 18x13,5 m á stærð og snýr NNV-SSA. Op virðist vera inn í tóft í SSV-horni. Syðsti hluti VSV-veggjar er mjög siginn og genginn í þúfur og ekki útilokað að þar hafi frekar verið op. Komið er inn í hólf í SSA-enda sem er 5x3 m að innanmáli og snýr eins og tóft. Óljóst op er úr því í næsta hólf til NNV sem er 4x3 m að innanmáli og snýr einnig eins og tóft. Úr þessu miðjuhólfi er op í NNA-horni inn efsta hólfið sem liggur þvert á hin og er 6x2 m að innanmáli. Þetta hólf er líklega hlaða því það er niðurgrafið og samansigið. Úr því er op til ANA inn í hólf sem stendur litlu hærra og er 3,5x 2 m að innanmáli og snýr líka ANA-VSV. Mögulega er op úr meintri hlöðu (þá mjög óljóst) í óljóst hólf í kverk milli VSV- og NNV- hluta tóftarinnar. Það er 4,5x3,5 m að innanmáli og snýr ANA-VSV. Líklegt er að þarna hafi verið heystæði því þetta hólf hefur óverulega veggi og það stendur hærra en önnur hólf í tóftinni. Veggir tóftarinnar, sem virðast torfhlaðinir, eru teknir að síga og ganga í þúfur en innanmál er enn nokkuð skýrt. Hæð veggja er mest 0,6 m. Tóftin hefur að öllum líkindum gegnt hlutverki beitarhúsa.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-651:023_2 tóft óþekkt A 514271 N 564550
Einföld torfhlaðin tóft er fast suðvestan við beitarhúsatóft 023_1, rétt við jaðar mýrinnar vestan við. Hún er 47 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Tóftin er 5x6 m stór og snýr austur-vestur. Op er á henni á miðjum suðurvegg. Tóftin virðist lítillega niðurgrafin og er rof í veggjum í norðausturhorni. Veggir eru 0,5-0,7 m á hæð. Hlutverk tóftarinnar er ekki þekkt. Mögulega hefur hún verið hrútakofi.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

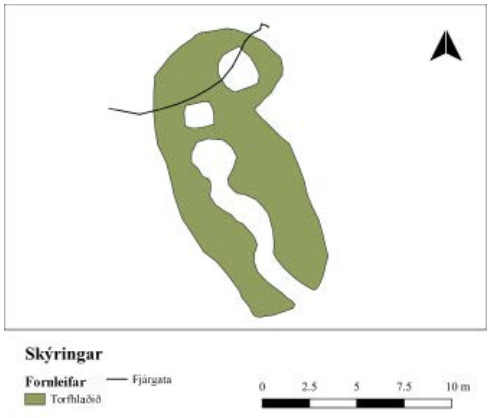

Tóft EY-651:023_2, horft til norðurs.

Uppmæling af minjum EY-651:023.

EY-651:024 tóft beitarhús A 514284 N 564453
Ílöng, allstór og nokkuð fornleg tóft er austan við Heimarahraun um 100m sunnan við tóftir 023, í austurjaðri mýrlendis.Tóftin er 30 m suðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er á stórþýfðu og grösugu svæði, neðarlega í hallanda frá Flöguselshnjúki niður að Hörgá.
Tóft þessi er orðin mjög ógreinileg og hlaupin í þúfur. Hún er 15x7 m stór, snýr NNV-SSA, og skiptist í fjögur hólf. Op er inn í tóftina í SSA-enda og er komið inn í samansigið hólf sem er 4x1,5 m að innanmáli, snýr eins og tóft. Op er úr því til NNV í annað, minna hólf sem er um 2 m í þvermál. Í NNV-enda er lítið hólf sem er 1,5x1,3 m að innanmáli og snýr þvert á áðurnefnd hólf. Innanmál þess er mjög skýrt og virðist það hafa verið

Uppmæling af tóft EY-651:024.

Tóft EY-651:024, horft til suðurs.

grafið út eða grafið innan úr því í seinni tíð. Ekki er op á þessu hólfi. ANA við það er svo hólf sem er 2x2 m að innanmáli. Ekki sést skýrt op inn í það. Fjárgata liggur yfir NNV-enda tóftarinnar og hefur hún aflagast þar af þeim völdum. Hvergi sést grjót í veggjum sem eru hæstir 0,3-0,4 m. Hlutverk tóftarinnar er ekki þekkt en helst kemur til greina að hún sé af beitarhúsum. Svipar þessari tóft talsvert til beitarhúsatóftar 023_1 sem er litlu ofar í landinu og greinilega talsvert yngri.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-651:025 hleðsla óþekkt A 514516 N 564634
Hleðsla er 80 m norðaustan við Grjótárkot 003 og tæpum 290 m norðaustan við beitarhús 024. Hleðslan er ofarlega (norðvestar) í fjallshlíð upp frá Grjótárkoti, austan við grösugt lækjargil. Hleðslan er 24 m sunnan við miðlínu Blöndulínu 2020,
Hleðslan er á gróinni skriðu, í grösugri mýri sem hallar niður að Hörgá til suðurs.Lyng er áberandi á svæðinu.

Hleðslan er á austurbrún grösugs gils og liggur samsíða því. Hún er 18 m löng en hlutverk hennar er ekki þekkt. Líklega er þetta vörslugarður eða hluti af rétt. Hleðslan gæti verið vesturhlið, hún sveigir til austurs til norðurs og vel gæti hafa verið hólf þar. Hið sama má segja um suðurhluta, þar sveigir hún til vesturs og vel gæti hafa verið lítið hólf þar. Hleðslan er 2 m á breidd og 0,3 m á hæð. Veggir eru grjórhlaðnir og hægt að greina 1 umfar hér og þar. Hér og þar eru stærri steinar í veggum. Hleðslan er rofin í miðjunni, neðar (suðaustar) eru hún greinielgri og mýndar hólf þar á gilbrúninni.
Hættumat: hætta, vegna ábúðar

Hleðsla EY-651:025, horft til norðvesturs.

EY-651:026 þúst heystæði A 514141 N 564304
Þúst er 70 m suðaustan við miðlínu Blöndulínu 2020. Hún er um 200 m suðvestan við beitarhús 024 og 150 m sunnan við tóft 019. Sé tekið mið af lagi og staðsetningu þústarinnar er um heystæði að ræða.
Þústin er í mýri, fast norðan við vélgrafinn skurð við vegslóða inn Hörgárdal.

Þúst EY-651:026, horft til ASA.

Hleðsla EY-651:027, horft til suðausturs.

Þústin er 7 x 6 m stór og snýr austur-vestur. Hún er algróin og 0,3 m á hæð. Ekki sér fyrir innra byrði eða opi.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

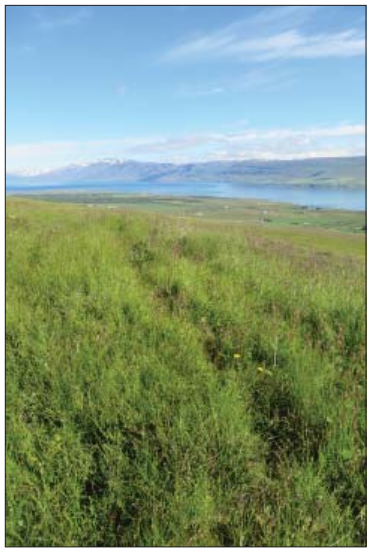
EY-651:027 hleðsla óþekkt A 513575 N 564204
Grjóthlaðin hleðsla er sunnan við lækjargil, um 140 m vestan við laug 007 og 80 m suðaustan við tóft 021. Hún er 40 m sunnan við miðlínu áhrifasvæðis vegna Blöndulínu 2020. Hlutverk hennar er óþekkt, mögulega hreinsun í gilinu.
Smáþýft og grasi gróið er í kringum hleðsluna en þó er þar ekki mikill grasvöxtur.Lækjargil er fast norðar og deiglent í því.
Hleðslan er 31 x 8 m löng. Hún liggur til ASA frá lækjargili, niður brekku. Hleðslan breikkar eftir því sem austar dregur og sveigir loks til suðurs. Ekki er útilokað um um skriðu sé að ræða en grjótið hafi verið hreinsað og sett saman. Hleðslan er 0,2 - 0,3 m á hæð en ekki má sjá eiginleg umför, veggirnir eru hrundir.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-651:028 gata leið A 515778 N 552992
Upphlaðin torfbrú (sjá EY-219b) sést í mýri suðaustan við gistiheimili EY-226:007, þ.e. Bakkasel. Brúin var notuð á leið EY-651:028 sem lá að öllum líkindum frá bæ EY-226:001 að Bakkaseli EY-219b:001. Leiðin liggur þvert yfir áhrifasvæði Blöndulínu 3, sunnan við brúnna. Ekki er vitað hvar hún lá norðan við gistiheimilið Bakkael SE-226:007. Til suðurs sameinaðist hún heimreið EY-219b:016.
Leiðin sést sunnar en gistiheimilið, í fjallshlíð sem hallar til austurs.

Leiðin er víða 0,5-1,5 m á breidd. Við Nautá er hún eins konar skorningur ofan í gilið en annars er hún minni um sig.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-661 Fornl. á fleiri en 1 j. í Glæb

EY-661:003 *Melgötur* gata leið A 536005 N 580465

EY-661:003, horft til NNA.

"Upp undan túni á Syðrahóli heitir Stekkjarhall og þar var Hólsstekkur. Uppi í hlíðinni er Steinahjalli og ofan við hann Melgötuhólar. Götutroðningar ofan við hóla þessa kallast Melgötur, sem vera munu hluti af alfaravegi frá Þelamörk." Göturnar liggja um 100 m VNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Gatan liggur í mólendi í fjallshlíð. Svæðið er vel blautt og safnast vatn í götuslóðann.
Ummerki götunnar sáust innan fyrirhugaðs línustæðis en þau voru óskýr. Ekki er hægt að sjá hvað göturnar hafa legið upp að hólnum frá bænum, sennilega hefur verið gróið hefur yfir slóðann. Ein rás sást á fyrirhuguðu línustræði og var hún um 0,1 m á dýpt og gróin. Hún hlykkjaðist upp á Moldhaugahálsinn og var sjáanleg á um 10 m kafla þar sem hnit d var tekið. Hnit B og C eru ekki innan fyrirhugaðs línustæðis.
Staðurinn hefur verið heimsóttur þrisvar, 1998, 2008 og 2020. Gatan sést á um 617 m löngum kafla, þar af eru 437 m innan úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Hún liggur u.þ.b. N-S en um 60 m frá þeim stað þar sem hún sést syðst greinist hún í tvo slóða og liggur annar til NNA en hinn til NNV. Báðar greinar götunnar fjara út nærri merkjum Sílastaða (EY-272) og Garðshorns (EY-239).
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Brennihóll, ytri og syðri, 169 auk handskrifaðra viðbóta

4.2 Húnavatnssýsla

HV-249 Eiðstaðir

1392/1393: Skiptabréf.” ... Sem hustrc steinvnn Rafnsdotter hafde þa gefit Rafni syni sinum . oc afhent sira þordi. ... eidstader firer sextan hundrat.» DI, III, 481.
Um 1560: Minnisgreinir sr. Gottskálks Jónssonar um byggingu jarða sinna. “Eistader bigder fyrir kugilldi oc jocundal oc all...” DI, XIII, 560.
Um 1561-62: Minnisgrein sr. Gottskálks um bygging jarða sinna.” Bygt Eistastade Andresa m iij k[ugilldum... .” DI, XIII, 682.
1564: Próventugjörningur Ljóst Arngrímssonar. “ i annari grein fiell Jone til erfda epter modur sina .iijc. og xl alner betur j jordvne Eistodum.” DI, XIV, 310.
1566: Afgjaldareikningur af jörðum sr. Gottskálks Jónssonar. “bygt Andresi Eistadi j þriu ar... .” DI, XIV, 558.
20 hdr 1706. Jörðinni skipt í tvö býli en aðeins er eitt íbúðarhús.
1840: “Eiðstöðum, 20 hdr.” SSH, 108.
1847: 20 hdr. Bændaeign. JJ, 237.
1706: “Túnunum grandar vatnsuppgángur til stórmeina, so sýknast þau í mýri falla vilja, og er það peningahúsunum að stórskaða. Sami vatnsgángur gjörir jarðföll í túninu. Engjum grandar leirskriða úr brattlendi.” JÁM VIII, 349 1839: “Þar er meðalheyskapur, en gott til haga.” SSH, 108. 1920: Tún 6,6 ha, um 1/3 þýft, garðar 140m2. “Landrými er þar mikið og gnægð ræktanlegs land.” Húnaþing II, 232

HV-249:015 *Ullarlækur* örnefni þvottastaður A 462919 N 547192
“Ullarlækur, skammt fyrir norðan túnið,” segir í örnefnaskrá. Ekki er vitað hvar þvottastaðurinn var nákvæmlega en lækurinn er að miklu leyti innan áhrifasvæðis Blöndulínu 2020 og liggur miðlínan yfir hann á tveimur stöðum. Grasi gróin og þýfð hlíð sem hallar til austurs að Blöndu. Tún hafa verið ræktuð upp efst og neðst í henni.
Heimildamaður hélt því fram að Ullarlækur væri á umræddu svæði. Lækur rennur eftir hlíðinni innan línustæðis. Er hann fremur vatnslítill og rennur hann í rás og er því nokkuð djúpt niður á hann. Hugsanlegt er að farvegi hans hafi verið breytt þegar túnin í kring voru ræktuð upp þar sem skurðir voru grafnir til framræsingar og rennur lækurinn nú þar í gegn.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Eiðsstaðir, 2

HV-249:017 *Digravarða* varða óþekkt A 462678 N 545266
“Digravarða, varða í Bæjarás norðan við Bríkarlæk,” segir í örnefnaskrá. Varðan stendur á ílöngum klapparhól á ásnum, hátt ofan og suðvestan við bæjarstæði Eiðsstaða. Varðan er 25 m ANA við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Á Bæjarásnum eru víða klappir og grjóturð en þýfður mói inn á milli. Af honum er víðsýnt um Blöndudal og sér heim að bænum.
Varðan er hlaðin ofan á stórt bjarg. Það er um 1 m í þvermál og 0,5 m á hæð. Varðan sjálf er 0,6 m á hæð og 1 m í þvermál. Samtals er varðan því með bjarginu um 1,1 m á hæð. Hleðslan er ekki vönduð og ekki hægt að telja umför í henni. Hlutverk vörðunnar er ekki þekkt. Til greina kemur að hún sé eyktamark (nón kl. 15).
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Eiðsstaðir, 2

Digravarða HV-279:017, horft til norðausturs.

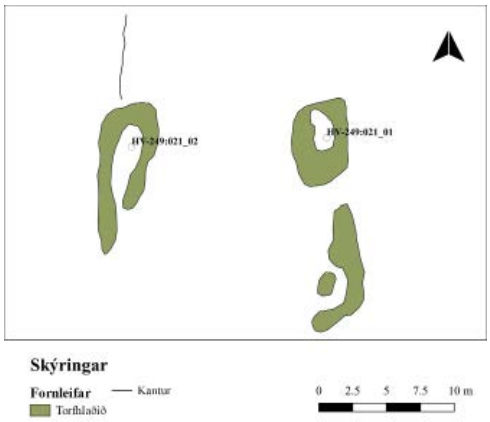
HV-249:020 heimild um leið A 462787 N 547188
“Kirkjuvegur háskalegur yfir Blöndu og þverá eina, sem Gilsá heitir. Hreppamannaflutníngur háskalegur yfir sömu þverá annarsvegar, en á aðra síðu brattlendi til Eldjárnsstaða,” segir í Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns frá 1712. Úttektarsvæði Blöndulínu 2020 liggur á tveimur stöðum yfir leið eftir vestanverðum Blöndudal, gegnum Eiðsstaði inn að Eldjárnsstöðum. Leiðin var fyrst skráð í tengslum við úttekt vegna Blöndulínu 2008 og var hún þá staðsett á vegarslóða sem liggur á tún neðst í hlíðinni og norðaustan við bæinn

á Eiðsstöðum. Þegar kort frá upphafi 20. aldar er lagt ofan á loftmynd má sjá að gamla leiðin sem þá var farin eftir dalnum (og hefur að líkindum verið lítið breytt öldum saman) lá nokkru ofar eða á sama stað og malarvegur inn að Eiðsstöðum og Eldjárnsstöðum. Skráningin var endurskoðuð þegar aftur var farið á vettvang árið 2020.
Vesturhlíðar Blöndudals eru talsvert brattar þegar komið er inn fyrir Gilsá og eru þær í nokkrum stöllum niður að ánni, að mestu grónar og stórþýfðar þar sem ekki eru slétt tún.
Engin ummerki sjást lengur um gömlu leiðina inn dalinn og eru þau að öllum líkindum horfin vegna vegagerðar.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM VIII, 349; Uppdráttur Íslands 53. Víðimýri

HV-249:021_1 tóft óþekkt A 462962 N 547285
Tvær mjög illgreinanlegar tóftir eru í hlíðinni neðan vegarins sem liggur að Eiðsstöðum, aðeins norðar en Ullarlækurinn [HV-249:015] og um 150 m ofan við ræktað tún. Tóftirnar eru í smá slakka í miðri brekkunni. Upphaflega voru þessar tóftir skráðar árið 2008 en farið var aftur á vettvang í ágúst 2020 til þess að mæla þær upp með nákvæmari hætti en áður hafði verið gert. Minjarnar eru á svæði sem er 19x17 stórt og snýr austur-vestur. Í umfjöllun hér á eftir fær hvor tóft sitt kenninúmer og hefst lýsingin á tóft 021_1 sem áður var skráð sem 021A. Lýsingunni var breytt til samræmis við túlkun skrásetjara og meiri nákvæmni í uppmælingum. Tóft

Tóft HV-249:021_1, horft til suðurs

Uppmæling af minjum HV-249:021.

021_1 er 48 m NNV við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Grasi grónar og þýfðar hlíðar sem halla brattar til austurs að Blöndu.
Hlíðin er afar þýfð en greina mátti tvær ógreinilegar tóftir og hugsanlega eitt tóftarbrot. Tóft A: Sú austari er 6x4,5 m að utanmáli og snýr í norður-suður. Breidd veggja er á bilinu 1,2 - 1,5 m. Breiðastir eru þeir að vestan. Hæð veggja er 0,3 - 0,4 m og sér ekki í grjóts í þeim. Ekki er afgerandi op á tóftinni en veggir eru mjög signir á norðurgafli þar sem ætla má að hafi verið op. Fast sunnan við tóft 021_1 er afar ógreinileg þúst sem gætu verið leifar mannvirkis. Hún er á barmi balans sem tóftirnar eru í og er um 9 m löng og 4 m breið.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

HV-249:021_2 tóft óþekkt A 462947 N 547285

Tóft HV-249_021_2, horft til suðurs.

Tóft 021_2 var áður skráð sem 021B. Hún er 10 m vestan við tóft 021_1 og er 51 m NNV við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Vestari tóftin er 8 x 4,5 m að utanmáli og er líkt og tóft 021_1 fremur ógreinileg sökum stórþýfis og gróðurs. Hún snýr einnig í norður-suður og er greinilegust nyrst. Op er á tóft í suðurenda. Svo virðist sem að vestur-langveggur sé 3 m lengri en austur-langveggur og nær hann lengra til suðurs. Heildarlengd tóftarinnar er því 11 m. Breidd veggja er 1 - 1,2 m og hæð þeirra er 0,3 - 0,4 m.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

HV-249:022 varða óþekkt A 462255 N 546158

Lítil varða er undir fuglaþúfu á gróðurrýrum melrima ofan og vestan við bæinn á Eiðsstöðum. Litlar tóftir 023 eru 50 m suðaustan við vörðuna og meint heystæði er 70 m sunnan við hana. Allar eru þessar minjar á breiðum og flötum hjalla vestan við Bæjarás, á milli nokkuð brattra hlíða sem eru í halla til austurs niður að Blöndu. Varðan er 20 m VSV við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Á melnum vex mosi og lyng en í kringum vörðuna og á henni vex einnig gras. Til austurs eru melar fram á hjallabrún en til vesturs eru blautar og grasgefnar mýrar.
Varðan er um 0,7 m í þvermál og 0,3 m á hæð. Ekki sést fjöldi umfara vegna gróðurs í hundaþúfu sem er ofan á vörðunni. Ekki er ljóst í hvaða tilgangi varðan var hlaðin.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Varða HV-249:022, horft til ASA

HV-249:023_1 tóft óþekkt A 462302 N 546130

Tvær óljósar tóftir eru í þýfðu deiglendi á milli þurra melrima austarlega á breiðum hjalla upp og vestur af bænum á Eiðsstöðum og sunnan við Blöndustöð. Minjarnar eru 50 m suðaustan við vörðu 022 og 55 m norðaustan við meint heystæði 024. Eru þær þétt saman á svæði sem er 6x6 m að stærð. Suðaustast á svæðinu er tóft 023_1 sem hér verður fjallað nánar um. Hún er 12 m ANA við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Í kringum tóftirnar og á þeim sjálfum vex valllendisgróður og mosi.
Tóftin er einföld og torfhlaðin. Hún er 2,6x2,4 m að stærð og snýr austur-vestur. Óljóst op er á henni í vesturenda. Tóftin er lítillega niðurgrafin og eru veggir hennar 0,2-0,3 m á hæð. Hlutverk hennar er ekki þekkt en helst kemur til greina að hey eða mór hafi verið geymdur í henni.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

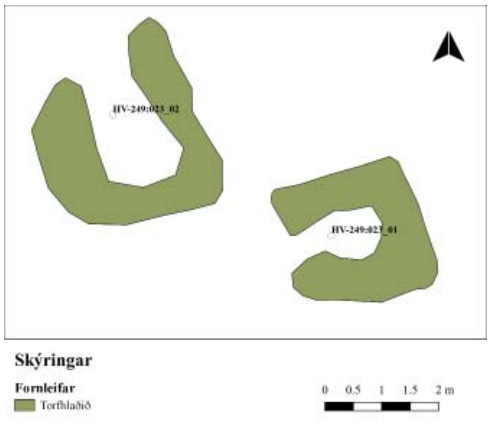
Tóft HV-249:023_1, horft til austurs.

HV-249:023_2 tóft óþekkt A 462298 N 546132

Tóft 023_2 er fast norðvestan við tóft 023_1 og er 9 m ANA við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Á melnum vex mosi og lyng en í kringum vörðuna og á henni vex einnig gras. Til austurs eru melar fram á hjallabrún en til vesturs eru blautar og grasgefnar mýrar.
Tóftin er ívið stærri en tóft 023_1 en veggir hennar eru meira úr lagi gengnir og er ógróið jarðvegsrof í botni

HV-249:023_2, horft til suðurs.

Uppmæling af tóftum HV-249:023.

hennar. Tóftin er torfhlaðin og 3,5x3 m að stærð, snýr norður-suður. Op er norðurgafli og líklega hefur ekki verið vegghleðsla á þeirri hlið. Veggir tóftarinnar eru 0,4-0,5 m á hæð og á þeim vex meiri elfting en annarsstaðar í næsta nágrenni. Um þessa tóft gildir það sama og tóft 023_1 að hlutverk hennar er ekki þekkt. Helst kemur til greina að hey eða mór hafi verið geymdur í henni.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-249:024 þúst heystæði A 462271 N 546084

Þúst HV-249:024, horft til suðurs.

Óljós þúst með rofi í miðju er á þurrum bletti við suðurenda lítils melrana sem varða 022 er á. Er þústin á breiðum hjalla upp og vestur af bænum á Eiðsstöðum og sunnan við Blöndustöð. Hún er 31 m VSV við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Til austurs eru melar fram á hjallabrún en til vesturs eru blautar og grasgefnar mýrar. Þústin er grasi vaxin og þýfð.
Staðsetning þústarinnar og umfang hennar bendir til þess að þarna hafi verið heystæði en ekki er útilokað að um náttúrumyndun sé að ræða. Þústin er 8x7 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Hún er 0,3-0,4 m á hæð. Nokkurt þýfi er fast norðaustan við þústina en er þó lægra en hún. Ekki er útilokað að mannvirkið hafi náð lengra í þá átt.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

HV-249:025 heimild um leið A 462575 N 545634
Á gömlu korti (Uppdrætti Íslands 53. Víðimýri) sem gefið var út árið 1923 er sýnd leið sem liggur frá bæ 001 til suðvesturs upp á Eiðsstaðaása þar sem hún tengdist öðrum leiðum sem lágu niður með Gilsá, upp með Gilsvatni inn á hálendið og niður í Sléttárdal. Ekki sáust skýr ummerki um þessa leið á vettvangi þegar úttektarsvæði Blöndulínu 2020 var tekið út á Bæjarásnum og nágrenni þess en úttektarsvæðið liggur yfir hana á stuttum kafla 300-350 m norðan við Digruvörðu 017.
Leiðin lá um deiglend og grösug sund og klapparása.
Nokkuð er um slóða innan jarðarinnar sem virðast vera farnir á fjórhjólum eða álíka farartækjum, einkum rétt neðan við Bæjarásinn. Má vera að einhver þeirra fylgi að hluta þessari gömlu leið sem lá frá bæ og til suðvesturs. Leiðin var staðsett gróflega út frá gamla kortinu þar sem hún er sýnd.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-273 Eyvindarstaðir

1255:"Kom þá Finnur af Eyvindarstöðum og þeir fjórir. Eigi fengust fleiri fyrir vestan Vatnsskarð." Sturlunga saga II, 691-692.
40 hdr 1708. Hólastólseign. Hálfkirkja var á jörðinni. Landnámsjörð. Jarðarinnar geti í Sturlungu. Sturlunga saga II, 179. 1380: Kaupmálabréf."...gaf fyrrnefndr besse þorde syne sinum heiman jord a eyuindarstodum fyrir niutighe hundratha... ." DI III, 351.
1453: "seljandi jarðarinnar sagði hálfkirkjuskyld á henni ..." DI V, 116-117.
1486: Jarðarinnar getið. DI V, 352.
1468:Jarðakaupsbréf." hier j mote gaf tittnefndr eigill optnefndum þorleifi jordina alla aa eyuindarstödum er liggr j blaundudal j holakirkiusokn... ." DI V, 515.
1471: Vitnisburðarbréf gert í kirkjunni á Eyvindarstöðum. DI V, 612.
1476: Vottað um skipti bræðranna Þorleifs og Einars Björnssonar eftir Árna bróður þeirra." ... Enn þorleifur biornsson i sinn hlut iordina skard i langadal eda eyuindarstadi i blaundudal... ." DI VI, 74.
1495: Testimentisbréf Solveigar Björnsdóttur. " hier til anam(n)a ec þeim til eignar bolstadarhlid og eyuindarstadi ... ." DI VII, 245.
1498: Vitnisburðarbréf þess efnis að Björn Þorleifsson afhenti mágum sínum, Grími Jónssyni og Eyjólfi Gíslasyni, í arf eiginkvenna sinna." ...helgu þorleifsdottur og gudnyar þorleifsdottur. Systra sinna. Til fullrar eignar med handabande j arflausn eppter fodur sinn og modur. .... Þessar jarder er suo heita. Stæri akra j blonduhlid j skagafirdi. Eyvindarstadi j blondudal." DI VII, 404.

1550: Skrá um eignir Hóladómkirkju og Hólastóls eftir fráfall Jóns Arasonar biskups.”Med Eiuindarstödum .vj. kugillde. landskylld. ij. c. og og suara prestir.” DI XI, 868.
1552:Skýrsla og reikningar Eggerts Hannesson yfir jarðeignir sem Jón Arason hafði selt frá Hólastól og fengið í staðinn. Jarðir fengnar í staðinn «...Eyvindarstader lxxx [hdr].» DI XII,462.
1559: Reikningar Hólastóls. “ Eyuendastodum. - kug. oc. .ij. .c. med tiundum - .vj.” DI XV, 229.
1569: “Suo oc kom þar fram fyrir oss kaupbref med godra manna jnciglum suo hliodandi at biskup heitinn Jon godrar minningar hefdi golldit Joni Halldorssyni ytra Vallhollt fyrir xl c j Eyu[i]ndarstodum j Blondudal.” DI XV, 280.
Skipti eftir Þorleif Grímsson. “ J fyrstu [skijfftest mier Orme Stullasyne med riettu hlutfalle i motz vid adra Erfingia Þorleifs heitins. ... Eivindarstader xl c.” DI XV, 290; Jarðaskipti.
“ Enn fyrir Seliahlijd oc Eyuendarstadapart er greindur Ereckur hafdi adur skrifadri sinne dottur Halldoru gefid oc af henne uar gengit skylldi hun hallda adur skrifada jord Tiarner.” DI XV, 310.
1708: “Afrétt engin nema Eyvindastaðaheiði, sem liggur fram frá Ugludalslandi fyri austan Blöndu. Hjer hefur áður afrjettur verið, vide Selland ut supra.” JÁM VIII, 356.
1708 eru eyðihjáleigur Jökulgerði og Þrætugerði.
1839: Eyvindarstöðum, 30 hdr.” SSH, 107.
1847: 40 hdr. Bændaeign. JJ, 238.
1708: “Túninu grandar smálækir, sem renna úr brattlendi og bera á völlinn leir og sand til stórskaða, sem verður við varðað. Enginu grandar í sama máta smálækir úr brattlendi, sem bera á þær grjót og leir til stórskaða, sem áeykst árlega.” JÁM VIII, 357.
1839: “Þar er sæmileg beit sumar og vetur og góður heyskapur.” SSH, 107-108. 1920: Tún 7 ha, 2979m2. “Tún er þar gott og samfellt út og suður frá bænum að mestu ræktun af framræslu. Landgott er á hálsinum og landið ágætlega gróið.” Húnaþing II, 208

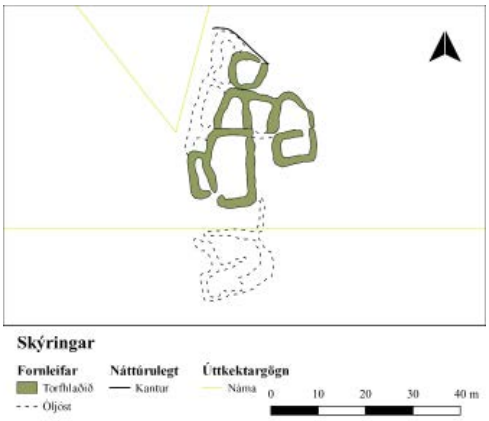
HV-273:012 *Jökulgerði* bæjarstæði býli A 463363 N 547358

Jökulgerði HV-273:012, horft til vesturs.

1708: “Jökulgerði heitir eitt örnefni hjer í landinu, sem líklegt þykir að einhvörn tíma hafi bygt verið, því þar sjást enn tóftarústir og hjer og hvar deili til túngarðsleifa, sem þó er mjög uppblásið. Það þykjast menn heyrt hafa, að um þetta landspláts hafi einhvört sinn fyri manna minni þræta verið millum jarðanna Eyvindastaða og Bollastaða, en það menn lengst til minnast, þá hefur þetta land verið eignað Eyvindastöðum og þaðan brúkað. Ekki má hjer aftur byggja því túnstæði er ei annað en melholt og grámosamóar, og land er mestalt holt og melar.” Heimildamaður taldi býli þetta hafa verið nærri merkjum Bollastaða og Eyvindarstaða, niður við árbakka. Talið er að ef til vill hafi núverandi bílvegur verið lagður yfir það. Áætluð staðsetning býlis er um 1 km suðvestan við vörðu HV-273:029. Farið var aftur á vettvang í ágúst 2020 og möguleg ummerki um minjar á þessum stað mæld upp. Lýsingunni var breytt lítillega til samræmis við túlkun skrásetjara og meiri nákvæmni í uppmælingum. Minjarnar eru 76 m SSA við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Valllendismói, stórþýfður. Snarbrattur hamar er niður að Blöndu sem er skammt neðan og austan við en brött brekka er upp að vegi til vesturs.
Ekki sést til mannvirkjaleifa á þessum stað en hér er dálítil bunga, stórþýfð og vaxin dökku grasi þar sem leifar kunna að leynast. Er hún 11x6 m að stærð og um 0,4 m á hæð. Bungan snýr NNA-SSV. Óljóst framhald af henni er til SSV þar sem er stórþýfi.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM VIII, 357

HV-273:015 *Réttarnes* tóft rétt A 462963 N 548048
“Réttarnes. Nes sunnan við mýrina, ber lægra á,” segir í örnefnaskrá. Réttarnes er lítið nes á austurbakka Blöndu sem gengur út til vesturs frá hærri og brattari bökkum árinnar. Á Réttarnesi er stór skilarétt um 700 m sunnan við bæjarstæði Eyvindarstaða 001 og 90 m norðaustan við op frárennslisganga fyrir Blönduvirkjun. Ofan og neðan við opið hefur miklum jarðvegi verið ekið í farveg Blöndu í tengslum við virkjunarframkvæmdir og til þess að koma í veg fyrir landbrot af völdum árinnar. Réttartóftin er fast suðvestan við svæði þar sem jarðvegi, einkum

Uppmæling af rétt HV-273:015.

Rétt HV-273:015, horft til vesturs.

möl og grjóti, hefur verið ekið niður í farveginn. Slóði liggur meðfram tóftinni að norðaustanverðu að þessu svæði og hefur hann raskað nyrsta hluta tóftarinnar. Réttin var skráð á vettvangi árið 2020 í tengslum við úttekt á Blöndulínu 2020. Til skoðunar er að jarðvegsnámur BAN-3 verði á grjóteyrum í farvegi Blöndu, vestan undir bökkum hennar í landi Eyvindarstaða. Réttin er utan námusvæða en aðeins 3 m utan við syðstu námuna og ná mörk hennar því inn á friðhelgað svæði í kringum hana (15 m frá ystu mörkum).
Sléttað tún er sunnan við réttina á Réttarnesi og einnig eru sléttuð tún uppi á breiðum stalli austan við nesið. Stórþýft og mjög grösugt er innan réttar og í kringum hana.
Norðurhluti tóftarinnar er nokkuð vel greinanlegur en mikill og hár grasgróður byrgði sýn þegar skráning fór fram seint í ágúst. Suðurhluti tóftarinnar er mjög illgreinanlegur vegna þess hve þýft er þar og mikill gróður. Sá hluti stendur lægra. Heildarstærð réttarinnar (eða þess hlutar hennar sem hægt var að greina á vettvangi) er 56x28 m og snýr hún norður-suður. Norðurhlutinn er 36x28 m stór og snýr eins. Suðurhlutinn er 20x16 m stór og snýr líka norður-suður. Lýsingin hefst á norðurhluta tóftarinnar. Suðvestast í henni er tvö hólf sem eru langgreinilegust og virðast yngst. Í veggjum þeirra eru grjóthleðslur og standa þær vel. Stærra hólfið er 13,5x7,5 m að innanmáli og snýr norður-suður. Op er inn í það í suðvesturhorni. Minna hólfið er samsíða og austan við og er 7x2 m að innanmáli. Op er á því í suðausturhorni. Þar sem hleðslur standa best í norðurvegg stærra hólfsins eru þær 1,1 m á hæð innanmáls og þar sjást 6 umför. Veggir í þessum torf- og grjóthlöðnu hólfum eru aðeins farnir að síga saman og eru hæstir 0,5-0,6 m utanmáls. Önnur hólf í suðurhluta tóftarinnar eru að mestu torfhlaðin. Þau eru fimm talsins sem eru nokkuð vel greinanleg og eru svipuð að stærð, 5-7x4-5 m að innanmáli. Ekki sjást skýr op á þeim öllum. Þrjú mjög óljós hólf eru að auki í þessum hluta tóftarinnar, norðvestast, frammi á árbakkanum. Þau eru ílöng að lögun, tvö nyrstu eru 9 m löng og 2,5-3 m breið. Syðsta hólfið af þessum þremur er 3x3 m að innanmáli og virðist sem að minna torf- og grjóthlaðna hólfið, sem nefnt var í upphafi lýsingar, hafi verið hlaðið ofan í það að hluta. Veggir í torfhlöðnu hólfunum sem sjást nokkuð greinilega eru víða 0,4-0,6 m á hæð. Í suðurhluta tóftarinnar eru tvö til þrjú hólf en sem fyrr segir er mjög erfitt að greina þar á milli veggja og þýfis. Ekki er augljóst hvar almenningurinn hefur verið í tóftinni, mögulega er hann siginn í gróður og þýfi í suðausturhluta tóftarinnar ásamt fleiri hólfum. Ekki er vitað hvenær síðast var réttað hér en ljóst er að réttin hefur tekið breytingum á síðasta notkunarskeiði þegar hlutar hennar voru endurhlaðnir úr torfi og grjóti.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Eyvindarstaðir, 1

HV-273:020 gata leið A 464243 N 547852

Gata HV-273:020, horft til SSA.

"Selás [019]. Ás austan við grófarsundið (þar reiðgötur)," segir í örnefnaskrá. Samkvæmt heimildamanni liggur Selás eftir jörðinni endilangri, frá suðri til norðurs. Áætluð Blöndulína (2008) liggur örugglega yfir Selásinn og líklega göturnar einnig. Ekki sáust skýr ummerki um leiðina á vettvangi 2008 en þegar farið var aftur á staðinn 2020 var hægt að rekja leiðina og sést hún vel á loftmyndum. Er varða 029 við þessa leið. Úttektarsvæði Blöndulínu 2020 liggur þvert yfir leiðina.
Leiðin liggur norður-suður eftir þurrum melum í austanverðum Blöndudal. Grasi grónar hallamýrar eru ofan og neðan við melbrúnina.

Leiðinni var aðeins fylgt á stuttum kafla innan úttektarsvæðis en hægt er að framhald hennar á löngum köflum á loftmynd til norðurs og suðurs. Ofan og neðan við vörðu 029 sjást víða óglöggar götur sem hafa sömu stefnu. Má ætla að þetta hafi verið alfaraleið ofan byggðar í dalnum. Hún er ekki merkt á Uppdrátt Íslands 53. Víðimýri sem gefinn var út árið 1923.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Eyvindarstaðir, 2

HV-273:024 *Réttarvað* heimild um vað A 463156 N 547794

"Réttarvað (Gamalt vað á Blöndu undan Litlaklifi, nú eyðilagt)," segir í örnefnaskrá. Réttarvað hefur verið á Blöndu í nágrenni við skilarétt 015 sem Réttarnes dregur nafn sitt af. Víða rennur Blanda í þröngu og hömrum girtu gljúfri en sunnan við Réttarnes breiðir áin aðeins úr sér og hægara um vik að fara yfir hana þar en víða annarsstaðar. Ekki fengust upplýsingar um nákvæma staðsetningu vaðsins en líklegt er að það hafi verið á svipuðum slóðum og bílvað sem liggur niður af túnum í landi Eyvindarstaða, yfir ána við grjótgarð sem gengur út í farveginn frá vesturbakkanum í landi Eiðsstaða. Áætluð staðsetning vaðsins var skráð á vettvangi árið 2020 í tengslum við úttekt á Blöndulínu 2020. Til skoðunar er að jarðvegsnáma BAN-01 verði á grjóteyri niður við Blöndu í landi Eiðsstaða þar sem vaðið lá yfir ána. Fram kom í tilvísun hér að ofan að búið sé að eyðileggja vaðið, líklega af eldri framkvæmdum.

Réttarvað HV-273:024, horft til norðvesturs.

Talsverðar breytingar hafa orðið á ánni og farvegi hennar á þessum slóðum vegna framkvæmda við Blönduvirkjun en op frárennslisganga virkjunarinnar er litlu neðar og norðar í ánni.
Ekki sjást önnur ummerki um Réttarvað á bökkum Blöndu en bílslóði. Ekki er víst að Réttarvaðið hafi verið á nákvæmlega sama stað en það hefur verið á milli bílvaðsins og réttar 015.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Eyvindarstaðir, 3

HV-273:029 varða óþekkt A 464236 N 547856

Varða er við leið 020 um 860 m suðvestan við vörðu HV-273:030 og 1,2 km austan við rétt 015. Varðan var skoðuð aftur í ágúst 2020 þegar hún var mæld upp með nákvæmum hætti. Lýsingunni var ekki breytt. Varðan er 70 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varða er á gróðurlítilli melbungu sunnan við grasi gróið og þurrt lækjardrag í brekku mót vestri, ofarlega í landi Eyvindarstaða.
Varðan er hrunin og vel gróin. Hún er um 0,7 m í þvermál og um 0,4 m á hæð. Gróið grjót umhverfis. Meðalstórt skófum vaxið grjót í vörðu.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða HV-273:029, horft til norðurs.

HV-273:030 varða samgöngubót A 464681 N 548591

Varða er rétt innan við landamerki móti Barkarstöðum, um 860 m norðaustan við vörðu HV-273:029. Leið 031 liggur að vörðunni úr norðri. Varðan var skoðuð aftur í ágúst 2020 þegar hún var mæld upp með nákvæmum hætti. Lýsingunni var ekki breytt. Varðan er 127 m suðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Er á blásnum, ílöngum mel sem liggur austur-vestur.
Varðan er niðurfallin og er hundaþúfa ofaná henni. Hún er því vel gróin og steinar skófum vaxnir. Varðan er um 1 x 1,2 m í grunninn, snýr austur-vestur. Hún er um 0,3 m há. Steinar meðalstórir.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða HV-273:030, horft til vesturs

Leið HV-273:031, horft til suðurs.

HV-273:031 gata leið A 464613 N 548781

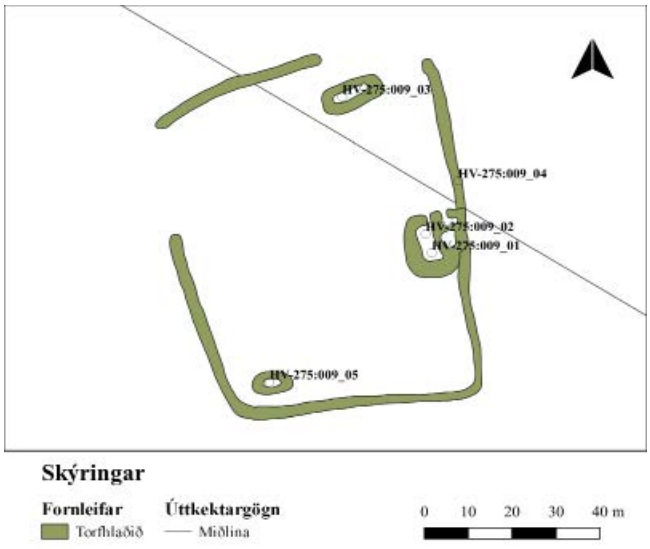
Djúp gata er ofarlega í hlíðinni ofan og austan við Eyvindarstaði. Hún liggur til suðurs af leið HV-289:019 litlu vestan við merkin á milli Eyvindarstaða og Barkarstaða HV-289. Úttektarsvæði Blöndulínu 2020 liggur þvert yfir leiðina.

Leiðin liggur um stórþýfðan móa. Þar sem lágir hólrimar standa upp úr móanum er oft gróðurlaust.

Götunni var fylgt á stuttum kafla innan úttektarsvæðis þar sem hún skarast við leið HV-289:019. Hún liggur norður-suður og við vörðu 030 greinist hún í tvær götur sem liggja annars vegar áfram til suðurs en hins vegar sést hún á stuttum kafla þar sem hún beygir til suðvesturs, niður hlíðina. Gatan er ógróin og er 0,5-0,8 m djúp. Víðast er bara ein gata greinanleg sem er 0,3-0,5 m á breidd. Hún er enn farin af búfénaði. Ekki er ljóst hvert eða hvaðan leiðin liggur. Hún er ekki merkt á Uppdrátt Íslands 53. Víðimýri sem gefinn var út árið 1923.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-275 Bollastaðir

Uppmæling af minjum HV-275:009.

"sá atburðr varð norðr í Blöndudal, á þeim bæ er á Bollastöðum heitir, at tvær dætr húsfreyju þeirar sem þar bjó ok Gulaug hlét gengu út um kveldit fyrir nökkura nauðsyn, ..." Þorláks saga C. Biskupa sögur II, 277.

1318: Eign Bólstaðarhlíðarkirkju. DI II, 47.

1708 eru girðingar á tveimur stöðum þar sem eyðibýli gætu hafa verið annað kallaðist Sveinskot. 20 hdr 1708.

1839: "Bollastöðum, 20 hndr." SSH, 107.

1847: 20 hdr. Bændaeign. ["A.M. Telur hér með eyðihjáleiguna, Gerðar."] JJ, 238.

1708: "Túninu grandar lækur úr brattlendi, sem gjört hefur grjótskriðu um þvert túnið og ónýtist því mikið stykki úr vellinum; so og jetur vatn neðan völlinn, so grasrótin dettur niður allvíða, og verða af þessu grasleysugryfjur. Enginu granda smálækir, sem bera á það grjót og sand til stórskaða að þessu." JÁM VIII, 355.

1839: "Það [er] góð kostajörð til beitar og slægna." SSH, 107.

1920: Tún 6 ha, garðar 1788m2. "Eldra túnið er mjög brattlent, en nýræktir eru á framræstum mýrum sunnan þess, meðfram ruddum vegi sem liggur til heiðar.» Húnaþing II, 207

HV-275:009_1 *Girðingar* heimild um stekk A 463874 N 544564

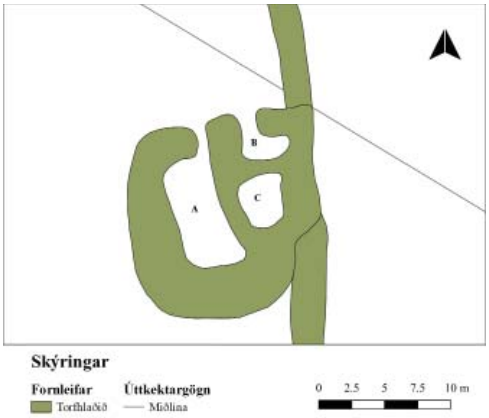
Í Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalín frá 1708 segir: «Girðíngar kallast og annað örnefni hjer í

landinu, sem nær liggur bænum. Þar er nú stekkur frá Bollastöðum. Hjer sjást og gömul byggíngamerki af túngarðsleifum og tóftarústum. Enginn veit hjer um þessa bygð framar að undirrjetta." "Stekkjarhamar heitir einu nafni stykkið milli Stekkjarmýrar og Stekkjarlækjargils. Nafn þetta er sennilega ungt og þannig til komið, að neðan hamranna var stekkur frá Bollastöðum á seinni öldum [034]. En eldri stekkur mun hafa verið, þar sem nú nefnist Sveinskot ... Seinna mun þar hafa verið einsetubýli með dvalarmanni að nafni Sveinn. Glöggar rústir eru enn, einnig túngarðslægi," segir í örnefnaskrá. "Það er Þvergil. Milli þess og Bollastaða eru rústir gamallar hjáleigu, Sveinskots. Norðvestan í þessari bungu eru Seljabrekkur [sjá 039], og var þar áður skógur, sem hét Seljabrekkuskógur," segir í Föðurtúni eftir Pál V.G. Kolka. Sveinskot er um 320 m ofan við Blöndu og er á miðju úttektarsvæði Blöndulínu 2020. Líklegt er að býlið Sveinskot hafi verið byggt á Stekkjarstæðinu. Býlinu tilheyra þrjár tóftir auk túngarðs. Alls er svæðið um 80 x 68 m að stærð.
Sveinskot er í þýfðri aflíðandi brekku. Grasi gróið er umhverfis kotið en brattara upp (austur) af svæðinu og lynggrónara.
Lýsingin hefst á meintu stekkjartæði 009_1. Ekki sjást merki um stekkinn en líklegt er að bæjartóft 009_2 hafi verið byggð ofan á stekkjarstæðinu.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM VIII, 355; Ö-Bollastaðir, 5; Páll V.G. Kolka. Föðurtún, 135

HV-275:009_2 *Sveinskot* bæjarstæði bústaður A 463874 N 544566
Bæjartóftin er byggð upp við austurhlið túngarðs 009_3. Hún er um 15 x 14 m að stærð og snýr norður-suður. Í henni sjást þrjú hólf, eitt í vesturhelmingi og tvö í austurhelmingi. Vesturhólfið A og nyrðra hólfið B í austurhluta hafa bæði op til norðurs. Ekki sést inngangur í syðra hólfið C í austurhluta en líklega hefur verið innangengt í það úr nyrðra hólfinu. Breidd veggja er 1,5-3,5 m og eru

Tóft HV-275:009_2, horft til norðvesturs.

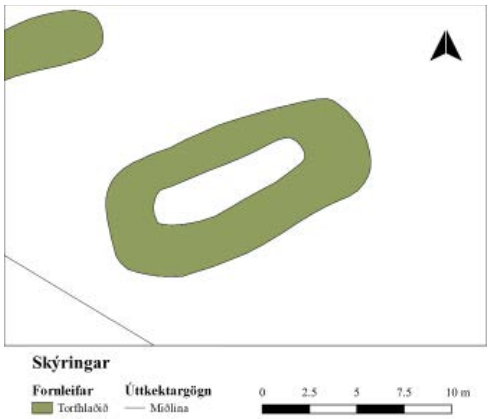
Uppmæling af tóft HV-275:009_2

útveggir breiðastir. Hæð veggja er um 50-80 cm að innan, hæst í suðvesturhorni og vestantil í tóftinni, en um 50-60 cm að utanverðu. Hólf A er um 8,5 x 4 m að innanmáli, hólf B um 1,5 x 3,5 m og hólf C um 4 x 3,5 m. Mikið gras vex í tóftinni og hún er grænni en umhverfið en grjót sést á stöku stað.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-275:009_3 tóft útihús A 463852 N 544598
Um 28 m NNV af bæjartóft 009_2 er einföld tóft sem snýr ANA-VSV. Hún er um 14 x 6,5 m að stærð; breidd

Tóft HV-275:009_3, horft til VNV.

Uppmæling af tóft HV-275:009_3.

veggja er víðast 2-2,5 m og hæð 30-40 cm. Ekkert op er sjáanlegt. Mikið gras vex í tóftinni sem er grænni en umhverfið og sést ekki grjót í veggjum. Tóftin hefur líklega tilheyrt býlinu í Sveinskoti.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-275:009_4 garðlag túngarður A 463879 N 544579

Torfhlaðinn túngarður sést umhverfis stærstan hluta svæðisins, alls um 80 x 68 m að stærð. Hann afmarkar ferhyrnt svæði og snýr NNV-SSA. Garðurinn um 2,5 m breiður og er hæstur um 40 cm á suður- og austurhlið en lækkar norðan og vestantil og er hann ekki greinanlegur á um 22 m kafla austast á norðurhlið og á um 25 m kafla nyrst á vesturhlið.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Túngarður HV-275:009_4, horft til SSV.

HV-275:009_5 tóft útihús A 544564 N 544532
Á loftmynd markar fyrir tóft í suðvesturhorni svæðisins, um 38 m frá bæjartóft 009_2, en hún sást ekki á vettvangi vegna gróðurs. Tóftin virðist einföld, um 9,5 x 5 m að stærð og snúa vestur-austur. Breidd veggja er líklega um 1,5-2 m. Tóftin hefur að öllum líkindum tilheyrt býlinu í Sveinskoti.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-275:040 heimild um leið
"Ofan við beitarhúsin hækkaði landið nokkuð og verða þá fyrst melhólar nokkrir austan við reiðgöturnar, og nefnast þeir Selhólar. Neðan þeirra er vallendissvæði, og sér þar til rústa. Sennilegt, að þarna séu gamlar selrústir, þar sem nafngiftir allt um kring benda til þess." segir í örnefnaskrá.
Reiðgöturnar hafa að öllum líkindum legið yfir það svæði sem var tekið út fyrir Blöndulínu 2020. Engin ummerki um þær fundust á þessum slóðum og e.t.v. líklegt að þær hafi verið þar sem nú liggur malarvegur upp á heiði.
Heimildir: Ö-Bollastaðir, 10

HV-275:044 tóft heystæði A 464784 N 543951

Ferhyrndur pallur, líklega heystæði, er um 80 m suðvestur af vegi sem liggur til SSA frá Bollastöðum, um 60 m SSV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Umhverfis pallinn er þýfður grasmói, lynggrónara og rofabörð á köflum austur og norður af. Lækur rennur til norðvesturs um 7 m norðan við pallinn.
Pallurinn er ferhyrndur, um 12 x 8 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Hann er 40-50 cm hár vestantil en um 1 m austantil. Smáþýfðara er uppi á pallinum en umhverfis. Pallurinn er grasi gróinn og ekki sést í grjót. Ekki mótar fyrir innanmáli.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Tóft HV-275:044, horft til norðausturs.

HV-275:045 varða óþekkt A 464505 N 544069
Vörðubrot er á hól um 260 m suðvestur af vegi sem liggur til SSA frá Bollastöðum, um 108 m SSV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Hóllinn er mosa og lyngvaxinn, hálfhvítur af hreindýramosa. Lítill kofi er um 118 m sunnan við vörðuna, handan girðingar. Grasi vaxið lækjargil er norðan við hólinn og þyrping af svipuðum melhólum norðvestur af honum.
Varðan er hrunin og er grjótdreifin um 20 cm há og 1 x 1,3 m að stærð. Grjót er allt skófum vaxið. Fuglaþúfa er um 1 m norðan við vörðubrotið. Hlutverk vörðunnar er óþekkt en mögulegt er að hún hafi vísað á sel 039.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

HV-275:046 þúst óþekkt A 464526 N 544316

Óljóst mannvirki er 90 m vestan við malarveg, 245 m norðan við vörðu 045 og 115 m norðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020, ofan í gömlum lækjarfarvegi er tóft.
Sund er á milli hárra melhóla og í því vex mikið og grænt gras.
Á þessum stað er greinileg brún í sundinu. Hún virðist regluleg og er líklega mannaverk. Hugsanlega hefur þarna verið tóft sem er nú alveg sigin og óljós. Þústin er 9,2 x 8,6 m að stærð og snýr austur-vestur. Þúst er grafin inn í brekku sem er aflíðandi til vesturs. Ytri brún austurveggja er mjög óljós. Norður- og suðurveggur eru nokkuð skýrir og eru hæstir til austurs en lækka smám saman til vesturs. Innanmál þústarinnar er skýrt, um 5,5x5 m á stærð og hæð veggja er frá 1,2-0,3 m á hæð, hæst á vesturvegg að innanmáli. Ekki sést í grjót í veggjum. Ekki er ljóst hvaða hutverki þústin hefur gegnt.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Þúst HV-275:046, horft til austurs.

HV-275:047 varða óþekkt A 465055 N 543992

Varða er á lágum melhól, 167 m norðaustan við malarveg, 100 m norðaustan við vörðu 048 og 110 m NNA við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Varðan er ein af þremur vörðum sem eru í röð og eru innan við úttektarsvæði Blöndulínu.
Melhóllinn er nokkuð grýttur en þó glyttir í lynggróður á stöku stað.
Varðan er alveg hrunin og samanstendur af 5 stórum steinum sem er eru skófum vaxnir. Grjótdreifin er um 1x1 m að grunnfleti og 0,3 m á hæð. Víðsýnt er til suðurs og vesturs. Vörður 048 og 047 eru í röð samsíða girðingu norðar og gætu hugsanlega markað skil í landinu.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða HV-275:047, horft til vesturs.

HV-275:048 varða óþekkt A 464956 N 543968

Varða er 65 m norðaustan við malarveg, 100 m norðan við vörðu 050 og 37 m NNA við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Varðan er ein af þremur vörðum sem eru í röð og eru innan við úttektarsvæði Blöndulínu.
Varðan er á lágum melhól sem er vaxinn lyngi og hreindýramosa og glittir í mel hér og þar.
Varðan er um 1x1 m á stærð að grunnfleti og um 0,4 m á hæð. Hún er hlaðin úr meðalstóru grjóti sem er skófum vaxið og er talsvert hrunið úr henni. Gróið er við botn hennar og er víðsýnt til vesturs og suðurs og má sjá til varða 050 og 054 frá henni. Vörður 055 og 056 eru í röð samsíða girðingu norðar og gætu hugsanlega markað skil í landinu.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða HV-275:048, horft til vesturs.

HV-275:050 varða óþekkt A 464984 N 543873

Varða HV-275:050, horft til vesturs.

Varða er á lágum og lítt grónum melhól sem er 83 m austan við malarveg sem liggur upp á heiðar, 100 m sunnan við vörðu 048 og 30 m suðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Melhóllinn er grasigróinn í kringum vörðuna en annars er hann grýttur.
Varðan er grjóthlaðin og er um 1x1 m að grunnfleti og 0,5 m á hæð. Hún er hlaðin úr meðalstóru grjóti og þunnum grjóthellum og er grjótið vaxið gulum og grænum skófum. Nokkrir grónir steinar eru í kringum vörðuna sem hafa mögulega hrunið úr henni. Víðsýnt er til vesturs og suðurs og einnig sést til vörðu 055 og vörðu 056. Ekki er ljóst hvaða hlutverki varðan hefur gegnt en gæti hugsanlega tengst vörðum 055 og 056.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

HV-275:051 gata leið A 466242 N 543110

Leið HV-275:051, horft til suðurs.

Sjá má götur á óþekktri leið um 160 m vestan við merkjagirðingu milli Bollastaða HV-275 og Steinár HV-285 og 1,5 km suðaustan við vörðu 050. Leiðin liggur þvert í gegnum úttektasvæði Blöndulínu 2020.
Leiðin liggur í gegnum stórþýfðan fjalldrapamóa.
Fjórar moldargötur liggja norður-suður á 200 m breiðu svæði og eru um 0,3-0,6 m djúpar og um 0,3-0,5 m á breidd. Vestustu götunni var fylgt á stuttum kafla en var svo rakin á loftmynd. Göturnar hafa allar sömu stefnu og sjást vel á 1 km löngum kafla þar sem þær liggja í gegnum stórþýfðan fjalldrapamóa. Ekki er vitað hvaðan eða hvert göturnar liggja og er líklegt að um fjárgötur sé að ræða.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-279 Stafn

30 hdr 1708. Bænhús var á jörðinni.
1486: Jarðarinnar getið í bænhúsaskrá., DI V 352.
Kuml fannst í landi jarðarinnar. Kuml og haugfé, 130.
1708 eru tvær eyðihjáleigur á jörðinni Stafnskot og Þorbjarnarstaðagerði. JÁM VIII, 371. Melkot og Teigakot einnig eyðibýli.
1708: "Túninu grandar bæjarlækurinn og ber á völlinn grjót og sand til stórskaða. Engjar öngvar nema hvað hent er úr úthögum í fjallshlíðum, sem þó er mjög grýtt og sendið, sem áeykst árlega." JÁM VIII, 370 1841: "Hún á mikið og gott land fram og upp til heiðar." SSH, 117. 1920: Tún 5 ha, garðar 4639m2. "Túnið er ræktað upp úr samfelldum valllendismóum norðan Stafnklifs." Húnaþing II, 205

HV-279:021 *Kiðjaskarð* sögustaður A 476960 N 544981
"Frá Stafni og Hvammi liggja leiðir til fjalls og sameinast í Kiðjaskarði. Gegnum það er vegur í Mælifellsdal í Skagafirði. Í Kiðjaskarði söfnuðust saman flokkar þeirra Kolbeins unga og Gissurar Jarls fyrir Örlygsstaðaorustu.»
Fyrirhugað línustæði Blöndulínu liggur um Kiðaskarð suðaustanvert.
Malarvegur liggur um Kiðaskarð. Víðast er lynggróið í skarðinu en brattar fjallshlíðar til beggja handa. Tvö lítil stöðuvötn eru austan vegar neðan við Kirkjuburst.
Ekki er vitað hvar í Kiðaskarði flokkar Gissurar og Kolbeins söfnuðust saman.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Páll V.G. Kolka. Föðurtún, 124

HV-279:023 *Moldbakkanes* náma mógrafir A 471988 N 542893
Samkvæmt heimildarmanni, Sigursteini Bjarnasyni, voru mógrafir í Moldbakkanesi vestan við Svartá, móts við merkin milli Kúfastaða og Stafns. Í örnefnaskrá segir: "Vestan Svartár, gegnt Gegnislæk áðurnefndum, er Moldbakkanes.Mógrafasvæðið er rúmum 40 m vestan við Svartá og tæpum 90 m suðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Mógrafanes liggur hátt yfir ánni og er um 4 metra há brekka frá nesinu niður að ánni. Svæðið er grasi vaxið, stórþýft og mýrlent. Nokkrir djúpir lækjafarvegir liggja niður það og að ánni.
Ekki sáust nein skýr ummerki um mógrafir á svæðinu. Þarna sjást nokkrar mjög óreglulegar dældir sem minna lítið á mógrafir og tengjast fremur lækjarfarvegunum á svæðinu. Aðeins á einum stað var hugsanleg mógröf, dæld sem var 1x3 m að stærð en samt fremur óregluleg. Hún er um 0.7 m á dýpt og þurr.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Stafn, 3

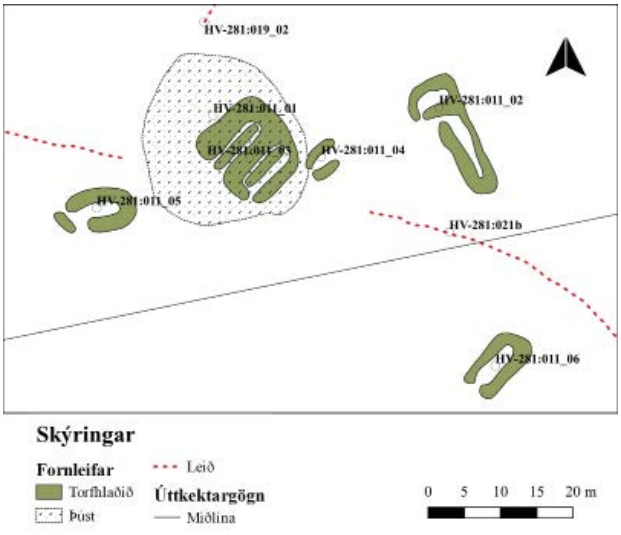
HV-279:024 varða landamerki A 472726 N 543373
Varða er á grýttum melhól sem er 735 m norðaustan við Svartárdalsveg (734), 139 m suðvestan við leið 022 og 7 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Kringum melhólin er lyngmói.
Varðan er um 1 m í þvermál og 0,9 m á hæð. Hún er hlaðin á nokkuð stóran stein samanstendur af þremur steinum sem eru skófum vaxnir. Í kringum vörðuna er grjót sem hefur líklega hrunið úr henni. Víðsýnt er í allar áttir frá vörðunni. Ekki er ljóst hvaða hlutverki varðan hefur gengt. En hún gæti tengst leið 022. Þó er ekki hægt að útiloka að hún tengist landamerkjum Kúfastaða (og Stafns en samkvæmt landamerkjum RALA eru landamerkin um 60 m norðan við vörðuna.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Varða HV-279:024, horft til suðvesturs.

HV-281 Kúastaðir

20 hdr 1708.
Bænhús var á jörðinni. Kúga- eða Kugastaðir rétt heiti að mati HÞ. HÞ: "Rannsókn og leiðrjettingar" Árbók 1923, 64.
1486: Jarðarinnar getið í bænhúsaskrá. DI V, 352
1529: Jón Arason Hólabiskup selur Skúla Guðmundssyni jörðina. DI IX, 489.
Skíthöll var í byggð um nokkura ára skeið af fyrrverandi bónda. Bóndinn býr að Stafni.
1708: "Túninu gandar bæjarlækurinn með grjóts og sands áburði, sem oft verður mein að. Engjar eru að mestu eyðilagðar fyri smálækjum og skriðum úr snarbröttu fjalli sem áeykst árlega." JÁM VIII, 382
1841: "... nægur heyskapur og mikið og gott land." SSH, 117. 1920: Tún 3 ha. garðar 7492m2 . "Nokkuð er þar harðlent og aðkreppt af Svartárdalsfjalli. Túnið er ræktað á valllendisgrundum og er nokkru af uppgróinni skriðu. Flálendi er gott til fjallsins." Húnaþing II, 204

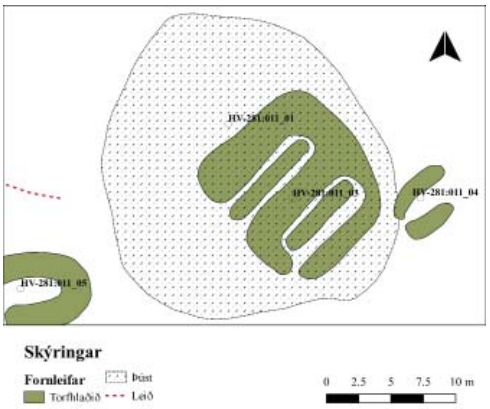

Uppmæling af minjum HV-281:011.

HV-281:011_1 *Kúfustaðasel* þúst sel A 474029 N 543924
"Kúfustaðasel standur rétt austan við kvíslina [sem kemur af Sauðadal], grasi gróinn hóll með tveim allstórum fjárhústóftum. Þar voru uppi beitarhús seint á síðastliðinni öld og gengið á þeim heiman að," segir í örnefnaskrá.
Selið er við Selkvísl, um 2,16 km austur af Svartárdalsvegi, á miðju úttektarsvæði Blöndulínu 2020. Í selinu eru fimm tóftir og ná þær yfir svæði sem er alls um 64 x 46 m og snýr norðvestur-suðaustur.
Umhverfis selið eru þýfðir lyngmóar en grösugra er á flötinni næst ánni. Austan við selið er lágur hryggur og

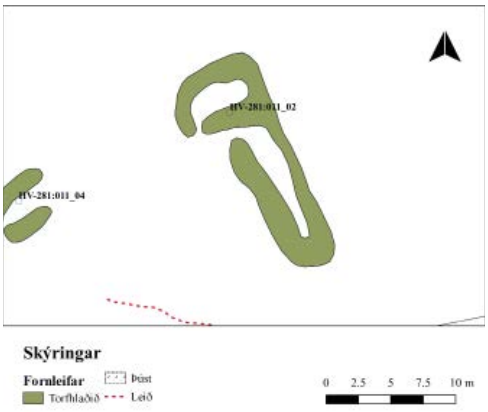
Tóftir HV-281:011_1 og 4, horft til VSV.

Uppmæling af bæjarhól HV-281:011_1.

mýrarflæmi handan hans.
Lýsingin hefst á meintu selstæði Kúfustaðasels 011_1
sem Beitarhús 011_3 hafa að öllum líkindum verið byggð ofan á. Hóllinn sem þau standa á er grasi vaxinn og grænni en móinn umhverfis. Hann er um 23 m í þvermál, um 1,5 m á hæð austantil en rúmir 2 m vestantil. Engar byggingarleifar sem tengjast seltóftinni sjást lengur vegna rasks sem orðið hefur við byggingu beitarhúsanna. Vestantil á hólnum er smáþýfi og dældir en ekki greinanleg hólf.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Kúfustaðir, 3

HV-281:011_2 tóft óþekkt A 474060 N 543925
Tóft 011_2 er 15 m austan við selstæði 011_1. Hún er torf-og grjóthlaðin og snýr nálega norður-suður. Tóftin er 18x7 m á stærð og skiptist í tvö hólf. Nyðra hólfið snýr VSV-ANA og er 4,5x2 m að stærð að innanmáli. Vestarlega á suðurvegg er op. Veggir eru gengnir í þúfur en eru vel greinilegir að undanskildum vesturvegg. Syðra hólfið er sunnan við hólf 1 og það snýr NNV-SSA og er 9,5x2 m að stærð að innanmáli. Ekkert greinilegt op er á hólfinu en það hefur mögulega verið í norðvestur-horninu. Innanmál hólfsins er mjög skýrt en utanmál þess er frekar óskýrt og veggir gengnir í þúfur. Hæð veggja að innanmáli er frá 0,2-0,6 m, hæst til suðurs. Hæð veggja að utanmáli eru 0,2-0,4. Ekki er vitað með vissu hvaða hlutverki tóftin gegndi, en gæti hafa verið kvíar.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Uppmæling af tóft HV-281:011_2.

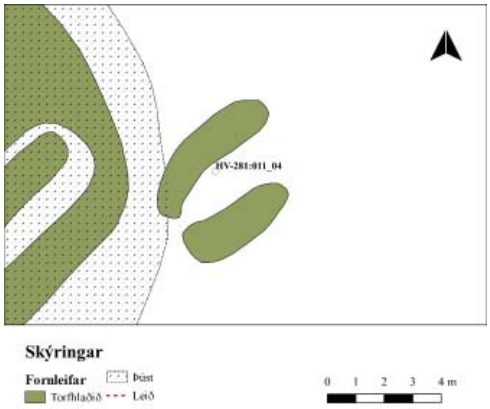

Tóft HV-275:011_2, horft til suðurs.

HV-281:011_3 tóft beitarhús A 474034 N 543918
Tóft 011_3, beitarhús, er ofan á rústahól 011_1, suðaustantil á hólnum. Beitarhúsin eru um 12 x 11 m að stærð og snúa norðvestur-suðaustur. Í tóftinni eru tvö hólf, hvort tveggja fjárhús með grjóthlöðnum görðum, opin til suðvesturs. Breidd veggja er víðast 2-2,5 m og hæð mest 40-50 cm. Garðarnir eru um 1 m á breidd, sá í norðvestara húsinu um 8 m á lengd en hinn er styttri, tæpir 7 m. Nyrðra hólfið er um 8,5 x 2,5 m að stærð en það syðra um 7,5 x 3 m. Rof er í veggjum á suðvesturhlið, einkum við vesturhorn tóftarinnar. Húsin eru hlaðin úr torfi og grjóti. Þau eru að mestu grasi gróin en það glittir í grjót í veggjum á stöku stað og sjást grjóthleðslur vel í rofinu á suðvesturhlið.

Tóft HV-281:011_3 í forgrunni og tóft 011_6 er suðaustar.

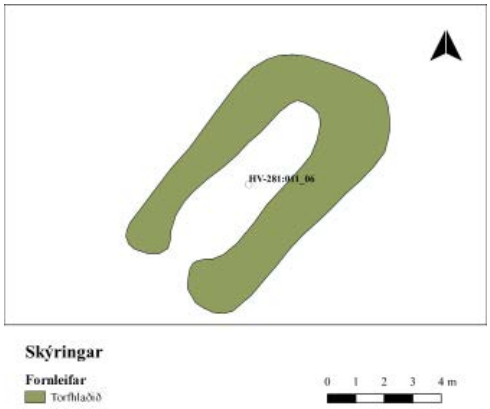

Uppmæling af tóft HV-281:011_4.

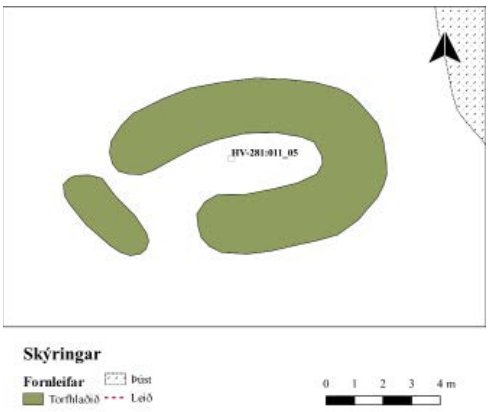
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-281:011_4 tóft óþekkt A 474044 N 543918
Tóft 011_4 er austanundir rústahól 011_1. Tóftin er einföld, um 4 x 4 m að stærð. Hún snýr norðaustur-suðvestur og hefur verið opin til norðvesturs en rof er einnig á suðvesturhlið. Breidd veggja er um 1,2 m og hæð 40 cm. Tóftin mikið hlaupin í þúfur og er mosavaxnari en beitarhúsin. Grjót sést ekki í veggjum. Hlutverk tóftarinnar er óþekkt en vera má að hún hafi tilheyrt selinu.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-281:011_5 tóft óþekkt A 474013 N 543911
Á loftmynd virðist marka fyrir tóft um 4 m vestur af rústahól 011_1 en tóftin var ekki greinanleg á vettvangi. Tóftin virðist einföld, um 11 x 6 m að stærð og snúa austur vestur. Hún er mjög hlaupin í þúfur og rof virðist vera á suður- og norðurveggjum í vesturenda, breidd veggja er líklega um 2 m. Hlutverk tóftarinnar er óþekkt en vera má að hún hafi tilheyrt selinu.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Uppmæling af tóft HV-281:011_6.

Uppmæling af tóft HV-281:011_5.

HV-281:011_6 tóft óþekkt A 474068 N 543889
Á loftmynd virðist marka fyrir tóft um 33 m suðaustur af rústahól 011_1, um 15 m suðaustur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020, en tóftin var ekki greinanleg á vettvangi. Tóftin virðist einföld, um 9,5 x 5 m að stærð, og snúa norðaustur-suðvestur með op til suðvesturs. Breidd veggja er líklega um 1,5-2 m. Hlutverk tóftarinnar er óþekkt en vera má að hún hafi tilheyrt selinu.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-281:012_1 gata leið A 473902 N 543949
“Kúfustaðasel [011] stendur rétt austan við kvíslina [sem kemur af Sauðadal], grasi gróinn hóll með tveim allstórum fjárhústóftum. Þar voru uppi beitarhús seint á síðastliðinni öld og gengið á þeim heiman að,” segir í örnefnaskrá. Götur liggur að Kúfustaðaseli úr vestri og áfram framhjá selinu til suðausturs. Leiðin liggur

Gata HV-281:012_1, horft til austurs.

yfir úttektarsvæði Blöndulínu 2020, hún kemur inn á svæðið um 640 m vestur af Kúfustaðaseli en fer út af því um 285 m suðaustur af selinu. Á leiðinni eru þrjár vörður 02-04.
Leiðin liggur um holtamóa milli melása að Selkvísl og yfir ána, framhjá Kúfustustaðaseli og upp lágan hrygg suðaustan við selið. Austan hryggjarins eru mýrarflæmi.
Leiðina má rekja á alls um 2,7 km löngum kafla, þar af eru um 990 m innan úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Á loftmynd sést leiðin vestast um 820 m ofan (austan) við Svartárdalsveg en hún hefur líklega legið frá suðurenda túns að selinu, Á suðvesturenda fjarar leiðin smám saman út um 430 m norðvestur af vegarslóða sem liggur frá Svartárdalsvegi til norðausturs og um Kiðaskarð. Hugsanlega hefur leiðin því einnig verið farin frá Kúfustöðum ef fara átti um Kiðaskarð yfir í Skagafjörð. Frá Kúfustöðum að Kúfustaðaseli eru víðast 5-10 götur sem ná yfir allt að 20 m breitt svæði, en nokkrum á köflum eru göturnar aðeins 1-2. Frá Kúfustaðaseli eru göturnar færri, víðast 1-2. Göturnar eru um 30 cm djúpar og 30-50 cm breiðar. Mest eru um 2 m á milli gatna.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Kúfustaðir, 3

HV-281:012_2 varða samgöngubót A 473520 N 543881
Varða er á grýttum malarás, 165 m norðvestan við vörðu 012_3, 5 m vestan við vegslóða og 500 m vestan við Kúfustaðasel 011 og 85 m NNV við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er á grýttum malarási en lyng og mosi vex næst vörðunni. Í kringum malarásinn er grýttur holtamói.
Varðan er tæpir 2 m í þvermál og 0,5 m á hæð. Hún er hlaðin úr meðalstóru grjóti sem er vaxið gulum og grænum skófum. Frá henni er víðsýnt til norðurs og austurs og frá henni sést til vörðu 020. Vörður 012_2, 012_3 og 012_4 eru allar í beinni sjónlínu og eru mögulega hluti af leið sem liggur að Kúfustaðaseli 011.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða HV-281:012_3, horft til austurs.

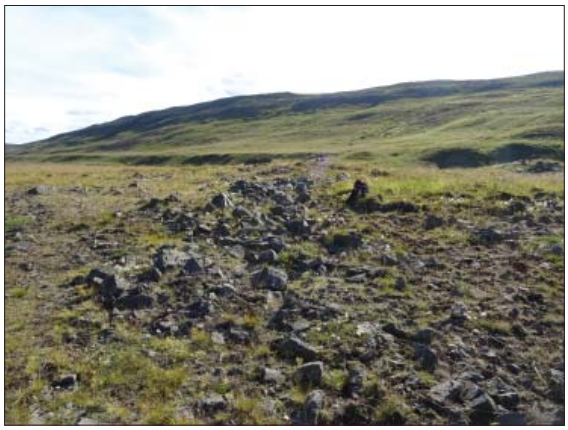

Varða HV-275:012_2, horft til austurs.

HV-281:012_3 varða samgöngubót A 473682 N 543838
Varða er norðarlega á melás, 350 m VSV við Kúfustaðasel 011, 142 m VNV við vörðu 012_4 og 10 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Varðan er hringhlaðin, um 1,6 m í þvermál og 0,3 m á hæð. Hún er hlaðin úr meðalstóru grjóti sem er skófum vaxið. Lyng og mosi vex við vörðuna og víðsýnt er til austurs frá vörðunni og frá henni sést til vörðu 031. Varðan er líklega á leið 012_1 sem liggur að Kúfustaðaseli 012.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-281:015 hleðsla rétt A 472058 N 543036
Leifar af grjóthlaðinni rétt eru nærri merkjum milli Kúfasaða og Stafns nærri Svartá. Minjarnar eru 7,5 m suðvestan við Svartárdalsveg (734), 50 m norðaustan við tóft 017 og 12,5 m norðan við miðlínu úttektatsvæðis Blöndulínu 2020.
Hálfgróinn melur og frekar grýtt en gróinn mói er neðan við, nærri ánni. Réttin er austast á stuttum tanga sem gengur út til vesturs.
Að sögn Sigursteins Bjarnasonar, heimildarmanns, var réttinni ýtt út fyrir nokkrum áratugum þegar unnar voru

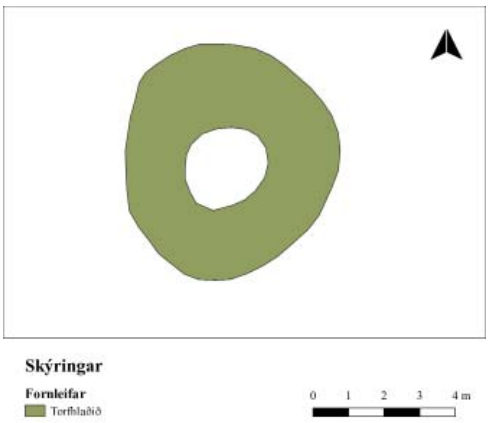
vegabætur á Svartárdalsvegi. Hún var um 20x20 faðmar að innanmáli og aðeins eitt hólf. Nú sést ekkert eftir af réttinni nema óregluleg grjótdreif sem snýr suðvestur-norðaustur og er um 12x3,3 m á stærð. Mikið grjót er til norðurs og suðurs sem gæti verið úr réttinni.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Hleðsla HV-281:015, horft til norðausturs.

HV-281:016 tóft óþekkt A 472090 N 542962

Lítil tóft er um 20 m er nærri merkum á milli Stafns og Kúfastaða, neðan (vestan) við Svartárdalsveg (734), um 60 m norðaustan við Svartá og um 56 m suðaustur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er í smáþýfðu graslendi við veginn en grýttara er norður af tóftinni. Aflíðandi halli er til vesturs niður að Svartá.

Uppmæling af tóft HV-281:016.

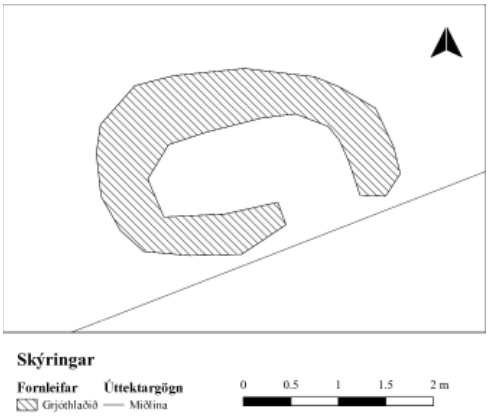
Rétt HV-281:016, horft til norðausturs.

Tóftin er hringlaga, um 6 m í þvermál. Breidd veggja er um 2 m og hæð mest 30 cm. Tóftin er grasi og mosavaxin en glittir í grjót á stöku stað að utanverðu. Ekki er skýrt op á tóftinni en hefur mögulega verið á vesturhlið. Hlutverk tóftarinnar er óþekkt en á svæðinu er einnig rétt 015 og byrgi, mögulega smalabyrgi, 017, og tengist tóftin mögulega öðru hvoru mannvirkinu.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

HV-281:017 hleðsla A 472015 N 542997

Byrgi HV-281:017, horft til NNV.

Uppmæling af tóft HV-281:017.

Sæmilega hlaðið byrgi er rétt austan við Svartá, um 80 m NNV við tóft 016 og rúmum 70 m VSV við Svartárdalsveg 734. Byrgið er um 2 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Byrgið er ofarlega á grónum mel. Til norðurs er nokkuð grýtt svæði.
Byrgið er 3 x 1,5 m að stærð og snýr norður-suður. Sjá má 2-3 umför af stæðilegu grjóti í hleðslum sem eru 0,4-0,5 m á hæð. Op er í suðausturhorni Byrgisins. Ekki er ljóst hver hlutverk þess var en mögulega var það skjól fyrir smala.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-281:018 varða landamerki A 471562 N 542821

Varða HV-281:018, horft til ASA.

Nær hrunin varða í hlíð sem heitir Teigar og er rétt vestan við Svartá, um 500 m vestan við hleðslu 017 og tæpum 5 m norðan við vírgirðingu. Kúastaðir og Stafn áttu sitt hvorn hlutan í þessari hlíð. Mögulega hefur varðan verið landamerki milli þessara tveggja jarða áður en girðingin var reist. Sé það rétt er hún á mörkum þess að teljast til fornleifa samkvæmt lögum en fær að njóta vafans og er tekin með í fornleifaskrá. Varðan er rúmum 2 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er ofarlega á grýttri fjallshlíð sem heitir Öxl. Nokkuð er um sand á svæðinu.
Varðan er um 1,5 m í þvermál. Hún er 0,1-0,2 m á hæð og aðeins neðsta umfarið af stæðilegu grjóti sést. Rétt sunnan við vörðuna er girðing á merkjum og mögulega hefur grjót úr vörðunni verið sett undir girðinguna.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-281:019_1 gata leið A 473948 N 543863

Leið HV-281:019_1, horft til norðurs.

Götur sjást til norðurs og suðurs 90 m suðvestan við Kúfustaðasel 011. Suðurgöturnar (019_1) sjást um 35 m suðvestan við Selkvísl og 20 m sunnan við miðlínu úttektarsvæði Blöndulínu 2020. Þær stefna til suðurs frá selinu. Norðurgöturnar (019_2) sjást fast norðan við selið og liggja til norðurs.
Göturnar liggja um þýfðan lyngmóa.
Götu 1 var fylgt á um 390 m löngum kafla þar sem hún liggur norður-suður. Á henni sjást 1-3 götur sem eru 0,2-0,6 m djúpar. Nokkrar leiðir (012_1 og 012_2) eru skráðar að/framhjá selinu 011 og gæti þessi leið tengst einhverri þeirra. Hún er greinileg suðvestan við Selkvísl og liggur til suðurs og var henni fylgt að mörkum úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Greinilegt er að hún liggur áfram til suðurs en ekki er vitað hvert hún liggur.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-281:019_2 gata leið A 520298 N 559868
Óljós götuslóði liggur beint til norðurs frá Seli 011 en er greinilegur innan úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Leiðinni var fylgt innan úttektarsvæðisins en greinilegt er að hún liggur áfram til norðurs en ekki er vitað hvert hún liggur.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

HV-281:022 gata leið A 472828 N 543580
Greinileg gata sést 125 m austan við vörðu 023 og 225 m vestan við leið 033. Leiðin er á merkjum milli Stafns og Kúfastaða og liggur þvert í gegnum úttektarsvæði Blöndulínu 2020.
Leiðin liggur um þýfðan lyngmóa.
Leiðin liggur norður-suður og sést sem einn greinilegur slóði sem er um 0,3-0,5 m á breidd og 0,5 m á dýpt. Leiðin var mæld upp innan úttektarsvæðis en á loftmynd sést að leiðinn liggur lengra til norðurs og suðurs. Ekki er ljóst hvaðan hún kemur eða hvert hún liggur.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Leið HV-281:019_2, horft til suðurs.

Leið HV-281:022, horft til norðurs.

HV-281:024 gata leið A 473070 N 543429

Gata liggur NNV-SSA í hlíðinni austantil í Svartárdal, um 1,08 km ofan (austan) við Svartárdalsveg. Gatan þverar úttektarsvæði Blöndulínu 2020.
Gatan liggur um lynggrónar hlíðar með litlum melhólum og rofabörðum á stöku stað. Fremur stórþýft er á svæðnu.
Götuna má rekja um alls tæpa 2,2 km. Hún sést nyrst um 230 m norðvestur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 en syðst endar hún við vegarslóða sem liggur frá Svartárdal norðvestur í Kiðaskarð. Gatan er 30-50 cm breið og 40-60 m djúp. Mjór moldartroðningur er í botni götunnar en hún er annars gróin.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Leið HV-281:024, horft til norðurs.

HV-281:026 þúst óþekkt A 477488 N 545456

Þúst HV-281:026, horft til vestus.

Grjótþúst er á sýslumörkum Skagafjarðarsýslu og Austur-Húnavatnssýslu en ekki er alveg ljóst hvar nákvæm merki liggja og því ekki alveg ljóst hvaða jörð þessi þúst tilheyrir. Líklegast tilheyrir hún Kúfastöðum. Þústin er 10 m norðan við malarveg sem liggur um Kiðaskarð og 3,8 km vestan við landamerkjavörðu SK-170:009 (Í landi Reykjasels SK-170) og 120 m NNV við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Þústin er milli tveggja mjórra lækja og allt í kring er grasigróið og þýft.
Þústin er stór grjótdreif, um 11x4 m á stærð, snýr nálega austur-vestur og er um 0,4 m á hæð þar sem hún er hæst. Þústin sker sig úr umhverfinu en erfitt er að segja til um hlutverk hennar og gæti hún tengst einhverjum framkvæmdum á svæðinu, svo sem vegagerð eða lagningu raflína. Ekki er útilokað að hún gefi til kynna staðsetningu sýslumarka en þetta er óljóst.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

HV-281:027 varða óþekkt A 472026 N 543242

Varða er í landi Kúfastaða, 220 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020, en rúmum 10 m

norðaustan við námu BAN-102 í Svartárdal.
Varðan er uppi á hárri malarhæð og girðing liggur alveg upp við hana. Svæðið er grasi og lyngi vaxið en stórir gróðurvana blettireru þó víða.
Varðan er 1,5 x 1.2 m að flatarmáli og nokkurnvegin ferköntuð. Varðan er 1.2 m á hæð. Hún er fallega hlaðin og sjást 5-7 umför steinum og hellum en efstu steinunum hefur verið hrúgað saman. Steinar eru fremur stórir neðst en minni ofar. Neðstu steinarnir eru grónir en lítið annað sem bendir til að varðan sé mjög gömul.
Hættumat: hætta, vegna efnistöku

Varða HV-281:034, horft til VNV.

Varða HV-281:027, horft til austurs.

HV-281:034 varða óþekkt A 472026 N 543242
Varða er í landi Kúfastaða, 220 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020, en rúmum 10 m norðaustan við námu BAN-102 í Svartárdal.
Varðan er uppi á hárri malarhæð og girðing liggur alveg upp við hana. Svæðið er grasi og lyngi vaxið en stórir gróðurvana blettir eru þó víða.
Varðan er 1,5 x 1.2 m að flatarmáli og nokkurnvegin ferköntuð. Varðan er 1.2 m á hæð. Hún er fallega hlaðin og sjást 5-7 umför steinum og hellum en efstu steinunum hefur verið hrúgað saman. Steinar eru fremur stórir neðst en minni ofar. Neðstu steinarnir eru grónir en lítið annað sem bendir til að varðan sé mjög gömul.
Hættumat: hætta, vegna efnistöku

HV-281:036 varða samgöngubót A 473822 N 543824
Varða 012_4 er um 227 m VSV af Kúfustaðaseli 011, um 32 m suður af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er á melás ofarlega í grýttri hlíð, lyngvaxinni á stöku stað. Bratt er niður af vörðunni til austurs en meira aflíðandi halli er upp af henni til vesturs. Lítil lynggróin laut er rétt vestur af vörðunni.
Varðan er hálfhrunin og liggur grjót á dreif til austurs frá henni. Hún er um 1,5 m í þvermál og 45 cm á hæð, mest sjást 3 umför. Grjót er skófum vaxið. Varðan er fjærst leið 012_1 af vörðunum, um 100 m suður af leiðinni. Göturnar sveigja fyrir norðurenda ássins sem varðan stendur á en mögulega hefur leiðin verið fyrir suðurenda ássins þegar varðan var hlaðin.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða HV-281:036, horft til austurs.

HV-284 Hóll

20 hdr 1708, 30 með hjáleigu.
Bænhús var á jörðinni. 1486: Jarðarinnar getið í bænhúsaskrá. DI V, 352.
1449: Vitnisburður um að Hóll liggi í Bergstaðakirkjusókn. DI IV, 759.
1479 Skúli Loftsson selur Tómasi Þorsteinssyni Vakurstaði fyrir hlut af Hóli í Svartárdal og lausagóss. DI VI, 180.

1527: Jón Hólabiskup selur Guðmundi Þorsteinssyni Hól sem var eign dómkirkjunnar fyrir Ystagil í Langadal. DI IX, 400.
1633. Arnfinnur Jónsson selur sr. Gísla Brynjúlfssyni 20 hdr í jörðinni fyrir hálfan Hól. Jarðabréf, 197
Teigakot hjáleiga 1708 sennilega sama Teigakot og skráð er með Hvammi. Hólsgerði eyðibýli og einnig var búið um tíma í Hólsseli einnig byggðu hjónakorn bæ um 1883 en bjuggu þar stutt.
1708: "Túninu grandar lækur úr brattlendi sem ber á það grjót og leir í vatnavöxtum árlega. Engjar eru að mestu eyðilagðar fyri landbroti af örðum læk og grjóts og sands áburði, o er ei annað slægjuland heldur en það lítið sem skorið verður með smáblettum innan úr þessum skriðum." JÁM VIII, 367.
1841: "... erfið jörð og arðlítil í flestu tilliti." SSH, 117.
1920: Tún f. Hól og Hólsgerði 5 ha, garðar 7466m2. "Hólsdalur liggur vestan Oktana, og á jörðin þar land, gott og víðáttumikið, allt til heiðar. Tún er ræktað norðan Ofsans til merkja við Steinsá, og einnig fram með Svartá. Er það valllendisræktun að mestu." Húnaþing II, 201

HV-284:028 gata leið A 469810 N 542280

Greinileg gata er rétt austan við Hólslæk og vestan við Öxl, um 100 m sunnan við Hólssel 013. Leiðin hefur legið frá selinu og til suðurs eða verið á leið sem lá framhjá selinu og áfram til norðurs og suðurs. Ekki er ljóst hvar leiðin endaði en mögulega hefur hún legið upp á Eyvindastaðaheiði. Leiðin liggur þvert yfir miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Leiðin liggur um mosagróið svæði, ofarlega í brekku. Til austurs er mosagróið og þýft svæði.
Á leiðinni sést ein alldjúp gata sem er 0,5 m djúp. Hún er 0,3-0,6 m breið, og liggur nálega norður-suður. Leiðinni var fylgt á um 300 m löngum kafla innan úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Á loftmynd má sjá greinilega að leiðin náði lengra til norðurs og suðurs, utan áhrifasvæðis fyrirhugaðra framkvæmda Blöndulínu 2020. Ekki er þó loku fyrir það skotið að þetta sé fjölfarin fjárgata.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Leið HV-284:028, horft til norðurs.

HV-289 Barkarstaðir

20 hdr hdr 1708, Torfustaðir þriðjungur jarðarinnar, 10 hdr. JÁM VIII, 363-364.
1486: Jarðarinnar getið í bænhúsaskrá. DI V, 352
1526: Ögmundir Skálholtsbiskup fær Halldóri Magnússyni Hof á Kjalarnesi og leggur Halldór Barkarstaðir í Svartárdal upp í. DI IX, 391.
1542: Guðlaugur Ásgrímsson selur Birni Jónssyni 20 hdr í Torfustöðum í Miðfirði fyrir hálfa Barkarstaði. DI XI, 159.
1678: Ásgrímur Björnsson selur Jóni Þorlákssyni hálfan Torfalæk fyrir hálfa Barkastaði. Jarðabréf, 199.
Barkastaðagerði var hjáleiga.
Sama á við 1708 og á Torfustöðum. JÁM VIII, 365.
1841: "... lítið sunnan að vestan, heyskapur sæmilegur, landnytjar allgóðar sumar og vetur, landlítið." SSH, 117.
1920: Tún 5 ha, garðar 4687m2. "Túnrækt er á framræstum mýrum neðan brúna." JÁM VIII, 194

HV-289:019 gata leið A 465137 N 549662

Gata er á óþekktri leið langt ofan við Barkastaði, austan í Járnhrygg sem skilur á milli Svartárdals og Blöndudals. Leiðin liggur framhjá vörðu 020 þar sem þessi leið og leið 021 mætast. Leiðin var upphaflega skráð árið 2008 en skoðuð aftur á vettvangi og mæld upp með nákvæmum hætti í ágúst 2020. Lýsingunni var þá breytt lítillega. Leiðin er að hluta innan úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 og er minnst 70 m frá miðlínu þess.
Gatan liggur um smáþýfðan lyngmóa.
Greinileg gata er á löngum kafla í móanum ofarlega í landi Barkastaða. Gatan liggur norður-suður og er um 0,5 m breið og djúp. Hún er enn farin af kindum. Ekki er ljóst á hvaða leið gatan er en hún er ekki merkt á Uppdrátt Íslands 53. Víðimýri sem gefinn var út árið 1923.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Leið HV-289:020, horft til suðurs.

Varða HV-289:019, horft til suðurs.

HV-289:020 varða samgöngubót A 465094 N 549333
Vörðubrot er á krossgötum þar sem leiðir HV-289:019 og HV-289:021 skarast austan í Járnhrygg sem skilur á milli Svartárdals og Blöndudals. Varðan var skoðuð aftur í ágúst 2020 þegar hún var mæld upp með nákvæmum hætti og var lýsingunni breytt lítillega til samræmis við nákvæmari mælingar. Varðan er 25 m utan og suðaustan við úttektarsvæði Blöndulínu 2020.
Varðan stendur á blásnum mel en enn er gróðurtorfa undir vörðu. Umhverfis er smáþýfður lyngmói.
Varðan er niðurfallin. Hún er um 0,7 x 1,7 m að grunnfleti, snýr norðaustur-suðvestur og er um 0,3 m á hæð. Ekki er útilokað að byrgi eða svipað mannvirki hafi verið á þessum stað því umhverfis vörðu er grasi gróið grjót sem virðist vera laust, aðflutt. Þetta svæði er alls um 2 x 3 m, snýr norður-suður. Varðan er við krossgötur því að leið 019 liggur framhjá henni og stefnir norður-suður og leið 021 liggur framhjá henni og stefnir austur-vestur.
Hættumat: engin hætta

HV-289:021 gata leið A 464803 N 549247

Leið HV-289:021, horft til norðurs.

Götur á leið sem virðist hafa verið nokkuð fjölfarin eru sunnan við vörðu HV-289:020. Stefna göturnar þvert yfir Járnhrygg sem skilur á milli Svartárdals og Blöndudals. Leiðin var upphaflega skráð 2008 hún var skoðuð aftur á vettvangi í ágúst 2020 þegar hún var mæld upp með nákvæmum hætti. Minjalýsingunni var breytt lítillega í kjölfarið. Leiðin er innan úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 og liggur miðlína hennar yfir leiðina á einum stað.
Gatan liggur í stórþýfðum móa. Helsti gróður á svæðinu er hreindýramosi, lyng og gras.
Götunni var fylgt á 1,2 km löngum kafla en hún er mun lengri og hefur að öllum líkindum legið á milli Eyvindarstaða HV-273 í Blöndudal og Barkarstaða í Svartárdal. Á milli þessara bæjar eru um 3,8 km. Á leiðinni sjást 10-15 götur á svæði sem er 10 m breitt. Göturnar eru 0,3 m á dýpt og eru þær greinilega enn farnar af búsmala og mögulega við fjárrekstur því þær eru ógrónar.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-289:022 varða landamerki A 464631 N 549062
Varða er nærri merkjagirðingu milli Barkarsstaða og Eyvindarstaða og er hún við leið 021 sem liggur framhjá henni á milli Svartárdals og Blöndudals. Leiðin liggur 10 m sunnan við allháan melhól sem varðan stendur á. Hún hefur áður verið á landamerkjum en girðingin á merkjum er 10 vestar þar sem auðveldara er að girða. Varðan var skoðuð aftur í ágúst 2020 þegar hún var mæld upp með nákvæmum hætti og var lýsingunni breytt lítillega til samræmis við nákvæmari mælingar. Varðan er 124 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er á melhól í stórþýfðum móa efst á Járnhrygg sem skilur á milli Svartárdals og Blöndudals.
Varðan er á um 2 m háum melhól með aflíðandi hlíðum. Hún er grasivaxin og greinilega hrunin fyrir löngu.

Varðan er 1,5x1,3 m að grunnfleti og snýr norður-suður. Hún er 0,6 m á hæð. Ekki sjást skýrar hleðslur heldur glittir í grjót hér og þar. Út frá staðsetningu vörðunnar má ætla að hún hafi gegnt hlutverki landamerkjavörðu og varðað leið 021.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða HV-289:022, horft til vesturs.

HV-289:023 gata leið
A 464657 N 549009
Ógrónar götur liggja af leið 021 sunnan við vörðu 022 rétt austan við merkjagirðingu á milli Barkarstaða og Eyvindarstaða. Leiðinni var fylgt á stuttum kafla þar sem hún liggur til suðurs og er innan úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Miðlína þess liggur þvert yfir göturnar. Göturnar eru í stórþýfðum móa efst á Járnhrygg sem skilur á milli Svartárdals og Blöndudals.
Leiðinni var aðeins fylgt á um 300 m löngum kafla en á loftmynd má greina hana lengra til suðurs. Sjá má tvo til þrjá ógróna troðninga sem greinilega eru farnir af búsmala sem er á beit á þessu svæði. Ekki er ljóst á hvaða leið þessar götur eru en margar leiðir virðast liggja eftir ofanverðum dölunum, Svartárdal og Blöndudal og óvíst að þær hafi allar verið ferðamannaleiðir. Þær götur sem hér eru skráðar eru samsíða leið HV-273:031 sem er vestan við merkin, 80-160 m vestar.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-290 Torfastaðir

1708 er jörðin þriðjungur Barkarstaða, 10 hdr. þá óskipt land milli jarðanna, munnmæli að Torfastaðir hafi byggst upp af stekkjarstæði frá heimajörðinni. JÁM VIII, 363 Torfustaðir réttara heiti að mati HÞ. HÞ: "Rannsókn og leiðrjettingar" Árbók 1923, 64.
1708: "Túninu grandar landbroti sem vatn gjörir , sem grefur neðan jörðina, so grasrótin dettur niður, og verða þar af graslausar holgryfjur. Enginu grandar Svartá með grjóts og sands áburði, so og spillist engið að ofan af smálækjum, sem bera leir og sand í slægjulandið." JÁM VIII, 364
1841: "... útbeit lítil, á vetrum útbeitarlítil." SSH, 117.
1920: Tún 3 ha, garðar 6119m2. "Gott tún er á framræstu mýrlendi allt til merkja að sunnan, er ræktun er erfiðari vegna grjóts og brattlendis í úthluta landsins." Húnaþing II, 193

HV-290:009 vegur leið A 466015 N 551496
Vegur lá inn Svartárdal beggja vegna við Svartána. Að sögn Guðmundar Valtýssonar hlykkjaðist hann inn dalinn og farið yfir ána eftir því sem hentaði hverju sinni. Vegurinn sést vel vestan megin í dalnum á þessu svæði og hlykkjast þar eftir ármelunum og heim að Torfustöðum. Vegurinn sést 242 m norðan við tóft HV-290:010. Upphaflega var vegurinn skráður árið 2008 en farið var aftur á vettvang í ágúst 2020 og voru ummerki um hann mæld upp með nákvæmari hætti en áður hafði verið gert. Aðeins var svæði til skoðunar sem er innan úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Miðlína þess liggur yfir leiðina en ummerki sjást hins vegar ekki nema syðst á úttektarsvæðinu. Lýsingunni var lítillega breytt eftir síðari vettvangsskoðunina.
Vegurinn hefur legið eftir grónum áreyrum og valllendismóa þar sem hann er utan túna. Þar sem hluti hans var skráður er hann í valllendisbrekku í halla til austurs, niður að Svartá.

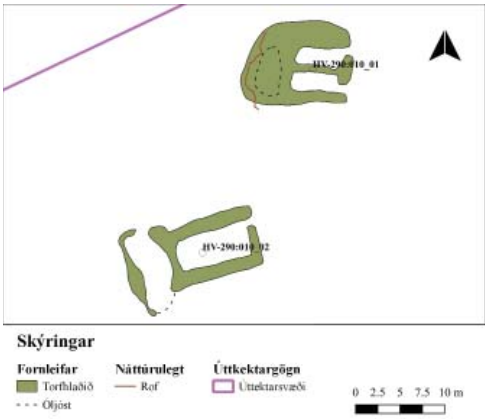

Vegur HV-290:009, horft til vesturs.

Ruddur vegur sést á um 50 m löngum kafla þar sem hann liggur upp grösuga brekku eða árbakka, um 7 m háan. Bakkinn er ofan og vestan gróinna áreyra niður við Svartár. Vegurinn er þýfður, grasivaxinn og um 3 m á breidd. Vegurinn lá norður-suður eftir dalnum. Til norðurs hverfur hann í eyrarnar og til suðurs í ræktuð tún.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-290:010_1 tóft fjárhús A 465843 N 551327

Uppmæling af tóftum HV-290:010.

Tvær tóftir eru um 60 m sunnan við tóft HV-290:008, í norðvesturhorni túnsins. Upphaflega voru þessar tóftir skráðar árið 2008 en farið var aftur á vettvang í ágúst 2020 til þess að mæla þær upp með nákvæmari hætti en áður hafði verið gert. Minjarnar eru á svæði sem er 20x20 m stórt. Í umfjöllun hér á eftir fær hvor tóft sitt kenninúmer og hefst lýsingin á tóft 010_1 sem áður var skráð sem 010A. Lýsingunni var breytt til samræmis við túlkun skrásetjara og meiri nákvæmni í uppmælingum. Tóftirnar eru báðar utan úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 en friðhelgað svæði í kringum tóft 010_1 lendir að hluta innan þess.

Tóftirnar eru í túni, ofan við þær er valllendismói. Lækjardrag er fast sunnan við tóft 010_1 og skurður er vestan og sunnan við tóft 010_2.

Tóft 010_1 er norðaustast á minjasvæðinu. Hún skiptist í tvístæði fjárhús með hlöðnum garða og hlöðu. Tóftin er 12x9,5 m að stærð og snýr austur-vestur. Op eru inn í krær sitt hvoru megin við garðann á austurgafli. Fjárhúshluti tóftarinnar er um 5x5 m að innanmáli. Garðinn er í þeim miðjum og skiptir í tvo jafnstóra hluta. Hann er grjóthlaðinn og sjást leifar steyptrar plötu á honum. Vesturhluti tóftarinnar er útflattur og sjást nánast engin merki um innri brún veggja í hlöðu sem þar hefur verið. Hlaðan er á að giska 5,5x3 m að innanmáli og snýr norður-suður. Tóftin er úr torfi og grjóti og sjást 4 umför í grjóthleðslum. Mesta hæð veggja er um 0,4 m.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Tóft HV-290:010_2, horft til austurs.

Tóft HV-290:010_1 horft til austurs.

HV-290:010_2 tóft fjárhús A 465831 N 551307

Tvískipt fjárhústóft er um 12 m suðvestan við tóft 010_1. Hún er 15x10 m að stærð og snýr austur-vestur. Fjárhúshlutinn er í austurenda tóftar og er 8,5x4 m að innanmáli og snýr eins og tóftin. Op er nyrst á austurgafli (í norðausturhorni). Hlaða er í vesturenda tóftar, snýr norður-suður. Það hólf er um 7x4 m að innanmáli og snýr þvert á fjárhúshlutann. Hlaðan er samansigin og rof eða op er í báðum endum hennar. Búið er að grafa skurð ofan (vestan) og sunnan við tóftina. Tóftin er grjót- og torfhlaðin. Mesta hæð veggja er um 0,4 m.
Hættumat: engin hætta

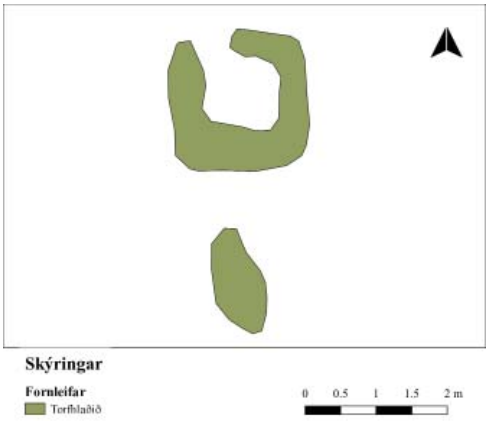
HV-290:011 tóft smalakofi A 464853 N 550593

Lítil tóft af smalakofa er rúman 1 km vestan við tóft 010 og 1,3 km vestan við stór fjárhús sem eru í notkun. Tóftin er uppi á Járnhrygg, um 100 m neðan hjalla í hálsinum. Fyrir austan tóftina er mýrarfláki, sem liggur norður-suður, og nær eins langt og augað eygir í báðar áttir. Tóftin var fyrst skráð 2008 en farið var aftur á vettvang í ágúst 2020 og þá var tóftin mæld upp með nákvæmum hætti. Texta í lýsingu var breytt til samræmis við nákvæmari mælingar og aðra túlkun skrásetjara. Tóftin er 29 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu.
Tóftin er á melhól í stórþýfðum móa ofarlega á hálsi á milli Svartárdals og Blöndudals. Hún er grasivaxin og

mun grænni en umhverfið í kring. Helsti gróður á svæðinu er hreindýramosi, lyng og gras.
Tóftin er einföld og ferköntuð, 2 x 2 m að stærð. Melhóllinn sem hún er hlaðin á er um 1 m hár og 10 m langur, snýr norður-suður. Tóftin virðist hlaðin úr torfii og grjóti og sést neðsti hluti hleðslunnar vel í vestur- og suðurveggjum. Aðrir veggir eru ógreinilegri og signir. Hrunið hefur innan í tóftina og utan með henni. Ógreinilegt op er í norðvesturhorni. Veggirnir eru 0,1-0,2 m á hæð og sést eitt umfar af grjóti í þeim. Fast sunnan við tóftina er græn torfa, 1,5x1 m að stærð, snýr norður-suður. Mögulega eru mannvistarleifar þar undir sverði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Tóft HV-290:011, horft til norðurs.

Uppmæling af tóft HV-290:011.

HV-292 Eiríksstaðir

40 hdr. 1847. Bændaeign. 50 hdr. með Eiríksstaðakoti sem talið er sér, 10 hdr frá 1708. Útkirkja var á jörðinni.
1390: "sagde [seljandi] til halfkirkiu skylldar a æiriksstodum ..." DI III, 453.
1486: Jarðarinnar getið. DI V, 352
1504: Bréf um landamerki Eiríksstaða og Fjósa. DI VII, 729-730. Eiríksstaðakot og eyðihjáleigan Grófarkot hjáleigur 1708.
1708: "Jarðardýrleiki xl [hndr] á heimajörðunni, en alls með Eireksstaðakoti, sem stendur í úthögum, fimtíu hundruð, ..." JÁM IX, 377.
1708: "Túninu grandar lækur úr brattlendi, sem ber á völlinn til stórskaða grjót, sand og leir, sem áeykst árlega. Enginu grandar Svartá að neðan með landbroti og grjóts áburði, en smálækir úr brattlendi að ofan sem bera grjót og leir á slægjulandið til stórskaða." JÁM VIII, 377
1841: "Það er valin jörð, heyskapur nægur, mikið og gott land upp til fjalls." SSH, 117.
1920: Tún 4 ha,g arðar 5571m2. "Ræktun er að meiri hluta af valllendi, og nokkuð sundurslitin. Jörðin á víðáttumikið flálendi á Svartárdalsfjalli og gott beitiland í brekkum neðan brúna." Húnaþing II, 192

HV-292:022_1 varða samgöngubót A 469389 N 552683
Þrjár vörður eru uppi á Vörðumel, um 170 m vestur af götum HV-641:001. Varða 022_01 er líklega samgöngubót á þeirri leið en vörður 022_02 og 03 eru um 80 m norðvestar, fjarri leiðinni. Vörðurnar eru vel hlaðnar úr flötum, þunnum steinum. Þær eru á svæði sem er 90x50 m stórt og snýr norðvestur-suðaustur. Leið 641:001 er 80-130 m sunnan við vörðurnar.
Vörðurnar standa á mosagrónum og grýttum mel.
Varða 022_01 er 80 m suðaustan við vörður 022_2 og 3. Hún er um 1 m í þvermál og um 1,3 m á hæð, hlaðin ofan á mikið jarðfast bjarg.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-292:022_2 varða samgöngubót A 469327 N 552740
Tvær vörður eru nærri hvor annarri. Sú syðri er um 1 m í þvermál og um 1,8 m á hæð. Varðan er farin að halla til austurs. Hún er nokkuð jafnbreið upp á topp og flöt þar. Grjót í báðum vörðum skófum vaxið.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-292:022_3 varða samgöngubót A 469324 N 552745
Nyðri varðan er um 1 m í þvermál og er fallin. Grjóti sést liggja í mel og er ljóst að alllangt er síðan varðan féll.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

HV-292:023 varða óþekkt A 468561 N 552743
Varða er efst á ás sem kallast Selás. Hann dregur nafn sitt mögulega af Eiríksstaðaseli sem er rétt norðan við rannsóknarsvæðið á þessum stað. Varðan er tæpa 800 m suðaustan við vörðu HV-292:022 og 3 km vestan við vörðu SK-087:025. Hún stendur á bröttum melhól og blasir við úr öllum áttum. Varðan er um 159 m NNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 og er því utan svæðis en helgunarsvæði vörðunnar skarast við úttektarsvæðið.
Varðan stendur á mosavöxnum melhól. Svæðið er lítt gróið og víða glittir í mel og hraun.
Varðan er hlaðin úr grjóti og er uppistandandi. Hún er um 0,6 m á hæð, 0,4 m á breidd og sjást fjögur umör af grjóti í henni. Melhóllinn er brattur og um 8 m á hæð. Snarbratt er til austurs frá vörðunni en hinar hlíðar hólsins eru meira aflíðandi.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

HV-701 Fornleifar á fleiri en einni jörð

HV-701:001 *Skínandavegur* vegur leið A 468034 N 542553

Skínandavegur HV-701:001, horft til VNV.

Í örnefnaskrá Hóls segir: «Háavarða [HV-284:009] heitir gamalt vörðubrot skammt fyrir ofan ytri enda Háubrekku. Um hana liggur merkjalína Hóls og rétt hjá henni er Skínandavegur." Skínandivegur liggur frá túnunum við Steiná HV-285 og til suðurs að Sellandi þar sem hann sameinast veginum upp á Eyvindastaðaheiði. Hægt er að rekja hann alla leið á loftmynd. Skínandivegur voru reiðgötur en seinna voru þær ruddar með ýtu og búinn til sá moldarvegslóði sem nú sést. Í landi Steinár liggur Skínandivegur þvert yfir úttektarsvæði Blöndulínu 2020, tæpum 4,4 km sunnan við bæ 001.
Innan úttketrarsvæðsins liggur vegurinn yfir lyngi-, mosa- og grasvaxin svæði en á milli eru gróðurvana svæði. Norðvestast á úttektarsvæðinu eru lágir klettar en hátt mastur útvarpssendis syðst.
Vegurinn er yfir 9 km langur en sést á úttektarsvæðinu sem 2-3 m breiður moldarslóði með bílförum. Hann myndar eilitla dæld í landslaginu sem er 0.2 m á dýpt.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Hóll, 11

HV-701:002 gata leið A 468818 N 552520
"Vestan lækjarins [Klittnalækjarins], gegnt Grensbrekku, er Ferðamannaflá; þar um liggja götur, sem greinast vestur að Eiríksstöðum og Leifsstöðum," segir í örnefnaskrá Valabjarga í Skagafirði. Göturnar sjást meðal annars um 170 m norðaustan við vörður 292:022 í landi Eiríksstaða. Leiðin þverar úttektarsvæði Blöndulínu 2020 á tveimur stöðum en liggur annars 15-60 m utan við úttektarsvæðið. Leiðin liggur yfir lönd Valabjarga SK-087 og Eiríksstaða HV-292. Leiðin liggur yfir sýslumörk og er skráð í báðum sýslum sem SK-641:001 og HV-701:002. Leiðin var fyrst skráð árið 2008 á númerið SK-087:009.
Göturnar eru greinanlegar frá kofa neðarlega í dalnum í landi Valabjarga og hafa verið ruddar að hluta fyrir fáum árum. Þær liggja yfir holt og hæðir í fremur hrjóstrugu landi.
Vestan við sýslumörk var leiðin var skoðuð í landi Eiríksstaða. Gata er enn vel greinanleg á gróðurlausum mel og er þar um 3-4 m breið og um 0,4 m djúp. Líklegt er að hún sé nærri Ferðamannaflá en heimildamaður kannaðist ekki við þann stað. Gatan liggur SSV-NNA. Leiðin var fyrst skráð 2008 en var skoðuð aftur árið 2020 og mæld upp með nákvæmum hætti. Alls er um 2 km kafli af leiðinni sem liggur innan eða rétt við áhrifasvæði Blöndulínu. Í landi Valabjarga liggur leiðin SSV-NNA en sveigir síðan til VNV í landi Eiríksstaða.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Valabjörg, 1

HV-701:003 heimild um leið A 475055 N 544030

“Um Hvammsdal liggur reiðvegur austur yfir #Kiðaskarð# til Mælifellsdals. Skarðið er um 600 m y. s. Sunnan þess er klettahyrna (910 m), er Baðstofuburst heitir (..). Um hana liggja sýslumót. Vegalengd frá Hvammi að Mælifelli er fullir 15 km, en lítið eitt styttri frá Stafni, enda mun vegurinn helst hafa verið notaður í réttarferðum að haustinu. Þá er þess getið í Sturlungu, að Kolbeinn ungi og Gizur Þorvaldsson riðu Kiðaskarð að sunnan, er þeir sóttu Örlygsstaðafund. (279:021],” Leiðin er sýnd á Uppdrætti Íslands, korti 53.

Leiðin lá þvert í gegnum úttektarsvæðið í landi Stafns og Kúfustaða, nánast á merkjum jarðanna. Engin ummerki hennar sáust þar og hennar var ekki leitað utan þess.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Heimildir: Jón Eyþórsson: Árbók Ferðafélags Íslands 1964, 108 Uppdráttur Íslands 53

4.3 Skagafjörður

SK-085 Vatnsskarð

“Sæmundr nam Sæmundarhlíð alla til Vatsskarðs, fyrir ofan Sæmundarlæk, ok bjó á Sæmundarstöðum;... .” Landnámabók, Íslenzk fornrit I, 228; “Þorkell vingnir, son Skíða ens gamla, hann nam land um Vatsskarð allt ok Svartárdal.” Landnámabók, Íslenzk fornrit I, 230.
1310:”...og sijdan höfdu greindar jardir setid um siotier ara hlaup. at su væri landeign vatnsskards til thessar[a] ummerkia. at austan. Milli fialls oc vatnskards. stendur Raudkolluholl aa argilsbarminum austan sneiding þann er liggur upp ur lestahuammi. ... “ DI III, 10.
1391:”oc ef þeir villde at iordini ganga skilldæ asgeirr kisoa huart hann tæki aftr sina peninga iafngrida edr þessar iarder eftor virdingu. vazskard. vazhlid. oc valadal... .» DI III, 462.
1402:” ... Suo ok medkennumzt uid ath heyrdum ath ualadal uar eignat frayfir klupter ok þorleifr arnason sem gud hans saal hafe eignade sier ok lede þangat hrisrif nændum ....ok ath læk þeim esem fellur ur hlidaruatne ok ut gegnt uazskarde ok ur utedyrunum aa uazskarde... .” DI III, 674.
1478:” jtem skal holl eiga gellfiar Regsktur ueturguamlu feé ok elldra suo martt sem þeim bunade þarfnar er ää holi byr vpp j skarda jarder vatzhlid ok uaztskard. ... “ DI VI, 146.
1493 -1739: Vitnsiburður Árna Egilssonar.” Vatnsskard og allt hans fasta goss var af honum dæmt á Seilu. Mig minnir 1528.” DI X, 65.
1522: Jarðir Teits Þorleifssonar lögmanns.” Jn primis Jarder j Skagafijrdi. Glombær. Medalheijmur. Jelivogar. Vatnzstard og Vatnzhlijd. ...” DI IX, 93.
1550-60: Afgjaldareikningur jar sr. Gottskálks Jónssonar í Glaumbæ. “Uazskard med iiij kugilldi. Iij ær j landskylld. kurelldi oc .v. aurar.” DI XII, 194.
Um 1560: Minnisgreinir sr. Gottskálks Jónssonar um byggingu jarða sinna. “Suo Uazskard med iij kugilldum .iij kugilldi j landskylld. Kyr enu somu” DI XIII, 560.
Um 1561-62: Minnisgrein sr. Gottskálks um bygging jarða sinna.” Valadal med somu kostum oc Uazs[kard] .” DI XIII, 682.
1569: Minnisgrein um bygging Marbælis. “ bygt Helga Marbæli me ij kum oc iij asaudarkugilldum. ... Ualadal. Uashlid. Uasskard.” DI XV, 342; Reikningur kirkna á prestssetrum í Hólabyskupsdæmi.”Kirkian j Glaumbæ beneficium. Hun a iord Vatzhlijd med .iij. Khgilldum. landskylld .c. Vatzkard med .iij. kugilldum.” DI XV, 353.
1713: Jarðardýrleiki xx hdr. JÁM IX, 83.
1839: “ Vatnsskarð 20 hndr.,... “ SSS, 63.
20 hdr. 1847. Glaumbæjarkirkjueign.
1713: ”Túnið spillista f leir og grjóti úr bæjarlæknum. Engjunum aðrir lækir með sama skaða úr brattllendi.” JÁM IX, 84.

SK-085:044 gata leið A 475669 N 558865

Leið SK-085:044, horft til vesturs.

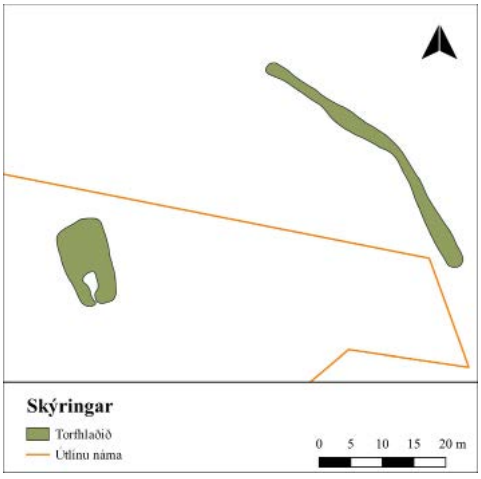
Sjá má greinilegar götur sunnan við þjóðveg um Vatnsskarð, nærri merkjum Stóra-Vatnsskarðs á móti Víðimýrarseli. Voru þær skráðar þegar námustæði BAN-05 var tekið út í tengslum við Blöndulínu 2020. Gamall vegur er fast norðvestan göturnar og rudd slóð er sunnan við þær.
Göturnar liggja um þýfðan móa í lægð milli tveggja lágra og grýttra melhæða.
Götunum var fylgt á 175 m löngum kafla þar sem þær sjást innan námustæðisins. Víðast sést ein gata en þrjár þegar best lætur á 5-6 m breiðu svæði. Göturnar eru 0,2-0,4 m á dýpt og breidd. Sumar göturnar voru grónar en aðrar ógrónar og eru notaðar af búsmala á svæðinu. Ekki er ljóst hvort að göturnar séu á ferðaleið eða hvort aðeins sé um fjárgötur að ræða. Mikil umferð hefur verið um þetta svæði í gegnum aldirnar milli Skagafjarðar og Húnavatnssýslu og styttri leiðir á milli bæjar innan héraðs og má sjá ummerki um eldri vegagerð sunnan við þjóðveginn í grennd við göturnar.
Hættumat: stórhætta, vegna efnistöku

SK-086 Valadalur

1238:”Miðfirðingar riðu norður Vatnsskarð sjö saman og komu um kveldið fyrir Lárentínusmessu í Valadal og slógust þar inn og tóku það er laust var.” Sturlunga saga I, 407; “Hann [Kolbeinn ungi] reið suður af Kili þá er hann hafði lausa látið menn Sturlu þá er teknir voru í Valadal.” Sturlunga saga I, 409.
1391:”oc ef þeir villde at iordini ganga skilldæ asgeirr kisoa huart hann tæki aftr sina peninga iafngrida edr þessar iarder eftor virdingu. vazskard. vazhlid. oc valadal... .» DI III, 462.
1402:”... Vid heyrdum ockur ellre menn sueria at ualadalur ætte kuarinngsdal ok selfavrena med... .” DI III, 674.
1493 -1739: Vitnsiburður Árna Egilssonar.” ... Ad tunga allt upp ad Arnarvatni hefdi first verid leigd frá Vatnshlŋd Jóni nockrum Þordarsyni a Valadal til heilmingabeitar og brukunar... .”DI X, 65.
1544: Skiptabréf eftir Jón Einarsson á Geitaskarði.”Suo og skiptu vier eignarskipti fodurarfi þeirra. þriggia brædra eigils jonssonar. gottskalks og olafs. ....en gottskalk skylldi hafa hofudbol vik j skagafirdi. og ualadal.” DI XI, 312: Reikningar sr. Gottskálks Jónssonar í Glaumbæ.” Enn ec godskalk wik firir hundrad. c. valadal xx c.” DI XI, 358.
1546: “Valadalr med .v. kvilldum malnytvkvilldi j landskylld oc iij daga slatt oc allar tvinder.” DI XI, 519.
1550-60: Afgjaldareikningur jar sr. Gottskálks Jónssonar í Glaumbæ. “Valadalur med iiij kugildi. kugilldi j landskylld. Iij daga slatt. x sauda geymsla oc kola tunna oc tiunder” DI XII, 194.
1552: Minnisgrein sr. Gottskálks Jónssonar í Glaumbæ um búpening sinn.”xj uetra naut j Ualadal j elldi oc ij lomb. uænt j Stafni.”DI XII, 486.
1553: Minnisgrein sr. Gottskálks. Jónssonar um fénað sinn: xiij veturgamler hier aa bæum ocheima. en xij j Uik. vj. J Ualadal. ... .” DI XII, 637.
Um 1560: Minnisgreinir sr. Gottskálks Jónssonar um byggingu jarða sinna. “... bygt Arnfinne Valadalr... ..” DI XIII, 560.
Um 1561-62: Minnisgrein sr. Gottskálks um bygging jarða sinna.” Valadal med somu kostum oc Uazs[kard] .” DI XIII, 682.
1562: Minnisgrein sr. Gottskálks um bygging jarða sinna.”Bygt Arnfinne Valadal j þriv ar... .” DI XIV, 35.
1556: Afgjaldareikningur af jörðum sr. Gottskálks Jónssonar.”Valadalr med iij kugilldum.” DI XIV, 559.
1569: Dómur um arftöku eftir Guðmund Gunnlaugsson. “ ... ad adurnefndur Biarne Gunnlaugzson fader nefndz Gunnlaugs hafdi lagt med knijfe Eyiolf Arnason heima aa hans heimile nordur j Waladal ... .” DI XV, 317; Minnisgrein um bygging Marbælis. “ bygt Helga Marbæli me ij kum oc iij asaudarkugilldum. ... Ualadal. Uashlid. Uasskard.” DI XV, 342.
1713: “Bænhús segja menn hjer muni að fornu verið hafa, og er þetta að heyrn en öngvum sjónarmerkjunum. Jarðardýrleiki með Valabjörgum xx hdr.” JÁM IX, 84.
1839: ”Valadalur, 15 hndr.,...” SSS, 63.
1847: 20hdr. Bændaeign. [“1802 og nú hjá hreppstjóra er Valadalur talinn 15, og Valabjörg sér 5 h. að dýraleika, en jarðabækurnar telja Valabjörg sem hjáleigu, og segir A.M. þar frá leigumála sér”.JJ, 258 neðanmáls]
1713:”Selstaða er í eigin landi. Túnið hefur nýlega lækur grafið í jarðföll, og borið á það sand og leir til stórskemda.” JÁM IX, 85.

SK-086:022_1 *Hádegissel* tóft sel A 471576 N 553990

“Neðarlega í gilinu [Hádegisgili] er allhár foss sorfinn í bergið. Lítill en djúpur hvammur er utan við lækinn, neðst ofan við mót lækjarins og Kvarningsdalsár [...]. Í þessum hvammi eru rústir af u.þ.b. 12 m löngu húsi og því nær 4 m á breidd. Sunnan við á gilbarminn kunna að vera aðrar rústir, e.t.v. af litlum kvíum eða kofa. Hvammurinn hefur verið algirtur með garði sem glögglega sést ofarlega í hvamminum þar sem hann fer upp á melbrúnina að norðan en þar er hann óljós og að nokkru veðraður burtu með öllu. Að utan og neðan sést hvar hann liggur niður melinn sem lítill hryggur niður að ánni,” segir í Byggðasögu Skagafjarðar II. Hádegissel er um 1,9 km suður af bæ 001. Á svæðinu sjást tóft og garður á svæði sem er alls um 65 x 88 m að stærð. Tóftin er innan fyrirhugaðrar námu BAN-68. Minjarnar eru í grasi vöxnum, þýfðum hvammi,

Uppmælingar af minjum í Hádegisseli SK-086:022.

aflíðandi halli er niður að bökkum árinnar sem rennur suðvestan við hvamminn. Bakkinn er um 5 m hár og er virkt rof í bakkanum. Suðaustan við minjarnar er gil, að mestu gróið, með litlum fossi.
Tóft selsins er óglögg og mjög gengin í þúfur. Hún er um 13 x 7,5 m að stærð og snýr NNV-SSA. Óljóst mótar fyrir hólfi í SSA-hluta en erfitt er að greina frekari rýmisskipan. Tóftin er grasi og lynggróin, rétt glittir í grjót á stöku stað. Hæð tóftarinnar er mest um 1 m. Mjög stórþýft er sunnan og austan við tóftina en ekki sjást skýr merki um byggingar.

Tóft SK-086:022_1, horft til suðausturs.

Túngarður SK-086:022_2, horft til austurs.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: BS II, 467

SK-086:022_2 garðlag vörslugarður A 471632 N 553992
Garðurinn sést skýrast um 52 m austan við seltóftina, við gilbarminn. Garðurinn er þar 0,5-0,60 m hár en fjarar smám saman út til norðvesturs. Hann er greinanlegur á alls um 45 m löngum kafla og er víðast 1,5-2 m á breidd. Garðurinn er grasi gróinn og mjög genginn í þúfur. Syðri endi garðsins er um 2 m frá fyrirhugaðrar námu BAN-68.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: BS II, 467

SK-086:030_1 varða óþekkt A 472004 N 555009
Tvær vörður eru á hæð um 930 m SSA af bæ 001. Um 18 m eru á milli varðanna og er afstaða milli þeirra NNA-SSV. Varða 030_1 er um 30 m suðaustur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Vörðurnar eru á grýttu holti, hálfgrónu lyngi og mosa. Rof er í holtinu á stöku stað. Mýrlent er umhverfis holtið. Syðri varðan er stærri, um 1,8 m í þvermál, 0,4 m á hæð og sjást í henni 3-4 umför. Töluvert er af stóru grjóti í vörðunni, allt að um 0,45 m í þvermál. Grjótið er skófum vaxið.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða SK-086:030_1, horft til vesturs.

Varða SK-086:030_2, horft til suðvesturs.

SK-086:030_2 varða óþekkt A 472010 N 555026
Vörðurnar eru á grýttu holti, hálfgrónu lyngi og mosa. Rof er í holtinu á stöku stað. Mýrlent er umhverfis holtið.

Nyrðri varðan er hrunin og er um 22 m suðaustur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Grjótdreifin er um 1,5 m í þvermál og 0,2 m á hæð. Grjótið er skófum vaxið.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

SK-086:033 varða óþekkt A 471814 N 554928
Varða er utan í grýttum malarás, um 200 m VNV við vörðu 041 og 65 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæði Blöndulínu 2020.
Varðan eru á grýttu holti, hálfgrónu lyngi og mosa. Rof er í holtinu á stöku stað. Mýrlent er umhverfis holtið.
Varðan er um 1x1 m á stærð að grunnfleti og um 0,2 m á hæð. Hún er hlaðin úr nokkuð stóru grjóti sem er vaxið grænum skófum. Varðan er nærri alveg hrunin og frá henni er víðsýnt til norðurs og einnig sést til vörðu 041.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða SK-086:033, horft til suðurs.

SK-087 Valabjörg

1713: "Valabiog. Fjórðúngur úr heimajörðunni talinn og tíundaður v [hdr], úrskrift að húsum, túni og engjum. Dýrleikinn talinn í heimajörðunni ut supra v [hdr]" JÁM IX, 85.
1839:" Valabjörg, 5 hndr., ..." SSS, 63.
1847: Hjáleiga ["1802 og nú hjá hreppstjóra er Valadalur talinn 15, og Valabjörg sér 5 h. að dýraleika, en jarðabækurnar telja Valabjörg sem hjáleigu, og segir A.M. þar frá leigumála sér". JJ, 258 neðanmáls]
1713:" Aðrir kostir og óskostir sem á heimajörðunni, nema hjer grandar ekki so mjög túninu, og hættara er hjer fyrir dýjum." JÁM IX, 85.

SK-087:020 þúst óþekkt A 471351 N 554049
Skammt upp til vesturs frá Kvarningsdalsá er stórþýfður grænn blettur sem sker sig verulega úr umhverfinu vegna þess hve grænt og kraftmikið gras vex þar. Staðurinn er um 340 m suðaustan við vörðu SK-087:022 og er um 140 m suðaustur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Ofan við svæðið til vesturs er gróðurlaus hæð og neðan við, til austurs, er blaut mýri.
Svæðið er um 20 x 20 m og snýr mót austri. Hádegisfjall til suðurs. Óljóst má greina 2 hólf milli þúfna. Kann að vera náttúrulegt.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-087:021 varða óþekkt A 471023 N 553686
Varða er um 490 m suðvestan við þúst SK-087:020 og er um 122 m suðaustur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Hlutverk vörðunnar er óþekkt.
Varðan stendur á háum melhól í hrjóstrugu landslagi. Milli melhóla eru blautar mýrar.
Varðan er fornleg og niðurfallin, gróin neðst og skófum vaxin. Hún er nokkuð ferköntuð í grunninn og er um 1 m á kant og um 0,8 m á hæð. Stórt og meðalstórt grjót hefur verið í hleðslum.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða SK-087:021, horft til vesturs.

SK-087:026 *Smalavarða* varða óþekkt A 471507 N 553931

Smalavarða SK-087:026, horft til austurs.

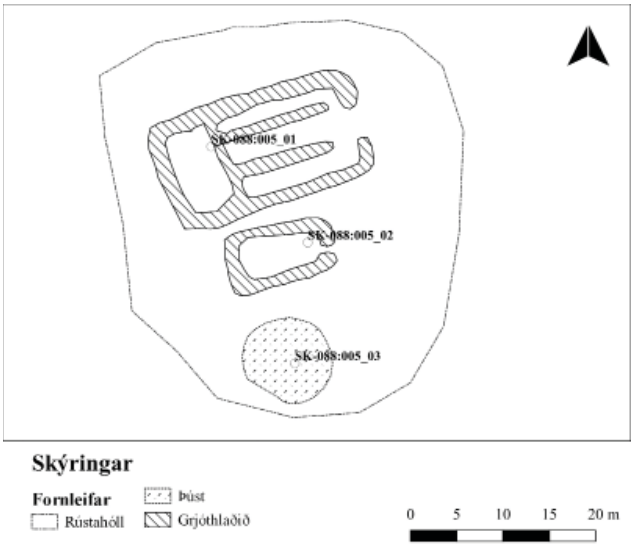
"Smalavarða er vestan við Kvarningsdalsár móti Hádegislæk á allháum mel," segir í Byggðasögu Skagafjarðar II. Varðan er á grýttum melhól, 90 m suðvestan við Hádegissel 086:022 og 65 m sunnan og vestan við Kvarningsdalsá,Varðan er innan áhrifasvæðis námu BAN-68.
Grýttur melhóll og austan og norðan við hann rennur Kvarningsdaldá.
Varðan er hlaðin úr frekar stóru grjóti sem er skófum vaxið. Hún er nokkuð þríhyrningslaga og er um 2x2 m stór að grunnfleti og er 0,4 m á hæð. Gróið er við rætur vörðunnar og frá henni er víðsýnt í allar áttin nema til vesturs.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: BS II, 464

SK-088 Brekka

1686: 20 hdr., bændaeign, samkvæmt The Old Icelandic Land Registers, 250.
1695: 20 hdr., bændaeign, samkvæmt The Old Icelandic Land Registers, 250.
1713: 20 hdr., samkvæmt Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns IX, 88. Þar segir enn fremur: "Eigendur hverjir eru að þessari jörðu kemur hjer engin skýr undirrjettíng fram, þó geta menn til að Páll Torfason að Núpi í Dýrarfirði [ÍS-057] sje eigandi að hálfri. En hvert vicelögmaður Oddur eða kirkjan að Víðimýri sje eigandi að hálfri eru menn óvissir um, þó hafa aldrei goldist í nálægra manna minni nema 2 tíundir af hálfri.
1847: 20 hdr., bændaeign, samkvæmt Jarðatali Johnsen, 58.
Í viðbótum við Jóns sögu segir: «Sá atburður varð á Víðimýri, í ágætis manna hýbýlum, Kolbeins Tumasonar, at kona sú er vann Gyríði húsfreyju fær til laugar, ok önnur kona með henni af næsta bæ, þeim er í Brekku heitir." Bsk. I, 211; sjá einnig Bsk. I, 457, 482.
1540: "Jón biskup á Hólum gefr sínum kæra frænda síra Birni Jónssyni jörðina Víðimýri í Skagafirði með öllum eignum og kvittar um fornan reikning kirkjunnar [...] ad kirkian æ sagde jordu æ jordina kirkiuhol [SK-091] sem þar liggur vndr. og halldin hefir verid gomul kirkiu eign. og jordina Brecku. er liggur j somu kirkiusokn." DI X, 518-519.
1689: "Þuríður Snæbjörnsdóttir selur séra Einari Torfasyni 4 hndr. í Hlíð í Þorskafirði [BA-041] og Staðarkirkjusókn, þau sömu sem hún hafði veðað honum 21. mars 1688. Hér á mót gefur sr. Einar Þuríði 4 hndr. í jörðu sem hún vill heldur í Brekku í Víðimýrarkirkjusókn (Skag.) eða Neðstaland í Bægisárkirkjusókn [EY-237] (Eyf.) með því skilyrði, að Þuríður selji honum og börnum hans fyrstum þessi fasteignahundruð fyrir jafnaðarandvirði í föstu. Á meðan Þuríður útitekur ekki þetta greint andvirði fyrir 4 hndr. í Hlíð, skal sr. Einar svara henni, að þessu ári afstöðnu, fjórum aurum, sem svari landskuld af 4 hndr. í Hlíð, og einnig má hún hafa frjálsa vistaveru á þessum Hlíðarparti eins lengi og hana girnir og hún er ógift eða getur unnið sér atvinnu. En sr. Einar hafi ágóða og umráð af andvirðis fjórum hundruðum." Jarðabréf frá 16. og 17. öld, 141.
Önnur býli á jörðu: Brekkuhús (SK-088:005).
"Brekka fór í eyði 1945, en var nytjuð frá Vallanesi til ársins 1949," segir í Byggðasögu Skagfirðinga (BS III, 443).
1917: Tún 2,6 ha að stærð, þar af 1/10 sléttað.
1713: "Torfrista og stunga góð. Reiðingsrista tilfengin. Selstaða er í eigin landi og búfjarhagur sameiginlegir í Víðimýrar og þessarar jarðar landi, og hefur ágreiníngslaust verið um lángan aldur, og engin nálægra minnist að þar um hafi verið ágreiníngur, og eru kostir allir og ókostir álíka og segir á Víðimýri og með henni sameiginlegir." JÁM IX, 88.

SK-088:005_1 *Brekkuhús* tóft býli A 477077 N 559754
"Fast við póstleiðina (SK-651:006) að norðan fyrir ofan Víðimýri standa á grjóthól einum beitarhús, sem heita Brekkuhús [...]. Ekkert túnstæði hefur verið kringum Brekkuhús, en þó hefur verið búið þar. Merkust eru þessi hús fyrir það, að þar dó þjóðskjáldið Bólu-Hjálmar (hinn 25. júlí) 1875. Ekki hefur búið verð í Brekkuhúsum síðan," segir í örnefnaskrá.
"Þau Brekkuhús sem uppi stóðu á 19. öld voru tættur einar þegar fram kom um aldamót, ef skilinn er undan

kofi þar sem stungið var inn hestum við og við, en hann féll þó litlu síðar og risu ný beitarhús, með allt öðru lagi en gömlu húsin, á sama stað skömmu eftir 1910. Það eru þeirra rústir sem nú getur að líta [...]. Guðmundi virtust kofarnir hafa verið tveir hlið við hlið og snúið frá austri til vesturs; syðri kofinn einhöluhús og styttri en hinn, svo munaði á að gizka þriðjungi, og dyr syðst á austurstafni; benti breiddin til þess að verið hefði hesthús, en hesthúskofar stóðu víða áfastir öðrum fénaðarhúsum. Nyrðri tóttin bar öll merki fjár-húss; hafði garði legið eftir því miðj og dyr verið beint framund-angarðahlaupinu. Kofarnir náðu jafnlangt vestur, að heytóttarholu sem þar var. Brekkuhús nýju, sem risu á sama balanum og hin eldri, voru tvö undir einu risi og stór. Þar var fé haft vetur hvern framundir 1930, ef til vil lengur," segir í Lesbók Morgunblaðsins 1975.

Uppmæling af minjum SK-088:005.

Brekkuhús hafa verið friðlýst frá 1976, samkvæmt Fornleifaskrá. Minjastofnun Íslands skráði staðinn árið 2012 undir númerinu 1780-651 og 652. Brekkuhús er rúmum 200 m norðvestan við leið SK-651:008 og rúmum 220 m norðaustan við veg SK-651:006. Brekkuhús er um 175 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Helgunarsvæði friðlýstra fornleifa er 100 m radíus frá ystu mörkum. Það svæði sker því inn í áhrifasvæði framkvæmda vegna Blöndulínu 2020. Á staðnum er beitarhús (005_1), hesthústóft (005_2) og þúst (005_3) á svæði sem er 30 x 20 m að stærð og snýr norður-suður. Brekkuhús eru norðarlega á grónum meli. Til vesturs eru framræstar mýrar. Unnið er að endurheimt votlendis á jörðinni og fyllt upp í framræsluskurði.

Tóft SK-088:005_1, horft til vesturs.

Beitarhúsið er tvískipt, 22 x 10 m að að stærð og snýr austur-vestur. Veggir eru grjóthlaðnir. Sjá má 4-6 umför af stæðilegu grjóti í bland við smágrýti í hleðslu sem eru 0,5-0,9 m á hæð. Veggir eru veglegastir til norðurs. Sjálft fjárhúsið (hólf A) er að austan. Það er 13 x 9,5 m að stærð og snýr NNA-SSV. Tveir steyptir garðar liggja eftir fjárhúsinu endilöngu. Gengið er inn í fjárhúsið fyrir miðri austurhlið tóftarinnar. Hlaðan (hólf B) er að baki. Hún er 9 x 4 m að stærð og snýr þvert á fjárhúsið. Hún er 0,4 m djúp og er botn hennar nokkur þýfður. Brekkuhús eru reist ofan á gróinni náttúrulegri bungu sem mögulega er að hluta uppsafnaðar mannvistarleifar.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Heimildir: Ö-Brekka, 1; Fornleifskrá (1990), 44; Minjasjá MÍ; Lesbók Morgunblaðsins (12.10.1975), 2

Tóft SK-088:005_2, horft til vesturs.

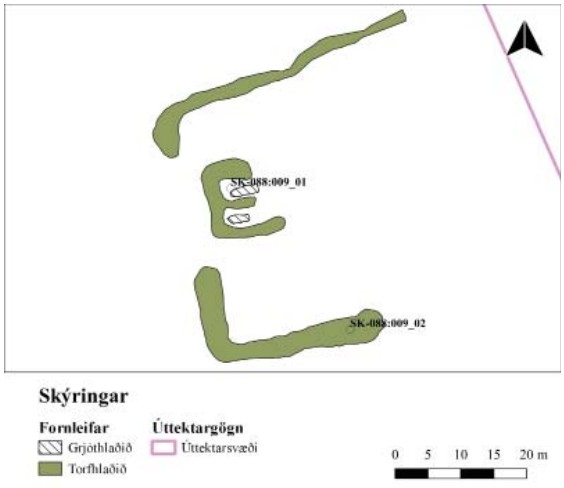

Þúst SK-088:005_3, horft til suðvesturs.

SK-088:005_2 tóft hesthús A 477088 N 559743
Grjóthlaðin hesthústóft er um 5 m sunnan við Brekkuhús 005_1. Tóftin er einföld, 11,5 x 5 m að stærð og snýr austur-vestur. Í hleðslum sjást 2 umför af stæðilegu grjóti. Veggir eru 0,4 m á hæð. Op er á tóftinni sunnarlega á austurhlið hennar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-088:005_3 þúst útihús A 477086 N 559730
Þúst er um 10 m sunnan við tóft 005_2. Þústin er 8,5 m í þvermál og rís 0,2-0,3 m hærra en umhverfið í kring. Hún er algróin og með mjög aflíðandi hlíðar en skarpar brúnir. Þústin sker sig út vegna þéttari gróðurs. Ekki sést móta fyrir innanmáli hólfs í þústinni. Þarna leynast líklega mannvistarleifar undir.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-088:009_1 *Kot* tóft+garðlag beitarhús A 477764 N 560778

Uppmæling af minjum SK-088:009.

"Á svonefndum Svarðarhóli [027] í vestur frá Brekkutúni eru allmiklar húsarústir," segir í örnefnaskrá. "Húsrústirnar vestur af túninu á Brekku voru nefndar Kot," segir í athugasemdum og viðbótum við örnefnaskrá. Beitarhús með vallargarði eru um 350 m vestan við bæ 001 og rúmum 320 m norðan við Vörðumel 010. Hér er um sama stað og Kot að ræða. Tóftirnar eru í brekku upp af bænum, þar er nú þétt skógrækt. Minjarnar eru 100 m austan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3. Beitarhúsatóft 009_1 og vallargarður 009_2 eru þar á svæði sem er 43x38 m að stærð og snýr austur-vestur.
Svæðið umhverfis beitarhúsin er gamalt tún sem komið er í órækt, Svæðinu hallar niður til austurs, Allt umhverfis "túnið" er skógrækt, barrtré eru þar einna mest áberandi. Tóftin er vestarlega, fyrir miðju svæðisins. Hún er 11 x 7 m stór, tvískipt og snýr norður-suður. Hún skiptist í tvö hólf, bæði snúa þau austur-vestur og inni í þeim er grjóthlaðinn garði. Hólfin eru opin til austurs, fram í brekkuna. Syðra hólfið virðist stærra en allt eins gæti verið um veggjahrun að ræða sem ýkir lengd þeirra. Þegar skrásetjari var á ferðinni var mikill gróður á svæðinu og erfitt að greina náværna legu minjanna. Veggir eru um 0,2-0,3 m á hæð og hér og þar glittir í eitt umfar grjóthleðslu í þeim. Ekki er hlaða að baki beitarhúsunum og alls ekki ólíklegt að hún gæti leynst í næsta nágrenni en óskýr sökum gróðurs.

Beitarhús SK-088:009_1, horft til suðvesturs.

Túngarður SK-088:009_2, horft til norðurs.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Brekka, 2; Ö-Brekka Aths. og viðb., 2-3

SK-088:009_2 garðlag túngarður A 477784 N 560756
Vallargarðurinn sést norðan og sunnan við beitarhús 008_1. Hann afmarkaði svæði sem var 43 x 38 m að stærð

en til austurs er hann horfinn í skógrækt. Að vestan náði garðurinn eflaust allt að beitarhúsunum en rof er við tóftina. Garðurinn er siginn, útflattur og sést sem gróinn þýfður hryggur í túninu. Hann er 2-4 m á breidd, 0,2 -0,3 m á hæð og algróinn. Hér og þar glittir í grjót. Garðurinn er 94 m austan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-088:010_1 *Vörðumelur* varða samgöngubót A 477703 N 560459
"En Vörðumelur eru suður og upp frá Svarðarhóli [027],'' segir í örnefnaskrá. Vörðumelur er áberandi grýttur melur sem er innan skóræktar. Á honum eru tvær vörður á svæði sem er 85 x 6 stórt og snýr norður-suður. Varða 010_1 er nyrst á melnum, um 325 m SSV við fjárhús 009 og 80 m vestan við miðlínu úttetkarsvæðis Blöndulínu

Varða SK-088:010_1, horft til suðausturs.

Varða SK-088:010_2, horft til suðausturs.

2020. Hún var að öllum líkindum samgöngubót á leið 011.
Grýttur og nokkuð hár melur, skógrækt er norðan hans.
Varðan er nærri alveg hrunin, er um 2 m í þvermál og um 0,2 m á hæð. Mosi og lyng vex í kringum vörðuna.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Brekka, 2

SK-088:010_2 varða óþekkt A 477743 N 560385
Varða 010_2 er sunnarlega á Vörðumel, 85 m SSA við vörðu 010_1 og 60 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Varðan er alveg hrunin og er um 1 m í þvermál og 0,2 m á hæð. Mjög gróið er í kringum vörðuna og er grjótið skófum vaxið. Ekki er vitað í hvaða tilgangi varðan var hlaðin.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-088:011 *Gata* heimild um leið A 447624 N 560490
"Frá Brekku að Beitarhúsum (Brekkuhúsum) [005] lá Gata. Hún lá eftir þurrum blettum, sem voru hér og þar í mýrinni. Á Götunni og við hana eru ýmis kennileiti,» segir í athugasemdum og viðbótum við örnefnaskrá. Leiðin sést illa, að austan er skógrækt þar sem hún lá en ógrónir melar og framræstar mýrar til vesturs. Hún lá gróflega á sama stað og slóði sem þarna er og liggur enn að Beitarhúsunum. Gata lá þvert (austur-vestur) í gegnum áhrifasvæði Blöndulínu 3.
Gata lá yfir holt og mýrar. Þær eru nú framræstar og holtið að hluta undir skógrækt.
Engin greinileg ummerki sjást um leiðina á yfirborði.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Brekka Aths. og viðb., 1

SK-088:024 *Rósuvað* heimild um vað
A 476731 N 559349
"Fyrir neðan Arnarstapa er hvakkur, ekki djúpur. Hann heitir Rósuhvammur. Þar er vað í ánni, Rósuvað. Neðar með ánni er Húsahvammur, dálítil graslaut," segir í athugasemdum og viðbótum við örnefnaskrá. Rósuvað er á Víðimýrará, um 500 m vestur af þjóðvegi 1 og er um 145 m VSV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Lynggróin aflíðandi brekka og hvammer er norðan við ána.

Rósuvað SK-088:024, horft til suðvesturs.

Brattara er S við ána og grasi gróið. Smáklettar eru suðaustantil við hvamminn. Áin breiðir aðeins meira úr sér á svæðinu en vestan og austan við það.
Áin er um 3-5 m breið og mest um 20 cm djúp á svæðinu. Hægt er að stikla að mestu yfir á steinum. Ekki sjást götur að vaðinu en leið 006 liggur samsíða ánni um 55 m norðar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Brekka Aths. og viðb., 3

SK-088:027 *Svarðarhóll* örnefni mógrafir A 477737 N 560908
Í örnefnaskrá segir: «Á svonefndum Svarðarhóli í vestur frá Brekkutúni eru allmiklar húsarústir [009].» Mýri var neðan og austan við Svarðarhól þar sem nú er mikil skógrækt rúmum 130 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Mór var tekinn úr mýrinni.
Svæðið er alveg þornað upp og þar vex nú þéttur lerkiskógur.
Ekki sjást nein ummerki um mógrafirnar á svæðinu enda hefur landnotkun breyst mikið. Mýrin er uppþornuð og skógurinn hefur breytt jarðvegi mikið og má ætla að mógrafirnar séu alveg horfnar og því ekki í neinni hættu frá þeim framkvæmdum sem munu eiga sér stað á svæðinu.
Hættumat: engin hætta
Heimildir: Ö-Brekka, 2

SK-088:029 náttúrumin vað A 477015 N 559507
Vað er á leið 651:008 yfir Víðimýrará, á landamerkjum Brekku og Víðimýrar. Engar heimildir geta vaðsins.
Vaðið sést ekki vel lengur. Áin er um 5 m breið á þessum slóðum og var mjög grunn þegar skrásetjari var á vettvangi haustið 2020.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Vað SK-088:029, horft til suðurs.

SK-091 Kirkjuhóll

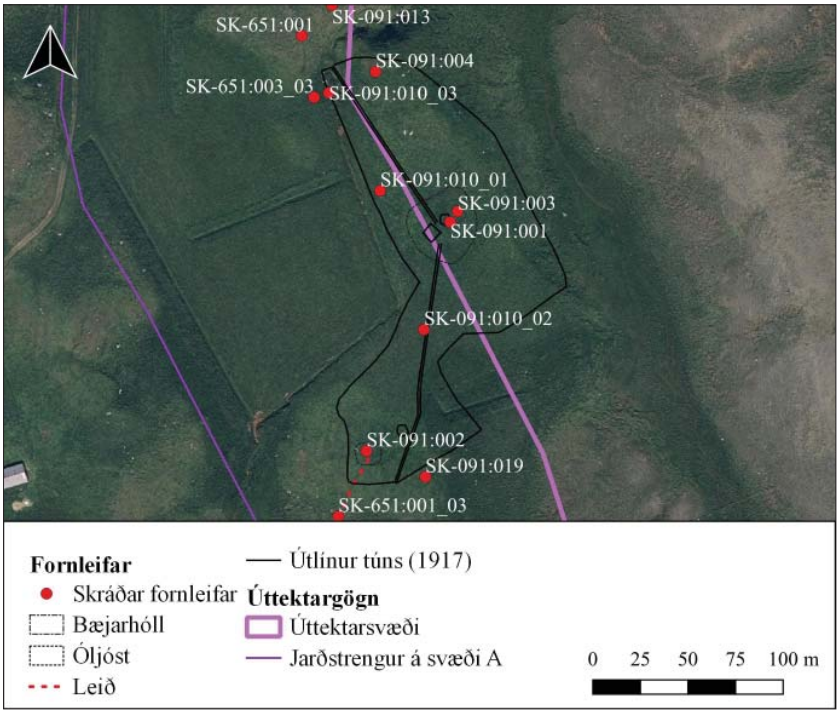
1382- c.1600: Máldagi Akrakirkju í Blönduhlíð:" Jtem gaf nefndur Biörn Akrakirkiu smäjörd þa er Görf heiter. og liggur ä milli Alfgeirsvalla. Kirkiuhols. og Gegnishols. Er nu kallast Kryddholl. ... ."DI XII, 27; "med samri grein aa Akrakirkia fiärhalld. Regstra. beit. selför. edur jardareign vestur vmm Lägafell og Smiordali. Sem profast ad Gegnisholl hafi ätt motz vid Kirkiuhol Vijdimyrarjörd. og Algeirsvöllu." DI XII, 27.
1713: "Kirkiuhóll heitir hjer utan landamerkja og hefur ábúandinn á Álftageröi þar grasnyt og er honum bygt ásamt Álftageröi. Er þetta kot kirkjunni eignað og gildið eftir í landskuldar nafni xl ánlir næsta ár, ...» JÁM IX, 87.
1839:" Kirkjuhóll, 10 hndr., lítið vestar og ofar, Víðimýrarhjáleiga." SSS, 62.
1847: 10 hdr. Eign Víðimýrarkirkju. JJ, 258.
1713: "Engjar eru hjer nær öngvar nema það sem hent er úr fúaflóum og hagmýrum." JÁM IX, 87.

Bæjarhóll SK-091:001, horft til suðausturs.

SK-091:001 *Kirkjuhóll* bæjarhóll bústaður A 478557 N 558131
Í örnefnaskrá Kirkjuhóls segir: «Bærinn á Kirkjuhóli var

neðst á túninu - á Bæjarhól og nokkru neðar en húsin eru núna (1997). [...] Djúpt, en örstutt gil sem Bæjargil heitir er norðan við hvolinn [sem Bæjarhóllinn er], þar sem lækurinn rennur ofan í Kirkjuhólsdalinn. [...] Jörðin var hjáleiga frá Víðimýri. Hún var í eigu Víðimýrarkirkju, en var seld árið 1915 [...]. Árið 1917 fór Kirkjuhóll í eyði og var svo nytjaður frá Ytra-Vallholti um skeið." Í Byggðasögu Skagafjarðar II segir: "Bæjarhóllinn á Kirkjuhólsdal, stór og langur hóll sem endar að orðan í djúpu lækjargili og glyttir í klappir í gilinu norðan hólnum. [...] Bærinn stóð á sunnanverðum hólnum en norðast á honum standa upp úr einir fjórir steinar, tveir og tveir saman með nokkurra metra millibili. Engar minjar sjást nú um bæjarhúsin." Bæjarhóll Kirkjuhóls er sunnarlega á aflöngum hól rúmum 250 m austan við skúr sem er nú á svæðinu og kallast Kaffistofa. Hóllinn er í austurjaðri úttektarsvæðis Blöndulínu 2020, 140 m austan við miðlínuna.

Heimatún Kirkjuhóls er að hluta innan áhrifasvæðis jarðstrengs A1.

Bæjarhóllinn er grasi vaxinn og augljóst hvar bærinn stóð en grasið þar er ljósgrænna og meiri arfi sjáanlegur. Tún er vestan við hólinn en mólendi til austurs. Lækur rennur meðfram hólnum vestanverðum, framhjá norðurhlið hans og til austurs.

Hóllinn er 36 x 36 m að stærð og er syðst á hólnum. Ekki sjást nein ummerki um byggingar á hólnum lengur en bæjarrústirnar voru jafnaðar út með jarðýtu milli áranna 1954 og 1967, þegar jörðin var eigu Halls Jónassonar. Hinsvegar er bænum lýst ágætlega í Byggðasögu Skagafjarðar II, eins og hann leit út þegar Stephan G. Stephanson fæddist í baðstofunni árið 1853: "Bærinn sem Stephan G. fæddist í var ekki reisulegur, einungis þrjú herbergi: baðstofa, búr og hlóðaeldhús, auk bæjarganga, stóð á sunnanverðum Bæjarhólnum og snéri dyrum mót austri en langhlið baðstofunnar til vesturs. Hún var einungis tvö stafgólf, 6 álnir og 5 þumlungar á lengd (um 2,4 m). „[...] Fyrir dyrum er brúkanleg hurð á járnum við stoð og einn dyrastaf með trésnerli. Veggir sums staðar sjást ekki að utan, en það sem sjáanlegt er eru þeir moldrunnir og gamlir og mikið gallaðir sums staðar. Þak brúkanlegt." Baðstofan hefur því væntanlega verið að sjá sem grasivaxin þúfa á hólnum fremur en mannabústaður og austan frá séð hefur ekki verið mikið reisulegra því ekkert bæjarþil var við dyrnar en moldarstafnar búrs og eldhúss voru sitthvoru megin bæjardyra."

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Heimildir: Ö-Kirkjuhóll, 2-3; BS II, 401; BS II, 400

SK-091:002 heimild um fjárhús A 478514 N 558012

Í örnefnaskrá Kirkjuhóls segir: «Gömlu fjárhúsin voru á flöt þar skammt suðvestan við bæjarstæðið [001]. Hvorutveggja er alveg horfið." Í Byggðasögu Skagafjarðar segir: "Auk þessa [bæjarhúsanna] var á jörðinni fjárhús fyrir 30 kindur og fjós fyrir 3 nautgripi [003]." Fjárhúsin eru merkt inn á túnakort Kirkjuhóls rúmum 125 m SSA við bæ 001 og vestan við Kirkjuveg 012 sem liggur til suðurs. Ekki sjást nein ummerki fjárhússins á svæðinu lengur en þau hafa verið um 70 m norðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Fjárhúsin stóðu upp við lítin grasivaxinn hól suðvestan við bæjarhólinn. Svæðið er grasivaxið og smáþýft

Ekki sjást nein ummerki um fjárhúsið á vettvangi en þegar loftmyndir eru skoðaðar sést móta fyrir einhverju á svæði sem er 13 x 12,5 m að stærð. Líklega hafa fjárhúsin verið sléttuð á sama tíma og bæjarhóllinn en augljóst er að leifar af húsunum eða eldri húsum leynast undir yfirborði.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Heimildir: Ö-Kirkjuhóll, 2; BS II, 401

SK-091:003 heimild um fjós A 478561 N 558137

Í Byggðasögu Skagafjarðar segir: «Auk þessa [bæjarhúsanna] var á jörðinni fjárhús fyrir 30 kindur [002] og fjós fyrir 3 nautgripi." Útihús er merkt inn á túnakort rúmum 5 me austur af bæ 001 sem líklega er fyrrnefnt fjós. Fjósið stendur á bæjarhól Kirkjuhóls, 170 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Bæjarhóllinn er grasi vaxinn og augljóst hvar bærinn stóð en grasið þar er ljósgrænna og meiri arfi sjáanlegur. Tún er vestan við hólinn en mólendi til austurs. Lækur rennur meðfram hólnum vestanverðum, framhjá norðurhlið hans og til austurs.

Ekki sjást nein ummerki um fjósið á hólnum en bæjarrústirnar voru jafnaðar út með jarðýtu milli áranna 1954 og 1967, þegar jörðin var í eigu Halls Jónassonar. Þó má vel vera að leyfar fjóssins eða eldri útihúsa leynist undir yfirborði.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Heimildir: Túnakort 1917; BS II; 401

SK-091:004 huldufólksbústaður huldufólksbústaður A 478528 N 558213

Huldufólksbústaður SK-091:004, horft til norðausturs.

Í örnefnaskrá Kikjuhóls segir: «Bærinn á Kirkjuhóli var rifinn eftir að hætt var að búa í honum. Hann stóð sunnarlega á Bæjarhól. Svo var hólinn sléttaður og ýtt ofan af honum, en hann reyndist vera álagablettur og urðu mikil vanhöld á skepnum næstu árin. Svo var norðurhluti hólsins friðaður- hætt að slá hann eða eiga neitt við hann og síðan hafa engar skepnur farist eða slasast. Steinar standa upp úr hólnum norðan til á tveim stöðum og er talið að þar sé álfabyggð." Í Byggðasögðu Skagafjarðar talar Hallur Jónasson um álagablettinn og huldufóksbústaðinn á norðanverðum bæjarhólnum. Hann segir meðal annars: "Einu sinni voru krakkar mínir að hjálpa mér að marka folöld. Þau gengu eftir Bæjarhólnum og á norður enda hans og fara þá að tala um að þarna verði þau að byggja sumarbústað á hólnum norðan við gilið. En nóttina eftir dreymir mig huldumanninn og hann er heldur fúll við mig. Ég spyr hvort að við séum ekki vinir. "Jú, við höfum verið það en það getur breyst ef þú ætlar að fara að byggja hús." Ég lét því snarlega vita daginn eftir að þarna yrði enginn sumarbústaður byggður." Stór hluti norðanverðs hólsins er utan við úttektarsvæði Blöndulínu 2020 en 5-10 m eru innan svæðisins, 140 m vestan við miðlínu úttektarsvæðisins.

Hóllinn er grasi vaxinn og fjórir stórir steinar, 2 og 2 saman standa á hólnum.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Heimildir: Ö-Kirkjuhóls, 2; BS II, 401

SK-091:007 varða óþekkt A 476822 N 557628

Húsás SK-091:007, horft til SSA.

"Hann heitir Húsás [SK-091:006] og á honum er stæðileg varða," segir í örnefnaskrá. Varðan er við hlið smalabyrgis SK-091:008 á Húsás, um 450 m vestan við heystæði 021 og rúmum 450 m suðvestan við vörðu 016. Varðan er tæpum 120 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Varðan er efst á allháum melás. Þyft tún og mýrlendi í kring. Austan við ásinn er nokkuð hærri múli.

Grunnflötur vörðunnar er aðeins ílangur og er hún um 0,7 x 0,5 m að stærð. Hæð vörðunnar er 0,4 m. Hleðslugrjótið er meðalstórt en líklega hefur eitthvað hrunið úr henni.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Heimildir: Ö-Kirkjuhóll, 2

SK-091:008 tóft smalakofi A 476825 N 557629

Smalakofi SK-091:008, horft til austurs.

"Hann heitir Húsás [SK-091:006] og á honum er stæðileg varða [SK-091:007] og fast við vörðuna leifar af grjóthlöðnu byrgi eða smalakofa," segir í örnefnaskrá. Smalakofinn er ofarlega á grýttum ás, um 450 m vestan við heystæði 021 og rúmum 450 m suðvestan við vörðu 016. Smalakofinn er tæpum 120 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Smalakofinn er ofarlega á mosa- og lyngivöxnum ási en víða glittir í mel. Þýft tún og mýrlendi er í kringum ásinn. Smalakofinn er grjóthlaðinn og hruninn. Hann er 3 x 2 m stór og snýr norður-suður. Inngangur hefur líklega verið á austurhlið, í norðurhorni. Þó erfitt að segja nákvæmlega til um það; þakið hafa fallið yfir alla tóftina. Tóftin er lyngivaxin. Veggirnir eru 0,1-0,2 m á hæð og við það að sökkva í gróður. Að innan hefur þakið hrunið ofan í tóftina og hafa að minnsta kosti verið 2 - 3 umför af grjóti í þakinu. Þakhellurnar liggja þar í beinum röðum, hver ofan á annarri.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Kirkjuhóll, 2

SK-091:009 heimild
"Á litlum mel vestan við dalinn [Kirkjuhólsdal] er fuglaþúfa við steina og virðast vera leifar af hruninni vörðu við þúfuna. Þetta er skammt sunnan við girðinguna," segir í örnefnaskrá. Varðan var að öllum líkindum innan úttektarsvæðis en fannst ekki við vettvangsgöngu árið 2020. Hlutverk hennar er óþekkt.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Kirkjuhóll, 2;

SK-091:010_1 heimild um traðir A 478521 N 558148
Traðir eru merktar inn á túnakort Kirkjuhóls og liggja annarsvegar til norðvesturs (010_1) og hinsvegar til suðurs (010_2). Minjasvæðið samanstendur því af tveimur tröðum og vaði yfir bæjarlækinn (010_3) en traðirnar sameinuðust svo Kirkjuvegi SK-651:001 til beggja átta. Minjarnar eru á svæði sem er tæpir 210 m að lengd og náðu yfir þvert og endilangt túnið á Kirkjuhóli.
Traðirnar liggja yfir grasi vaxinn bæjarhól. Tún er vestan við hólinn en mólendi til austurs. Lækur rennur meðfram hólnum vestanverðum, framhjá norðurhlið hans og til austurs.
Traðir 1 liggja norðvestur frá bæ um 140 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Ekki sjást nein ummerki um traðirnar en hóllinn var sléttaður og jafnaður út með jarðýtu milli áranna 1954 og 1967, þegar jörðin var í eigu Halls Jónassonar. Ekki er vitað hvort að traðirnar voru hlaðnar eða aðeins slóði í gegnum tún Kirkjuhóls en þó má þess vænta að einhverjar leifar traðanna gætu leynst undir sverði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

SK-091:010_2 heimild um traðir A 478544 N 558075
Traðirnar lágu suður frá bæjarhólnum, rúmum 140 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Ekki sjást nein ummerki um traðirnar en hóllinN var sléttaður og jafnaður út með jarðýtumilli áranna 1954 og 1967, þegar jörðin var í eigu Halls Jónassonar. Ekki er vitað hvort að traðirnar voru hlaðnar eða aðeins slóði í gegnum tún Kirkjuhóls en þó má þess vænta að einhverjar leifar traðanna gætu leynst undir sverði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Vað SK-091_010_3, horft til suðurs.

SK-091:010_3 heimild um vað
A 478494 N 558199
Vað var á bæjarlæknum 80 m NNV við bæ 001 og rúmum 140 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Bakkar læksins er lægstir á þessu svæði og því hefur verið auðveldast að fara yfir hann á þessu svæði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

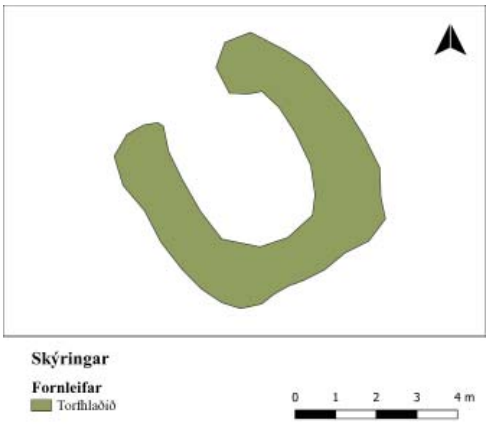
SK-091:011 varða landamerki A 478451 N 557483

Varða SK-091:011, horft til austurs.

"Á Stórahól (Stórhól) er (ævagömul) varða, studd af fuglaþúfu. Varðan er þar sem hóllinn er hæstur og hún heldur vörð um réttu landamerkin milli jarðanna - og hreppanna," segir í örnefnaskrá. Varðan er rúman 1 km norðaustan við stekk SK-116:030 og tæpa 350 m vestan við leið SK-091:017. Merkjagirðing Kolgrafar og Kirkjuhóls er 15 m norður af vörðunni sem er innan landamerkja Kolgrafar miðað við núgildandi merki. Um vörðuna liggja gömlu hreppamörk Seylu- og Lýtinsstaðahreppa. Varðan er um 120 m suður af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er á grónum melhrygg. Hann er mosa- og lyngivaxinn en að stærstum hluta er melurinn sjáanlegur. Varðan er 0,3 m á hæð og hálfhrunin. Grunnur hennar sést þó og er um 0,7 m í þvermál. Það grjót sem hefur hrunið úr vörðunni er dreift um svæðið umhverfis hana. Varðan er gerð úr grjóti og sjást þrjú umför greinilega. Grjótið er vaxið gulum og gráum skófum. Varðan er efst á háum melhrygg, um 8 m háum og 30 m löngum. Hryggurinn snýr norður-suður. Hryggurinn er brattur til austurs en byrjar ekki að lækka fyrr en um 30 m til vesturs.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Kirkjuhóll, 2;

SK-091:013 tóft stekkur A 478495 N 558245
Í örnefnaskrá Kirkjuhóls segir: «...þar sem lækurinn rennur ofan í Kirkjuhólsdalinn. Rétt norðar kemur annar lækur og milli lækjanna er mjó en nokkuð há tunga. Á tungunni eru leifar af mannvirki, sem nokkuð minnir á stekk. Aðaltóftin er 4x4 m ca. og við hana virðist vera önnur tóft minni." Í Byggðasögu Skagafjarðar segir: " Á hólnum utan við Bæjargilið eru umfangslitlar húsatóftir." Stekkjatóftin er norðan við bæjarlækinn, á öðrum hól rúmum 130 m NNV við bæ 001 og 140 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er á suðurbakka hólsins sem er grasi vaxinn og brattur niður að læknum.

Uppmæling af stekk SK-091:013.

Stekkur SK-091:013, horft til suðurs.

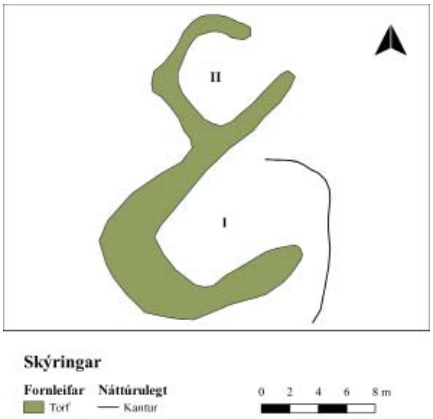
Tóftin er 6x5,5 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Veggir eru 1,2 m á breidd og 0.3-0.4 m á hæð. Ekki sést greinilegur veggur á norðausturhlið tóftarinnar og þar gæti því hafa verið viðargrind til að loka henni. Tóftin er einföld og innanmál hennar er 4x3 og snýr norðvestur-suðaustur. Ekki sést votta fyrir öðru hólfi eða annarri tóft á svæðinu eins og sagt er frá í Byggðasögu Skagafjarðar en svæðið var mjög grasi vaxið í ágúst 2020. Má ætla að það hólf sem ekki fannst hafi verið lambakróin en það sem enn sést sé stekkurinn.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Kirkjuhóll, 3; BS II, 402

SK-091:014 tóft stekkur A 478313 N 558222
"Rétt hjá Kaffistofunni er hóll sem eðli málsins samkvæmt hlýtur að heita Stekkjarhóll. Hann er nokkuð hár og allstórir steinar ofan á. Norðaustan við hann, í krika milli mela, eru leifar af Stekk að því er sagt er. Og

þær mannvirkjaleifar minna á stekk. Þær eru 7x9 metrar utanmáls, snúa austur - vestur, eru hærri austast. Innrekstrargarður hefur verið norðan við og dyrnar því verið um miðju að norðan," segir í örnefnaskrá. «Sá hóll [sem Kaffistofan stendur á] er stór um sig og gæti hafa heitið Stekkjarhóll. Í lautinni norðaustan undir hólnum er stekkur frá Kirkjuhóli," segir í Byggðasögu Skagafjarðar II. Stekkurinn er 60 m norðaustan við uppistandandi hús (Kaffistofan) og 40 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Stekkur SK-091:014, horft til austurs.

Uppmæling af stekk SK-091:014.

Stekkurinn er í grasigróinni laut, norðaustan undir háum hól. Til austurs er aflíðandi niður að sléttuðu túni.
Tóftin er torf- og grjóthlaðin, snýr suðvestur-norðaustur og skiptist í tvö hólf. Hólf 1 er sunnar. Það snýr suðvestur-norðaustur og er 7x7,3 m að innanmáli. Á því er ekki veggur til norðausturs. Hólf 2 er norður af hólfi 1, snýr einnig suðvestur-norðaustur og er opið í norðaustur. Hólfið er 6x6 m á stærð og er nokkuð hringlaga. Ytribrún norðvesturveggjarinns er óskýr því hólfið er hlaðið upp við hól. Hæð veggja er frá 0,2-0,5 m. Tóftin er nokkuð skýr en sigin og gengin í þúfur.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Kirkjuhóll, 3-4; BS II, 402;

SK-091:015 varða óþekkt A 478149 N 558267
"Þar [syðst á Kirkjuhólsás] er varða, gömul, á miðjum aflöngum mel, norðvestan við Stekkjarhólinn [014]," segir í örnefnaskrá. Varða er á hæð um 320 m NNV af útihúsi í ræktuðu stakstæðu túni, um 50 m suður af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er á grasi vöxnum hrygg. Grýtt holt eru umhverfis og litlir túnbleðlar.
Varðan er hrunin, um 1,2 m í þvermál og 0,03 m há, mest sjást 2 umför. Grjótið í vörðunni er skófum vaxið.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Kirkjuhóll, 4

Varða SK-091:015, horft til SSA.

Varða SK-091:016, horft til vesturs.

SK-091:016 varða óþekkt A 477249 N 557761
"Önnur varða, gömul og nokkuð stór, en hálfhrunin, er á mel vest- suðvestur af fjárhúsunum og talsvert frá," segir

í örnefnaská. Varðan er um 450 m ANA við smalakofa 008 og rúmum 150 m norðan við heystæði 021. Varðan er um 15 m suðvestan við miðlínu Efribyggðarleiðar og rúmum 45 m norðan við miðlínu Kiðaskarðsleiðar, sem eru hluti af Blöndulínu 2020.
Varðan er efst mosa- og lynggrónum melhól. Umhverfis hólinn skiptast á votlendi og gróðursnauður melhólar. Varðan er 0,3 m á hæð og sjást 3 umför af grjóti í henni. Hún er hálfhrunin og allt umhverfis er grjótdreif, um 0,4 m í þvermál. Óvíst er með hlutverk vörðunnar en hún er ekki við þekkt merki eða leiðum.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Kirkjuhóll, 4

SK-091:017 gata leið A 478121 N 557560
"Nokkuð suður og upp þaðan [frá vörðu SK-091:016], og suður undir merkjum er einkennilegur steindrangi, rúmlega axlarhár, við gamlar götur sem liggja suður og upp eftir," segir í örnefnaskrá. Leiðin er rúmum 710 m norðaustan við vörðu 020 og um 320 m vestan við landamerki 011. Leiðin liggur þvert í gegnum miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Leiðin þræðir smáþýft og mýrlent tún. Melhólar eru inn á milli.
Leiðin liggur h.u.b. norður-suður. Hún er afar greinileg og sést á um 170 m löngum kafla. Henni var aðeins fylgt innan áhrifasvæðis Blöndulínu 2020. Á loftmynd sést hún nær þó lengra til suðurs, utan áhrifasvæðis framkvæmdanna. Er leiðin afar greinileg, breiðust um 0,8 m og liggur framhjá steindranganum einkennilega.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Kirkjuhóll, 4;

SK-091:018 varða óþekkt A 477411 N 558044

Varða SK-091:018, horft til norðurs.

"Enn ein varða, stór og stæðileg, er á klapparhæð vestan við miðju landareignarinnar og norður undir jaðri hennar," segir í örnefnaskrá. Varðan er um 870 m norðvestan við leið 017 og tæpum 340 m norðaustan við vörðu 016. Varðan er um 144 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er efst á lynggrónum ási. Í kring er þýft tún og á stöku stað mýrlent.
Varðan er hlaðin úr stæðilegu grjóti. Grunnflötur vörðunnar er ferhyrndur, um 1,2 x 1 m að stærð. Hæð hennar er u.þ.b. 0,8 m. Varðan er byggð á brún ássins og hvílir í austri á stóru bjargi og virðist hún því veglegri séð úr þeirri átt. Óvíst er með hlutverk vörðunnar en hún er ekki á þekktum leiðum eða við landamerki.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Kirkjuhóll, 4;

SK-091:019 *Gerðið* örnefni tún A 478544 N 557998
Í Byggðasögu Skagafjarðar segir: «... og fer Kirkjuvegurinn [651:001] þar vestan við Bæjarhólinn eða um hann, suðvestur á Gerðið þar sem fjárhúsin á Kirkjuhóli voru fyrrum." Ekki er víst hvaðan örnefnið kemur en í Byggðasögunni er vísað er til Rósmundar Ingvarssonar. Örnefnið á við um svæðið sunnan við bæjarhól Kirkjuhóls og liggur miðlína úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 rúmum 25 m suðvestan við það.
Gamalt tún sem komið er úr rækt, grasivaxið og smáþýft.
Ekki sjást nein ummerki um garðlög á svæðinu og má ætla að þau séu löngu horfin.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: BS II, 401

SK-091:020 varða óþekkt
A 477470 N 557367
Stæðileg varða er um 310 m suðaustan við heytóft 021 og rúmum 660 m suðvestan við leið 017. Varðan er um 137 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er ofarlega á mosa- og lyngivöxnum melhrygg. Víða stendur upp úr grjót og glittir í mel.
Varðan er 0,5 m á hæð, um 0,6 m í þvermál og sést í fjögur

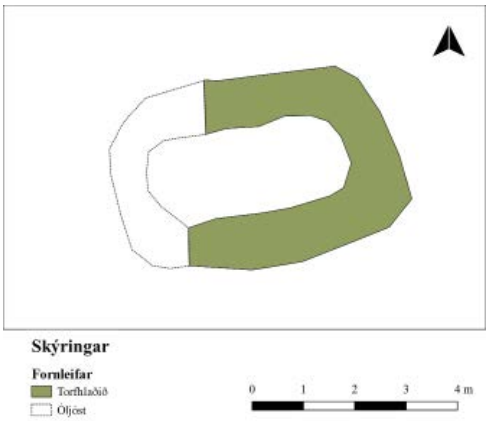
Varða SK-091:020, horft til austurs.

umför í grjóthleðslu. Hrun úr vörðunni er allt umhverfis hana og hefur hún því verið töluvert hærri. Hún er úr grjóti sem er nú vaxið skófum. Varðan sést víða að og er áberandi í umhverfi sínu. Óvíst er um hlutverk hennar en hún er ekki við þekktar leiðir eða landamerki.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-091:021 tóft heystæði A 477273 N 557610
Sigin heytóft erum 150 m sunnan við vörðu 016 og rúmum 300 m norðvestan við vörðu 020. Tóftin er um 57 m austan við miðlínu Efribyggðarleiðar og rúmum 104 m sunnan við miðlínu Kiðaskarðsleiðar sem er hluti af Blöndulínu 2020.

Heystæði SK-091:021, horft til suðurs.

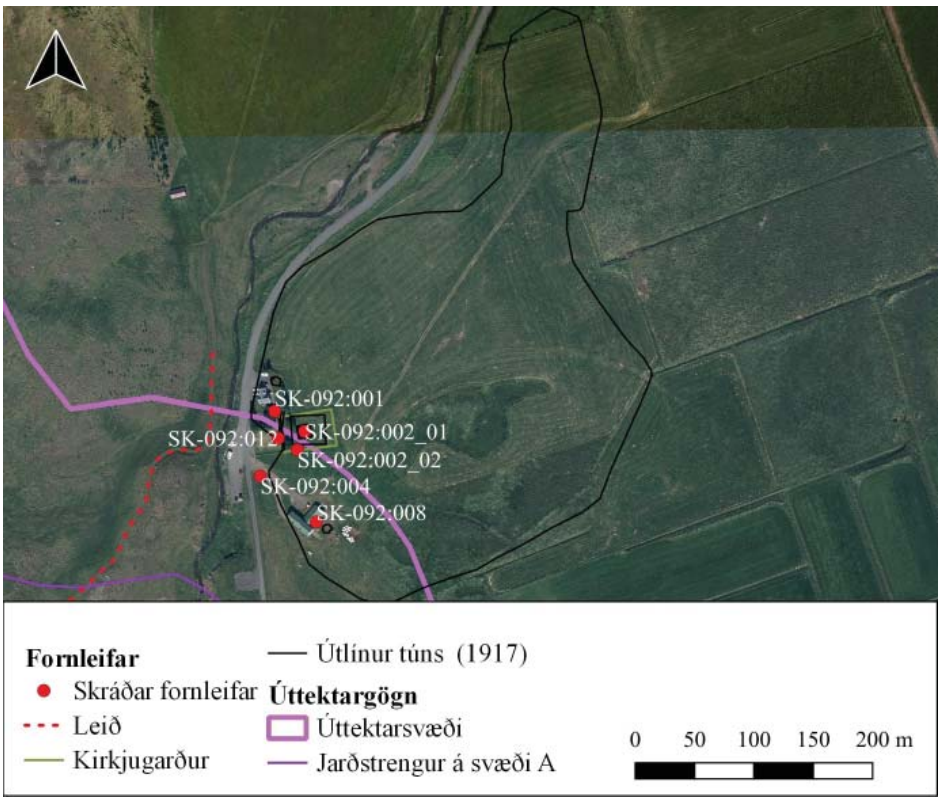
Uppmæling af heystæði SK-091:021.

Tóftin er rétt sunnan við gróðursnauðan melhól. Hún er á gróinni bungu sem er umhverfis grasríkt deiglendi. Tóftin er einföld, 4,5 x 3,5 m að stærð og snýr austur-vestur. Veggir eru torfhlaðnir og signir, 0,4 m á hæð en mjög útflattir til vesturs. Þar er vegghæð 0,1-0,2 m á hæð. Ekkert op er greinilegt á tófitnni.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

SK-092 Víðimýri

1686: 80 hdr., bændaeign, samkvæmt The Old Icelandic Land Registers, 250.
1695: 80 hdr., bændaeign, samkvæmt The Old Icelandic Land Registers, 250.
1713: 40 hdr, bændaeign, samkvæmt Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns IX, 85. Þar segir enn fremur: "so tíundast með Álftagerði [SK-092:023] 10 hdr., áður hefur hún fyrir innan 20 ár verið tíundið öll 80 hdr."
1847: 60 hdr., bændaeign, samkvæmt Jarðatal Johnsen, 258. Þar segir enn fremur: "1802 hjá hreppstjóra er jörð þessi talin sér 50 h. og Álptagerði sér 10 h. að dýrleika. A.M. telur hér, auk Álptagerðis og Paronsgerði [SK-092:009] (40 al. 1 /2 kúg.) og Þrætugerði [SK-092:010] sem nú eigi er getið. Hreppstjóri segir að kirkjan á Víðimýri eigi prestsskydu í heimalandi, að prestur fái þaðan 6 fjórð. smjörs, og að 2 ½ h. lsk. Sé nú á allri eigninni."
Í Landnámu segir: «Rauða-Bjorn keypt land af Skalla-Grími millim frá Eskiholti. Hans son var Þorkell trefill í Skarði og Helgi í Hvammi, faðir Þorkels er átti Helgu, dóttur Þorgeirs á Víðimýri." ÍF I, 90; sjá einnig ÍF I, 91, 170, 171.
Í Hænsa-Þóris sögu segir: «annar var Gunnvaldr faðir Þorkels, er átti Helgu, dóttur Þorgeirs á Víðimýri.» ÍF III, 6.
Í Guðmundar sögu segir: «[Um ferðir Guðmundar góða] þaðan norðr til Miðfjarðar, ok svá heim til Víðemýrar um haustið, ok var þar um veturinn í góðu yfirléte, ok lagðe Kolbeinn svá mikla virðíng [á hann], at hann kallaði hann þá sannliga heigan mann, ok kallaðist seálfr margar raunir á því hafa. Um sumarit áðr var Thorláksmessa leidd í lög." Bsk. I, 458. Í Guðmundar sögu segir enn fremur: «Hann kaus þá, við ráð vina og frænda, Guðmund prest hinn góða Arason til biskups er þá var prests á Víðemere með Kolbeini Tumasyne." Bsk. I, 470. Sjá einnig Bsk. I, 473, 474-475 og Sturl. I, 238, 286; og DI, I, 321.
1192. í Guðmundar sögu dýra segir: "En Björn Ólafsson fylgði Brandi á Víðimýri til Kolbens Tumasonar, en Kolbeinn lét fylgja honum austr ti Svínafells, er Sigurður Ormsson kom honum útan, ok andaðist hann á suðrvegi." Sturl. I, 175; sjá einnig Sturl. I. 180, 183.
1199. Í Prestsögu Guðmundar góða segir: "Eftir þetta fer Guðmundr prestr heim ok er at Stað með Kolbeini þau

missiri. En um várit ræðst hann á Víðimýri til Kolbens Tumasonar.» Sturl. I, 142; sjá einnig Sturl. I, 146, 151, 152.
1229. Í Íslendinga sögu segir: “Á Víðimýri var kastali sá, er Snorri Sturluson lét gera, þá er Arnór um hafði skipa honum ríki sitt, er hann fór utan,” segir í Sturl. I, 333.
1385 - c 1600. “Máldagi Akrarkirkju í Blönduhlíð eptir gömlum gjafabréfum og máldagaskrám [...]. Med samri grein Akrakirkia [...] Vijdimyrarjord.” DI XII, 27.
1525: Jarðarinnar getið í reikningi Reynistaðaklausturs þar sem getið er um ítak (sjá neðar). DI IX, 321.
1526: “Dómr þriggja klerka og þriggja leikana útnefndr í prestastefnu af Ögmundi biskipi um jörðina Víðimýri i Skagafirði er Ögmundr biskup reiknaði sína eign.” DI IX, 357.
1527/1528: “Sáttagerð þeirra biskupanna Ögmundar í Skálholti og Jóns á Hólum um alt, sem þeim hafði á milli borið, og lofa þeir að innleiða hvorur “í annars biskupsdæmi nokkra villu, leynt eða ljóst”; þeir gera og upp með sér “kláran” reikningsskap um jarðinar Víðimýri og Kalmanstungu [MH-002].” DI IX, 411
1529: “Skipta og testamentisbréf síra Björns Jónssonar milli barna sinna [...].Item odrum minum arfleiddum syne Magnuse Biornsyne helld ec oc gef jordina Videmyre j Skaagafirdi med þeim smajordum sem þar liggia j kring fyrir c. hundraðda og car til halftt annad c. hundraða j smajordum.» DI XI, 725-726.
1540: “Jón biskup á Hólum gefr sínum kæra frænda síra Birni Jónssyni jörðina Víðimýri í Skagafirði með öllum eignum og kvittar um fornan reikning kirkjunnar.” DI X, 518.
1540:. “Ögmundr biskup í Skálholti gefr Þorsteini Þórðasyni systursyni sínum, jörðina Galmanstungu í Hvítársíðu [MH-002] og tuttugu hundruð að auk, og gangi Galmanstunga af, þá eigi Þorstenn aðgang að Víðimýri í Skagafirði.” DI X, 552.
1600: “Sjöttadómr, kvaddr af Þorsteini sýslumanni Finnbogasyni, dæmir gildar eignarheimildir hans að ýmsum jörðum [...]. Voru þar þessar jarder til greindar [...] Videmyre j Skagefirde.” DI XII, 304-305.
1660: “Bóndinn Hákon Árnason selur Hallgrími Halldórssyni Víðimýri með samþykki konu sinnar, Guðríðar Gumundardóttur. Þá jörð reiknar bóndinn, Hákon, 80 hndr. að dýrleika, að tilliggjandi hennar kirkjueign. Hér í mót greiðir bóndinn Hallgrímur bóndanum Hákonu Urriðará (Hún.), 24 hndr. að dýrleika, Fitjar fremri (Hún.), 16 hndr. að dýrleika, Vog(a)tungu (Borg.), 20 hndr., og sem á vantar, lofar Hallgrímur að fullnægja í Miðfirði.” Jarðabréf frá 16. og 17. öld, 212.
1710: “Eigandi að allri [jörðu] Benedict Þorsteinsson sýslumaður í Þingeyrarþingi, hefur eignast að kaupi sínu af vice lögmanninum Oddi Sigurðssyni að Narfaeyri síðan 1710.” JÁM IX, 85.
Hjáleigur 1713: Alftegerde (SK-092:023) og Patronsgerde (SK-092:009).
Eyðibýli 1713: Þrætugerði (SK-092:010).
1940. “Jörðin kemst í eigu Landnám ríkisins og hélst svo í áraðir,” segir í Árbók Ferðafélags Íslands 2012, 140. Nýbýli og jarðaskipting: “Hefur þessari miklu jörð nú verið skipt upp í níu sjálfstæðar bújarðir: Víðimýri, Víðimýrarsel [SK-092b], Víðiholt (nýbýli), Víðidal (nýbýli), Víðidal II (nýbýli) [...], Álftagerði (upphaflega nýbýli), Álftagerði II (nýbýli úr landi Álftagerðis) og Víðimel (nýbýli).” ÁFÍ 2012, 140.
Kirkja var á jörðinni (SK-092:002).
Jarðarítök:

Heimatún Víðimýrar er að litlum hluta innan áhrifasvæðis jarðstrengs A2.

1389. “Reynestader maldge. Med brokarlæk. Halfuer Rekar vr midri torfgrof j bas þann med sem jnn er fra fagre base til motz vid selnes ad helminge vid vijdemyrar kirkju.” DI III, 429; sjá einnig reikning Reynsistaðaklausturs 1525, DI IX, 321.
1917: Tún 10,3 ha að stærð, þar 3/4 sléttað.
1713: “Torfrista og stúnga góð. Reiðíngur er keyptur. Móskurður meinast hafa verið og vera enn, brúkast ekki. Hrísrif til eldiviðarstyrks lítið. Lax og silúngsveiðivn í Húseyjarkvísl og Sæmundará að gagni, ef aðsókt yrði. Reka á kirkja á Skaga, þar sem heitir Hvalsnessbás. Selstaða er í eigin landi. Engjatak í Reykjarhólslandi, þar sem kallast Sandengi, og Reykjarhóll aftur selstöðu í Víðimýrarlandi á vetur, hefur ekki beitin í Húseyjarlandi brúkuð verið um nokkra tíma, en í Víðimýrarlandi jafnlega þá með hefur þurft. Engjar mjög snöggvar og eru engjar til keyptar oft annarsstaðar. Hætt fyrir foröðum, pyttum og skurðum.” JÁM IX, 85.

SK-092:001 *Víðimýri* bæjarhóll bústaður A 478238 N 560171

Í örnefnaskrá Víðimýrar segir: « Víðimýri er snemma nefnd. Hennar er tvívegis getið í Landnámu. [...] ...Víðimýri byggð á landnámsöld og er eina jörðin á þessu svæði, sem virðist kunn vera í lok landnámsaldar. [...] ...hún [Víðimýri] kemur fram í Sturlungaöld, enda þar miklir höfðingjar, t.d. Kolbeinn Tumason og Kolbeinn ungi, og er líklegt, að vegur Víðimýrar hafi þá verið mestur, þó að þarf hafi lengst af verið stórbýli og höfðingjaóðal.” Bæjarstæði Víðimýrar er merkt inn á túnakort frá 1917, 30 m norðvestan við kirkju 002.það er jafnframt 600 m sunnan við þjóðveg 1 og gengur heimreið Víðimýrar rétt framhjá núverandi íbúðarhúsi og áfram í suður inn að Kirkjuhól [SK-091]. Víðimýrará rennur 20 m vestan við núverandi íbúðarhús. Engin ummerki eru um bæjarhól á svæðinu en samkvæmt túnakorti stóð bærinn 3-5 m suðaustan við núverandi staðsetningu, 160 m NNA við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020, 10 metrum utan við úttektarsvæðið. Ekki er víst hvert stafnar bæjarhúsanna snéru en þó má leiða líkur að því að þeir hafi snúið til suðurs.

Bæjarhóll SK-092:001, horft til norðausturs.

Á bæjarstæðinu er steinsteypt íbúðarhús og húsgarður með trjám. Norðan við það er malarplan.
Ekki sjást nein ummerki um bæjarhólinn á svæðinu og hefur hann líklega verið sléttaður og eldri bæjarhús
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917; Ö-Víðimýri M.J, 1-2

SK-092:002_1 *Víðimýrarkirkja* hús kirkja A 478258 N 560148

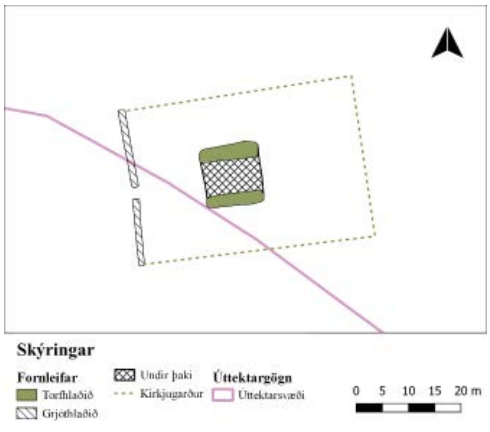
Samkvæmt túnakorti frá 1917 var kirkja tæpum 30 m suðaustan við bæ 001.
1199-1201: Guðmundur Arason prestur þar hjá Kolbeini Tumasyni, gerði bú á Brekku liði sínu en bjó sjálfur á Víðimýri. Bsk I, 457, 465, 470.
1253: Þorgils skarði og menn hans hafa þar tíðir Þorláksmessu. Þorgilssaga skarða, Sturl, 605.
1318: LXV. Wijdemyrar kyrckia. Kyrckia a vydemyre er helgud sælle marie oc petro postula. hun ä land ä holi […]. hualreki oc vidreki halfr ä hualnesi. til motz vid stad […af. xij. Bæium lysistollur oc heytollur. Kyrckiu Tyund taki anno. [Kyrkiu messudag in festo Mau ricij et sociorum eius* *b.v. m. annari h. Máld DI II, 466-467.
1360: xxxij. Wydemyre. Kyrckia ä Wydemyre er helgud sælle Mariæ oc petro postula. hun ä land ä kyrkiu holi […]. Máld DI III, 175.
1402: ä land a Hole [+hvalreka og viðreka]. Máld DI IV, 244.
1429: [1] prestr ok diakn. DI IV, 381.
1432: war metin firir .x. hundrot æn giortt vpp a kirkona xx hundrot. Vísitasíugerð DI IV, 511.
1445: Gegnishóll […] er nu er kalladur kryddholl [...] stendur j vidimyrar kirkiu sokn. DI IV, 666.
1453: Jörðin Gegnishóll er j uidemyrarkirkiusokn, DI V, 104.

Víðimýrarkirkja SK-091:002_1, horft til austurs.

1477: Jörðin Kryddhóll í Skagafirði er í Víðimýrarkirkjusókn. DI VI, 95.
1461: Máld DI V, 329, 330.
1461: 1 prestu.r DI V, 361.
1492: kryddhol [...] j videmyrar kirkiv sokn. DI VII, 88.
1525: „med brokarlæk halfer rekar úr midri torfgrof. og báas þann med sem inn er fra fagrabasi til motz vid selnes ath helminge vid vidimyrarkirkiu.“ Máld Reynistaðar, DI IX, 321.
1540: „hofum vier [Jón Arason] giefid vorum kiæra frænda sera Birne jonssyne jordina vijdimyre. med ollum þeim gognum og giædum. eignum og jtokum sem greindre jordu eiga med logum ad fýlgia med þeim skilmaala. ad kirkian aa sagdre jordu aa jordina kirkiuhól sem þar liggur vnder. og halldin hefur verid gomul kirkiu eign. og jordina Brecku. er liggur j somu kirkiusokn. og þar til xc málnitu kugillde […]. DI X, 519.
1574: Guðbrandur bp leyfir að öll tíund úr Reykjasókn leggist til uppihalds prests, auk víns og baksturs, en hann situr þar að þriðjungi við Víðimýri og Geldingaholt. BG, 60-61
1612: [sr. Þorbergi Ásmundssyni byggð dómkirkjunnar jörð Geldingaholt] og af þui ad su Holltz sokn hefur verid skickud til Glombæiar og Vijdemyrar þa læt eg þad so standa. nema þad eg læt Holltz kirkiu hallda og hafa alla halfkirkiu skylldu og Rentu þar til og so leingi. þar giorist einhuor god skickan a vm þær halfkirkiur. enn af þui ecki er sæmiligt ad prestur se þeigiandi. og predika ecki gudz ord. synt nie heilagt. og þad ongar kirkiur adrar eru þar j nanad. þa hef eg skickad ad hann skal hafa Vijdemyrar kirkiu. og messa þar annan huorn helgan dag […] Þo samt skipa eg honum þar vist ad helmingi. adra huora viku og so hef eg skipad þega j vor. þuiat jeg helld su kirkia eige noga peninga. ad hallda prest einungis auk helldur ad helmingi. ef eignarmenn vilia þar epter tala epter sinne skylldu. BG, 603.
1713: “Kirkja er hjer og tíðir veittar þriðja hvern sunnudag af prestinum á Glaumbæ.” JAM IX, 85.
Elsta lýsingin af kirkjunni er frá ofanverðri 17. öld en sú kirkja sem nú stendur á svæðinu var byggð árið 1834. Ítarlegri lýsingu af sögu, kirkjunnar, byggingu og viðhaldi er hægt að lesa í Kikjur Íslands 5, bls 256-286. Minjasvæðið samanstendur af kirkju og kirkjugarði. Víðimýrarkirkja er staðsett tæpum 30 m suðaustan við bæ 001 og 150 m norðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 en kirkjugarðsendinn er 135 m norðaustan við miðlínu.
Kirkjan og kirkjugarðurinn standa við suðaustur hlið bæjarstæðisins, þar er íbúðarhúsið og húsgarður á milli.
Víðimýrarkirkja er timburkirkja, 10x10 m að stærð. Hún snýr vestur-austur og dyr hennar vísa í vestur. Svartmálað timburþil er á vestur og austurveggjum með rauðum hurða- og gluggakömrum en grænmáluðum gluggum og hurð. Langveggir hennar, norður og suður hliðar, eru fallega torfhlaðnar úr klömbrum með streng á milli. Þeir eru 1-2 m á hæð. Frá dyrum kirkjunnar liggur fallega hlaðin stétt og að kirkjuhliðinu. Innan kirkjunnar má líta fallegt timburverk á öllum veggjum og gólfum og kirkjubekkir eru sömuleiðis úr timbri. Þar er altari og altaristafla.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917; Bsk. I, 457, 465, 470; DI II, 466-467; DI III, 175; DI IV, 95, 244, 381, 511, 666; DI V, 104, 329, 330, 361; DI VII, 88; DI IX, 321; DI X, 519; BG, 60-61, 603; Kirkjur Íslands 5, 256-286

SK-092:002_2 garðlag legstaður A 478257 N 560138

Uppmæling af kirkju og kirkjugarði SK092:002

Rétthyrndur kirkjugarður er utan um Víðimýrarkirkju og er hann 135 m norðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu. Hann er 45 x 31 m að stærð en á túnakorti frá 1917 er hann þó minni en hann er í dag, um 30x24 m að stærð. Hann snýr vestur-austur og er kirkjugarðshlið úr timbri við miðjan vesturvegginn. Vesturveggur kirkjugarðsins er grjóthlaðinn en grindverk afmarkar hann frá öðrum hliðum. Kirkjugarðsveggurinn hefur verið endurhlaðinn nýlega og stendur 1,5 hár, grjóthlaðinn með torfstreng efst. Hann er hlaðinn úr fremur stóru grjóti og hellugrjóti og sjást 6-7 umför. Hann er um 1,2 m á breidd. Líklega má finna leifar eldri kikjugarðsveggja undir sverði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort

SK-092:004 heimild um útihús A 478226 N 560116
Samkvæmt túnakorti Víðimýrar frá 1917 var útihús tæpum 60 m suðvestan við bæ 001 og rúmum 100 m NNA við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Útihúsið hefur staðið rétt austan við veginn sem liggur að næstu bæjum, á malarvegi sem liggur nú niður að nýlegu fjósi og hlöðu.

Malarafleggjari, grasi vaxin svæði beggja vegna við hann.
Ekki sjást nein ummerki um útihúsið og má ætla að það hafi verið rutt niður áður en eða þegar vegurinn var lagður. Hugsanlega gætu einhverjar leifar þess eða eldri útihúsa leynst undir veginum.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

SK-092:008 heimild um útihús A 478273 N 560078
Samkvæmt túnakorti frá 1917 var útihús rúmum rúmum 100 m SSA við bæ 001 og rúmum 100 m norðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Þar er nú nýlegt fjós og hlaða.
Nýlegt fjós, hlaða og tún í kring
Ekki sjást nein ummerki um útihúsið og hurfu þau líklega við byggingu fjóssins og hlöðunnar sem þar standa núna. Hugsanlega gætu einhverjar leifar útihússins leynst undir byggingunum en það telst þó mjög ólíklegt.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

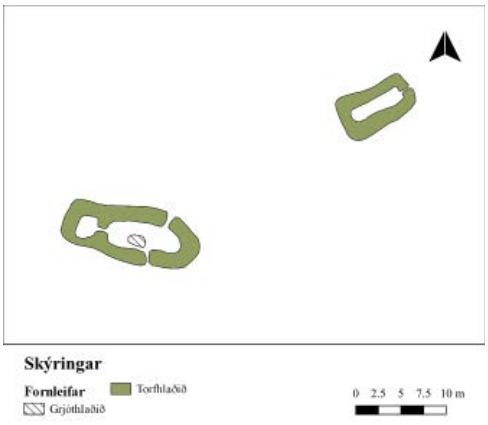
SK-092:012 heimild um traðir A 478241 N 560148
Samkvæmt túnakorti frá 1917 lágu traðir í gegnum bæjartúnið og upp að bæ 001 frá SSV. Traðirnar lágu á svipuðum stað og nú er hlaðinn kirkjugarðsveggur 002.2 og hefur kirkjugarðurinn verið stækkaður eftir að traðirnar voru teknar úr notkun. Traðirnar eru rúmum 140 m NNA við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Kirkjugarðsveggur, kirkjuhliðið og túnblettir eru nú þar sem traðirnar voru áður. Þaðan lágu þær inn í húsgarð núverandi íbúðarhúss Víðimýri.
Ekki sjást nein ummerki um traðirnar lengur og ekki er vitað hvort þær voru upphlaðnar eða aðeins vegslóði. Vel má vera að eldri leifar traðanna gætu leynst undir sverði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917

SK-092:031 varða óþekkt A 476793 N 559133
Varða er á hól um 230 m suður af Víðimýrará, um 100 m vestur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Hlutverk vörðunnar er óþekkt.
Varðan er á hálf mosa- og lynggrónu holti milli mýrarsunda.
Varðan er hrunin, um 1,3 m í þvermál og 0,3 m á hæð, mest sjást 2-3 umför. Steinar eru vel skófum vaxnir og er gras og mosi byrjað að vaxa í vörðunni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða SK-092:031, horft til norðurs.

SK-092:032_1 tóftir kvíar A 478142 N 559978
Tvær tóftir, kvíar 032_2 og rétt 032_2, eru í grónum hvammi sunnan við Víðimýrará, fast sunnan við landamerki við Brekku SK-088. Þær eru á svæði sem er 37 x 14 m og snýr nálega austur-vestur. Tóftirnar eru rúmum 210 m SSV við bæ 001 og eru 22 m suðvestan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3 sem skoðað var árið 2020.
Hvammurinn afmarkast af ánni til norðurs og brattri brekku til suðurs, hún er um 5 m há og nokkuð brött. Klettar sjást á stöku stað í brúninni.
Tóft 032_1 er suðvestar. Hún er 15 x 6 m að stærð, tvískipt og er skálalaga. Hún er þó ekki nægilega forn til að teljast til skála og öllu líklegra að um kvíar sé að ræða. Tóftin skiptist í tvö hólf. Stærra hólfið er austar og er 8 x 3 m að innanmáli. Veggirnir eru 0,3-0,4 m á hæð og algrónir. Það sést glitta í grjót á stöku stað. Op er á báðum langveggjum hólfsins og hið þriðja til vesturs, yfir í hólf 2. Inni í hólfinu

Uppmælingar af minjum SK-092:032

er þúst, grjót finnst í henni en líklega er þetta veggjahrun. Hólf 2 er vestar. Það er 2,6x2 m að innanmáli og snýr norður-suður.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Kvíar SK-092:032_1, horft til VNV.

Rétt SK-092:032_2, horft til vesturs.

SK-092:032_2 tóftir kvíar A 478167 N 559994
Tóft 032_2 er um 20 m norðaustan við kvíar 032_1. Hún er 8,5 x 5,5 m að stærð og snýr ANA-VSV. Lögun og gerð tóftarinnar bendir til þess að um rétt sé að ræða. Veggirnir eru um 2 m á breidd, algrónir en víða finnst að grjót er í þeim þegar gengið er yfir svæðið. Veggirnir eru 0,2 m á hæð og falla vel inn í umhverfið.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

SK-092:033 varða óþekkt A 478255 N 558914
Varða er 72 m austan við sléttuð tún, 140 m vestan við malarveg og miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Hún er nú í landi Víðidals sem áður tilheyrði Víðimýri. Nokkuð gróinn og smáþýfður lyngmói.
Varðan er hrunin og er um 3x3 m að grunnfleti og 0,3 m á hæð. Hún hefur verið hlaðin úr stóru grjóti sem er nú skófum vaxið. Gróðurkragi er neðan við vörðuna og héðan er vísýnt til allra átta. Hlutverk hennar er óþekkt.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

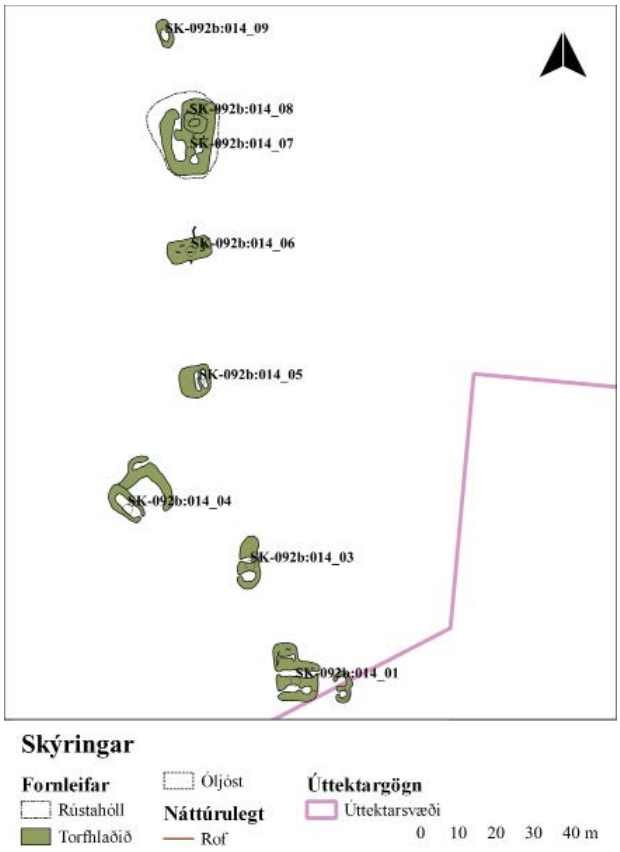

Varða SK-092:033, horft til norðurs.

SK-092b Víðimýrarsel

Jörðin er líkast til upphaflega sel frá Víðimýri (SK-092) en síðar breytt í beitarhús. Byggð hefst á jörðinni um 1877, segir í Byggðum Skagafjarðar II, 448.
Í Sýslu- og sóknarlýsingum Glaumbæjar- og Víðimýrarprestakalli segir: «Víðimýrarsel, þar upp undan [þ.e. Víðimýri], suður frá Arnarstapa [...] Til skamms tíma hefir haft verið í Víðimýrarseli og endur og sinnum í Seyluseli, unz landið og selstaðan var undan Seilu dæmt, undir Skarðsá, árið 1828. Hvenær hin hafa niður lagzt, vita menn eigi, og mun orsök til þess hafa verið mannfækkun og harðæri [...] Búið var í Víðimýrarseli á árunum 1857-1914, að 5 árum undanskildum. Síðan var byggt nýbýli árið 1954.» Býlið er byggt þar sem upphaflega var sel og síðar býli og eyðibýli." (SSS, 62).
"Þegar landnám ríksins keypti Víðimýri árið 1949 eignaðist það jafnframt Víðimýrarsel sem varð síðar ein þeirra bújarða sem skipt var út úr Víðimýri árið 1953 og 1954. Átti ríkið síðan jörðina þar til hún var seld ábúendum 1992,» segir í Byggðasögu Skagfirðinga (BS II, 448).

SK-092b:014_1 *Hólmasel* tóft sel A 475657 N 557967

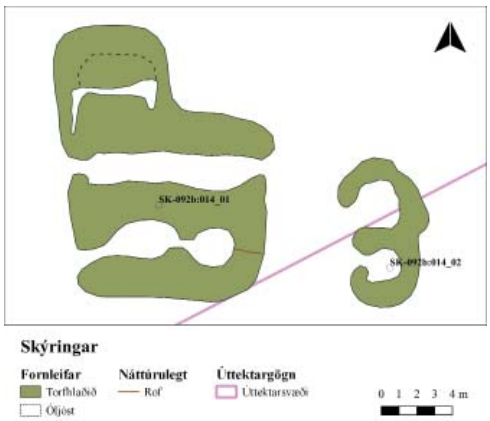

Uppmæling af Hólmaseli SK-092b:014

"Enn eru á dalnum vestan við ána allglöggar tóftir, nálega í þyrpingu, 4 eða 5. Kallast þær einu nafni Hólmasel og segja munnmæli að bændur úr Vallhólmi hafi notað þau fyrr á öldum. [...] Upp undan Hólmaseli er Hólmaselsflá. (Örn.skrá Víðimýrar frá 1934). [...] Í Sýslu- og sóknalýsingu frá 1842 eru Hólmasel ekki nefnd "...og geta því Hólmasel og Steingrímssel verið eitt og hið sama . En það er líka pláss fyrir hvorutveggja og nógar rústir, allar vestan við ána og nálægt ánni," segir í örnefnaskrá. Steingrímssel 015 er ofar með ánni, um 470 m sunnan við Hólmasel og er um tvö aðskilin sel að ræða.

Fjallað er um Hólmasel í Byggðasögu Skagafjarðar II: "Hið neðra kallast einu nafni Hólmasel í breiðum hvammi vestan við ána og munu þar vera tvennar selrústir. Þar eru tveir áberandi rústahólar með um 100 m millibili. Á tveimur stöðum milli þeirra eru þúfnahólar sem virðast geyma mannvirki en engin veggjaskil verða þar greind. Sama er að segja um ysta hólinn. Þar eru veggjaskil vart greinanleg, en e.t.v. hefur hey verið sett upp á hólinn, [...]. Á syðsta hólnum eru stórar rústir og glöggar af selkofum ásamt kvíum. Gamlar kvíar eru síðan á tveimur stöðum nærri samsíða skammt útvestur frá síðarnefndu selrústinni," segir í BS II. Á selstæði Hólmasels eru níu tóftir á svæði sem er 190x50 m að stærð og snýr norður-suður. Greinileg seljarúst 14_7 eru á lágum rústahól norðarlega á svæðinu. Mögulega var annað sel í stórri tóft 14_2 sunnarlega á svæðinu. Ekki verður fullyrt um hlutverk annarra tófta en tóft 014_8 sem byggð hefur verið ofan í seltóft 014_7 er að öllum líkindum heystæði sem tekið var til notkunar nokkru eftir að seljabúskapur leggst af. Ekki er augljós skipting á milli seljasvæða en líklegt er að tóftir 014_1-4 hafi tilheyrt syðra selinu og tóftir 014_5-9 því nyrðra. Aðeins syðsta tóftin á svæðinu 014_2 lendir að hluta innan úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 og er 146 m frá miðlínunni. Næst henni er seltóft 014_1 og er hún við NNV-jaðar úttektarsvæðisins en 15 m friðhelgað svæði í kringum tóftina lendir innan úttektarsvæðisins. Aðrar tóftir eru lengra frá og ekki í neinni hættu vegna framkvæmda en eru skráðar með hinum þar sem að þær mynda stóra minjaheild sem ekki þótti rétt að klippa í sundur.

Minjarnar eru í breiðum og flatlendum en þýfðum hvammi á vesturbakka Víðimýrarár. Utan hvammsins er þýfður mói á árbakkanum. Á melabrúnum ofan og vestan við selið er búið að græða upp stór svæði á síðustu áratugum.

Uppmæling á tóftum SK-092b:014_1 og 2.

Sel SK-092b:014_1, horft til norðausturs.

Lýsing á tóftum innan Hólmasels hefst á meintri seljatóft 014_1 sem er næstsyðsta tóftin á minjasvæðinu. Hún skiptist í fjögur hólf, er 15,5x11 m að stærð og snýr norður-suður. Tóftin er frammi á lágri brún á árbakkanum. Nyrst í tóftinni er mjög samansigið hólf en óljóst má greina innri brún veggja nyrst í því. Ofan á það virðist hafa verið hlaðið yngra heystæði og sjást norður- og vesturveggir þess. Af þeim má dæma að heystæðið hafi verið 4x2,5 m að innanmáli. Stærsta hólfið er í miðri tóftinni og er op inn í það á vesturhlið. Það er 9,5x2 m að innanmáli og snýr austur-vestur. Í austurenda hólfsins er annað op sem virðist frekar hafa myndast vegna rofs en að þar hafi einnig verið inngangur í hólfið og tóftina. Suðvestast í tóftinni er op inn í hólf sem er 4x2 m að innanmáli og snýr austur-vestur og op er úr því til austurs inn í lítið hólf í suðausturhorni tóftar. Það er 2x2,5 m að innanmáli og snýr einnig austur-vestur. Á austurvegg þess er rof, líklega eftir umferð sauðfjár. Veggir tóftarinnar eru signir og hlaupnir í þúfur. Þeir eru víðast 0,5-0,6 m á hæð og sést hvergi grjót í þeim.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Víðimýrarsel,3; BS II, 449;

SK-092b:014_2 tóft óþekkt A 475702 N 557921

Tóft SK-092b:014_2, horft til austurs.

Tóft 014_2 er tvískipt torfhlaðin tóft sem stendur neðan við brúnina sem seltóft 014_1 er á og er 5 m austan við þá tóft, allra syðst á minjasvæðinu. Tóftin er 8,5x4 m að stærð og snýr norður-suður. Op eru inn í hólfin á vesturhlið. Syðra hólfið er tæpir 2 m á kant innanmáls. Nyrða hólfið er heldur stærra, 2,5x2,5 m að innanmáli en það er orðið nokkuð aflagað því norðausturhorn og austurveggur í því eru að hrynja ofan í Víðimýrará sem grefur úr bakkanum. Ekkert grjót sést í veggjum sem eru 0,6-0,7 m á hæð. Heldur er þessi tóft ungleg í samanburði við flestar aðrar tóftir á svæðinu en hlutverk hennar er ekki þekkt.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-096 Syðra Vallholt

1246: ”Miðvikudaginn reið Þórður ofan í Vallaholt.” Sturlunga saga II, 537.
1411: Vitnisburður um jarðarsölu, gerður í Vallholti, þann 15. desember 1411. DI, V, 3-4.
1411: Vitnisburður um jarðarsölu, gerður að Vallholti þann 15. desember 1411. DI, VIII, 19-20.
1417:”... Ath wæe hofum tekit astríði jorundsdottur til æfinlegrar profentu konu wpp aa holastad j suo mata ath hun gefr med samþycki sueins halluarðzxonar bonða síns wallhollt er liggr j skagafirðe... .” DI IV, 255.
1419:”... Vorum vær j dom nefnder af biskup jone atth holum huortt su prouentta sem astridr jorundardot(t)er gaf med ser til æuinligrar framfærslu þa biskup arne hafdi vmbod holastadar mætti halldazst edr eigi. Nu saker þess ath astridr fyr nefnd sór fullann bokareid ath hun gaf til hola kirkiu j prouenttu med ser jordina j vallhollti ok hun gaf alldri samyþycki til atth jordinn skylldi seliazst edr gefazst ... .” DI IV, 272.
1461: Máldagi Miklabæjarkirkju. “ bænhus fimm. j solheimum. j midskytiu. j daal. oc vallholtum tueimur med forne skylld.” DI V, 324.
1465: Bréf um að Skúli Loftsson héldi og reiknaði Syðra-Vallholt í Skagafirði sína jörð. DI V, 435-436; Dómur Ólafs biskups á Hólum um eignarrhald á jörðinni, en biskup taldi hana í eigu Hólakirkju í Hjaltadal. DI V, 436-439; Samþykkt Vallholsdóms frá 14. janúar 1465. DI V, 439-440.
1525: Sigurðarregistur, máldagar Hóladómkirkju þegar Jón Arason tók við.”...sydra vallholt. ... .” DI IX, 301.
1569: Reikningar Hólastóls. “ Med Vallhollti .ii1/2. med tiundum kug. .vi.” DI XV, 224.
1570: Kúgildareikningar Hólastóls.”Med Vallholti .vi.” DI XV, 457.
1713:” Jarðardýrleiki l [hdr.] ... Eigandi biskupsstóllinn Hólar.” JÁM IX, 105.
1839:”Syðra-Vallholt, 50 hmdr., ...” SSS, 61.
1847: 50 hdr. Bændaeign. JJ, 258.
“Syðst og vestast í Vallhólmi er aflangt holt, Vallholt, og bær nefndir eftir því (Ytra- og Syðra-Vallholt) við hvorn enda.” KK III, 50.
1839:” Land oflítið og verður haga burt að kaupa fyrir ýmsan góðvilja.” JÁM IX, 106.

SK-096:030 gata leið A 483273 N 558033
“Önnur vöð voru á Vötnunum framar, fram á Steinstaðahólmi og voru kölluð Miklabæjarvöð, að ég held. Í

Syðra-Vallholtslandi eru greinilegar götur í átt að báðum þessum vöðum, samgrónir skorningar, sumstaðar greinilegir 10-15 í röð, en víða eru þeir þó með öllu horfnir vegna ræktunar og breytinga á landinu á yfirborðinu. Ég held að Krappamóssléttan hafi tekið af göturnar fram og austur um Hólminn á Miklabæjarvöð. Áratugum eftir að Krappimórinn var sléttaður komu göturnar greinilega í ljós. Það var ekki hægt að aka þvert á þetta stykki vegna skorninga svo ég varð að taka það til endurvinnslu fyrir nokkrum árum,» segir í örnefnaskrá. Göturnar eru um 60 m sunnan við núverandi raflínu og hverfa undir kornakra og ræktuð tún til vesturs. Í örnefnaskrá er því svæði líklega lýst að sögn Jónínu Guðrúnar Gunnarsdóttur og götunar legið undir kornökrunum. Göturnar sjást syðst um 20 m suður af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 og liggja út af svæðinu til norðausturs.

Leið SK-096:003, horft til austurs.

Göturnar liggja í grónum, sléttum ármel. Melurinn er vaxin grasi, mosa og lyngi. Þar sem hnitið var tekið er blautur mýrarfláki, síki, fast vestan við.
Samkvæmt örnefnaskrá á ekki sjást mikið til þessarra gatna, svæðið hefur verið sléttað og er komið undir kornrækt. Þó sjást götur á grónum mel fast norðan við kornakurinn sem sveigja til vesturs um 50 m sunnan við núverandi raflínu. Þetta er líklega önnur gatan sem minnst er á í örnefnaskrá þótt ekki sé hægt að segja það með vissu. Það sjást um 10 rákir sem eru um 0,15 m á dýpt og sjást þær á um 150 m kafla. Heildarbreidd svæðisins er um 10 m. Gatan liggur eins langt og augað eygir þar til hún fer undir ræktað land bæði til austurs og vesturs. Hafa verður í huga að greinilega hefur verið farið með plóg um svæðið og því er mikið af skorningum allt umhverfis göturnar. Svæðið var fyrst heimsótt 2008 en var skoðað aftur árið 2020. Alls má rekja leiðina á um 595 m löngum kafla, þar af eru um 325 m innan úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Syðra-Vallholt,9;

SK-116 Kolgröf

1713:"Jarðardýrleiki x [hdr.]... . Eigandi Stóru Akra kirkja í Blönduhlíð og proprietarius þar til."" JÁM IX, 109-110.
1839:" Kolgröf, 10 hndr., ..." SSS, 73.
1847: 10 hdr. Bændaeign. JJ, 258.
1713:"Engjar öngvar nema það sem hent verður á hagmýrum." JÁM IX, 110.

SK-116:015 *Kolgrafarvegur* vegur leið A 479071 N 556619
Kolgrafarvegur er gamla heimreiðin að Kolgröf. Vegstæðinu var breytt árið 2000 og var þá fært norður fyrir Stórusteina [SK-116:016] en lá áður fyrir sunnan þá. Gamla heimreiðin sést fast norðan við steinana. Leiðin sést austast um 54 m VSV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 og liggur áfram í sömu átt út af svæðinu. Leiðin sem sést er væntanlega ung en miðað við túnakort 1918 og Uppdrátt Íslands 1923 lágu heimreið að bæ og Efribyggjavegur þá á svipuðum stað og nú.
Leiðin lá um melholt að bænum í Kogröf. Víða er stórgrýti á holtinu. Efribygðavegur liggur u.þ.b. norður-suður um 35 m austan við þann stað þar sem leiðin sést austast.
Á svæðinu mótar fyrir sléttum malarvegi, um 3 m breiðum, frá gamla Efribyggðaveginum og í um 160 m í átt að Kolgröf. Þar af eru um 97 m innan úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Kolgrafarvegur SK-116:015, horft til SSV.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Kolgröf, 5; BS II, 518; Túnakort 1928, Uppdráttur Íslands 53

SK-116:016 *Stórusteinar* álagablettur A 479073 N 556629

SK-116:016, horft til suðvesturs.

“ Stórusteinar eru fast norðan við fyrrverandi heimveg, Kolgrafarveg, og eru ekki færri en sex og allir saman. Sérstaklega einn þeirra er feikna mikið bjarg, og nálgast að vera klettur [...]. Að sögn bónda eru engir álagablettir í Kolgröf, en steinn er í túninu sem Hrólfur bað um að yrði ekki hreyfður,» segir í örnefnaskrá.
“Þá [Stórusteina] má ekki hreyfa að sögn ábúanda. Sama er að segja um steina sunnan við íbúðarhúsið, austan gamla bæjarstæðisins,” segir í Byggðasögu Skagafjarðar III. Steinarnir eru um 17 m sunnan við núverandi heimreið, 45 m vestan við Efribyggðaleið og er um 65 m VSV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Steinarnir standa á stórgrýttu melholti.
Stórusteinar eru sex og raðast u.þ.b. Í skeifu. Á milli steinanna eru frá 0,3 m upp í 2 m. Stærsti steinninn er um 2 m á hæð en sá minnsti rúmur metri.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Kolgröf, 5; BS II, 518;

SK-116:020_1 gata leið A 477710 N 556782

Gata SK-116:020_1, horft til suðausturs.

“Vegur upp á Skörð lá með Kolgrafartúni að norðan og austan, yfir Kvíhól um Hvítahól að Hundaþúfu, sem er næsta hæð neðan við Olnbogasund og þaðan neðanvert í Hjalla eftir Húsaás í Kirkjuhólslandi , og áfram þar gegnum Víðimýrarselstún á Skarðaveg austan Fossflatar í landi Brekku,» segir í örnefnaskrá. Leiðin er um 310 m SSA við vörðu 033 og rúmum 240 m austan við vörðu 041. Leiðin liggur þvert yfir miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Leiðin er vörðuð (sjá 020_2 og 020_3), og eru fornleifarnar á svæði sem er 300 x 150 m að stærð og snýr suðaustur-norðvestur.
Leiðin þræðir gegnum mosa- og grasríkt deiglendi.
Leiðin sést sem ein og og ógróin gata. Hún er 0,5 m breið og 0,3-0,6 m djúp. Hún er dýpst að austan. Leiðin er um 300 m löng og liggur í nálega norðvestur-suðaustur.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Kolgröf, 8;

SK-116:020_2 varða samgöngubót A 477571 N 556842

Varða 116_2 er um 20 m vestan við leið 116_1 og er ofarlegar á grónum melhól. Varðan er 1,5 m í þvermáli. Hún er 0,3 m á hæð og mikið hrunin. Aðeins neðsta umfarið sést. Varðan er hlaðin 12-15 steinum og sést greinilega þegar leið 1 er gengin. Varðan er um 2 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

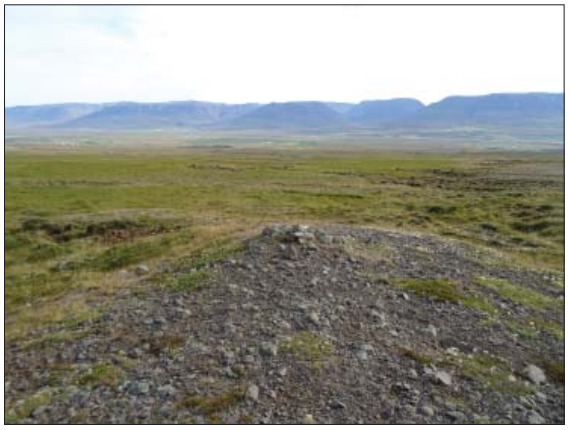
Varða SK-116:002_2, horft til suðausturs.

Varða SK-116:020_3, horft til suðausturs.

SK-116:020_3 varða samgöngubót A 477558 N 556832
Varða 116_3 er 15 m suðvestan við vörðu 116_2, á sama melhól. Hún er sömuleiðis mjög lík vörðu 2 og er 1,5 m í þvermál og 0,3 m á hæð. Varðan er hlaðin 8-12 steinum. Hún sést aðeins frá leið 1 þegar leiðin er gengin niður brekkuna, til austurs Varðan er um 12 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

SK-116:033 varða landamerki A 477477 N 556991
"Á Stórahól er (ævagömul) varða, studd af fuglaþúfu. Varðan er þar sem hóllinn er hæstur og hún heldur vörð um réttu landamerkin milli jarðanna," segir í örnefnaskrá. Varðan er nær alveg hrunin. Hún er um 170 m NNV við vörðu 030 og rúmum 270 m NNA við vörðu 041. Varðan er rúmum 17 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er ofarlega á mosa- og lynggrónum melhól. Umhverfis hólinn er deiglend og þýft graslandi.
Varðan er um 0,6 m í þvermáli. Hún er hlaðin 4-6 mosavöxnum steinum og nær alveg horfin. Hún er 0,1-0,2 m á hæð.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Kolgröf, 9;

Varða SK-116:033, horft til austurs.

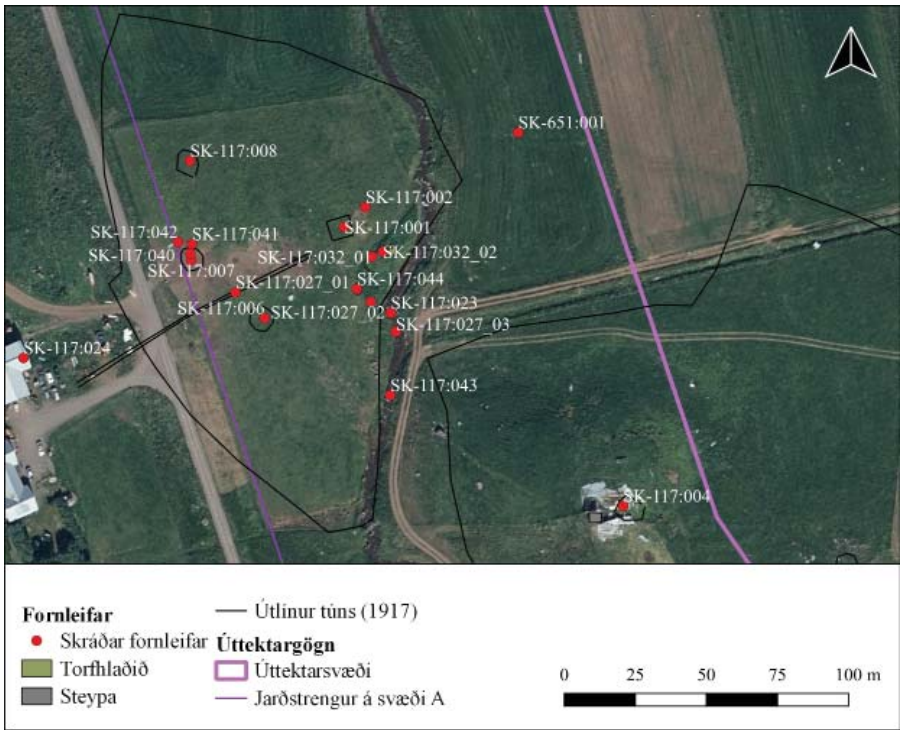
Varða SK-116:041, horft til suðausturs.

SK-116:041 varða óþekkt A 477499 N 556728
Varða er á holti um 1,14 km VNV af bæ 001, um 110 m suðvestur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Hlutverk vörðunnar er óþekkt.
Varðan er á hálf-lynggrónu grýttu holti. Umhverfis eru mýrarsund.
Varðan er hrunin. Vörðubrotið er um 1,3 m í þvermál og um 0,20 m á hæð en meira grjót úr vörðunni er á dreif um holtið í kring. Grjótið í vörðubrotinu er skófum vaxið.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-117 Álfgeirsvellir

"Álfgeirr hét maðr, er nam um Álfgeirsvöllu ok upp til Mælifellsár okj bjó á Álfgeirsvöllum." Landnámabók, Íslenzk fornrit I, 230.
1528:" ... ad so fyrir skildu adr sagdr herra biskup jon sellde fyr skrifudum þorgrime gudmundssyni jordina ägeirsvelle j skagafirde j Reykia kirkiu sokn med öllunm þeim gognum og giædum ... .» DI IX, 453-454.
1382- c.1600:Máldagi Akrakirkju í Blönduhlíð: Jtem gaf nefndur Biörn Akrakirkiu smäjörd þa er Görf heiter. Og liggur "a milli Alfgeirsvalla. Kirkiuhols. 0g Gegnishols. Er nu kallast Kryddholl. ... ."DI XII, 27; "med samri grein aa Akrakirkia fiärhalld. Regstra. beit. selför. edur jardareign vestur vmm Lägafell og Smiordali. Sem profast ad Gegnisholl hafi ätt motz vid Kirkiuhol Vijdimyrarjörd. Og Algeirsvöllu." DI XII, 27.
1385:" "... Vorum vær i hia og säum ä handaband þeirra fru Oddbiargar abbadisar ad Stad af eirne älfu og sira Steinmodar þorsteinszsonar af annare ad so fyrer skilldu ad greind fru abbadis Oddbiorg handlagdi sögdum Steinmodi preste til fullrar eignar þau x sem hun kalladi stadenn i Reynenese eiga upp i jordina ä Alfgeirsvollum j Tungusveit." DI III, 381.
1453: " hier j modt gaf adrnefndr sigmundr einarsson þrattnefndum skula loptzsyne þessar jarder er suo heita. Alfgærsvellir er stendr j skagafirde j Reykia kirkiu sokn ok gegneshol er stendr j saumu sueit j

uidemyrarkirkiusokn... .” DI V, 104.
1550: Hier i mote gafu þau Þorgrimur Gudmundzson fader Tuma og Margriet Finnbogadotter. hans moder. Kvinna Þorgrims. greindum Tuma syne sinum iordena Alfgeirsvelle ... .” DI XI, 824.
1690:”Ólafur Markússon yngri selur, með samþykki móður sinnar, Guðrúnar Jónsdóttur, Skúla Ólafssyni 24 hndr. í breið fyrir 20 hndr. í Álfgeirsvöllum og 8 hndr. í lausafé.” Jarðabréf frá 16. og 17.öld, 215.
1713:”Hjer segja menn verið hafi bænhús þar sem enn nú stendur skemma á hlaðinu. Sumir kalla þessa jörð Ásgeirsveller. Jarðardýrleiki l [hdr.]» JÁM IX, 111.
1839:” Engin eru hér nýbýli nema aðeins eitt af fyrrnefndum gerðum, kallað Ásgeirsvallagerði, og tilheyrir

Stór hluti minja innan heimatúns Álfgeirsvalla er innan áhrifasvæðis jarðstrengs A1.

Ásgeirsvöllum.» SSS, 76.
1847: 10 hdr. Bændaeign. [“Hér telur nú hreppstjóri kúgildilin 5. A.M. Telur með eyðihjáleiguna Áfgeirsvallagerði, en prestur einn nefnir nú Vallmúla, ..., sem hér er sleppt.» JJ, 259 neðanmáls]
“Túni og engjum grandar Þverá, sem fellur hjá bænum með sand, aur og grjót, so og mikill hluti túns í órækt kominn.” JÁM IX, 112.

SK-117:001 *Álfgeirsvellir* bæjarhóll bústaður A 479759 N 555248

Bæjarhóll SK-117:001, horft til vesturs.

Í örnefnaskrá Álfgeirsvalla og Álfheima segir: «Gamli bærinn á Álfgeirsvöllum var skammt neðar en íbúðarhúsið í dag (1997), austan vegar og rétt vestan við árfarveginn, þar sem áin enþá rennur.» Í Byggðasögu Skagafjarðar segir: “Gamla bæjarstæðið [...] er beint neðan við íbúðarhúsið, skammt upp frá ánni. Í bænum var grjóthlaðinn kjallari undir syðstu og austustubæjarröðinni. Mótar enn fyrir honum í túninu.” Bæjarstæðið er einnig merkt inn á túnakort Álfgeirsvalla frá 1918. Búið var slétta yfir hólinn þegar heimildamaður, Indriði Stefánsson, flutti að Álfheimum árið 1974. Bæjarhóllinn var 80 m austan við Efribyggðarveg [751] og 20 m vestan við ána, 10-15 m norðvestan við kartöflugarð 032 1. Hann er jafnframt tæpum 60 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Ekki er víst hvert stafnar bæjarhúsanna snéru, en líklega þó til suðurs

eða suðvesturs.
Svæðið er grasi vaxið, smáþýft og nýtt sem beitarhólf fyrir hesta. Víða sést mikið grjót í hólfinu.
Í dag sjást engin ummerki um bæjarhólinn eða hleðslur á honum og hefur hann verið jafnaður alveg við jörðu. Auðveldlega gætu þó leynst heillegar minjar undir sverði af eldri bæjarhúsum þó svo að yngstu bæjarhúsin hafi verið fjárlægð og eyðilögð.
Heimildir: Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 9; túnakort 1918; BS III, 509

SK-117:002 heimild um bænhús A 479767 N 555255
Í Jarðabók Árna og Páls segir: «Hjer segja menn verið hafi bænhús þar sem enn nú stendur skemma á hlaðinu. Sumir kalla þessa jörð Ásgeirsveller. Jarðardýrleiki l [hdr.]... .l .”X. Í örnefnaskrá Álgeirsvalla og Álfheima er bænhúsið einnig nefnt og þar segir: «Talið er að þar hafi verið bænhús og ef til vill kirkja í kaþólskum sið.” Í Byggðasögu Skagafjarðar er tekið mið af þessuM upplýsingum: “Ábúanda, Marínó Sigurðsson, rekur minni til að út og austur frá bænum hafi sést móta fyrir smágörðum á varpanum og þar kunni forðum að hafa verið skemma. Annars heyrði hann aldrei talað um kirkju eða bænhús á Álfgeirsvöllum,» Nákvæm staðsetning bænhússins er mjög óljós en ætla má að það hafi staðið á bæjarhólnum, þá austan við bæjarhúsin, nær ánni.
Svæðið er grasi vaxið, smáþýft og nýtt sem beitarhólf fyrir hesta. Víða sést mikið grjót í hólfinu. Landi hallar nokkuð niður að ánni til austurs.
Ekki sjást nein ummerki um bænhúsið né skemmuna sem þarna mun hafa staðið en líklega hefur það staðið á eða við bæjarhólinn.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM IX,111; Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 1; BS III, 509;

SK-117:004 heimild um útihús A 479857 N 555150
Útihús er merkt á túnakort frá 1918, 140 m suðaustan við bæ 001 á eystra túninu. Í örnefnaskrá Álfgeirsvalla og Álfheima segir um sama svæði:”Tvídyra hesthús var norðan við fjárhúsin [003], með breiðum, tvískiptum, steinsteyptum stalli með baðkari fyrir sauðfé í fremri enda.” Steinsteyptar rústir og spýtnabrak hesthússins sjást í dag (2020) en ekki nein ummerki eru um eldra útihús. Rústirnar eru 140 m suðaustan við bæ 001 og tæpum 85 m vestan við Neðstuhús 003. Jafnframt eru þær 110 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Lítill hóll suðaustan við steinsteyptu rústirnar og eru þær í skjóli hans. Svæðið er grasi og arfa vaxið og fremur hæðótt. Víða eru smáhólar. Landið hallar líttillega niður að hólnum sem Neðstuhús 003 er byggð á.
Ekki sjást nein ummerki um gamla útihúsið sem merkt er inn á túnakort, aðeins steinsteyptur kofi og spýtnabrak úr nýlegu hesthús sem lýst var hér ofar. Engar grjót- né torfhleðslur voru í því húsi. Viðarveggjum hefur verið skellt upp með bárujárnsklæðningu og einangrunarefni á milli. Hesthúsið er því ekki mjög gamalt en leyfar útihússins á túnakortinu gætu þó leyst undir sverði á þessu svæði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 9; túnakort 1918

SK-117:005 *Pálshús* heimild um hesthús A 479615 N 555155
Í örnefnaskrá Álfgeirsvalla og Álfheima segir:»Gamla túnið var að hluta vestan við ána og náði upp þangað sem íbúðarhúsið, Álfgeirsvellir, stendur. Þar var hesthús sem kallað var Pálshús en hvernig það nafn var tilkomið vita menn nú ekki (1997). Heimildarmaður telur þó sennilegt að húsið hafi verið kennt við Pál Halldórsson, sem bjó hér fimm tímabil á 19. öldinni. Pálshús var lítill kofi sem, tók aðeins örfá hross.” Í Byggðasögu Skagafjarðar segir einnig um Pálshús: “Upp frá, þar sem íbúðarhúsið er núna, var lítill torfkofi fyrir hrúta og trippi og hét Pálshús.” Pálshús stóðu ofan við nýja íbúðarhúsið, rúmum 170 m VSV við bæ 001 og tæpum 60 m suðaustan við kvíar 024, tæpum 110 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Grasmói og holt. Stórir steinar víða á svæðinu.
Ekki sjást nein ummerki um hesthúsið Pálshús og hefur því líklega verið ýtt út og jafnað við jörðu. Leifar af tóftinni gætu þó enn leynst undir yfirborði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 9;

SK-117:006 *Sveinshús* heimild um fjárhús A 479731 N 555216
Í örnefnaskrá Álfgeirsvalla og Álfheima segir; «Við bæinn voru Sveinshús, sjálfstætt hús sunnan og ofan við bæinn.” Útihús er merkt inn á túnakort Álfgeirsvalla, rúma 40 metra suðvestur af bæ 001. Um er að ræða vestasta útihúsið á túnakortinu. Sveinshús eru nú horfin en hafa staðið rúmum 40 m suðvestan við bæinn. Jafnframt stóðu þau rúmum 20 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Svæðið er grasi vaxið, smáþýft og nýtt sem beitarhólf fyrir hesta. Víða sést mikið grjót í hólfinu. Landi hallar nokkuð niður að ánni til austurs en er hærra nær veginum þar sem úrihúsin hafa staðið.

Ekki sjást nein ummerki um útihúsið og því líklega ýtt út og jafnað við jörðu, ef til vill á sama tíma og bæjarhóllinn var jafnaður við jörðu. Hinsvegar gætu enn leynst einhverjar leifar útihússins undir yfirborði eða annarra eldri útihúsa sem hafa verið byggð á sama svæði,
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 15; Túnakort 1917

SK-117:007 heimild um fjós A 479706 N 555237
Í örnefnaskrá Álfgeirsvalla og Álfheima segir: «Fjós fyrir 4 kýr og 2 ungviði og hlaða við, var beint upp undan bænum." Þar segir einnig: "Fjósið, gamla, var vestan við gamla bæinn norðarlega, vestur undir núverandi girðingu. Það var sex bása fjós úr torfi og grjóti og aðeins frá bænum. Hlaðan var í þrennu lagi og var þá votheyshlaða í miðjunni." Í Byggðasögu Skagafjarðar segir um fjósið; "Fjósið var skammt vestan við bæinn og haugurinn milli fjóss og bæjar." Útihús er merkt inn á túnakort frá 1917 á þessu svæði sem fjósinu er lýst. Það hefur staðið um 50 metrum vestan við bæinn og er það útihús sem stendur í miðjunni af húsunum þremur á túnakortinu. Jafnframt stóðu þau um 4 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Svæðið er grasi vaxið, smáþýft og nýtt sem beitarhólf fyrir hesta. Víða sést mikið grjót í hólfinu. Landi hallar nokkuð niður að ánni til austurs en er hærra nær veginum þar sem útihúsið á að hafa staðið.
Ekki sjást nein ummerki um fjósið og því líklega ýtt út og jafnað við jörðu, ef til vill á sama tíma og bæjarhóllinn. Hinsvegar gætu enn leynst einhverjar leifar fjóssins undir yfirborði eða annarra eldri útihúsa sem hafa verið byggð á sama svæði,
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 15; Túnakort;

SK-117:008 heimild um útihús A 479705 N 555272
Útihús er merkt inn á túnakort Álfgeirsvalla um 55 metrum norðvestan við bæ 001og rúmum 35 m norðan við fjós 007.Útihúsin stóðu jafnframt tæpum 15 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Svæðið er grasi vaxið, smáþýft og nýtt sem beitarhólf fyrir hesta. Víða sést mikið grjót í hólfinu. Landi hallar nokkuð niður að ánni til austurs en er hærra nær veginum þar sem úrihúsin hafa staðið.
Ekki sjást nein ummerki um útihúsið og því ýtt út og jafnað við jörðu, ef til vill á sama tíma og bæjarhóllinn. Hinsvegar gætu enn leynst einhverjar leifar útihússins undir yfirborði eða annarra eldri útihúsa sem hafa verið byggð á sama stað.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort

SK-117:009 garðlag landamerki A 480244 N 554202

Garðlag SK-117:009, horft til vesturs.

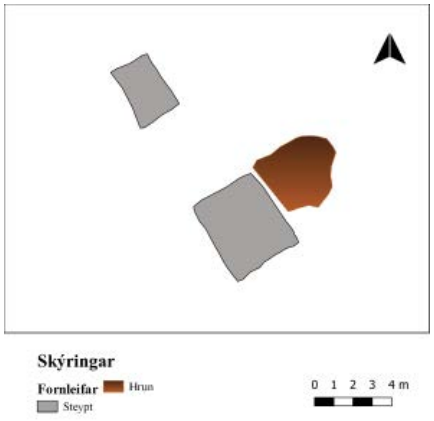
Garðlag er rúmum 1,1 km SSA við bæ 001 á landamerkjum milli Álfgeirsvalla og Ytra-Vatns (SK-118). Það er austan við Efribyggðarveg (751). Jafnframt er það tæpum 75 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Garðlagið sést uppi á hálfgrónum melhól en hverfur í mýrinni neðan við melhólinn, þar sem nú hefur verið ræst fram og er djúpur skurður.
Garðurinn sést á 38 m löngum kafla og liggur VSV-ANA. Hann liggur undir girðingu og er hlaðinn úr frekar stóru og miðlungsstóru grjóti. Það sést í 1 umfar af grjóti og 1-2 raðir. Hann er að mestu ógróinn en þar sem grasvöxtur er mikill er hann orðinn ógreinilegri. Garðurinn er 0,7-1 m á breidd og aðeins um 0.3 m á hæð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-117:013_1 hús A 479592 N 555321
Í örnefnaskrá Álfgeirsvalla segir: «Heimilis-rafstöð var reist á Álfgeirsvöllum og áin látin knýja hana. Það var Jónas bóndi Björnsson sem virkjaði Álfgeirsvallaána árið 1930 og rafmagnið var notað til lýsingar, hitunar og suðu." Síðar segir í sömu heimild: "Bæjargilið, er lækjargil spölkorn norðan við núverandi fjósbyggingu. Þar stendur rafstöðvarhús frá tíma heimilisrafveitu." Stöðvarhúsin tvö sjást ennþá vel og eru í læknum vestan við Efribyggðarveg (751), tæpum 180 m norðvestan við bæ 001 og rúmum 160 m norðan við núverandi íbúðarhús. Húsin eru sömuleiðis tæpum 80 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Grasmói er í kringum lækinn og rennur hann niður brekkuna vestan og norðan við rafstöðvarhúsin og niður til austurs.
Minjasvæðið samanstendur af tveimur steinsteyptum stöðvarhúsum, eldra og yngra húsinu. Eldra húsið var byggt árið 1930. Það er 3.2x2,3 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Dyr eru á því framanverðu og að innan sést ýmiskonar drasl, t.d ryðguð túrbína. Dyr og gluggi vísa til norðausturs. Þakið er alveg hrunið.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Rafstöðvar SK-117:013_1 og 2, horft til suðvesturs.

Uppmæling af minjum SK-117:013.

Heimildir: Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 3, 14-15;

SK-117:013_2 hús A 479597 N 555314
Yngra húsið var byggt árið 1960 og er tæpum 5 m suðaustar, niðurgrafið að hluta ofan í skurði. Það er stærra, 4,3x4 m að stærð og snýr eins og hitt, norðvestur-suðaustur. Austan við húsið er svolítið steinsteypuhrun og brak. Þak þess er enn uppistandandi og dyr vísa til norðausturs.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

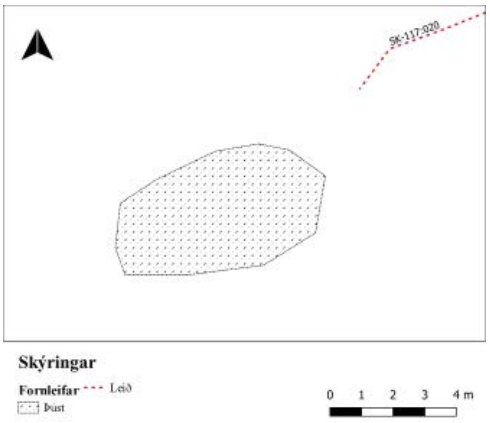
SK-117:023 *Áveitustýfla* heimild um áveitu A 479776 N 555218
Í örnefnaskrá Álfgeirsvalla og Álfheima segir: «Það ár [1942] var einnig byggt úr steinsteypu; sex hliðarstaurar, einn hornstaur og tveir stýflustólpar í ána þar sem Áveitustýfla var sett til að veita vatni á engið. [...] Vatnið í áveituna var tekið úr ánni og var stýflan niður undan bænum (gamla) og veitt á mikinn hluta flóans nema vestasta hluta hans. Flóðgarðar voru a.m.k. Sex og í gegnum þá voru göt til að hleypa vatninu af landinu.” Í örnefnaskrá segir einnig: “Talið er að það hafi verið í tíð Ólafs Briem bónda á Álfgeirsvöllum [ca. 1885-1920] að framkvæmdir við áveituna hafi verið gerðar eða byrjað á þeim.» Stíflan var í Álfgeirsvallaá, neðan við bæinn rúmum 35 m SSA við bæ 001 og tæpum 20 m SSA við kartöflugarð 032.1. Jafnframt er hún rúmum 65 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Árbakkarnir eru grasi grónir, og svæðið eru nokkuð bratt upp til norðurs. Engin sem veitt var á voru norðan og austan við ána og nú eru þar ræktuð tún.
Stíflan er alveg horfin og engir steypuklumpar sjást lengur í ánni. Á þessum hluta árinnar er hún frekar mjó og hefur því verið auðvelt að stífla hana á þessu svæði. Stórir steinar eru á austurbakkanum á þessu svæði.
Hættumat: engin hætta
Heimildir: Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 9, 15-16;

SK-117:024 heimild um kvíar A 479647 N 555202
Í örnefnaskrá Álfgeirsvalla og Álfheima segir: «Jónas bóndi Björnsson byggði samstæð fjárhús f. 80 kindur norðan við Pálshús [005]. Þar norðan við voru Kvíar. Þær eru alveg horfnar.” Í Byggðasögu Skagafjarðar III segir: “Litlu utar og neðar [en fjárhús Jónasar Björnssonar] voru gamlar kvíar frá tímum fráfæranna, um það bil þar sem er austurendi fjóssins,” Kvíarnar voru rúmum 120 m vestan við bæ 001 og rúmum 40 m norðaustan við núverandi íbúðarhús, þar sem austurendi fjóssins er nú (2020). Jafnframt voru þær rúmum 65 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Fjósbygging hefur verið byggð þar sem kvíarnar voru.
Ekki sjást nein ummerki um kvíarnar á yfirborði. Ef þarna hafa verið einhverjar leifar má ætla að þær hafi allar eyðilagst þegar fjósið var byggt.
Hættumat: engin hætta

Heimildir: Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 9; BS III, 509;

SK-117:025 heimild um hesthús A 479694 N 555042
Í örnefnaskrá Álfgeirsvalla og Álfheima segir: «Túnslétta var suður frá íbúðarhúsinu og suður að ánni og þar var fyrir löngu síðan hesthús.” Nú eru öll ummerki um útihúsið horfin og erfitt að segja nákvæmlega hvar í túninu sunnan við núverandi íbúðarhús, hesthúsið stóð en það hefur líklega verið rúmum 200 m suðvestan við bæ 001, 60-70 m vestan við úttektarsvæði Blöndulínu 2020.
Túnið er ekki nýtt lengur sem tún heldur beitarhólf. Það er grasi vaxið og smáþýft á köflum. Víða stendur grjót upp úr jarðvegi.
Ekki sjást nein ummerki um hesthús á svæðinu og heftur leyfum þess líklega verið ýtt út. Hinsvegar gætu leifar hesthúsins eða eldri útihúsa leynst undir sverði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 9;

SK-117:026 þúst hesthús A 479713 N 554957
Í örnefnaskrá Álfgerisvalla og Álfheima segir: «Síðar var hesthús sunnan við túnið og nálægt ánni. Einnig þar er nú horfið.» Þúst sést nálægt ánni þar sem hesthúsið gæti hafa staðið, tæpum 300 m SSV við bæ 001. Jafnframt er hún rúmum 100 m suðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Grasmói er við ána og skógræt er um 15 m norðan við hana.
Þústin er 6.5x4 m að stærð og snýr austur-vestur. Hún er um 0.7 m á hæð. Ekki sjást nein ummerki um vegghleðslur eða innanmál í þústinni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 9;

Uppmæling af þúst SK-117:026.

SK-117:027_1 heimild um traðir A 479721 N 555225
Samkvæmt túnakorti frá 1917 lágu traðir að Álfgeirsvöllum að VSV. Í Byggðasögu Skagafjarðar III segir: “Skammt sunnan við bæinn var vað yfir ána og lá þar vegurinn yfir og upp með garðinum sunnan við bæinn og upp fyrir fjósið.” Minjasvæðið samanstendur af tröðum 027_1 sem liggja í VSV frá bæ 001, tröðum 027_2 sem liggja suður með kartöflugarðinum og yfir ána og vaði 027_3 á ánni og hafa verið á svæði sem er 70 x 40 m að stærð. Traðir 1 lágu þvert yfir miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 en traðir 2 og vað 3 voru 60-70 m austan við miðlínuna.
Svæðið er grasi vaxið, smáþýft og nýtt sem beitarhólf fyrir hesta. Víða sést mikið grjót í hólfinu. Minjarnar eru innan gamla heimatúnsins sem er ekki nýtt lengur.
Ekki eru til neinar upplýsingar um það hvort traðirnar voru hlaðnar eða götur en í dag (2020) sjást engin ummerki um þær á svæðinu. Hinsvegar gætu leifar traðanna enn leynst undir sverði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1917; BS III, 509

SK-117:027_2 heimild um traðir A 479769 N 555222
Traðir 027_2 eru ekki sýndar á túnakorti og gætu hafa verið dottnar úr notkun fyrir 1917 eða gerðar seinna. Þær lágu frá bæ til suðurs, meðfram kartöflugarði (032_1) og yfir vað 027_3. Ekki sjást nein ummerki um traðirnar í túninu.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-117:0273 heimild um vað A 479777 N 555211
Vaðið lá yfir Álfgeirsvallaá, neðan og sunnan við bæ 001. Ekki sjást nein ummerki um vaðið lengur enda hefur áin breyst mikið frá því að bærinn stóð á þessum stað.
Hættumat: engin hætta

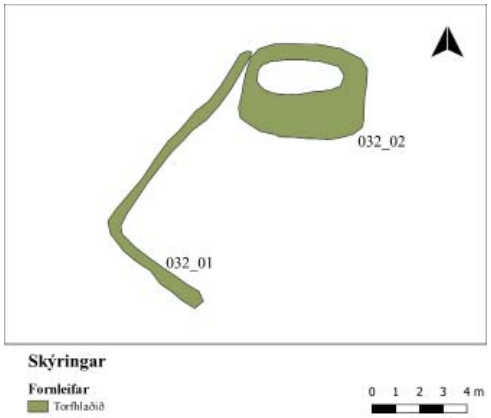
SK-117:028 *Heygarðstunga* heimild um mógrafir A 479539 N 556105

Í örnefnaskrá Álfgeirsvalla og Álfheima segir: «Norðarlega í flóanum, norður undir landamerkum voru (og eru) Skúlamór austast, þá Heygarðstunga (þar var mótekja).” Í örnefnaskrá egir einnig: “Utarlega á Heygarðstungu var svonefnt Móbyrgi og Mógrafir þar vestur af. Var mórinn þurrkaður þarna útfrá og settur saman.” Í Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns frá 1713 segir: “Móskurður til eldiviðar hefur verið, meinast vera, brúkast ei.” Heygarðstunga er alveg við landamerkin við Kolgröf SF-116, tæpum 890 m norðan við bæ 001 og rúmum 810 m NNA við rafstöðvarhúsin 013. Jafnframt var hún rúmum 130 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Svæðið hefur allt verið ræktað undir tún.
Ekki sjást nein ummerki um mógrafir eða móbyrgi á þessum stað enda hefur svæðið verið ræst fram og ræktað upp.
Hættumat: engin hætta
Heimildir: Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 10, 15; JÁM IX, 112;

SK-117:032_1 gerði kartöflugarður A 479769 N 555238
Í Byggðasögu Skagafjarðar III segir: «Smáspölur var frá hlaðinu niður á árbakkann þar sem var kartöflugarður austan í bakkanum við ána. Þar var einnig kartöflukofi í gilbarminum og mótar enn fyrir honum.” Karföflugarðurinn er tæpum 14 m suðaustan við bæ 001, alveg við ána, rúmum 60 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu.

Kartöflugarður SK-117:032_1, horft til suðurs.

Uppmæling af minjum SK-117:032.

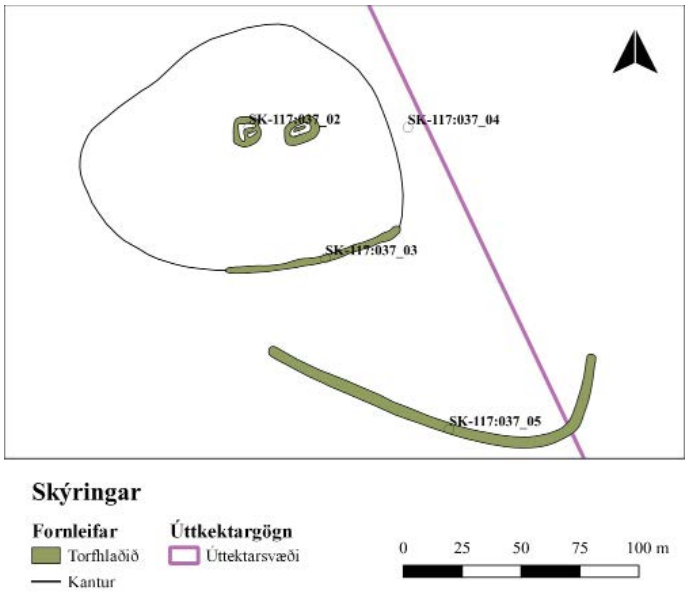
Minjasvæðið er 12 x 7 m að stærð og samanstendur af kartöflugarði 032_1, kartöflukofa 032_2 og blómargarði 032_3.
Grasi vaxin brekka niður af bæjarstæðinu, hallar til suðausturs. Rabbabari er nú innan garðsins.
Kartöflugarðurinn afmarkar 9,5 x 5 m stórt svæði sem snýr norðaustur-suðvestur. Hleðslur sjást í norðvestur- og suðvesturhliðum en kartöflukofi 2 byggður yfir norðausturhliðina. Engin hleðsla er á suðausturhlið. Veggir eru um 0,5-0,7 m á breidd og er 0,2-0,3 m á hæð og eru torfhlaðnir.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 16

SK-117:032_2 tóft skemma A 479773 N 555240
Kartöflukofi var 17 m suðaustan við bæ 001, alveg við ána, tæpum 75 austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu. Tóftin er innan kartöflugarðsins og byggður yfir norðausturhlið hans. Hún er 5 x 4 m að stærð og snýr vestur-austur. Þakið er hálfhrunið en hylur þó innanmál í suðurhluta tóftarinnar að hluta. Innra byrgði mældist 3.5 x 1.5 m að stærð en það nær líklega lengra til suðurs. Norðurhliðin er grafin inn í brekku og hlaðinn veggur er að innanverðu. Þar sést í tvö umför af grjóti. Veggjahæð er 0.8 að innanverðu en 0.2-0.6 m að utanverðu. Veggir eru hæstir að austan þar sem gengið hefur verið inn í tóftina. Samkvæmt heimildamanni, Indriða Stefánssyni, var kartöflukofinn einnig notaður sem reykkofi.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Kartöflukofi SK-117:032_2, horft til ASA.

SK-117:037_1 *Tungur* tóftir beitarhús A 478821 N 553731

Uppmæling af minjum SK-117:037

Tóft SK-117:037_1, horft til austurs.

"Á svokölluðum Tungumóum eða Tunguhúsmóum, niður undan (Sel) Tungum, á að giska 300 metrum neðan við brekkufótinn, eru smáhólar tveir með skýrum mannvirkjaleifum. Þar eru tvær glöggar tóftir. Hin neðri er á dálitlum hól og gæti verið forn beitarhúsatóft. Önnur tóft vinkillaga er litlu utar og ofar, gæti verið af selkofum. Sunnan undir henni er önnur tóft sem kann að vera af kvíum. Þarna vottar fyrir vallargarði að austan og sunnan og af loftmynd má greina hann í óreglulega löguðum hring. [...] Að austan, við garðinn utanverðan, er réttartóft," segir í Byggðasögu Skagafjarðar III. Enn fremur segir: "Það er tilgáta að hér hafi á þjóðveldisöld verið fornbýli. Síðar hafi þarna verið byggt sel. Sterk vísbending um það er örnefnið Selás fyrir neðan og Seltungur fyrir ofan. Loks hafa þarna verið byggð beitarhús vegna hinnar góðu vetrarbeitar uppi í Tungunum," Um 100 m norður af landamerkjagirðingu milli Álfgeirsvalla og Ytra-Vatns og mitt undan tveimur giljum, um 300 m austan við myndarlega á eru tvær tóftir 037_1 og 037_2 og garður 037_3 umhverfis þær. Rétt 037_4 fannst ekki í skráningu en annað garðlag 037_5 er sunnan við garð 037_3. Alls ná minjarnar yfir svæði sem er um 240 x 143 m að stærð og snýr NV-SA. Austasti hluti svæðisins er um 128 m VSV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Minjarnar eru í þýfðu og víðlendu mólendi. Tóftirnar tvær eru á lágum hólum innan garðs 037_3.

Tóft 037_1 er um 190 m VSV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Hún er fremur ógreinileg og nær nánast yfir allan hólinn sem hún stendur á. Er hún um 11 x 5,5 m að stærð og snýr gróflega í austur-vestur. Breidd veggja er um 0,6 m og hæð þeirra aðeins um 0,1 m. Eftir tóftinni endilangri eru þúfur sem gætu verið leifar garða. Veggir eru heldur ógreinilegir og ekki er hægt að greina op á þeim. Tóftin er grasi gróin og sést hvergi í veggjagrjót. Tóftin er nokkuð grænni á að líta og litlu greinilegri en sú vestari sem bendir til þess að hún sé e.t.v. yngri.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: BS III,511-512

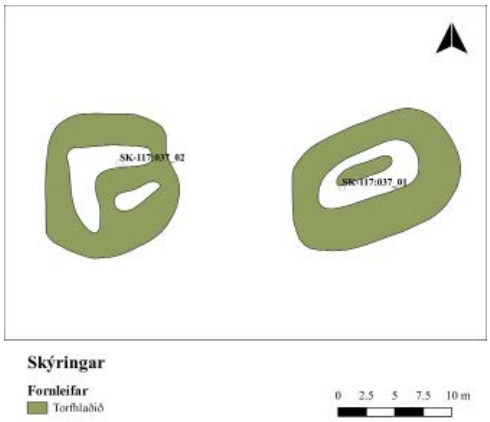
SK-117:037_2 tóft sel A 478802 N 553734

Tóft 037_2 er um 212 m VSV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Um 10 m vestar en tóft 037_1 er nánast hringlaga tóft, fremur óglögg. Er hún um 10 m í þvermál. Breidd veggja er 1 m og hæð þeirra 0,2 - 0,3 m. Greinilegastir eru veggirnir vestast í tóftinni. Veggur sem liggur í gegnum miðja tóftina skiptir henni í tvö hólf. Er hann 7 m langur og á upphaf austast í tóftinni. Veggurinn er um 7 m langur en beygir þá til suðurs að útvegg. Er þessi veggur mun greinilegri en útveggirnir, 1,5 m breiður og 0,4 m hár. Hugsanlegt er að hann sé síðari tíma viðbót. Ekki sést í grjót í veggjum. Hvergi sjást merki um op á þessari tóft en það gæti stafað af því hversu ógreinilegir útveggir eru.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-117:037_3 garðlag vörslugarður A 478834 N 553678

Garður 037_3 umhverfis tóftirnar sást ekki á vettvangi vegna gróðurs en vel má sjá móta fyrir honum á loftmynd.

Uppmæling af tóftum SK-117:037_1 og 2.

Tóft SK-117:037_2, horft til vesturs.

Austasti hluti garðsins er um 165 m VSV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Garðurinn er alls um 130 x 105 m að stærð og snýr VSV-ANA. Skýrastur er garðurinn austantil á suðurhlið og virðist hann þar 2,5-3 m breiður. Óskýrastur er garðurinn til suðvesturs.
Hættumat: hætta, vegna ábúðar

SK-117:037_4 heimild um rétt A 478869 N 553733
Rétt, við garð 037_3 utanverðan austantil, sem lýst er í Byggjasögu Skagfirðinga fannst ekki á vettvangi og ekki sjást skýr merki um minjar austan við garðinn á loftmynd.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-117:037_5 garðlag vörslugarður A 478887 N 553605
Garður 037_5 sást ekki á vettvangi vegna gróðurs en vel markar fyrir honum á loftmynd. Vesturendi garðsins er um 32 m suður af garði 037_3 og austurendi garðsins er um 128 m VSV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Garðurinn er L-laga og liggur frá vesturenda um 132 m til ASA en sveigir þá til NNV og liggur áfram um 44 m. Breidd garðsins virðist víðast um 3-4 m. Líklega er þetta forn vöslugarður.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-117:040 heimild um brunn A 479705 N 555239
Í örnefnaskrá Álfgeirsvalla og Álfheima segir: «Rétt norðan við fjósið [009] var brunnur í Brunnhúsi og þar tekið vatn í fjósið." Brunnurinn sést ekki lengur en var líklega staðsettur nokkrum metrum norðan við fjósið og rúmum 50 m vestan við bæ 001. Jafnframt var hann aðeins 5 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Svæðið er grasi vaxið, smáþýft og nýtt sem beitarhólf fyrir hesta. Víða sést mikið grjót í hólfinu.
Ekki sjást nein ummerki um brunninn á svæðinu og líklega var hann eyðilagður eða fyllt upp í hann. Því gætu leifar hans enn leynst undir yfirborði.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 15;

SK-117:041 *Gvendarkofi* heimild um fjárhús A 479706 N 555242
Í örnefnaskrá segir: «Gvendarkofi var norðan við fjósið [007]. Þar voru hýst lömb og hrútar. Blesakofi [042] var vestan við - og norðvestast af byggingum við fjósið." Lýsingin á þessum húsum bendir til þess að bæði hafi þau staðið nálægt fjósinu, líklega á svipuðum stað en Gvendarkofi norðar og Blesakofi vestar. Brunnur 040 hefur þá líklega staðið á milli fjóssins og Gvendarkofa. Gvendarkofi er með öllu horfinn en hefur staðið rúmum 50 m vestan við bæ 001 og 5 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Svæðið er grasi vaxið, smáþýft og nýtt sem beitarhólf fyrir hesta. Víða sést mikið grjót í hólfinu.
Ekki sjást nein ummerki um Gvendarkofa og tóftunum líklega ýtt út og jöfnuð við jörðu á sama tíma og öðrum húsum á svæðinu. Þó gætu leynst leifar af húsunum undir yfirborði.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 15; BS III, 509

SK-117:042 heimild um hesthús A 479701 N 555243
Í örnefnaskrá segir: «Gvendarkofi var norðan við fjósið [007]. Þar voru hýst lömb og hrútar. Blesakofi [042] var

vestan við - og norðvestast af byggingum við fjósið." Lýsingin á þessum húsum bendir til þess að bæði hafi þau staðið nálægt fjósinu, líklega á svipuðum stað en Gvendarkofi norðar og Blesakofi vestar. Blesakofi er með öllu horfinn en hefur staðið tæpum 60 m vestan við bæ 001 og alveg við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Svæðið er grasi vaxið, smáþýft og nýtt sem beitarhólf fyrir hesta. Víða sést mikið grjót í hólfinu.
Ekki sjást nein ummerki um Blesakofa og tóftunum líklega ýtt út og jöfnuð við jörðu á sama tíma og öðrum húsum á svæðinu.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 15;

SK-117:043 heimild um myllu A 479776 N 555189
Í örnefnaskrá Álfgeirsvalla og Álfheima segir: «Kornmylla var við ána, sunnan við gamla bæinn: Myllan var ekki notuð eftir að Jónas Björnsson kom á Álfgeirsvelli 1920, en heimildamaður, M.S., man eftir veggjaleifum þar." Ekki er víst nákvæmlega hvar í ánni sunnan við gamla bæinn kornmyllan var en nokkur straumur og flúðir eru í ánni um 60 m sunnan við bæ 001 og tæpum 60 m austan við miðlínu úttektarsvæði Blöndulínu 2020.
Grasi grónir bakkar árinnar og smávegis flúðir í ánni.
Ekki sjást nein ummerki um mylluna í ánni og hafa allar veggjaleifar horfið, þó ástæðan sé óþekkt. Frekar ólíklegt má teljast að einhverjar leifar reynist eftir undir sverði af myllunni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 15;

SK-117:044 garðlag kálgarður A 479764 N 555227

Kálgarður SK-117:044, horft til austurs.
Í Byggðasögu Skagafjarðar III segir: «Smáspölur var frá hlaðinu niður á árbakkann þar sem var kartöflugarður austan í bakkanum við ána. Þar var einnig kartöflukofi í gilbarminum og mótar enn fyrir honum. Annar garður var sunnan bæjarins." Í örnefnaskrá Álfgeirsvalla og Álfheima segir: "Blómagarður var sunnan undir gamla bænum, ekki kartöflugarður." Lágur garður, líklega af áðurnefndum blómagarði er rúmum 20 m sunnan við bæ 001 og tæpum 10 m suðvestan við kartöflugarð 032 1. Jafnframt var hann rúmum 60 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu.
Grasi vaxið svæði innan beitarhólfs, hallar til suðaustur niður að árbakkanum,.
Blómagarðurinn sést mjög illa, aðeins sést lítið horn af hleðslu sem afmarkar svæði sem er 4x4 m að stærð. Þar sést smávegis grjót en einnig torfhleðsla, 0.1-0.2 m að hæð. Garðlagið er 1 m á breidd. Þetta eru líklega leifar að áðurnefndum blómagarði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-117:047 varða óþekkt A 478683 N 554176

Varða SK-117:047, horft til norðvesturs.
Varða er á hól um 450 m NNV af tóftum 037, um 65 m austur af Borgará og er hún um 136 m suðvestur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Hlutverk vörðunnar er óþekkt.
Varðan er á melhól, hálfgrónum grasi og lyngi. Graslendi er til norðurs og vesturs en melur sunnan og austan við hólinn. Stórgrýtt er austantil á hólnum.
Varðan er að mestu hrunin, um 1,8 m í þvermál og 0,4 m á hæð, mest sjást 2-3 umför. Mikið af grjótinu er tiltölulega stórt, um 0,4 m í þvermál. Gras er aðeins farið að vaxa í vörðunni austantil. Grjótið er skófum vaxið.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-117:048 varða óþekkt A 478390 N 555073

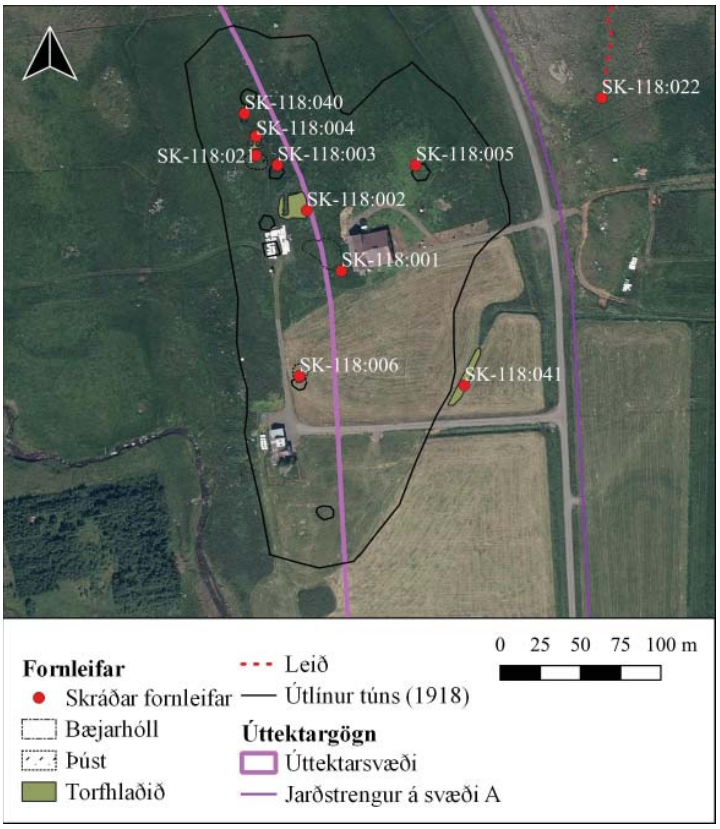
Mjög hrunin varða er 900 m norðan við vörðu 047 og um 1,2 km vestan við núverandi íbúðarhús jarðarinnar. Varðan er um 15 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er ofarlega á grónum melhól. Umhverfis er fremur deiglent og grasríkt svæði. Sunnan við hólinn er gamall lækjafarvegur,
Varðan er 1 x 1 m að stærð og 0,2 m á hæð. Hún er hlaðin úr 8-12 steinum sem eru að hluta til byrjaðir að hverfa undir gróður. Óvíst er með hlutverk vörðunnar en hún er ekki við leið eða við landamerki.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Varða SK-117:084, horft til austurs.

SK-118 Yztavatn

1679: "Jón Jónsson selur Tómasi Bjarnasyni Syðstavatn, 20 hndr. að dýrleika, fyrir Ystavatn, 10 hndr. að dýrleika, og 28 hndr. í góðum og gildum peningum." Jarðabréf frá 16. og 17.öld, 213.
1713:" Ytstavatn og Midvatn, ein jörð að fornu, en þá fyrir manna minni sundurdeildir bæir, tún og engi." Jarðardýrleiki á allri xxx [hdr.] og er Ytstavatn kallað þriðjýngur og tíundað x [hdr] fjórum tíundum." JÁM IX, 113.
1839:" Yzta-Vatn, 15 hndr., ..." SSS, 73.
1847: 15 hdr. Bændaeign. JJ, 259.
1713:" Túninu grandar vatnságangur." JÁM IX, 114.

Allt heimatún Ytra-Vatns er innan áhrifasvæðis jarðstrengs A1.

SK-118:001 *Yztavatn* bæjarhóll bústaður
A 480355 N 553366
"Yzta-Vatns bærinn var norður af því [íbúðarhúsinu], norðar á sama ási, sunnan við hól og vestur frá núverandi fjárhúsum. Tóftunum var ýtt út," segir í örnefnaskrá. Gamli bærinn er merktur austarlega í túni jarðarinnar samkvæmt túnakorti frá 1918, um 120 m norðaustan við núverandi íbúðarhús jarðarinnar (b. 1956). Bæjarhólinn er illgreinanlegur og ekki sér til tófta eða annarra mannvirkja á hólnum vegna þess að þeim var ýtt út eins og fyrr segir. Bæjarhóllinn er um 136 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Bærinn var neðarlega í gróinni brekku rétt vestan við útihús (ekki fornleif). Til suðurs er ræktað tún. Svæðið var á kafi í grasi þegar skrásetjari var þar sumarlok 2020.
Búið er að slétta út tóftirnar á hólnum eins og fyrr segir. Enn mótar þó óljóst fyrir bæjarhól. Gróflega má áætla að hóllinn sé 30 x 15 m að stærð og snúi austur-vestur. Líklega hefur hann náð lengra til austurs en þar er uppistandandi útihús.

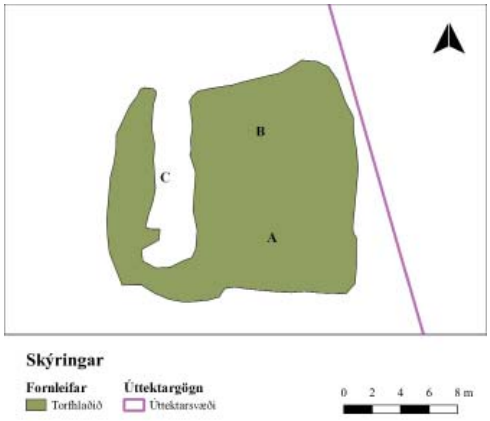
Bæjarhóll SK-118:001, horft til norðurs.

Erfitt er að greina uppsafnaðar mannvistarleifar vegna rasks. Þar sem bæjarhóllinn er hvað greinilegastur er hann 0,3 m hár. Mörk hans eru sömuleiðis afar óskýr. Sennilega eru einhverjar mannvistaleifar undir sverði þótt þær hafi líklega raskast eitthvað vegna niðurrifs og sléttunar á svæðinu.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Ytra-Vatn, 1; Túnakort 1918

SK-118:002 *Indriðahús* tóft útihús A 480334 N 553404
Á túnakorti frá 1918 er útihús um 40 m norðvestan við bæ 001 og rúmum 50 m SSA við útihús 004. "[Indriðahús] standa á sléttu uppi á ásnum, út og vestur frá nýrri fjárhúsunum og framan við þau er brött brekka," segir í örnefnaskrá. "Tvö gömul torfhús standa á hólnum út og upp frá fjárhúsunum. Þau taka um 100 fjár bæði og eru enn nothæf, heita Indriðahús," segir í Byggðasögu Skagafjarðar III. Enn sjást greinileg ummerki um útihús á þessum stað. Húsið er um 149 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Útihúsið er rétt ofan við gróna brekku. Graslendi er umhverfis húsið og til vesturs sést dauflega í akslóða sem liggur norður-suður.
Útihúsið stendur enn. Það er þó að falli komið. Þakið er víða mjög bogið og er við það að falla. Húsið er 17 x

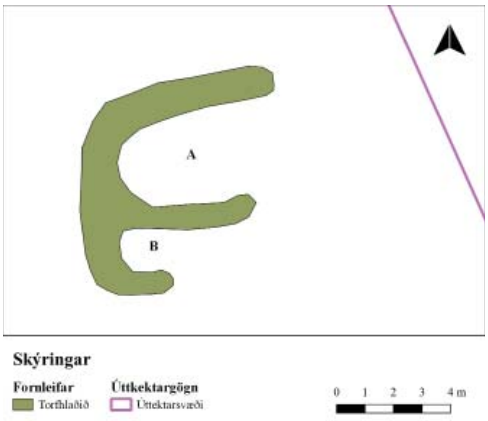
Útihús SK-118:002, horft til SSV.

Uppmæling af útihúsi SK-118:002.

14 m að stærð og snýr austur-vestur. Húsið er hlaðið úr torfi, grjóti og með timburgrind. Veggir eru 2 m á hæð og það sjást 4-7 umför af stæðilegu grjóti í hleðslum. Tóftin er þrískipt. Að austan eru tvö fjárhús (hólf A og B). Húsið er við það að hrynja og því treysti skrásetjari sér ekki inn í þau. Þó er greinilegt að steyptur garði sé í sitthvorum fjárhúsunum. Gengið er inn í hólfin að austanverðu. Að baki er kró (hólf C). Hólfið er ekki undir þaki og eru veggir þar aðeins 0,4-0,5 m á hæð. Það er 11 x 2 m að innanmáli og snýr þvert á tóftina. Ekki er hlaðinn veggur til norðurs.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1918; Ö-Ytra-Vatn, 2; BS III, 502;

SK-118:003 tóft útihús A 480316 N 553434
Sigin og torfhlaðin tóft er um 70 m norðan við bæ 00 og rúmum 15 m suðvestan við útihús 004 samkvæmt

Uppmæling af tóft SK-118:003.

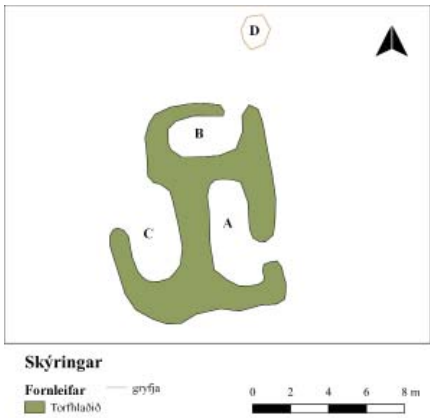
Útihús SK-118:003, horft til austurs.

túnakorti fra 1918. Tóftin er tæpum 155 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulinu 2020. Helgunarsvæði fornleifarinnar (15 m) liggur hins vegar rétt svo inn á áhrifasvæðis fyrirhugaðra framkvæmda; því var hún tekin með í þessa skrá.
Tóftin er við grasigrónna brekkubrún.
Tóftin ert tvískipt, og er 7 x 7 m að stærð. Hún er torfhlaðin og eru veggir signir, 0,3 m á hæð. Ekki eru hlaðni veggir á vesturhlið tóftarinnar. Bæði hólfin eru 3 x 2 að innanmáli og snúa austur-vestur.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1918

SK-118:004 tóft útihús A 480302 N 553450
Útihús er um 80 m NNV við bæ 001 og rúmum 50 m norðvestan við útihús 002. Á þessum stað sést greinileg tóft sem er um 165 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Helgunarsvæði tóftarinnar (15 m) nær hins vegar inn á áhrifasvæði fyrirhugaðra framkvæmda Blöndulínu og því er hún tekin með í fornleifaskrá.
Tóftin er á grasigróinni bungu. Umhverfis er fremur graslent. Til vesturs er áveituskurður.
Tóftin er þrískipt, 10 x 9 m að stærð og snýr norður-suður. Veggir eru 0,4 m á hæð og eru þeir torf- og grjóthlaðnir. Ekki sér í umför vegna gróðurs. Hólf A er suðaustast. Það er 5 x 2,5 m að innanmáli og snýr eins og tóftin. Gengið er inn sunnarlega á austurhlið tóftarinnar. Hólf B er 5 m norðan við hólf A. Það er jafnstórt en snýr

Tóft SK-118:004, horft til suðurs.

Uppmæling af útihúsi SK-118:004.

austur-vestur. Hólfið er opið til norðausturs. Hólf C er um 5 m suðvestan við hólf B. Það er 4 x 3 m að innanmáli og snýr norður-suður. Ekki er hlaðinn veggur á norðvesturhlið hólfsins. Tóftin er á gróinni og náttúrulegri bungu sem er líklega að hluta til uppsafnaðar mannvistaleifar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-118:005 heimild um útihús A 480383 N 553449
Á túnakorti frá 1918 er útihús merkt um 80 m norðvestan við bæ 001 og rúmum 70 m ANA við útihús 003. Engin ummerki um útihús sjást lengur á þessum stað. Minjastaðurinn er um 92 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Í sléttuðu en óræktuði túni sem nýtt er til beitar.
Engin merki útihúss sjást lengur á yfirborði vegna túnasléttunar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1918

SK-118:006 þúst útihús
A 480329 N 553301
Á túnakorti frá 1918 er útihús um 70 m sunnan við bæ 001 og rúmum 20 m norðan við heinmreið að núverandi íbúðarhúsi jarðarinnar. Á þessum stað sést þúst sem er um 165 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Helgunarsvæði fornleifarinnar (15 m) skerst inn á áhrifasvæði framkvæmda og því er hún tekin með í fornleifaskrá.
Þústin er í sléttuðu túni, rétt norðan við núverandi íbúðarhús jarðarinnar.

Þúst SK-118:006, horft til norðurs.

Þústin er 9 m í þvermáli. Hún er 0,6 m á hæð og eru ytri brúnir hennar mjög greinilegar. Líklega leynist nokkur mannvist þarna enn.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1918

SK-118:019 *Svarðarmelar* heimild um mógrafir A 480493 N 553547
"Rétt austan við þjóðveginn, austur undan fjárhúsunum eru Svarðarmelar eða Svarðarholt [...]. Nöfnin benda til að þar hafi verið þurrkaður mór," segir í örnefnaskrá. Svarðarmelar eru rúmum 230 m norðaustan við bæ 001 og rúmum 80 m norðan við leið SK-651:007. Svarðarmelar eru um 48 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Halfgróinn melur, rétt austan við Efribyggðarveg. Til norðurs og vesturs er framræst votlendi.
Svarðarmelar eru halfgrónir mosa og lyngi. Víða glittir í bert grjót og sand. Líkega hefur torf verið tekið í mýrinni austan við Svarðarmela. Búið er að ræsa landið þar fram og engin merki mógrafa sjást þar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Ytra-Vatn, 3;

SK-118:020 *Torfholt* heimild um ristu A 480432 N 553664
"Torfholt er norðan við Svarðarmelana og austan við veginn. Þar var altaf þurrkað torf," segir í örnefnaskrá. Torfholt er rétt sunnan við Svartaflóa, um 310 m norðaustan við bæ 001 og rúmum 200 m norðan við leið 022. Holtið er tæpum 47 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Torfholt er lítt gróið holt. Umhverfið er framræst votlendi sem nýtt er til beitar.
Engin merki sjást lengur um móskurð eða ristu á þessum slóðum. Líklega hefur torf verið tekið í Svartaflóa en þar er búið að framræsa mýrina.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Ytra-Vatn, 3

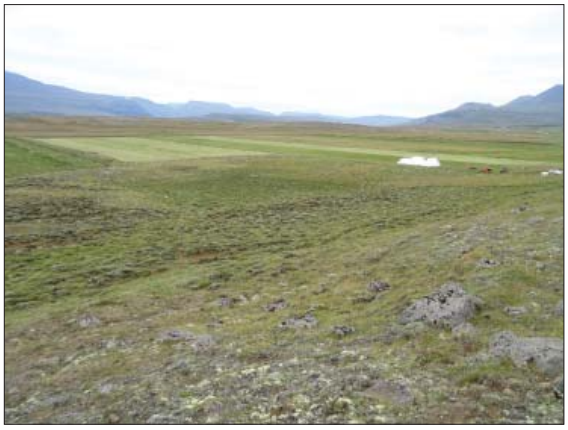
SK-118:021 þúst útihús A 480302 N 553438

Þúst SK-118:021, horft til vesturs.

Greinileg þúst er um 70 m norðvestan við bæ 001 og rúmum 10 m sunnan við útihús 004. Þústin er tæpum 165 m vestan vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Helgunarsvæði þústarinnar (15 m) liggur hins vegar rétt svo innan áhrifasvæði fyrirhugaðra framkvæmda. Vegna þess er þústin tekin með í fornleifaskrá.
Dauflegur akslóði liggur rétt sunnan við þústina. Umhverfis er fremur slétt graslendi. Ber klöpp stendur upp úr grasinu rétt suðvestan við þústina.
Þústin er áberandi vegna mikillar grænku. Hún er 9 m í þvermál og rís 0,5 m hærra en umhverfið. Hún er með aflíðandi og grónar hlíðar. Líklega hefur útihús staðið á þessum stað.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-118:022 gata leið A 480517 N 553474

Leið SK-118:022, horft til suðausturs,

"Merkjagirðingin milli Ytra-Vatns og Reykjavalla liggur eftir miðjum Miðás. Þar er hlið, því götur milli bæjanna lágu yfir ásinn og þær sjást greinilega vestan við ásinn. Þær munu nú vera fáfarnar," segir í örnefnaskrá. Leiðin er um 190 m ANA við bæ 001 og tæpum 50 m austan við Efribyggðarveg 751. Leiðin er um 41 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Leiðin þræðir gróna ása og framræst votlendi.
Leiðin liggur nálega norðaustur-suðvestur og er greinileg á um 190 m löngum kafla. Hún sést sem 0,6 m djúp gata með moldarbotn. Gatan er 0,6 m breið, hún er breiðust að sunnan en mjókkar lítillega því norðar sem gengið er. Leiðin er að hluta greinilega enn farinn af hrossum.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Ytra-Vatn, 3

SK-118:024 varða samgöngubót A 480264 N 553618

"Brekkan beint út frá túninu, er austan í miklum ás, sem nær suður í tún og fyrr er nefndir. Hann er mjög grýttur þegar norður fyrir tún kemur, en gróinn milli steina og á honum er fornleg varða hjá stórgrýtinu," segir í örnefnaskrá. Varðan er ofarlega á Götuási, um 260 m NNV við bæ 001 og rúmum 5 m austan við leið 027. Varðan er um 124 m VSV við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er á fremur gróðursnauðu svæði og eini gróðurinn á svæðinu er mosi. Til austurs og vesturs eru framræst votlendi.
Varðan er 2,5 m í þvermáli. Hún er 0,6 m á hæð og hlaðin um 20-30 stæðilegum steinum. Varðan er við leið 027 og hefur sennilega varðað hana.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Ytra-Vatn, 3;

Varða SK-118:024, horft til SSA.

SK-118:028 mannvirki óþekkt A 479227 N 553579

"Sjónarhóll er vestarlega norðan ár og hefur tvo kolla. Á hærri kollinum virðast vera leyfar af einhverju litlu mannvirki (grjótraðir)," segir í örnefnaskrá. Mannvirkið er um 1,2 km VNV við bæ 001 og rúmum 740 m NNA við Rústir 030. Mannvirkið er rúmum 90 m ANA við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Mannvirkið er ofarlega á grónum hhól. Umhverfis er þýft deiglendi.
Mjög óljóst sést í 2-4 steina sem standa 0,2 m upp úr grasinu á svæði sem er 5 x 3 m að stærð og snýr NNA-SSV. Mögulega eru þetta seinstu leifar af vörðu sem staðið hefur á hólnum. Ekki er þó loku fyrir það skotið að þetta sé náttúrumyndum.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Ytra-Vatn, 4;

Mannvirki SK-118:028, horft til suðausturs.

SK-118:030 *Rústir* örnefni A 479359 N 552834

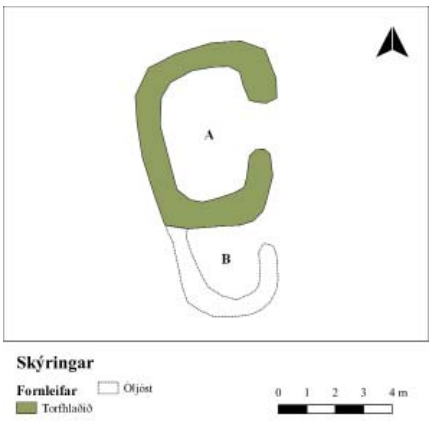
"Rústir heitir stórþýfður grasmór nokkurn spöl fyrir sunnan og ofan Hóla. Þær eru norðan við landamæralínuna milli Ytra-Vatns og Syðra-Vatns og ná upp að Illukeldu. Í Rústunum eru djúpir og krappir skorningar milli þúfnanna og þar er vont reiðfæri," segir í örnefnaskrá. Rústir eru um 800 m sunnan við Sjónarhól SK-118:028. Úttektarsvæði Blöndulínu liggur yfir Rústir.
Engin merki eru um tóftir á svæðinu sem er afar stórþýft og ógreiðfært yfirferðar. Fremur blautt er á svæðinu og vex þar mýrargróður í bland við graslendi. Mögulega er örnefnið til komið vegna náttúrulegra aðstæðna.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Ytra-Vatn, 5;

SK-118:040 tóft útihús A 480294 N 553465

Tvískipt útihúsartóft er um 120 m norðvestan við bæ 001 og rúmum 15 m norðvestan við útihús 004 samkvæmt túnakorti frá 1918.
Tóftin er á grasigróinni bungu. Til vesturs er framræst votlendi.
Tóftin er tvískipt, 6 x 5 m að stærð og snýr nálega norður-suður. Veggir eru torf- og grjóthlaðnir, 0,4 m á hæð. Ekki sér í umför vegna gróðurs. Hólf A er nyrst. Það er 4,5 x 3,5 m að innanmáli og snýr eins og tóftin. Gengið er inn í hólf A fyrir miðri austurhlið þess. Hólf (B) er til suðurs en þau ummerki eru afar óljós. Þar sést 0,1-0,2 m hár veggur. Hólfið er 2,5 x 2,5 m að stærð. Mögulega op til norðausturs, en það er óskýrt.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Útihús SK-118:040, horft til suðvesturs.

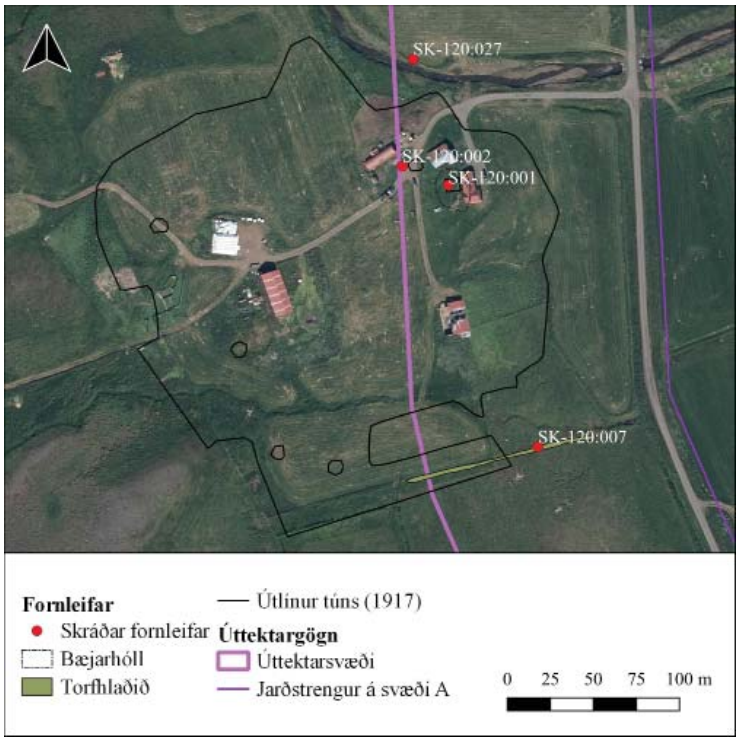
Uppmæling af minjum SK-118:040.

Heimildir: Túnakort 1918

SK-118:041 garðlag túngarður A 480431 N 553295
Á túnakorti frá 1918 er túngarður sýndur sem umlykur heimatún bæjarins. Aðeins sér til suðausturhluta túngarðsins. Hann er um 100 m suðaustaun við bæ 001. Garðurinn er um 65 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Garðurinn liggur í gegnum sléttað tún
Garðurinn var ekki skráður við vettvangsvinnu 2020 en við yfirferð loftmynd sést hann skýrt á suðausturhlið gamla heimatúnsins. Garðurinn er um 40 m langur, liggur norðaustur-suðvestur og er um 1 m breiður. Hann er líklega mikið raskaður vegna túnasléttunar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1918

SK-120 Syðstavatn

1411:"Hjálmur bóndi Marteinsson og Ástríður Jörundardóttir kona hans kennast, að þau hafi selt Pétri Ormssyni Syðravatn." Jarðarbréf frá 16. og 17.öld, 214. ???
1679: "Ódagsett yfirlýsing sr. Ólafs Jónssonar um að Ingibjörg Tómasdóttir kona hans eigi Syðstavatn. ... Jón Jónsson selur Tómasi Bjarnasyni Syðstavatn, 20 hndr. að dýrleika, fyrir Ystavatn, 10 hndr. að dýrleika, og 28 hndr. í góðum og gildum peningum.» Jarðabréf frá 16. og 17.öld, 213.
1681:" Kvittun fyrir 10 hndr. Í Syðstavatni." Jarðabréf frá 16. og 17.öld, 215.
1713:"Jarðardýrleiki xx[hdr.]... ." JÁM IX, 114.
1839: "Syðsta-Vatn, 20 hndr.,... ." SSS, 73.
1847: 20 hdr. Bændaeign. JJ, 259.
"Engjunum spillir grjót og leir úr þverá lítilli." JÁM IX, 114.

Austurhluti heimatúns Syðstavatns er innan áhrifasvæðis jarðstrengs A1.

SK-120:001 *Syðstavatn* bæjarhóll bústaður A 480398 N 552952

“Bæjarhóll heitir hóllinn sem bærinn stendur á,” segir í örnefnaskrá. “Gamli bærinn var á sama stað og íbúðarhúsið er núna svo að þvottahúsið er þar sem skálinn var. Bærinn var byggður af Konráð Magnússyni nálægt aldamótum 1900,” segir í byggðasögu Skagafjarðar III. Síðar segir úr sömu bók: “Úr hlóðaeldhúsinu var gengið niður í kjallarann og einnig út í fjósið sem var áfast norðan við bæinn en norðan fjóssins var fjóshlaðan.” Gamli bærinn er merktur vestarlega inn á túnakort frá 1918, um 5 m vestan við núverandi íbúðarhús jarðarinnar (b. 1954). Núverandi íbúðarhús er byggt á gamla bænum sem ljóslega hefur raskað bæjarhólnum. Engar leifar eldri bæjarhúsa sjást lengur staðnum. Gamla bæjarstæðið er um 110 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Bæjarhóll SK-120:001, horft til norðausturs.

Bæjarhóllinn er ofarlega á grasigróinni klöpp. Umhverfis er sléttað tún. Núverandi heimreið að bænum liggur að norðan að íbúðarhúsinu.
Ekki er afgerandi bæjarhóll á gamla bæjarstæðinu og honum hefur augljóslega verið rutt út þegar núverandi íbúðarhús var byggt. Greina má mjjög óskýra bæjarhólsmyndun, sem er 20 x 20 m að stærð og 0,1-0,3 m á hæð. Kjallari var í gamla bænum. Í Byggðasögu Skagfirðinga er máverk af gamla bænum. Þar sjás tvær burstir sem sneru mót suðri. Austurhluti bæjarins var torfhlaðinn með timburþiljum.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Syðra-Vatn, 6; BS III, 496; Túnakort 1918

SK-120:002 heimild um útihús A 480371 N 552963
Á túnakorti frá 1918 er útihús merkt um 20 m norðvestan við bæ 001 og rúmum 60 m sunnan við myllu 027. Ekki sér lengur til fornleifa á þessum stað. Minjastaðurinn er um 148 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Á þessum slóðum liggur malavegur upp á ungu útihúsi.
Engin ummerki útihúss sjást á yfirborði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1918

SK-120:007 garðlag túngarður A 480450 N 552800
“Gamall vallargarður var umhverfis túnið og stendur hluti hans ennþá,” segir í Byggðasögu Skagafjarðar III. Túngarðurinn sést einnig á túnakorti frá 1918 og umlykur hann allt heimatún bæjarins. Aðeins sér til túngarðs á suðurhluta núverandi túns, um 150 m sunnan við bæ 001 og rúmum 50 m vestan við Efribyggðarveg 751. Garðurinn er um 50 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Garðurinn liggur um framræst votlendi í suðurjaðri gamla heimtúns jarðarinnar. Hann skilur að sléttað tún til norðurs og óræktað svæði til suðurs.
Túngarðurinn er torfhlaðinn og er um 100 m langur og 1-1,5 m breiður. Garðurinn liggur nálega austur-vestur. Hann er hæstur um 0,8 m til vesturs. Austurhluti garðsins er mikið rofinn og sums staðar aðeins 0,2 m á hæð.

Túngarður SK-120:007, horft til austurs.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: BS III, 496; Túnakort 1918

SK-120:027 dæld mylla A 480377 N 553026
“Vatnsmylla til að mala korn, var, samkvæmt heimild, á Syðra- Vatni,” segir í örnefnaskrá. “Vatnsmylla var á Syðra-Vatni í ánni beint út frá bænum. Sést ennþá hornvinkill af tóftum hennar en áin búin að brjóta helming þeirra í burtu. Heitir Myllumýri norðan við bæinn,” segir í Byggðasögu Skagafjarðar III. Myllustæðið er um 70 m NNV við bæ 001 og rúmum 60 m norðan við útihús 002. Myllan er um 139 m vestan við miðlínu

úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Myllustæðið er við grasigróinn árbakka.
Aðeins sér til 2 x 2 m dældar sem eru seinustu ummerki um mylluna. Dældin er um 0,4 m djúp og með grasvaxinn botn.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Syðra-Vatn, 5; BS III, 496

Mylla SK-120:027, horft til suðurs.

SK-120:029 tóftir stekkur A 479636 N 551997
"... en ekki stekkjarbroti upp undir fjalli," "Stekkjarbrot er upp undir fjalli," segir í örnefnaskrá. Svæðið þar sem heimildamaður telur líklegt að tóftir SK-120:029 og SK-120:032 séu innan, er afar þýft og er notað til hrossabeitar. Skurður er grafinn þar í gegn, frá norðri til suðurs. Vestan skurðarins er ekki eins þýft og austan við hann. Minjarnar eru 2 m utan við áhrifasvæði Blöndulíu 3, vestan þess. Minjarnar voru ekki mældar upp en á loftmynd má greina nokkrar tóftir vestan við skurðinn á svæði sem er 37x30 m að stærð og snýr NNV-SSA. Minjarnar eru á þurrum hól í framræstri mýri.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Syðra-Vatn, 6-7;

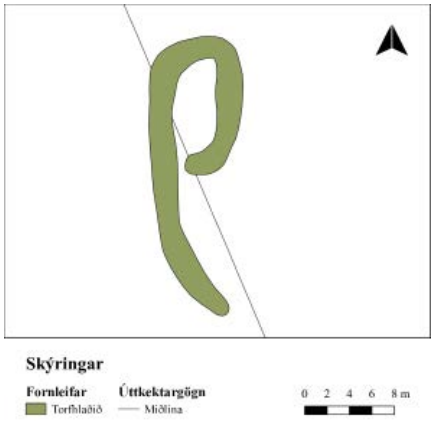
SK-121 Brekkukot

1449:Skrá um kúgildi Hólastaðar. "Jtem brekkakoe vj kugyllde l. Iiij marker." DI, V, 36.
1569: Reikningar Hólastóls. " Med Breckukoti .c. med tiundum kug. .iii1/2." DI, XV, 223.
1570: Kúgildareikningar Hólastóls."Med Breckukoti .iiii." DI, XV, 457.
1713:" Breckukot. Partur úr Skíðastöðum ut supra. Dýrleikinn x [hdr.] ut supra." JÁM IX, 115.
1839:"Brekkukot, 10 hndr.,... ." SSS, 73.
1847: 10 hdr. Bændaeign. ["A.M. einn telur jörð þessa part úr Skíðastöðum... ." JJ, 260 neðanmáls]
1713:"Enginu grandar átroðningur af peningi nábúa, því landþröng er á allri jörðunni ofurleg, síðan ekki er menníng til selfarar." JÁM IX, 116.

SK-121:027 *Stekkjarstalllur* tóft stekkur A 480088 N 551345
"Stekkjarstallur er stuttur grashjalli, er liggur norður - suður neðarlega í Brekkukotsfjalli (í fjallshlíðinni). Framan í honum er stekkjarbrot gamalt, sem enn sést vel fyrir (1935) og dregur stallurinn nafn af því," segir í örnefnaskrá. Einnig segir þar: «Austanvert við hól, sem er neðan við Stekkjarstall og rétt norðan við Stekkjarlæk, eru mannvirkjaleyfar, og er þar greinilega um stekk eða þá litla rétt að ræða. Þar eru undirstöður veggja með nokkru grjóti í norður- og vesturvegg. Innrekstrargarður hefur verið suður frá vesturvegg að læknum."
Í

Stekkur SK-121:027, horft til ANA.

Uppmæling af stekk SK-121:027.

byggðasögu Skagafjarðar III eru þessar tvær lýsingar sameinaðar. Stekkurinn er um 290 m suðaustur af merkjaskurði Brekkurkots og Syðra-Vatns (SK-120) og er á miðju úttektarsvæði Blöndulínu 2020.
Stekkurinn er suðaustan undir grasi vöxnum hól sem á stendur varða 028. Smáþýft graslendi er umhverfis og rennur lækur til norðausturs um 13 m sunnan við stekkinn.
Stekkurinn er um 12 x 8 m að stærð, snýr norður-suður og er op sjáanlegt á suðurhlið. Stekkurinn er grasi gróinn að mestu en grjót sést í veggjum á stöku stað. Austuveggur er rofinn á köflum og lægri en aðrir veggir, um 0,3 m, en hæð veggja er annars allt að 0,5 m. Út frá vesturvegg gengur um 14 m langur garður, mikið hlaupinn í þúfur, sem sveigist til SA.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Brekkukot, 5-6; BS III, 492

SK-121:028 varða samgöngubót A 480061 N 551352

"Vörðubrot er uppi á hólnum skammt frá og ofan við rústirnar [SK-121:027]," segir í örnefnaskrá. Varðan er á hól sem stekkur 027 er suðaustan undir, um 227 m suðaustur af merkjaskurði Brekkurkots og Syðra-Vatns (SK-120) og um 23 m VSV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er á grasi vöxnum hól en grjót er á dreif um hólinn. Smáþýft graslendi er umhverfis og rennur lækur til norðausturs um 50 m suðaustan við vörðuna.
Varðan er um 1 m í þvermál, 0,30 m á hæð, 3 umför og er við það að hverfa í gras austan og norðan til en grjót sést að öðru leyti vel og er það mjög skófum vaxið.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Brekkukot, 6

Varða SK-121:028, horft til NNA.

SK-121:029 þúst sel A 480306 N 551244

"Sunnan og neðan við staðinn [SK-121:027?] og rétt við lækinn eru stórar þúfur, með nokkru rofi og þar er hugsanlegt að verið hafi einhverjur selkofar. Minjar þessar virðast vera talsvert fornar," segir í örnefnaskrá. Í Byggðasögu Skagfirðinga segir. "Þessar umtöluðu tóftir eru nú afar óglöggar orðnar svo að sumar eru vart greinilegar en þær munu vera í móanum vestur og norðvestur af túninu. Þar er langur og djúpur framræsluskurður sem gerður var til þurrkunar vestan við túnið og liggur út og suður. Vestan hans, norðan við lítinn læk, svokallaðan Þverlæk, niður undir skurði er greinilegur garðstubbur og af því virðist smátóft sem kann að vera leifar af hinu eldra seli." Á þessum stað sést þúst. Hún er um 270 m suðaustan við vörðu 033 og um 290 m vestan við bæ 001. Þústin er um 160 m austan við miðlínu úttektarsvæðs Blöndulínu 2020. Helgunarsvæði fornleifa (15 m) liggur hins vegar inn á áhrifasvæði fyrirhugaðra framkvæmda og því er staðurinn tekin með í fornleifasskrá.
Svæðið er á kafi í grasi, í fjallsrótum Vatnsfjalls. Til austurs er voldugur framræsluskurður.
Þústin rís 0,4 m hærra en umhverið og sker sig út vegna grænku. Hún er 5 x 4 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Hún er með skýrar ytri brúnir. Mögulega er þarna nokkur mannvist undir sverði. Rétt norðvestan og austan við þústina eru ummerki um mannvist. Þar eru tvær 0,2 m háar þústir. Þústin til norðvesturs er ívið stærri, 7 x 5 m að stærð og snýr norður-suður en eystri þústin er 4,5 m í þvermál. Báðar þessar þústir eru svo óljósar að þær eru frekar skráðar undir þessu númeri en undir sér númeri
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Brekkukot, 6; BS III, 493

Þúst SK-121:029, horft til vesturs.

SK-122 Mælifellsá ytri

“Álfgeirr hét maðr, er nam um Álfgeirsvöllu ok upp til Mælifellsár okj bjó á Álfgeirsvöllum. Þorviðr hét maðr, sá er land nam upp frá Mælifellsá til Giljár” Landnámabók, Íslenzk fornrit I, 230.
1391:” ... At benedict bryniolfsson keypti at jvari nikolaassyni irod nautabu j tungusveit medr handabandi til fullrar eignar medr þeim vmmerkium at mælifellzaa rædr firir sunnan ok sa grandi sem geingr firir sunnan beitines er aion hefir geingit at fornu.” DI III, 457.
1467:” Eg Oddr Asmundsson lögmann firir sunnan og austan á Jslandi geri godum [mönnum) kunnigt med þessu minu opnu brefi ad eg hefi bygt Eyiolfi Andresssyni jordina halfa Mælifellsá j Skagafirdi til næstu fardaga... .” DI V, 481.
1473:” Jarðarsala. “enn nautabw ætte hier j moti vpp j mællifellzäär jord tueggia manada rekstur ok beit bædi dægur ää sumar aullu bwfie edur selfor ef þat uill hellldr fram j mælifellzäär jord suo leingi sem adr seiger... .” DI V, 707.
1527:”... skipttist ingibiorgu Grijmzdöttur j sinn partt af greindum arfe þessar jarder. Gil og mælifellzä j Skagafirde. ... “ DI IX, 429; “ ... skiptist Jingibiorgu Grijmsdottur j sinn part af greindum arfe þessar iarder Gil og mælifellsä j Skagafirde. ... .” DI IX, 431.
1531:”Suo felldan vitnesburd ber ec helge niculason at ec var uppvaxtarmadur a mælefellza þa sæmundur biorgolfson bio a reykivm j tunguvsvueit... .” DI IX, 573; “... Ok biuggu þa eignarmenn a mælefellzaa ok eignudu sier alldre pk einge annar þenna reit nema Reykiamenn.... .” DI IX, 596.
1568:” ... Enn þo sagdizt hann vilia ad ad nyü stadfesta so þad skillde æfenlig eign Reykia vera þad frekazt hann mætti med logum giora og fieck tittnefndum Gottskalk med handsolum optnefndan reit til fullkomligrar eignar vndan sier og sinum erfingium enn vnder Gottskalk og hans erfingia Reykia vegna enn vndann Mælifellsar ef hun mætti þetta land med riettu eiga. var margnefndur Magnus riettur eignarmadur halfrar Mælifellsar j þann tima.” DI XV, 136.
1572: “Einnig selur sr. Jón Brandsson Jóni Jónssyni hálfa Mælifellsá, 20 hndr., fyrir 12 málnytukúgildi og 10 hndr. Í fríðum peningum og ófríðum.” Jarðabréf frá 16. og 17.öld, 205.
1713:”Ytre Mælefellsá og Sydre Mælefellsá eru að fornu ein jörð báðar saman. ... En fyrir manna minni er jörðunni í helmínga sundur skift að húsum, túnum og engjum, og því Ytre Mælfellsá talin og tíunduð xx [hdr.].” JÁM IX, 116.
1847: 20 hdr. Bændaeign. JJ, 260.
Mælifellsá var upphaflega ein jörð og voru bæjarstæði Ytri-Mælifellsár og Syðri-Mælifellsár hlið við hlið í sama túni. Fjallað er ítarlega um skiptingu jarðarinnar og nafngiftir á jarðarhlutum í Byggðasögu Skagafjarðar III (479): “Upphaflega var Mælifellsá ein jörð og óskipt út að merkjum Brekkukots sem var hjáleiga Skíðastaða, 40 hundruð að dýrleika. Síðar var jörðinni skipt í tvíbýlisjörð, líklega á 15. öld. [...] Árið 1713 er þess getið að henni hafi þá verið skipt til helminga fyrir minni þeirra manna sem þá lifðu, í Ytri- og Syðri-Mælifellsá. [...] Og í lögfestu frá 1796 eru landamerki tilgreind eins og um eina jörð sé að ræða. Trúlega hefur hún aldrei verið skipt nema að túni og engjum. Þessi skipting hélst fram um 1860. Það ár fluttu þangað frá Víðimýri Einar Hannesson og Sigurlaug Eyjólfsdóttir, keyptu báðar jarðirnar og sameinuðu í eina, Mælifellsá, enda aðeins bæjarlækurinn sem skildi að túnin og bæina tvo og trúlega hefur hann skipt löndum. Áfyrri hluta 20. aldar skiptist jörðin aftur á tímum Sveins Gunnarssonar sem átti hana en hætti að búa 1909 og börn hans ýmis tóku við næstu árin. Árið 1922 keypti Árni Sveinsson af móður sinnni landspildu norðan af Mælifellsárlandi og var þar þá byggt nýbýlið Mælishóll á gömlum beitarhúsatóftum frá Mælifellsá. Árið 1928 fékk þetta býli útmæld og þinglýst landamerki og þar með norðurhluta Mælifellsárlands upp í fjallskriður. Um eða eftir 1930 var nafninu breytt í Ytri-Mælifellsá en eftir sem áður oftast kallað Hóllinn. Ytri-Mælifellsá nútímans er samt ekki nema hluti af sama landi og tilheyrði Ytri-Mælifellsá hinni fyrri. Árið 1963 varbæjarstæði Ytri-Mælifellsár (Mælishóls) flutt rúma 300 m ofaneftr og eftir þar heitir bærinn alfarið Ytri-Mælifellsá. Þá var aftur farið að tala um Syðri-Mælifellsá. Henni var formlega skipt að túni og ræktunarlandi 11. júní 1959 í Syðri-Mælifellsá I og Syðri-Mælifellsá II. Um 1980 gerðu eigendurnir Sveinn Jóhannsson á Varmalæk og Margeir Björnssson á Syðri-MælifellsáII með sér skipti á öllu landinu enþeim var ekki þinglýst fyrr en 23. október 1995 þannig að syrði hlutinn varð Syðri-Mælifellsá II, eign Margeirs, en ytri hlutinn, Syðri-Mælifellsá I, hluti Björns Sveinssonar á Varmalæk. Loks var útgefið leyfi Örnefnanefndar hinn 7. febrúar 2002 til nafnbreytingar á eignarhluta Margeirs Björnssonar og heitir Syðri-Mælifellsá II síðan Mælifellsá en Syðri-Mælifellsá I er skráð sem sérstök jörð.”
Sökum þess að lögbýlin Ytri- og Syðri-Mælifellsá áttu óskipt land fram á 20. öld er ekki augljóst hvernig skipta eigi minjaskráningunni á milli þeirra. Farin verður sú leið að fylgja landamerkjum á milli syðri hluta jarðarinnar (Mælifellsá og Syðri-Mælifellsá I) og ytri hluta jarðarinnar þar sem býlið Mælishóll byggðist upp snemma á 20. öld og heitir nú (frá 1930) Ytri-Mælifellsá. Bæjarstæði Ytri-Mælifellsár er þá skráð með ytri hluta jarðarinnar þó að það sjálft sé innan syðri hluta jarðarinnar.
1713:”Torfrista engin nema í enginu og eyðir það því.” JÁM IX, 117.

SK-122:001 *Mælifellsá ytri* bæjarhóll bústaður A 481857 N 550213

"Gamli bærinn var rétt vestan við, þar sem ytra íbúðarhúsið er nú,- en það stendur í rauninni á hlaði gamla bæjarins," segir í örnefnaskrá. Bæjarstæði lögbýlanna Ytri-Mælifellsár SK-122 og Syðri-Mælifellsár voru á sama staðnum, norðan við miðju gamla heimatúnsins. Fyrir 20. öld hafði jörðinni ekki verið skipt á milli Ytri- og Syðri-Mælifellsár og er því ekki ljóst hvaða túnhluti tilheyrði hvorri jörð á sínum tíma. Til hægðarauka eru því allar þekktar minjar innan þess skráðar undir Syðri-Mælifellsá. Á 20. öld var jörðinni skipt upp í þrjá jarðarparta, heitir ysti parturinn Ytri-Mælifellsá, miðparturinn Syðri-Mælifellsá I og syðsti parturinn Mælifellsá. Heimatúnið er innan síðastnefnda jarðarpartsins. Núverandi íbúðarhús á Mælifellsá var byggt árið 1969. Kirkjuhóll 002 er svo að segja samtengdur bæjarhólnum að sunnanverðu en áður fyrr rann bæjarlækurinn á milli hólanna. Á Kirkjuhóli stendur hús sem byggt var árið 1938. Bæjarhóllinn er 145-150 m frá miðlínu úttektarsvæðis vegna Blöndulínu 2020 og því að litlu leyti innan úttektarsvæðisins. Hins vegar lendir friðhelgað svæði í kringum bæjarhólinn innan úttektarsvæðisins.

Bæjarhóll Mælifellsár ytri SK-122:001 og Mælifellsár syðri, SK-123:001, horft til suðausturs.

Túnið í kringum bæjarhólinn er sléttað en nokkuð mishæðótt, einkum í vesturhlutanum. Túnið hækkar til vesturs og suðurs en austurhlutinn er jafnlendari og lækkar til austurs. Bæjarhóllinn er á lágum hæðarhrygg og er Kirkjuhóll syðst á honum.

Bæjarhóllinn er um 50x35 m stór og snýr norður-suður. Hann er hæstur og best afmarkaður að vestanverðu þar sem hann er 1,5 m hár. Byggingaleifum og jarðvegi á bæjarhólnum var ýtt undir grunn núverandi íbúðarhúss sem er á austurjaðri bæjarhólsins. Að sögn Margeirs Björnssonar, heimildamanns, varð ekki vart við hleðsluleifar, ösku eða bein (dýra- eða manna-) við byggingu hússins. Í húsavirðingu frá 1901 sem birt er í örnefnaskrá jarðarinnar eftir Rósmund Ingvarsson eru bæjarhúsin talin upp: "Baðstofa, Búr, Eldhús, Göng, Bæjardyr með lofti, Skáli með lofti, Stofa með lofti, Skemma með lofti. Síðan segir: Bæjarhús þessi eru öll áföst, traustlega byggð og vel við haldið."

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

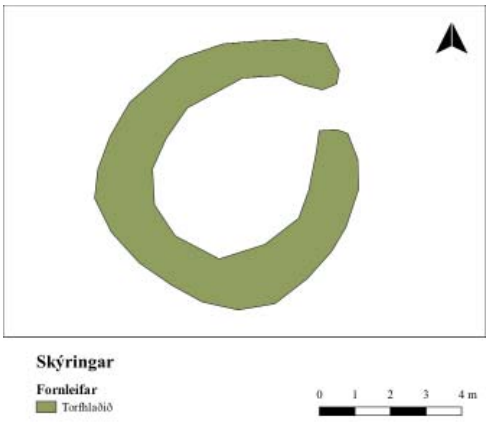
SK-122:009 *Stekkjarhóll* tóft stekkur A 480778 N 549915

"Stekkjarhóll heitir allhár hóll upp undir fjallsrótum, suður undir merkjagirðingu. Uppi á kolli hans er gamalleg tóft, ferhyrnd og heldur ógreinileg að veggjum. Hún líkist í fáu stekkjartóft, fremur litlum beitarhúsum. E.t.v. hafa þarna verið byggð beitarhús í gamalli stekkjartóft á Stekkjarhólnum," segir í Byggðasögu Skagafjarðar. Stekkurinn er um 430 m sunnan við vörðu 016 og 1,3 km VSV við núverandi íbúðarhús jarðarinnar. Stekkur er um 73 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Stekkurinn er á vel grónum hól og umhverfis hann er smáþýfð mýri en hún hefur verið ræst að hluta. Sunnan við hólinn er melholt.

Stekkur SK-122:009, horft til norðurs.

Uppmæling af stekk SK-122:009.

Tóftin er orðin mjög óskýr en norðaustur horn hennar er þó allskýrt og þar hefur grjóti verið safnað saman, e.t.v. úr veggjum. Hún er um 7 x 6 m ANA-VSV og líklega op á henni til austurs en það er óljóst. Tóftin hefur líklega verið grjót- og torfhlaðin og sést á stöku stað í grjót í veggjum en þó langmest í áðurnefndu norðausturhorni. Jarðfast grjót hefur einnig verið notað, sér í lagi í vestur-gafl. Mesta hleðsluhæð er um 0,3 m.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: BS III, 488

SK-122:011 heimild um þvottalaug A 481758 N 550666
"Hin gamla Mælifellsárlaug var upp hlaðin og forðum notuð til þvotta frá Mælifellsá. Síðast var hún 1,5x2 m að stærð og meira en metradjúp. Þegar landi var skipt út til Ytri-Mælifellsár [1928] varð laugin syðst í landi hennar, um það bil 20 metrum sunnan við vegg íbúðarhússins," segir í byggðasögu Skagafjarðar III. Að sögn heimildamanns var borað fyrir heitu vatni fyrir nokkrum áratugum þar sem laugin var en þá voru ekki sýnileg mannvirki á staðnum, aðeins drullupollur. Ekki fékkst nægilega heitt vatn úr borholunni en þar er enn krani sem vatn rennur úr. Laugin var 460 m norðan við bæjarstæði Ytri- og Syðri-Mælifellsár (SK-122:001/SK-123:001_1) og 27 m ANA við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Laugin var þar sem nú (2020) er húsagarður sunnan við íbúðarhús á Ytri-Mælifellsá. Þar er slétt grasflöt sunnan við gróðurhús.
Engin ummerki sjást um laugina og óvíst að nokkuð heillegt sé eftir af henni undir sverði eftir gerð borholunnar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: BS III, 488;

SK-122:016 *Stórhólsvarða* varða A 480601 N 550304
"Beint norður af Stekkjarhól [SK-122:009] er Stórhóll, hár hóll eða melur. Á honum er varða, Stórhólsvarða," segir í örnefnaskrá. Varðan er um 430 m norðan við stekk 009 og rúmum 1,2 km vestan við núverandi íbúðarhús jarðarinnar. Varðan er um 56 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Stórhólsvarða SK:122:016, horft til norðurs.

Í brekkunni vestan Stórhóls eru blaut mýrardrög en skurður er meðfram hólnum að vestanverðu og eftir öllu landi Ytri-Mælfellsár frá norðri til suðurs. Austan hólsins eru smáþýfðar mýrar sem búið er að ræsa fram og eru orðnar allþurrar. Hóllinn er grýttur og gróðurlítill.
Varðan er hlaðin austan í og ofan á stóran jarðfastan stein úr meðalstóru og góðu hleðslugrjóti, flötu og þunnu. Það er vel skófum vaxið. Varðan er um 1 m í þvermál og um 1 m á hæð. Hún er kringlótt að lögun og mjókkar lítið upp, er flöt að ofan. Hrunið hefur úr vörðunni en hún stendur enn vel. Óvíst er með hlutverk vörðunnar en hún er hvorki við landamerki né við þekktar leiðir.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Heimildir: Ö-Ytri-Mælifellsá, 5

SK-122:022 renna landamerki A 481829 N 550665
"Þar sem merkin milli Ytri- og Syðri-Mælifellsár liggja suður, var Vörsluskurður sá er nefndur er í afsalsbréfi frá 1922," segir í örnefnaskrá. Við merkjagirðingu sést móta fyrir samansignum skurði neðan og austan Efribyggðarvegar. Landamerkjaskurðurinn er 30 m sunnan við íbúðarhús byggt 1965 og 32 m frá miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Renna SK-122:022, horft til vesturs.

Ræktað tún er sunnan við merkin í landi Syðri-Mælifellsár I en norðan við merkin er gamalt tún komið í órækt í landi Ytri-Mælifellsár. Vatn úr borholu sem gerð var í gömlu þvottalauginni 011 rennur í þennan gamla skurð.
Skurðurinn er allur siginn saman og er sést varla. Hann er þó greinanlegur á 68 m löngum kafla þar sem hann liggur austur-vestur. Skurðurinn er 0,1-0,2, m djúpur og innan við 1 m á breidd. Ofan og vestan Efribyggðarvegar er

vélgrafinn skurður á merkjum.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Ytri-Mælifellsá, 7;

SK-122:023 náma mógrafir A 481538 N 550741

Mógrafir SK-122:023, horft til norðurs.

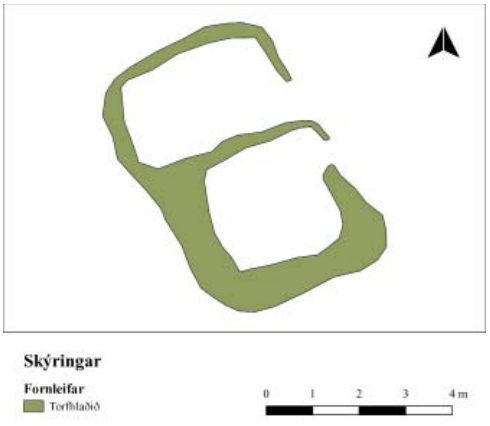
Ummerki um móskurð eru austanvert í lágu holti á milli túna ofan og vestan Efribyggðarvegar. Grafirnar eru 160 m norðaustan við nýbýlið Mælishól 002 og líklegt að þær hafi verið notaðar af ábúendum þar en kunna þó að vera eldri. Lítil tvískipt tóft 024 er 8 m vestan við mógrafirnar og líklegt að þar hafi verið mókofi. Mógrafirnar eru 76 m suðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Mógrafirnar eru á grösugu og þýfðu svæði á mörkum holts og mýrar þar sem nú eru ræktuð tún. Vélgrafnir og alldjúpir skurðir eru austan og sunnan við mógrafinar.
Ummerki um móskurð sjást á svæði sem er 90x10 m stórt og snýr norður-suður. Eru mógrafirnar fremur ógreinlegar og sést aðeins brún þar sem grafið hefur verið næst holtinu, vestast á svæðinu. Skýrust eru ummerkin syðst þar sem grafirnar eru allt að 1,2 m djúpar en verða ógreinilegt eftir því sem lengra dregur til norðurs. Svæðið er þurrt, þýft og innan þess og í kringum það er mjög mikill og hár grasvöxtur (ágúst 2020). Ekki er ósennilegt að mógrafirnar nái lengra til norðurs eða vesturs, upp í hallann en ummerkin sjást þá ekki skýrt vegna gróðurs.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-122:024 tóft óþekkt A 481514 N 550781

Tvískipt lítil tóft er fast ofan og vestan við mógrafir 023 og 185 m norðvestan við nýbýlið Mælishól 002, miðhlíðis á ílöngu holti á milli túna. Staðsetning tóftarinnar gæti bent til þess að þarna hafi verið mókofi eða móstæði en hlutverk hennar er ekki þekkt. Tóftin virðist ekki gömul en aldur hennar er ekki þekktur. Hún er 100 m suðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Holtið sem tóftin er á er grösugt og þýft, sér í lagi suðurendi þess. Nyrst á því er skógræktarreitur.

Tóft SK-122:024, horft til SSA.

Uppmæling af stekk SK-122:024.

Torfhlaðin tóftin er grafin inn í aflíðandi halla til vesturs. Hún er 6x4 m að stærð og snýr NNV-SSA. Lágar veggjahleðslur eru ofan á brúnum niðurgraftarins á vesturhlið og lágir veggir eru á öðrum hliðum tóftarinnar. Op er á báðum hólfum á austur-langhlið, við millivegg sem skilur á milli hólfa. Syðra hólfið er 2,5x2,5 m að innanmáli og nyrðra hólfið er 3,5x2 m að innanmáli, snýr þvert á legu tóftar. Þar sem veggjahleðslur eru veglegastar og standa best eru þær 0,3-0,4 m á hæð og 0,5-0,6 m á hæð. Lítilsháttar rof er í innra byrði vesturveggjar í syðra hólfi.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-122:025 þúst óþekkt A 481340 N 551039

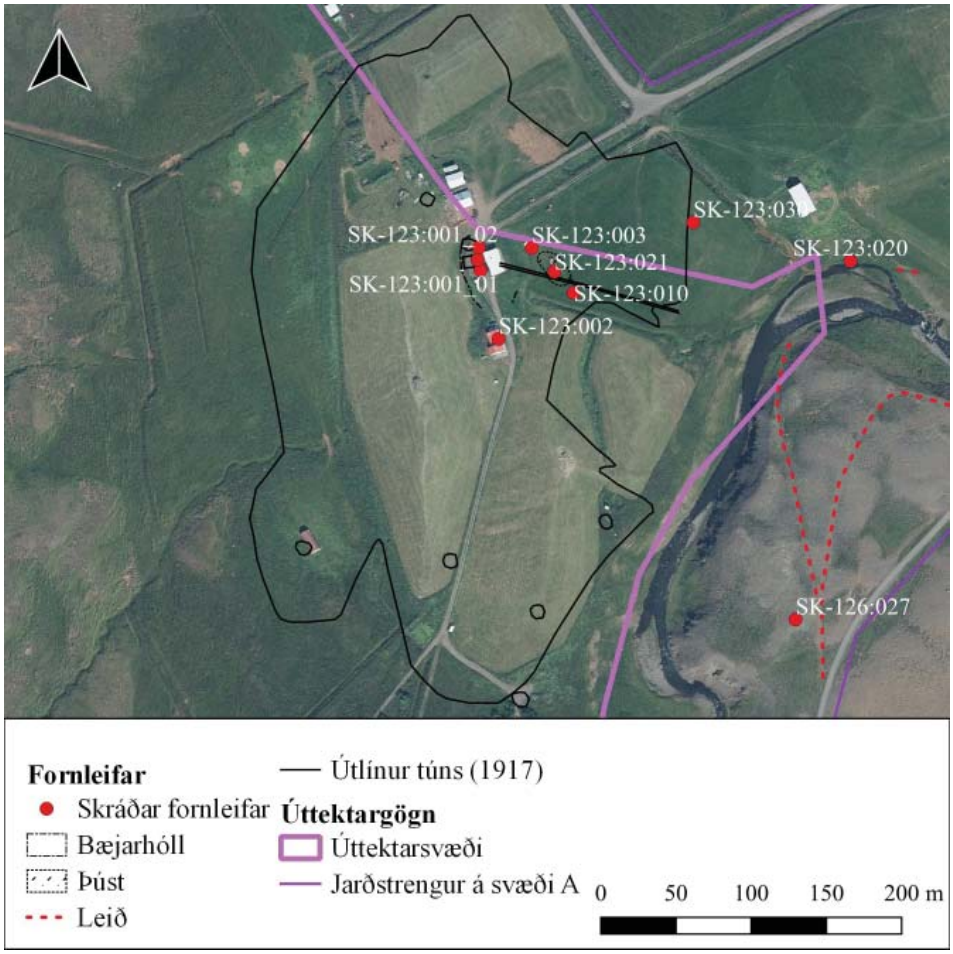

SK-122:025, horft til norðurs.

Grasi vaxin þúst er nyrst á gróinni hæð milli túna, ofan og vestan við Efribyggðarveg. Þústin er 340 m norðvestan við mógrafir 023 og 410m norðan við nýbýlið Mælishól 002. Óvíst er að um fornleif sé að ræða og kemur sterklega til greina að þarna hafi grjóti verið safnað saman við túnræktun. Ekki sést þó grjót í þústinni en það finnst fyrir því undir sverði. Þústin er 87 m suðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Þýft og grösugt er á þústinnni og norðan við hana. Sunnan við þúst er lægri gróður á hæðinni og er þar slétt. Talsvert af grjóti eftir túnrækt er hér í kringum þústina en það er fremur smátt.
Þústin er 6x4 m að stærð og snýr NNV-SSA. Hún er 0,3-0,4 m á hæð, fremur flöt að ofan.
Hættumat: stórhætta

SK-123 Mælifellá syðri

"Álfgeirr hét maðr, er nam um Álfgeirsvöllu ok upp til Mælifellsár okj bjó á Álfgeirsvöllum. Þorviðr hét maðr, sá er land nam upp frá Mælifellsá til Giljár" Landnámabók, Íslenzk fornrit I, 230.
1391:" ... At benedict bryniolfsson keypti at jvari nikolaassyni irod nautabu j tungusveit medr handabandi til fullrar eignar medr þeim vmmerkium at mælifellzaa rædr firir sunnan ok sa grandi sem geingr firir sunnan beitines er aion hefir geingit at fornu." DI III, 457.
1467:" Eg Oddr Asmundsson lögmann firir sunnan og austan á Jslandi geri godum [mönnum) kunnigt med þessu minu opnu brefi ad eg hefi bygt Eyiolfi Andresssyni jordina halfa Mælifellsá j Skagafirdi til næstu fardaga... ." DI V, 481.
1527:"... skipttist ingibiorgu Grijmzdöttur j sinn partt af greindum arfe þessar jarder. Gil og mælifellzä j Skagafirde. ... " DI IX, 429; " ... skiptist Jingibiorgu Grijmsdottur j sinn part af greindum arfe þessar iarder Gil og mælifellsä j Skagafirde. ... ." DI IX, 431.
1531:"Suo felldan vitnesburd ber ec helge niculason at ec var uppvaxtarmadur a mælefellza þa sæmundur biorgolfson bio a reykivm j tunguvsvueit... ." DI IX, 573; "... Ok biuggu þa eignarmenn a mælefellzaa ok eignudu sier alldre pk einge annar þenna reit nema Reykiamenn.... ." DI IX, 596.
1568:" ... Enn þo sagdizt hann vilia ad ad nyü stadfesta so þad skillde æfenlig eign Reykia vera þad frekazt hann mætti med logum giora og fieck tittnefndum Gottskalk med handsolum optnefndan reit til fullkomligrar eignar vndan sier og sinum erfingium enn vnder Gottskalk og hans erfingia Reykia vegna enn vndann Mælifellsar ef hun mætti þetta land med riettu eiga. var margnefndur Magnus riettur eignarmadur halfrar Mælifellsar j þann tima." DI XV, 136.
1572: "Einnig selur sr. Jón Brandsson Jóni Jónssyni hálfa Mælifellsá, 20 hndr., fyrir 12 málnytukúgildi og 10 hndr. Í fríðum peningum og ófríðum." Jarðabréf frá 16. og 17.öld, 205.
1713:"Ytre Mælefellsá og Sydre Mælefellsá eru að fornu ein jörð báðar saman.... ." JÁM IX, 116; "Sydre Mælefellsá. Annar helmíngur jarðarinnar. ... Dýrleikinn xx [hdr.]." JÁM IX, 117.
1847: 20 hdr. JJ, 260.
Mælifellsá var upphaflega ein jörð og voru bæjarstæði Ytri-Mælifellsár og Syðri-Mælifellsár hlið við hlið í sama túni. Fjallað er ítarlega um skiptingu jarðarinnar og nafngiftir á jarðarhlutum í Byggðasögu Skagafjarðar III (479): "Upphaflega var Mælifellsá ein jörð og óskipt út að merkjum Brekkukots sem var hjáleiga Skíðastaða, 40 hundruð að dýrleika. Síðar var jörðinni skipt í tvíbýlisjörð, líklega á 15. öld. [...] Árið 1713 er þess getið að henni hafi þá verið skipt til helminga fyrir minni þeirra manna sem þá lifðu, í Ytri- og Syðri-Mælifellsá. [...] Og í lögfestu frá 1796 eru landamerki tilgreind eins og um eina jörð sé að ræða. Trúlega hefur hún aldrei verið skipt nema að túni og engjum. Þessi skipting hélst fram um 1860. Það ár fluttu þangað frá Víðimýri Einar Hannesson og Sigurlaug Eyjólfsdóttir, keyptu báðar jarðirnar og sameinuðu í eina, Mælifellsá, enda aðeins bæjarlækurinn sem skildi að túnin og bæina tvo og trúlega hefur hann skipt löndum. Áfyrri hluta 20. aldar skiptist jörðin aftur á tímum Sveins Gunnarssonar sem átti hana en hætti að búa 1909 og börn hans ýmis tóku við næstu árin. Árið 1922 keypti Árni Sveinsson af móður sinnni landspildu norðan af Mælifellsárlandi og var þar þá byggt nýbýlið Mælishóll á gömlum beitarhúsatóftum frá Mælifellsá. Árið 1928 fékk þetta býli útmæld og þinglýst landamerki og þar með norðurhluta Mælifellsárlands upp í fjallskriður. Um eða eftir 1930 var nafninu breytt í Ytri-Mælifellsá en eftir sem áður oftast kallað Hóllinn. Ytri-Mælifellsá nútímans er samt ekki nema hluti af sama landi og tilheyrði

Nyrsti hluti heimatúns Mælifellsár syðri er innan áhrifasvæðis jarðstrengs A1.

Ytri-Mælifellsá hinni fyrri. Árið 1963 varbæjarstæði Ytri-Mælifellsár (Mælishóls) flutt rúma 300 m ofaneftr og eftir þar heitir bærinn alfarið Ytri-Mælifellsá. Þá var aftur farið að tala um Syðri-Mælifellsá. Henni var formlega skipt að túni og ræktunarlandi 11. júní 1959 í Syðri-Mælifellsá I og Syðri-Mælifellsá II. Um 1980 gerðu eigendurnir Sveinn Jóhannsson á Varmalæk og Margeir Björnssson á Syðri-MælifellsáII með sér skipti á öllu landinu enþeim var ekki þinglýst fyrr en 23. október 1995 þannig að syrði hlutinn varð Syðri-Mælifellsá II, eign Margeirs, en ytri hlutinn, Syðri-Mælifellsá I, hluti Björns Sveinssonar á Varmalæk. Loks var útgefið leyfi Örnefnanefndar hinn 7. febrúar 2002 til nafnbreytingar á eignarhluta Margeirs Björnssonar og heitir Syðri-Mælifellsá II síðan Mælifellsá en Syðri-Mælifellsá I er skráð sem sérstök jörð."

Sökum þess að lögbýlin Ytri- og Syðri-Mælifellsá áttu óskipt land fram á 20. öld er ekki augljóst hvernig skipta eigi minjaskráningunni á milli þeirra. Farin verður sú leið að fylgja landamerkjum á milli syðri hluta jarðarinnar (Mælifellsá og Syðri-Mælifellsá I) og ytri hluta jarðarinnar þar sem býlið Mælishóll byggðist upp snemma á 20. öld og heitir nú (frá 1930) Ytri-Mælifellsá. Bæjarstæði Ytri-Mælifellsár er þá skráð með ytri hluta jarðarinnar þó að það sjálft sé innan syðri hluta jarðarinnar.

1713:" Sameiginlegt er báðum jörðunum: Mánaðarbeit á vetur og mánaðarbeit á sumur eiga þessar tvær Mælifellsár í Nautabúsland eður engjatak, ef þeir heldur vilja." JÁM IX, 117.

SK-123:001_1 *Mælifellsá syðri* bæjarhóll bústaður A 481859 N 550206

"Gamli bærinn var rétt vestan við, þar sem ytra íbúðarhúsið er nú,- en það stendur í rauninni á hlaði gamla bæjarins," segir í örnefnaskrá. Bæjarstæði lögbýlanna Ytri-Mælifellsár SK-122 og Syðri-Mælifellsár voru á sama staðnum, norðan við miðju gamla heimatúnsins. Fyrir 20. öld hafði jörðinni ekki verið skipt á milli Ytri- og Syðri-Mælifellsár og er því ekki ljóst hvaða túnhluti tilheyrði hvorri jörð á sínum tíma. Til hægðarauka eru því allar þekktar minjar innan þess skráðar undir Syðri-Mælifellsá. Á 20. öld var jörðinni skipt upp í þrjá jarðarparta, heitir ysti parturinn Ytri-Mælifellsá, miðparturinn Syðri-Mælifellsá I og syðsti parturinn Mælifellsá. Heimatúnið er innan síðastnefnda jarðarpartsins. Núverandi íbúðarhús á Mælifellsá var byggt árið 1969. Kirkjuhóll 002 er svo að segja samtengdur bæjarhólnum að sunnanverðu en áður fyrr rann bæjarlækurinn á milli hólanna. Á Kirkjuhóli stendur hús sem byggt var árið 1938. Bæjarhóllinn er 145-150 m suðvestan við miðlínu úttektarsvæðis vegna Blöndulínu 2020 og því að litlu leyti innan úttektarsvæðisins. Hins vegar lendir friðhelgað svæði í kringum bæjarhólinn innan þess. Heimildir geta um fjós á bæjarhólnum og er það skráð sérstaklega sem eining 001_2.

Túnið í kringum bæjarhólinn er sléttað en nokkuð mishæðótt, einkum í vesturhlutanum. Túnið hækkar til

Bæjarhóll Mælifellsár ytri SK-122:001 og Mælifellsár syðri, SK-123:001, horft til suðausturs.

vesturs og suðurs en austurhlutinn er jafnlendari og lækkar til austurs. Bæjarhóllinn er á lágum hæðarhrygg og er Kirkjuhóll syðst á honum.
Bæjarhóllinn er um 50x35 m stór og snýr norður-suður. Hann er hæstur og best afmarkaður að vestanverðu þar sem hann er 1,5 m hár. Byggingaleifum og jarðvegi á bæjarhólnum var ýtt undir grunn núverandi íbúðarhúss sem er á austurjaðri hólsins. Að sögn Margeirs Björnssonar, heimildamanns, varð ekki vart við hleðsluleifar, ösku eða bein (dýra- eða manna-) við byggingu hússins. Í húsavirðingu frá 1901 sem vísað er til í örnefnaskrá jarðarinnar eftir Rósmund Ingvarsson eru bæjarhúsin talin upp: “Baðstofa, Búr, Eldhús, Göng, Bæjardyr með lofti, Skáli með lofti, Stofa með lofti, Skemma með lofti. Síðan segir: Bæjarhús þessi eru öll áföst, traustlega byggð og vel við haldið.”
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Syðri-Mælifellsá, 12; Túnakort 1918; BS III, 481

SK-123:001_2 heimild um útihús A 481858 N 550221
Á túnakort frá 1918 er merkt útihús fast norðan við bæjarhús en einbýli var á jörðinni það ár (sjá einnig SK-122:001). Útihúsið var á bæjarhólnum 001_1 og má ætla að þarna hafi verið fjós sem nefnt er í húsavirðingu frá 1901 og vísað er til í örnefnaskrá Rósmundar Ingvarssonar: “Næsta hús [við bæjarhúsin] er fjós og er það 12 faðma frá bænum.»
Engin ummerki sjást lengur um fjósið en yngstu húsum á bæjarhólnum og hluta hólsins hefur verið rutt út. Var það líklega að mestu gert þegar núverandi íbúðarhús var byggt árið 1969 þó að eitthvað rask og sléttun kunni að hafa átt sér stað fyrir þann tíma.
Hættumat: hætta, vegna ábúðar
Heimildir: Túnakort 1918; Ö-Syðri-Mælifellsá, 6 (eftir Hsk. 23 fol.)

SK-123:002 *Kirkjuhóll* heimild um bænhús A 481871 N 550160
Í Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalín frá upphafi 18. aldar segir: «Munnmæli segja hjer hafi bænhús [verið] og enn sjest tóftarbrotið, so er hjer og kallaður Kirkjuhóll þar sem tóftin er.” Er þessi færsla með umfjöllun um Ytri-Mælifellsá en það er leiðrétt og segir í umfjöllun um Syðri-Mælifellsá: “Hingað heyrir það, sem um bænhúsið er skrifað á ytri Mælifellsá.” Í Örnefnaskrá Syðri-Mælifellsár segir: “Hóllinn, sem íbúðarhúsið syðra stendur á, var kallaður Kirkjuhóll. Á honum mótaði áður fyrir tóft og er álitið að þar hafi fyrrum verið bænhús. Litli hvammurinn norðan í hólnum hét Kirkjuhvammur. Tóftir voru á Kirkjuhól, þegar Lovísa [Sveinsdóttir, bjó á bænum 1921-1954] man eftir.» Í Byggðasögu Skagafjarðar er eftirfarandi haft eftir Andrési Valberg: “Árið 1921 byggðu foreldrar mínir bæ og gripahús á gömlum bænahústóftum á svonefndum Kirkjuhól. Var hann sunnan við gamla bæinn á Mælifellsá, aðeins bæjarlækurinn á milli í nokkuð djúpu gili.”
Kirkjuhóll er fast sunnan við bæjarhól Syðri-Mælifellsár SK-123:001_1 og Ytri-Mælifellsár SK-122:001 en tvíbýli var um aldir á jörðinni og bæjarstæðin á sama stað, að því er næst verður komist. Búið er að fylla upp í gilið milli hólanna sem bæjarlækurinn rann eftir og ekki lengur skýr skil á milli þeirra.
Túnið í kringum bæjarhólinn er sléttað en nokkuð mishæðótt, einkum í vesturhlutanum. Túnið hækkar til vesturs og suðurs en austurhlutinn er jafnlendari og lækkar til austurs. Bæjarhóllinn er á lágum hæðarhrygg og er Kirkjuhóll syðst á honum.
Kirkjuhóll er um 40 m í þvermál og er hátt og bratt fram af honum til vesturs en lægra til annarra átta. Vesturjaðarinn er að mestu leyti náttúrulegur hóll en uppsöfnun á hólnum 1-1,5 m. Talsvert rask hefur orðið á honum og sjást engin ummerki um tóftir eða kirkjugarð. Steinsteypt íbúðarhús var byggt á hólnum árið 1938 og við það vestanvert var byggt fjós árið 1959 (nú geymsla) og norðanvert við það var byggð geymsla árið 1965. Engin ummerki sjást um torfbæinn sem byggður var á hólnum árið 1921 og hefur hann verið rifinn þegar yngri hús tóku að rísa á hólnum.
Hættumat: hætta, vegna ábúðar
Heimildir: JÁM IX, 116-117; Ö-Syðri-Mælifellsá, 2, 12; BS III, 481

SK-123:003 *Járnhryggur* öskuhaugur A 481893 N 550220
“Rétt framan við íbúðarhúsið (nýrra) [byggt 1969] og gamla bæjarstæðið [001_1] var rindi, ca. 3 - 4 m. á

breidd og um eins metra hár, algróinn og hét Járnhryggur. Heyrst hafði að menn teldu þetta vera álagablett, en ekki fylgdi sögu hvað átti að ske ef átt væri við hrygginn. En þegar svo hryggur þessi var jafnaður út, kom í ljós að þetta var gamall öskuhaugur. Ekki munu nein ósköp hafa skeð, þó rindinn væri jafnaður út,» segir í örnefnaskrá. Öskuhaugurinn sem leyndist í Járnhrygg er fast austan við bæjarhól Syðri-Mælifellsár 001_1 og Ytri-Mælifellsár SK-122:001 en tvíbýli var um aldir á jörðinni og bæjarstæðin á sama stað. Útflött tóft 021 er svo fast sunnan við Járnhrygg og virðist hafa verið eitthvað samband milli þessara minja en ekki er ljóst hvernig því var háttað. Járnhryggur var 140 m suðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Umhverfis bæinn eru sléttuð tún og austan við hann eru tún í aflíðandi halla til austurs.
Engin ummerki sjást lengur um Járnhrygg en mögulega er framhald af honum þar sem virðist vera útflött tóft 021 fast sunnan við hann. Enn kunna leifar af öskuhauginum að leynast undir sverði þó að búið sé að slétta stóran hluta hans.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Syðri-Mælifellsá, 13;

SK-123:010 heimild um leið A 481921 N 550191
Á túnakorti frá 1918 er merktur vegur sem lá frá bæ 001_1 til ASA á 100 m löngum kafla. Leiðin lá suðvestan í nokkuð afgerandi tungu í túninu og norðaustan við skurð neðan og sunnan við tunguna.
Leiðin lá um sléttað tún í mjög aflíðandi halla til austurs.
Engin ummerki um traðir eða veg sjást lengur í túninu vegna sléttunar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1918

SK-123:020 *Vaðhvammur* heimild um vað A 482105 N 550212
"Neðst, við merki Mælifellsár og Nautabús, heitir Vaðhvammsklöpp við ána og kemur merkjagirðingin fram á hana. [...] Skammt ofan Stóðhvamms [sjá Hrossavað/Stóðvað SK-126:024] er Vaðhvammur. Í honum er einnig vað yfir Mælifellsána," segir í örnefnaskrá. Leið yfir Kiðaskarð SK-651:002_1 lá yfir vaðið og má sjá veg SK-651:002_2 á þeirri leið liggja að vaðinu beggja vegna við ána. Vaðhvammur er 240 m austan við bæ 001 og 235 m suðvestan við Stóðvað SK-126:024. Vaðið er 115 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Í Vaðhvammi breiðir áin talsvert úr sér, þar er hún grunn og stórgrýtt. Í landi Mælifellsár er lágur bakki niður að ánni en talsvert hærri og brattari í landi Hamarsgerðis/Hvíteyra.
Vaðið hefur stefnuna norðaustur-suðvestur og liggur yfir tvær eyrar. Ekki sjást ummerki um vaðið sjálft en sem fyrr segir sést ruddur vegur SK-651:002_2 liggja að því.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Syðri-Mælifellsá, 7-8;

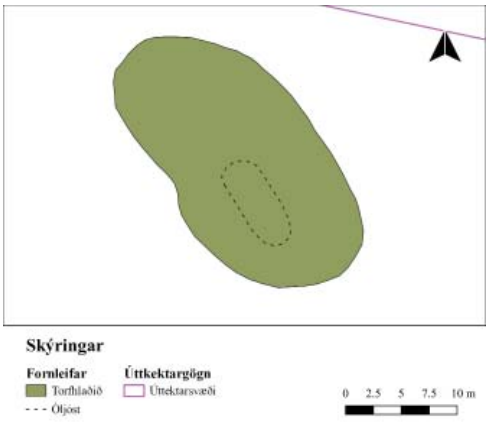

Vað SK-123:020, horft til suðvesturs.

SK-123:021 tóft óþekkt A 481908 N 550205

Tóft SK-123:021, horft til ASA.

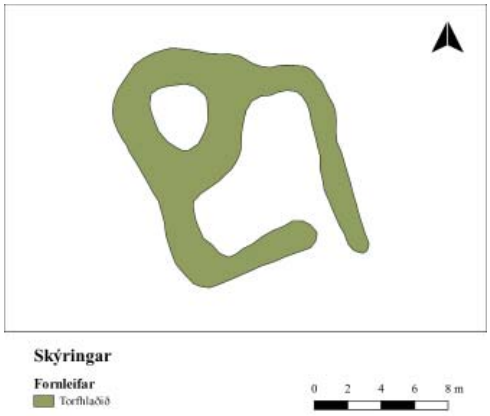
Uppmæling af tóft SK-123:021.

Útflött tóft er í túni fast austan við bæjarhól 001 og virðist vera í beinu framhaldi af Járnhrygg 003, öskuhaugi sem ýtt hefur verið um. Mögulega er þessi meinta tóft framhald af Járnhrygg en samband þessara minja er óljóst. Tóftin er 130 m suðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Flatlent, slétt tún sem hallar lítillega til austurs.
Tóftin er 27x14 m að stærð og snýr NNV-SSA. Hún er flöt að ofan en það örlar á innanmáli hólfs í SSA-enda, þar sem tóftin er greinilegust. Er það 8x3 m að stærð og snýr eins og tóft. Mörk veggja til NNV eru mjög óljós en þau eru skýrust á NNA-hlið. Veggir eru 0,1-0,2 m á hæð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-123:022 *Stekkjarhvammur* tóft stekkur A 481693 N 549231
"Rétt ofan Votahvamms er hvammur nefndur Stekkjarhvammur. Í honum er hár og sérkennilegur klettahóll. Stekkjarhvammslækur rennur í Mælifellsá í gegnum Stekkjarhvamm. Tóftir af stekk eru í Stekkjarhvammi," segir í örnefnaskrá. Um stekkinn segir í Byggðasögu Skagafjarðar III: "Hann er óvenjustór og ferkantaður, enda var þarna fært frá allt að 200 ám á búskaparárum Sveins Gunnarssonar [1893-1909]." Tvískipt stekkartóft er í hvamminum frammi á háum og snarbröttum árbakkanum. Hvammurinn er víður og alldjúpur og er flatlent innan hans. Bratt er að komast niður í hann. Klettahóllinn sérkennilegi er í norðvestanverðum hvamminum og rennur lækurinn neðan og norðvestan við hann. Stekkurinn er 990 m sunnan við bæ 001. Hann er 134 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 en línan er austan árinnar og því ólíklegt að framkvæmdir muni raska tóftinni.

Stekkur SK-123:022, horft til SSA.

Uppmæling af stekk SK-123:022.

Grösugt og þýft er í hvamminum og er þar gott tún sem kann að hafa verið véltækt en ekki augljóst hvar hægt væri að koma vélum að fyrir bratta. Búið er að planta öspum hér og hvar innan hvammsins og talsverð skógrækt er ofan og vestan við hann. Mikill gróður vex á stekkjartóftinni, gras, sóleyjar, fíflar og hundasúra. Einnig vex talsvert af elftingu á minna hólfinu í norðvesturhorni tóftar.
Stekkurinn er á lágri hæð og er hæst fram af henni til norðurs (0,3-0,5 m). Stærra hólfið í tóftinni er á þessari hæð og minna hólfið í aflíðandi halla niður af henni til norðvesturs. Norðausturhorn tóftarinnar er alveg frammi á brún árbakkans. Tóftin er 14,5x12,5 m að stærð og snýr NNV-SSA. Op er inn í stærra hólfið í suðausturhorni tóftarinnar. Þar nær ANA-veggurinn aðeins suður fyrir SSA-vegginn og hefur líklega náð alveg fram á brún árbakkans. Hefur það auðveldað innrekstur í stekkinn. Stærra hólfið er vinkillaga og er 8x8 m að stærð. Ekki er op úr því inn í minna hólfið sem er í innanverðu vinkilhorninu. Minna hólfið er 3,5x3,5 m að innanmáli. Hæð veggja er mest um 0,7 m. Þeir eru grónir og farnir að hlaupa í þúfur. Hvergi sést í grjót í veggjum.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Syðri-Mælifellsá, 8; BS III, 482;

SK-123:029 *Vörzluskurður* heimild A 481967 N 550486
"Lítill handgrafinn skurður á milli Syðriflóa og Keldu var nefndur Vörzluskurður. Hann er nú kominn í tún," segir í örnefnaskrá. Nákvæm staðsetning skurðarins er ekki þekkt en sögn heimildamanns, Margeirs Björnssonar, var skurðurinn neðan og norðan Efribyggðarvegar. Skurðurinn hefur að öllum líkindum verið innan úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Þar eru sléttuð tún á milli yngri skurða.
Engin ummerki eru sýnileg á yfirborði um vörsluskurðinn. Hann telst ekki í hættu af völdum fyrirhugaðra framkvæmda úr því að öll ummerki um hann eru horfin.

Hættumat: engin hætta
Heimildir: Ö-Syðri-Mælifellsá, 11;

SK-123:030 heimild um túngarð A 482000 N 550237
"Ofan Mýrar, innan garðlags, sem var í kringum túnið, var lítil mýri , sem ýmist var kölluð Mýrin innan garðs eða Litlamýri," segir í örnefnaskrá. Ekki er að sjá að túngarður sé teiknaður í kringum heimatún á túnakorti fyrir jörðina sem gert var 1918 og getur verið að hann hafi verið hlaðinn eftir það en einnig kemur til greina að hann hafi til staðar en ekki verið sýndur á kortinu. Engin ummerki um túngarð sáust innan úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 þegar það svæði var kannað í ágúst 2020. Náði það yfir norðaustasta hluta túnsins.
Túnið í kringum bæjarhólinn er sléttað en nokkuð mishæðótt, einkum í vesturhlutanum. Túnið hækkar til vesturs og suðurs en austurhlutinn er jafnlendari og lækkar til austurs. Vestasti hluti gamla heimatúnsins er utan þess svæðis sem slegið er (2020) og virðist komið í órækt.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Syðri-Mælifellsá, 12

SK-125 Mælifell

" Vékell enn hamrammi hét maðr, er land nam ofan frá Gilá til Mælifellsár og bjó at Mælifelli; hann spurði til ferða Roðreks." Landnámabók, Íslenzk fornrit I, 231.
1318: LXII. Mælefell. Kyrkia hins heilaga Nicholas vnder mælifelli ä allt heima land. land ä starrastodum. settung j vykarlondum. fiordung j rekum ä kieflarbacka. xiij. kýr. Land halft ad Brunastodum. halfur fiorde Tugur äsaudar. vetrgamler sauder. xvij. iiij. hross. xvij. merckur vax. þriu naut veturgomul. So micid lagdi þorkiell prestur til. kaleuk firi. cc. j Bokum oc j kyrkiu skruda. iijc. Tijda Bækur per anni circulum. messubækr. ij. dominicales ad aullu vm. xij. manudi. þridia de sanctis og þar med alltaris Bok. Graduale. Sequentiu Bok. processional. Aspiciens Bok til paska fra jolafostu. vorbækur. ij. ad aullu. Les dominicalis ad ollu enn de sanctis er eigi fullt. Capitularium. Hymnarius. messuklædi. ij. medur. iij. hoklum. kalykr. j. yferlsoppur. kapa. ij. Tiolld vm alla kyrckiu. kluckur. v. krossar. ij. lykneki. ij. vnder odrum. mariuskript. nichulas lykneski. peturs lykneski. Glergluggr. Glodarkier fornt. kiertastykur. ij. Þar er. ij. presta skylld. tekr heimaprestur vtangardz af. iiij. Bænhusum. ij. merkur. Enn annar prestur tekur af lytingstodum. iiij. merkur. half mork af hafgrimstodum. af ij. Bænhusum mork. af. vij. Bæium lysistollur oc heytollur. Máld DI II, 465.
1368: xxxiv. Mælefells kyrckia. Anno Domini .M. ccc. lx. octavo var svo mikid gotz Mælefells kyrkiu sem hier filger afreiknadre allre portione þeirre sem falled hafdi vmm þa .xv. vetur sem syra þorvalldur hiellt stadinn. Jn primis. kyrkia ad Mælefelli er helgud hinum helgum Nicholao. hun ä allt heima land. starastadi. halfa brvnastadi. siettung j vykar londum. fiordung j rekum a kieffla Backa. Þetta j kuikfie. halftt siounda asaudar kugilldi .xiij. kyr .iiij. hross .iij. naut veturgomul. xvij. saudir veturgamler. þriu hundrud voru. hundrad j hafnar vodum .iij. hundrud jnnan veggia. sälun fornt. suo gott sem .ij. ær. þetta jnnan kyrckiu. Messuklædi for ad aullu. käpur .ij. sloppur. kaleykar .ij. Tyda Bækur per anni circulum. psalltarar .iij. forner. Nicholaus saga. setian merkur vax. kyrckiu sär med vmbunadi. Elldberi. Glodar kier. kyrckiu kietill. kierta stykur. iiij. munnlaug. krossar .iij. Mariu skript. lykneski .iij. Tiolld vm alla kyrckiu med dvkum vtan vm þuera kyrkiu. kistur .ij. alltare .iiij. Bryk og Tabulum. Brykar klædi. sotdrifft. paxspialld. lectare og dvkur .iiij. kluckur .iij. Broddstafer .ij. glergluggar. Bakstur jarn. þar er tueggia presta skylld. tekur hann heima j leigu .iiij. merkur af .iiij. Bænhusum .ij. merkur. Enn annar prestur tekur af Lytingstodum .iiij. merkur .ij. merkur aff Haffgrimsstodum. og tueymur Bænhvsum mork. Tyund. heytollur. lysistollur af .vj. Bæium. iiij. hundrud stodu epter er reyknudust j portionem og x. aurar; Máld DI III, 176.
1385:" Ok saker þess ad vid systir Oddbiorg med G[uds] n[ad] abbadis ad Stad oc Steinmodur prestur þorsteinsson medkennumst þessa ockar giörd sanna vera setium vid ockar jinnsigli med jinnsiglum fyrrgreindra manna fyrir þetta bref sem gert var undir Mælefelli in festo ... ." DI III, 381.
1394: xxiv. Mælifells kyrckia. Kyrckia ad Mælefelle er helgud hinum heilaga Nicholao. hun a heimaland allt. starastadi alla. Brunastadi halfa. siettung j vijkum j landi og reka. fiordung j reka a kieflabacka. þetta jnnann kyrckiu. ny messuklædi og aunnur forn god. tuenn slitin. v. hocklar. kapur. ij. alltarisklædi. iij. slitinn. Brijkarklædi eitt. merki. ij. kaleykar. ij. alltarisklædi. iij. slitinn. kietill vondur. Elldberi og Elldbera brot. lijka krakur. glodarkier. sloppur slitinn. brij jk og tabula. fontur med vmbunadi. kluckur. ij. og hin þridia kolfalaus. krossar tueyr og hinn þridie med vnderstodum. mariu lijkneski. Nichulaus lijkneski. magnus lijkneski. spiolld. iij. glergluggur stor og ij. litler. kistur. ij. Broddur. kiertestykur. iij. med jarn. og. ij. med kopar. Baksturjarn. almarium. Bialla. lijkakross. mariuskript. med alabastrum. Biarnskinn. salun stort. skari. tuær merckur vax. mork reykelsis. Hia sijra Steinmode kiertestyka og Gudz lijkama hvs. er stendur morck med sylfur. þetta j Bokum. songbok fra aduentu. og til paska de tempore. Bok samsett ad aullu de tempore fra paskum og til hvijtasunnu.

Bok vm hvijtsunnu viku & de sanctis inter pascha & pentecostem. Bok fra Trinitatisdeigi til aduentu de tempore ad song og lesi. Lesbok vond til paska fra aduentu de tempore vtann eij Jolales. Grallare vondur. songbok de sanctis fra Jonsmesso Baptistæ og til paska. Lesskra de sanctis per Anni circulum. processionale. Sequentiubok. Burtsonguabok. Commune sanctorum. psalltare. Capitularius og Hymnarius ä einni Bok. ij. Bækur lijkar per annum ad collectum. pistlum og Gudspiollum. Lägasonguaskra[r]. iiij. festum Nouum ä kueri. Nicholaus saga a Latinu og norrænu. þar er tueggia presta skylld. tekur heimaprestur j leigu heima. iiij. merckur. af Bænhusum fiorum. ij merckur. Enn þingaprestur af lytingstodum fiorar merckur. af hafgrimsstodum. ij. merckur. af tueymur Bænhusum morck. Lysistollur og heytollur af. vj. Bæium. Tijund a þui ari. kyrckiuhluti. halfr xiiij. Eyrer. Ecclesia non dedicata. þetta j lausagodzi. kyr. xx. og vj. asaudur. xj. kugilldi. Gielldfie. vj. kugilldi. og ad auk vetrgamler sauder 24. hross roskinn fiogur. J virdingarfie og vadmalum. xx. hundrud. Var þa metinn stadurinn og reyknud portio; Máld DI III 531- 532.
1402: Máldagi Víðimýrarkirkju í Skagafirði. “Jtem i þridia mäldaga sem dateradur (er) Mcdij. Kirkiann a vijdemyre er helgud sællre Mariæ og Petre postula. hun ä land a Hole. viij kyr. Asaudar kugillde. Jtem hualreke og vidreke a Hualnese halfur motz vid stad. DI IV, 244.
1432: Vísitasíugerð Jóns Vilhjálmssonar Hólabiskups.” Jtem ecclesia sancti petri apostoli aa widæmyri war metin firir.x. hundrot æn giortt vpp a kirkona xx hundrot.” DI IV, 511.
1429: ij prestar ok diakn; DI IV, 381.
1431: Dómsbréf skrifað á Mælifelli um hald Stefáns Hallssonar prests og kirkjutíundm af Uppsölum fyrir Munkaþverárklaustri. DI IV, 453-454.
1435/1436: Jarðakaupsbréf gert og innsiglað á Mælifelli, varðandi jörðina Nýlendi á Höfðaströnd. DI, IV, 553.
1461: Máld DI, V,327.
1461: 2 prestar og 1 djákn DI V, 361.
1476: 2 ... Vorv vid j hia aa mælifellz stad j tvngus(v)eit fostuvdaginn næstan fyrir huitasvnnvdag ad þordr ionsson gaf sigurdi prest þorlakssyne med handabande iordina alla hol j siglvfirdi... .” DI VI, 73.
1479: Vitnisburðarbréf um sölu jarðarinnar tíu hundraða í jörðinni Hóli í Sæmundarhlíð, gjört á Mælifelli þann 21. maí 1479. DI VI, 195-196.
1479: Jörðin Hamrar í Tungusveit er í Mælifellskirkjusókn. DI VI, 217; Skrá um landamerki Brúnastaða í Tungusveit í Skagafirði. “Þesse landamerke hafa halldin verid Brunastada i tijd Sira Sigurdar Þorlakssonar sem Mælefells stad hiellt .... .” DI VI, 236.
1486: Máld DI V, 328.
1500: Vitnisburður um Víðidalstunguslag, gerður á Mælifelli í Tungusveit. DI, VII, 476-477: Vitnisburður um landamerki þriggja bæja, gerður á Mælifelli þann 13. október 1500. DI VII, 522-524.
1520: Átta klerkar og ábótinn á Þingeyrum samþykkja Pétur Pálsson prest, forstjóra Hóladómkirkju fram að næstu prestastefnu. Þ.á.m. “nichulas vilialmsson beneficiatus a mælufelle.” DI VIII, 767-768.
1522:”Þui fyrir þessar saker boder eg og stefner teite þorleifssyne og audrum þessum adur greindum hans medfylgiorum til mælefellz j skagafiord... .” DI, 70; Tuttugu og fjórir prestar notta að þeri hafi lesið útskrift af bréfi kanúka Þrándheimsdómkirkju, þ.á.m. “... Sira nichulas wi(l)hialmsson beneficiatus ää melefelle.” DI IX, 119.
1523:” Og til sanninda hier vm setium vid fyr skrifader menn eockur jncigle fyrir þetta transkriptarbref er skrifat uar aa mælefelli j tungusueit j skagafirdi... .” DI IX, 185.
1525: Sigurðarregistur, máldagar Hóladómkirkju þegar Jón Arason tók við.”.Mælifellzstadur beneficium.” DI IX, 294.
1528:”Og til sanninda hier um set eg mitt jnsigle fyrir þetta vitnisburdarbref er skrifat uar ää mælifelle j tungusueit ... .” DI IX, 463.
Um 1530:” Eg Tumas prestur Eireksson logfeste hier i dag first stadenn Mælefell ut ad Mælefellsä... .” DI IX, 565.
1531:”... og þar efter var ec vinnvmadur a mælefelle j tvngosueit hia halldore sigurdsyne ... .” DI IX, 573; “ Suo fallinn vitnisburd ber ek nickulas prestur vilhialmsson at ec bio aa mælefelle j tungusueit vppa ij ar og xx ... .” DI IX, 596; “Voru þesser uottar ad ädur saugdum giorninge. ... sira Tumas Eireksson beneficatus aa Mælefelle.” DI IX, 604.
1532: Tómas Eiríksson, prestur á Mælifelli ættleiðir börn sín þrjúþ” Þath giorum wier markus þorkelsson. arne nichulasson. Biorn biornsson og Olafur gudmundsson leikmenn godum monnum kvnnigt med þessu woru brefe... . a mælefelle j tungusueit... .” DI IX, 610.
1551: Hollustueiðar Norðlendinga til handa Kristjáni konungi og eftirmönnum.”... oc Stole Eynarsson tiill Meelffeldt Szom Sogneprestere ere.”DI XII, 264; Hollustueiður Íslendinga fyrir norðan og vestan við Kristján konung .”... Sera Stulli Einarsson aa Mælifelli ... .” DI XII, 267.
1551/1575: Vitnisburður Þórunnar Jónssdóttur á Grund þess efnis að hún þiggur sínar eignir að léni. Skráð á Mælifelli. DI XII, 288.

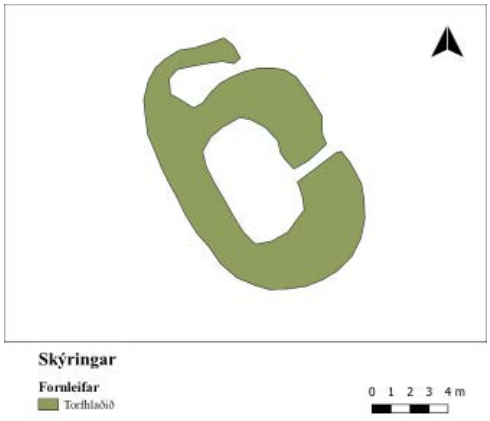
1560: Kaupbréf fyrir Völlum og Tungufelli, gert á Mælifelli í Tungusveit í Skagafirði 11. nóvember 1560. DI XIII, 536-538.
1563/1564: Um framfæri uppgjafarpresta í Hólabiskupsdæmi. “Mælifell 9” DI XVI, 121.
1566: Heitbréf Skagfirðinga. “ med þuj ec sannferdugliga spurt og formerkt hefe. Ad heidarligur og vel lærdur kiennemann Sira Magnus Arason soknarprestur ad Mælefelle. vithallde þeim. (af vorumm forverjurum). vel tilskickada heitdeige. med Gudligre þiönustu og Embættizgiord ... .” DI XIV, 466.
1569: Reikningur kirkna á prestssetrum í Hólabyskupsdæmi.”Kirkia a Mælifelli beneficium. Hun a jord Starastadi.... Brünastader,,,, ,” DI XV, 353.
1590: Þjsks. Bps. B, III, 2, s. 20
1713: Kirkjustaður og beneficium. ... Dýrleikinn óviss, því jörðin tíundast öngvum, ...” JÁM IX, 118.
1839::” Mælifell, prestssetur og hjáleiga Hamarsgerði, í landnorður frá Mælifellshnjúk.” SSS, 74.; “ Prestssetur og höfuðkirkja er á Mælifelli, en annexía þaðan á Reykjum.” SSS, 76.
1847: 40 hdr. Kirkjustaður. [“ 1802 er hjáleigan 10 h. Að dýraleika sér. A.M. Telur með staðnum gamla eyðijörð, Einarsdalskot.” JJ, 260]
“Fjallið er hátt og toppmyndað og er nú venjulega nefnt Mælifellshnjúkur, því að nafnið Mælifell er komið yfir á prestsetrið, sem stendur undir fjallinu.” KK III, 51.
16.11.1907: Goðdala og Árbæjarsóknir lagðar til Mælifells; (PP, 246) [lög]

SK-125:018 heimild um ristu A 482856 N 548685
“Torfrista og stunga sæmileg. Reiðingsristu þarf til að fá,” segir í Jarðarbók Árna og Páls frá 1713.
Í örnefnaskrá segir: «Torfhóll hefur sennilega verið notaður til að þurrka á honum torf, sem rist hefur verið í Réttarmýri í landi Mælifells.” Réttarmýri er um 720 m norðvestan við stekk SK-125:031. Ristan er 40 m norðan við miðlínu Blöndulínu 3.
Réttarmýri er blaut mýri, smáþýfð að mestum hluta en lítið um þúfur þar sem er blautast.
Ekki sjást skýr merki um ristu eða mógrafir. E.t.v. hefur verið rista þar sem nú er lítið um þúfur.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM IX, 119; Ö-Hvíteyrar, 9

SK-125:031 tóft stekkur A 483527 N 548417
Stekkjatóft er um 60 m suðaustan við vað 032 2 á leið 032 1 og tæpum 50 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er í grösugum stórþýfðum móa norðan undir hamrabelti. Lækjardrag vestan við tóftina liggur til norðurs úr suðri.
Í fornleifaskráningu árið 2008 var svæðið skráð sem býlið Blómsturvellir en þegar rýnt var betur í heimildir kom í ljós að Blómsturvellir voru á öðrum stað, utan úttektarsvæðisins í landi Háubrekku við Mælifell. Þessi stekkjartóft er hinsvegar innan þess og í fornleifaskráningunni segir um hana: «Tóftin er greinileg, vel græn og stendur dálítið upp úr annars flatlendum móa. Hún er einföld, snýr suðaustur-norðvestur. Inngangur er

Stekkur SK-125:031, horft til suðausturs.

Uppmæling af stekk SK-125:031.

suðaustast á norðaustur langvegg. Tóftin er um 7 x 5 m en við norðvestur enda hennar er lítið gerði (mögulega annað hólf en mun ógreinilegra) sem er um 2 x 3,5 m að utanmáli, snýr norðaustur-suðvestur og inngangur inn í það í norðausturenda. Veggir mun ógreinilegri en í tóft. Mesta hleðsluhæð er um 0,5 m.” Árið 2020 var farið aftur á staðinn. Tófin var orðin mun ógreinilegri enda gróður úr sér vaxinn þegar farið var af stað í ágústmánuði.

Litlu var bætt við lýsinguna hér á undan fyrir utan stærðir tóftarinnar, Hún er tvískipt og er alls 14x9 m að stærð. Stærra hólfið er suðaustast í tóftinni og er 6.5x4 m að innanmáli. Minna hófið, líklega lambakró, er norðvestar í tóftinni. Það er 3x2 m að innanmáli og snýr norðaustur-suðvestur.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Mælifell, 12,14

SK-125:032_1 gata leið A 483264 N 548323

Leið SK-125:032_1, horft til suðausturs.

Í örnefnaskrá segir frá athugasemdum Séra Ágústs Sigurðssonar, en þar segir: «1973 lét hann gera jeppaveg frá fjárhúsunum (Vallarhúsum) [SK-125:027] á Mælifelli , vestur um Mælifellssel á Fjallveg (165) um Mælifellsdal."" Um 60 m norðvestan við stekk SK-125:031 verður vart gatna og vörðu. Minjasvæðið samanstendur af götum 032_1 og vörðu 032_2 og er 40 x 5 m stórt.
Göturnar liggja um stórþýfðan móa og bratta, lyngi vaxna brekku.
Vað [054] er yfir lækjardag sem liggur til norðausturs í átt að bæ og gata liggur frá því til suðvesturs upp bratta brekku. Við vaðið er djúp skál sem myndast hefur beggja vegna við lækinn, sér í lagi sunnan við lækinn og úr henni sést gata, í grónum valllendismóa, um 2 m breið og um 1,4 m djúp. Í brekkunni ofan við er litill gróður og þar verða götur ógreinilegar. Neðan við læk eru götur, ekki mjög margar eða greinilegar, aðallega kindagötur á gróðurlitlum mel. Leiðinni er fylgt til suðurs. Liggur að leið sem hefur verið rudd af vél og liggur A-V. Í brekkunni litlu suðvestan við götuna upp úr vaðinu er djúp og breið gata um 3 m breið og 1 m djúp upp brekkuna á um 20-30 m kafla."
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Mælifell, 12

SK-125:032_2 varða samgöngubót A 483258 N 548341

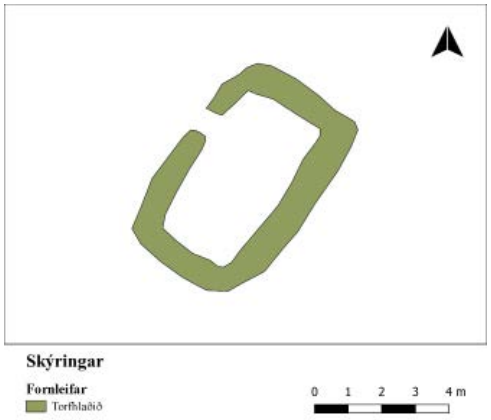
Varða SK-125:032_2, horft til austurs.

Varða er á háum hól norðan við götu.032_1, nokkuð suðvestarlega, þar sem hún liggur frá vaði 054 og upp brekkuna. Hún er rúmum 90 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Varðan er að miklu leyti hrunin og eru neðstu hleðslur hennar ásamt hruni vel sokkin í gróður. Nokkrum steinum hefur nýlega verið bætt í hana. Steinarnir eru nokkuð stórir en í henni miðri má sjá minni hellur. Varðan er 0.3 m á hæð og um 1 m í þvermál. Hún er nokkurnvegin hringlaga.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-125:042 *Réttarmýri* tóft heystæði A 482912 N 548571
Í örnefnaskrá segir «Réttarmýri er vestan við Háubrekkuhrygginn. [...] Réttarmýri er stór mýrarlægð, áþekk aflangri fjárrétt að lögun til. Af því gæti nafnið verið. (En ekki man heimildarmaður þessarar lýsingar eftir réttarrústum þar.) Vestan, sunnan og austan við mýrina eru allháar hæðir, en opið til norðurs. (Ó. Þ.) [...] Slétt, grasgefin en blaut mýri norður af Háubrekku.[...] (T.K.) Þetta segja fyrri örnefnaskrár. Hér má bæta því við að ekki er vitað til að nein rétt hafi verið þarna nálægt. Nafnið Réttarmýri er líklega eldra en Mælifellsrétt, enda er hún of langt frá til að geta skýrt þessa nafngift. V.Ó. segir hinsvegar, að hey munu hafa verið sett saman í næsta nágrenni við mýrina og sjáist minjar þess, en aðrar minjar man hann ekki til að hafa séð þarna." Tóft er um 205 m suðvestan við vörðu SK-125:051 og tæpum 40 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóft er sunnarlega í Réttarmýri þar sem er nokkuð þurrt og smáþýft en flatlent.

Rétt SK-125:042, horft til suðurs.

Uppmæling af rétt SK-125:042.

Tóftin er einföld og ekki fornleg, gæti verið heystæði en ólíklegt er að hún hafi verið rétt. Hún er um 7 x 4.5 m snýr norðaustur-suðvestur, inngangur norðaustan við miðjan norðvesturlangvegg. Mesta hleðsluhæð er um 0,4 m.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Mælifell, 16;

SK-125:051 varða óþekkt A 483083 N 548681

Varða er um 460 m norðvestan við leið SK-125:032 og um 510 m norðvestur af stekk SK-125:03 og rúmum 125 m NNA við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan stendur uppi á háum melhrygg, gróðurlausum að mestu. Norðvestan við melinn er Réttarmýri SK-125:042 en til annarra átta eru háir, gróðurlausir melar.
Varðan er hrunin og er um 1,4 m í þvermál og um 0,5 m á hæð. Grjótið er skófum vaxið og meðalstórt og smátt. Frá þessari vörðu sést til annarrar um 300 m til norðurs en hún var ekki skráð að sinni því hún er langt utan athugunarsvæðis fyrir línustæðið.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða SK-125:051, horft til suðvesturs.

SK-125:052 varða óþekkt A 483196 N 548421

Vörðubrot er um 280 m sunnan við vörðu SK-125:051 og beint undir miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er allhátt á gróðurlausum mel- og klapparhrygg, suðaustan við Réttarmýri.
Varðan er hrunin og eftir standa fáir stórir steinar sem mynda ferning, um 0,8 m á kant. Vart stendur steinn yfir steini, er um 0,2 m á hæð. Ekki fornleg, dálitlar skófir á steinum.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Varða SK-125:052, horft til SSA.

SK-125:054 gata vað
A 483479 N 548439

Vað er yfir lækjardag sem liggur til norðausturs í átt að bæ og gata 032_1 liggur frá því til suðvesturs upp bratta brekku. Það er tæpum 55 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Vaðið sést ágætlega enda liggja götur beggja vegna frá

því. Bakkar eru lágir og lækurinn grunnur. Möl og steinar eru við bakka vaðsins og auðvelt hefur verið að komast þarna yfir
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða SK-125:055, horft til norðausturs.

Vað SK-125:054, horft til NNA.

SK-125:055 varða óþekkt A 481958 N 546747
330 m austan við malarveg og 155 m suðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu á uppblásnum malarás er varða. Hún er 20 m utan úttektarsvæðis.
Uppblásinn malarás vaxinn mosa og lyngi hér og þar.
Varðan er 2 m í þvermál og er um 0,6 m á hæð. Hún er hlaðin úr nokkuð stóru grjóti sem er vaxið gulum og grænum skófum. Frá henni sést vel til allra átta en hlutverk hennar er óþekkt.
Hættumat: hætta

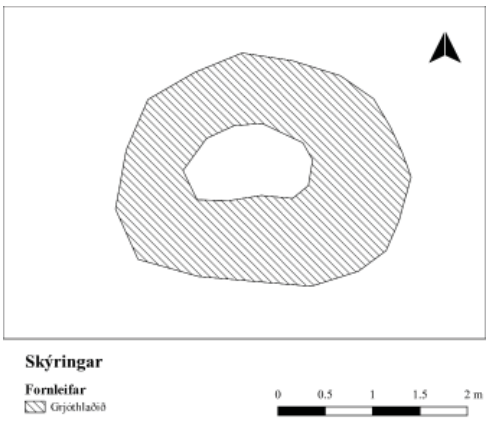
SK-126 Hamarsgerði

1500: Landamerki milli Merkigarðs og Hafgrímsstaða í Tungusveit í Skagafirði. “Riettsyni ur kiellduffalli þvi. Sem geingur firir sunnan Hamarsgierdi ofan i Svará.” DI XI, 57.
1713:”Dýrleikinn óviss, því kotið tíundast öngvum og er talið í heimastaðarins, Mælifells, dýrleika.” JÁM IX, 119.
1839:” Mælifell, prestssetur og hjáleiga Hamarsgerði, í landnorður frá Mælifellshnjúk.” SSS, 74.
1847: Hjáleiga. JJ, 26.
1713:”Úthagar eru óskiftir með heimataðnum og eru aðrir kostir og ókostir sameiginlegir, nema grjóti feykir stórviðri á völlinn.” JÁM IX, 119.

SK-126:022 hleðsla skotbyrgi A 481955 N 548225
Í örnefnaskrá segir «Á melhól syðst á Bugnum - austan vegarins eru leifar af grjótbyrgi, - grjóthleðsla sem sýnir

Skotbyrgi SK-126:022, horft til austurs.

Uppmæling af skotbyrgi SK-126:022.

glögglega stærð og lögun. Vilhjálmur Óskarsson upplýsti, að Jón Helgason frá Merkigarði hlóð þetta byrgi, til að sitja þar fyrir tófum." Byrgið er 65 m austan við malarveg, 70 m norðan við vélgrafinn skurð og 67 m NNA við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Byrgið er á grýttum malarási og til austurs er framræst land.
Byrgið snýr austur-vestur og er 3 x 2,4 m á stærð. Ekkert op er á byrginu en innanmál þess er 1,3 x 0,8 m á stærð, hæð veggja frá 0,4-0,7 m og eru þeir hæstir til austurs. Byrgið er hlaðið úr grjóti og er lítið sem ekkert hrunið úr veggjum þess. Gróið er í kringum byrgið. Frá byrginu er víðsýnt í allar áttir en best sést til austurs yfir framræst land.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Hvíteyrar, 9;

SK-126:024_1 *Hrossavað* heimild um vað A 482306 N 550314
Í örnefnaskrá segir «Neðan við Vaðhvammsklöpp er allmikill foss. Hann er í fjórum þrepum og hylur undir, en standberg yfir hylnum. Rétt ofan við klapparendann er Hrossavað, öðru nafni Stóðvað, og þar var bílvegur yfir ána áður en brú kom þar skammt ofar, en hún var byggð 1982 eða um það bil." Minjasvæðið samanstendur af Hrossavaði 1 og vegi 2 sem liggur beggja vegna við vaðið, í landi Hamarsgerðis og Mælifells SK-125. Vaðið er tæpum 60 m austan við miðlínu úttketarsvæðis Blöndulínu 2020.
Bílvegurinn er fremur gróinn og liggur yfir grasi og lyngi vaxna móa niður að grónum bökkum árinnar. Bakkinn norðan megin er mun hærri og rof í honum sem hrunið hefur út í ána
Vaðið sést ágætlega enda liggur vegurinn beggja vegna þess. Eyja er í miðri ánni sem vaðið hefur verið upp á og út í ána aftur. Norðan við ána er vegurinn ruddur í árbakkann og liggur brattur upp brekkuna.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Borgargerði, 10;

Hrossavað SK-126:024_1, horft til norðurs.

Vegur SK-126:024_2, horft til suðurs.

SK-126:024_2 vegur leið A 482305 N 550309
Bílvegur liggur frá vaðinu til suðurs á 160 m löngum kafla en hverfur undir núverandi veg. Syðst er vegurinn 7 m austan við miðlínu úttketarsvæðis Blöndulínu 2020. Vegurinn er 2 m á breidd, hefur verið ruddur og sést sem 0.2 m djúp dæld með aflíðandi kanta. Hann er orðin hálfgróinn og farinn að falla í landslagið og mun líklega hverfa á næstu árum. Vegurinn sést einnig norðan við ána á 45 m löngum kafla. Rof er komið í neðsta kafla hans og bakkar hrundir. Hann hefur verið ruddur í hlíðina. Ekki er víst hvenær vegurinn var ruddur.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

SK-126:027 varða óþekkt A 482068 N 549973
Varða er 75 m austan við Mælifellsá, 37 m vestan við malarveg og 45 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er á grýttum malarhól.
Varðan er 1,5 m í þvermál og 0,5 m á hæð. Hún er hlaðin úr stóru grjóti sem er skófum vaxið. Gróið er við rætur vörðunnar ásamt því að í kringum hana er grjót sem hefur mögulega hrunið úr vörðunni. Frá vörðunni er víðsýnt til allra átta.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Hvíteyrar, 11

Varða SK-126:027, horft til norðvesturs.

Varða SK-126:029, horft til norðurs.

SK-126:029 varða samgöngubót A 481832 N 548731
Vörðubrot er um 1 km vestan við ristu SK-125:018 og rúmum 30 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er á gróðurlausum melhól og allt í kring eru gróðurlausir melar og gróðurtorfur inn á milli. Er skammt suðaustan við Mælifellsá og vegi meðfram henni.
Varðan er fallin fyrir allnokkru og virðist nokkuð fornleg. Hún er gróin neðst og steinar skófum vaxnir. Þeir eru meðalstórir og smáir. Varðan er um 1 x 0,7 m stór í grunninn, snýr norðaustur-suðvestur og er um 0,3 m á hæð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-126:030 varða óþekkt A 481810 N 548598

Varða SK-126:030, horft til suðausturs.

Varða er suðaustarlega á lágri hæð, um135 m sunnan við vörðu 029 og 160 m sunnann við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er á lágri hæð sem er vaxin lyngmóa.
Grjótdreif sem hefur líklega eitt sinn verið varða, er 1,5 m í þvermál og um 0,3 m á hæð. Grjótið er vaxið grænum og gulum skófum og mjög gróið er í kringum grjótið.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-127 Starastaðir

1318: Máldagi Mælifellskirkju. “Kyrkia hins heilaga Nicolas vnder mælifelli ä allt heimaland. land ä starrastodum... .” DI II, 465.
1360: Máldagi Mælifellskirkju. “ hun ä allt heima land. starastadi. halfa brvnastadi. ... .” DI III, 176.
1394:Máldagi Mælifellskirkju. “ hun a heimaland allt. starastadi alla. Brunastadi halfa. ... .” DI III, 531.
1461: Máldagi Mælifellskirkju. “ hun á heimaland allt. starrastadi alla. brunastadi halfa ... .” DI V, 327.
1530:”Þesse eru landamerke Starastad(a): ad austan Svartaa þegar hun renur under hafgrijmstada laugar höl. ad nrodan markgardur sem geingur upp ur itra presthöl vïd Svartä og ur honum til fialls uppi urdardal. En ad sunan ür torfhöl ep(t)er garde og til fialls under heidar hofud. rædur þa riggurin ad vestan.” DI IX, 565.
1569: Reikningur kirkna á prestssetrum í Hólabyskupsdæmi.”Kirkia a Mælifelli beneficium. Hun a jord Starastadi... .Brünastader... .” DI XV, 353.
1713:” Jarðardýrleiki xxx [hdr]... .”
1839:” Jarðir, sem liggja undir Mælifellskirkju, auk staðarins hjáleigu, ... , eru Starrastaðir, 30 hndr., ...” SSS, 77.
1847: 30 hdr. Mælifellskirkjueign. JJ, 260.
1713: “Engjunum grandar Svartá með sandáburði til stórskaða.” JÁM IX, 120.

SK-127:015 *Markgarður* garðlag landamerki A 484064 N 548025

Í örnefnaskrá segir frá að «..í lögfestuskjali frá um 1530 segir að merki Mælifells séu eftir Svartá suður í Markgarð og réttsýnis úr Markgarði upp í Urðardal. Fram kemir í skjalinu að Markgarður gengur upp frá Ytra- Presthól." Seinna í örnefnalýsingu segir "Enþá sést móta fyrir Markgarði þeim, sem getið er um í landamerkjaskrám. Nú er merkjagirðing og sunnan við hana vestur af hólnum, sést móta fyrir garðinum." Á merkjum undir girðingu á miklum melhrygg er grjótröð sem er að mestu sokkin í jörðu, gróin, um 670 m norðvestan við býli SK-125:031. Garðlagið liggur þvert yfir miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Gróðurlítill melhryggur, mýrar ofan og neðan hans.

Grjótröðin sést á öllum hryggnum á um 180 m löngum kafla og er um 1 m þar sem beiðast. Stendur lítið sem ekkert upp úr jörðu. Óvíst þetta hvort hluti af Markgarði eða seinni tíma hleðsla undir netagirðingu.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Heimildir: Ö-Starrastaðir, 5

Garðlag SK-127:015, horft til suðvesturs.

SK-159 Brúnastaðir

1318: Máldagi Mælifellskirkju. "Kyrkia hins heilaga Nicolas vnder mælifelli ä allt heimaland. ... Land halft ad Brunastodum... . ." DI II, 465.

1360: Máldagi Mælifellskirkju. " hun ä allt heima land. starastadi. halfa brvnastadi. ... ." DI III, 176.

1394: Máldagi Mælifellskirkju. " hun a heimaland allt. starastadi alla. brunastadi halfa. ... ." DI III, 531. "Þesse eru landamerke. sem Brunastade addeiler fra ödrum jordum "a tuær hendur og ad austan. Fyrst a millum Þorsteinst(ada) úr soragriote vid svartä... .» DI, VI, 236. 1544: Skrá um kúgildi og leigumál á nokkrum jörðum sr. Gottskálks Jónssonar." Brvnastader med .ij. kvilldvm. attatige alner j landskylld... ." DI XI, 359.

1461: Máldagi Mælifellskirkju. " hun á heimaland allt. starrastadi alla. brunastadi halfa ... ." DI V, 327.

1457-1479: Skrá um landamerki Brúnastaða. DII VII, 7-8.

1479: Skrá um landamerki Brúnastaða. " Þesse eru landamerke. sem Brunastade addeiler fra ödrum jordum "a tuær hendur og ad austan. Fyrst a millum Þorsteinst(ada) úr soragriote vid svartä... ." DI VI, 236.

1508:" Þath giore eg gvdmundr þorleifsson godvm monnum kvnnigt med þessuv minuv brefi at ec var þar hia sa egh og keyrda eg aa at Þorbiorg Þorleifsdotter. Lofadi og samþyckti og vpplagdi med handabandi vid þorstein jonsson bonda sinn at hann skylldi frialsliga mega selia edr Rad fyrir giora þeim jardar parti er hvn atti j brvnastodum." DI VIII, 202-203.

1508/1512: Kaupmálabréf Þorvarðs Erlendssonar lögmanns og Kristínar Gottskálksdóttur. ,,Brvnnastader halfer xx c." DI VIII, 231.

1509:" ... at greindvr biskvp Godskalk galltt ok gaf dottvr sinne Kristinu Godzskalksdttvr hennar heimann fyllgiv j motz di Þorvard til fyllrar eignar ok frials forrædis vnder hana og hennar erfingia... Þosteinsstader fyrir xl c er liggvr j Tvngvsveit. Brvnnastader halfer fyrir xx c. ... ." DI VIII, 281-282.

1546: "Brvnastader med .ij. kuilldum ix fiordvngum smiorz j landskylld oc tvinder halfar." DI XI, 519.

1552: Minnisgrein sr. Gottskálks Jónssonar í Glaumbæ um búpening sinn." Brunastodum halfum ij kugilldi. landskylld iij ær oc xx alner oc tivnder." DI XII,486.

1560: Minnisgreinir sr. Gottskálks Jónssonar um byggingu jarða sinna. "Brvnastader med somu [kostum]." DI XIII, 560.

1561: ".... At sera Niculas selldi sera Gottskall Jonssyni [til] fullrar eignar jordina halfa Kimbastadi er liggr j Siafarborgar kirkiusokn.... . hier i mot gaf sera Gottskall adur nefndum hionum halfa jordina Brunastadi er liggr j Mælefellz kirkiu sokn ... ." DI XIII, 601.

1569: Reikningur kirkna á prestssetrum í Hólabyskupsdæmi."Kirkia a Mælifelli beneficium. Hun a jord Starastadi.... Brünastader,,,, ," DI XV, 353.

1651:" Helen Sigurðardóttir fær dóttursyni sínum, Snæbirni Torfasyni, 7 hndr. í Brúnastöðum ásamt fimm málnytukúgildum fyrir þann kostanð og ómak, sem hann hefði haft vegna málsóknar Helenar og Guðlaugar sálugu systur hennar við Þorberg Hrólfsson" Jarðabréf frá 16. og 17. öld, 212.

1652:"Helen Sigurðardóttir selur dóttursyni sínum, Snæbirni Torfasyni 8 hndr. Í brúnastöðum, en Snæbjörn

skyldi greiða, sem honum mögulegt væri, 60 ríkisdali, sem Teitur Torfason bróðir hans var skyldugur að gjalda utanlands." Jarðabréf frá 16. og 17. öld, 212.
1654: "Teitur Torfason auglýsir, að hann hafi vegna ömmu sinnar, Elínar (Helenar) Sigurðardóttur, meðtekið 60 ríkisdali af bróður sínum, Snæbirni Torfasyni, fyrir 8 hndr. Í Brúnastöðum." Jarðabréf frá 16. og 17.öld, 212.
1713:"Brunastader, sundurskift jörð í tvo bæi ogso að túni og engjum. Jarðardýrleiki xxx [hdr]. Eigandi að hálfri Mælifellskirkja beneficium. En að hálfri eggert Snæbjörnsson að Kirkjubóli í Ísafjarðarsýslu." JÁM IX, 133.
: " Brúnastaðir, 30 hndr." SSS, 74; " Jarðir, sem liggja undir Mælifellskirkju, auk staðarins hjáleigu, ... hálfir Brúnastaðir, 15 hndr.,... ." SSS, 77.
1847: 30. hdr. Hálf kirkjueign (Mælifell) og hálf bændaeign. JJ, 262.
1713:" Engjunum spillir lækur með grjótsáburði og túni Jóns með jarðföllum." JÁM IX, 133.

SK-159:012 heimild um stekk A 486744 N 547436
Í örnefnaskrá segir: «Ekki eru nefnd hús annarstaðar í landareigninni, en stekkur mun hafa verið vestan undir Klöpp nokkuð norður frá Ytra-Gerði." Ekki sást til stekkjarins en líklega hefur hann verið við Stekkjarmel sem er um 140 m suðaustan við mógrafir 015. Stekkurinn var um 130 m sunnan við miðlónu Blöndulínu 3.
Niður undan Klöpp er stórgrýti og svæði sem er að hluta sléttað en að hluta smáþýft niður að Stekkjarmel, gróðurlitlum og sléttum mel. Neðan hans er svo uppþurrkað, smáþýft mýrarsvæði.
Ekki sáust neinar mannvirkjaleifar á svæðinu.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Brúnastaðir, 6

SK-159:015 heimild um mógrafir A 486612 N 547482
Í örnefnaskrá segir «Mýrlendið ofan (austan) Skagafjarðarvegar, frá túni og út að Merkjalágarholti er kallað Mýrar allt upp að Stekkjarmel [SK-159:012]. Þær eru samfellt graslendi, áður blautt en þó sæmilega greiðfært á hestum, en nú forþurrkað. Þarna var mótekja áður fyrr. (S.S.)." Mógrafirnar hafa verið um 600 m norðvestan við bæ SK-159:001 og 2,3 km vestan við beitarhús SK-162:013. Mótekja var um 55 m sunnan við miðlínu Blöndulínu 3
Vestan undir hömrum hefur mýri verið ræst fram og er þar nú þýft tún.
Nú er þarna afar þýft tún nýtt til beitar. Engin merki mógrafa sjást.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Borgargerði, 1

SK-162 Litlidalur

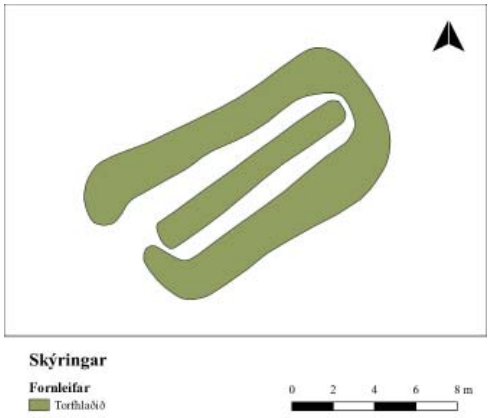
1570: Kaupbréf fyrir Litla-Dal í Tungusveit í Skagafirði."... ad suo fyrir skildo ad adurnefndur Oddur selldi Gunnari Gijslasyni halfa iördina Litladal i Tungosueit .xx. hundrad er liggr i Reykiakirkiu sokn ... ." DI XV, 386.
1713:" Harðardýrleili xl [hdr.]... ." JÁM IX, 140.
1839: "Litlidalur, 30 hndr. austur undan Brúnastöðum." SSS, 74.
1847: 30 hdr. Bændaeign.["Auk Litladalskots, sem A.M. telur hjáleigu héðan, nefnir hann hér og Bæjarstaði, sem eyðihjáleigu." JJ, 262 neðanmáls]
1713:"Engjunum spillir sama." JÁM IX, 140.

SK-162:011 *Reiðgötur* heimild um leið A 488836 N 547372
Í örnefnaskrá segir «..fram í Skerjagróf. Úr grófinni og í garð [010] þann sem fyrir sunnan Sandagerði er. Svo þaðan og vestur í reiðgötur," seinna "..fram í Landgróf, sem liggur austur við Jökulsá, og réttsýnis úr grófinni og vestur í Reiðgötur." Leiðin liggur framhjá beitarhúsum 013 í u.þ.b. 100 m fjarlægð. Syðst er leiðin um 42 m suður af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 og liggur hún í sveig út af svæðinu til norðvesturs.
Þarna eru melhólar nokkuð miklir og er grasi og lyngi gróið í lægðum þar á milli.
Samkvæmt Hönnu Björg Hauksdóttur, heimildamanni, liggja reiðgötur þar yfir frá norðri til suðurs. Greinilegir troðningar sáust á vettvangi sem koma heim og saman við lýsingu. Virðast enn vera í notkun. Staðurinn var fyrst heimsóttur 2008 en var skoðaður aftur árið 2020. Troðningar í stefnu norðvestur-suðaustur sjást á um 780 m löngum kafla, þar af eru um 375 m innan úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Víðast er ein gata skýrust en smærri troðningar kvíslast víða út frá henni en sameinast götunni svo aftur. Mest eru um 15 m milli samliggjandi troðninga.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Litlidalur, 2

SK-162:013 *Beitarhúsamelur* tóft beitarhús A 488978 N 547394
Í örnefnaskrá segir: «Sandagerði hefur hugsanlega verið þar sem voru beitarhús frá Litladal. Sá staður er nefndur Beitarhúsamelur.” Síðar segir í sömu örnefnaskrá: “Við eða í leifum beitarhúsanna fannst, í búskapartíð Gísla Ingólfssonar og Ásgerðar Jóhannsdóttur í Litladal [1971-1983], steinn með áhöggnu fangamarki og ártali. Þau fóru með stein þennan heim í Litladal, og nú, 1995-2002, er hann sunnan undir íbúðarhúsinu [001]. Á steininn, sem mun vera úr blágrýti, er höggvið: T Þ 1876. Þetta eru vel gerðir stafir...Vilhelm Jóhannsson, bóndi í Laugardal 1929-1973, vissi um stein þennan og vissi að stafirnir táknuðu Tómas Þórðarson, en sá mun hafa verið beitarhúsamaður í Litladal.” Tóftin er um 240 m norðvestan við mógrafir 015, uppi á svokölluðum Beitarhúsamel. Gróinn malarhóll er um 10 m fyrir sunnan tóftina. Tóftin er um 47 m norður af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er á grónum malarási þar sem stöku steinn stendur upp úr sverðinum. Annars er svæðið vaxið grasi, lyngi og mosa.

Beitarhús SK-16:013, horft til austurs.

Uppmæling af beitarhúsum SK-162:013.

Tóftin stendur á svokölluðum Beitarhúsamel sem er gróinn malarás. Hann liggur norður-suður, er um 10 m hár og nær eins langt og augað eygir til austurs. Tóftin er 11 x 6 m stór og snýr nálega austur- vestur. Veggirnir eru útflattir, 0,2 m á hæð, og hvergi sést glitta í grjót. Inngangur er á miðri vesturhlið og ekki sést til annarra hólfa. Norðurveggurinn er mikið raskaður og horfinn að mestu. Suðurveggurinn er einnig raskaður á um tveggja metra kafla. Garði gengur eftir tóftinni endilangri. Hann er grjóthlaðinn og um 10 m langur. Ekkert sást til hlöðunnar sem minnst er á í örnefnaskrá. Hjalti Pásson tekur það fram í Byggðasögu Skagfirðinga III hlaða hafi ekki verið við beitarhúsin og rangt sé farið með í örnefnaskrá. Heldur er ekki tekið fram í örnefnaskrá hvað Sandagerði er. Telja má ólíklegt að Sandagerði, ef það er býli, hafi verið á Beitarhúsamel. Lítill gróður er á melnum og því hefðu grjóthleðslur og önnur mannvirki blasað við.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Litlidalur, 2, 9; Hjalti Pálsson: BS III, 190.

SK-162:014 heimild um ristu A 489129 N 547206
Í Jarðabók Árna og Páls segir «Torfrista og stunga sæmileg.» Svæðið þar sem ristan fór fram í seinni tíð var þurrkað upp með skurðum sem liggja þar víða og sjást á loftmynd. Þarna var mýri en nú eru þar þurr og þýfð tún. Fyllt var upp í mógrafir á svæðinu þegar skurðirnir voru gerðir en ekki er vitað hvort að torfristurnar sáust. Tæpa 250 m til austurs er svo kallaður Beitarhúsamelur 013, malarás sem liggur eftir endilöngu svæðinu eins langt og augað eygir í báðar áttir. Landamerkjagirðing á milli Þorsteinsstaða og Litladals er 400 m til suðurs. Línustæði Blöndulínu 2020 liggur yfir svæðið.
Þýfð, grasivaxin og uppþurrkuð mýri.
Engin ummerki torfristu sjást á svæðinu.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM IX, 140

SK-162:015 heimild um mógrafir A 489129 N 547205
Í Jarðabók Árna og Páls segir: «Móskurður hefur verið, brúkast ei, óreynt hvort enn er.» Svæði þar sem mótekja fór fram í seinni tíð var þurrkað upp með skurðum sem liggja þar víða og sjást á loftmynd. Þarna var mýri en nú eru þar þurr og þýfð tún. Fyllt var upp í mógrafir á svæðinu þegar skurðirnir voru gerðir. Mótekja var á öllu Skurðstykkinu eins og svæðið er kallað í dag. Tæpa 250 m til austurs er svo kallaður Beitarhúsamelur, malarás

sem liggur eftir endilöngu svæðinu eins langt og augað eygir í báðar áttir. Landamerkjagirðing er 400 m til suðurs. Línustæði Blöndulínu 2020 liggur yfir svæðið.
Þýfð, grasivaxin og uppþurrkuð mýri.
Engin ummerki mógrafa sjást á svæðinu.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM IX, 140

SK-162:033 gata leið A 489015 N 547332

Gata SK-162:033, horft til norðurs.

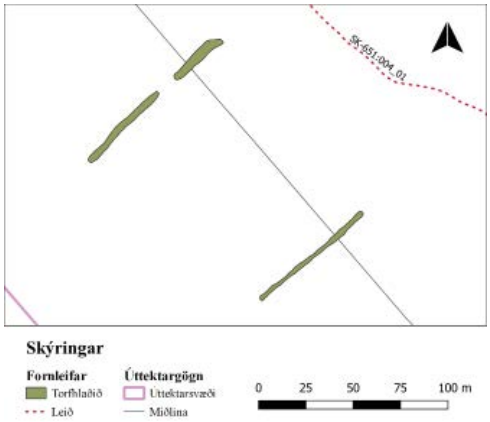
Götur eru rúma 40 m austan við beitarhús SK-162:013 og rúma 200 m norðvestan við mógrafir SK-162:015. Göturnar liggja fast fyrir austan Beitarhúsamel, sem er malarás, og eru sumsstaðar í hlíðum hans. Göturnar liggja meðfram ásnum og sjást eins langt og augað eygir í báðar áttir. Malarásinn er um 10 m hár og nokkuð brattur. Syðst sjást göturnar um 16 m suður af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 og liggja þær út af svæðinu til norðurs.
Göturnar liggja á malarás sem er vaxinn mosa, lyngi og grasi.
Göturnar eru greinilegar og sjást um 4 - 6 rásir. Þær eru um 0,4 m á dýpt og mold í botninum. Göturnar liggja norður - suður, og eru fast austan undir Beitarhúsamel. Líklegt má telja að göturnar sameinist eða liggi nálægt Reiðgötum 011 fyrir sunnan hann. Göturnar gæti hafa legið frá Litladal og Laugalandi að Reiðgötunum. Göturnar eru greinilega ennþá notaðar í dag af skepnum. Staðurinn var fyrst heimsóttur 2008 en var skoðaður aftur 2020. Göturnar sjást á um 500 m löngum kafla, þar af eru um 170 m innan úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

SK-163 Litladalskot

1839:"Litladalskot, 10 hndr., litið norðar og austar en Litlidalur." SSS, 74.
1847: 10 hdr. Bændaeign. JJ, 262.

SK-163:014 garðlag nátthagi A 489434 N 548874

Tvö garðlög sem afmarka túnblett eru 1 km suðaustan við bæ 001 og 350 m norðvestan við beitarhús 018. Þau ganga þvert yfir miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Grasmói og gróinn melur eru í kringum túnblettinn en greinilegt gamalt tún innan þess, smáþýft og grasi gróið. Garðlögin afmarka túnblett sem er 120 x 90 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Þau eru 0.4-0.6 m á hæð og 2.5-3.5 m á breidd. Nyrðra garðlagið er mjög útflatt en það syðra virðist vera betur farið. Garðlögin eru nokkuð hlaupin í þúfur en sjást samt vel. Ekki sjást nein ummerki um tóftir innan túnsins. Líklega hefur þetta verið einhverskonar gerði, hugsanlega nátthagi.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Uppmæling af nátthaga SK-163:014.

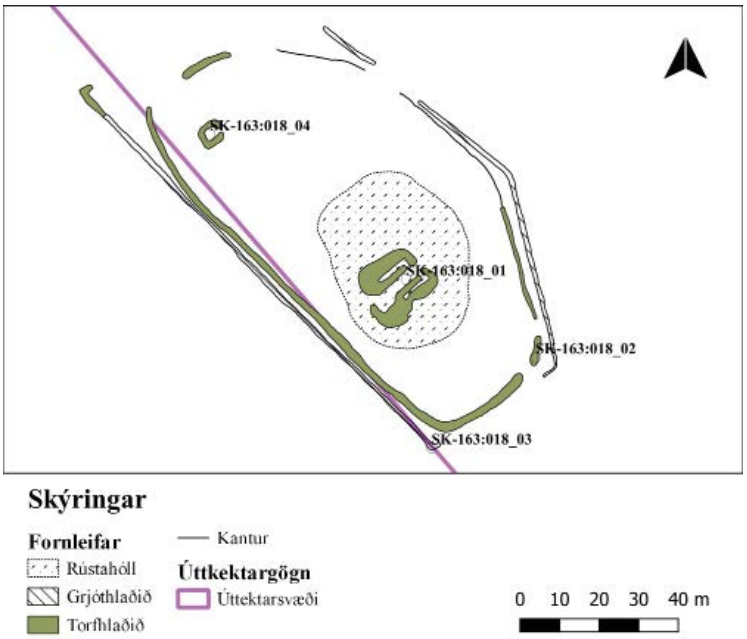

Nátthagi SK-163:014, horft til norðurs.

SK-163:018_1 tóft beitarhús A 489589 N 548576

1886: Í bókinni Hofdala-Jónas segir: “Beitarhús höfðu verið byggð frá Litladalskoti æði kipp suður af bænum, og var fimmtán til tuttugu mínútna gangur milli þeirra og bæjarins. Nú stóðu tóftirnar opnar, en svo vel stæðilegar, að setja mátti þak á þær án mikillar fyrirhafnar, því hvergi var þar hruninn steinn úr garða né snidda úr vegg. Voru þetta tóftir tveggja samstæðra húsa og munu hafa rúmað um áttatíu fjár,”

Í örnefnaskrá segir «Sunnan og ofan við Moldhrygg voru Beitarhús. Þar var hýst sauðfé allt fram til 1976 og var féð oft látið liggja við opið. [...] Beitarhúsin eru nú fallin, en leifar þeirra sáust 1995, enda voru veggir þá ekki hrundir til grunna. [...] Tún eru í kringum húsin og hefur verið girðing í kringum það. Einnig sést vallgróinn túngarður frá fyrri tíma. Þá eru í túninu vallgrónar leifar eldri húsa á a.m.k. tveim stöðum.” Beitarhúsið og túnið í kring er merkt inn á Uppdrátt Íslands frá 1923. Minjasvæðið samanstendur af beitarhúsatóft 018_1, tveimur túngörðum 018_2 og 3, og tveimur tóftum 018_4 og 5.Svæðið er 130 x 60 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Tóft beitarhúsanna er um 1,5 km suðaustur af bæ 001, um 120 suðvestur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

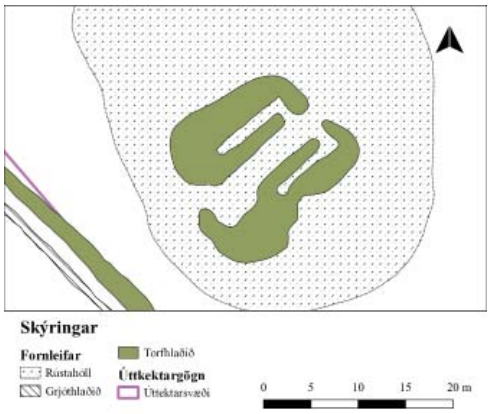

Uppmæling af minjum SK-163:018.

Beitarhúsatóftin er á grasi vöxnum hól. Grýtt holt er ofan (suðvestan) við hólinn en grasi vaxið neðan við hann. Mikill arfi vex á hólnum.

Beitarhús SK-163:018_1, horft til vesturs.

Uppmæling af beitarhúsum SK-163:018_1.

Tóftin er um 17,5 x 15,5 m að stærð og snýr SV-NA með op á báðum endum. Hæð veggja er hæst um 1,2 m og breidd víðast 2-3,5 m. Grjót sést vel í veggjum að innanverðu. Spýtna- og bárujárnsbrak er inni í tóftinni vestantil. Tveir grjóthlaðnir garðar eru í beitarhúsunum, um 1,5 m á breidd og a.m.k.8,5 m á lengd. Mögulega hefur verið hlaða í SV-hluta en erfitt ákvarða lengd garðanna með fullri vissu vegna hruns úr veggjum og braks úr þaki. Rof er í SA-vegg tóftarinnar að utanverðu. Hóllinn sem tóftin er á er um 45 x 35 m að stærð og 1,5 m hár þar sem hann stendur hæst. Líklegt er að leifar eldri húsa séu undir tóftinni.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Heimildir: Hofdala-Jónas; Ö-Litlidalur, 9; Uppdráttur Íslands 1923, 53

SK-163:018_2 garðlag túngarður A 489622 N 548557

Torf- og grjóthlaðinn túngarður afmarkar tún umhverfis beitarhús 018_1, 95 m suðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Hann afmarkar tún sem er 110 x 56 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur.

Garðlagið er mjög greinilegt suðvestan við beitarhúsin en verður fremur útflatt norðvestar. Á norðausturhlið sést það aðeins sem kantur.Garðurinn er 0.3-0.5 m á hæð og er yfirleitt um 1,2-1,5 m að breidd en breiðastur og stærstur er hann þó 2,2 m breidd, á suðvesturhlið. Það sést í grjóthleðslur í utanverðum túngarðinum að sunnan og suðvestan. Annar túngarður 018_3, sést einnig utan um túnið og er þetta líklega yngri túngarðurinn og hefur grjót úr þeim eldri líklega verið notað til að byggja þann yngri.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Litlidalur, 9; Uppdráttur Íslands 1923, 53

Garðlag SK-163:018_2, horft til suðvesturs.

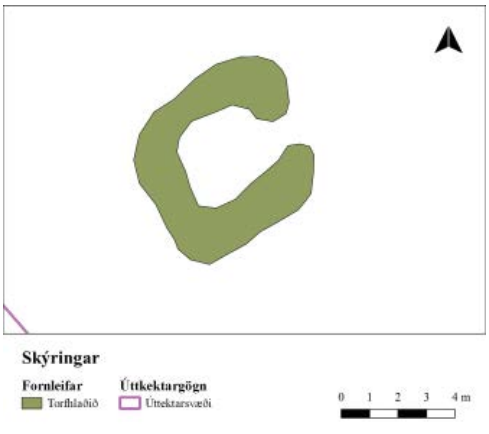
SK-163:018_3, horft til norðvesturs.

SK-163:018_3 garðlag túngarður A 489596 N 548534
Grjóthlaðinn túngarður afmarkar tún umhverfis beitarhúsin og er aðeins utar en túngarður 018_2. Hann er 90 m suðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Hann afmarkar tún sem er 125 x 60 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Garðurinn er orðinn mjög sokkinn í gróður og er sumstaðar að hverfa, enda lítur út fyrir að grjótið úr honum hafi verið nýtt að hluta til að byggja túngarð 2. Garðurinn er allstaðar grjóthlaðinn fyrir utan á smá hluta vestast, á 8-10 m kafla. Einnig sést engin hleðsla norðvestast. Garðurinn er 0.1-0.2 m á hæð og sést 1 umfar af grjóti. Oftast sést aðeins 1 röð. Skráningarmaður telur túngarð 3 vera eldri en túngarði 2, en á norðaustur hliðum túngarðanna, þar sem túngarður 2 sést sem kantur, er hann nánast byggður ofan á túngarð 3.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-163:018_4 tóft beitarhús A 489540 N 548613
Tóft sést innan túngarðs 18_2, 60 m norðvestan við beitarhús 018_1 og tæpum 140 m suðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Svæðið var mjög grasi vaxið í ágústmánuði og tóftin því mjög ógreinileg enda leifum lýst sem mjög vallgrónum. Tóftin myndi líklega sjást mun betur snemma vors þegar gróður hefur ekki tekið almennilega við sér. Tóftin er einföld, 6x5.5 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Op snýr út til norðausturs. Innanmál tóftarinnar er 3,5 x 3 m. Hæð veggja er 0.2-0.3 m og breidd þeirra er 1.8 þar sem þeir eru breiðastir. Þetta eru beitarhús, líklega eldra en beitarhúsin. Hugsanlega hefur svæðið því gegnt öðru hlutverki áður en beitarhúsin voru byggð þar og einnig gæti verið um tún býlis að ræða, bæjarhól og útihús. En það eru enn sem komið er getgátur.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Litlidalur, 9

Beitarhús SK-163:018_4, horft til suðvesturs.

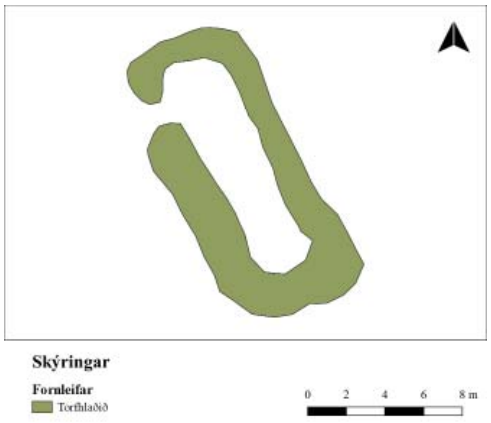
Uppmæling af tóft SK-163:018_4.

SK-163:018_5 heimild um útihús
Nákvæm staðsetning þessarar tóftar er ekki þekkt, fyrir utan að hún er innan túngarðarins. Svæðið var mjög loðið í ágústmánuði og þrátt fyrir að það hafi verið þaulgengið sáust engar vísbendingar um hvar seinni tóftin gæti hafa verið. Nauðsynlegt er að fara aftur á svæðið snemma vors þegar gróður hefur ekki tekið almennilega við sér, til þess að freista þess að finna tóftina.
Heimildir: Ö-Litlidalur, 9

SK-167 Steinstaðir

"Þenna kost þekkisk Hreiðarr ok bjó á Steinsstöðum; hann kaus at deyja í Mælifell." Landnámabók, Íslenzk fornrit I, 233.
"Tungu-Steinn hét maðr, er bjó á Steinsstöðum; hann var Bjarnarson, ..." Grettis saga, Íslenzk fornrit VII, 227.
1311:"... þa merkiagerde hamrar til þess at gardr geingr utan ór geil ok suo ofan firir utan steinstada uoll ok fram i mylnu tiorn. ... ." DI II, 373.
1449: Jarðasölubréf." gaf tjtt nefndr einar hier j mot jordina reyki j sakgafirdi j tvngusveit. steinstade.... ." DI IV, 755.
1525: Sigurðarregistur, máldagar Hóladómkirkju þegar Jón Arason tók við.".Þetta j fasta gozi reykiavalle,.... steinstader... .." DI IX, 321.
1565: "at suo firir skilldu at Magnus bondi gaf Gottskal syni sinum alla jorduna Steinstadi i Tvngusveit i sina loggiof... ." DI XIV, 400.
1565/1604: Festingarbréf Gottskálks Magnússonar og Guðrúnar Gottskálksdóttur. "so og med jäordi og samþycki födur og modur optsagdrar gudrunar. talldi Goskalk Magnusson sier til kaups vid þrattnefnda Gudrunu halft anat hundrad hundrada. war þar j fyrstu jordin Reykier j Skagafirdei og Steinstader ... ." DI XIV, 414.
1569: Reikningar Hólastóls. " Hier til var skilad heim til Miclagardz fra Hleinargardi vm vorid siukri aflogs ku oc annarri fra Steinstodum vm haustid.." DI XV, 220; " ... ad suo felldur giorningur for framm millum þeirra Sigrijdar Grimsdottur oc hennar sonar Gottskalks Magnussonar ad fyrrnefnd Sigrijdur med radi og samþycki bonda sins Magnusar Biornssonar gaf syni sinum Gottskalk jordina alla Steinstadi j Tungusueit til æfinligrar eignar... ." DI XV, 331-332.
1713:" Steinstader ytre og Steinstader sydre. Ein jörð báðar saman og hafa báðar eitt fyrirsvar, sundurskriftar að húsum, túnum og engjum og báðar saman taldar og tíundaðar að jarðardýrleika xxx [hdr]." JÁM IX, 137.
1839:"Steinsstaðir, 30 hndr." SSS, 74.
1847: 30 hdr. Bændaeign. JJ, 262.
" Meðal bæja í Tungu má nefna Steinsstaði norðvestan til. ... Sagt er um landnámsmanninn á Steinsstöðum, að hann kaus að deyja í Mælifell." KK III, 51.
1713: Engjunum grandar Svartá með leirs og sands áburði." JÁM IX, 138.
"Jarðhiti er bæði þar og á Reykjum nágrannabæ fyrir norðvestan." KK III, 51.

SK-167:053 tóft rétt 484347 555223
Mjög gróin réttartóft er um 1,6 km norðan við leið 054 og rúmum 50 m vestan við Héraðsvötn. Tóftin er tæpum 32 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er í rótum grasigróinnar brekku, rétt vestan við áreyrar Héraðsvatna. Mjög uppblásið svæði er rétt Tóftin er einföld, 16 x 7 m að stærð og snýr nálega norður-

Uppmæling af rétt SK-167:053.

Rétt SK-167:053, horft til ANA.

suður. Veggir eru torf- og grjóthlaðnir, 0,6 m á hæð. Ekki sér í umför vegna mikils gróðurs. Op er á tóftinni norðarlega á vesturhlið hennar.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

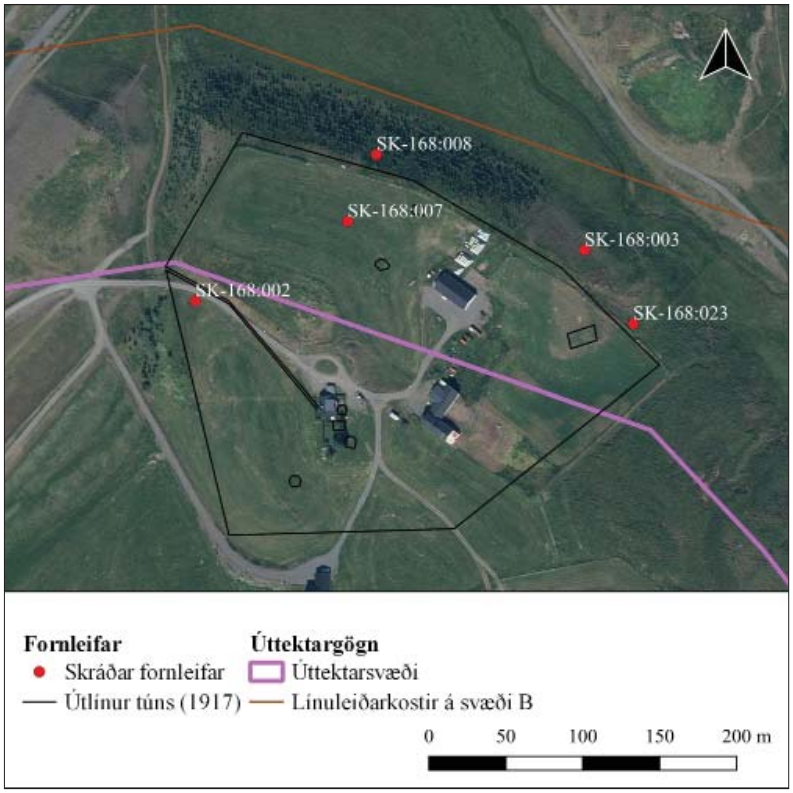
SK-167:054 gata leið A 484954 N 553781

Greinilegar götur eru um 1,6 km sunnan við réttartóft 053 og tæpum 200 m vestan við Hérðasvötn. Göturnar eru rúmum 85 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Göturnar liggja ofarlega í grasigrónum brekkurótum. Til suðurs er skógræktarreitur.
Göturnar eru grónar og sumar þeirra eru líklega enn farnar af hestum. Þær eru víða 2-3 samvaxnir paldrar, 0,5 djúpar og 1-1,5 m breiðar. Göturnar eru greinilegar um 380 m löngum kafla og liggja nálega norður-suður. Þær hafa líklega legið til réttar 053.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Gata SK-167:054, horft til norðurs.

SK-168 Vindheimar

Norðurhluti heimatúns Vindheima er innan áhrifasvæðis línukosts B4.

16 hdr árið 1713. "Afdeildur bær frá heimajörðinni Reykjum, útskiftur að túni og engjum." JÁM IX,136.
44 hdr árið 1847. JJ, 262.
1918: Tún 6,8 teigar. Matjurtargarðar 152 flatarstikur. "Torfrista bjargleg, þó er langt til hennar að sækja. Stúnga lök heimavið" JÁM IX, 136.

SK-168:002 heimild um leið
A 483048 N 556396
Samkvæmt túnakorti liggur heimreið norðvestur frá bæ 001. Heimreiðin lá þar sem núverandi heimreið liggur að bænum. Vesturendi traðanna endar um 150 m sunnan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.
Malarvegur og sléttuð tún.
Engin ummerki um leið vegna vegagerðar og túnasléttunar
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1918

SK-168:003 heimild um kálgarð A 483301 N 556428
Samkvæmt túnakorti frá 1918 var matjurtagarður 170m norðustan af bæ 001 og 154 m austan við útihús 007. Útihúsið er horfið en var 40 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Gróið tún nýtt til beitar.
Engin ummerki eru um kálgarð sjást á yfirborði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1918

SK-168:007 heimild um útihús A 483147 N 556447
Samkvæmt túnakorti voru útihús 110m norðan við bæ 001 og tæpum 50 SSV við útihús 008. Útihúsið er horfið en var 85 m sunnan við miðlínu Blöndulínu 3.
Sléttað tún í ræktun.
Engin ummerki eru um útihús vegna túnasléttunar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1918

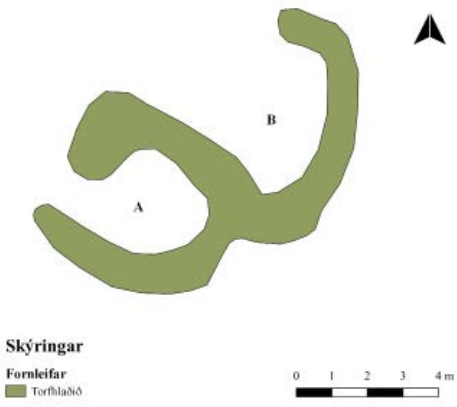
SK-168:008 heimild um útihús A 483167 N 556495
Samkvæmt túnakorti voru útihús 160m NNA við bæ 001 og rúmum 130 m VNV við kálgarð 003. Útihúsið er horfið en var 40 m sunnan við miðlínu Blöndulínu 3.
Skógrækt í halla til norðurs. Ekki er ólíklegt að útihúsið hafi verið örlítið sunnar, uppi á brúninni.
Engin ummerki eru um útihús sjást á yfirborði.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Túnakort 1918

SK-168:011 *Laugar* mannvirki þvottalaug A 483818 N 555994
"Syðst á Austur-Hólminum er svokallaður Laugarhólmi, en hólmi þessi markast annars vegar af jökulvatni úr Héraðsvötnum og hins vegar af frárennsli frá laugum og volgrum í hallanum upp af hólmanum. Af laugum þessum ber ein nafnið Laugar, og er þá almennt átt við tiltekna laug, en þar var reist hús til þvotta,» segir í örnefnaskrá. Ungt þvottalaugarmannvirki er rúmum 700 m suðaustan við bæ 001 og tæpun 180 m norðan við stekk 013. Mannvirkið er tæpum 5 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Mannvirkið er syðst við volga tjörn. Til austurs er malarslóði,
Mannvirkið er steypt, 3 x 1,5 m að stærð og snýr ANA-VSV. Það er 1,5 m á hæð. Þak hefur verið á mannvirkinu en það er fallið. Gengið er inn í laugarhúsið að sunnan.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Vindheimar, 3

Laugar SK-168:011, horft til suðurs.

SK-168:013 tóft stekkur A 483806 N 555826
"Upp af Arnarbergi er allstór mýrarfláki, er nefnist Laugarmýri. Tak-markast hún af tveimur "hvalbökum" er nefnast Klappir. Á annarri klöppinni sér fyrir hleðslu, sem talin er vera gamall stekkur. Á hinni klöppinni, þeirri syðri, standa veggir gamals smalabyrgis [014],» segir í örnefnaskrá. Stekkurinn er um 790 m suðaustan við bæ 001 og rúmum 50 m NNV við þúst 021. Stekkurinn er tæpum 136 m suðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Uppmæling af tóft SK-168:013.

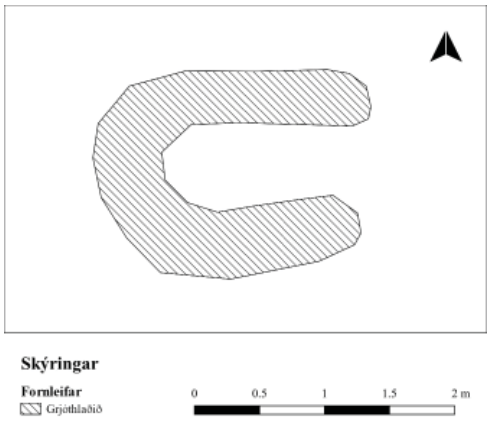
Stekkur SK-168:013, horft til austurs.

Stekkurinn er norðarlega á gróinni klöpp. Deiglendi er umhverfis stekkinn. Til vesturs er djúpur áveituskurður. Stekkurinn er tvöfaldur, 9,5 x 6,5 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Veggir eru grjót- og torfhlaðnir og eru þeir 0,4 m á hæð. Ekki sér í umför vegna gróðurs en víða glittir í stæðilegt hleðslugrjót. Ekki er hlaðinn veggur á norðvesturhlið tóftarinnnar. Hólf A er suðvestara hólfið. Það er 3 x 2 m að innanmáli og snýr eins og tóftin. Hólf B er norðeystra hólfið. Það er 4 x 3 m að innamáli, snýr eins og tóftin. Op er á því hólfi til norðurs.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Vindheimar, 4

SK-168:014 tóft smalakofi A 483941 N 555750
"Upp af Arnarbergi er allstór mýrarfláki, er nefnist Laugarmýri. Tak-markast hún af tveimur "hvalbökum" er nefnast Klappir. Á annarri klöppinni sér fyrir hleðslu, sem talin er vera gamall stekkur [013]. Á hinni klöppinni, þeirri syðri, standa veggir gamals smalabyrgis," segir í örnefnaskrá. Smalakofinn er um 960 m suðaustan við bæ 001 og rúmum 160 m ASA við stekk 013. Kofinn er rúmum 117 m suðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Smalakofi SK-168:014, horft til vesturs.

Uppmæling af smalakofa SK-168:014.

Smalakofinn er ofarlega á berum klöppum. Til suðurs er þýft deiglendi. Djúpir áveituskurðar eru vestan og sunnan við smalakofann.
Tóftin er ferhyrnd, 2,5 x 1,5 m að stærð og snýr austur-vestur. Hún er grjóthlaðin og er hlaðin úr stæðilegu grjóti. Sjá má 2-4 umför í veggjum sem eru 0,6 m á hæð. Ekki er hlaðinn veggur til austurs.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Vindheimar, 4

SK-168:018 gata leið A 483899 N 556988

Leið SK-168:018, horft til SSV.

Grónar og grunnar götur eru við austurmerki Vindheima, um 990 m norðaustan við bæ 001 og tæpum 1 km NNA við leið 019. Göturnar eru rúmum 40 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Götur eru á grónu, flötu eylendi á gömlum árbakka Héraðsvatna. Norðvestan við götur eru kornakrar og austan við eru grónar eyrar.
Í landi Vindheima eru um 5 samliggjandi götur á um 30 m löngum kafla. Göturnar sjást vel á merkjum við árbakkann en þeim fækkar þar sem þær liggja áfram áleiðis að Vindheimum. Svæðið sem göturnar fara yfir er breiðast um 3 m, göturnar eru mjóar og grunnar, um 0,2 m djúpar og 0,2 m breiðar. Þær liggja norðaustur-suðvestur.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-168:019 gata leið A 484062 N 555946
Grónar en skýrar götur eru um 930 m suðaustan við bæ 001 og rúmum 260 m ANA við laug 011. Göturnar eru

tæpum 15 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Göturnar liggja um hart en gróið eylendi. Skammt vestan við þær er rof í sandbarð og hafa Héraðsvötnin rutt sér þarna leið.
Göturnar eru allskýrar, um 15 samsíða rásir sjást á um 5 m breiðu svæði og hægt að rekja á um 80 m löngum kafla. Rásirnar eru mjóar, um 0,2-0,3 m breiðar og svipaðar að dýpt. Þessi leið kann að hafa legið á slóða sem sést í brattri hlíð suðaustan við Vindheimabæinn, þar sem flóðvarnargarður endar.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Leið SK-168:019, horft til norðurs.

Þúst SK-168:021, horft til norðurs.

SK-168:021 þúst A 483819 N 555791
Greinileg þúst er rétt sunnan við Klappir, um 820 m suðaustan við bæ 001 og tæpum 40 m SSA við stekk 013. Þústin er um 156 m suðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Helgunarsvæði hennar (15 m) nær hins vegar inn á áhrifasvæði fyrirhugaðra framkvæmda Blöndulínu.
Þústin er í þýfðu deiglendi. Til vesturs og suðurs eru djúpir áveituskurðir.
Þústin er 8,5 m í þvermáli og rís 0,6 m hærra en umhverfið í kring. Hún sker sig úr umhverfinu vegna þéttari gróðurs. Mögulega leynast mannvistarleifar undir sverði. Ekki er loku fyrir það skotið að ummerkin séu uppmokstur frá áveituskurðum í kring, en þústin er þó í talsverði fjarlægð frá þeim.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-168:022_1 garðlag áveita A 482497 N 556816
Signir og torfhlaðnir flóðgarðar eru 870 m norðvestan við bæ 001 og rúmum 130 m norðan við núverandi heimreið Vindheima. Garðlögin eru rúmum 120 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Þrír flóðgarðar liggja á svæði sem er 140 x 70 m að stærð og snýr norður-suður.
Flóðgarðarnir eru rétt norðan við malarveg, á deiglendu svæði. Til norðurs er ræktað tún.
Hér er austasti flóðgarðurinn skráður og er hann best varðveittur af flóðgörðunum. Garðurinn liggur nálega norður-suður á um 20 m löngum kafla en sveigir síðan til norðausturs og er greinilegur þar á um 60 m löngum kafla. Samtals er garðurinn 80 m á lengd og 0,5-0,8 m breiður. Hann er stæðilegastur að sunnan, 0,6 m á hæð en minnkar lítillega því norðar sem dregið er.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

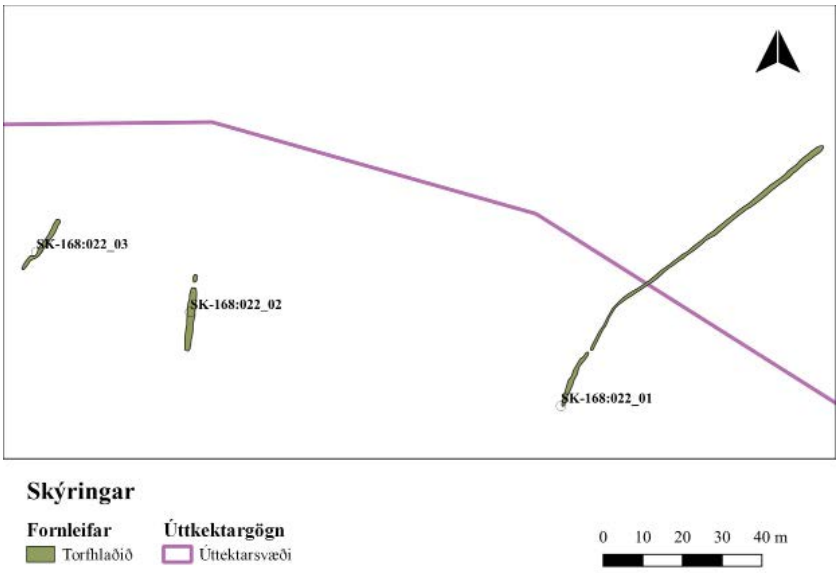

Flóðgarður SK-168:022_1, horft til suðausturs.

SK-168:022_3, horft til noðurs.

SK-168:022_2 garðlag áveita A 482404 N 556840

Uppmæling af áveitu SK-168:022.

Flóðgarður 022_2 er um 90 m vestan við flóðgarð 022_1. Garðurinn er 0,4 m hár og liggur nálega norður-suður á um 20 m löngum kafla. Hann er breiðastur fyrir miðju, 0,7 m, en annars staðar aðeins 0,4 m breiður. Garðurinn er um 85 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

SK-168:022_3 garðlag áveita A 482365 N 556854

Flóðgarður 022_3 er um 40 m vestan við flóðgarð 022_2. Garðurinn liggur nálega norður-suður og sést aðeins á um 15 m löngum kafla. Hann er 0,3-,0,4 m hár og 0,4 m breiður. Hann er um 110 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

SK-168:023 gryfja óþekkt A 483334 N 556380

Gryfja SK-168:023, horf til vesturs.

Gryfja er um 167 m norðaustan við bæ 001, 100 m austan við vélaskemmu og 90 m suðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Gryfjan er efst í aflíðandi brekku til norðurs, rétt norðan við sléttað tún, rétt norðan við merki Vindheima 1 og Vindheima 2.
Grasigróin og þýfð aflíðandi brekka til norðurs.
Óljós gryfja sem er aðeins grafinn inn í brekkuna. Hún er 4x1,8 m á stærð og snýr norður-suður. ytri brún veggja ekki sjáanleg. Hlutverk minjar er óþekkt og er möguleiki á að þetta sé náttúrlegt.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-169 Reykir

60 hdr 1713. Bændaeign. JÁM IX, 136.
44 hdr árið 1847. JJ, 262. Í JÁM IX er sagt um hjáleigur: «Vindheimar. Afdeildur bær frá heimajörðunni Reykjum...» Eyðihjáleigur er taldar Reikiagerde og Fagrakinn, öðru nafni Guddukot.
1238: Kolbeinn ungi skriftar fyrir Þórði presti á Reykjum, Íslendingasaga, Sturl, 416
1318: LXIII. Reykia kyrckia. Kyrckia ad Reykium j Tungu ä kuikfie. iij. kýr. äsaudar kugilldi. ij. Ross. ij. messufot. j. Bækr. ij. alltarisklædi. ij. oc kista læst. Tiolld vm alla kyrkiu. krossar. ij. kluckur. v. abreydsl Glodarkier. Elldbere. mercki. ij. Glrgluggr. artijdaskrä. Michilas lykneski. Þar er prestz skylld j lande. tekur hann heima j leigu iiij. merkur. j dal. iiij. merckr. af. x. Bæium lysitollur og heytollur Tyund tali anno. xj. hundrud; DI II, 465-466.
1360-89: xxxiij. Reyker j Tungusueyt. Kyrckia ad Reykium er helgud hinum heilaga Michaele. hun ä .vj. kyr .iiij. asaudar kugilldi .vj. ross .ij. hundrud voru. Geyrdys gaf .... Þetta jnnann kyrkiu. Messufot ein. Bækur .iiij. alltarisklædi .iij. kista læst. Tiolld vm alla kyrkiu. krossar .ij. Maichials lykneski. kluckur .v. Lyka abreydsl. Glodar kier. Elldberi. vatzkietill. sacrarium. munnlaug. mercki .ij. glergluggur. kaleykur. Mariu skriptt.

1918: Tún 5,5 teigar, þar af 2/3 slétt. Matjurtargarðar 540 flatarstikur.
1713: Lax og silúngsveiðivon í Hjeraðsvötnum heppnast misjafnt.” JÁM IX, 136

SK-169:056 varða óþekkt A 484221 N 555973

Hrunin varða er um 150 m austan við leið SK-168:019 og rúmum 170 m norðvestan við Héraðsvötn. Varðan er rúmum 148 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Ekki er ljóst um hlutverk vörðunnar en hún er ekki við þekkta leið eða landamerki.
Varðan stendur á dálitlum jarðvegsbakka á grónum áreyrum. Lítil kvísl árinnar hefur runnið austan við vörðuna.
Varðan er úr meðalstóru, skófum vöxnu grjóti. Hún er um 1,2 x 1 m að grunnfleti, snýr NNA-SSV og er um 0,6 m á hæð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða SK-169:056, horft til austurs.

SK-170 Reykjagerði (Reykjasel)

1713: Eyðihjáleiga frá Reykjum (SK-169) samkvæmt Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns XI, 137. Þar segir enn fremur: «ekki bygð í næstu 40 ár. Kemur hjer og engin undirrjetting fram, sem ljóst gjöri hversu þetta kot bygðist, hvað hjer var landskulds eður kúgildi, nema það ætla menn að hjer muni hafa kunnað að fóðrast i kýr og v lömb.”
1847: Sögð hjáleiga undir Reyki og reiknast dýrleiki með henni, samkvæmt Jarðatal Johnsen, 262.
1531: “Vitnisburðabréf að Reykjareit milli Reykjasels og ár þeirrar sem fullr vestan úr Kiðaskarði og ofan í Mælifellsá, hafi verið haldinn eign Reykja (í Tungusveit.” DI IX, 573; sjá einnig DI IX, 596.
1905/1908: “Reykjasel og Reykjaselsland fylgdi alltaf Reykjum fram til ársins 1905 að Jóhann Pétursson á Brúnastöðum, eigandi Reykja, seldi hinn 3. júlí Sveini Gunnarssyni bónda á Mælifelli jörðina Reykjasel í Lýtingsstaðahreppi, 8 hundruð að dýreika [...]. Sveinn átti ekki Reykjasel lengi. Hann seldi hreppsnefnd Lýtingsstaðahrepps landið þrem árum síðar,” segir í Byggðasögu Skagfirðinga III, 474.
1997: Jörðin aftur komin undi Reyki samkvæmt Byggðasögu Skagfirðinga III, 474.
Búið var samfellt á Reykjaseli á árabilinu 1839 til 1905 samkvæmt Árbók Ferðafélags Íslands 2012, 167.
Jarðarítak 1531: Í Íslensku fornbréfasafni er þess getið að Reykir hafi “eftir annan leto bæde riifa hriis i þesssum sama reit o allar gagnsnytiar af hafa.» DI IX, 573; sjá einnig DI IX, 596.
“Reykjasel, eða Reykjarselsland hefur lengi verið notað sem afréttarland. Lengst af var það ógirt og opin leið fyrir býpening, bæði af afrétt og úr byggð,” segir í Byggðasögu Skagfirðinga III, 475. Á sama stað kemur fram að jörðin hafi verið girt 1956.

SK-170:009 varða landamerki A 481194 N 546370

Nær hrunin og gróin landamerkjavarða er um 340 m sunnan við malarveg og rúmum 140 m vestan við Mælifellsá. Hún er um 83 m suðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er rétt sunnan við Sellæk, á fremur gróðursnauðum melhól. Umhverfis er deiglendi og smáþýft.
Varðan er 1 x 1 m að stærð. Hún er 0,4 m á hæð og hefur hrunið mikið til suðurs. Hún er hlaðin úr 6-8 steinum og er að hverfa undir gróður. Varðan er á merkjum Reykjasels og Mælifells og líklega hefur hún markað landamerki milli þessara tveggja jarða.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða SK-170:009, horft til vesturs.

SK-174 Daufá

1686: 20 hdr., konungseign (liggur undir Reynisstaðaklaustri), samkvæmt The Old Icelandic Land Registers, 250.
1695: 50 hdr., konungseign (liggur undir Reynisstaðaklaustri), samkvæmt The Old Icelandic Land Registers, 250.
1713 20 hdr., konungseign (liggur undir Reynistaðaklaustur), samkvæmt Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns IX, 110.
1847: 20 hdr., Reynisstaðaklaustursjörð, samkvæmt Jarðatal Johnsen, 263.
1446: "Reikningur Reynistaðaklausturs, er Gamli ráðsmaður Björnsson gerði fyrir Gottskálk [Kænekssyni] biskup á Hólum." Jörðin er nefnd þar. DI IV, 701; sjá einnig reiking klaustursins 1525 (DI IX, 321) og 1556 (DI XIII, 144).
1563, 31. mars: "Vitnisburðr um landamerki Seylu á langholti í Skagafirði eptir reikningsbók Gottskalks biskup." DI XII, 75
Eyðibýli 1713: Káratóft.
1918: Tún 2,8 teigar (2/3 slétt). Matjurtagarðar 530.
1713: "Torfrista og stúnga sæmileg. Reiðingur til fenginn. Veiðivon í Svartá ut supra. Upprekstur ut supra. Vatnsból ilt og lítið. Túnið hálft er fordjarfað af lángvarandi órækt," segir í JÁM IX, 110.

SK-174:018 heimild um lögn A 481933 N 556543
Lögn var í Húseyjarkvísl, um 560 m norðaustan við núverandi íbúðarhús jarðarinnar og tæpum 15 m austan við leið 019. Lögnin er um 149 m suðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Lögnin var við gróinn árbakka Húseyjarkvíslar. Til vesturs er mosaþýft svæði.
Ekki sjást nein ummerki um lögnina í ánni enda ekki mikil ummerki sem slíkt skilur eftir sig. Áin er ekki straumþung á þessum stað og er um 30 m breið.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-174:019 gata leið A 481918 N 556541
Grónar götur eru um 550 m norðaustan við núverandi íbúðarhús jarðarinnar og 15 m vestan við lögn 018. Göturnar eru tæpum 150 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Göturnar þræða grónar brekkurætur. Til austurs er árbakkar Húseyjarkvíslar og til suðurs er ræktað tún
Göturnar sjást sem 1-3 samsíða paldrar. Þeir eru 0,6 m djúpir, mosi er í botni þeirra. Göturnar liggja norður-suður og eru greinilegar á um 40 m löngum kafla. Þær eru breiðastar fyrir miðju, um 1 m á breidd.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Leið SK-174:019, horft til norðurs.

Varða SK-174:020, horft til austurs.

SK-174:020 varða landamerki A 481542 N 556529
Landamerkjavarða er um 440 m norðan við bæ 001 og rúmum 85 m NNA við hleðslu 021. Varðan er um 35 m suðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Varðan er á landamerkum Daufár og Saurbæjar SK-175. Varðan er á gróinni bungu rétt vestan við ræktað tún. Umhverfis er smáþýft deiglendi.
Varðan er nær hrunin. Hún er um 2 x 2 m að stærð og 0,1-0,2 m á hæð. Aðeins neðsta umfarið sést. Hún er hlaðin úr 15-17 steinum.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-174:021 hleðsla A 481528 N 556446

Gróin hleðsla er um 350 m norðan við bæ 001 og rúmum 85 m SSA við landamerki 020. Hleðslan er um 101 m suðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Hleðslan er á grónum melhól sem er rétt vestan við ræktað tún. Til austurs og norðurs er grasríkt deiglendi.
Hleðslan er 2 m á lengd og 0,8 m á breidd. Hleðslan snýr NNA-SSV og er 0,5 m á hæð. Ekki sér í umför vegna þess hve illa varðveitt hleðslan er. Mögulega er þetta leifar af smalakofa en þetta gæti líka verið ummerki eftir vörðu.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Hleðsla SK-174:021, horft til ANA.

SK-175 Saurbær

1544: Kaupbréf fyrir hluta tíu hundruðum upp í jörðina Brenniborg í Skagafirði.”... at suo fyrir skildu at. jon jonsson en yngre fieck faudur sinvm x. hundrut. vupp j jordina Brennvborg. Til fullrar eignar og frials forrædis. var þar tilskilin jordin saurbær er þar er bygd vr heimalande. Med suo mickille jardeign at þar see full tiu hundrut.” DI XI, 338.
1713:” Þriðjúngur úr Brenniborg ut supra. Dýrleikinn x [hdr]... .” JÁM IX, 109.
1847: 10 hdr. Bændaeign. JJ, 263.
1713:” Kostir og ókostir sem á Brenniborg heima, nema engið fordjarfast af peníngi ágangi úr Vallhólmi, so nú er það mestan part í harðlendi komið.” JÁM IX, 109.

SK-175:007 heimild landamerki A 481713 N 556634

Í örnefnaskrá segir «Að austan ræður Svartá, austan við Gráhólma og Bæjarhólma, suður móts við merkjavörðu á melnum fyrir sunnan Saurbæjarklauf. Að sunnan eru merkin frá Svartá beint upp í nefnda vörðu [008], þaðan sjónhending í vörðu [009] á ásabrúninni norður undan Háahrauni, og eftir sömu línu í Grástein á ásunum norðaustur undan Vallmúla.” Varðan var sunnan við gatnamótin þar sem heimreiðin niður að Vindheimum mætir Skagfirðingavegi (752), á svipuðum stað og hornstaur girðingarinnar er nú (2020). Jafnframt var varðan um 5 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Vegurinn liggur vestan við áætlaða staðstningu vörðunnar en tún og grasmóar að austan og sunnan.
Ekki sjást nein ummerki um vörðuna á svæðinu og hefur hún verið eyðilögð þegar túnið var ræktað eða vegaframkvæmdir hófust.
Hættumat: engin hætta
Heimildir: Ö-Saurbær, 3

SK-175:010 heimild um landamerki A 480764 N 557498

Í örnefnaskrá segir «Að austan ræður Svartá, austan við Gráhólma og Bæjarhólma, suður móts við merkjavörðu [SK-175:007] á melnum fyrir sunnan Saurbæjarklauf. Að sunnan eru merkin frá Svartá beint upp í nefnda vörðu [008], þaðan sjónhending í vörðu [009] á ásabrúninni norður undan Háahrauni, og eftir sömu línu í Grástein á ásunum norðaustur undan Vallmúla [...] Að norðan eru merkin frá Borgará beint í nefndan klett og úr honum í merkjavörðu austan til á ásunum, þaðan sjónhendingu í vörðu [SK-175:011] á Laufásás.” Melurinn er tæpa 500 m vestan við vörðu 011 og um 730 m austan við vörðu SK-176:025. Varðan er nú horfin og þar er nú uppmokstur úr skurði sem er á landamerkjum Saurbæjar og Brenniborgar. Úr honum hefur verið gerð ný varða úr grjóti og mold sem mögulega gæti verið á svipuðum slóðum.
Hnit var tekið á malarhóll sem stendur upp úr ræktuðu túni fast sunnan við landamerki Saurbæjar og Brenniborgar.
Rafgirðing er fast norðan við hólinn, á landamörkum.
Engin ummerki vörðunnar eru sjáanleg.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Saurbær, 3

SK-175:011 heimild um landamerki A 481191 N 557745

Í örnefnaskrá segir: «Að austan ræður Svartá, austan við Gráhólma og Bæjarhólma, suður móts við merkjavörðu [SK-175:007] á melnum fyrir sunnan Saurbæjarklauf. Að sunnan eru merkin frá Svartá beint upp í nefnda vörðu

[SK-175:008], þaðan sjónhending í vörðu [SK-175:009] á ásabrúninni norður undan Háahrauni, og eftir sömu línu í Grástein á ásunum norðaustur undan Vallmúla [...] Að norðan eru merkin frá Borgará beint í nefndan klett og úr honum í merkjavörðu [SK-175:010] austan til á ásunum, þaðan sjónhendingu í vörðu á Laufásás." Varðan er um 490 m norðaustan við vörðu Sk-175:010 og varða SK-176:025 er 1,2 km til austurs. Merkjagirðing Saurbæjar og Brenniborgar er 10 m til vesturs.
Þar sem varðan var er nú malbikaður vegur inn Lýtingsstaðahrepp. Hún gæti mögulega líka hafa staðið í vegöxlinni og horfið við framkvæmdir.
Engin ummerki vörðunnar eru sjáanleg.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Saurbær, 3

SK-175:031 *Saurbæjarvað* vegur vað A 481946 N 556850

Í örnefnaskrá segir «..vegurinn heldur einnig áfram niður að ánni og yfir hana og heitir Vindheimavegur [002] frá þjóðveginum Skagafjarðarvegi og austur yfir. Þar á Svartá var (og er) vað, Saurbæjarvað, sem oftast var jeppafært." Vaðið er rétt suðaustan við brúna yfir að Vindheimum og þar sést vegur beggja vegna vaðsins. Vaðið er rúmum 135 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Saurbæjarvað SK-175:031, horft til norðausturs.

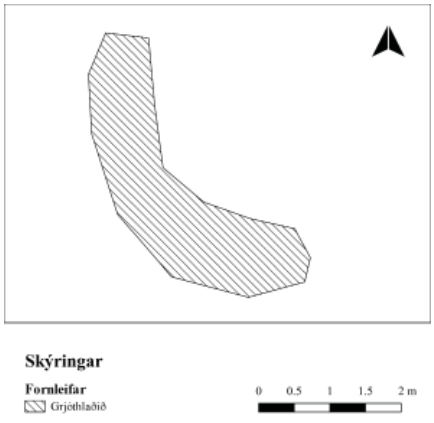
Malarvegur með grónum bökkum, beitarhólf suðaustan við veginn, nýlegur vegur og brú norðan við.
Malarvegur liggur beggja vegna vaðsins. Bakkar eru lágir og grónir utan vegsins. Auðvelt færi fyrir bíl og er enn notað fyrir dráttarvélar og þyngri bíla.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Saurbær, 8

SK-175:035 hleðsla A 480122 N 556780

Gróin hleðsla er 1,7 km vestan við núverandi bæ 001 og tæpum 520 m suðaustan við vörðu 008. Hleðslan er um 36 m suðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Hleðslan er ofarlega á gróðursnauðum mel. Umhverfis er smáþýft graslendi. Til austurs er djúpur áveituskurður.

Hleðsla SK-175:035, horft til austurs.

Uppmæling af hleðslu SK-175:035.

Hleðslan er L-laga og er 3 x 1 m að stærð. Hún snýr nálega austur-vestur. Veggir eru grjóthlaðnir , 0,5 m á hæð. Vegna mikils gróðurs sést ekki í umför. Óvíst er með hlutverk hleðslunnar, mögulega smalakofi.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-175:036 þúst óþekkt A 480768 N 556368

Þúst er staðsett tæpum 1,3 km vestan við vað 031 í litlum túnbletti. Hún er 15 m norðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Ræktað tún sem enn er í noktun

Þústin er 7,5 x 5 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Hún er um 0.4 m á hæð. Hlutverk þústarinn er ekki þekkt en hugsanlega leynist þar einhverskonar skepnuhús undir sverði.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Þúst SK-175:036, horft til norðausturs.

Varða SK-175:037, horft til VNV.

SK-175:037 varða A 479711 N 557130
Varða er rétt austan við Borgará, tæpum 2 km VNV við núverandi íbúðarhús jarðarinnar og um 540 m norðvestan við hleðslu 035. Varðan er rúmum 2 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan er ofarlega á grýttum hól, fast norðan við vírgirðingu. Fremur gróðursnautt svæði, mosi er þó einhver og sums staðar er smávegis lynggróður.
Varðan er 1,2 m í þvermál. Aðeins neðsta umfarið sést og er varðan 0,2 m á hæð. Hún er hlaðin 9-11 steinum sem eru við það að hverfa undir mosa-og lynggróður. Mögulega hefur grjót úr vörðunni verið tekið og sett undir vírgirðinguna.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-176 Brenniborg

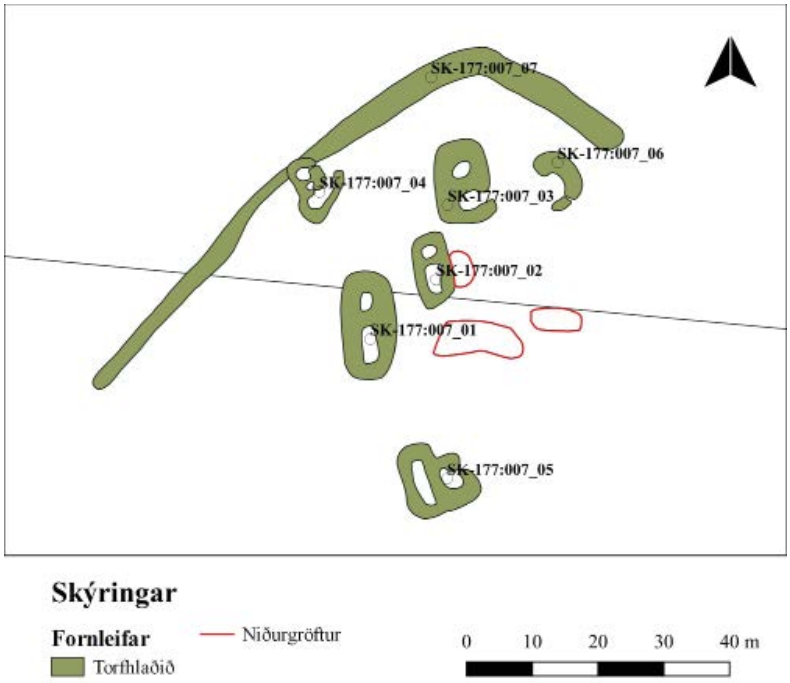
1544: Kaupbréf fyrir hluta tíu hundruðum upp í jörðina Brenniborg í Skagafirði.”... at suo fyrir skildu at. jon jonsson en yngre fieck faudur sinvm x. hundrut. vupp j jordina Brennvborg. Til fullrar eignar og frials forrædis. var þar tilskilin jordin saurbær er þar er bygd vr heimalande. Med suo mickille jardeign at þar see full tiu hundrut.” DI XI, 338.
1713:” Brenne Borg. Jarðardýrleiki xxx [hdr] að meðreiknuðum Saurbæ, sem er fyrir manna minni, þeirra sem nú lifa, sjerdeilis býli afskift að töðum og engjum, en óskift högum; er Saurbær kallaður þriðjúngur jarðarinnar, en heimajörðin beheldur nafninu. Brenneborg. Talin og tíundð xx [hdr]. JÁM IX, 108.
1847: 20 hdr. Bændaeign. [“A.M. Telur hér með eyðihjáleigu, Borgargerði.”JJ, 263 neðanmáls]
1713:”Engið fordjarfast af sandifoki á háum melum.” JÁM IX, 109.

SK-176:025 varða óþekkt A 480038 N 557616
Varða er um 1,6 km austan við vörðu SK-091:011 og tæpa 700 m austan við Káragerði SK-177:007. Varðan er á hábrúninni fast fyrir austan gil Borgarár. Gilbrúnin liggur eftir endilangri jörðinni og snýr norður-suður. Hlutverk hennar er óljóst.
Varðan er á malarás fast austan við landamerki Brenniborgar og Krithóls. Hann er vaxinn mosa og lyngi en mest sést þó í mel. Bratt er til vesturs niður af ásnum.
Varðan er heil, um 0,5 m á hæð, 0.3 m á breidd og grasivaxin. Það sést í fjögur umför af grjóti í vörðunni, gætu þó verið fleiri en á kafi í grasi. Varðan virðist hafa verið hærri, töluverð grjótdreif er allt umhverfis hana.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða SK-176:025, horft til norðurs.

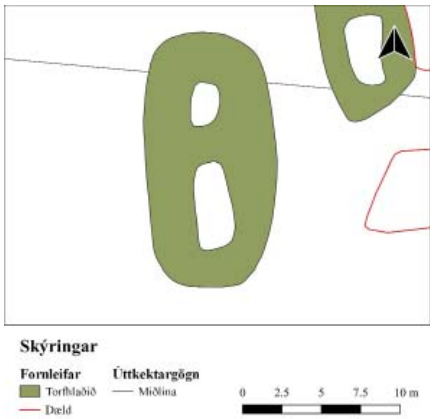
SK-177 Kríthóll (Kryddhóll)

Uppmæling af Káragerði SK-177:007.

1382- c.1600:Máldagi Akrakirkju í Blönduhlíð: “Jtem gaf nefndur Biörn Akrakirkiu smäjörd þa er Görf heiter. og liggur ä milli Alfgeirsvalla. Kirkiuhols. og Gegnishols. Er nu kallast Kryddholl. ... .”DI XII, 27.
1445:”Her med selldi greindur torfi adur nefndum skula jordina gegnishol i skagafirdi er nu er kalldadur kryddholl. Er stendur j vidimyrar kirkiu sokn... .” DI IV, 666.
1453: “ hier j modt gaf adrnefndr sigmundr einarsson þrattnefndum skula loptzsyne þessar jarder er suo heita. Alfgærsvellir er stendr j skagafirde j Reykia kirkiu sokn ok gegneshol [Ath. Kryddhóll gekk einnig undir heitinu Gegnishóll sbr. DI IV, 666] er stendr j saumu sueit j uidemyrarkirkiusokn... .” DI V, 104.
1477:” Þath giore ek þorleifur biornson godum minnum kunnigtt med þessu mino opnu brefe ath ek medkennumztt ath ek hefi fulla ok alla penninga vpp borit af sueine gudmundzsyne suo mier uel ää næger. fyrir jordena kryuddhol.” DI VI, 94-95.
1492:”Þath giore eg sueinn gudmundzson profentomann a holvm godvm monnum viturligt med þessv minv opnu brefe ath eg hefi gefit heilagri hola kirkiv til euenligrar eignar jordina kryddhol er liggur j videmyrar kirkiv sokn med ollvm þeim gognvm ok giædvm sem greindre jordv fylger ... .” DI VII, 87-88.
1525: Sigurðarregistur, máldagar Hóladómkirkju þegar Jón Arason tók við.”.(Þ)etta jarda gödz atti holakirkia j sama tima. ... fyrer vestan votn og upp j skagafirde þessar jarder. kryddhöl.” DI IX, 301.
1550: Skrá um eignir Hóladómkirkju og Hólastóls eftir fráfall Jóns Arasonar biskups.”Med Kryddholi. vj. kugillde. landskylld .ij. c.” DI XI, 860.
1569: Reikningar Hólastóls. “ Med Kryddholi .ij .c. med tiundum kug. .vj.” DI XV, 224.
1570: Kúgildareikningar Hólastóls.”Med Kryddholi .vi.” DI XV, 457.
1713:” Jarðardýrleiki xx [hdr]... . Eigandi biskupsstóllinn Hólar.” JÁM IX, 107.
1847: 20 hdr. Bændaeign. [“A.M. Nefnir hér eyðihjáleigur, Efra- og Neðra-Krithólsgerði og Káratóptir.” JJ, 263, neðanmáls]

SK-177:007_1 *Káragerde* tóft útihús A 479361 N 557514
“Káragerde er hjer kallað gamalt gerði í úthögum. Þar hefur ekki í manna minni bygð verið nema um fáein ár,

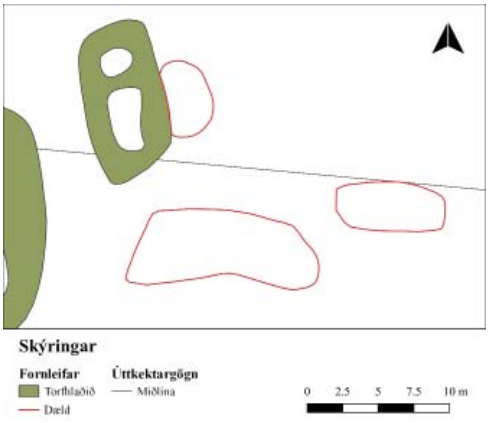
Uppmæling af tóft SK-177:007_1.

Tóft SK-177:007_1, horft til norðvesturs.

kanske 10, og eyddist atur fyrir 50 árum. Ekki vita menn hvert þar var nokkur nautpeningur og ætla heldur hann hafi lifað við ásauð, því að túnstæði er lítið og illt til slægna. Ekki vita menn hvað eftir var goldið, en hvað sem það var, hefur til heimabóndans verið," segir í Jarðabók Árna og Páls. Káragerði er sunnan í Gerðisás, 670 m vestan við vörðu SK-176:025. Káragerði skiptist í sex tóftir (007_1-6) og eitt garðlag (007_7) og nær yfir svæði sem er um 75 x 55 m að stærð. Minjarnar eru á miðju úttektarsvæði Blöndulínu 2020. Ekki er ljós hver tóftanna á svæðinu er leifar bæjarins en hugsanlega er það tóft 007_2 þar sem hún er u.þ.b. miðsvæðis og líklega stærst ef dældir nálægt henni hafa verið hluti af byggingunni.
Tóftirnar eru á grasi grónum ási, umkringdum afar þýfðri mýri. Melhólar og grónir ásar eru vestan við þær.
Tóft 01 er vestast fyrir svæðinu miðju, er 16 x 8 m að stærð og snýr í norður-suður. Er hún fremur sigin og er hæð veggja aðeins um 0,1 -0,2 m. Skiptist hún í tvö hólf og eru bæði álíka stór. Breidd veggja er 1,5 m en engin op eru greinileg á þeim. Hvergi sést í veggjagrjót. Tóftin er fremur fornleg, e.t.v. eldri en hinar.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM IX, 108.

SK-177:007_2 tóft býli A 479371 N 557523
Tóft 007_2 er um 4 m austur af tóft 007_1, undir miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 2020. Hún er 9 x 5 m að utanmáli og snýr í NNV-SSA, líkt og allar aðrar tóftir á svæðinu nema tóft 1. Breidd veggja er um 1 m og er hæð þeirra 0,3 - 0,4 m. Hún skiptist í tvö hólf, hið nyrðra er 2,5 x 3, m að innanmáli en hið syðra er 3 x 4 m. Engin op eru sjáanleg. Ekki sést í grjót í veggjum. Austan við tóftina eru óljós merki um tví- eða þrískipt hólf. Hefur

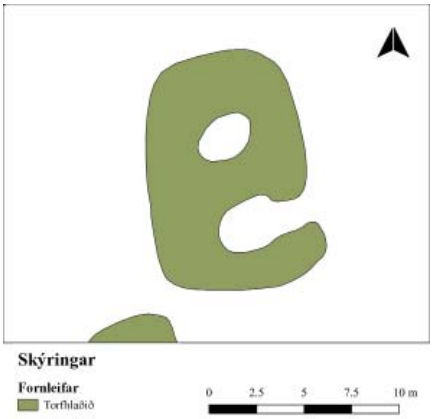
Uppmæling af tóft SK-177:007_2

Tóft SK-177:007_2, horft til norðvesturs.

það verið 11 x 5 m að stærð. Tvö önnur hólf eru sunnan og suðaustan við tóftina. Hólfin eru fremur ógreinileg en sjást sem dældir á yfirborðinu. Svæðið var fyrst heimsótt 2008. Þegar tóftin var skoðuð aftur 2020 var ekki hægt að greina öll hólf sunnan og austan við tóftina vegna mikils gróðurs.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM IX, 108.

SK-177:007_3 tóft útihús A 479374 N 557535

Uppmæling af tóft SK-177:007_3.

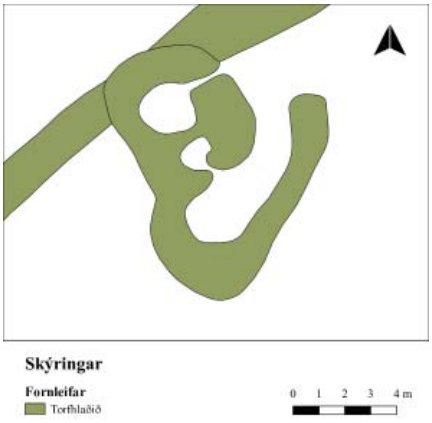
Tóft SK-177:007_3, horft til norðvesturs.

Tóft 007_3 er um 2 m norðaustan við tóft 007_2, um 11 m norður af miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 2020. Hún er 12 x 8 m að utanmáli og snýr í norður-suður. Breidd veggja er 1,5 - 2 m og er hæð þeirra um 0,2 m. Tóftin skiptist í tvö hólf, hið nyrðra er 4 x 3,5 m en hitt 4 x 4 m að innanmáli. Haftið á milli þeirra er nokkuð mjórra en aðrir veggir, um 0.6 m. Greinilega má sjá op á austari langvegg fyrir hólfinu miðju. Austan við tóftina sést móta fyrir hólfi, 9 x 7 m að stærð. Svæðið var fyrst heimsótt 2008. Þegar tóftin var skoðuð aftur 2020 var ekki hægt að greina hólfið austan við tóftina vegna mikils gróðurs.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM IX, 108.

SK-177:007_4 tóft útihús A 479353 N 557536
Tóft 007_4 er um 13 m vestan við tóft 03, upp við garðlag 007_7, um 9 m norður af miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 2020. Tóftin er 6 x 4 m að utanmáli og snýr NNV-SSA. Breidd veggja er um 0,6 m og hæð þeirra 0,3 m. Skiptist hún líkt og flestar tóftir Káragerðis í tvö hólf. Hið nyrðra er 3 x 2,5 m að innanmáli og hið syðra

Tóft SK-177:007_4, horft til vesturs.

Uppmæling af tóft SK-177:007_4.

1 x 2,5 m. Op er á báðum hólfum, á stærra hólfinu austanverðu en að sunnan til í því minna. Hvergi sést í grjót í veggjum. Sunnan við tóftina greinileg rétt, 8,5 x 4 m að stærð. Snýr hún þvert á tóftina og virðast veggir hennar örlítið veigaminni en tóftarinnar. Garðlag 7 liggur upp að tóftinni norðanverðri frá austri og vestri.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM IX, 108.

SK-177:007_5 tóft útihús A 479372 N 557493
Tóft 007_5 er um 10 m suðaustan við tóft 007_1, um 22 m suður af miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 2020. Hún er 7 x 4,5 m að stærð, tvískipt og snýr í NNV-SSA. Breidd veggja er um 1 m og hæð þeirra 0,1 - 0,2 m. Líkt og í tóft 1 þá eru veggir afar jarðsokknir og hvergi sést í grjót. Op á er á báðum langveggjum í vestara hólfinu. Hið vestara snýr inn í rétt, hólf 2, sem er áföst tóftinni að austan. Er hún 11 x 6 m að stærð. Veggir réttarinnar álíka að gerð og veggir tóftarinnar. Svæðið var fyrst heimsótt 2008. Þegar tóftin var skoðuð aftur 2020 var ekki hægt

Tóft SK-177:007_5, horft til suðurs.

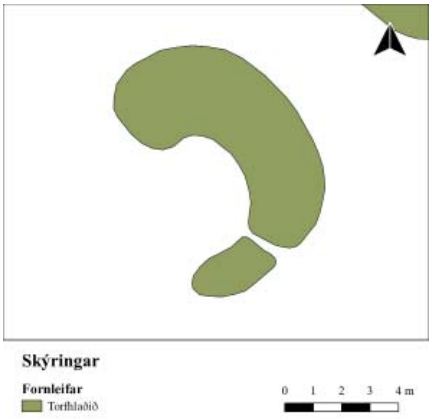
Uppmæling af tóft SK-177:007_5.

að greina op á vestara hólfinu vegna mikils gróðurs.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM IX, 108.

SK-177:007_6 tóft útihús A 479388 N 557537
Austast og yst á ásnum eru ógreinilegar veggjaleifar, tæpa 7 m frá tóft 007_3 og um 14 m norður af miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 2020. Líklega eru þetta leifar mannvirkis og sést þá í austasta vegginn og hluta gafla, um 8 x 5 m á stærð. Hæð veggja er um 0,2 m og breidd þeirra um 1 m. Svo virðist vera sem op hafi verið á SA-horni.

Tóft SK-177:007_6, horft til norðvesturs.

Uppmæling af tóft SK-177:005_6.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM IX, 108.

SK-177:007_7 garðlag túngarður A 479370 N 557553
Túngarður liggur norðan við tóftirnar og upp að tóft 007_4. Miðlína áhrifasvæðis Blöndulínu 2020 liggur yfir garðinn. Breidd hans er víðast 1,5 m og hæð 0,3 m. Ekki sést í grjót í garðinum. Hann liggur um 45 m til norðausturs að tóft 4, fram hjá henni og heldur sömu stefnu í 30 m til viðbótar. Þá beygir garðlagið til suðausturs og heldur áfram um 26 m þar sem það fjarar út.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Túngarður SK-177:007, horft til vesturs.

SK-178 Stokkhólmi

1839:"Stokkhólmi, 10 hndr., á Hólminum, ..." JÁM IX, 74.
1847:Bændaeign. ["Jörð þessi er fyrst nefnd 1802 og þá talin 10 h. Að dýrleika, ..." JJ, 263, neðanmáls.]

SK-178:031 gata leið A 484259 N 556713
Götur eru á uppþurrkuðum áreyrum Héraðsvatna, um 880 m suðvestan við núverandi íbúðarhús jarðarinnar og tæpum 180 m vestan við varnargarð. Göturnar eru um 112 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Göturnar liggja á hörðum, grónum eyrum.
Göturnar eru aðeins greinilegar á fremur stuttum kafla. Alls sjást þær á um 18 metra kafla. Þær eru 8-10 samliggjandi göturásir sem stefna suðvestur-norðaustur. Breiðast er gatnasvæðið um 6 m. Dýpstar eru göturnar um 0,2 m og eru um 0,2 -0,5 m á breidd. Í framhaldi af götum til suðvesturs sést óljós bílslóði.

Leið SK-178:031, horft til norðausturs.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-202b Gulreitur (Víðivellir)

Víðvallakirkja átti land á Norðurárdal á milli Stóralækjar og Skriðugils, sunnanmegin, á milli afréttarlands (Krókárgerðis) og Borgargerðis. 1318: "Kyrckia ä vijdevollum ä land j vijk. tekur af. iiij. merkur.... halfa Teiga framm j nordrär ärdal." DI II, 461-462, sbr. 1394 - DI III, 534-535. Þess hefur verið getið til að bærinn Vík hafi verið í Norðurárdal en það verður þó að teljast mjög óvíst og teigarnir geta átt við selland Víðivalla yst í afréttinni norðan Norðurár. Þessi landspilda tilheyrir nú afrétti Akrahrepps.

SK-202b:001 tóft sel A 502128 N 550844

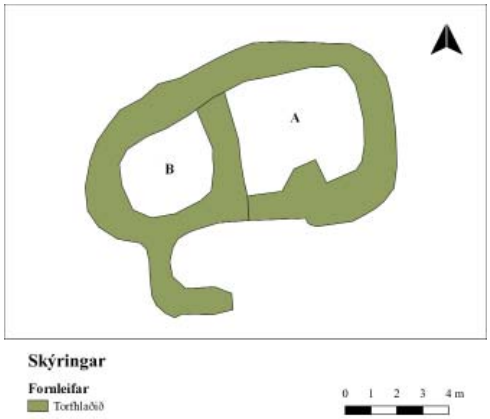
Seltóft er vestarlega á Gulreit, um 30 m sunnan við Þjóðveg 1 og rúmum 250 m austan við vörðu SK-223:010. Tóftin er rúmum 50 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Tóftin er í grasmóa, í aflíðandi halla. Ofan við skiptast á lyngmóar og melar. Framar á Gulreit er votlendi næst árbakkanum og talsverðar slægjur þar.Næst tóftinni er hinsvegar harðlendara.

Tóftin er tvískipt, heldur óglögg og sjást hvergi dyr á henni. Hún er 12 x 9 m að stærð og snýr austur-vestur. Veggir eru grjót- og torfhlaðnir, 0,3 m á hæð og ekki sér í umför vegna gróðurs. Hólf A er austast. Það er 3,5 x 2 m að innanmáli og snýr austur-vestur. Botn þess er þýfður. Vestast er hólf B. Það er 3 x 3 m að innanmáli. Innangegnt er milli hólfa. Tóftin og lögun hennar bendir til sels eða beitarhús og eflaust allgamalt. Ójöfnur eru fast ofan við tóftina sem gætu verið eldri leifar.

Sel SK-202b_001, horft til norðurs.

Uppmæling af tóft SK-202b:001.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-220 Flatatunga

"Kári hét maðr, er nam land á milli Norðrár ok Merkigils ok bjó í Flatatungu; hann var kallaðr Tungu-Kári; frá honum eru Silfrstæðingar komnir." Landnámabók, Íslenzk fornrit I, 234.

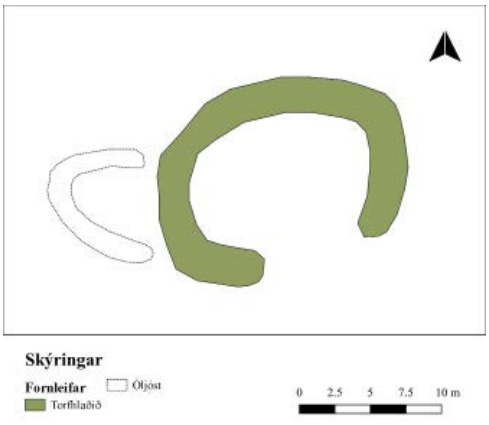
60 hdr 1695, 1713, þar af Tungukot 10 hdr. Hólastólseign. JÁM IX, 156.

1234:"Sighvatur snýr þá til Flatatungu og var þar um nótt með lið sitt." Sturlunga saga I, 358; " Þeir Sighvatur bjuggust fyrir í Flatatungu og fylktu þar liði sínu hjá húsum í túninu. Þá er þeir riðu neðan að Flatatungu, Kolbeinn og Órækja, ... Riðu þeir þá upp til Flatatungu og hljópu af baki og heim á bæinn. ... Vestfirðingar komu það kveld í Skagafjörð er sleit fundinum í Flatatungu og mæltust þeir illa um er þeir urðu svo seinir." Sturlunga saga I, 359; " Er er Sighvatur spurði þetta þóttu honum eigi haldast sættir þær allar er undir handsöl

höfðu komið í Flatatungu og bjóst hann því eigi til þingreiðar. ... Kolbeinn ungi fór heim á Flugumýri eftir fundinn í Flatatungu." Sturlunga saga I, 360; 1234 " Þá er þeir höfðu sæst í Flatatungu Sighvatur og Kolbeinn og Órækja fór Guðmundur biskup með Kolbeini á Flugumýri ... ." Sturlunga saga I, 384-385;
1255 "Gisti Þorvarður á Sillfrastöðum en Þorgils í Flatatungu.» Sturlunga saga II, 707.
1318: LVIII. FlataTungu kyrckia. Kyrckia j flataTungu ä eitt kugilldi. ix. aura voru. xx. rapta. vidreka ä skaga J skruda. alltarisklædi. iij. krossa. ij. mariuskript. kluckur v. Glodarkier. oc Elldbera. Tiolld vm alla kyrckiu. munnlaugar ij. þar skal prestur vera. tekur hann heima j leigu. iiij. merckr. oc [at] halfkyrkiu. ij. Merkr af. j. Bæ lisistollur oc heyt[ollur]. Tyund tali Anno. x. aurar ad þorvarde prest. peturs likneske nytt. Messufot. kaleykur. Ellberi. Bækr. viij. Bakstur jarn. DI II, 462-463.
1350: Magnús Eiríksson Noregskonungur stefnir utan átta bændum fyrir mótþróa við Orm Áslákssonbiskup á Hólum þ.á.m. " nikolas a flatatungo." DI, II, 857.
1374: Rekaskrá Hólastaðar."... En arfuar kolbeins þridiungh þar vid En þerss sem efter er aa flata tungu kirkia halfuan þridiungh." DI III, 279; "...enn arfar kolbeins þridiungh þar vidh En þess sem eppter [er] a flatatunghu kirkia halfann þridiungh... ." DI III, 283.
1405/1622: Máldagi Miklabæjarkirkju."annan þridiung Flatatunga oc Holastdur." DI XII, 36.
1428: sagdi þorolfur [Brandsson seljandi] til kirkv skylldar j flatatvngv ath þar ætti ath wera heimilis prestur ok livka fiorar merkr arliga ef prestvr syngvr til. sagdi ok ... þorolfur ath kirkian j flatatvngv aætti allann widreka fra hravni a skaga fyrer avstan fram vr fornv vor ok jnn ath hofsenda ok settvng vr avllvm hvalreka jnn fra fornv vor ok jnn ath horknaa ok enn tolftvng vr avllvm hvalreka vt fra fornv vor ok ath deildarhamri; DI IV, 353.
1429: [1] prestr; DI IV, 381.
1458: Skrá um jarðir Kristínar Björnsdóttur í Vatnsfirði í umboði Markúss." J fyrstu grein jordin flatatunga fyrir niutigi hundrada oc hamrar fyrir þritigi hundrada." DI V, 162.
1461: Máldagi kirkjunnar í Flatatungu." kirkian j flatatvngv er helgut gudi oc heilaga petro." DI, V, 292; Máldagi kirkjunnar á Miklabæ." Enn suo skal hual deila ath landzhluta skal skipta j þridiunga. tekr ein(n) þridiung holastadur. annan þridiung flatatunga oc holastadur.» DI V, 324.
1474: Kvittunarbréf vegna sölu Hamra í Tungusveit, gjört í Flatatungu þann 3. október 1474. DI V, 765; Bannsetningarbréf Jóns Broddasonar officialis yfir Solveigu Þorleifsdóttur. " J fiordv grein sor sira hallr jonsson fullan bokar eid. Ad þv solveig þorleifsdotter hefdir rvskat sier og tekit af sier brefen þav sem hann for med. og byrjadi ad lesa. j kirkivnne j flatatvngv." DI V, 771.
1475: Vitnisburðarbréf. " ... ad solveig þorleifsdotter hefdi sagtt sier ad þav savmv incigle sem hon syndi honum. hefdi hon tekit af sira halle jonssyni j kirkivnne j flatatvngv. ... ." DI V, 801.
1478:"Setti fyrgreindr sira sigmundur adrnefndum biskup olaf til panta j fyrsagda peninga jordena flatatungu er liggur j skagafirde... ." DI VI, 144; Vitnisburðarbréf. "...at jon sigmundzson handabandadi sira sigmunde fodur sinum ath hann skyllde frialslegha megha pansetia jordena flatatungu er liggur j skagafirde... ." DI VI, 145.
1479: Solveig Þorleifsdóttir "... Ad ek skil aptur vnder mik og mina erfingia suo miked upp j jordina flatatungu sem ek lyk eda læt ek livka. Matti ok jon sigmvndzson alldre fyrnefnda jord flatatungu setia til panta vit nockvrun ma... ." DI VI, 184; "... Ath fyrnefnd solueig þorleifsdotter sellde fyr nefndum ione sigmundzsyne syne sinum jordina stadarhool ... Hier j mot gaf tittnefndur jon sigmundzson solueigv modur sinne jordina flatatungv er liggur i skagafirde ... ." DI VI, 187-188; " ... Saum og heyrdum aa ord ok handaband hustru solueigar þorleifsdottur ok jons sigmundzsonar [sonar) hennar ath suo fyrer skildu ath solueig spurdi jon epter huort hann uiolldi nu kiosa jordina stadarhol edur uidudalstungu sier til eignar huora hann uilldi epter þui sem hun medkendiz. Þa þar hann hefdi skilit att þa hann feck solueigu modur sinne jordina flatatungu .... ." DI VI, 190; Skrá um fasteignir Solveigar Þorleifsdóttur. "flatatungua lxxx [hdr]" DI VI, 199; Skipan um sálumessur að Hólum í Hjaltadal. "Jn primis bægisaa. Skollatvngu. ... Suo ok þar med iordena flatatungu j skagafirdi ef hun uerdur dómkirkiunnar eign innan þrenna xij mánada." DI VI, 219 ATH Árb. 1892: 80
1525:"Þad giorum wier petur prestur palsson. sisle hakonarson. jon grimsson. benedict einarsson. Godum monnum kunnigt ... j flatatungu j skagafirdi wourum wier h hia saum og heyrdum ää ord og handaband þessara manna." DI IX, 284; Sigurðarregistur, máldagar Hóladómkirkju þegar Jón Arason tók við.".(Þ)etta jarda gödz atti holakirkia j sama tima. ... fyrer vestan votn og upp j skagafirde þessar jarder. ...flatatunga...." DI IX, 301; "Þetta eru hualskipti ää skaga. millum hölknäär og fornu varar ef recur. ... enn þess er epter er ää flatatungu kirkia halfan þridung." DI IX, 303.
1542: Ágreiningur um landeign Írafells í Tungusveit, gjörð sex manna í Flatatungu í Skagafirði, 4. júní 1542. DI XI, 128-129. "Hólabiskupar höfðu um langan aldur útibú í Flatatungu, og mun það hafa haldizt fram um 1650." JBS III, 34. Jörðin á hálfan Egilsdal og notast hann stundum fyrir afrétt. Hringlastaðir eyðibýli 1713, húsmannsbýli 1849. JÁM IX, 157; JBS III, 34. Sóknarkirkja var í Flatatungu á miðöldum og er til máldagi hennar frá 1318. Samkvæmt honum átti kirkjan ekkert í landi, en reka á Skaga. Þá var aðeins einn bær í sókninni, Flatatunga sjálf - DI II, 462-63.

1550: Skrá um eignir Hóladómkirkju og Hólastóls eftir fráfall Jóns Arasonar biskups.”Med Flatatungu stadarins bui sem fyr seiger.” DI XI, 860.
1568: Búfjárreikningur á Hólum.” Jtem j Flatatungu: kyr vij: oc ein kuiga ä iij wetur gielld.:” DI XV, 60.
1569: Reikningar Hólastóls. “Jtem j Flatatungu. Kyr. .vij. Þreuetur naut. ... .” DI XV, 219; “ Jtem i Tungu sum[m] a .iiij. .c. og .v. agilldi.” DI XV, 221.
1570: Búfjárreikningur Hólastóls við fráfall Ólafs Hjaltasonar biskups.”Jtem Flatatunga kyur vij. þreuetur. ... .” DI XV, 372.
“Af bréfabók Guðbrands biskups sést, að árin 1571 og 1572 hefur enn verið stólbú í Flatatungu. Mjög líklegt er, að stólsbú hafi verið þar lengi eftir það, eða jafnvel fram um 1650. Á seinni hluta 17. aldar virðist Flatatunga vera orðin leigujörð, og býr þar þá (máske skömmu eftir 1650) Sigurður Jónsson og eftir hann sonur hans Jón Sigurðsson. Býr Jón þar árið 1703, þegar manntalið var tekið, þá 70 ára. Þeir feðgar voru sagðir sauðabændur miklir. - Í Flatatungu bjuggu svo niðjar Jóns og venzlafólk þeirra þar til laust fyrir aldamótin 1900, að önnur ætt kemur þangað. Má því með sanni segja, að niðjar Sigurðar Jónssonar hafi búið í Flatatungu í tvær aldir, og þó líklega nokkru betur.Þegar Hólastólsjarðir voru seldar 1802, bjó í Flatatungu Stefán Guðmundsson, og keypti hann ábúðarjörð sína. ... Eins og fyrr segir, flutti Stefán Guðmundsson árið 1819 burtu frá Flatatungu (eignarjörð sinni), fyrst að Tungukoti, sem hann átti líka, ... Ár þau, sem Stefán leigði Flatatungu, bjuggu ýmsir á jörðinni, og flest árin var þar tvíbýli.” SJ, 123.
1840:”Flatatungu, 50 hndr., ... væn jörð til heyskapar og útbeitar.” SSS, 99.
“Undir hlíðinni, sem fyrr var nefnd, er röð bæja, og er Flatatunga þar nyrzt. ... Bærinn kemur við Þórðar sögu hreðu ásamt nærliggjandi hluta Norðurárdals, því að Þórður dvelst þar lengi hjá bóndanum að smíða honum skála. Segir sagan að skálinn hafi staðið allt frá á 14. öld. Er jafnvel talið að fjalir úr skálanum séu enn varðveittar í Flatatungu, prýddar útskurði eftir Þórð hreðu. Er sagt að nokkrar fjallanna hafi komizt á bæinn Bjarnastaðahlíð í Vesturdal; í Flatatungu eru nú geymdar 5 og eru nú þiljur innan í baðstofusúð. Þegar þær eru settar saman án hliðsjónar af muyndunum, eru margar myndanna óheilar og merking þeirra óviss. Þessum 5 fjölum er skipt í aflanga ferhyrnda reiti, sem eru að nokkru eða alveg fylltir myndum, og eru útlínurnar settar með skorum í viðinn. Myndirnar eru tvímælalaust frá miðöldum; þar sjást munkar og aðrir andlegrar stéttar menn með kross í höndum og sennilega einnig biskupar; nokkrir virðast biðjast fyrir með framréttar hendur; ein nakin vera situr á hækjum með þumalfingur í munni. Tvær verur í síðum klæðum virðast halda á vogarskálum, og er önnur með sverð; á einum stað sjást nokkrir afhöggnir limur.” KK III, 53.
1713: “Á Egilsdal er högunum hætt við skriðum og snjóflóðum, og þar í sama máta fyrir gljúfrakletum.” JÁM IX, 157
1919: Tún 8,7, garðar 220m2.

SK-220:025 *Grænatópt* tóft stekkur A 493450 N 547592
“Norðan við Reitinn er Tunguselið [SK-220:021] [...]. Norður frá Selinu kallast brekkurnar Hlíð og er það stórt svæði. Þar fyrir norðan er Grænatópt niður við Norðurá. Ef til vill hefur þar verið gamall stekkur,” segir í örnefnaskrá Flötutungu. Grænatóft er á lágu nefi sem gengur út á eyrar Norðurár, rúmum 1,3 km VNV við dys 028 og rúmum 15 m sunna við akfæran malarveg sem liggur að Egilsá. Tóftin er um 80 m SSV við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Á nesinu og fast ofan við skiptast á valllendi og mýrar en ofar eru lyngmóar. Neðan við eru áreyrar, grónar næst nefinu og er langt síðan að Norðurá hefur runnið meðfram suðurbakkanum á þessum slóðum.
Tóftin er einföld, allbreið tóft með breiðum veggjum. Hún er 17 x 9 m að stærð og snýr austur-vestur. Veggir

Uppmæling af stekk SK-220:025.

Grænatópt SK-220:025, horft til norðurs.

eru torfhlaðnir, 0,5 m á hæð. Hún hallar talsvert frá suðurgafli að norðurenda. Op er á tóftinni til suðurs. Tóftin er á hólbungu og er stórþýfi í kring og gætu vel verið eldri byggingaleifar undir. Fast vestan við tóftina sést í óljósan hrygg sem gæti hafa afmarkað annað hólf á tóftinni. Þessi ummerki eru hins vegar mjög óljós.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Flatatunga, 4

SK-220:032 *Ullarklettur* náttúrumin þvottastaður A 492222 N 547874

"Yzt og austast á Bugnum heitir Ullarklettur. Rétt hjá honum er síki, gamall Norðurárfarvegur. Þar hefur frá ómunatíð verið þveginn ull frá Tungukoti og Flatatungu og þurrkuð á klettinum,» segir í örnefnaskrá Tungukots. Ullarklettur er um 180 m austan við tóft 035 og rúmum 210 m vestan við Kjálkaveg. Þvottastaðurinn er rúmum 149 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Ullarklettur er fast fyrir vestan gróið hamrabelti sem er um 3 m á hæð og 10 m langt. Steinninn er ekki gróinn né með önnur áberandi einkenni. Umhverfis hamrabrúnina er gróið svæði, vaxið berjalyngi og mosa.
Ullarklettur er 1,5 m langur og 2 m hár og stendur stakur um 5 m fyrir suðvestan lítið hamrabelti. Samkvæmt Einari Gunnarssyni, heimildamanni, var hér þvottastaður. Líklega hefur allt hamrabeltið verið notað í þeim tilgangi. Líklegt er að ullin hafi verið þvegin í Norðurá og breidd til þerris á klettinn.

Þvottastaður SK-220:032, horft til austurs.

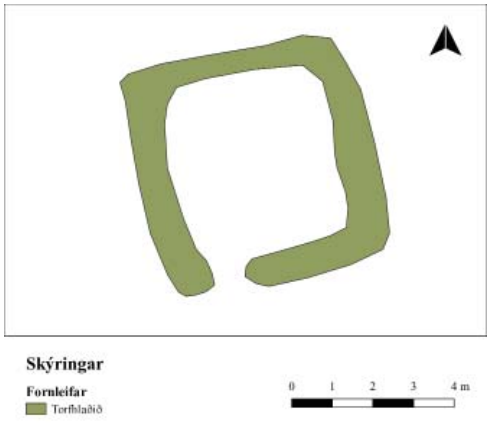
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Tungukot, 1

SK-220:035 tóft A 492049 N 547846

Ung tóft er á grónum ármelum, rúmum 180 m vestan við Ullarklett 032 og um 270 m NNA við leið 037. Tóftin er tæpum 137 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er á mosa- og lyngivöxnum ármelum. Svæðið er þó ekki alveg gróið, melurinn sést víða og grjót stendur upp úr sverðinum. Þrátt fyrir að tóftin sé lág stendur hún upp úr umhverfinu vegna þess hversu flatt það er.

Tóft SK-220:035, horft til norðurs.

Uppmæling af tóft SK-220:035.

Tóftin er 5 x 5 m að stærð. Veggir eru torf- og grjóthlaðnir, 0,3-0,4 m á hæð Innangengt er í tóftina í suðurhorni. Í suðausturhorni tóftarinnar er hola fast upp við veggi. Holan er um 1 m í þvermál og full af járndrasli. Í norðurhorni tóftarinnar stendur brotinn girðingarstaur upp úr veggjunum. Óljóst er hvaða tilgangi tóftin þjónaði. Ekki virðist hafa verið þak á henni og því hefur þetta mögulega verið aðhald eða rétt
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-220:037 gata leið A 491975 N 547593

Greinilegar götur eru um 270 m SSV við tóft 035 og rúmum 280 m vestan við Kjálkaveg. Göturnar liggja þvert

Leið SK-220:037, horft til suðvesturs.

yfir miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Göturnar þræða mosa- og lyngivöxnum rima og þúfur.
Göturnar liggja norður-suður. Þær eru greinilegastar til suðurs, þar sjást á milli 8 - 10 rásir sem eru í heildina um 11 m breiðar. Rásirnar eru um 0,6 - 0,2 m á dýpt og er mold enn í botni þeirra. Göturnar sjást á um 190 m löngum kafla. Suðurhluti þeirra er utan áhrifasvæðis Blöndulínu 2020.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

SK-222 Egilsá

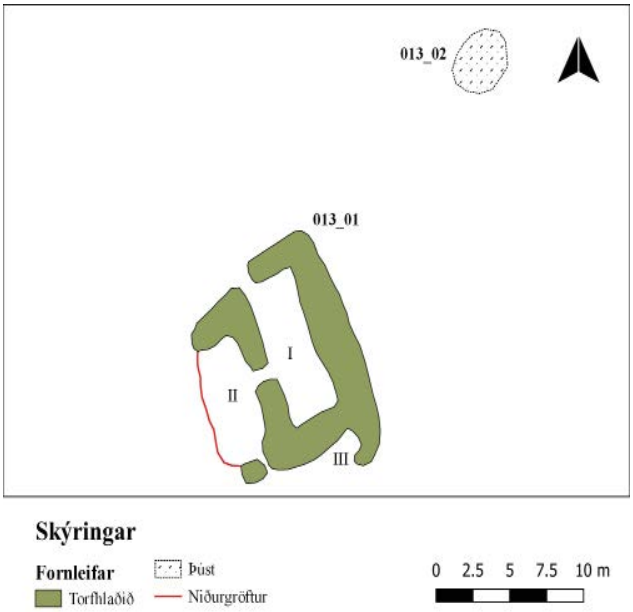
30 hdr. 1695, 1713. Bændaeign. 1444: "Jarðirnar Egilsá og Þorbrandsstaðir ... liggia j nordaardal j silfrastada kirkiv sokn" DI IV 649.
1446: Skiptabréf eftir Þorvarð Loftsson á Möðruvöllum. " Jtem j annari grein Reiknadist hustru margrietu j sitt hlutskipti ... Eigilsaa og þorbrandzstadir j nordrardal j skagafirdi." DI IV, 678.
1448: reiknadi Besse Einarsson kirkiunne [á Silfrastöðum] Jordena Egilsä. kunne Jorden echi ad verda kirkiunnar. þa lofadi Bessi ad luka so marga peninga sem Jorden være verd half. en firnefndur Einar Þorleifson lofadi ad sækia nefnda Jord Egilzä eptir vorum laugum [Bessi kaupir Héraðsdal af Einari fyrir hálfa Silfrastaði]; DI V 25. Jörðin á hálfan Egilsdal.
1560: Skiptabréf á eignum Þorleifs Grímssonar og Gríms, sonar hans."Jtem skiptu vær Hallottu Þorleifsdottur j sinn arf jordina Silfrastadi fyrir .j c. Hvndruta. [Eigilstder .xxx c." DI XIII, 521. [Villa í handriti skv. Registri. DI,XIII, 788, Ash]
1840: "Egilsá, 20 hndr., ..." SSS, 99.
"Skáhallt á móti er Egilsá allhátt uppi í hlíðinni. Þórðar saga hreðu segir að Þórður hafi eitt sinn komið úr Eyjafirði yfir Hörgárdalsheiði og ætlað til Flatatungu, en nálægt Egilsá hafi ofurefli fjandmanna ráðizt á hann. Lýsingin stendur mjög vel heima. Fyrir utan Egilsá er einmitt riðið yfir víðlendar grjóteyrar árinnar; vestan við bæinn, handan við ána Egilsá er hólll undir hlíðinni, og þar á bardagi Þórðar að hafa verið." KK III, 54.
1919: Tún 3,8 ha, garðar 115. 1713: "Túnið spillist af leir og rauðskriðu, því þar er brattlendi mikið sem aurnum steypir á túnið. Engjar má nú öngvar telja, en þær sem verið hafa, er mjög so í hrjóstur komnar af aur og leirskriðum." JÁM IX, 155

SK-222:007 *Stórhús* heimild um fjárhús A 496163 N 547034
UM 80-90 m norður af austurenda Hólhúshóls - og mun neðar í túninu - voru fjárhús, kölluð Stórhús. Þar er svolítill pallur í túninu með meiri blómgróðri en umhverfis. Útihúsið hefur staðið um 165 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 eða 15 m utan svæðisins og er því ekki í hættu vegna framkvæmdarinnar
Í túni. Það er allsstaðar í miklum halla og er víðast heldur dældótt - hefur að líkindum ekki verið sléttað með jarðýtu.
Engar misjöfnur sjást að öðru leyti.
Hættumat: engin hætta
Heimildir: Túnakort 1919

SK-222:012 *Stekkjarnes* heimild um stekk A 496349 N 547261
"Stekkjarnes er rétt sunnan og neðan við túnið og skagar það fram í eyrarnar. Á því eru einhverjar rústir." segir í örnefnaskrá. Stekkjarnes er um 300 m NA við bæ og skagar þar lítil jarðvegstorfa fram á eyrar Norðurár. Stærsti hluti nessins er þó brotinn af og tóftirnar þar með. Miðlína úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 liggur beint yfir Stekkjarnesið en þar sem tóftinar hafa brotnað niður í ána má ætla að engar leyfar þeirra séu eftir á svæðinu. Grasi gróið nes. Um 2 m þykkur jarðvegur er ofan á eyrunum. Tún er ræktað alveg út á brún.
Áin tók stærsta hluta nessins um 1980 og með því hurfu tóftirnar.
Hættumat: engin hætta
Heimildir: Ö-Egilsá, 3

SK-222:013_1 *Beitarhúsagil* tóft stekkur A 497515 N 547705
Í örnefnaskrá segir: «Suður af Böndunum [samfellt klettabelti í hálsbrúnunum suður af Einbúa] er Beitarhúsagilshaus, einstakur klettur, og sunnan við hann er Beitarhúsagilið." Þar segir einnig: "Upp af

Stekkjarhöfða er Stekkjarlág, breið graslaut; eftir henni fellur Beitarhúsagilslækurinn. Utan við Stekkjarlágina er Hvítihóllinn rétt neðan við götuna. Sunnan við lækinn er hár hóll sem heitir Stekkjarhóll. Á honum eru rústir af beitarhúsum og síðar stekk sem þar var." segir í örnefnaskrá. Í athugasemdum og viðbótum við skrána segir að 30-40 mín gangur sé frá bæ að stekknum. Í athugasemdum og viðbótum við örnefnaskrá segir: «Fyrrverandi beitarhús voru á Stekkjarhól... Þessi beitarhús hafa trúlega lagzt af við fráfall Stefáns Tómassonar læknis. Á uppboði á dánarbúi Stefáns er seldur trjáviður úr fjárhúsi, trúlega beitarhúsum. ... Stekkur hefur líklega verið reistur í tóftarbrotum húsanna á Stekkjarhól." Minjarsvæðið samanstendur af stekk 013_1, heimild um beitarhús 013_2 og þúst 013_3. Stekkjatóftin er uppi á hól, bröttum og háum að norðan, um 200 m austan við fjárhúsbragga á Hvíthól og um 140 m sunnan við bakka Norðurár. Jafnframt er hún 85 m SSA við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 en þúst 3 er rúmum 80 m SSA við miðlínu.

Uppmælingar af minjum SK-222:013.

Uppi á breiðum og grasi grónum hól. Í kringum hann eru mýrar - nú að hluta framræstar. Lækur rennur fast vestan við hólinn.
Í fornleifaskráningu frá árinu 2000 segir: «Einföld aflöng tóft með dyr á norðurgafli. Hún er grjóthlaðin og sjást 3 umför. Vestan við hana er regluleg dæld, grafin niður í hábungu hólsins og er grjót fyrir henni að norðan - þó ekki regluleg hleðsla. Gæti verið heytóft. Dyr eru líka á vestur-langvegg, um 1,5 m breiðar og gæti króin hafa verið þar vestan við í dældinni." Farið var aftur á staðinn árið 2020 og tóftin túlkuð eilítið öðruvísi þá. Tóftin er þrískipt og er 14 x 11 m að stærð. Hún er grjóthlaðin og hleðslur eru vel grónar en þó sést í 2-3 umför í austurvegg og suðvestur horni. Hæð veggja er 0.5-1 m. Hólf I er norðaustast í tóftinni og er 8x3 að innanmáli. Op er út að norðan en einnig er opið á milli hólf I og II. Hólf II er vestan við hólf I og er 7.5x3.5 m að innanmáli. Það er niðurgrafið í hólinn á vesturhlið og sést í grjóthleðslu í innanverðum norðvesturvegg. Suðaustan við hólf I er lítið hólf, 1.5 x 1.5 m að stærð en opið til vesturs. Í heimildum segir að stekkur hafi verið byggð á gömlum beitarhúsum og má því ætla að þetta sé stekkurinn, þó svo að heytóft virðist verð byggð við hana (hólf II). Hólf I mun því hafa verið stekkurinn og hólf III lambakró.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Egilsá, 3, 4; Ö-Egilsá ath og viðb, 2; Orri Vésteinsson

Tóft SK-222:013_1, horft til NNV.

Þúst SK-222:013_3, horft til norðausturs.

SK-222:013_2 heimild um beitarhús A 497522 N 547711
Beitarhús voru þar sem stekkjartótin stendur nú en engin ummerki um hana sjást nú. Hugsanlega hefur grjót úr henni verið notað til að byggja stekkinn en þó má ætla að einhverjar leyfar hennar finnist enn undir sverði.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-222:013_3 þúst óþekkt A 497531 N 547725
Lítil þúst er 15 m norðaustan við stekkjatóft 013_1 og 85 m norðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Þústin er nokkuð neðar í brekkunni. Hún er flöt og græn að ofan og um 0.4 m á hæð. Hún er 4 x 3 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-222:014 þjóðsaga draugur A 497277 N 547755
"Niður við ána móti Gvendarnesi er Stekkjarhvammur, rétt sunnan við hann er hár klettahöfði fram í eyrarnar og heitir Stekkjarhöfði. Um hann er sú þjóðsaga, að á Höfðanum á að vera draugur í líki grárrar kvígu." segir í örnefnaskrá. Stekkjarhöfði gengur út á Norðuráreyrar beint neðan við fjárhúsbragga á Hvíthól, næst framan við Gvendarnes handan árinnar. Stekkjarhöfði er 66 m norðan við miðlínu Blöndulínu 3.
Engar mannvirkjaleifar sjást á höfðanum eða næst nágrenni hans en á honum er hvammur sem gæti verið ágætt stekkjarstæði. Höfðinn heitir eftir stekknum 013. «Eitt sinn var ég [Gísli Jónsson áður bóndi á Þorljótsstöðum] ásamt föður mínum að slá niður á túninu á Egilsá í glaða sólskini og blíðviðri. Varð mér þá litið fram á Stekkjarhöfða, og sá ég þá greinilega gráan kálf (vetrung) á höfðanum. Benti ég föður mínum á þetta, og sá hann það einnig. Sáum við kálfinn ganga niður eftir Höfðanum og hverfa þar. Vissum við þar enga von neins náttúrulegs kálfs með þessum lit." segir í örnefnaskrá
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Egilsá, 3

SK-222:025 varða A 497610 N 547841

Varða SK-222:025, horft til ANA.

Varða er um 150 m norðaustur af tóft SK-222:013 og rétt ofan við vegarslóða sem liggur að Borgargerði um 150 m sunnan við Norðurá. Varðan er tæpum 20 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan stendur ofan á melhól umkringdum þýfðu túni sem hallar aðeins til norðurs.
Grjóthlaðin varða sem er um 1 m í þvermál og 0,5 m á hæð. Steinarnir eru meðalstórir og vaxnir skófum.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

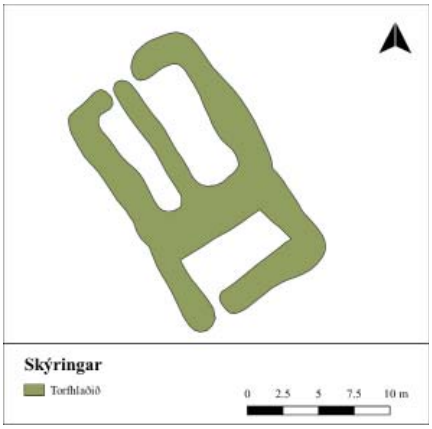
SK-223 Borgargerði

1560: Skiptabréf á eignum Þorleifs Grímssonar og Gríms, sonar hans."Jtem skiptu vær Hallottu Þorleifsdottur j sinn arf jordina Silfrastadi fyrir .j c. Hvndruta. ... Borgargerdi .xij c.." DI XIII, 521.
12 hdr 1695, 1713 með Gullreit. Bændaeign. Selfjall hefur verið selt frá jörðinni og er nytjað frá Úlfsstöðum - JBS III, 31. Það er austurhluti jarðarinnar.
1840:"Borgargerði, 10 hndr. ... ." SSS, 99.
1713: "Engjanefnur, sem voru, hafa leirskriður tekið og víða grandað landinu." JÁM IX, 155.
1840:"... heyskaparlítið." SSS, 99.
1919: Tún 2,1 ha.

SK-223:005 *Húsagil* tóft beitarhús A 500788 N 550073
"Borgargerðisland takmarkast að framan af svonefndu Skriðugili. Alllangt þar fyrir utan er Húsagil, lítið klettagil skammt suður og upp af beitarhúsunum, sem standa þar út og niður við Norðurá." segir í örnefnaskrá. Beitarhúsatóftin er 20 m sunnan við bakka Norðurár, á höfða eða nesi, sem gengur út á eyrarnar milli Fremri-Kota og Skriðugilsskriðu. Tóftin er um 210 m norðvestur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 og um 20 m sunnan við námu BAN-16.
Á lágu nesi sem gengur út á áreyrar. Yst á nesinu er valllendi í kringum tóftina en strax ofan við hana tekur við mjög blaut mýri. Ofar og framan við Húsagil og allt fram að Gulreit er gróskumikið graslendi, votlent á köflum. Utan við Fremra-Selgil er hinsvegar lítið sem ekkert graslendi á löngum kafla.
Stór tvískipt fjárhús með hlöðu aftan við, alls um 17 m á lengd og 11 m á breidd. Garðar sjást ekki í húsunum.

Tóft SK-223:005, horft til norðurs.

Uppmæling af tóft SK-223:005.

Tóftin er grjóthlaðin og standa hleðslur enn mjög vel í hlöðunni, allt að 7 umför og 1,7 m á hæð, en eru miklu lægri í fjárhúsunum, 1-2 umför þar sem á annaðborð sést í grjót. Hvergi sjást dyr milli fjárhúsa og hlöðu heldur er þar rammger veggur, en dyr eru vestast á suðurlangvegg hlöðunnar. Fast sunnan við tóftina eru vel grónar bungur og hvompur sem gætu verið eldri leifar sbr. 006.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Borgargerði, 1

SK-223:006 *Vík* heimild um býli A 500807 N 550085
"Gömlu munnmæli herma, að eyðibýlið Vík, eða Vik hafi til forna verið skammt sunnan við beitarhúsin, en litlar rústir held ég, sjáist þar." segir í örnefnaskrá. Austur frá beitarhúsunum gengur vel vallgróinn höfði um 70 m út á Norðuráreyrar. Á honum gera hafa verið tóftir þó ekki sjáist þær nú. Næst beitarhúsunum 005 eru hvompur og bungur sem gætu verið eldri byggingaleifar. Svæðið er um 210 m norðvestur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 og fast sunnan við námu BAN-16.
Kafloðinn grasmói á árbakka en mýrlendi ofanvið.
Bungurnar ná um 15 m austur frá beitarhúsunum og mynda hvirfingu um laut eða bolla. Samanber örnefnið Selgil, virðist sem sel hafi verið á þessum stað í eina tíð og þá ekki útilokað að býi hafi verið þar líka. Hitt er svo óvíst hvort hugmyndin um býlið Vík í Norðurárdal sé raunverulega byggð á gömlum munnmælum eða hvort að um er að ræða mistúlkun á máldaga Víðvallakirkju frá 1318 þar sem fram kemur að kirkjan eigi jörðina Vík - en ekki hvar hún var. Árni Bjarnason á Uppsölum kannst ekki við rústir aðrar en beitarhúsin. Guðmundur L. Friðfinnson á Egilsá telur að rústir Víkur hafi verið miklu austar, í landi Krókárgerðis, en þar á bakkanum út frá bænum sá hann tóftaleifar um 1970 og var þær þá farið að brjóta af. Engar mannvirkjaleifar sjást þar nú lengur.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Borgargerði, 1

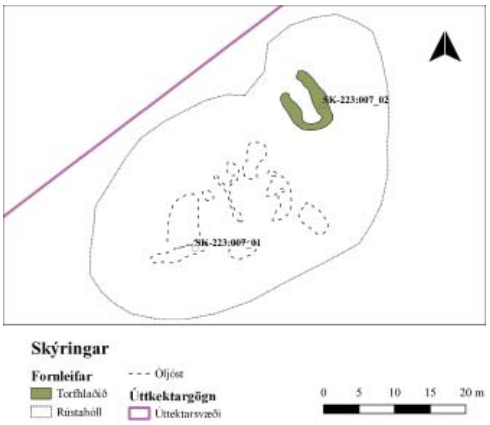
SK-223:007_1 *Þorbrandshaugur* þúst legstaður A 500755 N 549945
"Þorbrandshaugur er lítill hóll skammt út og upp af beitarhúsum; þar á Þorbrandur örrekur landnámsmaður að vera heygður; á hól þessum eru nú rústir af litlum kindakofa [007_2," segir í örnefnaskrá. Hóllinn er um 120 m sunnan af beitarhúsum 005 og um 100 m suðaustur af bakka Norðurár. Hóllinn var aftur skráður við vettvangsúttekt Blöndulínu 2020 og er hann 130 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Hringlaga náttúrulegur hóll, flatur að ofan. Hann er umflotinn af mjög blautri mýri.
Hóllinn er líklega náttúrulegur. Hann er um 50x30 m á stærð, snýr norðaustur-suðvestur og er um 0,8 m á hæð. Hrútakofi (007_2) var byggður inn í austurhlið hólsins, norðanmegin og sjást leifar hans. Uppi á hólnum eru reglulegar dældir sem sennilega eru mannaverk og gætu verið heystæði eða jafnvel leifar af tóftum. Rof er í sumum dældunum og eru þær að jafnaði 4-8 m á lengd

Þúst SK-223:007_1, horft til norðausturs.

og 2-3 m á breidd og um 0,2-0,4 m djúpar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Borgargerði, 1

SK-223:007_2 tóft fjárhús A 500772 N 549964
Tóft hrútakofans er 9 x 6 m að stærð, snýr NNV-SSA og með dyr á norðurgafli. Utanmál veggja er mjög ógreinilegt en innanmálið er skýrt. Hæð veggja er um 0,3 m. Ekkert grjót sést í veggjum.

Uppmæling af tóft SK-223:007_2.

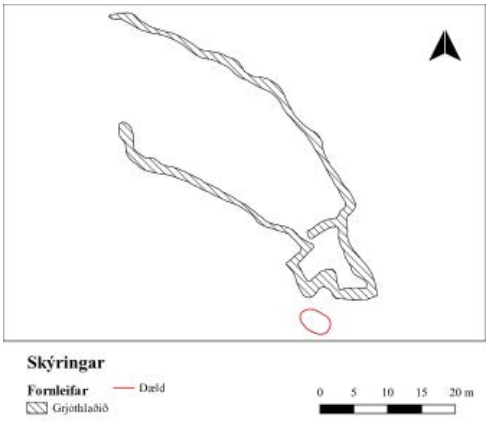

Tóft SK-223:007_2, horft til norðvesturs.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-223:008 *Selgil* örnefni sel
"Rétt utan við beitarhúsin er Fremra-Selgil, næsta gil þar utan við er Ytra-Selgil." segir í örnefnaskrá. Selgilin eru utan við gróðurlendið þar sem beitarhúsin SK-223:005 og Þorbrandshaugur SK-223:007 eru. Engar tóftir eru í námunda við þau og gróður lítill, en hlíðarnar eru mun brattari við gilin heldur en framan við.
Sennilegast er að gilin séu kennd við sel sem hefur verið þar sem beitarhúsin SK-223:005 eru nú.
Hættumat: engin hætta
Heimildir: Ö-Borgargerði, 1

SK-223:009 *Stekkurinn* hleðsla stekkur A 499394 N 548964

Uppmæling af stekk SK-223:009.

"Stekkjargil er alllangt fyrir utan Ytra-Selgil; milli þeirra gilja uppi eru svonefndar Borgir, sem eru grashjallar með klettabeltum framan í. Utan í Stekkjargilsskriðunni er Stekkurinn; þar er nú fjárrétt." segir í örnefnaskrá. Stekkurinn eða réttin er allhátt uppi í hlíðinni, um 180 m sunnan við bakka Norðurár og um 750 m norðaustan við bæ 001. Stekkurinn er um 65 m norðvestur af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Á gróinni skriðu en grjóttaumar og -hrúgur eru þó víða á henni og er réttin hlaðin undir einum slíkum. Í kring eru vallgrónar grundir en ofan við að mestu melar.
Grjóthlaðin rétt með eitt óreglulegt hólf sem hefur mátt skipta niður með trégrindum, um 13 x 10 m að stærð og snýr NV-SA. Dyr eru á norðurvesturvegg undan brekkunni. Þar til beggja handa ganga grjótveggir niður hlíðina og mynda kví að réttardyrum - eystri veggurinn er um 48 m að lengd en sá vestari 34 m. Hæð veggja í réttinni er um 1,6 m en lægri í löngu veggjunum, ekki nema um 0,3 m nyrst í eystri veggnum. Fast ofan við réttina er regluleg dæld sem gæti verið leifar af eldri stekk,
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Borgargerði, 1

SK-223:010 heimild um landamerki A 501887 N 550808
Varða var á vesturbakka gilsins sem skiptir löndum Borgargerðis og Víðivalla (Gulreits), um 50 m ofan við

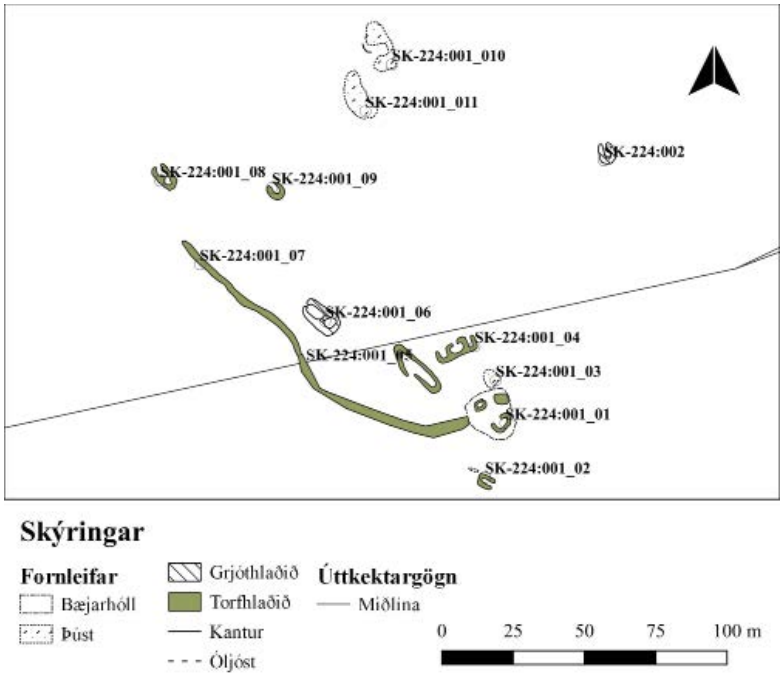
bakka Norðurár. Hún var skáhalt á móts við Stekkjarhöfða í landi Fremri-Kota. Varðan var upphaflega skráð árið 2000, um 10 m norðan við Þjóðveg 1 og tæpum 40 m sunnan við Norðurá. Þá var þar greinileg varða en þegar hún var skráð aftur árið 2008 fannst engin varða. Líklega hvarf hún undir nýtt vegstæði Þjóðvegar 1. Varðan var um 15 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Varðan var á grónum skriðubunka. Um 20 m var frá vörðunni í lækjarfarveginn í gilinu.
Engin varða er lengur á þessum stað eins og fyrr segir. Þegar varðan var skráð árið 2000 var henni lýst svo: "Hálfhrunin varða hlaðin úr stóru grjóti. Um 3 umför standa, illa þó. Nokkuð öruggt má telja að þetta sé landamerkjavarða, og hefur hún verið sett upp til að merkja sjónhendingu úr gilkjaftinum."
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

SK-224 Krákugerði

20 hdr að fornu en aðeins 10 hdr eftir að Hálfdánartunga var byggð. Jörðin heyrði undir Silfrastaði. "Silfrastaðaafrétt fylgdi Silfrastöðum, en árið 1895 seldi Steingrímur á Silfrastöðum afréttina upprekstrarfélagi Akrahrepps með eyðijörðunum Hálfdánartungum og Krókárgerði." Í eyði síðan 1898. JBS III, 28, 31

SK-224:001_1 *Krókárgerði* bæjarhóll býli A 503692 N 551187

"Krókárgerði var í byggð fram undir síðustu aldamót. Bærinn stóð í smáhalli utan við Króká, og sjást rústir hans enn," segir í örnefnaskrá. Krókárgerði er um 250 m vestan við Króká, og er allhár hólrani á milli bæjarstæðisins og Krókárgils. Tryggi Emilsson gekk framhjá bænum árið 1919: "Þegar ég kom að Krókárgerði sem var löngu komið í eyði [...]. Lengi stundar sat ég á rofvegg að sjá vel í kringum mig [...] og hvergi hef ég komið á eyðibýli sem býr yfir slíku seiðmagni [...]. Bærinn er um 400 m sunnan við Norðurá, efst í túni sem nær allhátt upp í hlíðina. Bærinn hefur lítið sem ekkert verið raskað og þar sést skýr bæjarhóll með bæjartóftum. Bæjarhóllinn er um 34 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Í túninu eru 11 fornleifar á svæði sem er 170 x 60 m að stærð og snýr ANA-VSV.

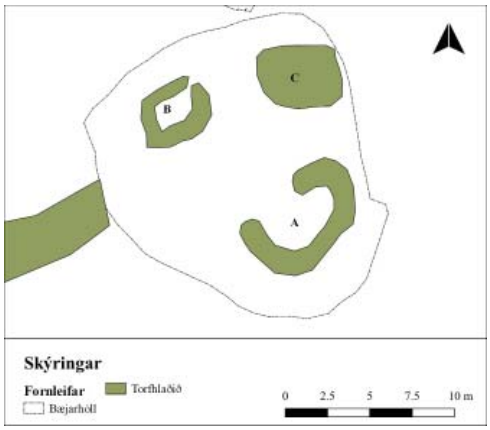
Uppmæling af minjum í heimatúni Krákugerðis SK-224:001.

Túnið er þríhyrndur valllendisrimi sem liggur upp í brekkuna milli malarhóla og endar í kverk þar sem tveir lækir koma saman. Sameinaður rennur lækur sá er austan við túnið en dæld er einnig milli túnsins og brekkunnar vestan við, sem setur túninu skýr mörk. Mörk túnsins í norður eru síst skýr en þar rennur það saman við þýfðan grasmóa skammt norðan við neðstu útihúsin og nær hann niður á árbakkann. Rimi gengur þó alllangt niður með læknum að austan. Túnið er slétt á pörtum einkum austast meðfram læknum en norðar og vestar er það smáþýft. Stórþýfi er í túnjaðrinum vestanmegin. Gróðurlendi er lítið í landi Krókárgerðis, mest grasmóar í fjallshlíðum en þó er mjög grösugt engi með bökkum Norðurár í vesturhluta landareignarninnar, en ekki er það stórt.
Bæjarhóll 001_1 er 20 x 15 m að stærð og snýr h.u.b. norður-suður. Bæjartóftin er 11 x 7 m að stærð og snýr eins. Veggir eru grjóthlaðnir, 0,3 m á hæð. Vegna mikils gróðurs er ekki hægt að sjá umför í þeim þótt víða glitta í stæðilegt grjót. Bæjartóftin er heldur óglögg en virðist hafa haft eitt hús (A) fremst, með bæjardyr í miðju og göng inn úr þeim. Það er 4 x 3 m að innanmáli. Göng eru úr því til norðurs sem legið hafa til baðstofu innst en úr þeim hefur verið gengið í tvö hús sitt til hvorrar handar milli baðstofu og framhúsa. Vestara framhúsið (B) hefur haft eigin dyr fram á hlað. Það er 2 x 2 m að innanmáli . Eystri framhúsið (C) er að hverfa undir gróður

og sést sem 5 x 3 m stór þúst sem rís 0,2 m hærra en umhverfið. Ekki er skýrt tóftarlag á þústinni þótt ytri brúnir hennar séu skýrar.

Tóft SK-224:001_1, horft til norðurs.

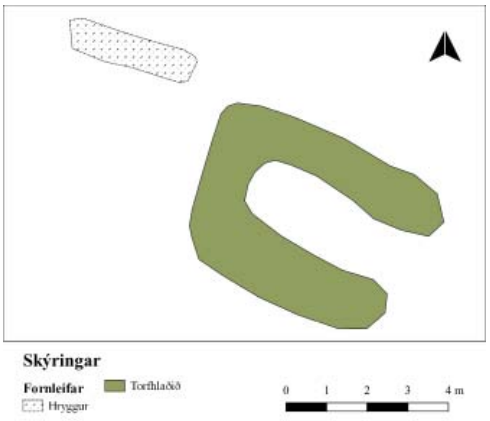
Uppmæling af Krákugerði SK-224:001_1

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Silfrastaðaafrétt, 5; TE:Tryggvi Emilsson. Fátækt fólk, 272

SK-224:001_2 tóft útihús A 503685 N 551168
Efst (syðst), raunar rétt utan við sjálft túnið, um 20 m SSV við bæjarhól 1 er lítil útihúsatóft 001_2. Hún er um 52 m sunnan við miðlínu Blöndulínu 2020. Hún er 5 x 4 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Ekki er hlaðin veggur á tóftinni til suðausturs - í átt til fjalls. Veggir eru hlaðnir úr stæðilegu grjóti og sjást 1-2 umför í hleðslum sem er 0,4-0,5 m á hæð. Rétt norðvestan við útihúsið sést óljóst í 0,5 m breiðan hrygg. Hann liggur norðvestur-suðaustur og er um 5 m á lengd. Þar sem ummerkin eru óljós var hryggnum ekki gefið sérstakt númer.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Minjar SK-224:001_1 og 2, horft til SSV.

Uppmæling af tóft SK-224:001_2.

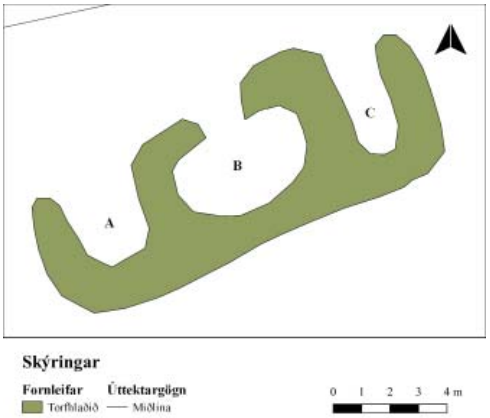
SK-224:001_3 öskuhaugur A 503689 N 551202
Þúst 001_3 er um 5 m norðan við bæ 1. Hún er um 20 m sunnan við miðlínu Blöndulínu 2020. Hún er fremur lítil og lág, 6 x 6 m að stærð og rís 0,3 m hærra en umhverfið. Hún er mjög gróin og með aflíðandi hlíðar. Hún sker sig úr umhverfinu vegna þéttari gróðurs. Mögulega er þetta leifar af öskuhaugi bæjarins.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-224:001_4 tóft útihús A 503677 N 551212
Greinileg útihúsatóft 001_4 er um 20 m NNV við bæjarhól 001_1 og rúmum 10 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Hún er þrískipt og ílöng, 15 x 6 m að stærð. Tóftin snýr NNV-SSA. Veggir eru torf og grjóthlaðnir, 0,4 m á hæð. Ekki sér í umför vegna mikils gróðurs. Hólf A er vestast. Það er 3,5 x 3,5 m að innanmáli. Ekki er hlaðinn veggur á norðurhlið hólfsins. Hólf B er 2 m austan við A. Það er stærsta hólf tóftarinnar, 5 x 3 m að innanmáli og snýr eins og tóftin. Op er fyrir miðri norðurhlið þess. Hólf C er austast. Það er 2 x 1 m að innanmálli og snýr norður-suður. Miðað við lögun er hólf A og C líklega heytóftir og hólf B

verið útihús.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

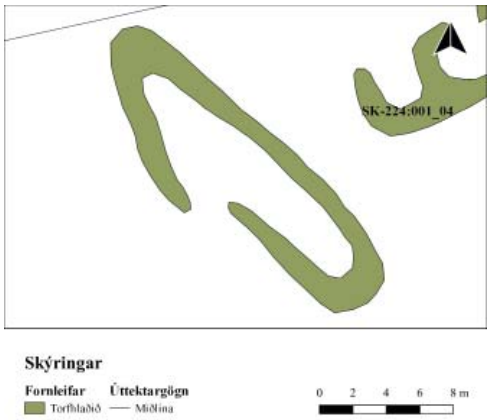
Yfirlitsmynd af tóftum SK-223:001_4, 5 og 6, horft til vesturs.

Uppmæling af tóft SK-224:001_4.

SK-224:001_5 tóft útihús A 503660 N 551203

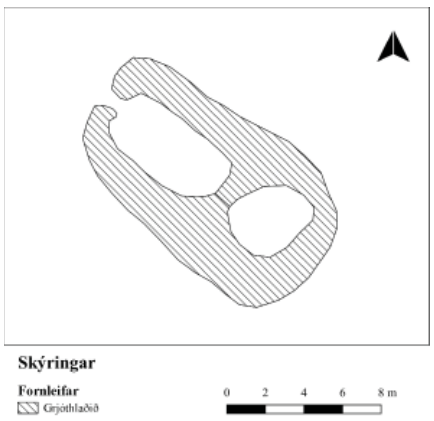
Sigin útihúsatóft 005_5 er við vesturtúnjaðar heimatúnsins, um 25 m norðvestan við bæjarhól 001_1 og um 5 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Hún er nokkuð óglögg, er 20 x 6 m að stærð og snýr norðavestur-suðaustur. Hún er einföld og fremur óregluleg í laginu, mögulega eru þetta tvær tóftir sem hafa runnið saman. Veggir eru torfhlaðnir og á kafi í grasi, 0,1-0,3 m á hæð, greinilegastir til suðurs. Op er á tóftinni fyrir miðri vesturhlið tóftarinnar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Uppmæling af tóft SK-224:001_5.

SK-224:001_6 tóft fjárhús A 503629 N 551223

Greinileg fjárhústóft 001_6 er um 70 m norðvestan við bæjarhól 001_1 og rúmum 7 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu. Tóftin er tvöföld, 14 x 7 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Veggir eru grjóthlaðnir, 0,5 m á hæð en vegna gróðurs sést ekki í umför þótt víða glitti í stæðilegt hleðslugrjót. Sjálft fjárhúsið (hólf A) er norðvestar. Það er 6,5 x 3,5 m að innanmáli og snýr eins og tóftin. Op er fyrir miðri norðvesturhlið hólfsins. Hlaðan (hólf B) er að baki. Hún er 3 x 3 m að innanmáli og 0,4 m djúp.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

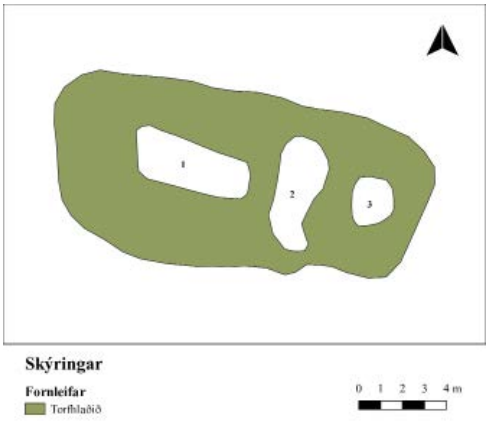
Uppmæling af tóft SK-224:005_6.

SK-224:001_7 garðlag túngarður A 503617 N 551217

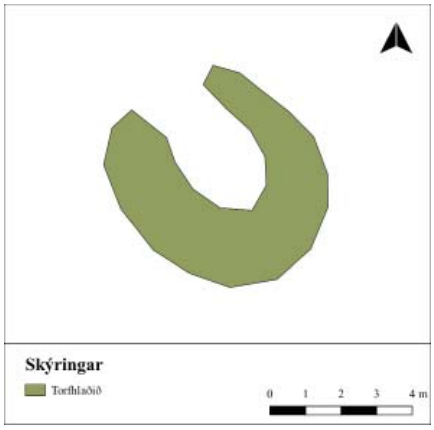
Túngarður 001_7 sést afmarka suðvesturhluta túnsins en líklega hefur hann afmarkað allar hliðar þess. Garðurinn

liggur þvert (0m) yfir miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Garðurinn er torfhlaðinn og sést á um 120 m löngum kafla. Garðurinn liggur nálega norðvestur-suðaustur. Hann er 1,5-2 m breiður og 0,4 m hár. Norðurhluti hans er mjög óljós en hann verður skýrari því sunnar sem dregið er.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

SK-224:001_8 tóft útihús A 503571 N 551272
Útihúsartóft 001_8 er á norðvesturhluta túnsins, um 140 m norðvestan við bæjarhól 001_1 og um 70 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Tóftin er tvöföld, 9 x 5 m að stærð og snýr VSV-ANA. Veggir eru torf- og grjóthlaðnir. Þeir eru signir, 0,4 m á hæð og vegna gróðurs er ekki hægt að sjá umför. Op er á tóftinni til norðurs. Innangegnt er á milli hólfa. Hólfin eru jafnstór, 3,5 x 2 m að innanmáli og snúa eins og tóftin.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Uppmæling af tóft SK-224:001_8.

Uppmæling af tóft SK-224:001_9.

SK-224:001_9 tóft útihús A 503610 N 551269
Lítil og einföld útihústatóft er um 105 m NNV við bæjarhól 001_1 og um 57 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Tóftin er 6 x 5 m að stærð og torfhlaðin. Veggir eru signir, 0,3 m á hæð og ekki er hlaðinn veggur til norðurs. Tóftin er byggð ofan á náttúrulegan hól sem að hluta er líklega uppsafnaðar mannvistarleifar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-224:001_10 þúst fjárhús A 503652 N 551312

Þústir SK-224:001_10 og 11, horft til vesturs.

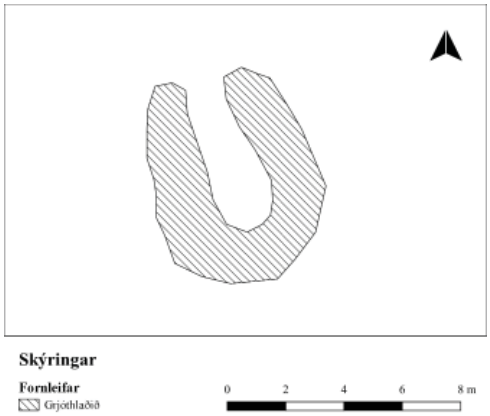
Mjög gróin og óljós þúst er um 125 m NNA við bæ 1 og rúmum 86 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.. Þústin var öll á kafi í grasi þegar skrásetjari var á vettvangi haustið 2020 Tóftin sást betur þegar staðurinn var skráður árið 2000, þá var henni lýst svo: «...er fjárhústóft með hlöðu aftan við neðst í túninu austanmegin og liggur vírgirðing yfir hana (J) Sú tóft er með garða og hefur verið lítill kofi til hliðar við fjárhúsið vestanmegin.”Aðeins sást þar 16 x 5 m stór þúst sem snýr austur-vestur og rís 0,5 m hærra en umhverfið.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-224:001_11 þúst útihús A 503638 N 551309
Þúst er norðarlega innan túns, um 110 m NNA við bæ 1. Þústin er aflöng, 15 x 6 m að stærð og snýr austur-vestur. Hún er 0,5 m á hæð og með grónar og aflíðandi hlíðar. Hún sker sig úr umhverfinu vegna þéttari og grænni gróðurs. Sennilegast er að hús hafi staðið á þessum stað en ekki er vitað hvaða hlutverki það gegndi annað en að líklegast er að það hafi verið útihús.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-224:002 tóft rétt A 503727 N 551279
Tóft er rétt austan við túnið í Krókárgerði, um 100 m norðvestan við bæ 001 og rúmum 115 m austan við

Rétt SK-224:002, horft til suðurs.

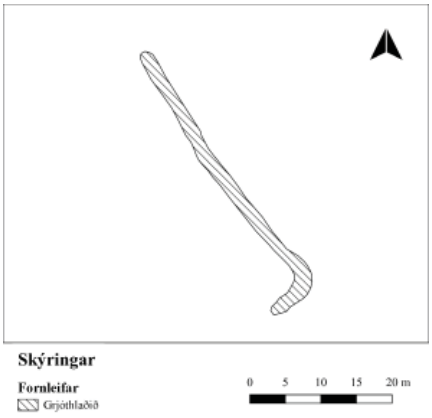
Uppmæling af rétt SK-224:002.

útihús 001 9. Tóftin er rúmum 46 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Rétt vestan við tóftina er lækur sem hefur líklega afmarkað austurhluta tún bæjarins.
Tóftin er ofarlega á gróðursnauðum melhól. Grasmóar eru ofan við en flagmór neðan við.
Tóftin er einföld og grjóthlaðin, 7 x 6 m að stærð og snýr norður-suður. Veggir eru 0,3 m á hæð og aðeins neðsta umfarið af stæðillegu mosagrónu grjóti sést. Ekki er hlaðinn veggur til norðurs. Ekki er ljóst hvert hlutverk tóftarinnar var, mögulega einhvers konar aðhald fyrir skepnur.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-224:003 garðlag landamerki A 502746 N 551061
Grjóthlaðinn landamerkjagarður skiptir löndum milli Gulreits (SK-202b), Víðivalla (SK-202), og Krókárgerðis. Garðurinn er um 940 m vestan við bæ 001 og rúmum 30 m sunnan við þjóðveg 1. Garðurinn er rúmum 20 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Garðurinn liggur upp lynggróinn mel. Fast vestan við hefur áin

GArðlag SK-224:003, horft til SSA.

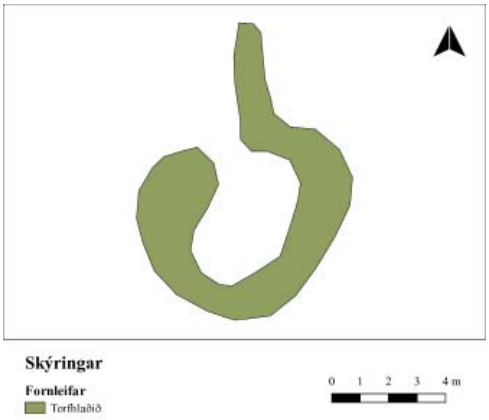
Uppmæling af garðlagi SK-224:003.

grafið djúpan og breiðan farveg niður í melinn.
Garðurinn er grjóthlaðinn og L-laga. Hann sést á um 40 m löngum kafla. Garðurinn er um 0,5-1 m breiður og aðeins neðsta umfarið sést. Mesta hæð er 0,5 m á norðurhluta garðsins en suðurhluti hans er útflattur, 0,1-0,2 m á hæð.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

SK-224:005 tóft rétt A 503071 N 551136
Mjög greinileg tóft er um 620 m vestan við bæ 001 og tæpum 40 m sunnan við Þjóðveg 1. Tóftin er rúmum 45 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Tóftin er í grónum hvammi sem afmarkaður er af gróðursnauðum melhólum.
Tóftin er einföld og er 6 x 6 m að stærð og nánast hringlaga. Hún er torf- og grjóthlaðin og sjá má 1-3 umför í

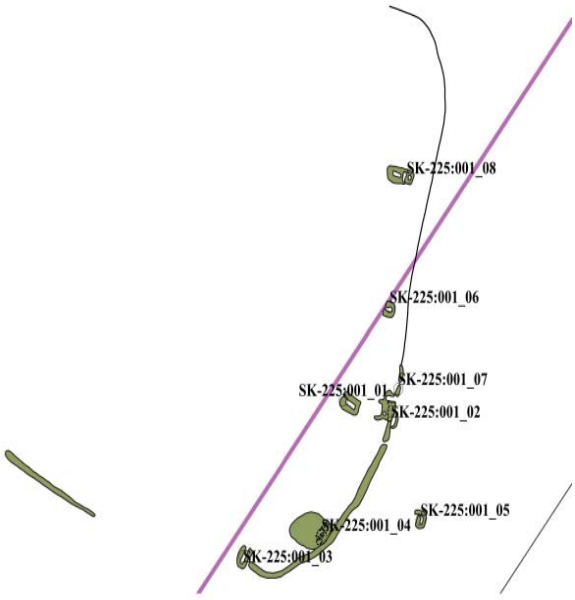
Rétt SK-224:005, horft til norðurs.

Uppmæling af tóft SK-224:005.

veggjum sem eru 0,5 m á hæð. Botn tóftarinnar er sléttur. Op er á tóftinni til norðurs og lítill aðrekstargarður. Ekki er ljóst um hlutverk tóftarinnar, líklega er þetta aðhald fyrir skepnur, mögulega rétt.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-225 Hálfdánartungur- Silfrastaðaafréttur

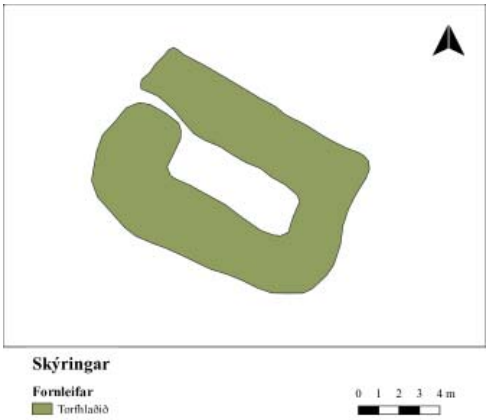
Uppdráttur af minjum SK-225:001, innan heimaúns Hálfdánartungna.

1713: "Fornt eyðiból, hefur ekki bygt verið í manna minni ... munnmæli segja að það kallað hafi verið X hdr ..." JÁM IX, 153.
Getið sem kotbýlis í Ljósvetninga sögu - ÍF X, 47-49.
1188 galt Guðmundur dýri "lönd tvö fyrir vestan heiði. Annað heitir í Hálfdanartungu en annað að Uppsölum hið næsta Silfrastöðum." í vígsbætur eftir Hrafn Brandsson - Guðmundar saga dýra, Sturl, 133.
"En líklegt má þykja, að jörð þessi hafi verið í ábúð á fyrri öldum. Í Ljósvetninga sögu er getið ábúðar þar og ekki þó virðulega. - Jörðin er komin í ábúð um 1750, en fór aftur í eyði fyrir 1780. - Þegar jörðin byggðist aftur 1813 var hún ekki metin til dýrleika en metin með Silfrastöðum, en eftir 1861 var jörðin kölluð 5 hundr. að dýrleika. Sami eigandi mun alltaf hafa verið að Silfrastöðum og Hálfdánartungum, voru því Hálfdánartungur leigujörð, og búendur á Silfrastöðum munu oftast hafa haft umráðarétt jarðarinnar." Hálfdanartungur fóru í eyði 1876. "Afrjetti á jörðin [Silfrastaðir] tvo, annan hálfa Öxnadalsheiði vestanverða, en í það eiga aðrar jarðir ítök, sem síðar mun getið verða. Annan hálfa Hörgárdalsheiði vestan- eður sunnanverða; geldfjár og lamba uppreksur hafa Blönduhlíðarmenn í afrjett þennan, annaðhvort fyrir toll til ábúanda á Silfrastöðum eður hann eftir gefur þeim tollinn fyrir góðvilja. ... Sama upprekstur og með sömu kostum brúkar Norðurárdalur og bygðin austari Jökulsá allt fram að Merkigili." JÁM IX, 151.
"Silfrastaðaafrétt fylgdi Silfrastöðum, en árið 1895 seldi Steingrímur á Silfrastöðum afréttina upprekstrarfélagi Akrahrepps með eyðijörðunum Hálfdánartungum og Krókárgerði." JBS III, 28.
1318: "Kyrckia a myklabæ j Blonduhlijd. ä ... afriett j nordrärdal." DI II, 461.
1395 átti Miklabæjarkirkja sem þá var orðin staður " hrijs a auxnadalsheydi. fra fiallsenda fyrer ofuann reydgotur. og framm til Griothryggs til motz vid vijdivollu. kross land halft fyrer framann valagilsä. og til Seliadalsar. nautarekstur j millum krakuär og kalldbaksar. millum reydslugils og griotär." - DI III, 565-566

SK-225:001_1 *Hálfdánartungur* bæjarhóll bústaður A 505754 N 553493
1713: “Fornt eyðiból, hefur ekki bygt verið í manna minni, þó eru hjer ljós byggíngamerki og girðíngar miklar so sem á stórjörðu; veit þetta land til afrjettarins, sem liggur á Hörgárdalsheiði, liggur til Silfrastaða, er það talið og meint með þeim afrjettum, sem áður er skrifaður á Hörgárdalsheiði, munnmæli segja að það kallað hafi verið X hdr land, hefur nú ábúandinn á Krákugerði frjálsa beit og slægjur á þessum Hálfdanartúngum. Byggja mætti hjer aftur með stórkostnaði, ef ekki bannaði vetrarríki, en fyrir því óttast menn að ekki mundi hjer bygð haldast og atla það hafi þessa jörð eyðilagt.” “Spölkorn innan við búna á Norðurá stendur á sléttum grundum gangnamannakofi, þar sem fyrr var fremsta býlið í dalnum, Hálfdanartungur.” segir í örnefnaskrá. “Í bakaleiðinni stansaði ég um stund og tyllti mér á tóttarbrot þar sem áður fyrrs stóð bærinn Hálfdánartungur en þar í túnstæðinu var gangnamannakofi,» segir í bókinni Fátækt fólk. Þar þótti reimt. “Af Hálfdánartungum er það að segja að þar var búið um aldir fram en 1878 fór jörðin í eyði og lagðist þá undir afrétt blöndhlíðinga,” segir í sömu bók. Í Byggðarsögu Skagafjarðar er fjallað ítarlega um býlið og minjarnar á svæðinu. Hálfdánartungur eru austan við Norðurá, um 1,8 km norður af þjóðvegi 1. Gamla þjóðleiðin liggur vestan árinnar en göngubrú er yfir ána um 550 m suðvestur af Hálfdánartungum. Á svæðinu sjást sjö tóftir auk túngarðs og ná þær yfir svæði sem er um 300 x 260 m að stærð. Tóftirnar eru allar vestantil, innan áhrifasvæðisins en túngarðurinn nær niður að ánni. Grasi vaxin aflíðandi hlíð er niður að ánni en grýtt fjallshlíð ofan við bæinn. Litlar lækjarsprænur renna víða niður hlíðina.

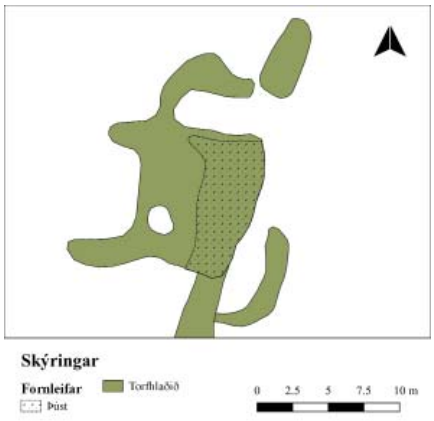
Tóft SK-225:001_1, horft til suðvesturs.

Uppmæling af tóft SK-225:001_1.

Tóft 001_1 er nokkuð miðsvæðis á svæðinu, um 20 m vestan við túngarð 001_7 og 130 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Ítarlega bæjarlýsingu má finna í Byggðarsögu Skagafjarðar frá síðustu ábúendaskiptum 1875. Þar er talað um að bæjarhús séu enn sæmilega stæðileg og skiptast í baðstofu, eldhús og búr. Veggir góðir að innan sem utan og þak gott. Árið 1922 var byggður gagnamannkofi ofan í bæjarrústina. Staðurinn var heimsóttur 2020 við úttekt Blöndulínu. Tóftin er hlaðin úr torfi og grjóti, snýr norðvestur-suðaustur, er um 13 x 9 m stór og skiptist í eitt hólf. Á norðvesturvegg er op inn í tóftina en það er orðið nokkuð óskýrt og mikið af grjóti hefur hrunið inn í opið. Veggir eru signir en skýrir og eru 1-2 m á breidd. Hæð veggja er frá 0,3-0,7 metrar að innanmáli og eru hæstir til vesturs og lægstir til austurs. Innanmál tóftarinnar er orðið þýft og óskýrt. Í Byggðarsögu Skagfirðinga er gagnamannakofanum lýst og er þar talað um að hann hafi rúmað 16 menn og hesta þeirra en aðeins ein fjöl skildi þar á milli. Þetta er stæðlegasta tóftin á svæðinu og er af gangnamannakofanum. Bygging hans hefur raskað bæjartóftinni en ekki er hægt að greina bæjarhól undir tóftinni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM IX, 153; Ö-Silfrastaðaafrétt, 3; TE:Tryggvi Emilsson. Fátækt fólk, 271-272. Byggðasaga Skagafjarðar - III. bindi, 436.

SK-225:001_2 þúst bústaður A 505778 N 553499
Í Byggðarsögu Skagfirðinga er fjallað um tóftarsvæði nokkrum metrum ofan (austan) við bæjarrúst 001_1 og að það sé að öllum líkindum eldri bæjartóft. Ekki er hægt að vita með vissu hvort þúst 001_2 sé í raun eldri bæjartóft en það er líklegt. Hún er 10 m austan við tóft 1 og er fast vestan við túngarð 001_7. Hún er 10 x 14 m á stærð, um 0,4 m á hæð og snýr norður-suður. Þústin er óregluleg í laginu en utanmál hennar er nokkuð skýrt. Þústin hækkar nokkuð austast, er grasigróin og þýfð. Greina má dæld eða innanmál hólfs suðvestarlega í henni. Einnig mótar fyrir öðru hólfi norðar og virðist það opnaðst til austurs.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Uppmæling af tóft SK-225:001_2.

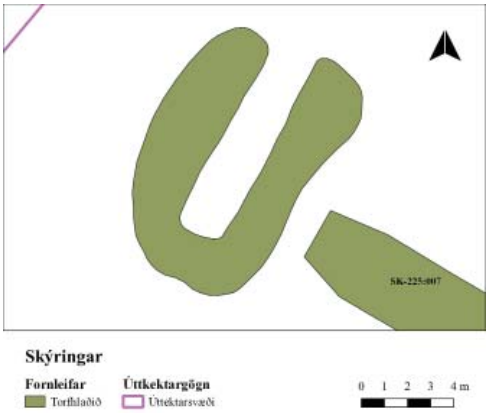

Tóft SK-225:001_2, horft til vesturs.

Heimildir: JÁM IX, 153; Ö-Silfrastaðaafrétt, 3; TE:Tryggvi Emilsson. Fátækt fólk, 271-272. Byggðasaga Skagafjarðar - III. bindi, 436

SK-225:001_3 tóft útihús A 505681 N 553419

Tóft 001_3 er um 136 m VNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Tóftin er suðvestast á svæðinu, um 93 m suðvestur af tóft 001_1. Hún er um 11,5 x 7 m að stærð og snýr NA-SV. Eitt hólf sést í tóftinni, með op til NA. Tóftin er grasi vaxin en grjót sést á stöku stað í veggjum að innanverðu fremst í tóftinni. Veggir eru víðast 1,5-2 m breiðir og um 0,50 m háir.

Uppmæling af tóft SK-225:001_3.

Tóft SK-225:001_3, horft til suðvesturs.

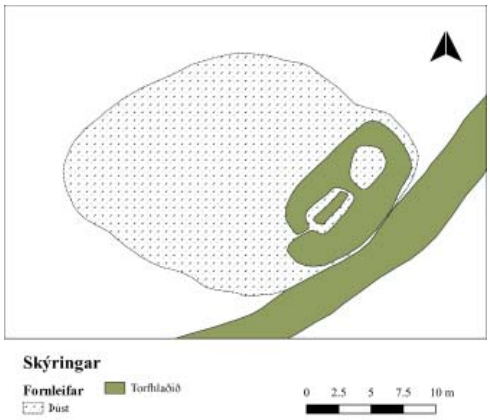
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM IX, 153; Ö-Silfrastaðaafrétt, 3; TE:Tryggvi Emilsson. Fátækt fólk, 271-272

SK-225:001_4 tóft fjárhús A 505732 N 553430

Tóft 001_4 er fjárhús. Þau eru um 105 m VNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020, um 58 m suður af

Tóft SK-225:001_4, horft til suðvesturs.

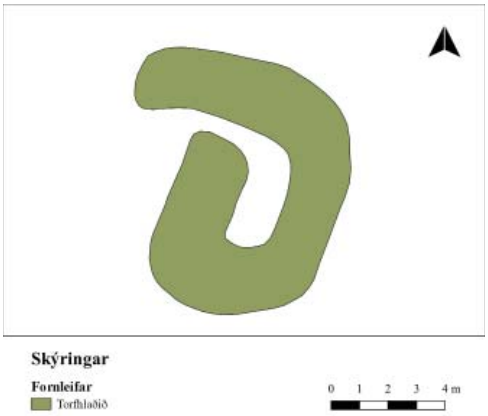
Uppmæling af tóft SK-225:001_4.

tóft 001_1 og er fast vestan við túngarð 001_7. Hún stendur austantil á hól sem er um 2 m hár að vestanverðu. Tóftin er um 12 x 6,5 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Breidd veggja er víðast um 1,5 m og hæð 0,3-0,4 m. Fjárhús er í suðvesturhluta, og vottar fyrir opi til suðvesturs. Grjóthlaðinn garði er í fjárhúsinu, rúmir 3 m á lengd og 70 cm á breidd. Hlaða er í norðausturhluta. Tóftin er töluvert gengin í þúfur, einkum norðantil en grjót sést í veggjum að innanverðu á stöku stað.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM IX, 153; Ö-Silfrastaðaafrétt, 3; TE:Tryggvi Emilsson. Fátækt fólk, 271-272

SK-225:001_5 tóft útihús A 505796 N 553438
Tóft 001_5 er um 60 m VNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Tóftin er utan túns, um 35 m utan (austan) við túngarð 001_7 og um 63 m suðaustan við bæ 001_1. Tóftin snýr NNA-SSV, um 9 m á lengd og

SK-225:001_5, horft til VSV.

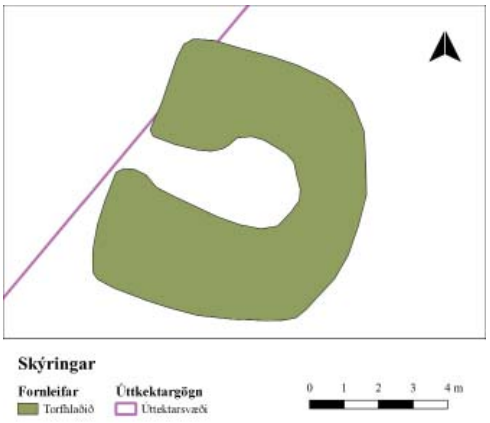
Uppmæling af tóft SK-225:001_5.

víðast 6 m á breidd en NNA-veggur virðist ná aðeins lengra til vesturs og er alls tæplega 8 m langur. Tóftin er einföld og er op inn í hana nyrst á VNV-hlið. Tóftin er töluvert gengin í þúfur og grjót sést ekki í veggjum. Breidd veggja er um 2 m og hæð 0,4 m.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM IX, 153; Ö-Silfrastaðaafrétt, 3; TE:Tryggvi Emilsson. Fátækt fólk, 271-272

SK-225:001_6 tóft útihús A 505776 N 553545
Tóft 001_6 er um 143 m VNV af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Tóftin er um 45 m norðvestur af bæ 001. Hún er einföld, um 8 x 7 m að stærð og snýr ASA-VNV. Op er líklega á miðri VNV-hlið. Tóftin er upphlaðin, um 0,4 m á hæð að utanverðu en aðeins um

Tóft SK-225:001_6, horft til suðausturs.

Uppmæling af tóft SK-225:001_6.

0,2 m að innan. VNV-hlið er hlaðin með köntuðu grjóti, 30-45 cm í þvermál.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: JÁM IX, 153; Ö-Silfrastaðaafrétt, 3; TE:Tryggvi Emilsson. Fátækt fólk, 271-272

SK-225:001_7 garðlag túngarður A 505782 N 553504
Túngarður er meðfram heimatúninu til ASA og SSV. Vestast er garðurinn um 100 m VNV af miðlínu

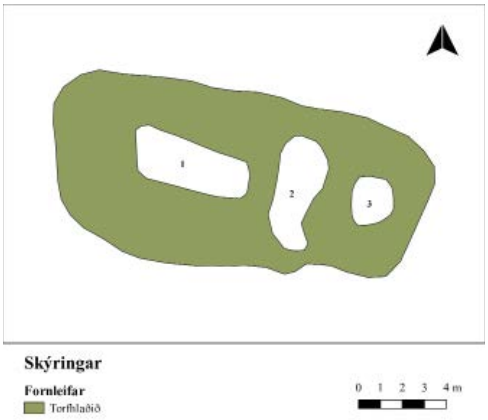
Túngarður SK-225:001_7, horft til norðausturs.

úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 og um leið næst henni. Á vettvangi sást hann nyrst um 33 m norðaustur af bæ 01_1. Garðurinn liggur þaðan um 145 m til SSV en er rofin á tveimur stöðum af lækjum sem renna niður hlíðina sitt hvoru megin við tóft 001_2. Hann sést svo aftur um 120 m VNV og heldur þaðan áfram rúma 66 m að Norðurá og hefur áin rofið af enda garðsins. Garðurinn er mjög hlaupinn í þúfur og er hæstur 0,4-0,5 m austantil en er um 0,2 m hár nær ánni. Á loftmynd má óljóst sjá marka áfram fyrir garðinum á ASA-hlið um 175 m til NNA og sveigir hann þaðan um 32 m til VNV en hverfur þar. Rétt sunnan við þúst 2 er óljóst veggjarbrot sem myndar litla tóft sem er áföst túngarðinum, utan túns. Veggurinn er 7 m langur og 1,5 m breiður og liggur norður-suður. Mögulega hafa verið kvíar eða rétt utan heimatúnsins.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-225:001_8 tóft fjárhús A 505787 N 553610
Tóft 001_8 er nyrst á tóftarsvæðinu, 110 m NNA við tóft 001_1 og 190 m norðvestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Tóftinni er lýst í Byggðarsögu Skagfirðinga, sem þrískiptri tóft og ókennileg, um 7 m breið og 14 metra löng, snýr upp og niður. Við skráningarúttekt Blöndulínu 2020 var tóftin mæld upp. Hún er 17 x 8 m á stærð, snýr nálega austur-vestur og skiptist í þrjú hólf. Hólf 1 er vestast, og er um 5,5 x 2 m á stærð og snýr

Tóft SK-225:001_8, horft til vesturs.

Uppmæling af tóft SK-225:001_8.

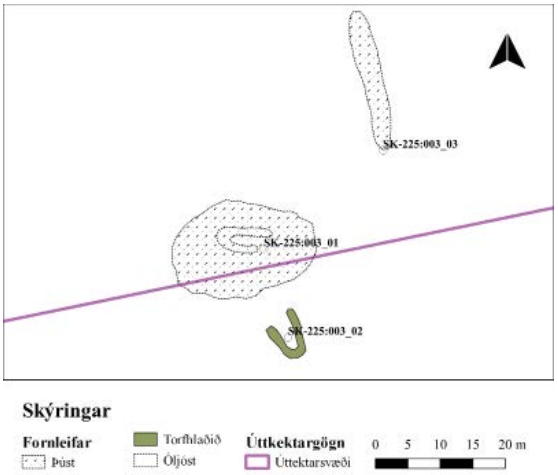
austur-vestur. Hólf 2 er í miðjunni, er um 5 x 2 m á stærð og snýr norður-suður. Hólf 3 er austast, og er nokkuð hringlaga, um 2 m í þvermál. Engin op eru sjáanleg á milli hólfanna en innanmál þeirra er nokkuð skýrt. Hæð veggja að utanmáli eru frá 0,3-0,6 m, hæst að norðan og vestan verðu. Tóftin er hlaðin úr torfi- og grjóti og er grasivaxin og sigin. Líklegt er að tóftin hafi verið fjárhús eða beitarhús.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Byggðasaga Skagafjarðar - III. bindi, 437

SK-225:003_1 þúst beitarhús A 505882 N 551655
"Í Hornsporði sést fyrir tóft. Jón hefur heyrt gamlar sagnir um, að búið hafi verið í Hálfdánartungum á Öxnadalsheiði lengi fram eftir og beitarhús hafi verið þaðan bæði í Horni og Skógarhlíð.» segir í athugasemdum og viðbótum við örnefnaskrá. Þjóðvegurinn kemur austur með Krókánni um Skógarhlíð, þar er lyng og fjallgróður og mjög veðursælt, segir í örnefnaskrá. Tóft er framarlega í Skógarhlíð á Öxnadalsheiði, um 1,8 km sunnan við bæ 001 og rúmum 160 m vestan við kuml 004. Staðurinn var áður skráður árið 2000 og sást þá þrískipt tóft. Við skráningu 2020 fékkst önnur mynd af staðnum. Þar sést aðeins greinilegur rústahóll. Sú lýsing sem hér fylgir sú sem gerð var þegar tóftirnar voru mældar upp 2020. Á þessum stað er þúst (003_1), tóft (003_2) og garðlag (003_3) á svæði sem er 55 x 40 m að stærð og snýr nálega austur-vestur. Fornleifarnar eru um 140 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu.
Tóftin er á nefi sem gengur út í um 30 m djúpt gljúfur. Vel gróið er í kringum tóftina og er valllendismói á stalli

neðst í fjallshlíðinni ofan við tóftina og nær hann yfir 5-6 ha svæði. Nafnið Skógarhlíð bendir til að móarnir og fjallshlíðarnar ofan við hafi áður verið skógi vaxið.

Beitarhús SK-225:003_1, horft til suðurs.

Uppdráttur af minjum SK-225:003.

Þústin er 22 x 13 m að stærð og snýr h.u.b. austur-vestur. Þústin er með nokkuð aflíðandi og grónar hlíðar en skarpar brúnir. Á þessum stað hefur líklega verið náttúrulegur hóll sem byggt hefur verið á. Svæðið er allt á kafi í grasi og ekki sér skýrt í dældir eða önnur ummerki um tóftir á hólnum. Mjög sennilega leynist talsverðar mannvistarleifar undir sverði. Staðnum var lýst svo árið 2000: "Þrískipt tóft, 15x5 m, en afhýsi eða eldri bygging gengur undan suðurlangvegg um 3 m til suðurs. Þar er skýrt horn vestast en veggurinn verður svo fljótlega óglöggur eftir því sem austar dregur. Dyr eru hvergi greinilegar. Tóftin er vel gróin og stendur allhátt einsog eldri byggingarstig geti verið undir. Það er sennilega hrein ágiskun að þessi tóft sé beitarhús og raunar ekki fullvíst að átt sé við hana í lýsingunni."
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Silfrastaðaafrétt ath og viðb, 1; Ö-Silfrastaðaafrétt, 4

SK-225:003_2 tóft heygarður A 505855 N 551641
Sigin og torfhlaðin heytóft er um 10 m sunnan við þúst 003_1. Tóftin er einföld, 6 x 4 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Veggir eru 0,2-0,3 m á hæð, greinilegastir til vesturs. Ekki er hlaðinn veggur á norðurhlið tóftarinnar.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

SK-225:003_3 garðlag túngarður A 505900 N 551670
Garðlag er um 30 m norðaustan við þúst 003_1. Garðurinn sést sem afgerandi hryggur sem liggur norður-suður á um 20 m kafla. Hann er 1-1,5 m breiður og 0,1-0,3 m hár. Til norðurs hverfur hann rétt sunnan við Þjóðveg 1.

Túngarður SK-225:003_3, horft til norðausturs.

Þúst SK-225:003_2, horft til SSA.

Garðurinn hefur líklega náð lengra til norðurs. Mögulega er þetta túngarður sem hefur afmarkað tún fyrir þúst 1 og tóft 2.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

SK-225:004 kuml legstaður A 506050 N 551667

Árið 1962 gróf Kristján Eldjárn upp kuml á Öxnadalsheiði. Á móts við þar sem Króká og Heiðará koma saman gengur höfði út í gilið að norðan. Hann heitir Skógarnef. Á bakkanum, utan við þar sem höfðinn gengur lengst til suðurs er lítill melur, hálfgróinn og efst á honum tvær steinsetningar í röð. Þær eru um 15 m frá gilbrúninni. Kumlið er rúmum 150 m austan við beitarhús 003 og 160 m sunnan við miðlínu Blöndulínu 3, utan áhrifasvæðis.

Kuml SK-225:004, horft til suðurs.

Á hálfgrónum mel skammt frá djúpu gili. Ofan við er vel gróinn grasmói og fjallshlíðin beint ofan við er einnig vel gróin. Til norðurs er breiður stallur meðfram gilinu með valllendi og mýrateygingum, en austan við þennan stað sleppir undirlendinu alveg. Hin forna leið um Öxnadalsheiði hefur á þessum slóðum legið á svipuðum stað og núverandi þjóðvegur, uppi undir fjallsrótum, a.m.k. 100 m frá kumlinu.

Vestar er 2x1 m steinsetning og 0,4 m austan við hana önnur minni, 1,5x0,7 m og snúa báðar austur-vestur, sú austari þó heldur meira VNV-ASA. Báðar eru úr fremur litlu grjóti (15-20 sm). Um 15 m suðaustan við, úti á nefinu sem skagar fram í gilið, er stór regluleg þúfa (á henni mælingahæll) sem gæti verið mannaverk. Um 30 m ofan við kumlið er breið gróin bunga sem mögulega er mannvirkjaleifar. Uppi á henni er regluleg dæld, 5x3 m að stærð með op til suðurs. Ekki er það þó ótvírætt mannaverk. Steinsetningarnar eru sennilega kumlið sem Kristján Eldjárn gróf upp og hefur hann þá raðað steinunum aftur í upprunalegt horf. Hann lýsir fundinum svo: "Snemma sumars 1962 hringdi Ingólfur Nikódemusson á Sauðárkróki til Þjóðminjasafns og skýrði frá því, að hann hefði orðið var við mannsbein og hrossbein á blásnum mel uppi á Öxnadalsheiði. Mikil ferðalög lágu þá fyrir starfsmönnum safnsins, og gafst ekki tími til að rannsaka fundinn fyrr en seint í september. Þá var ég á eftirlitsferð um Norðurland og notaði tækifærið til að koma við á þessum stað. Rannsakaði ég fundarstaðinn dagana 20. og 21. sept. Fyrri daginn voru með mér nokkra stund þeir Ingólfur Nikódemusson og Stefán Jónsson fræðimaður á Höskuldsstöðum (2. mynd), en annars vann ég einn að rannsókninni. Reyndist þarna vera kuml konu og hests frá heiðnum tíma."

Hættumat: engin hætta

Heimildir: KE: Árbók 1965, 13-18

SK-225:011 gata leið A 510684 N 563623

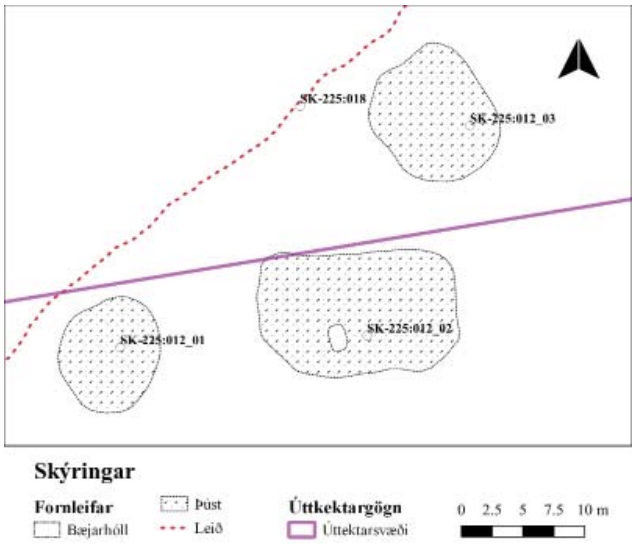
SK-225:011, horft til suðvesturs.

Í örnefnaskrá segir: «Heiðará fellur til suðvesturs og myndar Norðurá ásamt Horná og Miðdsalsá. Norðan hennar heita Hörgárdalsheiðartungur, venjulega aðeins nefndar Tungur, en kallaðar Hörgárdalstungur í landamerkjalýsingu. Sunnan árinnar er Hörgárdalsheiði. Farið er upp á heiðina vestan frá um brattar melbungur, og er hún þar í um 400 m hæð yfir sjó. Stutt þar fyrir innan sníður djúpt gljúfur, Illagil, sundur hlíðina þvera. Er það vond leið og stórgrýtt, en framan við liggja götuslóðar, víðast með ánni, um mela, giljadrög og lyngi vaxnar lautir og gróðurgeirar." Leiðin er merkt inn á Uppdrátt Íslands frá 1923, þar sem hún liggur frá Krákugerði yfir Hörgárdalsheiðina til norðurs og kemur niður í Hörgárdalinn og sameinast þar annarri leið sem

liggur þvert á þessa. Hún liggur ýmist þvert yfir miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 eða 20-100 m frá henni.
Leiðin liggur yfir fjölbreytt landslag, mela og móa, gil, mýrlendi, lyngbrekkur og kjarrlendi. Hún sést illa í mýrlendinu en sést helst þar sem þurt er og minni gróður.
Leiðin sést á nokkrum köflum yfir Hörgárdalsheiðina og sést oftast sem einn eða fleiri mjóir kindastígar, grónir eða ógrónir.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Silfrastaðaafrétt, 3

SK-225:012_1 *Selfjall* þúst sel A 510986 N 552383

"Heiðará fellur til suðvesturs og myndar Norðurá ásamt Horná og Miðdsalsá. Norðan hennar heita Hörgárdalsheiðartungur, venjulega aðeins nefndar Tungur, en kallaðar Hörgárdalstungur í landamerkjalýsingu. Sunnan árinnar er Hörgárdalsheiði. Farið er upp á heiðina vestan frá um brattar melbungur, og er hún þar í um 400 m hæð yfir sjó. Stutt þar fyrir innan sníður djúpt gljúfur, Illagil, sundur hlíðina þvera. Er það vond leið og stórgrýtt, en framan við liggja götuslóðar, víðast með ánni, um mela, giljadrög og lyngi vaxnar lautir og gróðurgeirar. Selfjall heitir fjallið ofan við þetta. ... Selfjall er milli Hörgárdalsheiðar og Öxnadals ..." segir í örnefnaskrá. Síðar segir: "Sagnir eru um býli á Öxnadasheiði, Grjótá og Selgrundir, og einnig um grafreit frá því í heiðni." Örnefnakort Árna Bjarnasonar. Selfjall er helst talið draga nafn af seli sem hefur verið uppi á Öxnadalsheiði. Þar heita Selgrundir framan við Klif og að Grjótá. Tóftabunga er á valllendisgrund vestast á Selgrundum, um 400 m vestan við Grjótá og um 200 m ofan við núverandi þjóðveg. Tóftirnar eru um 30 m ofan við gamla malarveginn, en eldgömul rudd gata (018) liggur fast ofan við tóftirnar, í fjallsrótum. Ein tóft (012_1) og tvær þústir (012_2 og 3) eru milli tveggja lækja og ná yfir svæði sem er um 42 x 22 m að stærð og snýr norðaustur-suðvestur. Tóft 1 er um 140 norður af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.

Uppmælingar af seli SK-225:012.

Valllendisblettur undir fjallshlíð. Neðan við eru mýrar en síðan eyrar meðfram Grjótá og Heiðará.
Rústir þessar eru mjög óglöggar. Vestast er lítil tóft 012_1, um 7 x 7 m að stærð, ekki skýr en þó greinilegust af þeim sem þarna eru, stendur hærra og er grænni og unglegri en hinar. Hún er fast á lækjarbakka.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Silfrastaðaafrétt, 3; Örnefnakort Árna Bjarnasonar.

SK-225:012_2 þúst sel A 511006 N 552384

Þúst 012_2 er um 140 norður af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Um 10 m austan við tóft 012_1 er aflangur þúfnarimi, um 20 x 8 m, sem þó hefur enga húslögun. Séð ofanfrá er þó skýr brún í móanum. Um 2 x 1 m hola hefur verið grafin í vesturendann á þessum rima. Hún er um 0,5 m djúp og sér í grjót í sverðinum. Sigríður Sigurðardóttir í Glaumbæ mun hafa verið þar að verki.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Silfrastaðaafrétt, 3; Örnefnakort Árna Bjarnasonar.

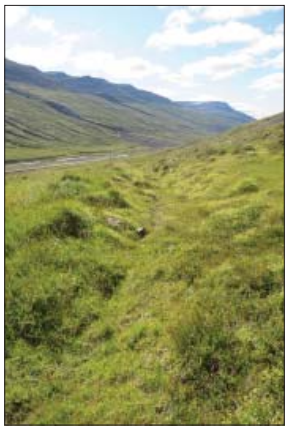

Minjar SK-225:012, horft til vesturs.

SK-225:012_3 þúst sel A 511015 N 552401
Valllendisblettur undir fjallshlíð. Neðan við eru mýrar en síðan eyrar meðfram Grjótá og Heiðará.
Þúst 012_3 er um 155 norður af miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Þriðja tóftin gæti verið norðaustan við norðausturhorn rimans - þar er þúfnakragi, um 10 x 9 m að stærð.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Silfrastaðaafrétt, 3; Örnefnakort Árna Bjarnasonar.

SK-225:014 *Hálfdánartungur* heimild
"Í bakaleiðinni stansaði ég um stund og tyllti mér á tóttarbrot þar sem áður fyrrs stóð bærinn Hálfdánartungur en þar í túnstæðinu var gangnamannakofi." Segir í bókinni Fátækt fólk eftir Tryggva Emilsson.
Þjóðsaga: Á fyrstu öldum Íslandsbyggðar kvað Hálfdán bóndi í Hálfdánartungum fastan óvætt við jarðfastan stein og sagði að þar yrði hann að dúsa næstu níu mannsaldra. Níu öldum síðar urðu gangnamenn varir við að hundar ýlfruðu auk furðulegur þytur heyrðist utan gangnakofans. Þegar út var komið um morguninn voru allir hestar horfnir, höfðu hlaupið út um víðan völl í ofsahræðslu. Var uppvakningum kennt um, þessa nótt hefði hann losnað úr fjötrunum." SKOÐA TILVÍSUN. Ekki er vitað hvar jarðfasti steinninn var en líklega nærri bæ 001.
Heimildir: TE:Tryggvi Emilsson. Fátækt fólk, 271

SK-225:018 vegur leið A 511001 N 552403

Vegur SK-225:018, horft til suðvesturs.

Rudd gata liggur í fjallsrótum, fast ofan við tóftir 012, að gamla þjóðveginum um 135 m ofan (norðan) við núverandi þjóðveg. Vestari endi leiðarinnar er um 66 m norðan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 en austari endi er um 170 m frá miðlínunni. Hugsanlega er hér um eldri leið yfir Öxnadalsheiði að ræða.
Valllendisblettir eru undir fjallshlíðinni. Neðan við eru mýrar en síðan eyrar meðfram Grjótá og Heiðará.
Vatn hefur runnið um götuna ofan við tóftirnar og er hún mjög djúpt grafin á kafla, allt að 2 m. Svæðið var fyrst heimsótt árið 2000 en var skoðað aftur 2020. Leiðin sést á alls um 255 m löngum kafla og er um 1,5-2 m á breidd þar sem hún er breiðust. Hún sveigist norðaustur-suðvestur, og endar við gamla þjóðveginn norðaustantil en fjarar smám saman út á suðvesturenda.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-225:019 þúst óþekkt A 504930 N 552250
Suðaustan við Norðurá er ógreinileg tóft. Hún er 1,5 km SSV við Hálfdánatungur 001 og 35 m suðaustan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 3. Þústin er í gróinni fjallshlíð og sker sig lítt frá nánasta umhverfi.
Grasigróin fjallshlíð sem er aflíðandi til norðvesturs niður að Norðurá.
Tóftin snýr norðaustur-suðvestur. Hún er 4,5x3,2 m á stærð og líklega er op til norðausturs. Suðausturveggur sést nokkuð vel og er um 0,2 m á hæð en lítið mótar fyrir innra byrði nema á stöku stað. Tóftin er mosagróin, sigin og en sé tekið mið af staðsetningu er um beitarhús að ræða.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Varða SK-225:020, horft til austurs.

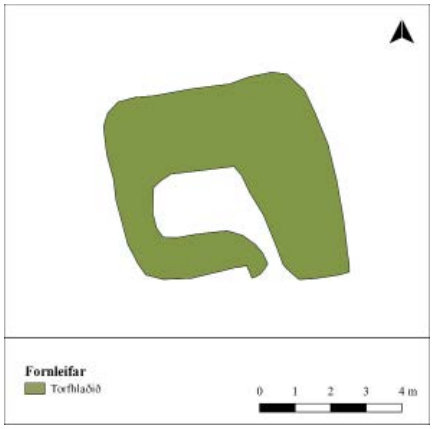
SK-225:020 varða óþekkt
A 505711 N 551678
Í Skógarhlíð um 170 m vestan við tóft 003 er hrunin varða. Hún er 15 m neðan (sunnan) við eldri veginn og um 50 m ofan (norðan) við gilbrún Krókár. Varðan var skráð aftur við vettvangsútekt Blöndulínu 2020 og er hún 90 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðisins.
Á lynggrónum skriðutaumi, valllendi í kring en gamalt vegstæði ofan við og núverandi vegur þar ofan við.
Varðan er því sem næst þríhyrnd að grunnfleti, 2 umför. Hún er 0,3 m á hæð og nærri alveg hrunin. Hún er á hringlaga þúst sem er um 4 m í þvermál. Hún er líklega

náttúruleg en ekki er hægt að útiloka að hún sé manngerð. Langhlið snýr norðvestur-suðaustur.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-225:021 tóft óþekkt A 505583 N 551559
Í Skógarhlíð, rúmum 300 m vestan við tóft 003 og 173 m suðvestan við vörðu 014 er ungleg tóft á barmi Krókárgils. Tóftin er 175 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðisins og er 25 m utan við úttektarsvæðið.
Á gilbrún. Ofan við er valllendi upp að vegi.

Tóft SK-225:021, horft til vesturs.

Uppmæling af tóft SK-225:021.

Tóftin er 6 x 5,8 m að utanmáli og hefur dyr á suðurvegg, niður í gilið. Hún er grafin inn í gilbrún og er norðurveggur um 1,5 m hár að innanverðu en sléttur við jörðu að utan. Grjóthleðslur sjást í norður,- austur- og suðurveggjum og eru þrjú umför í suðurvegg að innaverðu en eitt í hinum. Spýtnabrak í kring bendir til að stutt sé síðan þessi tóft var undir þaki.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

SK-225:022 gata vað A 497522 N 547711
Vað er á ánni 7,5 km norðaustan við Hálfdánatungur og 140 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Vaðið sést ágætlega og götur liggja að ánni. Bakkar eru lágir.
Hættumat: engin hætta

SK-641 Fornleifar á fl. 1 jörð

SK-641:001 gata leið A 469532 N 552746
"Vestan lækjarins [Klittnalækjarins], gegnt Grensbrekku, er Ferðamannaflá; þar um liggja götur, sem greinast vestur að Eiríksstöðum og Leifsstöðum," segir í örnefnaskrá. Göturnar sjást til dæmis um 170 m norðaustan við vörður HV-292:022. Leiðin þverar úttektarsvæði Blöndulínu 2020 á tveimur stöðum og liggur þar á milli 15-60 m frá mörkum svæðisins. Leiðin liggur yfir lönd Valabjarga SK-087 og Eiríksstaða HV-292. Leiðin liggur yfir sýslumörk og er skráð á SK-641:001 og HV-701:002.
Göturnar eru greinanlegar frá kofa neðarlega í dalnum í landi Valabjarga og hafa verið ruddar að hluta fyrir fáum árum. Þær liggja yfir holt og hæðir í fremur hrjóstrugu landi.
Leiðin var skoðuð í landi Eiríksstaða. Gata enn vel greinanleg á gróðurlausum mel og er þar um 3-4 m breið og um 0,4 m djúp. Líklegt er að hún sé nærri Ferðamannaflá en heimildamaður kannaðist ekki við þann stað. Gatan liggur SSV-NNA. Staðurinn var fyrst heimsóttur 2008 en var skoðaður aftur árið 2020. Alls er

Leið SK-641:001, horft til NNA.

um 2 km kafli af leiðinni sem liggur innan eða rétt við áhrifasvæði Blöndulínu. Í landi Valabjarga liggur leiðin SSV-NNA en sveigir síðan til VNV í landi Eiríksstaða.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Valabjörg, 1;

SK-651 Fornleifar á fl. 1 jörð

SK-651:001 *Kirkjuvegur* vegur leið A 478499 N 557977

Leið SK-651:001, horft til NNA.

Í örnefnaskrá Kirkjuhóls segir: «Vegur að Kirkjuhóli liggur suður frá Víðimýri eftir Víðimýrarás. Þar voru áður götur sem nefndar voru Kirkjuvegur og lágu áfram suður neðan við túnið í Kolgröf og suður ofan við Álfgeirsvelli og áfram. Sumstaðar var uppbyggður vegur yfir mýrasund. Eftir að Hallur eignast jörðina var lagður þangað bílfær vegur." Þar segir einnig: "Kirkjuvegurinn mun vera yfir þessa tungu (göturnar sjást óglöggt) - og síðan út barminn - nokkru austar en núgildandi heimvegur. Um landamærin milli Kirkjuhóls og Víðidals sýnist Kirkjuvegurinn vera nánast á sömu slóð og núverandi vegur." Í byggðasögu Skagafjarðar segir: "Kirkjuvegur kölluðust göturnar fram Víðimýrarásinn og fer bilvegurinn eftir þeim að hluta. Ásinn náði allt fram að Kirkjuhóli og fer Kirkjuvegurinn þar vestan við Bæjarhólinn [SK-091:001] eða um hann, suðvestur á Gerðið [023] þar sem fjárhúsin [003} á Kirkjuhóli voru fyrrum, heldur áfram suður og upp á efribyggð, neðan túns í Kolgröf og fram fyrir ofan Álfgeirsvelli." Í örnefnaskrá Álfgeirsvalla og Álfheima segir: "Nokkru norðar [en Fosslækur] er Brúarmelur á landamerkjunum og hann mun draga nafn af upphlöðnum vegarspotta norðan merkjanna, þar sem vegur fortíðarinnar, Kirkjuvegur, sést ennþá. Götuslóðinn stefnir suðaustur yfir Fosslækinn og í áttina að íbúðarhúsinu á Álfgeirsvöllum." [...] Brúarsund gengur suður úr Álfgeirsvallaflóa austan við hólinn sem húsin voru og eru á. Þvert yfir það austur-vestur eru greinilegir götuslóðar og þar var upphlaðinn vegur með grjótræsi, svonefnd brú, en þarna var kirkjuleiðin austur yfir á brúninni, en ökuleiðin áfram suður sundið. Þetta var alfaraleið þangað til bílar og bílvegir komu til sögu. [...] Akstursleiðin var gjarnan nefnd Sleðabraut. [...] Neðan við Húsasund er Brúarsund. Torfbrú er (var) yfir sundið yzt, því þar var illt yfirferðar. "Kirkjuvegurinn er merktur inn á uppdrátt Íslands frá árinu 1923 og þar sést að hann liggur frá Víðimýri [SK092] suður að Kirkjuhól, framhjá Kolgröf, Álfgeirsvöllum, Ytra-Vatni, Syðra-Vatni og svo síðast Gilkoti en þar sameinast hann leið í neðri byggð. Kirkjuvegurinn var skoðaður í landi Kirkjuhóls og landi Álfgeirsvalla [SK-651:001]. Ekki eru nein ummerki um hann norðan við tún Kirkjuhóls en hann sést ágætlega sunnan við túnið þar sem hann liggur suður í átt að Kolgröf. Þar liggur hann í miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu.
Vegurinn liggur yfir holt, móa og ræktuð tún en er að mestu leyti horfinn í gróður og undir túnrækt.
Í eldri skráningu á leiðinni frá árinu 2008 segir: «Ekki sást til leiðarinnar á vettvangi en hún mun hafa legið skammt frá landamerkjavörðu SK-091:011, frá norðri til suðurs, þvert á línustæðið. Leiðin sést á loftmynd í landi Kolgrafar." Leiðin var skoðuð aftur árið 2020 í landi Kirkjuhóls. Þar sem hún liggur til norðurs frá bæ 001 yfir varð 010.3 í átt að Víðimýri [SK-092] sést nokkur dæld þar sem vegurinn hefur líklega legið en engin ummerki um veginn sjálfann sjást á þessu svæði né annarsstaðar á leið að Víðimýri, enda hefur hann legið að stórum hluta þar sem núverandi vegur liggur. Hinsvegar sést vegurinn ágætlega sunnan við tún Kirkjuhóls og hægt að rekja hann á loftmynd. Þar er breiður gróðurvana slóði sem liggur yfir holt og móa.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Kirkjuhóll, 2; Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 10-11; BS II, 401

SK-651:002_1 *Kiðaskarð* heimild um leið A 478806 N 545510
Í örnefnaskrá Mælifellsár segir: « Eftir hvamminum [Sellækjarhvammi] liggur vegurinn fram dalinn og rétt sunnan við hvamminn greindist Kiðaskarðsvegur frá honum og lá þar vestur yfir ána. Nú (2002) er búið að færa þau vegamót langt suður í Selflóa." Í örnefnaskrá Mælifellsár 1 segir jafnframt: "Þröskuldur er á sýslumerkjum á milli Skagafjarðar og Húnavatns[sýslu], í Kiðaskarði. Er það klapparhæð fremur lítil og vörðubrot eru á merkjum, gerð af Hjörleifi, er hann var 12 ára barn í hjásetu frá Mælifellsá." Samkvæmt Uppdrætti Íslands

frá 1923 liggur leið frá heimatúni Mælifellsár til suðurs og fer þar yfir Kiðaskarð yfir í Húnavatnssýslu. Leiðin hefur legið eftir vesturbakka Mælifellsár og svo upp Kiðaskarðið.
Hefur legið yfir gróin svæði og grasmóa, mela og móa.
Ekki sjást nein ummerki um leiðina og er hún því að öllu leyti horfin í gróður.
Hættumat: engin hætta
Heimildir: Ö-Mælifell, 18; Ö-Mælifellsá 1, 1; Uppdráttur Íslands 53

SK-651:002_2 vegur samgöngubót A 482404 N 550344

Í landi Mælifellsár (áður Syðri-Mælifellsár SK-123) má sjá ruddan vegarspotta liggja meðfram bökkum Mælifellsár niður að vaði í Vaðhvammi SK-123:020 og upp frá ánni í landi Hvítáreyra (áður Hamarsgerði SK-126) að yngri ruddum vegi 002_3 á sömu leið. Sunnan Efribyggðarvegar sést leiðin á um 800 m löngum kafla en hún er ekki samfelld því rof er á henni vegna vegagerðar og túnræktar. Leiðin var aðeins skoðuð innan úttektarsvæðis Blöndulínu 2020 og í næsta nágrenni við það. Þessar vegabætur eru ekki mjög gamlar og líklegt að þær séu of ungar til þess að geta talist til fornminja út frá aldursákvæði laga um menningarminjar. Aldur þeirra er ekki þekktur og rétt þótti að taka þær með á minjaskrá, enda mikilvægur vitnisburður um sögu samgangna og samgöngubóta á svæðinu.

Vegur SK-651:002_2, horft til norðvesturs.

Vegurinn liggur um gróðursnauða mela og gróin, deiglend svæði á bökkum Mælifellsár.
Vegurinn er víðast 1,5- 2 m á breidd en er orðinn illgreinilegur og yfirgróinn, þar sem hann liggur yfir gróin svæði.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

SK-651:003 *Hrómundarskarð* gata leið A 479800 N 555122

Í örnefnaskrá Álfgeirsvalla og Álfheima segir: «Hrómundarskarð liggur austur-vestur, þvert í gegnum Efribyggðar-fjallgarðinn, eins konar dyr milli héraða eins og Kiðaskarð. [...] Í ævisögu Gísla Konráðssonar, bls. 41, má sjá frásögu um ferð þeirra bræðra, Gísla og Konráðs, um skarðið, enda mun þar fyrrum hafa verið töluvert fjölfarinn vegur." Í örnefnaskrá segir jafnframt: "Sunnan við Moshlíðarhnjúk er Hrómundarskarð. Um skarðið liggja götur, og liggja þær milli Svartárdals og efribyggðar. [...] Eftir Hrómundarskarði mun hafa legið forn alfaraleið milli byggða." Leiðin lá frá Álfgeirsvöllum og lýsingu á því er einnig að finna í örnefnaskrá: «Suður og upp með Álfgeirsvallaánni er Slóðamelur, nefndur svo af götum eftir melnum.» Í byggðasögu Skagafjarðar III segir einnig: "Götur lágu eftir honum [Slóðamel] upp fyrir norðan árgilið og vestur í Hrómundarskarð." Leiðin um Hrómundarskarð er merkt inn á Uppdrátt Íslands frá 1923. Leiðin lá frá tröðum Álfgeirsvalla (117 1) að ánni og upp fjallið á norðurbakka hennar. Götur sjást við árbakkann tæpum 250 m SSV við Álfgeirsvelli (117 1) og rúmum 60 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu.
Árbakkarnir eru grónir og nokkur tré eru á svæðinu.
Göturnar voru mældar upp af loftmynd og sjást ágætlega á 50 m löngum kafla, upp að þúst 026.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar, 5, 12-14; BS III, 510; Uppdráttur Íslands 53

SK-651:004 gata leið A 489917 N 548686

Í örnefnaskrá segir «Suður með Vötnunum eru götur eftir Vatnabörmum, en þar var allfjölfarin leið fyrrum, meðan mest var ferðast á hestum." Leiðin er merkti inn á Uppdrátt Íslands frá 1923 og liggur þar eftir Héraðsvötnum endilöngum, frá Reykjum að Goðdölum. Götupaldar í stefnu norðvestur-suðaustur sjást meðfram bökkum Héraðsvatna á stórum hluta jarðarinnar Litladals. Göturnar liggja meðfram norðvesturjarðri úttektarsvæðis Blöndulínu 2020, um 70 til 190 m frá miðlínu svæðisins.
Meðfram bökkum árinnar eru víða lynggróin holt og mýrarsund milli þeirra.

SK-651:004, horft til suðausturs.

Göturnar sjást á alls um 1,46 km löngum kafla. Þær hverfa í ræktað land til norðvesturs en fjara smám saman út til suðausturs. Á holtum meðfram ánni sjást 10-35 m breiðir götupaldrar. Leiðin er illgreinanlegri í mýrarsundum en þar sést víðast a.m.k. ein skýr gata. Göturnar eru víðast mjóar, 0,2-0,3 m breiðar og 0,3 m djúpar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Litlidalur, 9; Uppdráttur Íslands 1923, 53

SK-651:005 heimild um leið A 489032 N 549563
Í örnefnaskrá Litladals segir: «Fyrir tíma bílvega var þjóðleið um Dalsplássið yfir Héraðsvötnin, er ferðast var á hestum," Gatan er merkt inn á Uppdrátt Íslands frá árinu 1923 og þar sést hún liggja frá þjóðleið SK-651:004, austan við heimatún Litladalskots yfir Héraðsvötn og austan við tún Bólu. Leiðin er 630 m austan við bæ 001 og liggur þvert frá miðlínu úttektkarsvæðis Blöndulínu 202 til austurs.
Sandhólar og sléttur með litlum árfarvegum á milli.
Leiðin var skoðuð í landi Litladalskots en þar sáust ekki nein ummerki um hana yfir Héraðsvötnin og hafa öll ummerki um hana orðið vatnsflauminum að bráð.
Hættumat: engin hætta
Heimildir: Ö-Litlidalur, 9; uppdráttur Íslands 1923, 53

SK-651:006 vegur leið A 477018 N 559509

Vegur SK-651:006, horft til vesturs.

"Fast við póstleiðina að norðan fyrir ofan Víðimýri standa á grjóthól einum beitarhús, sem heita Brekkuhús [005] [...]. Víðimýrará aðskilur lönd milli bæjanna Brekku og Víðimýrar [SK-092], og suður við ána upp undan Víðimýrarbæ heitir, Kirkjubrekka. Hún er allbrött og nokkuð grýtt, og þar liggur póstvegurinn," segir í örnefnaskrá. Vegurinn liggur þvert í gegnum úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Leiðin er um 240 m suðvestan við Brekkuhús SK-088:005 og rúmum 10 m norðvestan við vað SK-088:032 2. Vegurinn er merktur inn á uppdrátt Íslands frá 1923
Vegurinn liggur rétt norðan við Víðimýrará. Vegurinn þræðir gróna árbakka þar sem á skiptast lyng- og mosavaxnir melar og votlendi.
Vegurinn er greinilegur og var honum fylgt á um 300 m löngum kafla innan áhrifasvæðis Blöndulínu 2020. Vegurinn liggur nálega austur-vestur, eftir gilbrún Víðimýrará og er hann 1,5 m breiður malarvegur. Á loftmynd sést hann greinilega halda áfram til beggja átta, utan áhrifasvæðis fyrirhugaðra framkvæmda Blöndulínu.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-brekka, 2; Uppdráttur Íslands 53, Víðimýri

SK-651:007 vegur leið A 480401 N 553663

Vegur SK-651:007, horft til norðurs.

"Eftir Torfholti [SK-118-020] norður suður, sjást leyfar af fyrsta bilveginum eftir Efribyggð. Hann lá út vestan við Svarðarmelana [SK-118:019] norður Torfholtið og síðan upp á Háubrekku og áfram úteftir," segir í örnefnaskrá. Vegurinn er um 20 m austan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Hluti vegarins var kannaðar á vettvangi í landi Ytra-vatns SK-118 árið 2020 í tengslum við Blöndulínu. Vegurinn er líklega á mörkum þess að teljast til fornleifa en var tekinn með í fornleifaskrá þar sem hann er merk heimild um samgöngur í Skagafirði.
Vegurinn liggur gegnum Svartaflóa í landi Ytra-vatn en þar er gamall mýrafláki sem búið er að ræsa fram, rétt norðan við Torfholt.
Vegurinn liggur nálega norður-suður á um 670 m löngum karfla. Hann er 1-2 m breiður, breiðastur til suðurs. Vegurinn er upphlaðinn og rís 0,2-0,5 m frá jörðu. Hann er malarborinn og er víða að hverfa undir mosa, einkum

norðurhluti hans og hvefur rétt norðan við landamerki Ysta-vatns SK-118 og Álfgeirsvalla SK-117.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

SK-651:008 *Efribyggðarleið* gata leið A 476954 N 559594
Efribyggðagötur lágu um alla Efribyggð í Skagafirði. Hluti leiðarinnar var tekin út vegna fornleifaúttektar í tengslum við Blöndulínu 2020. Leiðin var mjög greinileg í landi Brekku SK-088. Djúp og greinilega gata er um 1,7 km suðvestan við Brekkubæ SK-088:001 og rúmum 200 m suðvestan við Brekkuhús SK-088:005. Gatan þverar miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020. Á leiðinni er vað (02) í landi Brekku, við Viðimýrárá.
Í landi Brekku liggur gegnum framræst votlendi rétt austan við Melhóla. Annars staðar er lynggróður og mosi er ríkjandi gróður á svæðinu.
Leiðinni var fylgt á vettvangi á um 300 m löngum kafla í landi Brekku og liggur leiðin h.u.b. norðvestur-suðaustur. Á loftmynd sést að leiðin liggur lengra til norðvesturs, utan áhrifasvæðis framvæmda. Í Brekkulandi sést leiðin sem ein ógróin gata, 0,5 m á breidd og 0,4-0,7 m djúp. Norðvesturhluti götunnar er mjög greinilegur en hún verður ógreinilegri eftir því sem sunnar dregur. Leiðin hverfur við Víðimýrará. Á loftmynd sést hún vel á heldur leiðin áfram til suðausturs, utan árifasvæðis framkvæmda 2020. Mögulega er leið 091:017 hluti af þessari leið frekar heimildir þarf til þess að segja af eða á um það.

Leið SK-651:008, horf til norðausturs.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

SK-651:009 *Skagafjarðarvegur* heimild um leið A 481399 N 557802
Í örnefnaskrá segir: «Þjóðvegurinn, Skagafjarðavegur, liggur þvert í gegnum landareign Saurbæjar ofan við bæinn. Hann liggur eftir Laufásnum, sem næst sem hann er hæstur, og suður af honum og áfram. Meðan vegurinn var lítið uppbyggður var Laufásinn stundum þungfær eða ófær og snjór settist í brekkuna sunnan í ásnum. Nú sest þar lítill snjór, enda vegurinn þarna vel uppbyggður. Fyrrum var aðeins kerruvegur eftir Laufásnum.” Leiðin liggur eftir Laufásnum austanverðum, u.þ.b. í miðri brekku.
Laufás er melás, verður víst mjög forugur í bleytu. Sléttuð tún eru neðan við hann.
Vegurinn sést greinilega og er um 2 m breiður úr mold og smágerðu grjóti. Liggur hann meðfram rafmagnsgirðingu eftir ásnum endilöngum. Er hann líklega bílfær.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Saurbær, 11

SK-651:010 *Götuás* gata leið A 480284 N 553566
“Götuás er uppblásið holt utan og ofan við túnið á Ytra-Vatni og nær ala leið út á merki milli Álfgeirsvalla og Vatns. Eftir því endilöngu eru götuslóðir milli bæjanna. [...] eftir honum [Götuás] lá vegur fortíðarinnar, Kirkjuvegur,” segir í örnefnaskrá. Greinileg leið er á Götuási. Hún er 210 m NNV við bæ SK118:001 og rúmum 60 m sunnan við vörðu SK-118:024. Leiðin er um 127 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2020.
Leiðin liggur ofarlega á Götuási. Þar er mosi ríkjandi. Umhverfis ásinn er grasríkt deiglendi.
Leiðin sést sem ein gróin og grunn gata. Hún er 0,4 m djúp og liggur í nálega beinni línu norður-suður. Hún er greinileg á um 200 m löngum kafla og er 0,5 m breið en víða aðeins 0,2 m breið, einkum á norðurluta hennar.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Ö-Ytra-Vatn, 4;

4.4 Jarðir þar sem ekki fékkst leyfi fyrir vettvangsúttekt

Við vettvangsskráningu sumarið 2020 fékkst ekki leyfi landeigenda til úttektar vegna Blöndulínu á þremur lögbýlum, tveimur í Eyjafirði og einu í Skagafirði. Jarðirnar í Eyjafirði eru innan áhrifasvæðis línukosts C2 og tilheyra sveitarfélaginu Hörgársveit. Ábúandi á Garðshorni EY-265 gaf ekki leyfi til vettvangsúttektar og ekki fékkst leyfi til að ganga um jörðina Hóla EY-231, í sömu sveit, þar sem ekki náðist í landeigendur á meðan á vettvangsvinnu stóð. Fornleifastofnun Íslands vann aðalskráningu fornleifa í Eyjafjarðarsýslu á árunum 1998-2006 og voru báðar jarðirnar í Hörgársveit skráðar sem hluti af þeirri aðalskráningu. Fornleifar í Garðshorni voru skráðar árið 2000 þegar minjar í þáverandi Glæsibæjarhreppi voru skráðar og minjar á Hólum voru skráðar árið 2006 þegar fornleifaskráning var unnin í sveitarfélaginu Hörgárbyggð.[3] Árið 2008 þegar eldri fornleifaúttekt var gerð vegna Blöndulínu fékkst leyfi til þess að deiliskrá áhrifasvæði á báðum jörðunum og litlar sem engar breytingar eru á legu þess nú.[4] Það yfirlit um minjar innan áhrifasvæðis á jörðunum tveimur sem er að finna hér að neðan byggir því á eldri skráningu, bæði aðalskráningu og svo deiliskráningu frá 2008. Sökum þess að ekki fékkst leyfi til að fara um jarðirnar sumarið 2020 var ekki hægt að mæla upp fornleifarnar líkt og gert var annars staðar. Þess í stað voru teikningar af minjunum settar inn í landshnitakerfi (GIS) til að gefa grófa hugmynd um útlit þeirra og staðsetningu.

Í Skagafirði liggja fyrir tveir línukostir um jarðir í Efribyggð í gamla Lýtingsstaðarhreppi. Ekki var gengið yfir efra úttektarsvæðið, línukost B1, í landi jarðarinnar Mælifellsár syðri, einungis hið neðra (sem kallast A1 jarðstrengur). Erfitt er að segja til um hvort að einhverjar fornleifar séu innan áhrifasvæðis línukosts B1 án upplýsinga heimildamanns sem og vettvangsvinnu. Við yfirferð loftmynda fundust engar augljósar minjar innan þessa svæðis. Aðalskráning fornleifa hefur ekki farið fram í Skagafirði með skipulögðum hætti en svæðisskráning (heimildaúttekt) er til yfir þetta svæði. Samkvæmt henni má ætla að 34 fornleifar séu innan landamerkja jarðarinnar. Ekki er hægt að segja neitt um það með vissu hvort minjar séu innan þessa svæðis né heldur hversu margar þær eru. Ef til framkvæmda á þessum línukosti kemur er þörf á deiliskráningu fornminja á þeim kafla sem enn hefur ekki verið kannaður á vettvangi. Minjar innan línukosts (A1 jarðstrengur) eru í fornleifaskrá framar í skýrslunni en þar fékkst leyfi til vettvangsvinnu líkt og áður sagði.

EY-231 Hólar

20 hdr. 1712. Eign biskupstólsins á Hólum.
1461: Í eignarskrá Miklagarðskirkju í Eyjafirði (beint austan við Þverárdal) kemur fram að Þverárdalur sé eign kirkjunnar, þ.e. "Þverardalur heim ath lamba badumegin" og er því ljóst að kirkjan hefur einnig átt það land á dalnum sem síðar tilheyrði Hólum. DI V, 312. Í bréfinu kemur einnig fram að Möðruvellir eiga ítölur í dalnum

3 Elín Ósk Hreiðarsdóttir o.fl, 2001; Elín Ósk Hreiðarsdóttir, 2008
4 Eva K. Dal, 2008

en samkvæmt bréfinu eiga þeir “halfan þridia tog yxna manadar rekstur asaud fra þuera i oxnadal enn þar firir skulu þeir hallda vppi garde firir nedan...” DI V, 313.
1490: Bæjarins er getið í Fornbréfasafni í tólf manna dómi um kæru Odds Sigurðssonar til Björns Ásgrímssonar um að Björn hefði farið með hóp manna á heimili Odds á Hólum og misþyrmt Oddi, og gripið fé af honum DI VI, 699-700.
1510: Geldur Jón Jónsson Gottskalki biskup til fullrar eignar nokkrar jarðir fyrir brot sín og Rögnu Finnbogadóttur, þar á meðal Hóla. DI VIII, 328.
1520: Kemur fram í testamenti Gottskalks Nikulássonar á Hólum að stóllinn eigi Hólajörðina og hafi eignast hana fyrir sakfelli. Hún er þá metin á 20 hdr. DI VIII, 729.
1522: Kemur fram í Miklagarðskirkjumáldaga að kirkjan á enn Þverádal að Lambá beggja vegna Þverár. DI IX, 65-66.
1525: Bæjarins er getið sem eignar Hólastóls í Sigurðarregistri. DI IX, 301.
1550: Jörðin er talin upp sem meðal þeirra eigna Hólastóls sem seldar voru í tíð Jóns Arasonar og hún þá metin á 15 hdr. DI XI, 873.
1556: Til er kaupbréf fyrir jörðina en þá seldi Ásgrímur Einarsson sr. Bjarna Gíslasyni jörðina. DI XIV, 302-303.
“Hólar eiga land frá Þveránni að Engimýri og tilheyrir jörðinni allur vesturkjálki Þverárdals, sem nefnst Hóladalur, og einnig megnið af Hólahólum.” Fornbýlið Torfagerði tilheyrði jörðinni. BE 1990, 508.
Ekki er föst ábúð á jörðinni.
Túnstærð 1917: 3,2 teigar. Sléttað tún 1/4. “Við heimreiðina er skógarreitur.” BE 1990, 508. “Hólar voru allgóð jörð. Oft var þar búið vel og farsællega, og venjulega eirðu bændur þar vel. Túnið var fremur gott og drjúgar slægur uppi á dalnum.” Mannfellirinn mikli, 28.

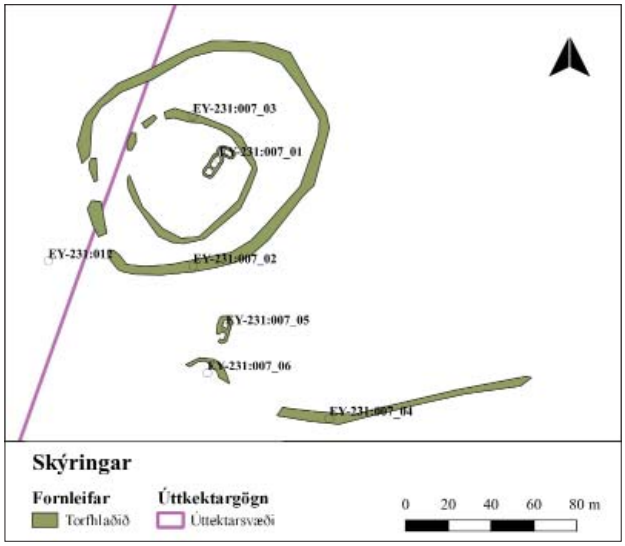
EY-231:007_1 *Hólasel* tóft+garðlag beitarhús A 522717 N 564958

“Yzt í Hálsinum er í Dalsmynninu eru tóftarbrot nefnd Hólasel eða Hólabeitarhús” segir í örnefnaskrá.“ Tóftirnar eru um 560 m suðaustan við bæ 001 en um 250 m innan (SSV) við Þverárgil (Lambá). Á Hólaseli eru talsverðar minjar. Þar er þó aðeins ein skýr tóft 007_1 en auk hennar er a.m.k. tvöfaldur vallargarður (007_2 og 007_3) og mögulegt að þriðja garðlagið 007_4 kunni að tengjast selinu sem og tóft 007_5 á milli ytri vallargarðs 2 og meints garðlags 4. Selið sést vel, milli vallargarðanna tveggja er stæðilegur melhóll með hraunnibbu upp úr toppinum. Umfang vallargarða er mikið og minnir talsvert á býlisrústir fyrri alda. Við úrvinnslu skráningar Blöndulínu 3 árið 2020 fannst aðhald við hólbrún, skammt sunnan við tóft 007_5. Séu allar þessar minjar taldar saman er minjasvæðið um 200 m á kant. Alls eru því sex minjaeiningar sem falla hér undir.

Hólasel EY-231:007, horft til norðurs.

Umhverfis er talsvert flatlendi í halla til norðurs. Tún hafa verið ræktuð í hlíðinni, alveg að minjunum.
Hér hefst lýsingin á einu skýru tóftinni sem er í miðjum innri vallargarðinum. Tóftin er 16 X 8 m að stærð og snýr NNA-SSV. Hún skiptist í a.m.k. þrjú hólf. Syðst er lítið hólf, um 3 X 3 m að innanmáli. Op er á því á miðjum suðurvegg. Norðan við það er annað hólf stærra. Það er 5 X 3 m að innanmáli og op er á miðjum norðurvegg þess. Þriðja hólfið snýr þvert á hin tvö eða nokkurn veginn austur-vestur. Það er 5-6 X 2 m að innanmáli og ekki eru önnur op á því en það sem liggur yfir í miðjuhólfið. Tóftin er á dálítilli hæð sem er 23 X 12 m stór. Talsvert þýft er á henni og má vel vera að þar leynist fleiri hólf og talsverðar mannvistarleifar undir sverði. Engar grjóthleðslur eru í tóftinni.

Uppmæling af Hólaseli EY-231:007.

Hættumat: engin hætta
Heimildir: Ö-Skrið, 124

EY-231:007_2 garðlag túngarður A 522705 N 564908
Ytri vallargarðurinn afmarkar svæði sem er 117 x 98 m stórt og snýr nálega norðaustur-suðvestur. Hann er minnst um 10 m frá þeim innri en mest um 40 m frá. Hann er torfhlaðinn og fremur heillegur nema helst hluti af vesturhlið, þar er rof en mögulega gæti þar einnig hafa verið op. Túngarðurinn er 126 m austan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

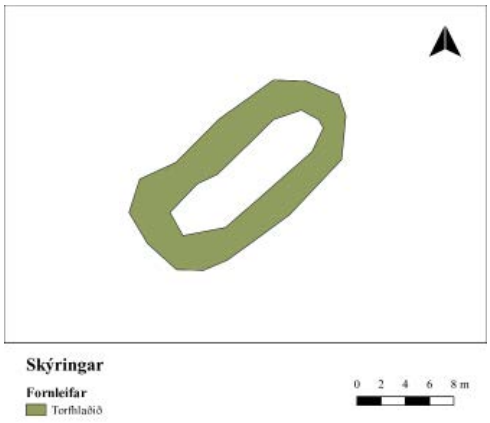
EY-231:007_3 garðlag túngarður A 522705 N 569978
Rústahóllinn sem tóft 1 er á er byggður fast við norðausturhlið innri vallargarðsins. Sá vallargarður afmarkar svæði sem er 62 X 62 m að stærð og snýr norðvestur-suðaustur. Hann er torfhlaðinn, grasi vaxinn og fremur skýr nema á stuttum kafla að NNV þar sem hann er hlaupinn í þúfur. Heillegastur er garðurinn í námunda við tóftina þar sem hann nær 0,4 m hæð. Garðruinn er 150 m austan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-231:020 náma mógrafir A 522449 N 564872
Greinilegar mógrafir eru á hálsinum ofan við bæ 001. Þær eru um 520 m SSA við bæ 001 en um 190 m vestan við Hólasel 007. Grafirnar eru fast vestan við framræst tún og eru 23 m austan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.
Grafirnar eru í deiglendi en vestan við taka við framræst tún. Allt umhverfis er talsvert af melhólum.
Grafirnar eru 55 X 40 m stórar og snýa NNA-SSV. Þær eru vel greinilegar.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-231:024 tóft óþekkt A 522496 N 564793
Tóft er um 80 m sunnan við mógrafir 020 og um 180 m suðvestan við ristu 012. Hún er 32 m austan við miðlínu Blöndulínu 3. Hlutverk hennar er óþekkt.
Tóftin er í smáþýfðum en nokkuð blautum móa ofan (norðvestan) við framræsta mýri og er skurður fast norðvestan við. Tóftin sem er vel gróin og áberandi mikið um elftingu á henni og í kring. Ofan (suðaustan) við tóft eru háir melhólar.
Tóftin er um 12 x 6 m stór og snýr suðvestur-norðaustur. Lag tóftar minnir óljóst á skálatóft en skálar höfðu sveigðar langhliðar og mjókkuðu lítillega til endanna. Tóftin er hinsvegar orðin mjög óskýr og hlaupin í þúfur en líklega hefur verið op í norðausturenda. Mesta hleðsluhæð er um 0,4 m. Ekki sést í grjót í tóftinni.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Tóft EY-231:024, horft til norðurs.

Uppmæling af tóft EY-231:024.

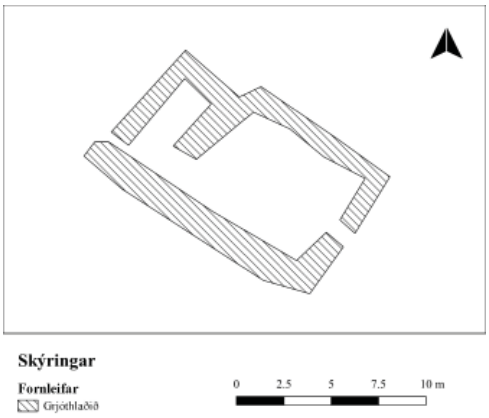
EY-265 Garðshorn

20 hdr. 1712. Hólastólsjörð.
1550: Garðshorn et meðal Hólastólsjarða með 1 kúgildi. DI XI, 867.
1551: Gefinn vitnisburður um að Einar Hafliðason hafi selt Jóni Arasyni undir Hóladómkirkju “iordina Gardshorn i Horgardal i Bæissaar kirkiusokn. fyrir xc. iord sem Einare likade. Enn fyrir halfa þessa iord Gardzhorn lofade biskup Jon lata kenna syne hans Stulla Einarssyne til prestz. Enn medan iord þesse være ecki greidd. lofade

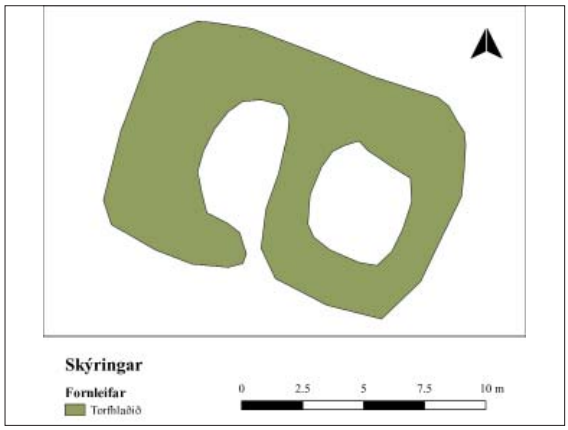
biskupenn Einare. x. aurum a hvoriu are. hafa þetta verid vel. xx. ar sidan þessi giorningur fram for. og hefer Einar optlega hier um talad þessa iord hia biskup Jone ætte hann og ekki fenget." DI XII, 260.
1553: Staðfestir Kristján III veitingu Garðshorns með 1 hdr landskuld og 5 leigukúgildum til uppihalds skólameistara á Hólum. DI XII, 527.
1569: "Med Gardzhorni landsk. .i. .c. med tijundum kug. .v." meðal skólajarða í Hólastólsreikningi. DI XV, 227.
1569: gerði Björn Gíslason Sigurði Jónssyni reikningskap "at med skolameistara rentu iordum og einne lokatz iordu sem Gardzhorn heiter væri eigi meir en xl oc v kugilldi" DI XV, 335.
1570: Eru 5 kúgildi með Garðshorni, Hólastólsjörð. DI XV, 459.
1672: Lofar Gísli Þorlákson Hólabiskup sr. Böðvari Gíslasyni byggingarráðum yfir stólsins jörðu Garðshorni, þá hún verður að lögum aus með venjulegum skilmálum. Prestastefnudómar og Bréfabók Gísla Þorlákssonar, 326.
1676: Hefur Gísli Þorlákson gefið sr. Jóni Gunnlaugssyni byggingarráð yfir stólsins koti Garðshorni, landskuld 1 hdr, kúgildi 4 með skilmálum. Prestastefnudómar og bréfabók Gísla Þorlákssonar, 481.
Tvö Garðshorn í hreppnum. Ekki ljóst hvaða túnakort á við hvorn bæ. 1712: "Enginu spillir bæjarlækurinn sumstaðar með grjóts og sands áburði, þar með er það mjög votsókt, so að heyskapurinn verður þar fyrir stundum svipull, líka jetur vatnið allvíða úr rótina. Úthagarnir eru nokkurneginn sæmilega grösugir, en mjög litlir um sig." JÁM X, 165. BE 1990: Gömlu heimatúnin eru ræktuð á grýttu mólendi, en síðan hafa mýrarnar neðan bæjarins verið ræktaðar til túns og meirihluti túnanna í Garðshorni framræst mýrlendi.

EY-265:006 hleðsla heimarafveita A 528527 N 575503
Ofan við gamla bæinn (001) og 150-200 m suðaustan við útihúsasamstæðuna sem nú stendur eru tveir hólar sem liggja norður-suður og er heimarafstöð austan í þeim syðri. Rafstöðin er 80 m vestan við miðlínu Blöndulínu 3. Hóllinn er mjög grösugur.
Heimarafstöðin var gerð í kring um 1930. Þá var hlaðið ferhyrnt hólf á hólnum og steyptur kassi vestast í því og úr honum grafinn skurður heim að bæ. Hleðslurnar eru nokkuð breiðar og eru mest 27 m að lengd en 7 m að breidd.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda
Heimildir: Örn.Jóh.Ól.

EY-265:007 tóft rétt A 528714 N 575548
Fast neðan við hlið á fjallgirðingu er rétt. Réttin er u.þ.b. 220 m beint ofan við hesthúsið (EY-265:004). Hún er um 5 m norðan við Garðshornslæk.
Tóftin er á grösugu og svolítið þýfðu svæði. Ofar taka við móar og rakt svæði, mjög þýft.
Tóftin er alveg grjóthlaðin. Hún er 15 X 11 m að stærð og tvískipt. Op er á vesturhlið hennar.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Upprétt teikning af rétt SK-265:007.

Upprétt teikning af rétt EY-265:012.

EY-265:012 tóft rétt A 528502 N 575130
Tóft er um 475 m SV við rétt EY-265:007.
Tóftin er í stórri laut, sléttur grasbali er ofan við hana en framan við er stórþýft og lyngi vaxið. Neðan við lautina til norðvesturs er mýrlent.
Tóftin virðist skiptast í tvö hólf en það fremra (norðvestara) (II) er hlaupið í þúfur og er ógreinilegt. Alls er tóftin um 10 x 7 m og snýr norðvestur-suðaustur. Hólfið í SA endanum (I) er um 3,5 x 2,5 m að innanmáli, snýr suðvestur-norðaustur. Veggir þess hólfs eru einnig að hluta hlaupnir í þúfur. Mesta hleðsluhæð er um 0,4m utanmáls. Hólf (II) er um 4 x 2 m og snýr eins og (I). Ekki er skýrt hvar inngangur hefur verið á tóft. Líklegt að hlutverk tóftar sé

stekkur eða rétt.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Blöndulína 3: Fornleifaskráning vegna úttektar á línukostum

Seinni hluti

Ragnheiður Gló Gylfadóttir (ritstjóri)

Höfundar efnis: Elín Ósk Hreiðarsdóttir, Eva Kristín Dal, Gylfi Helgason, Kristborg Þórsdóttir, Kristjana Vilhjálmsdóttir, Lilja Laufey Davíðsdóttir, Ragnheiður Gló Gylfadóttir, Sigrún Drífa Þorfinnsdóttir, Sædís Gunnarsdóttir og Sölvi Björn Sigurðsson

Fornleifastofnun Íslands
FS818-20282
Reykjavík
2021

Forsíðumyndin er af laug SK-168:011 í landi Vindheima í Skagafirði. Horft er til suðurs. Myndina tók Gylfi Helgason.

©Fornleifastofnun Íslands ses 2021
Bárugötu 3
101 Reykjavík

Sími: 551 1033
Netfang: fsi@fornleif.is
Heimasíða: www.fornleif.is

Efnisyfirlit

Seinni hluti:

1. Inngangur 11
2. Saga fornleifaskráningar og löggjöf 13
3. Aðferðir við fornleifaskráningu 15
4. Fornleifaskrá 17
4.1 Eyjafjörður
EY-193 Langahlíð 17
EY-195 Hallfríðarstaðir 17
EY-207 Ásgerðarstaðir 18
EY-208 Ásgerðarstaðasel 23
EY-209 Flögusel 27
EY-212 Einhamar 31
EY-213 Bás 39
EY-214 Búðarnes 41
EY-215 Staðartunga 44
EY-219b Bakkasel 58
EY-226 Gil 60
EY-227 Gloppa 62
EY-228 Fagranes 72
EY-229 Geirhildargarðar 75
EY-232 Þverá 79
EY-233 Steinsstaðir 84
EY-234 Efstaland 85
EY-235 Efstalandskot 88
EY-237 Neðstaland 89
EY-238 Syðri-Bægisá 90
EY-254 Grjótgarður 92
EY-255 Laugaland 94
EY-257 Krossastaðir 95
EY-258 Steðji 97
EY-259 Ás 98
EY-260 Neðri-Vindheimar 104
EY-261 Efri-Vindheimar 106
EY-262 Neðri-Rauðilækur 108
EY-264 Ytri-Bægisá 110
EY-266 Efri-Rauðilækur 113
EY-268 Skógar 114

EY-269 Vaglir 117
EY-270 Skútar 119
EY-272 Sílastaðir 119
EY-277 Syðri-Brennuhóll 120
EY-284 Hraukbær 122
EY-287 Ásláksstaðir 122
EY-288 Hrappsstaðir 123
EY-291 Lögmannshlíð 125
EY-651 Fornleifar á afrétti Skriðuhrepps 127
EY-661 Fornl. á fleiri en einni jörð Glæsibæjarh. 136

4.2 Húnavatnssýsla

HV-249 Eiðstaðir 137
HV-273 Eyvindarstaðir 140
HV-275 Bollastaðir 144
HV-279 Stafn 148
HV-281 Kúastaðir 149
HV-284 Hóll 156
HV-289 Barkarstaðir 157
HV-290 Torfastaðir 159
HV-292 Eiríksstaðir 161
HV-701 Fornleifar á fleiri en einni jörð 162

4.3 Skagafjörður

SK-085 Vatnsskarð 164
SK-086 Valadalur 165
SK-087 Valabjörg 167
SK-088 Brekka 168
SK-091 Kirkjuhóll 172
SK-092 Víðimýri 179
SK-092b Víðimýrarsel 184
SK-096 Syðra Vallholt 186
SK-116 Kolgröf 187
SK-117 Álfgeirsvellir 189
SK-118 Yztavatn 199
SK-120 Syðstavatn 204
SK-121 Brekkukot 206
SK-122 Mælifellsá ytri 208
SK-123 Mælifellá syðri 212
SK-125 Mælifell 217
SK-126 Hamarsgerði 222

SK-127 Starastaðir 224
SK-159 Brúnastaðir 225
SK-162 Litlidalur 226
SK-163 Litladalskot 228
SK-167 Steinstaðir 231
SK-168 Vindheimar 232
SK-169 Reykir 236
SK-170 Reykjagerði (Reykjasel) 237
SK-174 Daufá 238
SK-175 Saurbær 239
SK-176 Brenniborg 241
SK-177 Kríthóll (Kryddhóll) 242
SK-178 Stokkhólmi 245
SK-202b Gulreitur (Víðivellir) 246
SK-220 Flatatunga 246
SK-222 Egilsá 250
SK-223 Borgargerði 252
SK-224 Krákugerði 255
SK-225 Hálfdánartungur - Silfrastaðaafréttur 260
SK-641 Fornleifar á fl. 1 jörð 269
SK-651 Fornleifar á fl. 1 jörð 269
4.4 Jarðir þar sem ekki fékkst leyfi fyrir vettvangsúttekt
EY-231 Hólar 274
EY-265 Garðshorn 276

Seinni hluti:

5. Niðurstöður 279
5.1 Hættumat 280
5.2 Fornleifar innan línukosta og mat á gildi þeirra 281
Línukostur A1: Kiðaskarð 284
Línukostur A2: Vatnsskarð, vestari leið 296
Línukostur A2: Vatnsskarð, eystri leið 301
Línukostur B1: Efribyggð 306
Línukostur B3: Héraðsvötn 311
Línukostur B4: Breytingar á Héraðsvatnaleið 316
Línukostur C1: Hörgárdalur 321
Línukostur C1b: Hörgárdalur 334
Línukostur C2: Öxnadalur 348

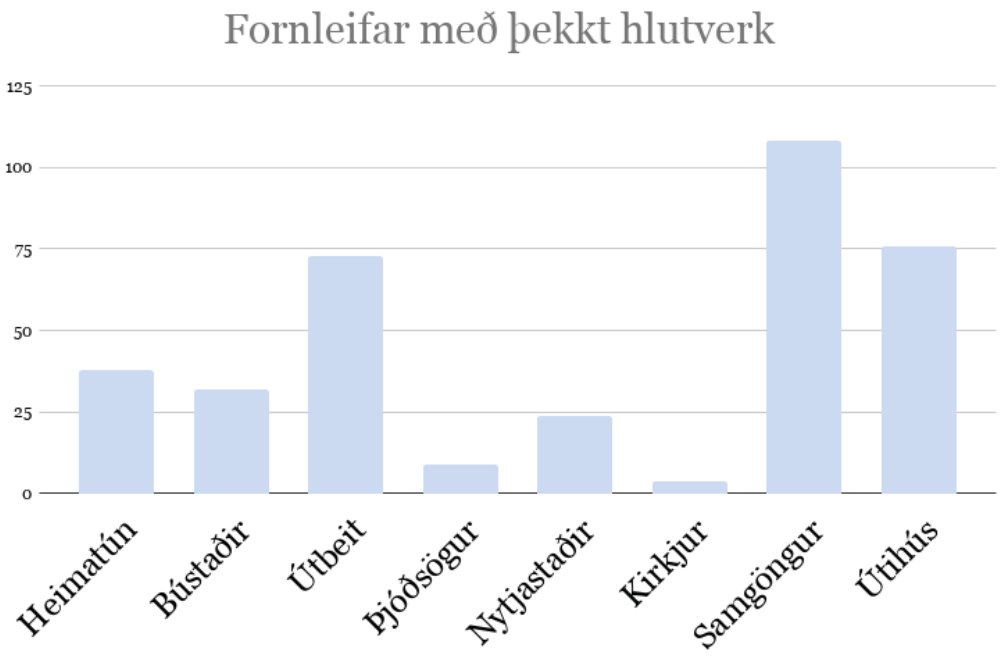
Línukostur C2: Belti á Moldhaugahálsi 363
5.3 Námur 364
5.4 Breytingar á línukostum og námum 375
6. Helstu niðurstöður 383
6.1 Samantekt um áhrif línukosta C1 og C1b 384
6.2 Samantekt um áhrif línukostar C2 385
6.3 Samantekt um áhrif línukosta A1, A2 og B1 385
6.4 Samantekt um áhrif línukosta B3 og B4 386
6.5 Námur 386
Heimildir 387
Viðauki I: Tafla skráðar fornleifar 397
Viðauki II: Minjakort 421

5. Niðurstöður

Fornleifaskráning vegna línukosta Blöndulínu 3 náði til fimm sveitarfélaga innan þriggja sýslna og alls fundust minjar á 87 lögbýlum af þeim 130 býlum sem farið var yfir. Að auki voru fornleifar skráðar sem teljast tilheyra fleiri en einni jörð í fimm hreppum. Tekið var út áhrifasvæði 9 línukosta sem öll voru 300 m breið og samanlagt um 220 km löng. Að auki voru tekin út 49 efnistökusvæði sem voru samanlagt rúmlega 220 ha stór. Einn línukostur bættist við að vettvangsvinnu lokinni, C2: Belti á Moldhaugahálsi, og af þeim sökum var ekki gerð deiliskráning þar.

Landslag og gróðurfar innan áhrifasvæðisins er fjölbreytt eins og gefur að skilja. Í Eyjafirði er stærstur hluti áhrifasvæðisins fremur hátt í dalshlíðum nema meðfram ám og innst í dölum. Frá Akureyri og yfir Moldhaugaháls er landið gróið og skóglent á köflum. Í miðjum Öxnadal tekur mýrlent mólendi við og svipað gróðurfar er í brekkurótum fjallshlíða í Hörgárdal. Í Öxnadal er línustæðið nokkuð neðar en í Hörgárdalnum og innst í dalnum liggur það yfir harða mela. Á Öxnadalsheiði er línustæðið skammt ofan (norðan) við þjóðveginn í nokkrum bratta. Grónar skriður eru þar mest áberandi í hlíðunum. Hið sama má segja um Hörgárdalsheiði, þar er línustæðið ofarlega í nokkrum bratta. Niður af heiðunum er fremur bratt niður í Norðurárdal í Skagafirði og þar eru grónar skriður einnig áberandi. Þegar vestar dregur í dalnum er úttektarvæðið á graslendi meðfram bökkum Norðurár. Tvær línuleiðir eru í Efribyggð, önnur ofan við bæina en hin meðfram Efribyggðarvegi. Austast er land þar fremur hrjóstrugt en vestar taka við framræstar mýrar og stórþýft valllendi. Tvær línuleiðir eru ennfremur við Héraðsvötn. Eystri leiðin liggur að mestu leyti yfir áreyrar Héraðsvatna en sú vestari yfir grónara land sem að hluta er ræktað. Hryggirnir milli dalanna í Húnavatnssýslu eru brattir og land skríður þar fram. Dalirnir sjálfir og neðsti hluti hlíðanna eru hins grónir valllendisgróðri.

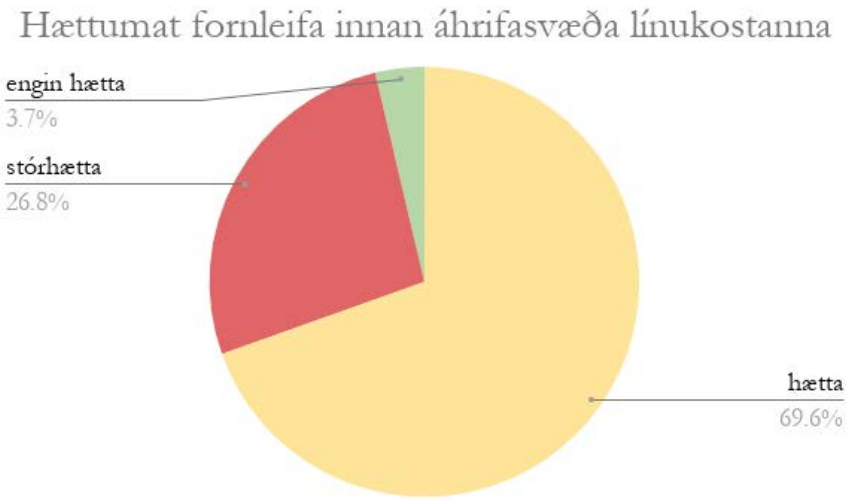
Alls voru skráðar 624 fornleifar á 475 minjastöðum innan þessara svæða. Við skráninguna fannst talsverður fjöldi af minjastöðum (oftast tóftir) þar sem ekkert var vitað um hlutverk. Slíkar minjar reyndust um 18% af öllum þeim fornleifum sem skráðar voru. Af þeim stöðum sem eru með þekkt hlutverk eru samgönguminjar áberandi en um 17% allra skráðra minja falla í þennan flokk.

Fornleifar með þekkt hlutverk voru alls um 88% þeirra sem skráðar voru innan allra línukostanna. Hér er búið að draga þær saman í átta stöpla til einföldunar.

5.1 Hættumat

Við mat á þeirri hættu sem steðjaði að hverjum minjastað var miðað við þá meginreglu að telja alla minjastaði innan við 25 m fjarlægð frá miðlínu í stórhættu (samtals 50 m breitt svæði) en minjar utan þessa beltis, en innan úttektarsvæðis (á bilinu 26-150 m frá miðlínu), í hættu. Örfáar minjar töldust ekki í hættu vegna framkvæmdanna í flestum tilfellum sökum þess að öll ummerki um fornleifarnar voru þegar horfin. Við

Samanlagt hættumat fornleifa innan allra línukostanna.

hættumat á minjum í námum var notast við það viðmið að allar minjar innan marka námunnar teldust í stórhættu en minjar fast utan námumarkanna (innan við 15 m fjarlægð frá mörkunum) í hættu.

Þegar hættumat fyrir allar skráðar fornleifar er skoðað kemur í ljós að tæplega þrír fjórðu fornleifanna er í hættu, alls 70%. Rúmlega fjórðungur fornleifanna, 27%, taldist í stórhættu og 3% fornleifanna taldist ekki í hættu vegna framkvæmdanna. Í skífuriti 1 má sjá skiptinguna. Þegar hættumat minjastaða er skoðað er rétt að hafa í huga að þrátt fyrir að minjar teljist í hættu er ekki þar með sagt að rask sé óhjákvæmilegt, aðeins að fornleif sé hætta búin vegna framkvæmda þar sem hún er innan áhrifasvæðis þeirra. Í lokin má minna á að hættumat einstaka minjastaða gæti breyst þegar endanleg staðsetning mannvirkja er ákveðin líkt og mastra, tengivirkja og legu línuslóða. Samkvæmt ofangreindri skilgreiningu eru 167 af þeim fornleifum sem skoðaðar voru í stórhættu, 433 í hættu en 24 í engri hættu.

5.2 Fornleifar innan línukosta og mat á gildi þeirra

Hér fyrir neðan verður, að beiðni verkkaupa, lagt mat á gildi þeirra minjastaða sem skráðir voru innan hvers línukostar og einnig lagðar fram tillögur sérfræðinga Fornleifastofnunar um það hvaða mótvægisaðgerða líklegt er talið að grípa þurfi til vegna sömu minja. Eitt af því sem hamlar því að leggja fullnægjandi mat á gildi minjastaða er sú staðreynd að enn hefur ekki farið fram fornleifaskráning nema á litlum hluta landsins. Því er ekki hægt að meta gildi tiltekins minjastaðar með góðum samanburði við sambærilega staði á landsvísu. Í raun er aldrei hægt að leggja afstætt eða endanlegt mat á gildi minjastaða enda er í slíku mati ætíð fólgið gildismat sem mótast að einhverju leyti af tíðaranda og áhuga þeirra sem vinna slíkt mat. Það sem gæti talist merkur minjastaður á ákveðnu svæði hefur ekki endilega mikið gildi á landsvísu og minjar sem ekki töldust merkilegar fyrir hálfri öld síðan hafa í sumum tilfellum öðlast stóraukið vægi vegna þess hversu mikið hefur horfið af ákveðnum minjaflokkum og vegna aukinnar þekkingar og yfirsýnar um minjar.

Í laganna skilningi eru allar minjar, 100 ára og eldri, friðaðar. Þeim má enginn breyta, hylja eða raska og hafa þær 15 m friðhelgað svæði frá ystu mörkum fornleifar. Allar fornleifar hafa því eitthvert gildi enda eru þær vitnisburður um líf og starf þjóðar í landinu allt frá upphafi landnáms og fram á 20. öld. Um friðlýstar minjar gilda svo enn strangari lög og er friðhelgi þeirra t.a.m. 100 m frá ystu mörkum minja.

Minjastofnun Íslands hefur ekki gefið út leiðbeiningar um hvað skal hafa í huga þegar lagt er mat á vægi fornleifa eða á hvaða mati úrskurðir um mótvægisaðgerðir hvíla. Á Fornleifastofnun Íslands er þessi misseri unnið að gerð slíkra staðla sem stofnunin hyggst fylgja í mati sem þessu. Byggir neðangreint álit á umræddum

stöðlum sem nú eru í vinnslu. Við mat á gildi fornleifa er hér horft til ýmissa þátta s.s. ástands og varðveislu, rannsóknarmöguleika og kynningargildis. Í umfjöllun um hvern og einn línukost hér neðar er gerð tilraun til að leggja mat á minjagildi fornleifa sem skráðar voru innan áhrifasvæði Blöndulínu, með áðurgreindum fyrirvörum. Minjagildi fornleifa var skipt í fjóra flokka:

a) **Mjög mikið minjagildi**: Friðlýstar fornleifar hafa stærra helgunarsvæði og verndunargildi í lögum en aðrir minjastaðir og teljast því að öllu jöfnu hafa mjög mikið gildi. Auk þeirra falla minjastaðir þar sem von er á miklum minjum eða minjum sem spanna mjög langa búsetusögu gjarnan í þennan flokk. Sem dæmi um slíka minjastaði má nefna bæjarhóla og heildstæðar býlisrústir. Í þennan flokk falla einnig minjar sem teljast hafa einstakt minjagildi vegna fágætis, eða út frá fagurfræðilegum eða faglegum forsendum.
b) **Mikið minjagildi**: Heillegar eða fremur heillegar minjar frá ýmsum skeiðum sem sem teljast hafa talsvert varðveislu- eða rannsóknargildi falla í þennan flokk. Í flokkinn falla einnig minjastaðir sem teljast hafa mjög gott kynningargildi og staðir sem geta haft mikið staðbundið minjagildi.
c) **Nokkurt minjagildi**: Í þennan flokk falla t.d. minjar sem eru raskaðar að hluta (en einhverra mannvistarleifa talið að vænta undir sverði) og einfaldir minjastaðir þar sem ekki er mikillar mannvistar að vænta. Dæmi um slíka staði eru vörður, mógrafir eða heystæði. Þeir teljast ekki hafa mikið rannsóknar- eða kynningargildi einir og sér.
d) **Lítið minjagildi**: Í þennan flokk falla minjar sem eru taldar mikið raskaðar eða jafnvel alveg horfnar og/eða ungar minjar sem eru á mörkum þess að teljast til fornleifa og njóta því ekki friðunar samkvæmt lögum.

Minjastofnun Íslands mun úrskurða um hvort minjar megi víkja í framkvæmdum og sömuleiðis um til hvaða mótvægisaðgerða þarf að grípa í þeim tilvikum þar sem ljóst þykir að fornminjar séu í yfirvofandi hættu vegna fyrirhugaðra framkvæmda. Í umfjölluninni hér að neðan er gerð tilraun til að setja fram hugmyndir um líklegar mótvægisaðgerðir sem gæti þurft að grípa til vegna fornleifanna. Um margar fornleifanna gildir að líklega sé hægt að komast hjá raski á þeim með því að merkja þær vel á framkvæmdartíma. Fyrir flestar af þeim minjum sem teljast aðeins í „hættu“ vegna framkvæmdanna er merking oftast líklegasta mótvægisaðgerðin.

Hægt er að grípa til ýmissa mótvægisaðgerða vegna þeirra fornleifa sem teljast í hættu vegna fyrirhugaðra framkvæmda og verða hér nefndar þær helstu sem líklegt er talið að gerð verði krafa um:

- **Merking:**. Í mörgum tilfellum kann að verða nauðsynlegt að merkja minjastaði innan áhrifasvæðis svo að þeir verði ekki skemmdir af vangá. Merkingin þarf að vera áberandi svo að minjarnar skemmist ekki við umferð vinnuvéla o.þ.h.
- **Vöktun**: Vakta þarf viðkvæm svæði á meðan á jarðraski stendur. Í því felst að fornleifafræðingur fylgist með framkvæmdunum á svæðum þar sem ekki eru greinilegar yfirborðsminjar en talið er líklegt að minjar kunni að leynast undir sverði. Slíkt vöktun væri þá að lágmarki á meðan svörður væri rofinn. Á slíkum svæðum má búast við því að fornleifar komi í ljós sem tafið gætu framkvæmdir. Þessi leið er

því aðeins valin þar sem alls ekki er hægt að hnika til línustæði og þar sem líkur á fornleifum eru ekki svo miklar (eða staðestning þeirra ekki það vel þekkt) að það sé raunhæft að leggja út í rannsóknir fyrirfram.

- **Könnunarskurðir og borkjarnasýni:** Rannsókn kann að þykja nauðsynleg þar sem fornleifar þurfa að víkja vegna framkvæmdanna. Fyrsta stig slíkra rannsókna er gjarnan gerð könnunarskurða og/eða taka borkjarnasýna. Eins er í sumum tilfellum gerð krafa um kerfisbundna töku könnunarskurða (gjarnan 10%) af svæðum þar sem miklar líkur eru taldar á minjum neðan svarðar. Minjastofnun Íslands nýtir svo gjarnan niðurstöður slíkra skurða til að ákvarða hvort frekari rannsókna er þörf. Góð dæmi um slík svæði eru heimatún og tún/svæði við gömul býli og sel.
- **Fornleifauppgröftur:** Í þeim tilfellum sem ljóst er að minjastaður muni alveg hverfa og mikilvægar minjar eru taldar undir sverði er stundum gerð krafa um heildaruppgröft þótt algengara sé að slík krafa sé ekki gerð fyrr en á grundvelli niðurstaðna könnunarskurða.

Þar sem ljóst þykir, að ekki verði hjá því komist að raska fornminjum, fer það mjög eftir ástandi og eðli fornleifanna hvort líklegt er talið að gerðar verði kröfur um umfangsmeiri mótvægisaðgerðir og þá í hverju þær kunni að felast. Talið er ólíklegt að mótvægisaðgerða verði krafist þar sem öll yfirborðsummerki um fornleif eru horfin og ekki er von til þess að mannvistarleifar finnist undir sverði. Getur það átt við götur, vörður, byrgi, mógrafir, kolagrafir (og aðra námustaði). Þar sem framkvæmdir koma til með að raska mannvirkjum á borð við tóftir og garðlög er líklegt að að gerð verði krafa um að gera könnunarskurði í þau til þess að ákvarða aldur og eðli fornleifanna. Ríkari rannsóknarkrafa er almennt þar sem um bústaði er að ræða eða aðrar umfangsmiklar minjar en algengt er að fyrsta krafa á slíkum stöðum kveði einnig á um könnunarskurði sem þá ákvarða hvort frekari kröfur verði gerðar. Þar sem framkvæmdir eru fyrirhugaðar innan svæða þar sem talið er líklegt að óþekktar minjar leynist undir sverði má búast við að lögð verði til vöktun fornleifafræðings á framkvæmdatíma eða jafnvel mælst til að gerðir séu könnunarskurðir á hluta svæðis (gjarnan 10%). Á það m.a. við um svæði eins og gömul heimatún eða svæði næst gömlum býlum og seljum. Á grundvelli þeirra forsendna sem raktar eru að ofan verður gerð grein fyrir mati á minjagildi minjastaða og tillögum að mótvægisaðgerðum fyrir minjar innan hvers og eins línukostar.

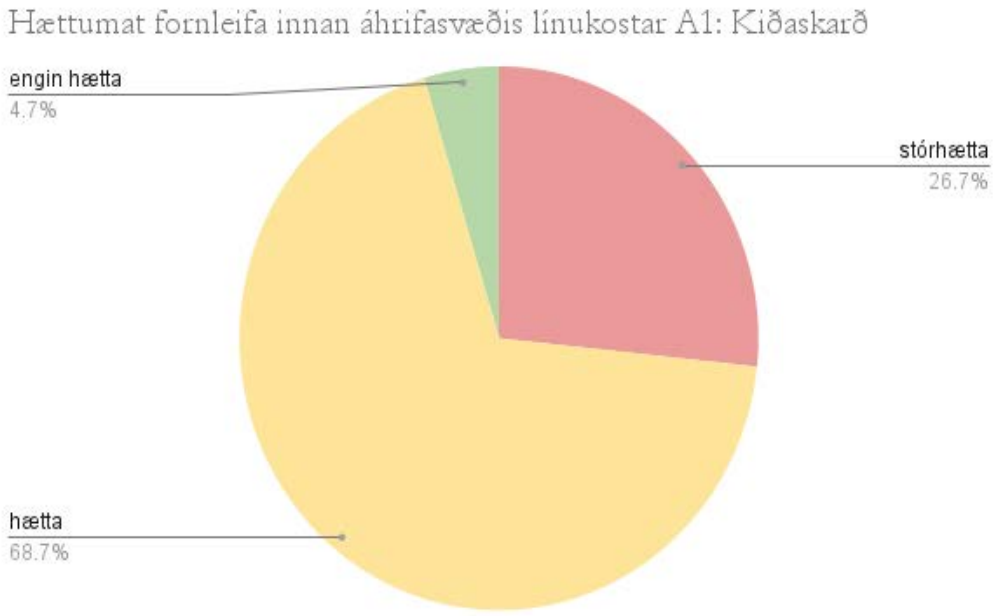
Mat á gildi minjanna er byggt á leiðbeiningum Skipulagsstofnunar um einkenni og vægi umhverfisáhrifa.[5] Eins og áður segir var skráð 624 fornleif á 475 minjastöðum innan áhrifasvæðanna og má því gera ráð fyrir að framkvæmdin gæti einhver áhrif haft á þær allar, með einum eða öðrum hætti. Á mörgum stöðum gætu áhrifin hins vegar verið óbein og oft verður hægt að komast hjá beinu raski á þeim með merkingu og upplýsingagjöf (sjá nánar í töflum um hvern og einn línukost). Hér er gert ráð fyrir að merking og skráning sé fullnægjandi mótvægisaðgerð þeirra minja sem fjær eru

5 Skipulagsstofnun 2005.

miðlínu framkvæmda en 50 m (og teljast vera í hættu) en allar minjar nær miðlínu töldust í stórhættu og er þar gert ráð fyrir að umfangsmeiri aðgerða kunni að vera krafist í þeim tilfellum. Mótvægisaðgerðir taka þó mið af minjagildi fornleifanna. Rétt er að minna á að hættumat og hugmyndir að mótvægisaðgerðum byggjast á fjarlægð minja frá miðlínu og mögulegt er að þungamiða framkvæmdanna gæti færst en þá þyrfti að endurskoða hættumat minjastaða. Þegar endanleg lega framkvæmda liggur fyrir er það Minjastofnunar Íslands að úrskurða formlega um áhrif framkvæmda á fornleifar og mögulegar mótvægisaðgerðir.

Línukostur A1: Kiðaskarð

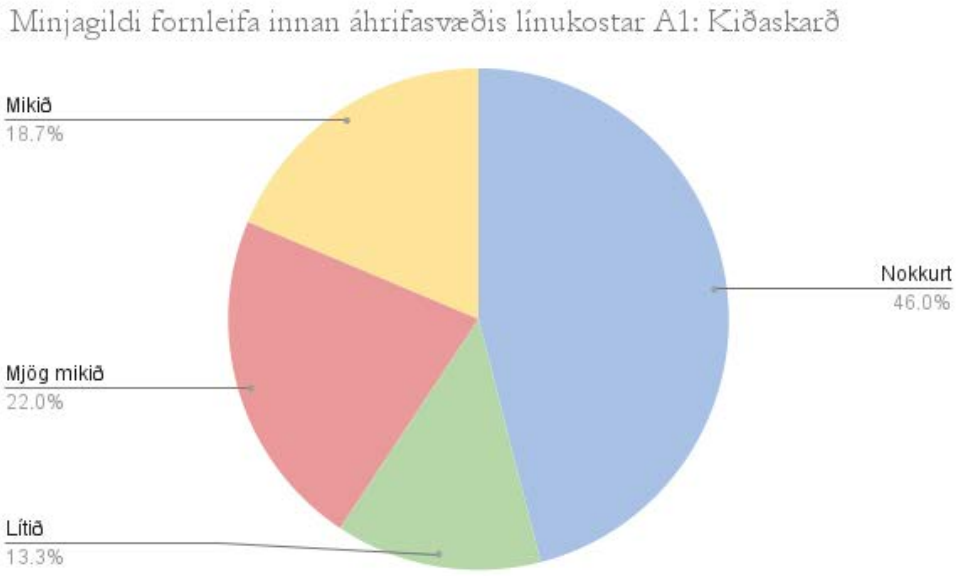
Línukostur A1 liggur frá Blönduvirkjun, yfir Svartárdal og um Kiðaskarð yfir í Skagafjörð. Hann var ekki hluti af eldra umhverfismati. Frá nýju tengivirki í Skagafirði er gert ráð fyrir 132 kV jarðstrengstengingu til norðurs að tengivirki við Varmahlíð. Sá hluti liggur um Efribyggð í Skagafirði, meðfram Efribyggðarvegi 751 og endar við tengivirki í Varmahlíð. Þar er áhrifasvæðið að mestu innan ræktaðra túna sem og veghelgunarsvæðis Efribyggðarvegar. Áætluð lega jarðstrengsins liggur í gegnum heimatún nokkurra lögbýla og skýrir það þá staðreynd að talsvert hátt hlutfall skráðra minja þar voru dæmigerðar minjar í heimatúnum (s.s. útihús, túngarðar og bæjarhólar). Reynsla úr fornleifaskráningu hefur sýnt að í og við heimatún er minjadreifing lang þéttust. Auk þeirra minja sem þekktar eru á þessum slóðum má því telja talsverðar líkur á að áður óþekktar minjar komi í ljós í heimatúnum innan áhrifasvæðisins.

Hættumat fornleifa innan línukostar A1: Kiðaskarð. Rúmlega fjórðungur fornleifanna er í stórhættu.

Línukosturinn var ekki hluti af eldra umhverfismati. Áhrifasvæðið er um 39 km langt og alls voru 150 fornleifar á 124 minjastöðum skráðar þar. Af þeim teljast 40 í stórhættu, 103 í hættu og sjö í engri hættu. Minjastaðirnir eru fjölbreytilegir en flestir eru þeir tengdir búsetu, landbúnaði og samgöngum.

Alls teljast 33 fornleifar hafa mjög mikið minjagildi og af þeim eru 11 í stórhættu. Í tveimur tilvikum er um býli eða sel að ræða, fjarri núverandi túnum. Sveinskot HV-275:009 er talið fornt í Jarðabók Árna og Páls í upphafi 18. aldar.[6] Töluvert af minjum eru sjáanlegar á yfirborði þar og alls voru skráðar fimm fornleifar. Hið sama má segja um Kúfustaðasel HV-281:011 sem einnig er minnst á í Jarðabókinni. Enn eru töluverðar minjar sjáanlegar á svæðinu og ekki ólíklegt að föst búseta hafi verið þar á einhverjum tímapunkti, alls voru skráðar sex fornleifar þar. Bæði minjasvæðin eru innan við 50 m frá miðlínu og teljast því í stórhættu. Ef horft er til líklegra mótvægisaðgerða má telja sennilegt að einhverra fornleifarannsókna verði krafist á þeim báðum. 22 fornleifar teljast í hættu, allar eru þær innan heimatúna og yfirborðsummerki um meirihluta þeirra eru horfin. Sem dæmi um slíkar fornleifar má nefna bæjarhól Álfgeirsvalla SK-117:001, bænhús á sömu jörð SK-117:002, bæjarhól Syðstavatns SK-120:001 og Mælifellsár ytri SK-122:001, bæjarhól Mælifellsár syðri SK-123:001 og bænhús á sömu jörð SK-123:002 auk bæjarhóls Mælifells SK-092:001. Útihús sem enn sjást á yfirborði teljast einnig hafa mjög mikið minjagildi. Ólíklegt að rannsókna verði krafist á þeim utan merkingar.

Línukostur A1: Kiðaskarð liggur að mestu í uthögum og minjagildið sýnir það vel. Tæplega helmingur fornleifanna er með nokkurt minjagildi og tengjast að mestu samgöngum.

Samtals voru 28 fornleifar innan þessa línukostar flokkaðar með mikið minjagildi. Í flestum tilvikum voru það útihús innan heimatúna sem sáust ekki á yfirborði. Sjö af

6 JÁM VIII, 355

þeim töldust í stórhættu og líklegt að einhverra fornleifarannsókna verði krafist í þeim tilfellum. Alls eru 69 fornleifar innan áhrifasvæðisins með nokkurt minjagildi, aðallega leiðir, vörður og staðir þar sem lítilla minja er að vænta undir sverði. Af þeim telst 21 í stórhættu, að stórum hluta samgönguminjar og ólíklegt að nokkurra mótvægisaðgerða verið krafist utan merkingar. Af þeim minjum sem skráðar voru innan áhrifasvæðis töldust 20 fornleifar með lítið gildi, í flestum tilvikum var um hluta af horfnum leiðum að ræða. Af þeim er ein í stórhættu og 13 í hættu en ólíklegt að mótvægisaðgerða verði krafist utan þessarar skráningar.

Taflan sýnir allar fornleifar innan línukostar A1: Kiðaskarð.

Samtala	Tegund	Hlutverk	Ástand	Hættumat	Friðhelgi	Minja-gildi	Líklegar kröfur um mótvægisaðgerðir	Skýring
HV-249:017	varða	óþekkt	hleðslur standa grónar	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-249:022	varða	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-249:023_1	tóft	heystæði	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
HV-249:023_2	tóft	heystæði	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
HV-249:024	þúst	heystæði	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-249:025	heimild	leið	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-275:009_1	heimild	stekkur	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ borkjarnar	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
HV-275:009_2	bæjarstæði	bústaður	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
HV-275:009_3	tóft	útihús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
HV-275:009_4	garðlag	túngarður	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
HV-275:009_5	tóft	útihús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
HV-275:044	tóft	heystæði	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-275:045	varða	óþekkt	hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-275:046	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-275:047	varða	óþekkt	hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-275:048	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-275:050	varða	óþekkt	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

HV-275:051	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-279:021	sögustaður		ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-279:023	náma	mógrafir	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-279:024	varða	landamerki	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-281:011_1	þúst	sel	sést til	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
HV-281:011_2	tóft	kvíar	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
HV-281:011_3	tóft	beitarhús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
HV-281:011_4	tóft	útihús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
HV-281:011_5	tóft	útihús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
HV-281:011_6	tóft	útihús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
HV-281:012_1	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-281:012_2	varða	samgöngubót	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-281:012_3	varða	samgöngubót	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-281:015	hleðsla	rétt	hleðslur útflattar	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-281:016	tóft	fjárskýli	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-281:017	hleðsla	smalabyrgi	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Vöktun/Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-281:018	varða	landamerki	hleðslur útflattar	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-281:019_1	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð

HV-281:019_2	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-281:022	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-281:024	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-281:026	þúst	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-281:027	varða	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-281:036	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-284:028	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-701:001	vegur	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-088:009_1	tóft+garðlag	beitarhús	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-088:009_2	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-088:010_1	varða	samgöngubót	hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-088:010_2	varða	óþekkt	hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-088:011	heimild	leið	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-088:027	örnefni	mógrafir	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-091:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-091:002	heimild	fjárhús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-091:003	heimild	fjós	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-091:004	huldufólks-bústaður	huldufólks-bústaður	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-091:007	varða	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-091:008	tóft	smalakofi	hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-091:009	heimild	óþekkt	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð

SK-091:010_1	heimild	traðir	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-091:010_2	heimild	traðir	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-091:010_3	heimild	vað	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-091:011	varða	landamerki	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-091:013	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-091:014	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-092:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-092:002_1	hús	kirkja	undir þaki	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-092:002_2	garðlag	legstaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-092:004	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-092:008	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Engar	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-092:012	heimild	traðir	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-092:031	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-092:032_1	tóft	kvíar	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ Vöktun	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-092:032_2	tóft	rétt	hleðslur signar	stórhætta	15	Mikið	Könnunarskurður/ Vöktun	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-092:033	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-116:015	vegur	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-116:016	álagablettur		sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

SK-117:001	bæjarhóll	bústaður	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-117:002	heimild	bænhús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-117:004	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ vöktun	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-117:005	heimild	hesthús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ vöktun	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-117:006	heimild	fjárhús	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ vöktun	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-117:007	heimild	fjós	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ vöktun	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-117:008	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ vöktun	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-117:009	garðlag	landamerki	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður/ vöktun	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-117:013_1	hús	rafstöð	hleðslur standa	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-117:013_2	hús	rafstöð	hleðslur standa	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-117:023	heimild	áveita	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-117:024	heimild	kvíar	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-117:025	heimild	hesthús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ vöktun	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-117:026	þúst	hesthús	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ vöktun	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-117:027_1	heimild	traðir	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

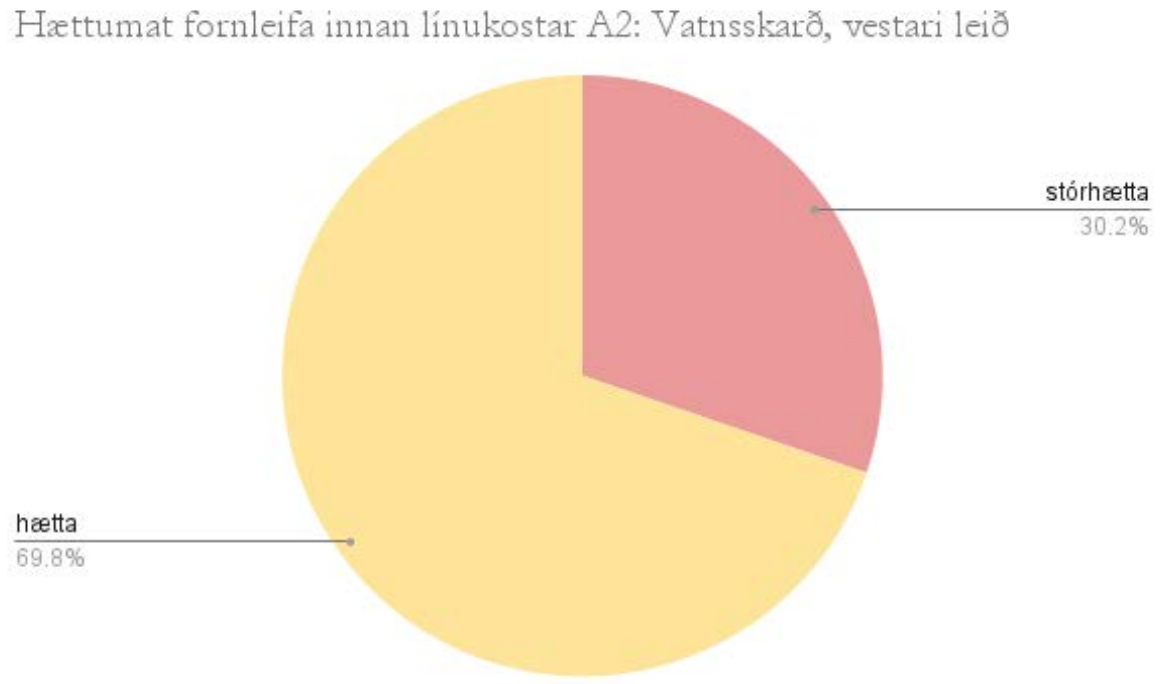
SK-117:027_2	heimild	traðir	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-117:027_3	heimild	vað	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-117:028	heimild	mógrafir	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-117:032_1	heimild	kartöflugarður	hleðslur signar	hætta	15m	Lítið	Merking	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-117:032_2	tóft	skemma	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ vöktun	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-117:040	heimild	brunnur	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður/ vöktun	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-117:041	heimild	fjárhús	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ vöktun	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-117:042	heimild	hesthús	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ vöktun	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-117:043	heimild	mylla	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-117:044	garðlag	kálgarður	hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-118:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-118:002	tóft	útihús	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-118:003	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-118:004	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

SK-118:005	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-118:006	þúst	útihús	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-118:019	heimild	mógrafir	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-118:020	heimild	rista	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-118:021	þúst	útihús	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ vöktun	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-118:022	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-118:024	varða	samgöngubót	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-118:040	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-118:041	garðlag	túngarður		hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-120:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-120:002	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-120:007	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-120:027	dæld	mylla	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður/ vöktun	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-122:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Rétt utan áhrifasvæðis
SK-122:011	heimild	þvottalaug	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-122:022	renna	landamerki	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-122:023	náma	mógrafir	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð

SK-122:024	tóft	óþekkt	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-122:025	þúst	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-123:001_1	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Rétt utan áhrifasvæðis
SK-123:001_2	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-123:002	heimild	bænhús	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-123:003	öskuhaugur	álagablettur	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-123:010	heimild	leið	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-123:020	heimild	vað	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-123:021	tóft	óþekkt	hleðslur útflattar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-123:022	tóft	stekkur	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-123:029	heimild		ekki sést til fornleifar	engin hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-123:030	heimild	túngarður	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-125:032_1	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-125:032_2	varða	samgöngubót	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-125:055	gata	vað	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-126:022	hleðsla	skotbyrgi	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-126:022	hleðsla	skotbyrgi	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

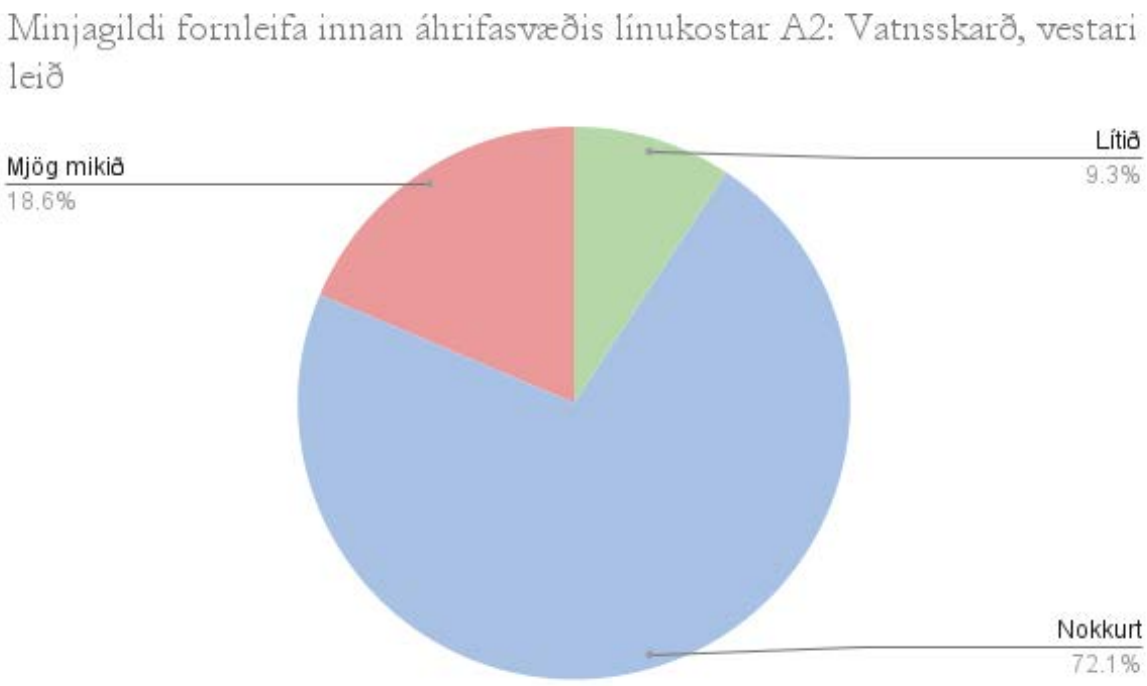
SK-126:024_1	heimild	vað	sést til	hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-126:024_2	vegur	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-126:027	varða	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-126:029	varða	samgöngubót	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-126:030	varða	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-170:009	varða	landamerki	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-651:001	vegur	leið	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-651:001	vegur	leið	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-651:002	heimild	leið	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-651:003	gata	leið	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-651:007	vegur	leið	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-651:010	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-701:003	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð

Línukostur A2: Vatnsskarð, vestari leið liggur milli Blönduvirkjunar og Varmahlíðar í Skagafirði. Áhrifasvæðið er samanlagt um 24 km langt og gert er ráð fyrir að frá nýju tengivirki í Skagafirði verði lagður 132 kV jarðstrengur að núverandi tengivirki við Varmahlíð. Jarðstrengstengingin var ekki hluti af eldra umhverfismati. Innan áhrifasvæðis voru skráðar 43 fornleifar á 35 minjastöðum. Af þeim eru 13 í stórhættu og 30 í hættu. Minjar innan áhrifasvæðis línukostar A2 tengjast flestar samgöngum og landnýtingu í úthögum. Ólíkt línukosti A1 er ráðgert að jarðstrengurinn liggi að mestu í úthögum.

Hættumat fornleifa innan línukostar A2: Vatnsskarð, vestari leið. Rúmlega helmingur fornleifanna er í hættu og ljóst að áhrifin af framkvæmdinni eru umtalsverð.

Samtals teljast átta fornleifar hafa mjög mikið gildi og allar eru þær í hættu. Einn minjastaðurinn er friðlýstur, Brekkuhús SK-088:005 í landi Brekku, en þar voru skráðar þrjár fornleifar. Minjarnar eru skammt utan við áhrifasvæðið en helgunarsvæði tóftanna er 100 m og svæðin skarast. Búið var í Brekkuhúsum á tímabili, m.a. árið 1875 þegar hinn frægi Bólu-Hjálmar lést þar. Síðar voru byggð beitarhús á sama stað. Fjárhús HV-290:010 voru innan heimatúns jarðarinnar Torfastaða og sjást tóftir þeirra enn. Hólmasel SK-092b:014 er í landi jarðarinnar Víðimýrarsels. Þar eru að öllum líkindum tvö sel (sé tekið mið af heimildum). Umfangsmiklar minjar eru á svæðinu en tvær þeirra lenda í jaðri áhrifasvæðisins, sem klýfur minjaheildina. Í Jökulgerði

Minjagildi fornleifa innan þessa línukostar helgast án efa á legu þeirra í úthögum og fjallendi.

HV-273:012 sést óljós þúst á yfirborði en ekki er vitað hvaða hlutverki hún gegndi þótt líklegast sé að þar hafi verið enn eitt býlið. Að líkindum er hægt að forðast rask á öllum þessum stöðum og merking er að öllum líkindum fullnægjandi mótvægisaðgerð. Engin fornleif flokkaðist með mikið minjagildi og er ástæðan að öllum líkindum sú að svæðið er víða fjarri byggð og hátt í hlíðinni. Alls taldist 31 fornleif hafa nokkurt minjagildi og eru vörður og aðrar samgönguminjar áberandi. Af þeim teljast 12 í stórhættu en ólíklegt að mikilla mótvægisaðgerða verði krafist. Fjórar fornleifar þóttu hafa lítið minjagildi, engin yfirborðs ummerki fundust um þær og ólíklegt að mótvægisaðgerða verði krafist.

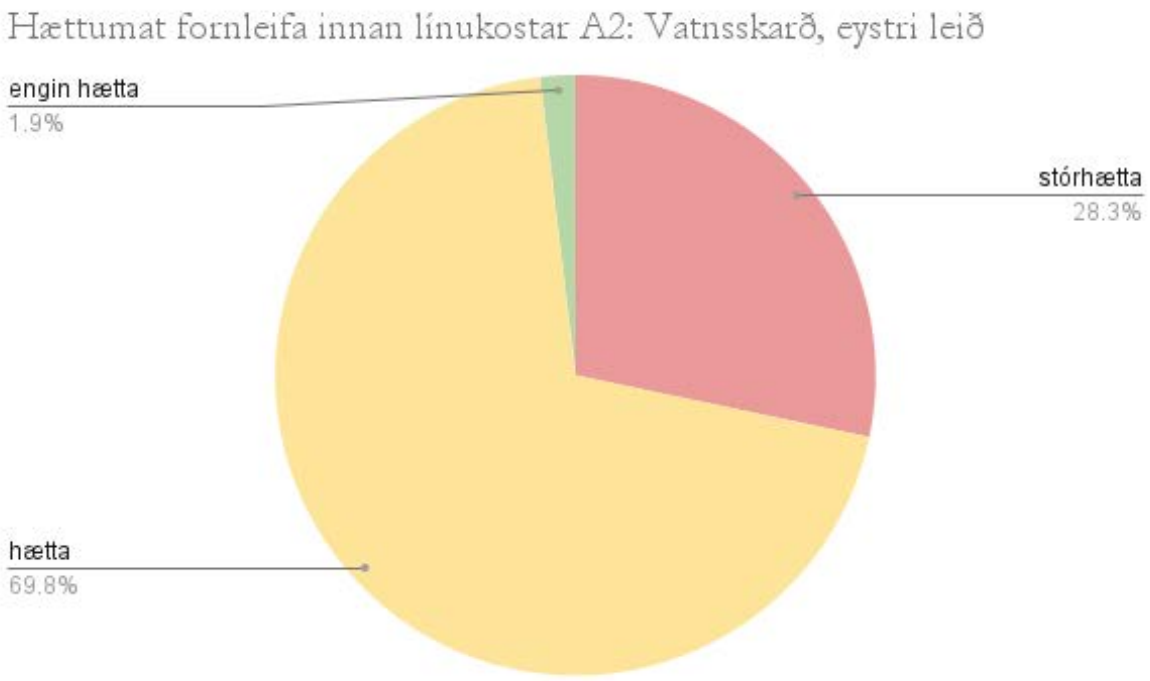
Samtala	Tegund	Hlutverk	Ástand	Friðhelgi	Hættumat	Minja-gildi	Líklegar kröfur um mótvægisaðgerðir	Skýring
HV-249:015	örnefni	þvottastaður	ekki sést til fornleifar	15m	stórhætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-249:020	heimild	leið	ekki sést til fornleifar	15m	hætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-249:021_1	tóft	óþekkt	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-249:021_2	tóft	óþekkt	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-273:012	bæjarstæði	býli	sést til	15m	hætta	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
HV-273:020	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-273:029	varða	óþekkt	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-273:030	varða	samgöngubót	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-273:031	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-289:019	gata	leið	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-289:020	varða	samgöngubót	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-289:021	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-289:022	varða	landamerki	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-289:023	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-290:009	vegur	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð

HV-290:010_1	tóft	fjárhús	hleðslur signar	15m	hætta	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
HV-290:010_2	tóft	fjárhús	hleðslur signar	15m	hætta	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
HV-290:011	tóft	smalakofi	hleðslur útflattar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-292:022_1	varða	samgöngubót	hleðslur standa	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-292:022_2	varða	samgöngubót	hleðslur standa	15m	stórhætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-292:022_3	varða	samgöngubót	hleðslur standa	15m	stórhætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-292:023	varða	óþekkt	hleðslur standa	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-641:001	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-701:002	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-086:030_1	varða	óþekkt	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-086:030_2	varða	óþekkt	hleðslur útflattar	15m	stórhætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-086:033	varða	óþekkt	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-087:020	þúst	óþekkt	ekki sést til fornleifar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-087:021	varða	óþekkt	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-088:005_1	tóft	býli/beitarhús	hleðslur standa grónar	100m	hætta	Mjög mikið	Merking	Utan áhrifasvæðis, friðlýstar minjar
SK-088:005_2	tóft	hesthús	hleðslur signar	100m	hætta	Mjög mikið	Merking	Utan áhrifasvæðis, friðlýstar minjar
SK-088:005_3	þúst	útihús	sést til	100m	hætta	Mjög mikið	Merking	Utan áhrifasvæðis, friðlýstar minjar
SK-088:024	heimild	vað	ekki sést til fornleifar	15m	hætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð

SK-091:007	varða	óþekkt	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-091:008	tóft	smalakofi	hleðslur útflattar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-091:016	varða	óþekkt	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-091:021	tóft	heystæði	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-092:031	varða	óþekkt	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-092b:14_1	tóft	sel	hleðslur signar	15m	hætta	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-092b:14_2	tóft	óþekkt	hleðslur standa grónar	15m	hætta	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-651:001	vegur	leið	ekki sést til fornleifar	15m	hætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-651:006	vegur	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-651:008	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð

Línukostur A2: Vatnsskarð, eystri leið

Línukostur A2: eystri leið liggur milli Blönduvirkjunar og Varmahlíðar í Skagafirði, um Vatnsskarð. Nyrsti hluti áhrifasvæðisins þ.e. 132 kV jarðstrengur frá nýju tengivirki í Skagafirði að núverandi tengivirki við Varmahlíð (ekki hluti af fyrra mati) liggur austar en í línukosti A2: vestari leið, að öðru leyti er lega þeirra eins. Áhrifasvæðið er samanlagt um 25 km langt og gert er ráð fyrir að umræddur línukostur verði plægður í jörðu að hluta í Skagafirði. Innan áhrifasvæðis voru skráðar 53 fornleifar á 43 minjastöðum. Af þeim eru 15 í stórhættu og 37 í hættu en einungs ein telst ekki í neinni hættu. Minjar innan áhrifasvæðis línukostar A2 tengjast flestar samgöngum og landnýtingu í úthögum. Ólíkt línukosti A1 er ráðgert að jarðstrengurinn liggi að mestu í úthögum.

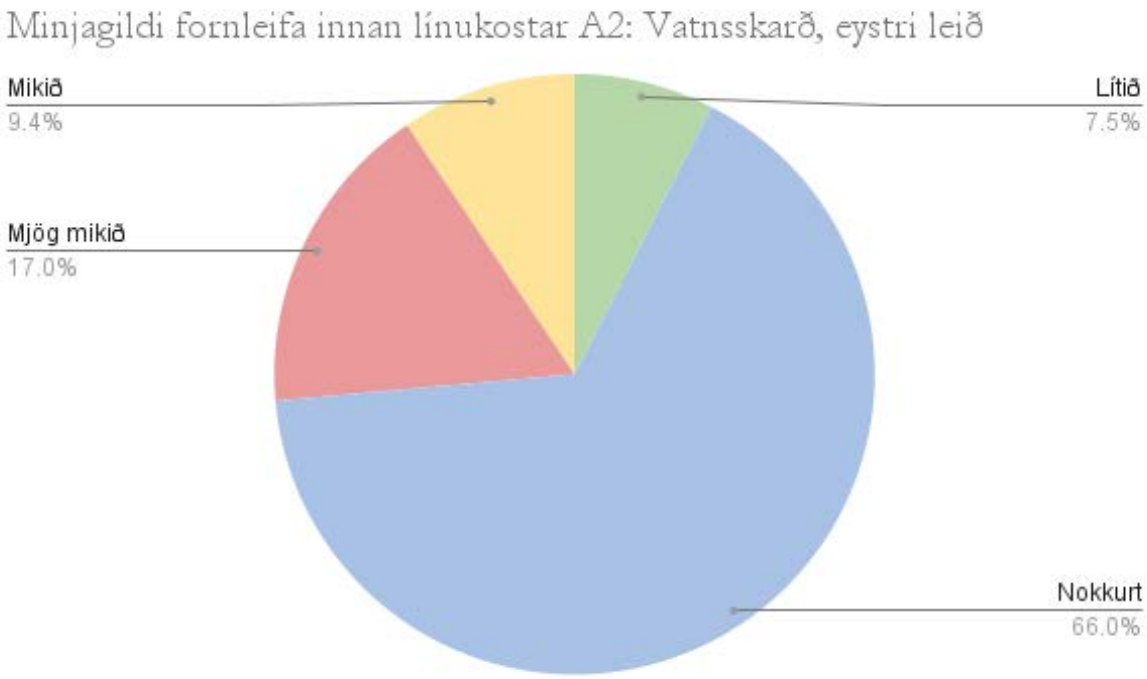

Hættumat fornleifa innan línukostar A2: Vatnsskarð, eystri leið. Rúmlega fjórðungur fornleifanna er í hættu og ljóst að áhrifin af framkvæmdinni eru umtalsverð.

Samtals teljast níu fornleifar hafa mjög mikið gildi og allar eru þær í hættu. Fjárhús HV-290:010 voru innan heimatúns jarðarinnar Torfastaða og sjást tóftir þeirra enn. Hólmasel SK-092b:014 er í landi jarðarinnar Víðimýrarsels. Þar eru að öllum líkindum tvö sel (sé tekið mið af heimildum). Umfangsmiklar minjar eru á svæðinu en tvær þeirra lenda í jaðri áhrifasvæðisins, sem klýfur minjaheildina. Í Jökulgerði HV-273:012 sést óljós þúst á yfirborði en ekki er vitað hvaða hlutverki hún gegndi þótt líklegast sé að þar hafi verið enn eitt býlið. Bæjarhóll Víðimýrar SK-091:001 og

Víðmýrarkirkja SK-092:002 eru í jaðri svæðisins. Í öllum tilfellum eru fornleifarnar þó í nokkurri fjarlægð frá miðlínu framkæmda og því ætti að vera hægt að tryggja það að framkvæmdir raski þeim ekki með merkingu.

Fimm fornleifar töldust hafa mikið minjagildi. Allar tengjast þær fjárbúskap í úthögum fyrir utan eina, útihús SK-092:008 (sem er horfið af yfirborði). Af þessum stöðum eru það einungis tóftir SK-092:032 sem töldust í stórhættu og er líklegt að fornleifarannsókna verði krafist þar. Samtals töldust 35 fornleifar hafa nokkurt minjagildi, meirihluti þeirra voru vörður og samgönguminjar. 11 fornleifar teljast í stórhættu en ólíklegt að mikilla mótvægisaðgerða verði krafist, um hluta af leiðum er að ræða í öllum tilvikum. Fjórar fornleifar töldust hafa lítið minjagildi, ummerki eru horfin um þær allar og ólíklegt að mótvægisaðgerða verði krafist.

Minjagildi fornleifa innan þessa línukostar helgast án efa af legu þess í úthögum og fjallendi að mestu.

Taflan sýnir allar fornleifar innan línukostar A2: Vatnsskarð, eystri leið

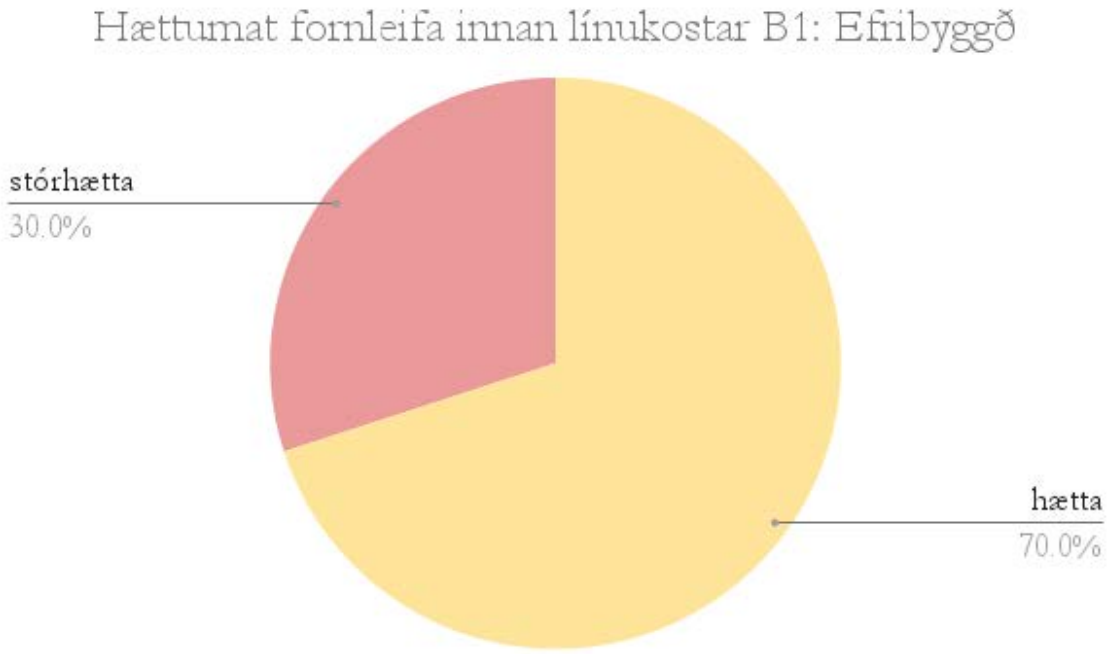
Samtala	Tegund	Hlutverk	Ástand	Friðhelgi	Hættumat	Minja-gildi	Líklegar kröfur um mótvægisaðgerðir	Skýring
HV-249:015	örnefni	þvottastaður	ekki sést til fornleifar	15m	stórhætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-249:020	heimild	leið	ekki sést til fornleifar	15m	hætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-249:021_1	tóft	óþekkt	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-249:021_2	tóft	óþekkt	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-273:012	bæjarstæði	býli	sést til	15m	hætta	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
HV-273:020	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-273:029	varða	óþekkt	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-273:030	varða	samgöngubót	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-273:031	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-289:019	gata	leið	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-289:020	varða	samgöngubót	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-289:021	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-289:022	varða	landamerki	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-289:023	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-290:009	vegur	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-290:010_1	tóft	fjárhús	hleðslur signar	15m	hætta	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
HV-290:010_2	tóft	fjárhús	hleðslur signar	15m	hætta	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

HV-290:011	tóft	smalakofi	hleðslur útflattar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-292:022_1	varða	samgöngubót	hleðslur standa	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-292:022_2	varða	samgöngubót	hleðslur standa	15m	stórhætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-292:022_3	varða	samgöngubót	hleðslur standa	15m	stórhætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-292:023	varða	óþekkt	hleðslur standa	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
HV-641:001	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
HV-701:002	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-086:030_1	varða	óþekkt	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-086:030_2	varða	óþekkt	hleðslur útflattar	15m	stórhætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-086:033	varða	óþekkt	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-087:020	þúst	óþekkt	ekki sést til fornleifar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-087:021	varða	óþekkt	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-088:009_1	tóft+garðlag	beitarhús	hleðslur signar	15m	hætta	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-088:009_2	garðlag	túngarður	hleðslur signar	15m	hætta	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-088:010_1	varða	samgöngubót	hleðslur útflattar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-088:010_2	varða	óþekkt	hleðslur útflattar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-088:011	heimild	leið	ekki sést til fornleifar	15m	stórhætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-088:027	örnefni	mógrafir	ekki sést til fornleifar	15m	engin hætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-091:007	varða	óþekkt	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-091:008	tóft	smalakofi	hleðslur útflattar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-091:015	varða	óþekkt	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-091:016	varða	óþekkt	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-091:018	varða	óþekkt	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-091:021	tóft	heystæði	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-092:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	15m	hætta	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

SK-092:002_1	hús	kirkja	undir þaki	15m	hætta	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-092:002_2	garðlag	legstaður	sést til	15m	hætta	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-092:004	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	15m	hætta	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-092:008	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	15m	hætta	Mikið	Engar	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-092:012	heimild	traðir	ekki sést til fornleifar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-092:032_1	tóft	kvíar	hleðslur signar	15m	stórhætta	Mikið	Könnunarskurður/ Vöktun	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-092:032_2	tóft	rétt	hleðslur signar	15m	stórhætta	Mikið	Könnunarskurður/ Vöktun	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-092:033	varða	óþekkt	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-092b:14_1	tóft	sel	hleðslur signar	15m	hætta	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-092b:14_2	tóft	óþekkt	hleðslur standa grónar	15m	hætta	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-651:006	vegur	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð

Línukostur B1: Efribyggð

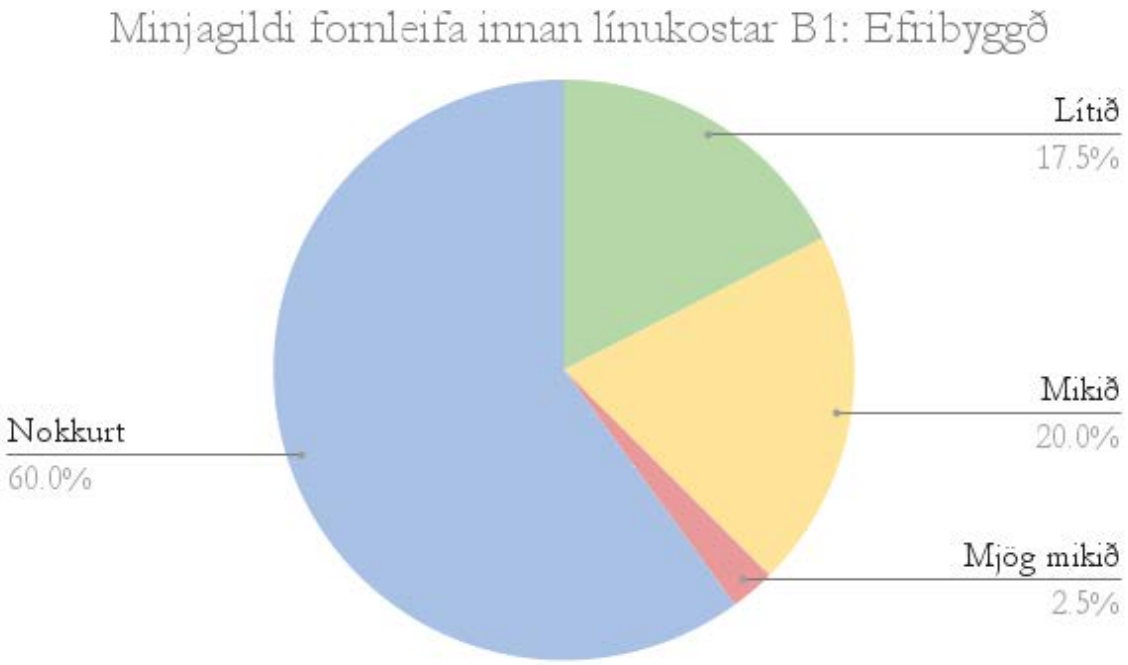
Línukostur B1 liggur um Efribyggð í Skagafirði, nokkuð ofan (vestan) byggðarinnar og var hann hluti af eldra umhverfismati. Áhrifasvæðið er á milli línukosta A1 að sunnan og C2 til austurs og er um 24,7 km að lengd. Svæðið er víða ofarlega í hlíðinni, sem er mýrlend og sundurskorin af lækjum. Alls voru skráðar 44 fornleifar á 40 minjastöðum innan áhrifasvæðis. Alls töldust 13 fornleifar í stórhættu og 31 í hættu innan áhrifasvæðisins. Minjastaðirnir tengjast flestir nýtingu úthaga og samgöngum. Rétt er að ítreka að ekki fékkst leyfi til vettvangsrannsókna í landi jarðarinnar Mælifellsár syðri (nú Mælifellsá og Syðri Mælifellsá II) og er vel hugsanlegt að óskráðar minjar leynst þar þrátt fyrir að heimildir geti þeirra ekki.

Hættumat fornleifa innan línukostar B1: Efribyggð. 30% fornleifanna er í stórhættu sem er hærra hlutfall en í öllum línukostum innan svæðis A.

Sel SK-121:029 er eini minjastaðurinn sem taldist með *mjög mikið minjagildi* innan áhrifasvæðisins. Þar er stök þúst greinileg á yfirborði en það ætti að vera auðvelt komast hjá raski á henni enda er selið í jaðri áhrifasvæðisins. Níu fornleifar töldust hafa *mikið minjagildi* en það voru fimm stekkir, tvær réttir, beitarhús og vörslugarður. Einungis ein þeirra telst í stórhættu, stekkur SK-121:020, og er líklegt að þar verði einhverra fornleifarannsókna krafist ef línulögnin verður lögð í óbreyttri mynd. Samtals var 26 fornleif flokkuð með *nokkurt minjagildi*, en flestar þeirra voru vörður. Alls teljast 11 fornleifar í stórhættu, aðallega samgönguminjar og ólíklegt að nokkurra mótvægisaðgerða verði krafist. Átta fornleifar töldust hafa *lítið minjagildi* og tengdust

flestar efnistöku eða eru horfnar.

Fremur hátt hlutfall fornleifa innan þessa línukostar eru með lítið minjagildi.

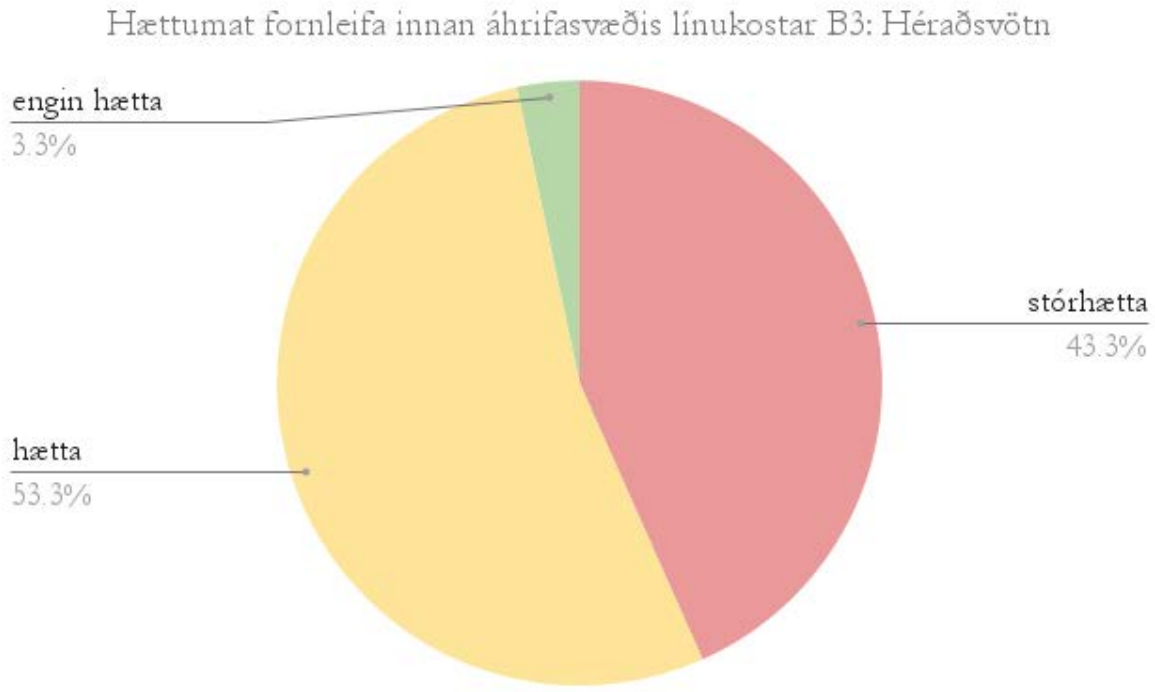
Taflan sýnir allar fornleifar innan línukostar B1: Efribyggð.

Samtala	*Tegund*	*Hlutverk*	*Ástand*	*Friðhelgi*	*Hættumat*	*Minjagildi*	*Líklegar kröfur um mótvægisaðgerðir*	*Skýring*
SK-091:007	varða	óþekkt	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-091:008	tóft	smalakofi	hleðslur útflattar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-091:016	varða	óþekkt	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-091:020	varða	óþekkt	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-091:021	tóft	heystæði	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-116:020_1	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-116:020_2	varða	samgöngubót	hleðslur signar	15m	stórhætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-116:020_3	varða	samgöngubót	hleðslur signar	15m	stórhætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-116:033	varða	landamerki	hleðslur signar	15m	stórhætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-116:041	varða	óþekkt	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-117:037_4	garðlag	rétt	hleðslur útflattar	15m	hætta	Mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-117:037_5	garðlag	vörslugarður	hleðslur signar	15m	hætta	Mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-117:047	varða	óþekkt	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-117:048	varða	óþekkt	hleðslur útflattar	15m	stórhætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

SK-118:028	mann-virki		hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-118:030	örnefni		ekki sést til fornleifar	15m	hætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-120:029	tóftir	stekkur	ekki sést til fornleifar	15m	hætta	Mikið	Engar	Utan áhrifasvæðis
SK-121:027	tóft	stekkur	hleðslur signar	15m	stórhætta	Mikið	Könnunarskurður/ Vöktun	Til að ákvarða aldur, eðli og um-fang minja
SK-121:028	varða	samgöngubót	hleðslur signar	15m	stórhætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-121:029	þúst	sel	sést til	15m	hætta	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-122:009	tóft	stekkur	hleðslur signar	15m	hætta	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-122:016	varða		hleðslur standa grónar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-125:018	heimild	rista	ekki sést til fornleifar	15m	hætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-125:031	tóft	stekkur	hleðslur signar	15m	hætta	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-125:032_1	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-125:032_2	varða	samgöngubót	hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-125:042	tóft	heystæði/rétt	hleðslur signar	15m	hætta	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-125:051	varða	óþekkt	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-125:052	varða	óþekkt	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-125:054	varða	óþekkt	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-126:029	varða	samgöngubót	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

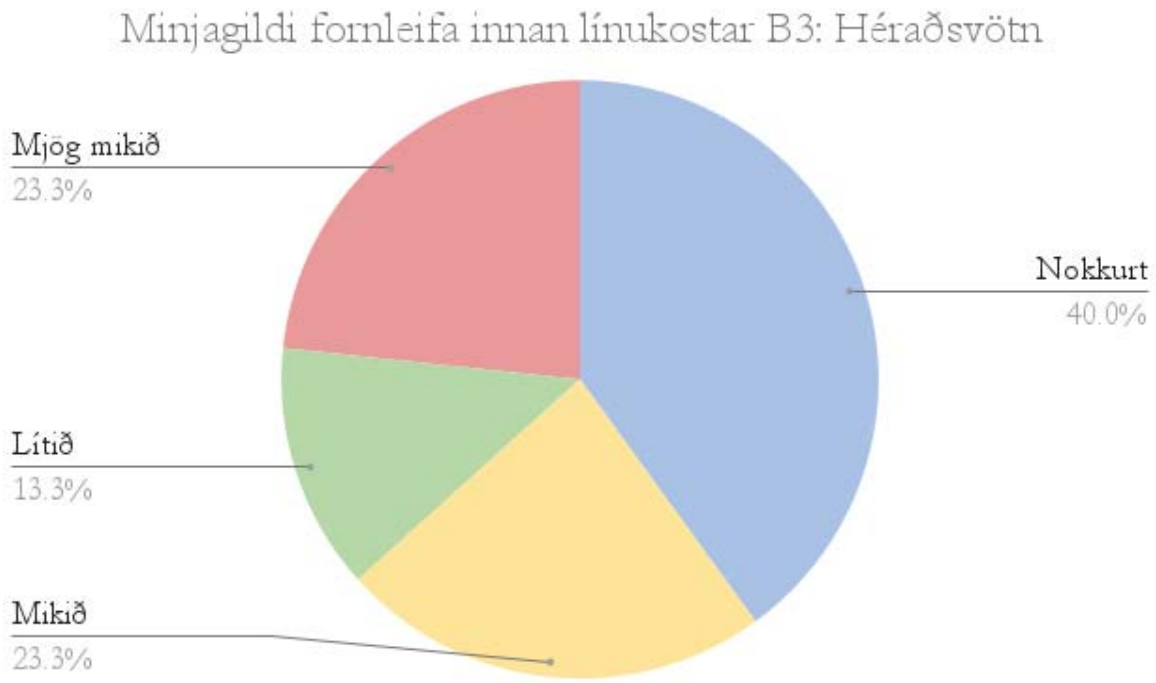
SK-126:030	varða	óþekkt	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-127:015	garðlag	landamerki	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-159:012	heimild	stekkur	ekki sést til fornleifar	15m	hætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-159:015	heimild	mógrafir	ekki sést til fornleifar	15m	hætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-162:011	heimild	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-162:013	tóft	beitarhús	hleðslur signar	15m	hætta	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-162:014	heimild	rista	ekki sést til fornleifar	15m	hætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-162:015	heimild	mógrafir	ekki sést til fornleifar	15m	hætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-162:033	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-220:025	tóft	stekkur	hleðslur signar	15m	hætta	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-220:032	náttúrumin	þvottastaður	sést til	15m	hætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-220:035	tóft		hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-220:037	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð

Línukostur B3 liggur fast vestan við Héraðsvötn úr Norðurárdal og endar við línukost A2, skammt frá Káragerði SK-177:007. Hann er hluti af eldra umhverfismati en lega hans hefur tekið nokkrum breytingum síðan í eldri úttekt og hefur línan m.a. verið flutt vestar að hluta. Tvær útgáfur þessa línukostar voru skoðaðar á vettvangi sem báðar eru sýndar á korti aftar í skýrslunni. Jafnframt er fjallað um báðar útgáfurnar hér. Áhrifasvæðið er samanlagt um 30 km að lengd. Stór hluti liggur um gróðurrýrar áreyrar en ráðgerð lína mun einnig liggja yfir tún og bithaga að hluta. Alls voru skráðar 30 fornleifar á 20 minjastöðum innan þessa svæðis. Af þeim er ein fornleif sem ekki telst í sérstakri hættu vegna framkvæmda, 16 fornleifar í hættu og 13 í stórhættu. Fornleifar innan áhrifasvæðisins eru flestar tengdar landnýtingu í úthögum.

Hættumat fornleifa innan línukostar B3: Héraðsvötn. Tæplega helmingur minjanna er í stórhættu sem er hærra hlutfall en í flestum hinna línukostanna.

Innan áhrifasvæðis línukostar B3 er Káragerði eini minjastaðurinn sem hefur *mjög mikið minjagildi*. Káragerðis er fyrst getið í heimildum 1713 og ljóst er að þar hefur verið búseta um nokkurt skeið og má sjá sex fornleifar á yfirborði auk túngarðs sem afmarkar svæðið. Verði framkvæmdir á svæðinu líkt og ráðgert er verður að teljast líklegt að einhverra fornleifarannsókna verði krafist. Sjö fornleifar innan áhrifasvæðis hafa *mikið minjagildi*, af þeim eru sex hluti af sama minjastaðnum, SK-163:018. Þar eru m.a. beitarhús og túngarðar og vísbendingar um eldri minjar undir sverði. Þar sem staðurinn er í meira en 50 m frá miðlínu framkvæmda ætti hann ekki að þurfa að verða

Líkt og innan hinna línukostanna eru flestar fornleifarnar með nokkurt minjagildi.

fyrir raski vegna þeirra og því líklegast að aðeins verði krafist merkingar á honum. Sjöundi staðurinn, tóft SK-167:053 er hins vegar í stórhættu og líklegt að gerðar verði kröfur um einhverskonar fornleifarannsóknir á honum ef ráðgerð lega línunar verður eins og áætlun gerir ráð fyrir. Alls eru 12 fornleifar sem skráðar voru innan línukostar B3 sem töldust hafa *nokkurt minjagildi,* aðallega leiðir sem enn sjást. Af þeim eru fjórar í stórhættu en ólíklegt að mótvægisaðgerða verði krafist. Fjórar fornleifar teljast með *lítið minjagildi*, allt eru það staðir sem eru horfnir og lítilla minja er að vænta undir sverði.

Taflan sýnir allar fornleifar innan línukostar B3: Héraðsvatnaleið.

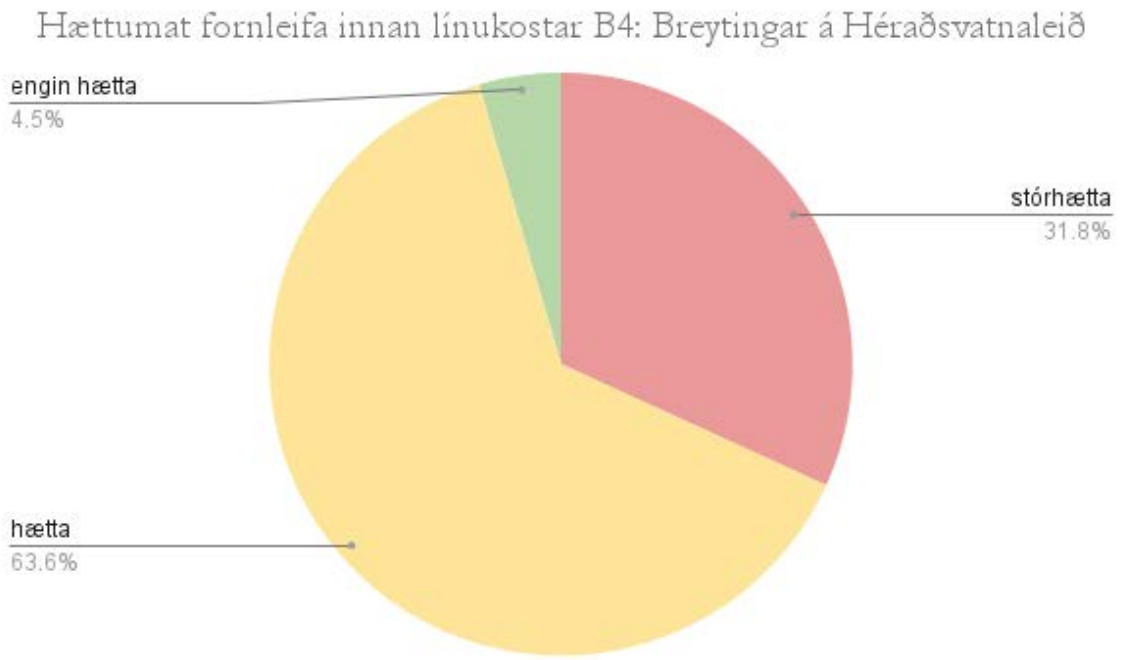
Samtala	*Tegund*	*Hlutverk*	*Ástand*	*Friðhelgi*	*Hættumat*	*Minjagildi*	*Líklegar kröfur um mótvægisaðgerðir*	*Skýring*
SK-096:030	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-163:014	garðlag	nátthagi	hleðslur útflattar	15m	stórhætta	Nokkurt	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-163:018_1	tóft	beitarhús	hleðslur standa grónar	15m	hætta	Mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-163:018_2	garðlag	túngarður	hleðslur signar	15m	hætta	Mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-163:018_3	garðlag	túngarður	hleðslur útflattar	15m	hætta	Mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-163:018_4	tóft	beitarhús	hleðslur signar	15m	hætta	Mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-163:018_5	heimild	útihús	ekki sést til forn-leifar	15m	hætta	Mikið	Merking	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-167:053	tóft	rétt	hleðslur signar	15m	hætta	Mikið	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-167:054	gata	leið	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-168:018	gata	leið	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-168:019	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð

SK-169:056	varða	óþekkt	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-175:010	heimild	landamerki	ekki sést til forn-leifar	15m	hætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-175:011	heimild	landamerki	ekki sést til forn-leifar	15m	stórhætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-176:025	varða	óþekkt	hleðslur standa	15m	hætta	Nokkurt	Engar	Utan svæðis
SK-177:007_1	tóft	útihús	hleðslur útflattar	15m	stórhætta	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-177:007_2	tóft	býli	hleðslur signar	15m	stórhætta	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-177:007_3	tóft	útihús	hleðslur signar	15m	stórhætta	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-177:007_4	tóft	útihús	hleðslur signar	15m	stórhætta	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-177:007_5	tóft	útihús	hleðslur útflattar	15m	stórhætta	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-177:007_6	tóft	útihús	hleðslur útflattar	15m	stórhætta	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-177:007_7	garðlag	túngarður	hleðslur signar	15m	stórhætta	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

SK-178:031	gata	leið	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-220:025	tóft	stekkur	hleðslur signar	15m	hætta	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-220:032	náttúru-min	þvottastaður	sést til	15m	hætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-220:035	tóft		hleðslur signar	15m	hætta	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-220:037	gata	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-651:004	gata	leið	sést til	15m	hætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-651:005	heimild	leið	ekki sést til forn-leifar	15m	engin hætta	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-651:009	heimild	leið	sést til	15m	stórhætta	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð

Línukostur B4 er ný útfærsla á Héraðsvatnaleið. Hann er um 23 km að lengd og áhrifasvæðið hefur ekki verið tekið út áður. Línan liggur til vesturs frá línukosti A2 í landi Kirkjuhóls og sameinast línukosti C1 í Norðurárdal. Línan liggur um áreyrar, valllendi og tún. Innan áhrifasvæðis línukostarins voru skráðar 44 fornleifar á 32 minjastöðum. Af þeim fornleifum sem skráðar voru eru 14 í stórhættu, 28 í hættu en tvær fornleifar teljast ekki í hættu vegna framkvæmdanna. Minjastaðir innan áhrifasvæðisins tengjast flestir búskap og eru bæði í úthögum og heimatúni.

Einu fornleifarnar sem skráðar voru og höfðu mjög mikið minjagildi eru fyrrnefnt

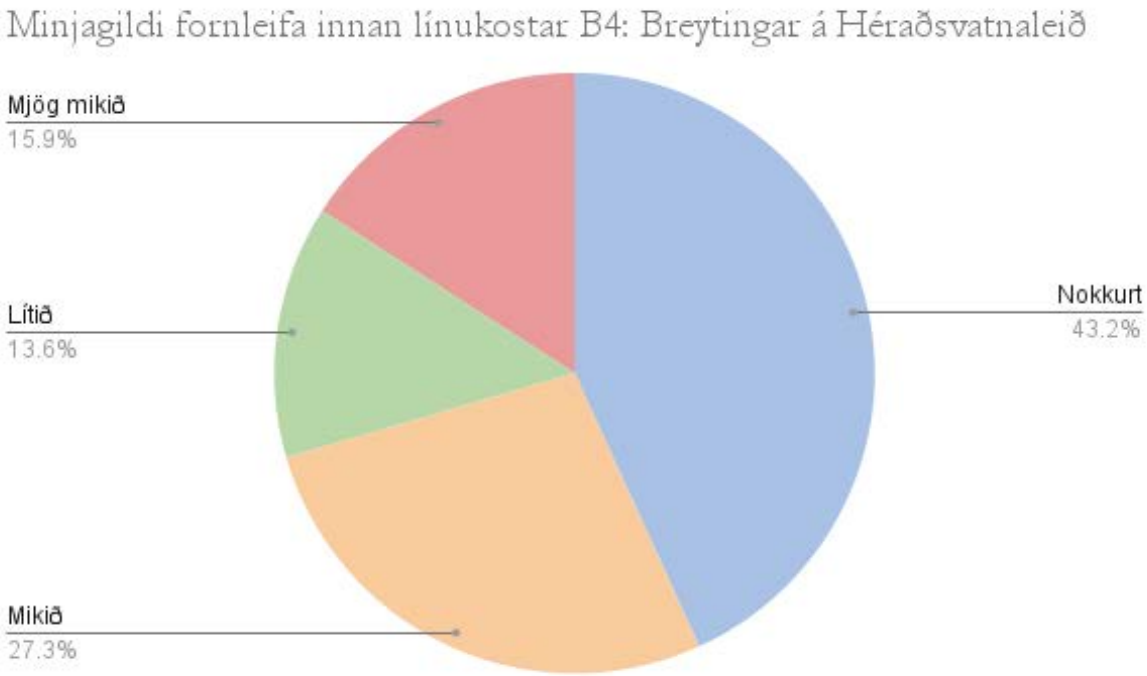

Hættumat fornleifa innan línukostar B4: Breytingar á Héraðsvatnaleið. Um þriðjungur fornleifanna er í stórhættu sem er fremur hátt hlutfall.

Káragerði SK-177:007. Alls voru 12 fornleifar sem töldust hafa mikið minjagildi, en af þeim er ein í stórhættu, rétt SK-167:053 og líklegt að einhverra fornleifarannsókna verði krafist í tilviki hennar. Sex fornleifar eru hluti af sama minjastaðnum, SK-163:018. Þar eru m.a. beitarhús og túngarðar og vísbendingar um eldri minjar undir sverði. Þar sem staðurinn er í meira en 50 m frá miðlínu framkvæmda ætti hann ekki að þurfa að verða fyrir raski vegna þeirra og því líklegast að aðeins verði krafist merkingar á honum. Af þessum fornleifum voru 19 sem töldust hafa nokkurt minjagildi, en flestar þeirra eru vörður og samgönguminjar. Ólíklegt er að nokkurra mótvægisaðgerða verið krafist. Fjórar fornleifar töldust hafa lítið minjagildi og ólíklegt að nokkurra mótvægisaðgerða verði krafist á þeim stöðum aðrar en þær að staðirnir verði merktir. Engin af þeim er í stórhættu.

Línukostur C1: Hörgárdalur

Línukostur C1 liggur til norðausturs frá Egilsá í Norðurárdal í Skagafirði og nær að tengivirki á Rangárvöllum á Akureyri. Línukosturinn liggur yfir Hörgárdalsheiði, út

Minjagildi fornleifa innan línukostar B4: Breytingar á Héraðsvatnaleið. Tæpur helmingur er með nokkurt minjagildi.

Taflan sýnir allar fornleifar innan línukostar B4: Breytingar á Héraðsvatnaleið.

Samtala	Tegund	Hlutverk	Ástand	Friðhelgi	Minja-gildi	Hættumat	Líklegar kröfur um mótvægisaðgerðir	Skýring
SK-163:014	garðlag	nátthagi	hleðslur útflattar	15m	Nokkurt	stórhætta	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-163:018_1	tóft	beitarhús	hleðslur standa grónar	15m	Mikið	hætta	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-163:018_2	garðlag	túngarður	hleðslur signar	15m	Mikið	hætta	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-163:018_3	garðlag	túngarður	hleðslur útflattar	15m	Mikið	hætta	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-163:018_4	tóft	beitarhús	hleðslur signar	15m	Mikið	hætta	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-163:018_5	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	15m	Mikið	hætta	Merking	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-167:053	tóft	rétt	hleðslur signar	15m	Mikið	stórhætta	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-167:054	gata	leið	sést til	15m	Nokkurt	hætta	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-168:002	heimild	leið	ekki sést til fornleifar	15m	Lítið	hætta	Engar	Utan áhrifasvæðis
SK-168:003	heimild	kálgarður	ekki sést til fornleifar	15m	Mikið	hætta	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-168:007	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	15m	Mikið	hætta	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-168:008	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	15m	Mikið	hætta	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-168:011	mann-virki	þvottalaug	hleðslur standa	15m	Nokkurt	stórhætta	Vöktun	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-168:013	tóft	stekkur	hleðslur signar	15m	Mikið	hætta	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

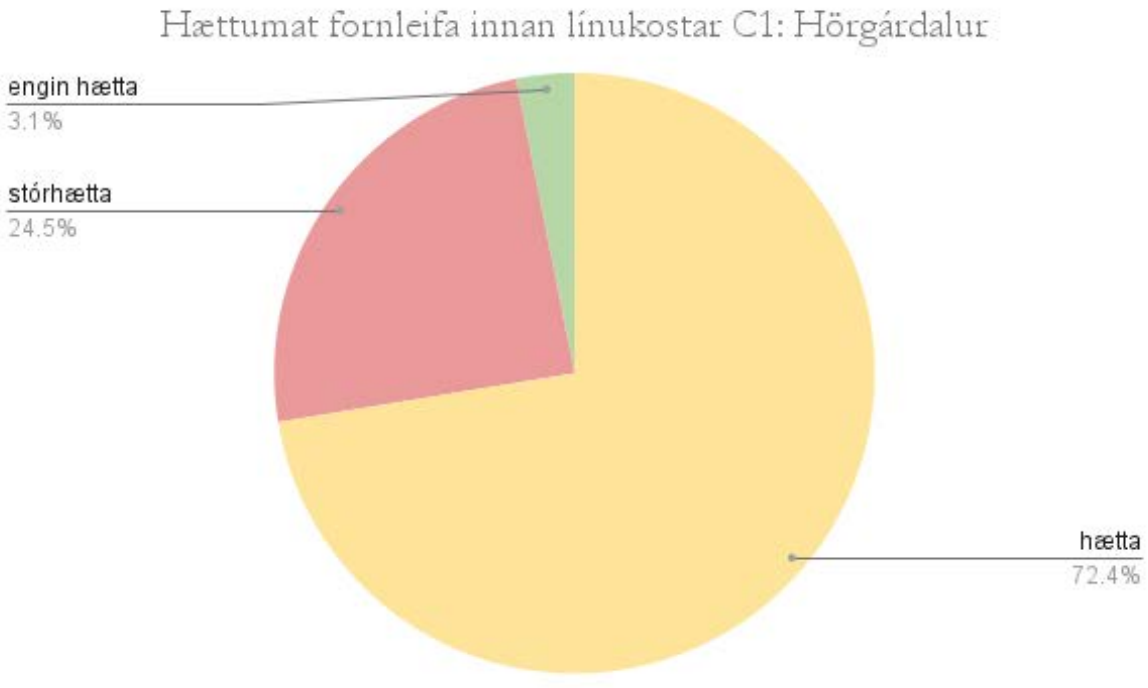
SK-168:014	tóft	smalakofi	hleðslur signar	15m	Mikið	hætta	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-168:019	gata	leið	sést til	15m	Nokkurt	stórhætta	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-168:021	þúst		sést til	15m	Nokkurt	hætta	Engar	Utan áhrifasvæðis
SK-168:022_1	garðlag	áveita	hleðslur signar	15m	Nokkurt	hætta	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-168:022_2	garðlag	áveita	hleðslur signar	15m	Nokkurt	hætta	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-168:022_3	garðlag	áveita	hleðslur standa	15m	Nokkurt	hætta	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-168:023	gryfja	óþekkt	sést til	15m	Lítið	hætta	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-169:056	varða	óþekkt	sést til	15m	Nokkurt	hætta	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-174:018	heimild	lögn	ekki sést til fornleifar	15m	Lítið	hætta	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-174:019	gata	leið	sést til	15m	Nokkurt	hætta	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-174:020	varða	landamerki	hleðslur útflattar	15m	Nokkurt	hætta	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-174:021	hleðsla	óþekkt	hleðslur signar	15m	Nokkurt	hætta	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-175:007	varða	landamerki	ekki sést til fornleifar	15m	Lítið	engin hætta	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-175:031	vegur	vað	sést til	15m	Nokkurt	hætta	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-175:035	hleðsla	óþekkt	hleðslur signar	15m	Nokkurt	hætta	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-175:036	þúst	óþekkt	sést til	15m	Nokkurt	stórhætta	Vöktun	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-175:037	varða		hleðslur útflattar	15m	Nokkurt	stórhætta	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-177:007_1	tóft	útihús	hleðslur útflattar	15m	Mjög mikið	stórhætta	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-177:007_2	tóft	býli	hleðslur signar	15m	Mjög mikið	stórhætta	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

SK-177:007_3	tóft	útihús	hleðslur signar	15m	Mjög mikið	stórhætta	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-177:007_4	tóft	útihús	hleðslur signar	15m	Mjög mikið	stórhætta	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-177:007_5	tóft	útihús	hleðslur útflattar	15m	Mjög mikið	stórhætta	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-177:007_6	tóft	útihús	hleðslur útflattar	15m	Mjög mikið	stórhætta	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-177:007_7	garðlag	túngarður	hleðslur signar	15m	Mjög mikið	stórhætta	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-220:025	tóft	stekkur	hleðslur signar	15m	Mikið	hætta	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-220:032	náttúru-min	þvottastaður	sést til	15m	Lítið	hætta	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-220:035	tóft		hleðslur signar	15m	Nokkurt	hætta	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-220:037	gata	leið	sést til	15m	Nokkurt	stórhætta	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-651:004	gata	leið	sést til	15m	Nokkurt	hætta	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-651:005	heimild	leið	ekki sést til fornleifar	15m	Lítið	engin hætta	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð

Hörgárdal og fer yfir Moldhaugaháls. Hann var ekki hluti af fyrra umhverfismati. Línukosturinn er alls um 63 km að lengd og samanlagt voru skráðar 192 fornleifar á 136 minjastöðum innan áhrifasvæðis hans. Alls voru 47 fornleifar taldar í stórhættu vegna framkvæmdanna en 139 í hættu og sex fornleifar voru ekki taldar í sérstakri hættu. Ljóst er að áhrif framkvæmdanna eru umtalsverð á menningarminjar og landslag. Áhrifasvæðið nær yfir land lögbýla í byggð, eyðijarðir og afréttarland. Ráðgert er að línan liggi yfir nokkur heimatún, bæði lögbýla sem eru enn í byggð og eldri býla sem og selja, en að hluta til liggur hún einnig yfir óraskað land og úthaga.

Fornleifarannsóknir fóru fram á einum stað innan áhrifasvæðisins, Skugga EY-215:009, á árunum 2008-2009 og aftur 2013-2014. Þar var grafinn upp öskuhaugur og teknir könnunarskurðir á nokkrum stöðum í mannvirki, m.a. hús sem fannst undir öskuhaugnum. Staðurinn virðist hafa verið í notkun á 11. - 13. öld eða þar um bil. [7]Umtalsverðar minjar eru þar enn undir sverði, allt frá fyrstu öldum byggðar á svæðinu og hluti þeirra er í stórhættu vegna fyrirhugaðra framkvæmda.

Innan áhrifasvæðis línukostar C1 voru skráðar 69 fornleifar sem töldust með mjög mikið minjagildi og af þeim voru 20 í stórhættu vegna framkvæmda. Verði línulögn í núverandi mynd að veruleika má gera ráð fyrir að kröfur um fornleifarannsóknir yrðu gerðar á öllum þessum stöðum, þar á meðal á seli EY-208:013, bæjarhól Einhamars EY-212:001, Sandhólum EY-215:010, Saurbæjarseli EY-215:011 og Skugga EY-215:009. Allir staðirnir kunna að vera fornir og líklega var búið á þeim á einhverjum tímapunkti.

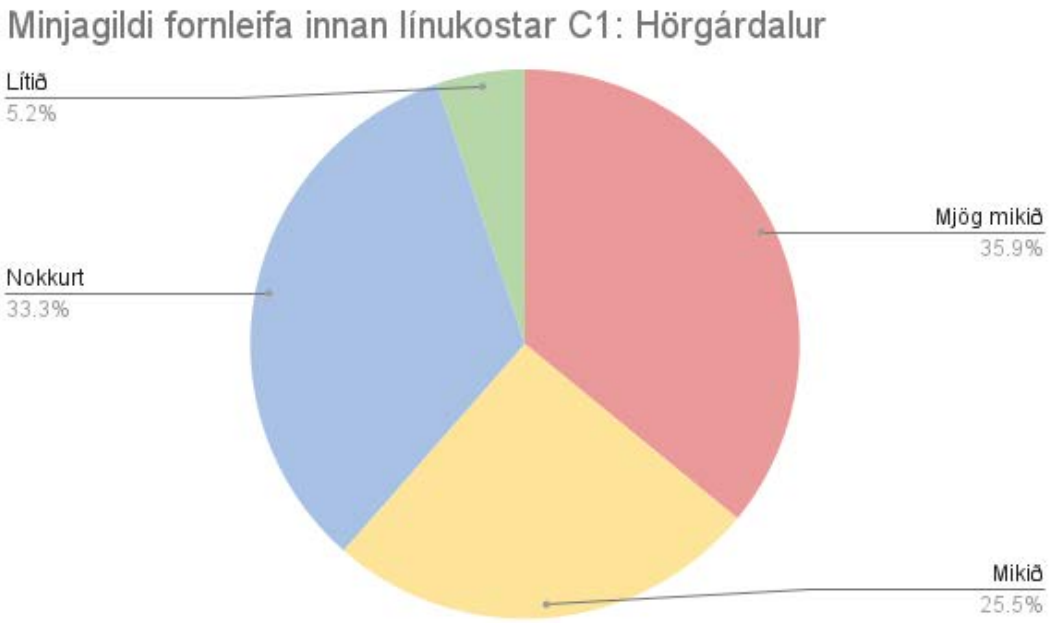

Hættumat fornleifa innan línukostar C1: Hörgárdalsheiði. Um fjórðungur er í stórhættu.

7 Harrisson, Ramona 2010 og 2014

Samtals voru 47 fornleifar í hættu, þar á meðal eru nokkrir bæjarhólar og minjar innan heimatúna. Talsverður hluti staðanna á sér án efa langa sögu og búast má við að talsverðar minjar séu undir sverði og á yfirborði. Dæmi um slíka staði eru t.d. Hálfdánartungur SK-225:001, Saurbæjarsel EY-651:014 og Kot EY-264:008. Ekki er ólíklegt að einhverskonar vöktunar verði krafist á einhverjum þessara staða þrátt fyrir að komast megi hjá raski að mestu. Hugsanlegt er einnig að á þessu svæði vegi þungt samanlögð áhrif framkvæmdarinnar á menningarlandslagið þar sem það er heillegt og lítið raskað á stórum svæðum.

Innan áhrifasvæðis línukostarins voru skráðar 49 fornleifar með mikið minjagildi og af þeim eru 10 í stórhættu. Þær fornleifar tilheyra fjórum minjastöðum, á þremur er líklegt að einhverra fornleifarannsókna verði krafist komi til framkvæmda. Það eru Snæbjarnarhús EY-214:006, tóft EY-651:021 og tóftir EY-651:022. Hinar minjarnar 27 eru í flestum tilvikum útihús innan heimatúna sem eru horfin af yfirborði, bæjarhólar,

Rúmur þriðjungur fornleifanna með mjög mikið minjagildi og ljóst að áhrif framvkæmdarinnar eru umtalsverð innan áhrifasvæðisins.

beitarhús og staðir þar sem umtalsverðra mannvistarlaga er að vænta undir yfirborði. Þessir staðir eiga það sammerkt að vera í meira en 50 m fjarlægð frá miðlínu framkvæmda og ættu því ekki að þurfa að verða fyrir beinu raski vegna þeirra en líklegt er að gerðar yrðu kröfur um merkingar á þeim.

Alls voru skráðar 64 fornleifar sem töldust hafa nokkurt minjagildi. Af þeim eru 15 í stórhættu en ólíklegt er að einhverra mótvægisaðgerða verði krafist fyrir utan merkingar. Í öllum tilvikum er um vörður, leiðir eða mógrafir að ræða. Aðrar fornleifar í þessum flokki ættu að sleppa við rask. Aðeins voru skráðar 10 minjar innan

áhrifasvæðisins með lítið minjagildi og er líklegt að skráning sú sem þegar hefur verið unnin verði talin fullnægjandi mótvægisaðgerð í öllum tilvikum.

Alls voru skráðar 37 fornleifar sem töldust hafa *nokkurt minjagildi.* Af þeim eru 11 í stórhættu en ólíklegt að einhverra mótvægisaðgerða verði krafist utan merkingar. Í öllum tilvikum er um vörður, leiðir eða mógrafir að ræða. Hinar fornleifarnar ættu að sleppa við rask. Aðeins voru skráðar fjórar minjar innan áhrifasvæðisins með *lítið minjagildi* og er líklegt að skráning sú sem þegar er unnin verði talin fullnægjandi mótvægisaðgerð í öllum tilvikum. Engin þeirra er í stórhættu.

Taflan sýnir allar fornleifar innan línukosts C1: Hörgárdalur

Samtala	Tegund	Ástand	Hættumat	Minjagildi	Frið-helgi	Líklegar kröfur um mótvægisaðgerðir	Skýring
EY-207:001	bæjarhóll	sést til	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-207:002	tóft	hleðslur standa grónar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-207:003	heimild	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-207:005	örnefni	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-207:006	sögustaður	sést til	stórhætta	Mikið	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-207:007	heimild	sést til	hætta	Nokkurt	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-207:010	garðlag	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-207:011	náma	sést til	stórhætta	Nokkurt	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-207:012	náma	sést til	stórhætta	Nokkurt	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-207:013	náma	sést til	stórhætta	Nokkurt	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-207:014	tóft	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-208:002	heimild	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-208:003	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-208:009	örnefni	ekki sést til fornleifar	hætta	Nokkurt	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-208:012	tóft	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-208:013_1	tóft	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-208:013_2	tóft	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-208:013_3	tóft	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

EY-208:013_4	tóft	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-208:015_1	náma	sést til	hætta	Nokkurt	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-208:015_2	tóft	hleðslur útflattar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-209:003	tóft	hleðslur standa grónar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-209:004	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-209:007	þúst	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-209:008	varða	hleðslur útflattar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-209:009	garðlag	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-209:010	tóft	hleðslur standa grónar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-209:011	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-209:012	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-209:013	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:001_1	bæjarhóll	sést til	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:001_2	tóft	hleðslur standa grónar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:002_1	tóft	hleðslur standa grónar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:002_2	dæld	sést til	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:003	þúst	hleðslur útflattar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

EY-212:006	garðlag	hleðslur signar	stórhætta	Mikið	15 m	Könnunarskurður	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:008	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:010	þúst	sést til	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:011	tóft	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-212:013	garðlag	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-212:014	þúst	sést til	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-212:015	tóft	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-212:016	garðlag	sést til	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:017	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:018	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:019	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:020	sáðslétta	sést til	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:021	heimild	ekki sést til fornleifar	stórhætta	Mikið	15 m	Könnunarskurður	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:022	hleðsla	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-213:001	bæjarhóll	sést til	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-213:002	heimild	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-213:003	heimild	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-213:007	heimild	ekki sést til fornleifar	stórhætta	Mikið	15 m	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-213:009	örnefni	ekki sést til fornleifar	hætta	Lítið	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-213:012	varða	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð

EY-214:002	heimild	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-214:003	heimild	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-214:005_1	þúst	sést til	hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-214:005_2	þúst	sést til	hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-214:006	tóft	hleðslur signar	stórhætta	Mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-214:008	garðlag	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-214:009	hleðsla	hleðslur standa	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-215:001	bæjarhóll	sést til	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:002	þúst	sést til	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:003	þúst	sést til	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:006	heimild	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:007	þúst	sést til	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:008	heimild	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:009_1	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:009_2	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:009_3	öskuhaugur	ekki sést til fornleifar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

EY-215:009_4	tóft	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:009_5	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:009_6	garðlag	hleðslur standa grónar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:010_1	tóft	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:010_2	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:010_3	garðlag	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:011_1	tóftir+garðlag	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:011_2	tóft	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:011_3	garðlag	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:014_1	heimild	ekki sést til fornleifar	stórhætta	Mikið	15 m	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:014_2	garðlag	hleðslur signar	stórhætta	Nokkurt	15 m	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:015	gata	sést til	hætta	Nokkurt	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-215:018	þjóðsaga	sést til	hætta	Lítið	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-215:022	tóft	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

EY-215:025_1	garðlag	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:025_2	tóft	hleðslur standa grónar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:027	garðlag	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-215:028	tóft	hleðslur útflattar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-215:029_1	tóft	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:029_2	tóft	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-215:036	tóft	hleðslur signar	stórhætta	Mikið	15 m	Könnunarskurður	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-215:037	heimild	ekki sést til fornleifar	engin hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
Ey-254:014	varða	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-254:019	gata	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
Ey-254:020_1	varða	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
Ey-254:020_2	varða	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:010_1	tóft	hleðslur standa grónar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:010_2	tóft	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:010_3	þúst	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:015_1	varða	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:015_2	varða	hleðslur standa grónar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
Ey-257:018	varða	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-258:007_1	tóftir	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-258:007_2	þúst	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-258:007_3	tóft	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-261:008	tóft	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-262:006	garðlag	hleðslur signar	stórhætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-262:007	brú	hleðslur signar	stórhætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

EY-264:008	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-264:009	heimild	ekki sést til fornleifa	hætta	Lítið	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-264:011	gata	sést til	hætta	Nokkurt	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-264:012	heimild	ekki sést til fornleifar	hætta	Lítið	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-264:020	gryfja	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-266:010	tóft	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-268:011	hleðsla	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m		Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-269:016_1	tóft	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-269:016_2	tóft	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-269:016_3	tóft	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-270:006	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-270:027	náma	sést til	stórhætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-272:008	varða	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-277:005	tóft	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-277:010_1	varða	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-277:010_2	hleðsla	hleðslur útflattar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-277:011	gata	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-284:011	tóft	hleðslur standa grónar	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-287:008	hleðsla	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-288:001	bæjarhóll	sést til	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-288:006_1	mannvirki	ekki sést til fornleifar	stórhætta	Lítið	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-288:006_2	mannvirki	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-288:006_3	mannvirki	sést til	stórhætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-288:006_4	mannvirki	sést til	stórhætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-288:006_5	gryfja	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-291:020	heimild	ekki sést til fornleifa	hætta	Nokkurt	15m	Engar	
EY-651:003	þúst	ekki sést til fornleifar	engin hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-651:004_1	gata	ekki sést til fornleifar	engin hætta	Nokkurt	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð

EY-651:004_2	varða	hleðslur útflattar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-651:007	hleðsla	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:014_1	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-651:014_12	þúst	sést til	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-651:017	varða	hleðslur signar	stórhætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:018	varða	hleðslur signar	stórhætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:019	tóft	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:020	tóft	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:021	tóft	hleðslur signar	stórhætta	Mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-651:022_1	kantur	hleðslur standa grónar	stórhætta	Mikið	15 m	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-651:022_2	tóft	hleðslur signar	stórhætta	Mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-651:023_1	tóft	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-651:023_2	tóft	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:024	tóft	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:025	hleðsla	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:026	þúst	sést til	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:027	hleðsla	sést til	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:028	gata	sést til	stórhætta	Nokkurt	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-661:003	gata	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-222:007	heimild	ekki sést til fornleifa	engin hætta	Lítið	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-222:012	heimild	ekki sést til fornleifa	engin hætta	Lítið	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-222:013_1	tóft	hleðslur standa grónar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-222:013_2	heimild	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-222:013_3	þúst	sést til	hætta	Lítið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

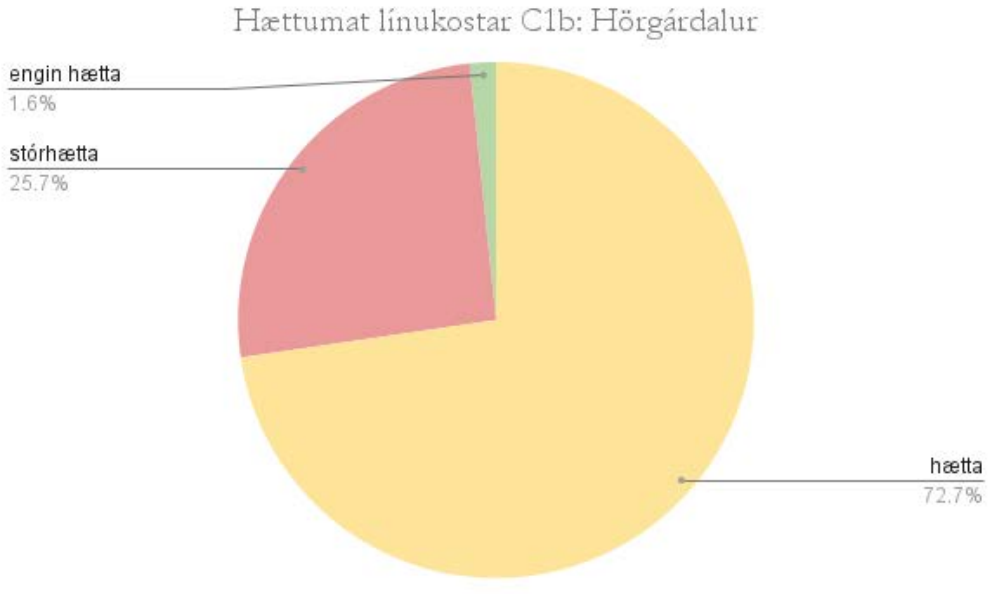
SK-222:014	þjóðsaga		hætta	Lítið	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-222:025	varða	hleðslur standa	stórhætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-223:007_1	þúst	sést til	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-223:007_2	tóft	sést til	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-223:008	örnefni	ekki sést til fornleifa	engin hætta	Mjög mikið	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-223:009	hleðsla	hleðslur standa	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-223:010	heimild	ekki sést til fornleifar	stórhætta	Lítið	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-224:001_10	þúst	sést til	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-224:001_11	þúst	sést til	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-224:001_2	tóft	hleðslur standa	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	nnan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:001_3	öskuhaugur	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:001_4	tóft	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:001_5	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:001_6	tóft	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:001_7	garðlag	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:001_8	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:001_9	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

SK-224:001_1	bæjarhóll	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:002	tóft	hleðslur útflattar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-224:003	garðlag	hleðslur signar	stórhætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:005	tóft	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Könnunarskurður/ rannsókn	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-225:001_1	bæjarhóll	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:001_2	þúst	sést til	hætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:001_3	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:001_4	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:001_5	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:001_6	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:001_7	garðlag	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:001_8	tóft	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:011	gata	sést til	stórhætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
SK-225:019	þúst	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

Línukostur C1b liggur til norðausturs úr mynni Norðurárdals í Skagafirði og nær að tengivirki á Rangárvöllum á Akureyri. Þverun Hörgárdals er utar en í línukosti C1, lega þessara kosta er að öðru leyti sú sama. Línukosturinn var ekki hluti af fyrra umhverfismati. Línukosturinn er alls um 62 km að lengd og samanlagt voru skráðar 183 fornleifar á 138 minjastöðum innan áhrifasvæðis hans. Alls voru 47 fornleifar af þeim sem skráðar voru taldar í stórhættu vegna framkvæmdanna en 133 í hættu og þrjár fornleifar voru ekki taldar í sérstakri hættu. Ljóst er að áhrif framkvæmdanna eru umtalsverð á menningarminjar og landslag. Áhrifasvæðið nær yfir land lögbýla í byggð, eyðijarðir og afréttarland. Ráðgert er að línan liggi yfir nokkur heimatún, bæði lögbýla sem eru enn í byggð og eldri býla sem og selja, en að hluta til liggur hún einnig yfir óraskað land og úthaga.

Fornleifarannsóknir fóru fram á einum stað innan áhrifasvæðisins, Skugga EY-215:009, á árunum 2008-2009 og aftur 2013-2014. Þar var grafinn upp öskuhaugur og teknir könnunarskurðir á nokkrum stöðum í mannvirki, m.a. hús sem fannst undir öskuhaugnum. Staðurinn virðist hafa verið í notkun á 11. - 13. öld eða þar um bil. [8]Umtalsverðar minjar eru þar enn undir sverði, allt frá fyrstu öldum byggðar á svæðinu og hluti þeirra er í stórhættu vegna þessara framkvæmda.

Innan áhrifasvæðis línukostar C1b voru skráðar 59 fornleifar sem töldust

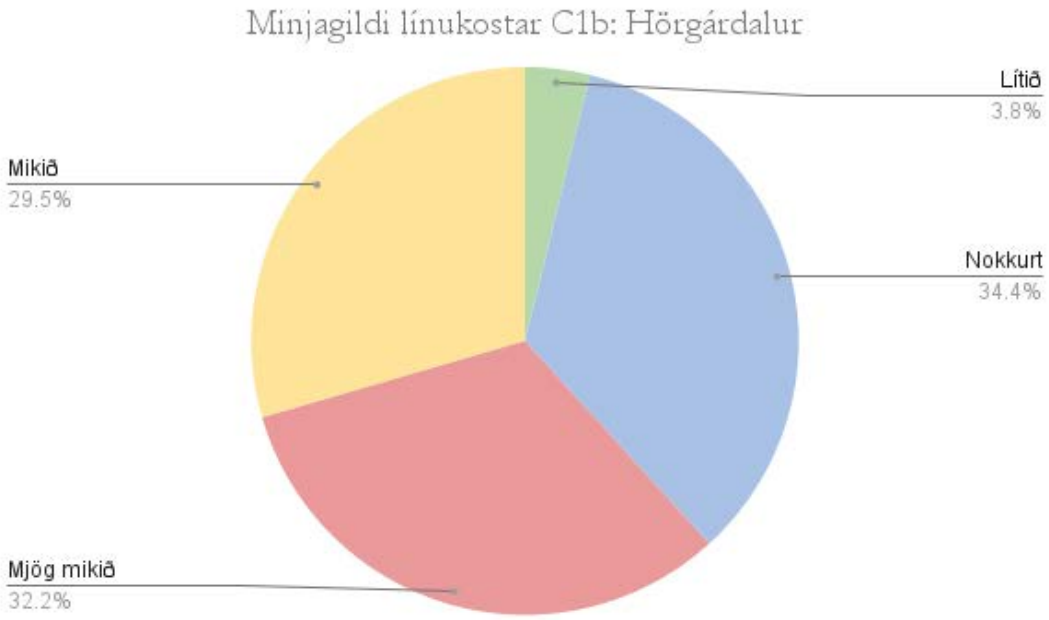
Hættumat fornleifa innan línukostar C1b: Hörgárdalur. Rúmlega fjórðungur er í stórhættu.

með mjög mikið minjagildi og af þeim voru 16 í stórhættu vegna línulagnarinnar. Verði línulögn í núverandi mynd að veruleika má gera ráð fyrir að kröfur um

8 Harrisson, Ramona 2010 og 2014

fornleifarannsóknir yrðu gerðar á öllum þessum stöðum, þar á meðal á túngarði EY-259:009, seli EY-208:013, bæjarhól Einhamars EY-212:001, Sandhólum EY-215:010, Saurbæjarseli EY-215:011 og Skugga EY-215:009. Allir staðirnir kunna að vera fornir og líklega var búið á þeim á einhverjum tímapunkti. Samtals voru 47 fornleifar í hættu, þar á meðal eru nokkrir bæjarhólar og minjar innan heimatúna. Talsverður hluti staðanna á sér án efa langa sögu og búast má við að talsverðar minjar séu undir sverði og á yfirborði. Dæmi um slíka staði eru t.d. Hálfdánartungur SK-225:001, Saurbæjarsel EY-651:014 og Skútnasel EY-270:006. Ekki er ólíklegt að einhverskonar vöktunar verði krafist á einhverjum þessara staða þrátt fyrir að komast megi hjá raski að mestu. Hugsanlegt er einnig að á þessu svæði vegi þungt samanlögð áhrif framkvæmdarinnar á menningarlandslagið þar sem það er heillegt og lítið raskað á stórum svæðum.

Innan áhrifasvæðis línukostarins voru skráðar 54 fornleifar með mikið

Tæplega þriðjungur fornleifanna innan áhrifasvæðisins er með mikið minjagildi.

minjagildi og af þeim eru 15 í stórhættu. Líklegt að einhverra fornleifarannsókna verði krafist á þeim flestum komi til framkvæmda. Þetta eru m.a Snæbjarnarhús EY-214:006, tóft EY-651:021 og tóftir EY-651:022. Hinar minjarnar 39 eru í flestum tilvikum útihús innan heimatúna sem eru horfin af yfirborði, bæjarhólar, beitarhús og staðir þar sem umtalsverðra mannvistarlaga er að vænta undir yfirborði. Þessir staðir eiga það sammerkt að vera í meira en 50 m fjarlægð frá miðlínu framkvæmda og ættu því ekki að þurfa að verða fyrir beinu raski vegna þeirra en líklegt er að gerðar yrðu kröfur um merkingar á þeim.

Alls voru skráðar 63 fornleifar sem töldust hafa nokkurt minjagildi. Af

þeim eru 15 í stórhættu en ólíklegt að einhverra mótvægisaðgerða verði krafist fyrir utan merkingar. Í öllum tilvikum er um vörður, leiðir eða mógrafir að ræða. Hinar fornleifarnar ættu að sleppa við rask. Aðeins voru skráðar sjö minjar innan áhrifasvæðisins með lítið minjagildi og er líklegt að skráning sú sem þegar hefur verið unnin verði talin fullnægjandi mótvægisaðgerð í öllum tilvikum.

Taflan sýnir allar fornleifar innan línukostar C1b: Hörgárdalur

Samtala	Tegund	Hlutverk	Ástand	Hættu-mat	Mijna-gildi	Friðhelgi	Líklegar kröfur um mótvægisaðgerðir	Skýring
EY-193:020	frásögn	rétt	ekki sést til fornleifar	hætta	Lítið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-195:012	varða	óþekkt	hleðslur útflattar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-207:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-207:002	tóft	fjárhús	hleðslur standa grónar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-207:003	heimild	fjárhús	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-207:005	örnefni	kvíar	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-207:006	sögustaður	vígi	sést til	stórhætta	Mikið	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-207:007	heimild	huldufólksbústaður	sést til	hætta	Nokkurt	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-207:010	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-207:011	náma	mógrafir	sést til	stórhætta	Nokkurt	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-207:012	náma	mógrafir	sést til	stórhætta	Nokkurt	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-207:013	náma	mógrafir	sést til	stórhætta	Nokkurt	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-207:014	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-208:002	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-208:003	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

EY-208:009	örnefni	kvíar	ekki sést til fornleifar	hætta	Nokkurt	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-208:012	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-208:013_1	tóft	sel	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-208:013_2	tóft	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-208:013_3	tóft	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-208:013_4	tóft	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-208:015_1	náma	mógrafir	sést til	hætta	Nokkurt	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-208:015_2	tóft		hleðslur útflattar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-209:003	tóft	fjárhús	hleðslur standa grónar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-209:004	tóft	fjárhús	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-209:007	þúst	útihús	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-209:008	varða	óþekkt	hleðslur útflattar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-209:009	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-209:010	tóft	stekkur	hleðslur standa grónar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-209:011	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-209:012	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

EY-209:013	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:001_1	bæjarhóll	bústaður	sést til	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:001_2	tóft	bústaður	hleðslur standa grónar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:002_1	tóft	fjárhús	hleðslur standa grónar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:002_2	dæld		sést til	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:003	þúst	býli	hleðslur útflattar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:006	garðlag	túngarður	hleðslur signar	stórhætta	Mikið	15 m	Könnunarskurður	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:008	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:010	þúst	öskuhaugur	sést til	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:011	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-212:013	garðlag	óþekkt	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-212:014	þúst	óþekkt	sést til	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-212:015	tóft	kvíar	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-212:016	garðlag	túngarður	sést til	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:017	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

EY-212:018	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:019	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:020	sáðslétta	tún	sést til	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:021	heimild	túngarður	ekki sést til fornleifar	stórhætta	Mikið	15 m	Könnunarskurður	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-212:022	hleðsla	rétt	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-213:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-213:002	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-213:003	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-213:007	heimild	stekkur	ekki sést til fornleifar	stórhætta	Mikið	15 m	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-213:009	örnefni		ekki sést til fornleifar	hætta	Lítið	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-213:012	varða		hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-214:002	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-214:003	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-214:005_1	þúst	fjárhús	sést til	hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-214:005_2	þúst	fjárhús	sést til	hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-214:006	tóft	beitarhús	hleðslur signar	stórhætta	Mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

EY-214:008	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-214:009	hleðsla	óþekkt	hleðslur standa	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-215:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:002	þúst	kirkja	sést til	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:003	þúst	fjárhús	sést til	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:006	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:007	þúst	hesthús	sést til	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:008	heimild	skemma	ekki sést til fornleifar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:009_1	tóft	býli	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:009_2	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:009_3	öskuhaugur		ekki sést til fornleifar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:009_4	tóft	útihús	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:009_5	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

EY-215:009_6	garðlag	túngarður	hleðslur standa grónar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:010_1	tóft	býli	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:010_2	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:010_3	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:011_1	tóftir+garðlag	sel	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:011_2	tóft	stekkur	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:011_3	garðlag		hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:014_1	heimild	stekkur	ekki sést til fornleifar	stórhætta	Mikið	15 m	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:014_2	garðlag	nátthagi	hleðslur signar	stórhætta	Nokkurt	15 m	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:022	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:025_1	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:025_2	tóft	útihús	hleðslur standa grónar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:026	hleðsla	brú	hleðslur standa	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-215:027	garðlag	landamerki	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-215:028	tóft	smalakofi	hleðslur útflattar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

EY-215:029_1	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-215:029_2	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-215:036	tóft	beitarhús	hleðslur signar	stórhætta	Mikið	15 m	Könnunarskurður	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-215:037	heimild	traðir	ekki sést til fornleifar	engin hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
Ey-254:014	varða	landamerki	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-254:019	gata	leið	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
Ey-254:020_1	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
Ey-254:020_2	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:010_1	tóft	beitarhús	hleðslur standa grónar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:010_2	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:010_3	þúst	heystæði	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:015_1	varða	landamerki	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:015_2	varða	landamerki	hleðslur standa grónar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
Ey-257:018	varða		hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-258:007_1	tóftir	sel	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-258:007_2	þúst	heystæði	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-258:007_3	tóft	kvíar	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-258:008	náma	mógrafir	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-259:001	bæjarhóll	bústaður	ekki sést til fornleifa	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-259:002	heimild	útihús	ekki sést til fornleifa	hætta	Mikið	15m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-259:003	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	stórhætta	Mikið	15m	Könnunarskurður	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

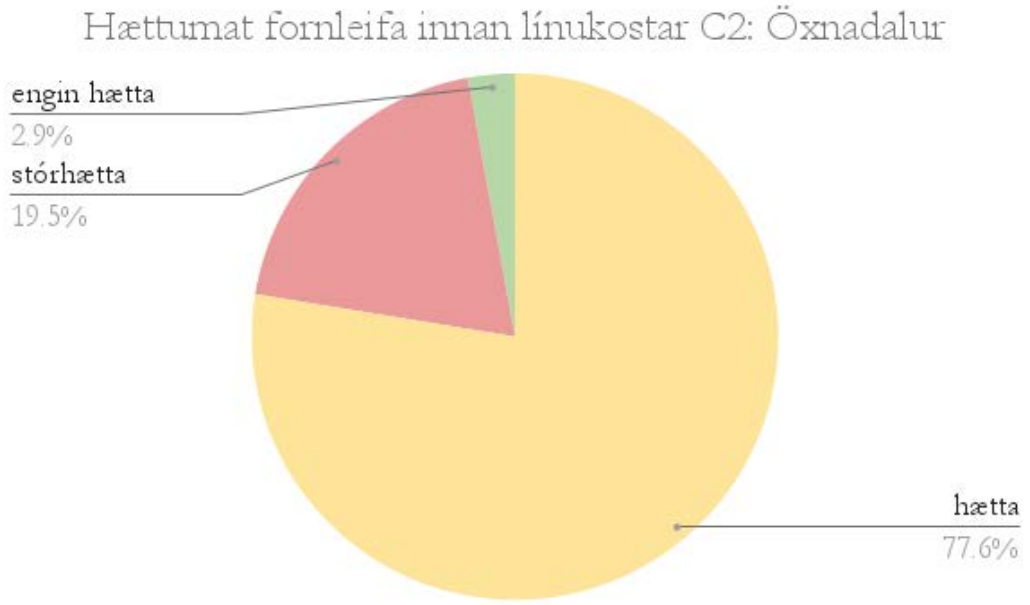
EY-259:004	tóft	stekkur/býli	hleðslur standa grónar	hætta	Mjög mikið	15m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-259:005	heimild	rista	ekki sést til fornleifa	hætta	Lítið	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-259:008	hleðsla	samgöngubót	hleðslur standa	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-259:009	garðlag	túngarður	hleðslur signar	stórhætta	Mjög mikið	15m	Könnunarskurður	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-259:010	tóft	fjárhús	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-259:011	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-259:012_1	tóft	fjárhús	hleðslur signar	stórhætta	Mikið	15m	Könnunarskurður/ rannsókn	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-259:012_2	tóft	fjárhús	hleðslur signar	stórhætta	Mikið	15m	Könnunarskurður/ rannsókn	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-259:012_3	gerði	kálgarður	hleðslur signar	stórhætta	Mikið	15m	Könnunarskurður/ rannsókn	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-259:013	tóft	kálgarður	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-260:007	örnefni	hesthús	sést til	hætta	Lítið	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-260:008	tóft	stekkur	hleðslur útflattar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-260:012	heimild	mógrafir	ekki sést til fornleifar	hætta	Lítið	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-260:014	varða	samgöngubót	hleðslur útflattar	stórhætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-260:015	tóft	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	Nokkurt	15m	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-268:005	örnefni	mógrafir	ekki sést til fornleifar	hætta	Lítið	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-268:006	heimild	stekkur	ekki sést til fornleifa	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-268:009_1	tóft	stekkur	hleðslur signar	stórhætta	Mikið	15m	Könnunarskurður/ rannsókn	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-268:009_2	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

EY-268:010	varða	landamerki	hleðslur standa	stórhætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-268:013	garðlag	óþekkt	hleðslur standa grónar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-268:014	gata	leið	sést til	stórhætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-269:016_1	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-269:016_2	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-269:016_3	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-270:006	tóft	sel	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-270:027	náma	mógrafir	sést til	stórhætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-272:008	varða	landamerki	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-277:005	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-277:010_1	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-277:010_2	hleðsla		hleðslur útflattar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-277:011	gata	leið	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-284:011	tóft	sel	hleðslur standa grónar	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-287:008	hleðsla	rétt	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-288:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	Mjög mikið	15m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-288:006_1	mannvirki	herminjar	ekki sést til fornleifar	stórhætta	Lítið	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-288:006_2	mannvirki		sést til	hætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-288:006_3	mannvirki		sést til	stórhætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-288:006_4	mannvirki		sést til	stórhætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-288:006_5	gryfja		sést til	hætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð

EY-291:020	heimild	landamerki	ekki sést til fornleifa	hætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-651:003	þúst	býli	ekki sést til fornleifar	engin hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-651:004_1	gata	leið	ekki sést til fornleifar	engin hætta	Nokkurt	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-651:004_2	varða	leið	hleðslur útflattar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-651:007	hleðsla	bað	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:014_1	tóft	sel	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-651:014_2	þúst	óþekkt	sést til	hætta	Mikið	15 m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-651:017	varða	samgöngubót	hleðslur signar	stórhætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:018	varða	samgöngubót	hleðslur signar	stórhætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:019	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:020	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:021	tóft	beitarhús	hleðslur signar	stórhætta	Mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-651:022_1	kantur	óþekkt	hleðslur standa grónar	stórhætta	Mikið	15 m	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-651:022_2	tóft	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	Mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-651:023_1	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-651:023_2	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:024	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	Mikið	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:025	hleðsla	óþekkt	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:026	þúst	heystæði	sést til	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-651:027	hleðsla	óþekkt	sést til	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

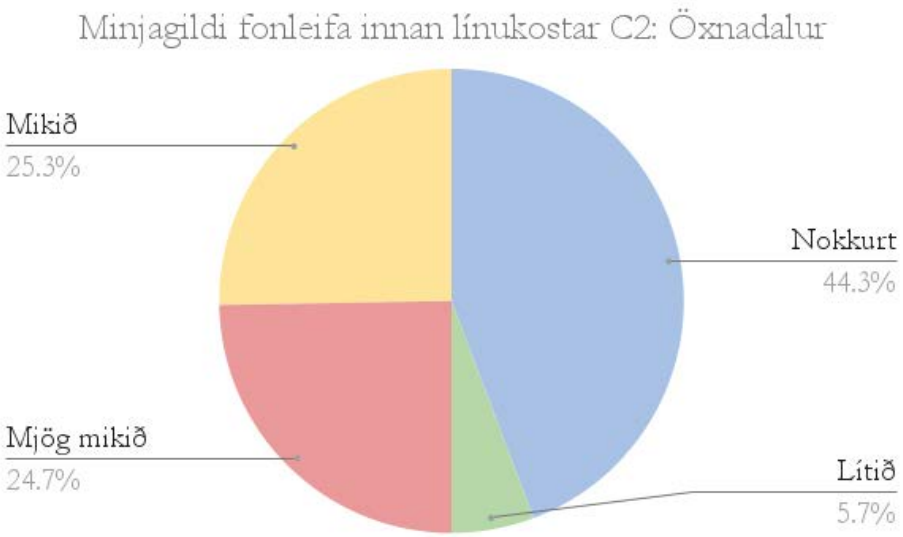
EY-651:028	gata	leið	sést til	stórhætta	Nokkurt	15 m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-661:003	gata	leið	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-225:001_1	bæjarhóll	bústaður	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:001_2	þúst	bústaður	sést til	hætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:001_3	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:001_4	tóft	fjárhús	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:001_5	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:001_6	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:001_7	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:001_8	tóft	fjárhús	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15 m	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:011	gata	leið	sést til	stórhætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-225:019	þúst	óþekkt	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15 m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

Línukosturinn C2: Öxnadalur er um 54,5 km að lengd og liggur frá Akureyri að Norðurárdal í Skagafirði. Hann var hluti af eldra umhverfismati. Samanlagt voru skráðar 174 fornleifar á 119 minjastöðum innan áhrifasvæðis línukostarins og ljóst að áhrif framkvæmdanna eru umtalsverð á menningarminjar og landslag. Jarðir innst í Öxnadal og Norðurárdal eru komnar í eyði og áhrifasvæðið liggur yfir eða í næsta nágrenni við nokkur heimatún þar. Þegar utar dregur í Öxnadal og Hörgárdal færist línan ofar í hlíðina, fjær heimatúnum þeirra jarða sem þar eru í byggð. Alls voru 34 fornleifar af þeim sem skráðar voru taldar í stórhættu vegna framkvæmdanna en 135 í hættu og fimm fornleifar voru ekki taldar í sérstakri hættu vegna framkvæmdanna. Rétt er að ítreka að ekki fékkst leyfi til að kanna fornleifar á tveimur af þeim jörðum sem línukosturinn liggur um (Garðshorn og Hólar) og í þeim tilfellum byggja upplýsingar um fornleifar innan áhrifasvæðis á upplýsingar úr eldra umhverfismati.

Hættumat fornleifa innan línukostar C2: Öxnadalur.

Samtals voru skráðar 43 fornleifar með *mjög mikið minjagildi* en af þeim eru 13 í stórhættu og er líklegt að fornleifarannsókna verði krafist á flestum þessara staða ef framkvæmdir verða eins og línukosturinn gerir ráð fyrir. Hluti af útihúsum í heimatúni Krákugerðis SK-224 eru í stórhættu og ekki ólíklegt að farið yrði fram á fornleifarannsóknir innan alls túnsins. Hið sama má segja um tóftir innan túns býlisins Árgerðis EY-232:007 en það var í byggð á 17. öld. Tvö sel eru einnig í stórhættu í landi Gloppu EY-227 auk útihúss innan heimatúns á þeirri jörð og á Geirhildargörðum EY-229. Af þeim fornleifum sem hafa mjög mikið minjagildi voru 28 fornleifar sem

Tæplega fjórungur fornleifanna innan áhrifasvæðisins er með mikið minjagildi.

töldust í hættu, þar á meðal eru bæjarhólar Gloppu EY-227:001, Geirhildargarða EY-229:001, Hólassel EY-231:007 og Rafnstaðir EY-288:001. Að auki eru þarna útihús, sel og aðar minjar þar sem mikilla mannvistarleifa er að vænta undir sverði. Þar sem fjarlægð þessara minja frá miðlínu rannsókna er meiri en 50 m ætti merking að vera fullnægjandi mótvægisaðgerð í flestum tilvikum. Auk þessara minja má geta þess að fornleifarannsókn fór fram á Öxnadalsheiði árið 1962 en þá voru grafin upp kuml konu og hests (SK-225:004) sem voru heygð, rétt utan við áhrifasvæðið. Þrátt fyrir að minjastaðurinn sé ekki í hættu vegna framkvæmda er ekki ólíklegt að vöktunar kunni að verði krafist í námunda við kumlstæðið enda sú staðreynd vel þekkt að oftar en ekki finnast fleiri kuml í nágrenni við stök kuml sem þessi. Tveir friðlýstir minjastaðir eru einnig innan og nærri áhrifasvæðisins. Annar þeirra er útilegumannabústaður EY-227:023 sem er við Vaská, skammt utan við áhrifasvæðið. Helgunarsvæði friðlýstra minja er 100 m og liggur áhrifasvæðið því að hluta yfir helgunarsvæði fornleifarinnar. Ólíklegt er að hún verði fyrir raski en vel má vera að gerð verði krafa um merkingar. Dys EY-227:015 er talin vera legstaður sakamanns sem dvalist í kofanum við Vaská og er einnig friðlýst. Staðsetning hennar er óþekkt en miðað við lýsingar ætti hún að vera innan áhrifasvæðisins, vestan við Vaská. Hún fannst ekki við vettvangsgöngur.

Alls töldust 44 fornleifar með *mikið minjagildi*, í flestum tilvikum er um beitarhús og stekki að ræða. Stór hluti minjanna sést enn og eru í úthögum á lítt röskuðum svæðum að hluta. Af þeim stöðum sem teljast með mikið gildi eru fjórir í stórhættu og líklegt að einhverra fornleifarannsókna veðri krafist á þeim öllum.

Töluverður fjöldi fornleifa með nokkurt minjagildi var skráður innan áhrifasvæðisins, eða samtals 77. Í flestum tilvikum láta fornleifarnar lítið yfir sér og á þessum stöðum voru sjaldnast merki um uppsöfnun mannvistarlaga undir sverði.

Ólíkt fyrri línukostum voru það minjar líkt og réttir og heystæði sem reyndust mest áberandi innan áhrifasvæðisins en ekki samgönguminjar. Af þessum minjum eru 14 í stórhættu en ólíklegt að mikilla mótvægisaðgerða verði krafist. Skráðar voru 10 fornleifar með l*ítið minjagildi* og allar voru þær horfnar utan einnar.

Taflan sýnir allar fornleifar innan línukostar C2: Öxnadalur

Samtala	*Tegund*	*Hlutverk*	*Ástand*	*Hættumat*	*Friðhelgi*	*Minjagildi*	*Líklegar kröfur um mótvægisaðgerðir*	*Skýring*
EY-219b:007	hleðsla	vegur	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-219b:011	þjóðsaga	legstaður	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-219b:024	hleðsla	óþekkt	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-219b:030	varða	samgöngubót	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-219b:031	tóft	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-219b:032	varða	samgöngubót	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-225:014	heimild	vað		engin hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-226:010	heimild	mógrafir	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-226:021_1	þjóðsaga	legstaður	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-226:021_2	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-226:021_3	gerði	kálgarður	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-226:022	hleðsla	brú	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-227:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-227:002	tóft	fjárhús	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

EY-227:003_1	þúst	býli/beitarhús	hleðslur signar	stórhætta	100m	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-227:003_2	þúst	útihús	sést til	stórhætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-227:004	frásögn	hesthús	ekki sést til forn-leifar	hætta	15m	Mikið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-227:005	tóft	hesthús	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-227:008	tóft	stekkur	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-227:009	frásögn	fjós	ekki sést til forn-leifar	hætta	15m	Mikið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-227:010_1	tóftir	sel	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-227:010_2	tóft	kvíar	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-227:011	frásögn	túngarður	ekki sést til forn-leifar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-227:014	heimild	vað	ekki sést til forn-leifar	stórhætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-227:015	dys	legstaður	ekki sést til forn-leifar	hætta	100m	Mjög mikið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-227:018	heimild	rétt	ekki sést til forn-leifar	engin hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð

EY-227:019	tóft	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-227:020	tóft	sel	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-227:021	tóft	beitarhús	hleðslur standa grónar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-227:022	tóft	rétt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-227:023	tóft	útileguman-nabústaður	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-227:026	varða	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-227:027	hleðsla	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-227:028	garðlag	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-228:007	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-228:008	tóft	beitarhús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-228:009	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-228:010	tóft	rétt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Utan áhrifasvæðis
EY-228:018_1	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-228:018_2	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-229:001	bæjar-hóll	bústaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja

EY-229:002	heimild	útihús	ekki sést til forn-leifar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-229:003	tóft	fjárhús	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-229:004	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Engar	Utan áhrifasvæðis
EY-229:005	tóft	útihús	hleðslur standa grónar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-229:006_1	tóftir	beitarhús	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-229:006_2	þúst	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-229:007	garðlag	brú	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Vöktun	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-229:008	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-229:009	tóft	beitarhús	ekki sést til forn-leifar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-231:007_2	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-231:007_3	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-231:012	náma	rista	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-231:020	náma	mógrafir	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-231:024	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

EY-232:007_1	bæjar-hóll	bústaður	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-232:007_2	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-232:007_3	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-232:007_4	þúst	útihús	sést til	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-232:007_5	tóft	útihús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-232:011	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-232:013	frásögn	fjárhús	ekki sést til forn-leifar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-232:025	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-232:026_1	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-232:026_2	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-232:026_3	tóft	stekkur	ekki sést til forn-leifar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-232:027	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

EY-232:028	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-233:027	tóft	vatnsból	undir þaki	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-234:012_5	kantur	rétt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-234:009_1	tóftir	stekkur	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-234:009_2	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-234:010	frásögn	rétt	sést til	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-234:012_1	tóft	rétt	hleðslur standa	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-234:012_2	tóft	rétt	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-234:012_3	tóft	rétt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-234:012_4	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-235:007	tóft	rétt	hleðslur standa	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-235:008	tóft		hleðslur standa	stórhætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-235:009	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-237:010	garðlag	vörslugarður	hleðslur standa grónar	stórhætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-238:022	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-238:032	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-238:033	hleðsla	brú	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

EY-238:034	hleðsla	brú	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-238:035	náma	mógrafir	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
Ey-254:014	varða	landamerki	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-254:019	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-254:020_1	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-254:020_2	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:010_1	tóft	beitarhús	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:010_2	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:010_3	þúst	heystæði	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:015_1	varða	landamerki	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:015_2	varða	landamerki	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:018	varða		hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-258:007_1	tóftir	sel	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-258:007_2	þúst	heystæði	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-258:007_3	tóft	kvíar	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-261:0031	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Engar	Utan áhrifasvæðis
EY-261:0032	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Engar	Utan áhrifasvæðis
EY-261:0033	tóft		hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Engar	Utan áhrifasvæðis
EY-261:0034	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Engar	Utan áhrifasvæðis
EY-261:0035	tóft	rétt	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Engar	Utan áhrifasvæðis

EY-261:008	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-262:008_1	tóft	sel	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-262:008_2	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-262:009	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-264:017	varða		sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-264:018	tóft		hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-264:019	mann-virki		sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-264:021	gryfja			hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-265:006	hleðsla	heimarafveita	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-265:007	tóft	rétt	hleðslur standa	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-265:012	tóft	rétt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-268:011	hleðsla		hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-269:016_1	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-269:016_2	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-269:016_3	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-270:006	tóft	sel	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-270:027	náma	mógrafir	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð

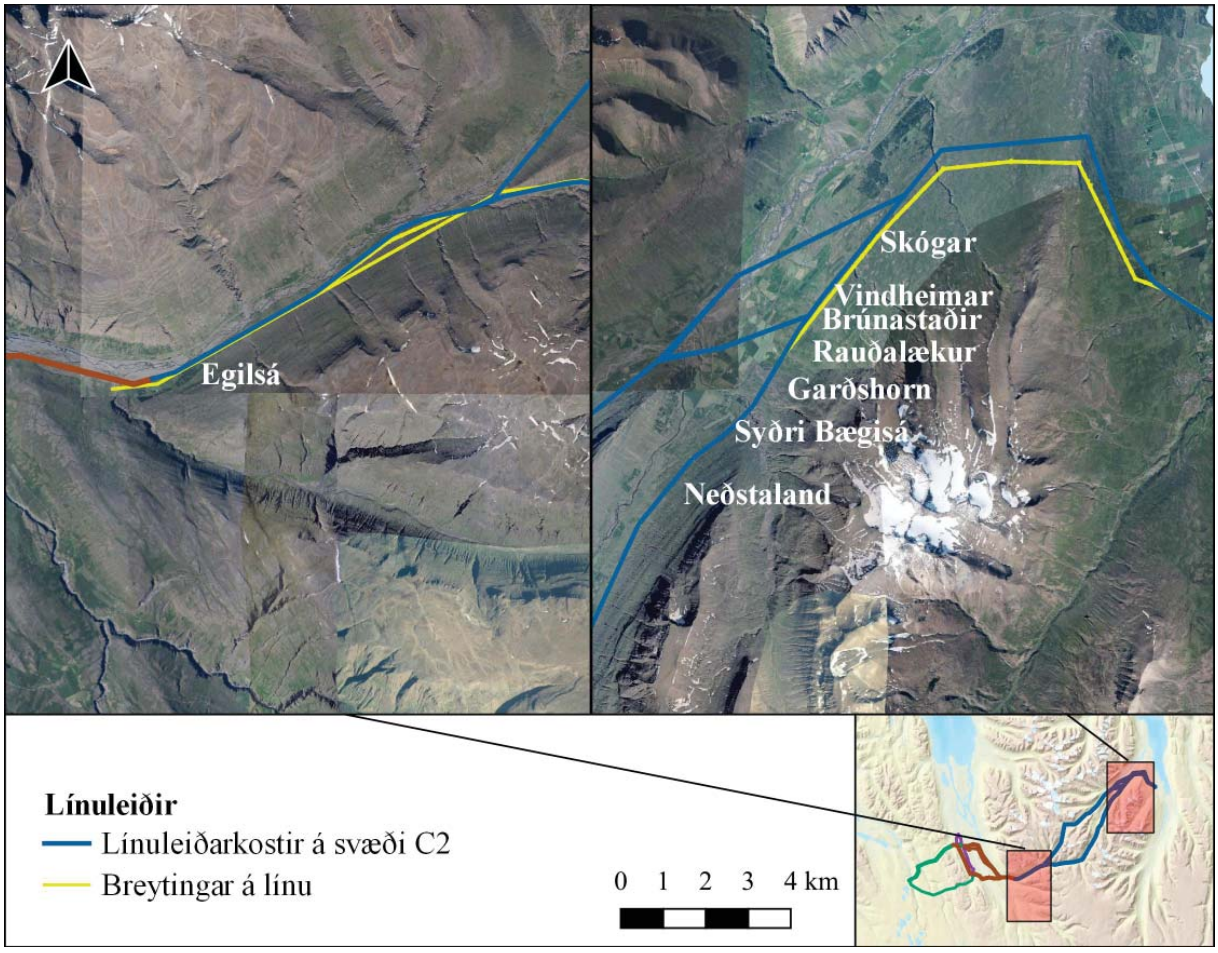
EY-272:008	varða	landamerki	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-277:005	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-277:010_1	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-277:010_2	hleðsla		hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-277:011	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-284:011	tóft	sel	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-287:008	hleðsla	rétt	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-288:001	bæjar-hóll	bústaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-288:006_1	mann-virki	herminjar	ekki sést til forn-leifar	stórhætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-288:006_2	mann-virki		sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-288:006_3	mann-virki		sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-288:006_4	mann-virki		sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-288:006_5	gryfja		sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-291:020	heimild	landamerki	ekki sést til forn-leifa	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-651:028	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-661:003	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð

SK-202b:001	tóft	sel	hleðslur útflattar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-222:007	heimild	fjárhús	ekki sést til forn-leifa	engin hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-222:012	heimild	stekkur	ekki sést til forn-leifa	engin hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-222:013_1	tóft	stekkur	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-222:013_2	heimild	beitarhús	ekki sést til forn-leifar	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-222:013_3	þúst	óþekkt	sést til	hætta	15m	Lítið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-222:014	þjóðsaga	draugur		hætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-222:025	varða		hleðslur standa	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-223:007_1	þúst	legstaður	sést til	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-223:007_2	tóft	fjárhús	sést til	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-223:008	örnefni	sel	ekki sést til forn-leifa	engin hætta	15m	Mjög mikið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-223:009	hleðsla	stekkur	hleðslur standa	hætta	15m	Mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-223:010	heimild	landamerki	ekki sést til forn-leifar	stórhætta	15m	Lítið	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-224:001_1	bæjar-hóll	býli	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:001_10	þúst	fjárhús	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

SK-224:001_11	þúst	útihús	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-224:001_2	tóft	útihús	hleðslur standa	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:001_3	ösku-haugur		hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:001_4	tóft	útihús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:001_5	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:001_6	tóft	fjárhús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:001_7	garðlag	túngarður	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:001_8	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:001_9	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:002	tóft	rétt	hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

SK-224:003	garðlag	landamerki	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-224:005	tóft	rétt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-225:003_1	þúst	beitarhús	sést til	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:003_2	tóft	heygarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:003_3	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:004	kuml	legstaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Vöktun	Búið að grafa upp, gætu verið fleiri kuml engu að síður
SK-225:012_1	þúst	sel	hleðslur útflattar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:012_2	þúst	sel	hleðslur útflattar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:012_3	þúst	sel	hleðslur útflattar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
SK-225:018	vegur	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
SK-225:020	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
SK-225:021	tóft	óþekkt	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Nokkurt	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

Eftir að vettvangsvinnu lauk bætti verkkaupi einum línukosti við til umfjöllunar í skýrslunni en línukosturinn er utan áhrifasvæðis C2. Aðalskráning fornleifa fór fram á þessu svæði árin 1999 og 2000, hún er því komin til ára sinna og uppfyllir á engan hátt þær kröfur sem gerðar eru til deiliskráningar/skráningar vegna umhverfismats í dag. Svæðið hefur því ekki verið þaulgengið líkt og önnur úttektarsvæði sem til umfjöllunar eru í þessari skýrslu.

Línukostur C2: Belti á Moldhaugahálsi er að mestu innan áhrifasvæðis línukostar C2 en tilfærsla er á hluta að Rangárvallalínu 1. Þetta belti var ekki hluti af eldra umhverfismati. Áhrifasvæði C2: Belti á Moldhaugahásli er ofar í hlíðinni við Moldhaugaháls og innan þess eru samtals um 8,3 km sem ekki hafa verið deiliskráðir. Áhrifasvæðið liggur frá línukosti C2 á Áslákstöðum, yfir Moldhaugaháls og sameinast línukosti C2 aftur í landi Skóga. Við aðalskráningu voru skráðar 13 fornleifar innan þessa áhrifasvæðis. Nokkra af þessum stöðum mætti telja með mjög mikið minjagildi líkt og Krossastaðasel EY-257:008, Grjótgarðssel EY-254:013 og Laugalandssel EY-255:014. Vel er hugsanlegt að fleiri minjar kunni að leynast á umræddum minjastöðum en þær sem skráðar voru í aðalskráningu auk þess sem afar líklegt verður að teljast

að fleiri minjar kunni að koma í ljós á öðrum hlutum áhrifasvæðisins sem ekki hafa verið kannaðir. Ekki er hægt að leggja nánara mat á minjagildi né gera hættumat án vettvangsrannsóknar.

Á tveimur stöðum til viðbótar víkur línukostur C2: Belti á Moldhaugahálsi frá áhrifasvæði línukostar C2 en í báðum tilfellum á mun styttri kafla. Í landi jarðanna Yti-Bægisár EY-264 og Syðri-Bægisár EY-238 víkur áhrifasvæðið frá C2 á um 1,3 km kafla og þar liggur línukosturinn nokkuð nálægt bæjunum. Samkvæmt eldri aðalskráningargögnum má ætla að fimm fornleifar lendi þar innan áhrifasvæðis. Í Skagafirði liggur línukosturinn utan áhrifasvæðis C2 í landi Borgargerðis SK-223 og Krákugerðis EY-224 á 2,7 km löngum kafla. Engar minjar eru þekktar þar en rétt er að ítreka að hvorki hefur farið fram aðalskráning né ítarskráning (deiliskráning) á þessu svæði og því lítið hægt að fullyrða um mögulegar minjar innan þess.

5.3 Námur

Alls voru 49 námur skoðaðar með tilliti til fornleifa og dreifast þær um sýslurnar þrjár. Níu námur eru í Húnavatnssýslu, 22 í Skagafirði og 13 í Eyjafirði. Hluti þeirra er í notkun, aðar eru gamlar og jafnvel aflagðar og örfáar eru nýjar/hafa ekki verið nýttar áður. Við skráninguna voru öll efnistökusvæðin könnuð með tilliti til fornleifa. Alls fundust 15 fornleifar við níu námur. Fornleifar sem reyndust innan námanna voru skilgreindar í stórhættu en þær sem voru í innan við 15 m fjarlægð frá ystu mörkum námunnar töldust í hættu. Heildarumfang námanna er um 220 ha og í raun eru þetta

BAN-03, horft til norðurs.

Náma BAN-102, horft til norðurs.

hlutfallslega fáar fornleifar miðað við umfang. Það helgast af þeirri staðreynd af námurnar eru víða á gróðurlitlum melum og árfarvegum þar sem lítilla minja er að vænta. Heilt yfir ógna námur fáum fornleifum á áhrifasvæðunum. Staðsetning námanna er sýnd á kortum aftar í skýrslunni.

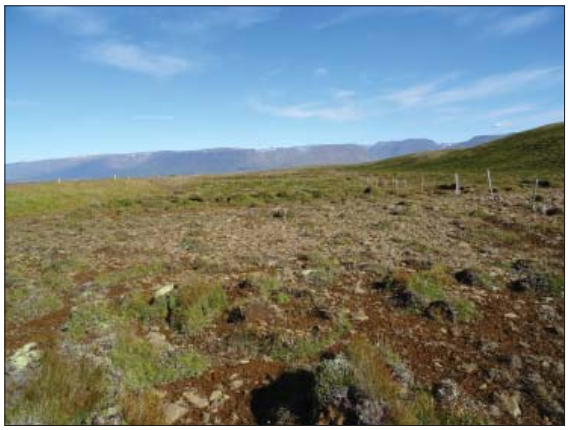
Í Húnavatnssýslu er Réttarvað HV-273:024 við námu BAN-01. Vaðið er horfið og efnistaka er þegar fyrir á svæðinu. Vaðið hefur lítið minjagildi. Rétt HV-273:015 við neðsta efnistökusvæði námu BAN-03, á svokölluðu Réttarnesi í landi Eyvindarstaða.

Náma BAN-01, horft til norðvesturs.

Þetta er stór skilarétt og vegslóði hefur raskað henni að að litlu leyti. Réttin er einungis um 2 m suðaustan við námuna, uppi á háum árbakka. Efnistaka er fyrirhugðuð undir árbakkanum en lítið þarf til þess að réttinni verði raskað en hún hefur mikið minjagildi. Líklegt er að einhverra mótvægisaðgerða verði krafist á svæðinu verði námagröftur þar að veruleika. Skammt austan við námu BAN-102 er varða HV-281:034. Varðan er uppi á hárri malarhæð og ólíklegt að hún verði fyrir raski vegna efnistökunnar. Varðan hefur nokkurt minjagildi og er ekki ólíklegt að gerð yrði krafa um merkingu hennar verði af ráðgerðri efnistöku á þessum slóðum.

Í Skagafirði er leið SK-085:044 innan eystra efnistökusvæðis námu BAN-05, í landi Vatnsskarðs. Greinilegar götur sjást sunnan við þjóðveg 1 og er hægt að rekja þær á 175 m löngum kafla. Leiðin hefur nokkurt minjagildi en ólíklegt að nokkurra mótvægisaðgerða verði krafist, leiðin sést beggja vegna við námuna. Skammt sunnan við nyrðra efnistökusvæði námu BAN-16 eru tóftir af beitarhúsum SK-223:005 en þar var áður býlið Vík SK-223:006, í landi Borgargerðis (Fremra-kots). Efnistakan er fyrirhuguð á grýttum eyrum Norðurár og þar sem ekki hefur verið náma fyrir.

Náma BAN-05, horft til ANA.

Náma BAN-16, horft til norðausturs.

Beitarhúsin sjást enn en engin ummerki um býlið sjást á yfirborði. Staðurinn hefur mjög mikið minjagildi og er mögulegt að fornleifarannsókna verði krafist ef áætlanir um námugröft verða að veruleika. Innan námu BAN-19 var stekkur SK-222:012 í landi

Náma BAN-19, horft til norðurs.

BAN-68, horft til suðausturs.

Egilsár. Efnistakan er fyrirhugðuð í grýttum farvegi Norðurár, örnefnið Stekkjarnes er innan námunnar. Stekkurinn er horfinn í ána og er ólíklegt að nokkur ummerki hans sé að finna á þessum slóðum. Því er staðurinn talinn hafa lítið minjagildi. Náma BAN-68 er í landi Valadals, í grýttum lækjarfarvegi. Innan námunnar er Hádegissel SK-086:022, seltóft og garðlag sem lokar hvammi við lækinn. Ekki er efnistaka fyrir á svæðinu og ljóst að selið er í stórhættu og með mjög mikið minjagildi. Líklegt er að fornleifarannsókna verði krafist á selinu og alls ekki ólíklegt að fleiri minjar séu þar undir sverði og má því búast við að fornleifarannsóknir gætu orðið nokkuð umfangsmiklar ef ákveðið verður að hefja námagröft á þessum stað. Smalavarða SK-087:026 er handan (vestan) lækjarins en ólíklegt er að hún verði fyrir raski af völdum námunnar.

Í Eyjafirði er náma BAN-29 innan landamerkja Varmavatnshóla, vestan við Öxnadalsá. Innan námunnar eru heimildir um vað EY-225:014. Vaðið er horfið, hefur

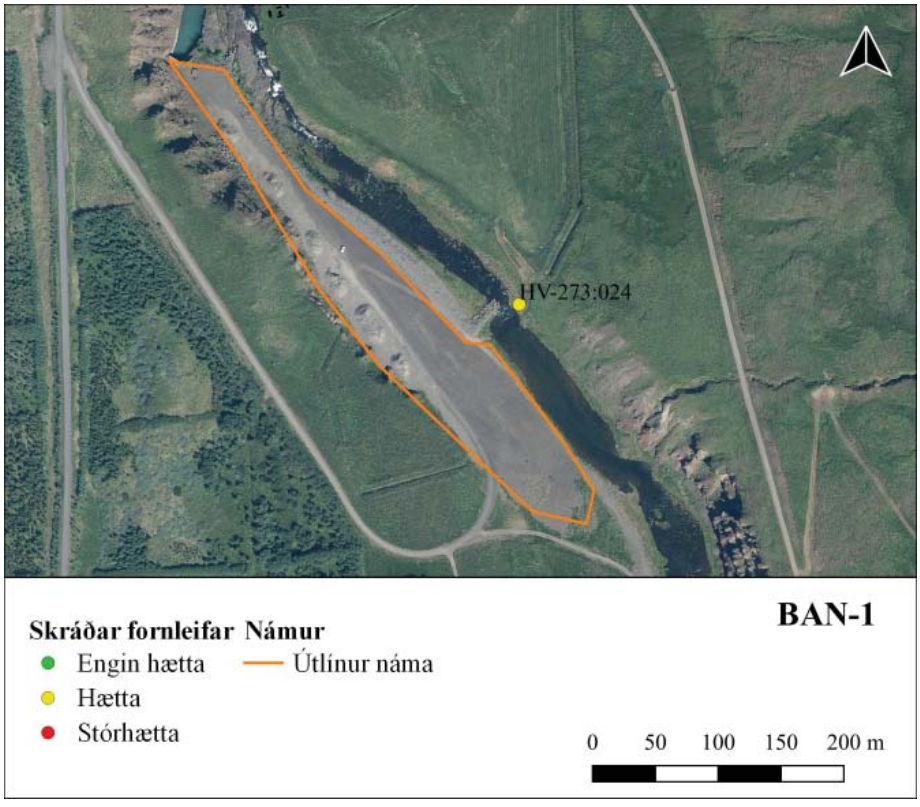

BAN-29, horft til norðausturs.

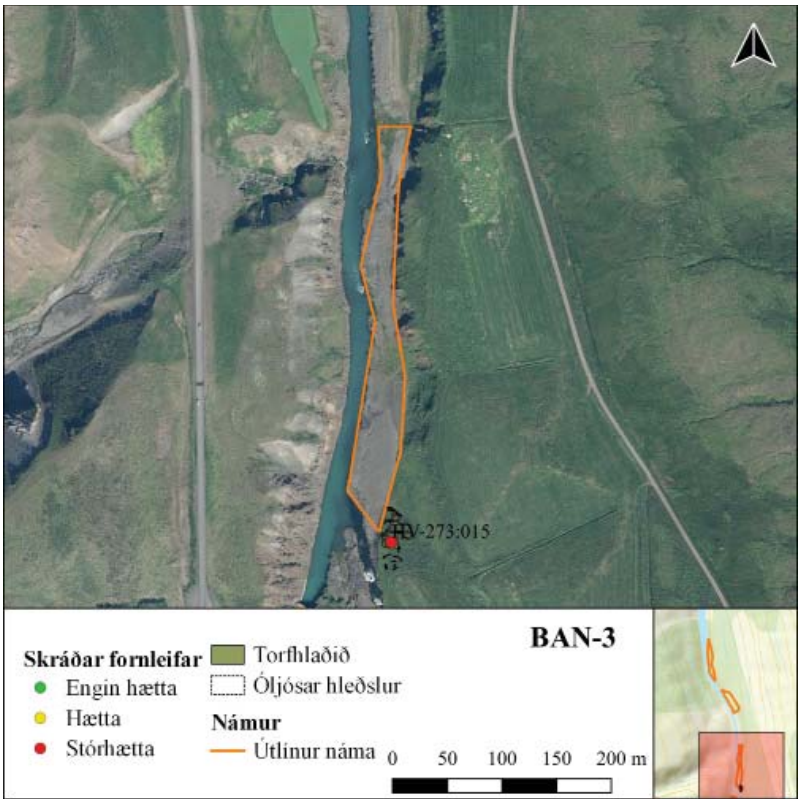

BAN-35, horft til suðvesturs.

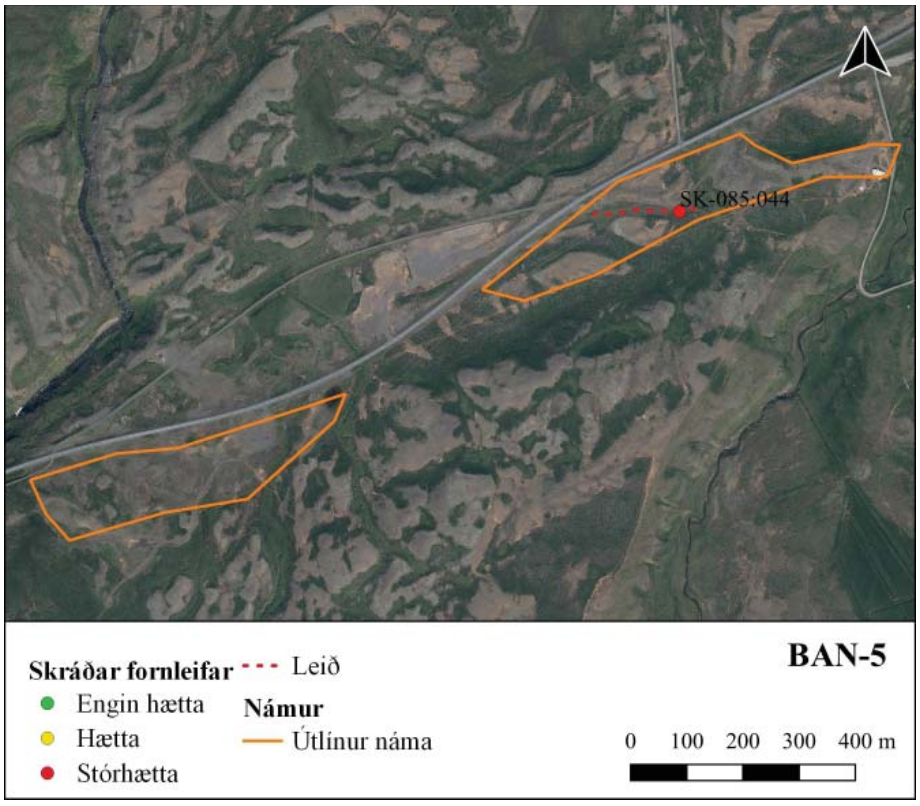
lítið minjagildi og ólíklegt að nokkurra mótvægisaðgerða verði krafist vegna þess. Við námu BAN-35 sem er í notkun, í landi Grjótgarðs og Laugalands eru þekktir tveir minjastaðir. Herminjar EY-254:016 voru norðaustan við eða innan svæðisins. Þarna voru grunnar af bröggum árið 1999 en nú eru þeir horfnir. Ekki er ljóst hvort að þær fóru í námuna sem þar er fyrir eða hurfu í tún sem er fast austar. Mikið jarðrask hefur orðið á þessu svæði síðustu ár sé tekið mið af lýsingum frá 1999. Býlið Hola EY-255:017 er skammt suðaustan við ráðgerð mörk sömu námu. Enn má sjá túngarð býlisins en ekki eru aðrar yfirborðsminjar greinilegar. Býlið hefur mjög mikið minjagildi en ólíklegt er að nokkurra mótvægisaðgerða verði krafist vegna þess. Í landi Gloppu er náma sem kallast Öxnadalur. Efnistaka var áður á þessu svæði. Við eða innan námuna eru heimildir um vað EY-227:014 yfir Vaská og rétt EY-227:018, austan sömu ár. Báðar minjarnar eru horfnar, áin er torfær á þessum slóðum og löngu búin að brjóta réttina. Báðar minjarnar hafa lítið minjagildi og ólíklegt að nokkurra mótvægisaðgerða verði krafist. Hér neðar er tafla með helstu upplýsingum um allar námurnar sem teknar voru út í þessari skráningu.

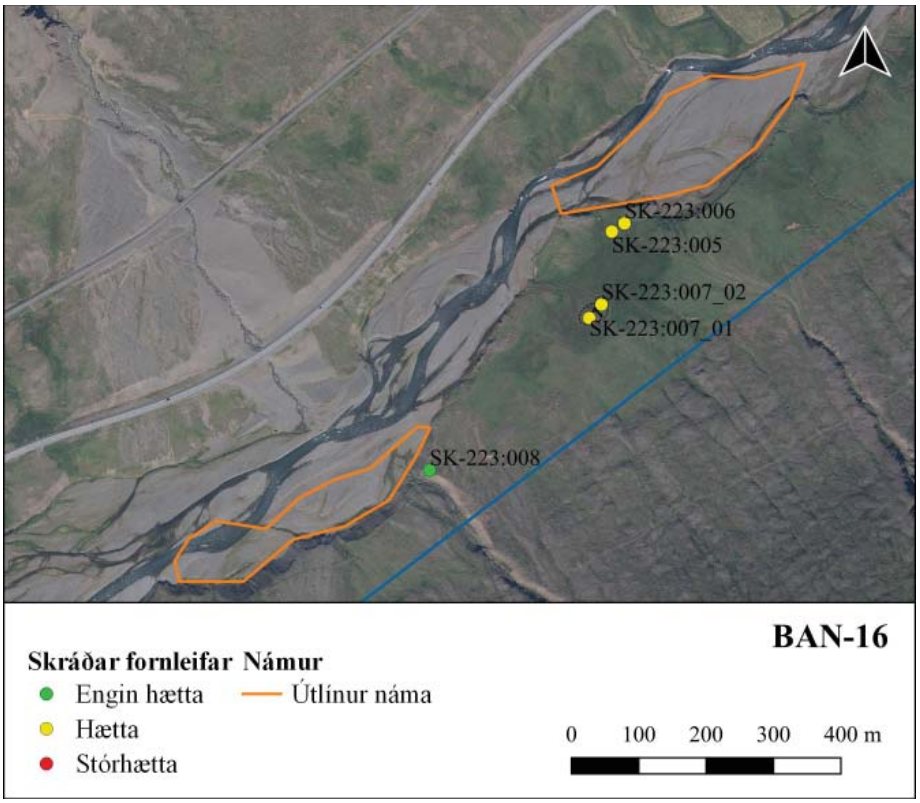
Réttarvað HV-273:024 lá yfir ánna við námu BAN-1

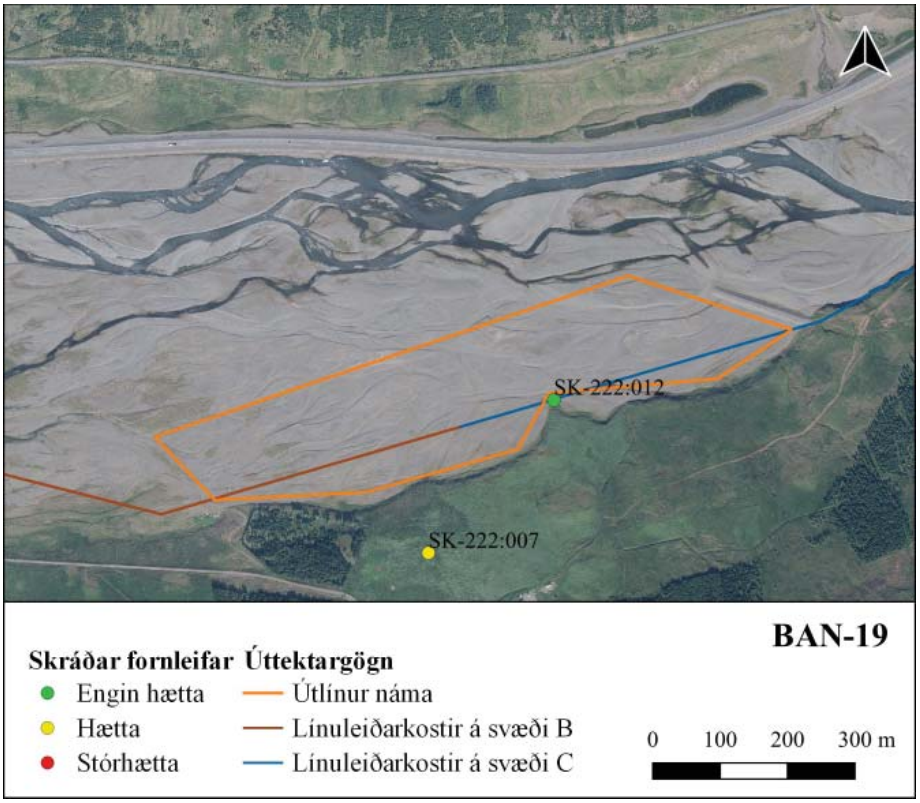
Rétt HV-273:015 er við suðausturhorn námu BAN-3.

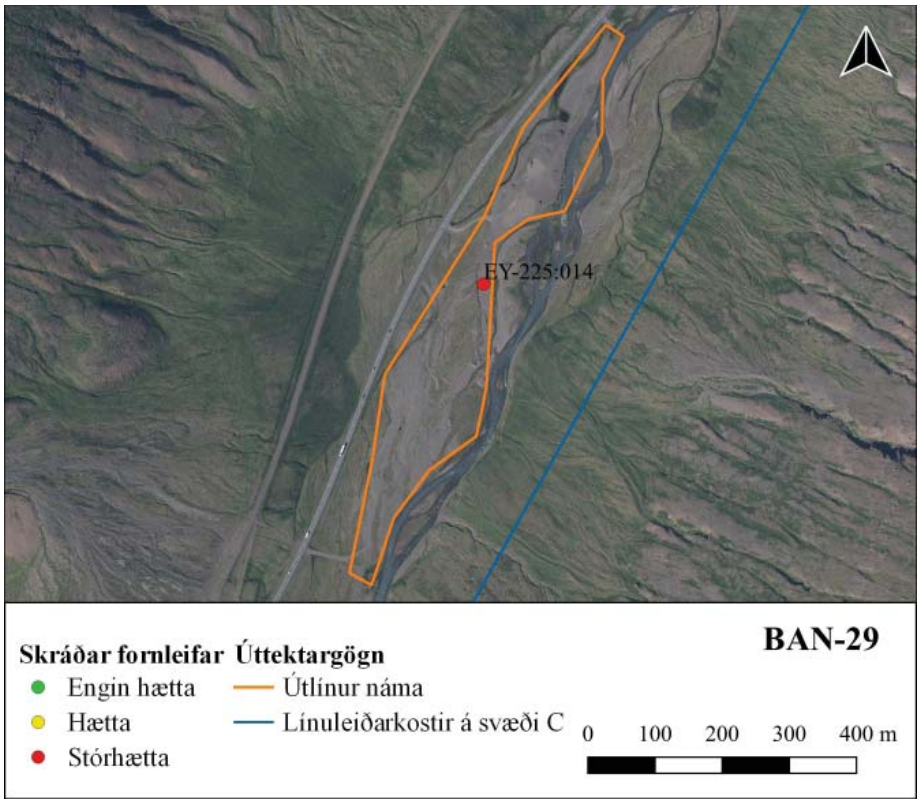
Leið SK-085:044 liggur þvert í gegnum eystra svæði námu BAN-5.

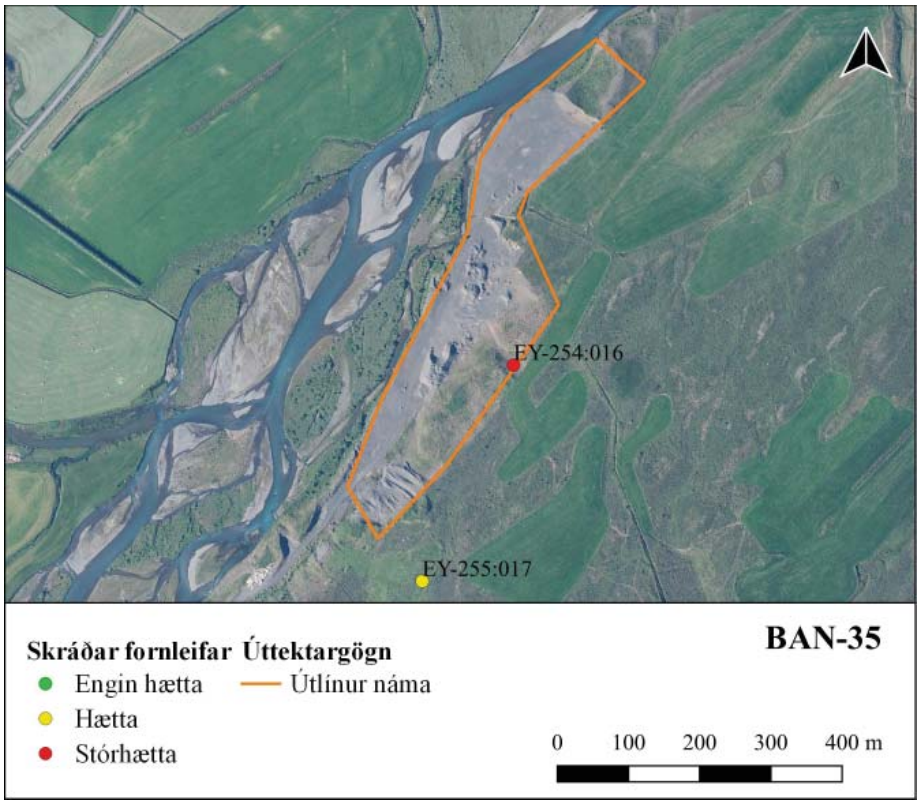
Minjar eru innan túns skammt sunnan við námu BAN-16.

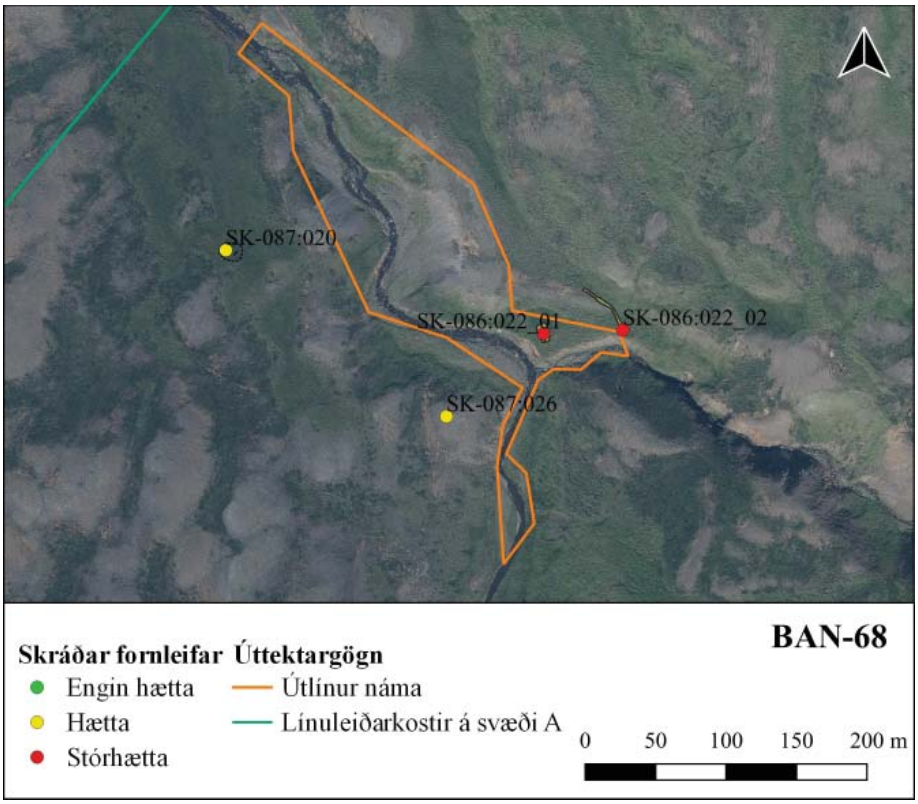
Stekkur SK-222:012 var á nefi sem skagar til norðurs að námu BAN-19. Stekkurinn er horfinn.

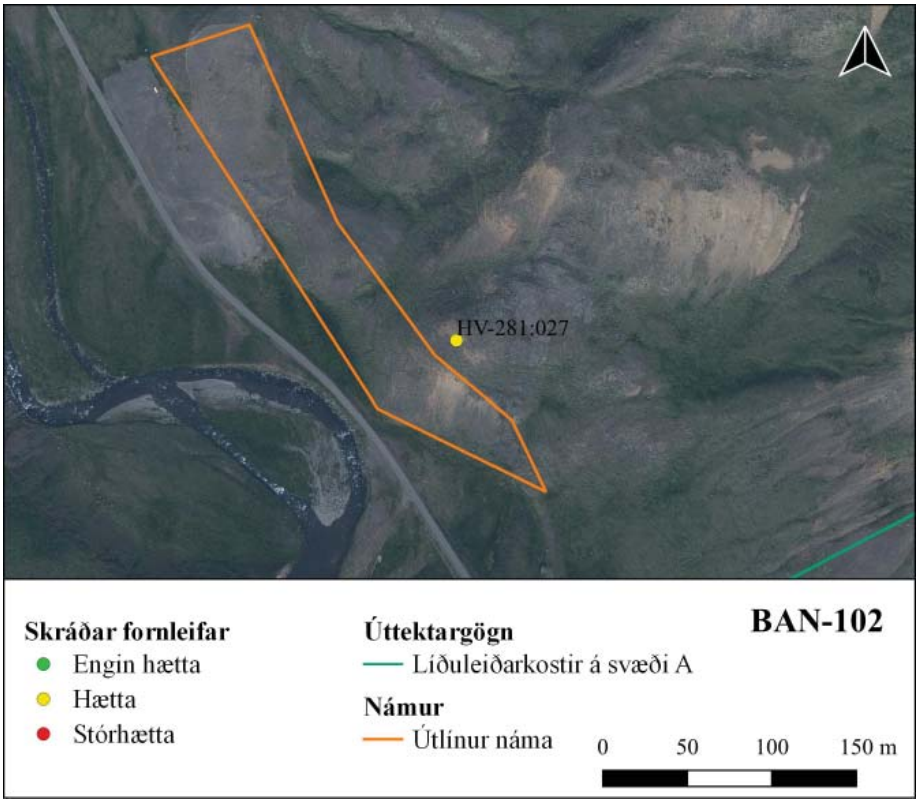
Vað EY-225:014 lá yfir Öxnadalsá austan við námu BAN-29.

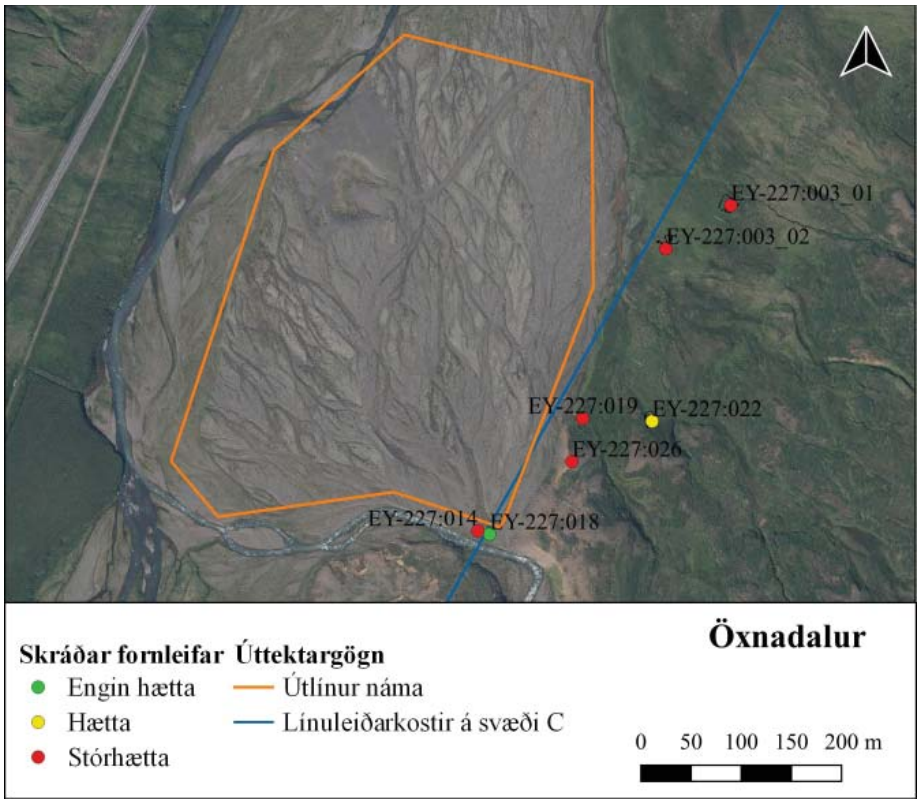
Herminjar EY-254:016 voru nærri námu BAN-35 árið 1999. Minjarnar eru horfnar, líklega við stækkun efnistökusvæðisins.

Hádegissel SK-086:022 er innan námu BAN-68.

Varða HV-281:027 er skammt austan við námu BAN-102.

Fjórir minjastaðir eru nærri námu BAN-Öxnadalur en allar fornleifar þar eru horfnar.

Tafla yfir allar námur sem skoðaðar voru með tilliti til fornleifa

Heiti	***Lögbýli***	***Sýsla***	***Fornleifar***	***Lýsing***	***Efnistaka áður***
BAN-27	Geirhildar-garðar/ Fagranes	Eyjafjarðarsýsla		Náman nær yfir hálfgróna skriðu eða lækjarfarveg ofan (austan) við gamla þjóðveginn.	Nei
BAN-28	Gloppa	Eyjafjarðarsýsla		Náman nær yfir grýttan árfarveg neðan (vestan) við Gloppugil, fast ofan við gamla þjóðveginn.	Nei
BAN-29	Varmavatn-shólar	Eyjafjarðarsýsla	EY-225:014	Náman er við Öxnadalsá. Mikil efnistaka er þegar á svæðinu.	Já
BAN-30	Neðstaland	Eyjafjarðarsýsla		Náman er i landi Neðstalands, í farvegi Öxnadalsár og áreyrarnar eru nokkuð grónar.	Nei
BAN-34	Moldhaugar	Eyjafjarðarsýsla		Náman er í fullri notkun.	Já

Heiti	*Lögbýli*	*Sýsla*	*Fornleifar*	*Lýsing*	*Efnistaka áður*
BAN-27	Geirhildar-garðar/ Fagranes	Eyjafjarðarsýsla		Náman nær yfir hálfgróna skriðu eða lækjarfarveg ofan (austan) við gamla þjóðveginn.	Nei
BAN-28	Gloppa	Eyjafjarðarsýsla		Náman nær yfir grýttan árfarveg neðan (vestan) við Gloppugil, fast ofan við gamla þjóðveginn.	Nei
BAN-29	Varmavatn-shólar	Eyjafjarðarsýsla	EY-225:014	Náman er við Öxnadalsá. Mikil efnistaka er þegar á svæðinu.	Já
BAN-30	Neðstaland	Eyjafjarðarsýsla		Náman er i landi Neðstalands, í farvegi Öxnadalsár og áreyrarnar eru nokkuð grónar.	Nei
BAN-34	Moldhaugar	Eyjafjarðarsýsla		Náman er í fullri notkun.	Já
BAN-35	Grjótgarður, Djúpár-bakki, Laugaland	Eyjafjarðarsýsla	EY-254:016; EY-255:017	Í raun er um þrjú efnistökusvæði að ræða. Náman er austan við Hörgá, uppi á grónum bakka. Vegslóði liggur að námunni.	Já
BAN-36	Steðji, Skriða	Eyjafjarðarsýsla		Í grýttum farvegi Hörgár.	Já
BAN-37	Efri-Vindheimar	Eyjafjarðarsýsla		Í farvegi Hörgár.	Já
BAN-38	Garðshorn og Neðri-Rauðalækur	Eyjafjarðarsýsla		Norðan við bratta brekku, gamlan farveg Hörgár.	Já
BAN-39	Garðshorn og Neðri-Rauðalækur	Eyjafjarðarsýsla		Náman er í grónum farvegi Hörgár, á lítt grónum áreyrum.	Já
BAN-40	Staðartunga	Eyjafjarðarsýsla		Lítt gróinn ármelur fast sunnan við ármót Hörgár og Öxnadalsár.	Já
Hörgár-dalur	Staðartunga	Eyjafjarðarsýsla		Skammt sunnan við Hörgá.	Já
Öxnadalur	Gloppa	Eyjafjarðarsýsla		Við ármót Vaskár og Öxnadalsár. Svæðið einkennist ar grýttum ármel.	Já
BAN-01	Eiðsstaðir	Húnavatnssýsla	HV-273:024	Við Blöndu, námustæðið virðist manngert í tengslum við virkjanaframkvæmdir.	Nei
BAN-03	Eyvindar-staðir	Húnavatnssýsla	HV-273:015	Þrjár litlar námur, niður við Blöndu, undir bröttum árbakka. Jarðvegur var fluttur niður í árfarveginn til landvarna.	Nei
BAN-04	Bólstaður/Ból-staðarhlíð	Húnavatnssýsla		Náman nær yfir fremur grýttan farveg Bólstaðarhlíðarár og endar þar sem Bólstaðarhlíðará sameinast Svartá.	Nei
BAN-101	Hóll/ Skottastaðir	Húnavatnssýsla		Náman er á fremur grónum og sléttum árbakka Svartá.	Nei
BAN-102	Kúfastaðir	Húnavatnssýsla		Náman er á fremur grónum og sléttum árbakka. Efnistaka að hluta til innan svæðis.	Já

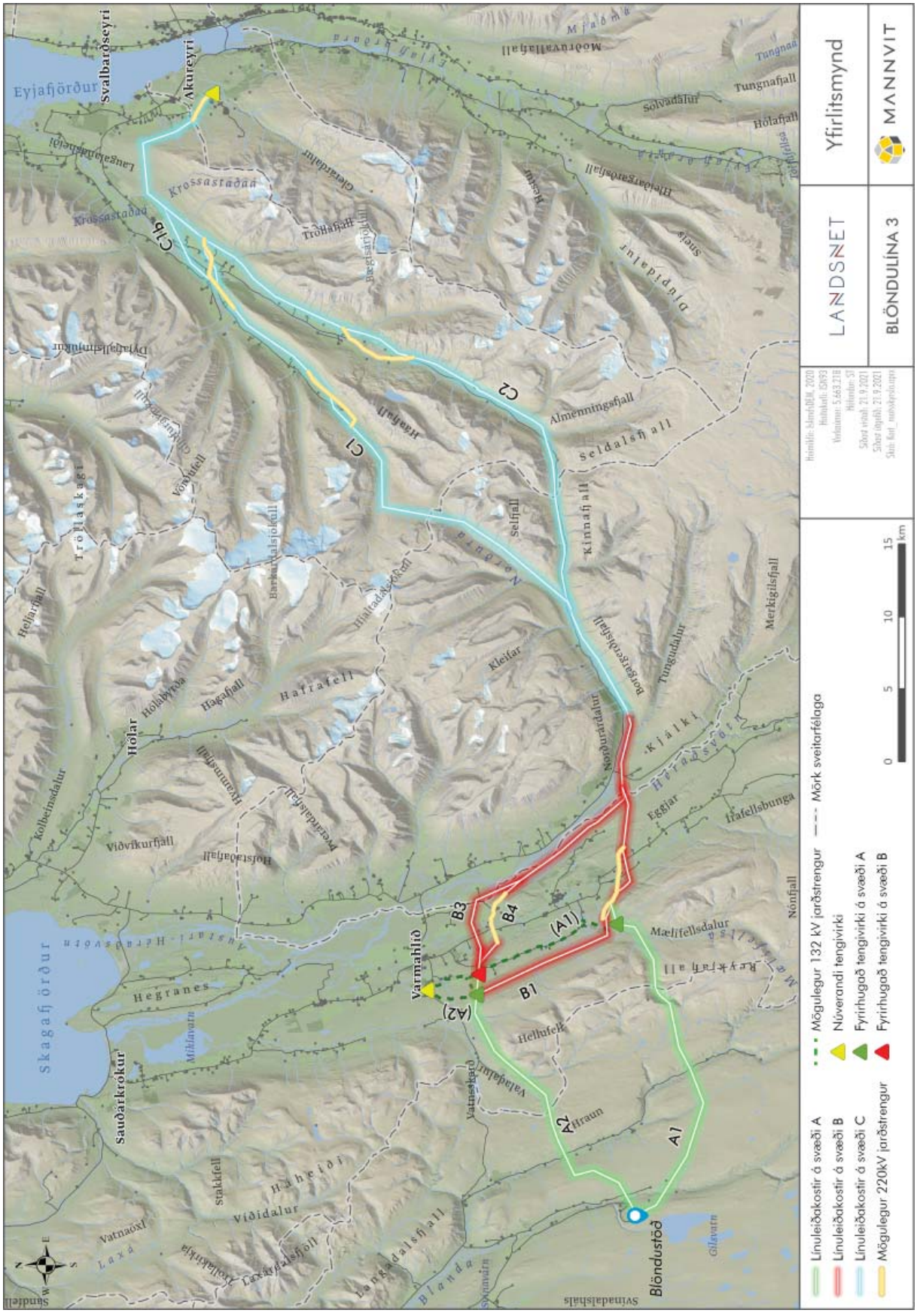
BAN-45	Barkarstaðir	Húnavatnssýsla		Náman er vestan Svartár og er í lækjarfarvegi rétt norðvestan við sléttað tún.	Nei
BAN-63	Eyvindar -staðir	Húnavatnssýsla		Náman var ekki skoðuð á vettvangi.	Nei
BAN-64	Torfustaðir	Húnavatnssýsla		Náman er að mestu í eyri, í Svartá.	Nei
BAN-65	Eiríksstaðir	Húnavatnssýsla		Náman er á grónum, mel uppi á fjalli	Nei
E-41	Bollastaðir	Húnavatnssýsla		Gömul náma.	Já
KS-1	Stafn	Húnavatnssýsla		Innan svæðisins er hálfgróin smágrýtt skriða í fjallsrótum niður að malarvegi sem liggur um Kiðaskarð.	Nei
KS-2	Stafn	Húnavatnssýsla		Hálfgróin smágrýtt skriða er í fjallsrótum niður að malarvegi sem liggur um Kiðaskarð.	Nei
KS-3	Kúfastaðir	Húnavatnssýsla		Innan svæðisins er hálfgróin smágrýtt skriða í fjallsrótum niður að malarvegi sem liggur um Kiðaskarð.	Nei
KS-4	Reykjasel	Húnavatnssýsla		Svæðið er frekar grýtt og alveg ógróið í lækjarfarvegi. Stórt sandbarð er nokkru ofan við veginn.	Nei
BAN-05	Stóra-Vatnsskarð/ Víðimýrarsel	Skagafjörður		Í raun er náman tvær litlar námur sem eru rétt sunnan við Þjóðveg 1. Á þessum slóðum er grýtt svæði og sandhólar.	Já
BAN-06	Syðra-Vallholt	Skagafjörður		Náman er við veg og þar er flatlent.	Já
BAN-07	Reykir	Skagafjörður	SK-169:056	Náman er að mestum hluta í árfarvegi Héraðsvatna.	Nei
BAN-08	Uppsalir/ Hérðasdalur/ Laugardalur (Litladal?)	Skagafjörður		Náman er alfarið innan grýtta og fremur gróðursnauðar áreyrar Héraðsvatna.	Nei
BAN-09	Hvíteyrar og Nautabú	Skagafjörður		Náman er í grýttum farvegi Mælifellsár og hálfgrónum, uppþornuðum árfarvegi til norðvesturs.	Nei
BAN-10	Syðri-Mælifellsá, Reykjasel og Mælifell	Skagafjörður		Náman fylgir alfarið fremur grýttum árfarvegi Sellækar til vesturs og Mælifelsár til norðurs.	Nei
BAN-12	Brekkukot	Skagafjörður		Náman er alfarið innan gamals efnistökusvæðis sem er rétt vestan við Efribyggðaveg.	Já
BAN-14	Ytravatn	Skagafjörður		Náman nær yfir grýttan farveg Vatnsár. Grónara er sunnan við ána.	Nei
BAN-16	Fremra-Kot	Skagafjörður		Náman nær yfir grýttan árfarveg Norðurár en lítil klettabelti og grasi grónar brekkur eru ofan (suðaustan) við svæðið.	Nei

BAN-18	Silfrastaðir, Egilsá, Borgargerði	Skagafjörður		Náman nær yfir grýttan árfarveg og áreyrar en þar vex þó einnig lyng, gras og mosi enda stór svæði þarna nánast alveg gróin.	Nei
BAN-19	Egilsá	Skagafjörður	SK-222:012	Náman nær yfir grýttan árfarveg sem er hálfgróinn, mosi og stöku strá stingast nú þar upp.	Nei
BAN-20	Flatatunga	Skagafjörður		Fyrirhugað námusvæði nær yfir gróðursnauða árfarvegs Norðurá og afmarkast af varnargarði til vesturs.	Nei
BAN-21	Brúnastaðir/ Hamrahlíð	Skagafjörður		Í farvegi Svartár.	Já
BAN-22	Hafgríms-staðir	Skagafjörður		Náman nær yfir hálfgróinn mel, víða stórgrýttan.	Nei
BAN-23	Silfrastaðaa-frétt	Skagafjörður		Náman nær yfir grýttan lækjar-farveg sem rennur neðan úr gili norður í Heiðará.	Nei
BAN-24	Silfrastaða -afrétt	Skagafjörður		Náman nær yfir grýttan árfarveg Norðurár.	Nei
BAN-41	Flatatunga	Skagafjörður		Náman nær yfir grýttan árfarveg rétt vestan við Egilsá og rétt norðan við Egilsárveg.	Nei
BAN-51	Vindheimar/ Reykir	Skagafjörður		Náman er að hluta til grafin inn í gróinn klapparhól, rétt vestan við Héraðsvötn.	Já
BAN-52	Flatatunga	Skagafjörður		Námusvæðið er að hluta grafið inn á brekku.	Já
BAN-68	Valabjörg/ Valadalur	Skagafjörður	SK-086:022; SK-087:026.	Náman er í nokkuð grýttum lækjar-farvegi.	Nei
BAN-69	Valadalur	Skagafjörður		Námusvæðið er í lynggrónum dal eða gili milli tveggja fjalla. Lækur rennur um svæðið milli mosagróinna grjóthóla.	Nei
Öxnadals -heiði	Silfrastaða -afrétt	Skagafjörður		Náman Öxnadalsheiði er í farvegi Grjótár þar sem hún rennur í Heiðará.	Já

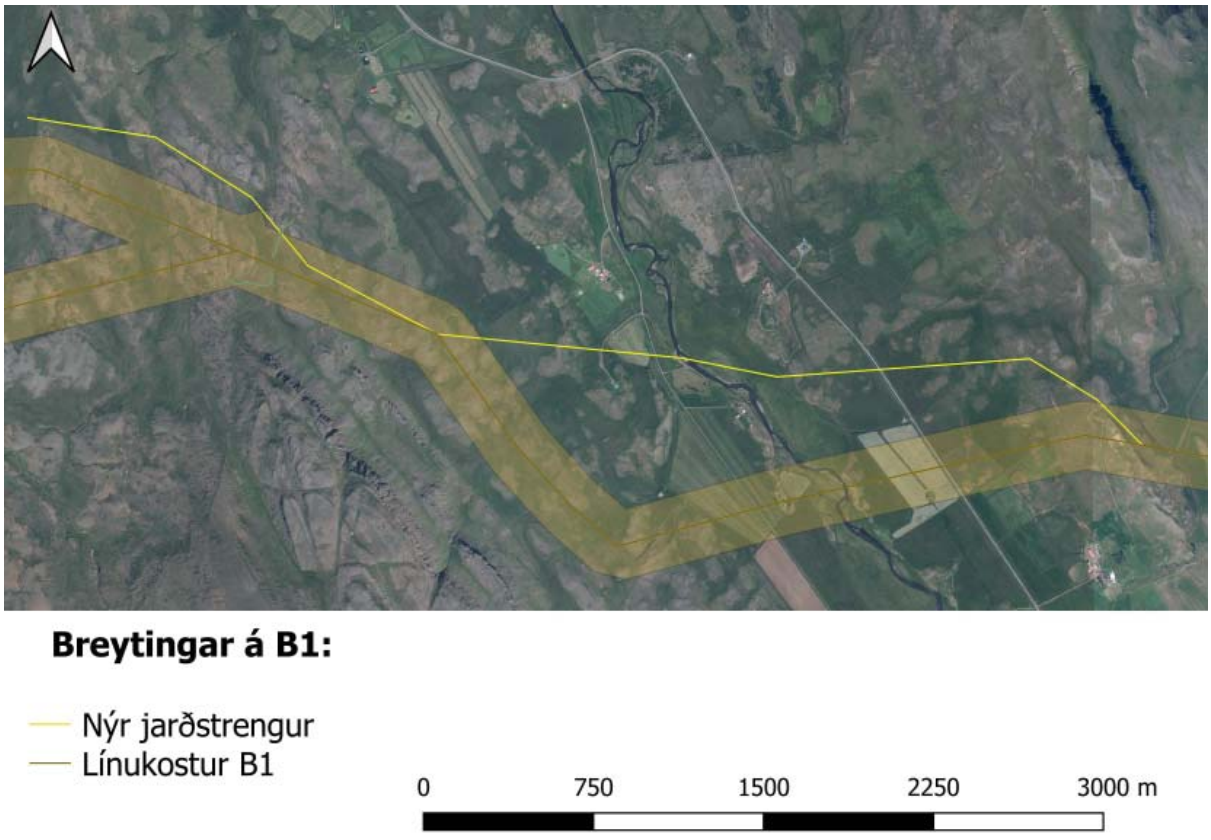
5.4 Breytingar á línukostum og námum

Eftir að vettvangsvinnu lauk urðu breytingar á afmörkuðum svæðum innan áhrifasvæðis línukosta B1, B3, B4, C1 og C2. Í öllum tilfellum var tekið tillit til breytinganna við ritun skýrslu. Vettvangsrannsókn var þó gerð fyrir breytingar og ljóst að hlutar eru utan þeirra svæða sem voru deiliskráð og hafa ekki verið skoðuð með tilliti til fornleifa.

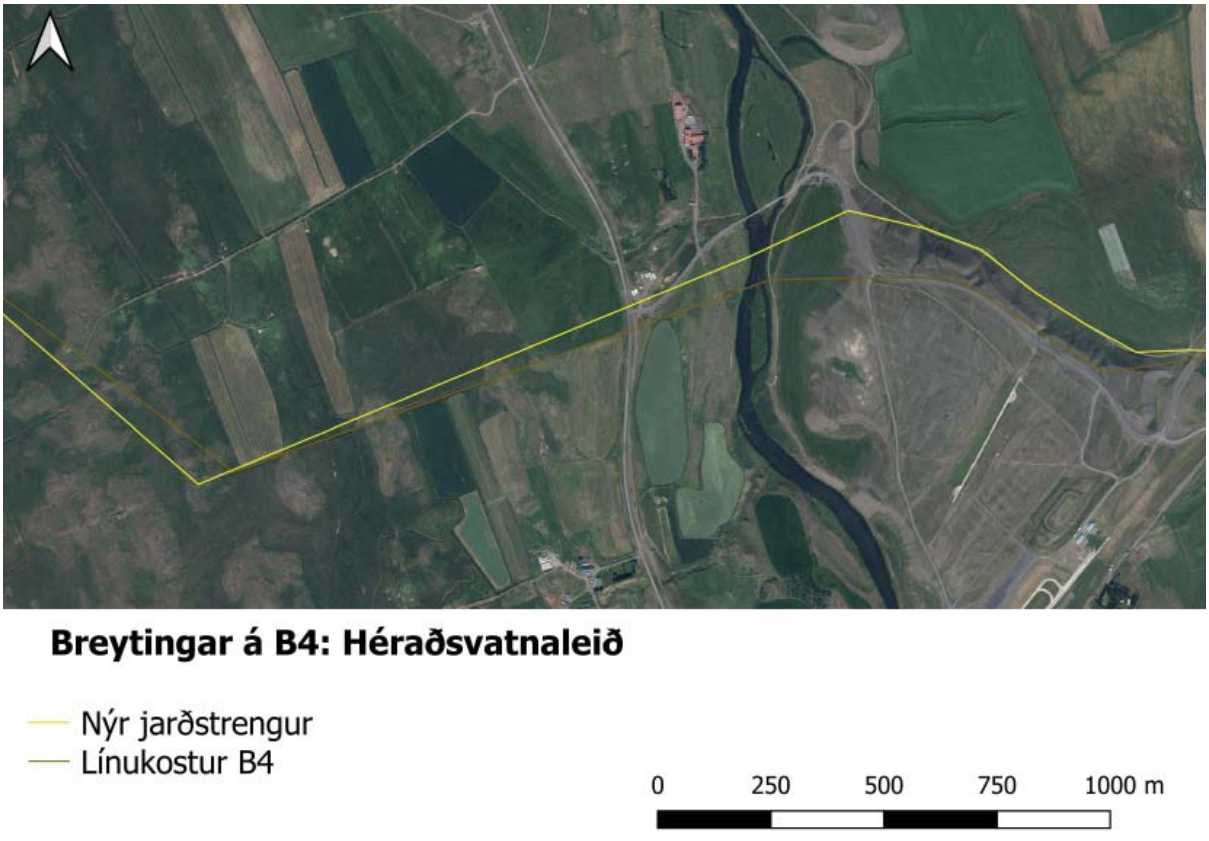
Hluti af línukosti B1 verður mögulega lagður í jörðu á um 5,3 km kafla í Tungusveit og Efribyggð. Jarðstengurinn liggur til norðvesturs í landi Brúnastaða og endar í nýjum tengipunkti í landi Mælifells. Alls eru um 4 km línunnar utan þess áhrifasvæðis sem tekið var út á vettvangi 2020 og hafa þeir því ekki verið deiliskráðir.

Kort sem sýnir línukostina eftir breytingar sem voru gerðar eftir að vettvangsvinnu lauk.

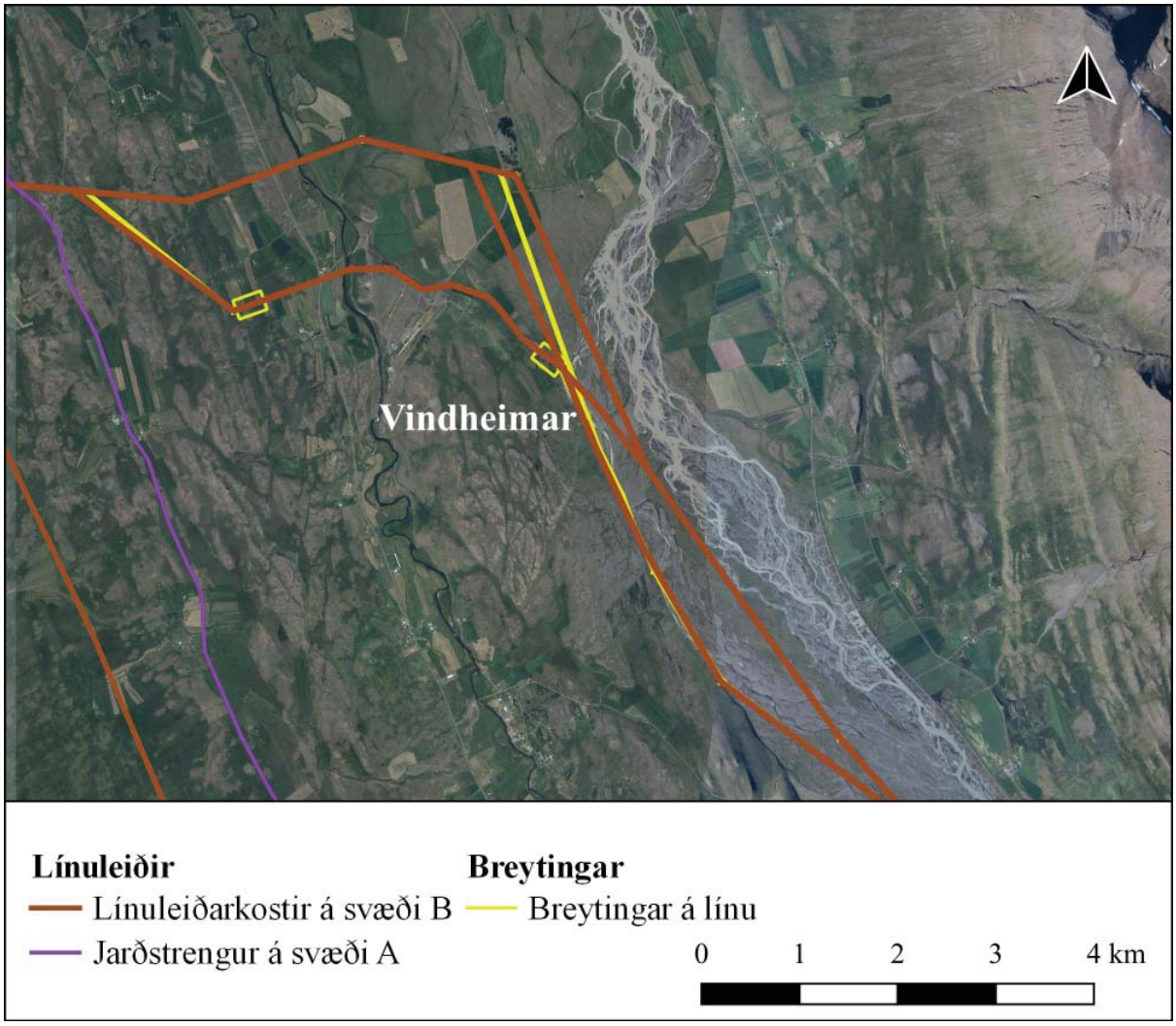
Á kortinu má sjá breytingar á legu línukosts B3 í Skagafirði

Á kortinu má sjá breytingar á legu línukosts B3 í Skagafirði

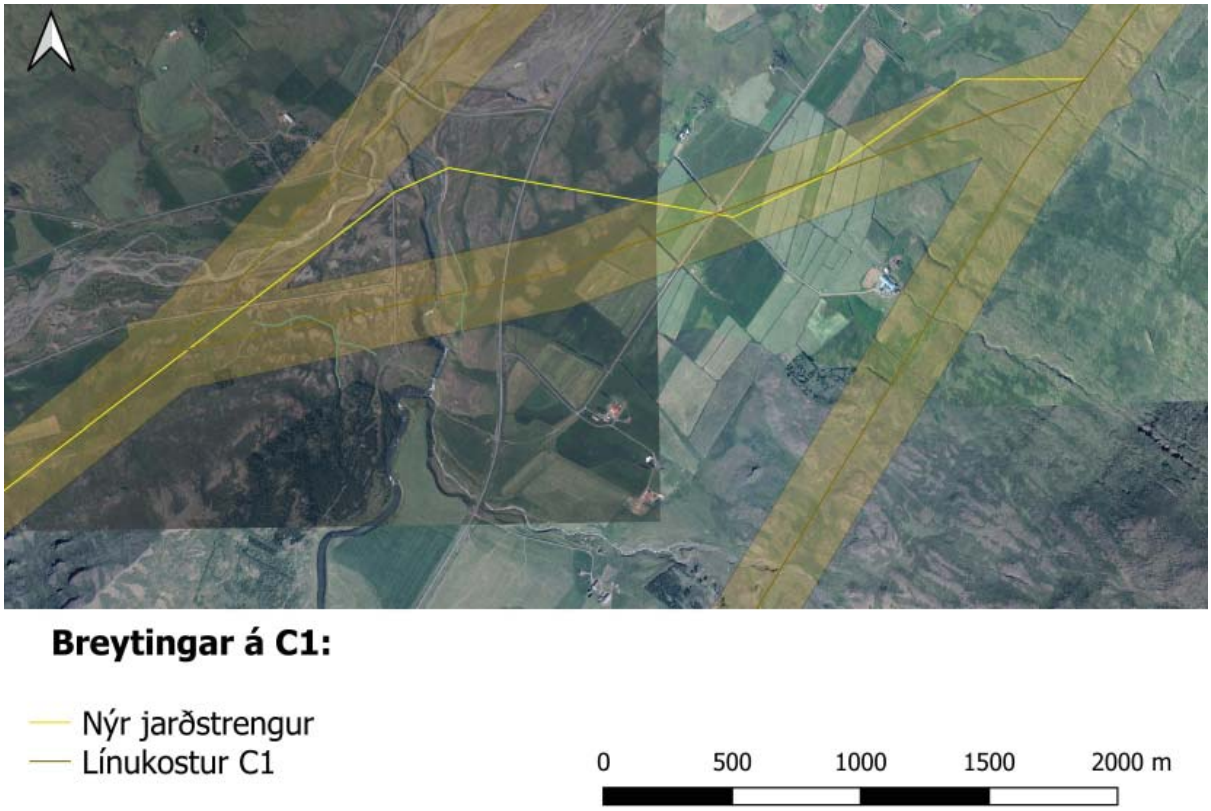
Aðalskráning fornminja hefur ekki farið fram með skipulögðum hætti í Skagafirði og erfitt að áætla hversu margar minjar gætu leynst innan áhrifasvæðisins. Í Byggðasögu Skagafjarðar er gefið upp hnit á svokölluðu Hágerði, almennt kallað Gerði, sem lendir í jaðri áhrifasvæðisins eftir breytingar. Tóftin sést enn og ennfremur er minnst á eldri tóftir til norðurs og suðurs. Líklegt er að fleiri minjar séu innan þessa nýja áhrifasvæðis. Ekki er hægt að leggja nánara mat á minjagildi né gera hættumat án vettvangsrannsóknar.

Breytingar voru gerðar innan áhrifasvæðis línukostar B3, norðan við línukost B4. Breytingin er á áreyrum Héraðsvatna og fellur að mestu innan þeirra áhrifasvæða sem skoðuð voru á vettvangi 2020 nema í landi Vindheima. Þar er tæplega 950 m langt og 70 m breitt svæði á milli áhrifasvæða tveggja eldri línukosta sem ekki hefur verið tekið út á vettvangi. Svæðið er að mestu á áreyrum og fárra minja að vænta.

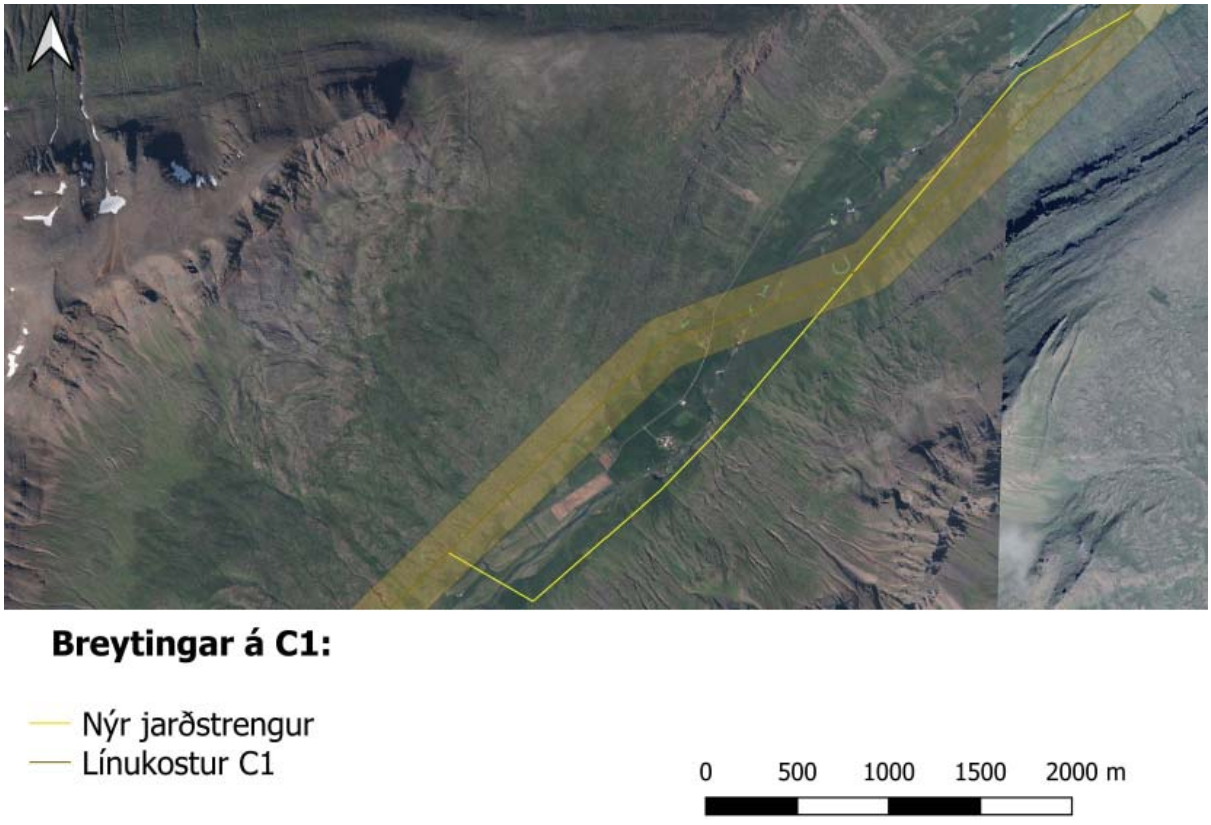

Á kortinu má sjá breytingar á legu línukosts B3 í Skagafirði

Í landi Vindheima er kynntur sá möguleiki að leggja jarðstreng norðan við bæinn á um 4 km löngum kafla og er það hluti af línukosti B4 og svæðis sem var

Á kortinu má sjá breytingar á legu línukostar C1 frá Ytri-Bægisá að Staðartungu.

Á kortinu má sjá breytingar á legu línukostar C1, frá Bás að Ásgerðastaðaseli.

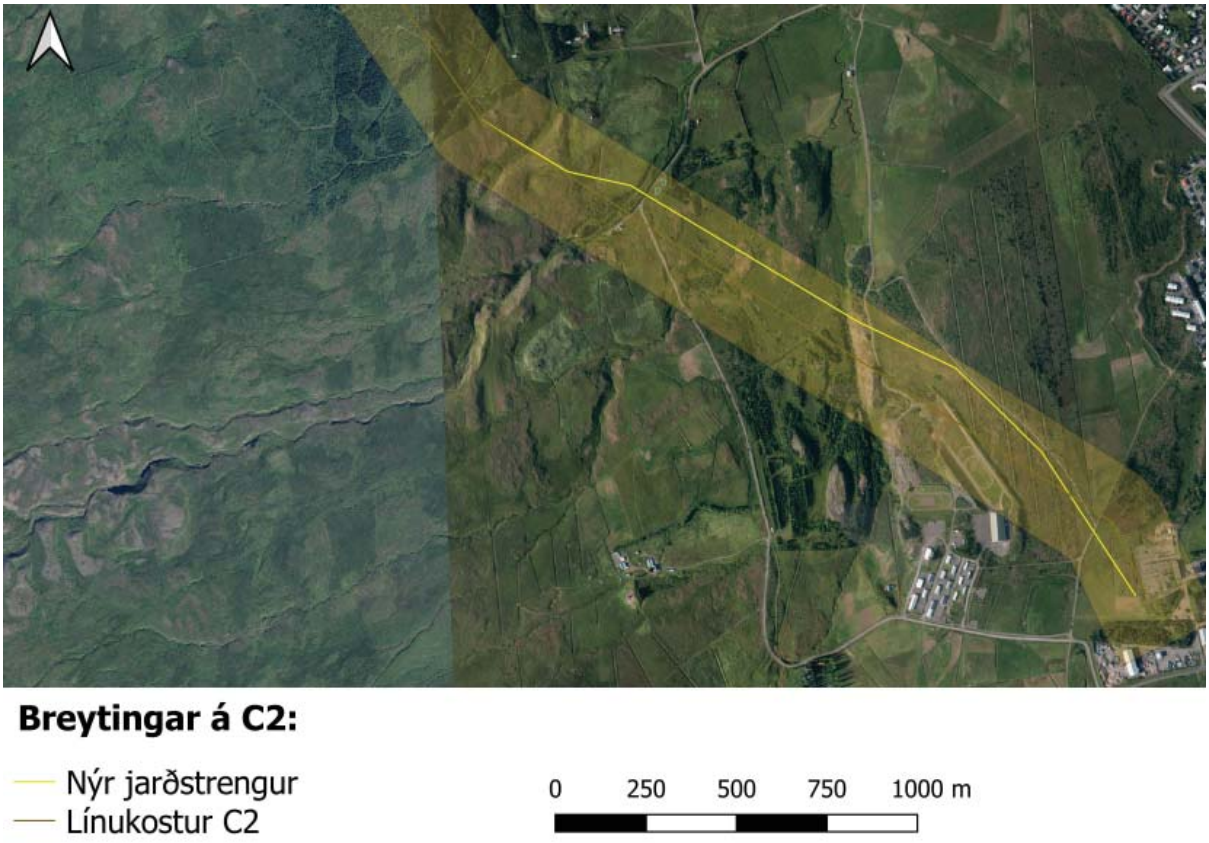
deiliskráð. Tilfærslan er þó ekki meiri en svo að hún ætti ekki að hafa alvarleg áhrif á fornleifar sem og áhrifasvæðið.

Kynntur er sá möguleiki að leggja línukost C1 í jörð á tveimur köflum. Annar þeirra er um 5,5 km langur, liggur til suðvesturs í landi Ytri-Bægisár og endar vestan Hörgár, í landi Staðartungu. Um 1,3 km eru utan þess áhrifasvæðis sem tekið var út á vettvangi 2020 og hafa þeir því ekki verið deiliskráðir. Við aðalskráningu voru ekki skráðar minjar innan nýja áhrifasvæðisins en líklegt verður að teljast að fornleifar kunni að koma þar í ljós við deiliskráningu. Hin mögulega breytingin er í Hörgárdal en þar er fyrirhugað að leggja strenginn í jörð á 5,1 km löngum kafla. Strengurinn liggur til suðvesturs frá bænum Bás, þvert í gegnum land Einhamars, Nýjabæjar og Framlands. Strengurinn sameinast loftlínu aftur norðan Hörgár í landi Ásgerðarstaðasels. Um 3,2 km eru utan þess áhrifasvæðis sem tekið var út á vettvangi og hafa þeir því ekki verið deiliskráðir. Við aðalskráningu árið 2006 voru skráðar 10 fornleifar sem lenda innan nýja áhrifasvæðisins en áætlað er að strengurinn fari í gegnum eða rétt við heimatún Nýjabæjar. Líklegt verður að teljast að fleiri fornleifar komi þar í ljós. Ekki er hægt að leggja nánara mat á minjagildi né gera hættumat án vettvangsrannsóknar.

Á kortinu má sjá breytingar á legu línukostar C2, frá Þverá að Geirhildargörðum.

Innan áhrifasvæðis línukostar C2 er tilfærsla á miðlínu úttektarsvæðisins á nokkrum stöðum. Í flestum tilvikum eru þetta einungis nokkrir tugir metra og er innan þess svæðis sem skráð var. Þetta veldur því þó í einhverjum tilfellum að úttektarbelti línu er talsvert minna en 150 m til beggja átta frá miðlínu. Nokkrar undantekningar eru á þessu þar sem tilfærslan er einna mest í landi jarðanna Garðshorns EY-265, Neðri-Rauðalækjar EY-262, Efri-Rauðalækjar EY-266, Efri-Vindheima EY-261, Brúnastaða EY-267, Skóga EY-268, Neðstalands EY-237, Syðri-Bægisár EY-238 og Egilsár SK-222. Þar hefur miðlína áhrifasvæðisins færst í efstu mörk þess og ljóst að um 150 m breitt belti er óskráð ofan þess sem nauðsynlegt er að kanna á vettvangi verði þessi

Á kortinu má sjá breytingar á legu línukostar C2, við Akureyri.

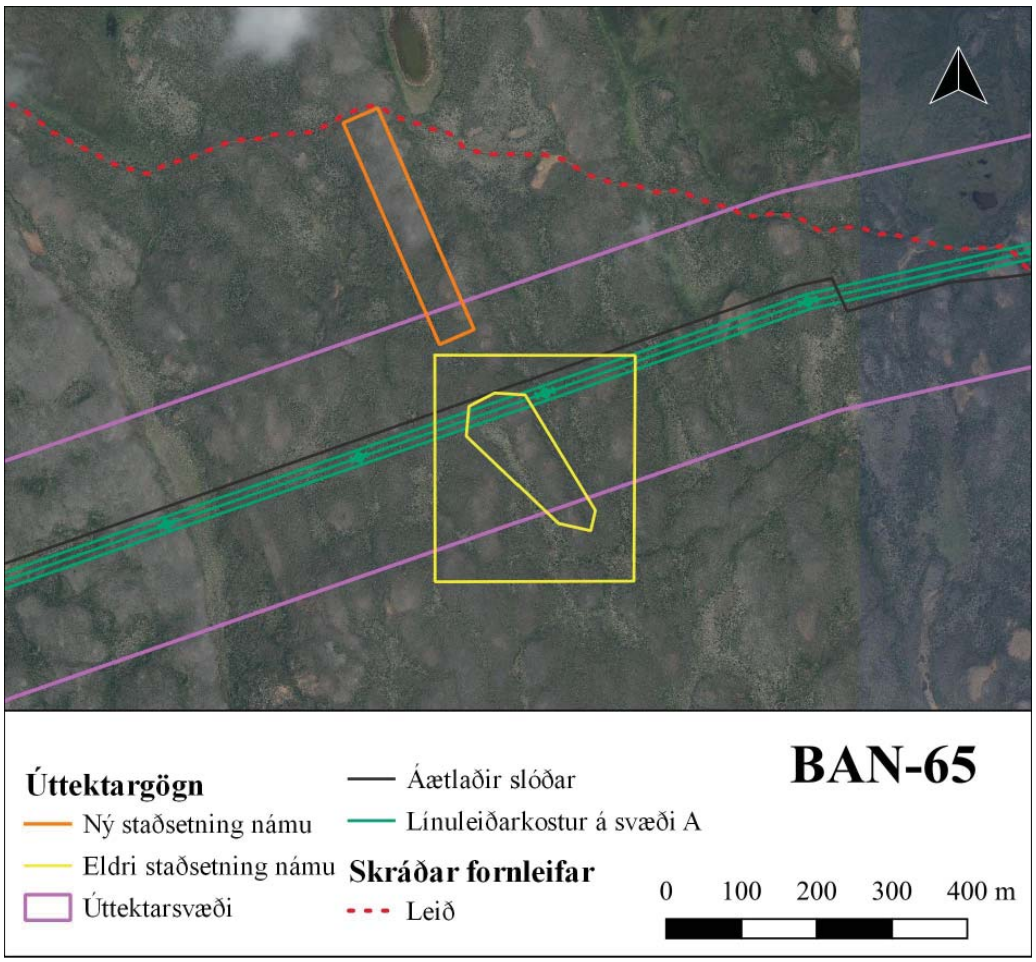
útfærsla fyrir valinu.

Mögulega verða tveir hlutar af línukosti C2 mögulega lagðir í jörð. Annar jarðstengskaflinn liggur til suðvesturs frá loftlínu skammt frá bænum Þverá og tengist henni aftur við Geirhildargarða. Alls er jarðstrengurinn um 5,6 km að lengd, 5 km eru utan þess áhrifasvæðis sem tekið var út á vettvangi og hafa því ekki verið deiliskráðir. Við aðalskráningu voru skráðar um 25-30 fornleifar innan þessa áhrifasvæðis. Nokkra af þessum stöðum mætti telja með mjög mikið og mikið minjagildi líkt og minjar innan heimatúna jarðanna Þverár EY-232, Engimýrar EY-230 og Geirhildargarða EY-229. Vel er hugsanlegt að fleiri fornleifar kunni að leynast á umræddum minjastöðum en þær sem skráðar voru í aðalskráningu auk þess sem afar líklegt verður að teljast að fleiri minjar kunni að koma í ljós á öðrum hlutum áhrifasvæðisins sem ekki hafa verið kannaðir. Ekki er hægt að leggja nánara mat á minjagildi né gera hættumat án vettvangsrannsóknar.

Hinn jarðstrengskaflinn er við Akureyri og er um 2,3 km að lengd. Jarðstrengurinn fer skammt norðan við loftlínu frá tengivirki á Rangárvöllum og sameinast loftlínu aftur í landi Hrappstaða. Breytingin er innan þess svæðis sem var deiliskráð.

Breytingar urðu á staðsetningu námu BAN-65 eftir að vettvangsvinnu lauk. Náman var innan áhrifasvæðis línukosts A2 en afmörkunin er nú að mestu norðan þess.

Náman hefur því ekki verið skoðuð með tilliti til fornleifa nema að litlu leyti. Vegna mistaka var áhrifasvæði námu BAN-63 ekki tekið út meðan á vettvangsvinnu stóð. Efnistaka er ekki fyrir innan námunnar sem er hátt upp í hlíð, austan Eyvindarstaða í Blöndudal. Ekki eru þekktar minjar innan námunnar en vettvangsgöngur þarf til að staðfesta það. Miðað við staðsetningu námunnar er samgönguminja einna helst að

Á kortinu má sjá breytingar á staðsetningu námu BAN-63.

vænta innan svæðisins, þ.e. ef minjar eru þar.

Það er í höndum Minjastofnunar Íslands að meta hvort og þá á hvaða stigi undirbúnings frekari skráning þurfi að fara fram á þessum svæðum.

6. Helstu niðurstöður

Í ljósi þess hversu umfangsmikil úttektin er kemur ekki á óvart að landslag og gróðurfar innan áhrifasvæða er æði fjölbreytt. Það liggur m.a. innan þéttbýlis á Akureyri, nær um bújarðir þar sem stundaður er blómlegur búskapur, jarðir þar sem einungis er árstíðarbundin búseta og um eyðijarðir og afréttarland. Þeir minjastaðir sem eru mest áberandi á áhrifasvæðunum eru, eins og gefur að skilja, flestir tengdir landbúnaði/búskap. Að sama skapi er ástand minjastaðanna mjög misjafnt.

Ef litið er yfir áhrifasvæðin vegna Blöndulínu 3 heildstætt er ljóst áhrif framkvæmdarinnar á menningarminjar og menningarlandslag eru neikvæð. Eins og gefur að skilja eru áhrifin mismikil milli línukosta og sumir þeirra geta talist hentugri valkostir en aðrir með tilliti til menningarminja. Þó er ljóst að í öllum tilfellum mun línulögnin ógna einhverjum minjastöðum og því líklegt að ráðast þurfi í einhverjar fornleifarannsóknir. Mat á þeirri hættu sem steðjar að minjum er sett fram með þeim fyrirvara að þungi framkvæmda sé að mestu í/við miðlínu áhrifasvæðanna og við greiningu á hættumati er ekki tekið tillit til staðsetningar mastra, tengivirkja og vegslóða enda liggja endanlegar ákvarðanir um slík mannvirki ekki fyrir í öllum tilfellum.

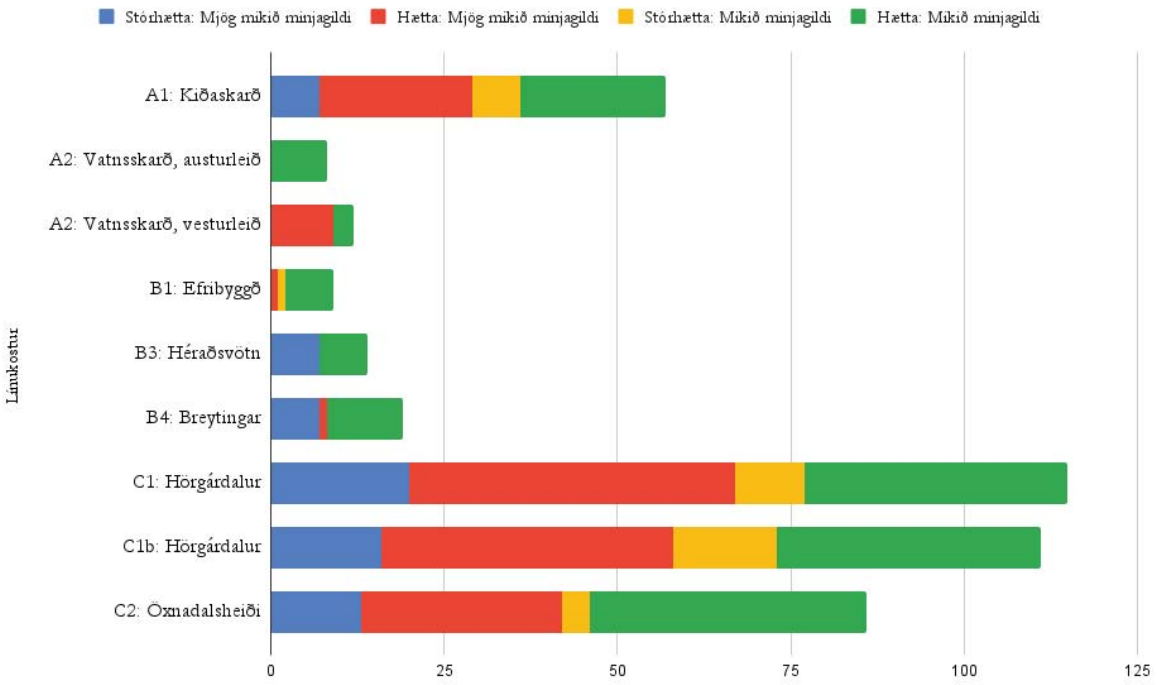
Ljóst er að lagning Blöndulínu 3 kemur til með að valda beinu raski á einhverjum minjastöðum en einnig á köflum óbeinu raski sem er t.d. fólgið í sjónrænum áhrifum línunnar. Til alls þessa skal horfa þegar metið er hver áhrif línunnar eru á menningarminjar á svæðunum. Innan línukostanna eru heillegir minjastaðir innan heimatúna/túna, annars staðar eru öll hús fallin og enn annars staðar er búið að slétta túnin og jafna út minjarnar sem rýrir minjagildi þeirra eitthvað. Eftirfarandi viðmið liggja til grundvallar við mat á áhrifum framkvæmdarinnar á fornleifar:

> Í 21. grein laga um menningarminjar (nr. 80/2012), segir „Fornleifum, sbr. 3. mgr. 3. gr., jafnt þeim sem eru friðlýstar sem þjóðminjar og þeim sem njóta friðunar í krafti aldurs, má enginn, hvorki landeigandi, ábúandi, framkvæmdaraðili né nokkur annar, spilla, granda eða breyta, hylja, laga, aflaga eða flytja úr stað nema með leyfi Minjastofnunar Íslands."

> Í lögum um menningarminjar nr. 80 frá 2012 kemur hugtakið búsetulandslag fyrir: (1.gr., 2. mgr.): „Menningarminjar teljast ummerki um sögu þjóðarinnar, svo sem fornminjar, menningar- og búsetulandslag […]." Í greinargerð með lögunum segir: „Sú

skilgreining á menningarminjum sem tekin er upp í 2. mgr. er víðari og jafnframt skýrari en í gildandi lögum. Þannig er menningar- og búsetulandslag bætt við upptalninguna til að undirstrika mikilvægi þess að vernda minjaheildir og blandaðar minjar en ekki einungis stakar minjar."

Samanlagt má segja að áhrif framkvæmda á menningarminjar og –landslag séu einna mest innan áhrifasvæðis línukosta A1, C1, C1b og C2.

Fornleifar innan línukostanna eru flokkaðar eftir minjagildi og hættumati í stöplaritinu. Hlutfallslega eru flestar fornleifar með mjög mikið og mikið minjagildi innan línukosta C1: Hörgárdalur , C1b: Hörgárdalur og og C2: Öxnadalur. Á eftir þeim er síðan línukostur A1; Kiðaskarð.

6.1 Samantekt um áhrif línukosta C1 og C1b

Fyrirséð er að bein áhrif framkvæmdanna á fornleifar með *mjög mikið minjagildi* séu einna mest innan línukosta C1 og C1b. Þar er talsvert um að áhrifasvæðið nái yfir heimatún þar sem mikið er um fornleifar og nokkrar líkur eru einnig á að áður óþekktar minjar komi í ljós við framkvæmdir. Í bæjarhólum og bæjarstæðum er geymd saga daglegs lífs fyrri alda og þar er flesta forngripi að finna. Samanlagt eru 20 slíkar fornleifar í stórhættu vegna framkvæmdanna, þ.e. bæjarhólar, býli og sel. Að auki eru 47 fornleifar til viðbótar í hættu og einhverjar þeirra eru hluti af stærri minjaheild, oft þeirri sömu og minjarnar í stórhættu tilheyra. Áhrifasvæðið sker því minjaheildir og

menningarlandslag í sundur. Góð dæmi um það er t.d. Skuggi EY-215:009 og heimatún Einhamars EY-212.

Á öllum ofangrendum minjastöðunum (67 talsins í allt) gætu verið gerðar kröfur um umtalsverðar fornleifarannsóknir. Líklegt er að víða verði fyrst gerð krafa um gerð könnunarskurða í minjar en markmið þeirra væri að afla upplýsinga um aldur, umfang og eðli minjanna. Niðurstöður slíkra rannsókna kunna að leiða til frekari rannsókna á einstaka minjum. Hugsanlegt er einnig að gerð verði krafa um vöktun framkvæmda á viðkvæmum svæðum og í einhverjum tilfella um gerð könnunarskurða á ákveðnu svæði innan gömlu heimatúnanna (t.d. 10% af heildarsvæði) og/eða töku borkjarnasýna með reglubundnum hætti. Markmið slíkra rannsókna væri að kanna hvort fleiri minjar leyndust undir sverði og sömuleiðis að afmarka umfang þekktra minja í túninu.

6.2 Samantekt um áhrif línukostar C2

Fyrirséð er að bein áhrif framkvæmdanna á fornleifar með *mjög mikið minjagildi* innan línukostar C2 eru einnig mikil. Helsti munurinn á mati á áhrifum framkvæmda á menningarminjar milli línukosta C1 og C2 felst í því, að að heilt á litið, er landslag og minjar þegar meira raskað innan áhrifasvæðis línukostar C2. Innan áhrifasvæðis var 41 fornleif með mjög mikið minjagildi og af þeim reyndust 12 í stórhættu. Í flestum tilvikum eru þær hluti af stærri minjaheild innan heimatúna. Áhrifasvæðið sker því minjaheildir og menningarlandslag í sundur. Góð dæmi um slíka staði eru Krákugerði SK-224 og Árgerði EY-232:007. Að öðru leyti gildir hið sama um mótvægisaðgerðir og innan línukosta C1 og C1b.

6.3 Samantekt um áhrif línukosta A1, A2 og B1

Í umfjölluninni er búið að sameina línukosti A1, A2 og B1 í umfjöllun um áhrif framkvæmda á fornleifar. Allir línukostirnir eru álíka langir, liggja að mestu í úthögum og fornleifarnar innan þeirra svipaðar. Hluta línukosta A1 og A er er fyrirhugað að leggja í jörð. Hluta af línukostum A1 og A2 verða mögulega lagðir í jörðu. Innan áhrifasvæðanna eru fáar minjar með mjög mikið minjagildi sem helgast að mestu af þeirri staðreynd að línurnar koma til með að liggja í úthögum að mestu (þar sem að jafnaði eru færri minjar en í heimatúnum). Tveir minjastaðir með mjög mikið gildi eru innan áhrifasvæðis sem teljast í stórhættu en það eru Kúfustaðasel HV-281:011 og Sveinskot HV-275:009. Líklegt er að einhverra fornleifarannsókna verði krafist á þeim öllum verði af framkvæmdum. Þetta eru forn býli eða sel og ekki ólíklegt að þau eigi sér langa sögu.

6.4 Samantekt um áhrif línukosta B3 og B4

Í umfjölluninni er búið að sameina tvo línukosti, B3 og B4 fyrir umfjöllun um áhrif framkvæmda á fornleifar. Báðir línukostirnir liggja að mestu í úthögum og minjastaðirnir innan þeirra svipaðir. Fáir minjastaðir sem krefjast umfangsmikilla mótvægisaðgerða eru innan áhrifasvæða þessara línukosta. Allir línukostirnir liggja að hluta yfir gróðurrýrar áreyrar og yfirleitt fjarri mestu athafnasvæðum innan bújarða. Einungs einn minjastaður innan þessara línukosta sem telst með *mjög mikið minjagildi* og eru í stórhættu. Það er Káragerði SK-177:007. Líklegt má telja að býlið þarfnist nánari rannsókna verði af framkvæmdum. Rétt SK-167:053 er eini staðurinn með mikið gildi sem telst í stórhættu og hið sama gildir hér, að frekari rannsókna verði krafist.

6.5 Námur

Fornleifar voru skráðar innan áhrifasvæðis níu náma, þ.e. tæplega 20% af þeim námum sem skráðar voru. Fornleifar sem reyndust innan þeirra voru skilgreindar í stórhættu en þær sem voru í innan við 15 m fjarlægð frá ystu mörkum námunnar töldust í hættu. Í raun eru þetta hlutfallslega fáar fornleifar miðað við umfang. Það helgast af þeirri staðreynd af námurnar eru víða á gróðurlitlum melum og árfarvegum þar sem lítilla minja er að vænta. Heilt yfir ógna námur fáum fornleifum á áhrifasvæðunum.

Þó að mögulegt sé að komast hjá raski á fjölda minjastaða innan úttektarsvæðins með fyrirhyggju er engu að síður ljóst að mörgum fornleifum verður raskað að hluta eða öllu leyti að óbreyttu. Í skýrslunni var gerð tilraun til að leggja mat á gildi hvers minjastaðar og voru heildarniðurstöðurnar þær að 146 fornleifar hefðu mjög mikið gildi, 147 fornleifar mikið gildi, 272 fornleifar töldust hafa nokkurt gildi og 59 fornleifar lítið gildi. Víða er hægt að komast hjá raski með því að hanna línu með tilliti til minja og velja þær lagnaleiðir sem minnst hafa áhrifa á menningarminjar. Í því tilfelli má benda á að línukostur C2 kemur til með að hafa minni bein áhrif á minjar en línukostur C1 og línukostur A1 minni áhrif en B1 og A2. Engu að síður er niðurstaða skýrslurnar að áhrif framkvæmda vegna Blöndulínu 3 muni hafa neikvæð áhrif á fornminjar og menningarlandslag.

Heimildir

Alþingisbækur Íslands. 2, 1582-1594. (**AÍ**). 1915-1916. Reykjavík: Sögufélag.

Alþingisbækur Íslands. 5, 1620-1639. (**AÍ**). 1925-1932. Reykjavík: Sögufélag.

Alþingisbækur Íslands. 17, 1791-1800. (**AÍ**). 1990. Reykjavík: Sögufélag.

Biskupa sögur gefnar út af hinu íslenzka bókmenntafélagi I-II. (**Bsk**). 1858-1878. Kaupmannahöfn: Hið íslenska bókmenntafélag.

Bjarni E. Guðleifsson. 1990. „Óbyggðaleiðir umhverfis Þorvaldsdal og Hörgárdal." *Árbók Ferðafélags Íslands 1990. Fjalllendi Eyjafjarðar að vestanverðu. Frá Almenningsnöf að Öxnadalsheiði*. Reykjavík: Ferðafélag Íslands, bls. 93-220.

Björn Lárusson. 1967. *The Old Icelandic Land Registers.* Lund: C.W.K. Gleerup.

Brynjúlfur Jónsson. 1906. „Rannsókn á Norðurlandi sumarið 1905." *Árbók hins íslenska fornleifafélags 1905*. Reykjavík: Ísafoldarprentsmiðja, bls. 1-27.

Byggðasaga Skagafjarðar II. bindi. Staðahreppur-Seyluhreppur. (**BS**). 2001. Hjalti Pálsson (ritstjóri). Sauðárkrókur: Sögufélag Skagfirðinga.

Byggðasaga Skagafjarðar III. bindi. Lýtingsstaðahreppur. (**BS**). 2004. Hjalti Pálsson (ritstjóri). Sauðárkrókur: Sögufélag Skagfirðinga.

Byggðir Eyjafjarðar I-II. (**BE**). 1973. Akureyri: Búnaðarsmband Eyjafjarðar.

Byggðir Eyjafjarðar 1990. (**BE**). 1994. Akureyri. Búnaðarsmband Eyjafjarðar.

Diplomatarium Islandicum eða Íslenzkt fornbréfasafn I-XVI (**DI**). 1853-1976. Kaupmannahöfn og Reykjavík.

Elín Ósk Hreiðarsdóttir og Orri Vésteinsson. 1999. F*ornleifaskráning í Glæsibæjarhreppi II. FS101-98042*. Reykjavík: Fornleifastofnun Íslands.

Elín Ósk Hreiðarsdóttir o.fl. 2001. *Fornleifaskráning í Eyjafirði XV: Aðalskráning í Glæsibæjarhreppi III. FS142-98043.* Reykjavík: Fornleifastofnun Íslands.

Elín Ósk Hreiðarsdóttir o.fl. 2008. *Fornleifaskráning í Öxnadals- og Skriðuhreppi. I. bindi. FS370-04071.* Reykjavík: Fornleifastofnun Íslands.

Eiður Guðmundsson. 1982. *Mannfellirinn mikli.* Skjaldborg: Akureyri.

Eiður Guðmundsson. 1982-1984. *Búskaparsaga í Skriðuhreppi hinum forna II-IV.* Akureyri: Skjaldborg.

Eva Kristín Dal o.fl. 2008. *Fornleifakönnun vegna fyrirhugaðra framkvæmda við Blöndulínu milli Blöndustöðvar og Akureyrar. FS401-08141.* Reykjavík: Fornleifastofnun Íslands.

Fornleifaskrá: skrá um friðlýstar fornleifar. 1990. Ágúst Ó. Georgsson tók saman. Reykjavík.

F*rásögur um fornaldarleifar 1817-1823*. (**FF**). 1983. Reykjavík: Sveinbjörn Rafnsson gaf út.

Hannes Pétursson. 1975. „Brekkuhús á Stóra-Vatnsskarði." *Lesbók Morgunblaðsins 12.10 1975.* 30. tbl., bls. 2-6.

Hannes Þorsteinsson. 1923. „Rannsókn og leiðréttingar á nokkrum bæjarnöfnun á Íslandi." *Árbók hins íslenska fornleifafélags 1923.* Reykjavík: Ísafoldarprentsmiðja, bls. 1-96.

Harrison, Ramona. 2010. *Gásir Hinterlands Project 2009. Midden prospection and excavation. FS440-06384*. Reykjavík: Fornleifastofnun Íslands og CUNY NORSEC.

Harrison, Ramona og Howell M. Roberts. 2014. *Investigations into the Gásir Hinterlands and Eyjafjörður Human Ecodynamics: Preliminary Field Report of the 2013 Skuggi and Staðartunga Excavations in Hörgárdalur, Eyjafjörður. FS538-06384.* Reykjavík: Fornleifastofnun Íslands og CUNY NORSEC.

Hænsa-Þóris saga. Borgfirðinga sögur (**ÍF III)**. 1938. Sigurður Nordal og Guðni Jónsson gáfu út. Reykjavík: Hið íslenska fornritafélag.

Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalín. VIII. bindi. Húnavatnssýsla. (**JÁM**). 1926. Kaupmannahöfn: Hið íslenska fræðafjelag.

Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalín. IX. bindi. Skagafjarðarsýsla. (**JÁM**). 1930. Kaupmannahöfn: Hið íslenska fræðafjelag.

Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalín. X. bindi. Eyjafjarðarsýsla. (**JÁM**). 1943. Kaupmannahöfn: Hið íslenska fræðafjelag.

Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalín. XIII. bindi. Fylgiskjöl. (**JÁM**). 1990. Reykjavík: Hið íslenska fræðafjelag

Jarðabók Skúla 1760-69. Norðuramt. Óútgefin. Slóðin er: http://landskuld.is/jardabaekur/skjol/norduramt-skuli-1760/

Jarðabréf frá 16. og 17. öld útdrættir. 1994. Gunnar F. Guðmundsson bjó til prentunar. Kaupmannahöfn: Hið íslenska fræðafélag.

Jarðatal á Íslandi. (**JJ**). 1847. Gefið út af J. Johnsen. Kaupmannahöfn.

Jóhannes Óli Sæmundsson. 1978. „Vaskur í Vaskárdal-örnefnasaga." *Súlur VIII*, bls. 1-69.

Jón Eyþórsson. 1964. *Austur-Húnavatnssýsla. Árbók Ferðafélags Íslands.* (**ÁFÍ**) Reykjavík: Ferðafélag Íslands.

Jón Hjaltason. 1991. *Hernámsárin á Akureyri og Eyjafirði*. Akureyri: Hólar.

Jón Sigurðsson og Sigurður Ólafsson. 1949. *Jarða- og búendatal í Skagafjarðarsýslu 1781-1958*. III. bindi. (**JBS**). Sögufélag Skagfirðinga.

Jón Þorkelsson og Páll Eggert Ólafsson. 1919-1942. *Bréfabók Guðbrands byskups Þoláksson*ar. (**BG**) Reykjavík: Hið íslenzka bókmenntafélag.

Jónas Jónasson, Hannes Pétursson og Kristmundur Bjarnason. 1979. *Hofdala-Jónas: Sjálfsævisaga, frásöguþættir, bundið mál*. Akureyri: Bókafélag Odds Björnssonar.

Kålund, Kristian. 1986. *Íslenskir sögustaðir III: Norðlendingafjórðungur*. (**KK**). Reykjavík: Örn og Örlygur.

Kirkjur Íslands 5. Friðaðar kirkjur í Skagafjarðarprófastsdæmi. 2005. Jón Torfason og Þorsteinn Gunnarsson (ritstjórar). Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag.

Kjalnesinga saga (**ÍF XIV**). 1959. Jóhannes Halldórsson gaf út. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag.

Kristján Eldjárn. 1966. „Kuml úr heiðnum sið, fundin á síðustu árum." *Árbók hins íslenska fornleifafélags 1965*. Reykjavík: Ísafoldarprentsmiðja, bls. 5-68.

Landnáma bók. (**ÍF I**). 1968. Jakob Benediktsson gaf út. Reykjavík: Hið íslenska fornritafélag.

Lárentíus saga. Biskupa sögur III (**ÍF XVII**). 1998. Guðrún Ása Grímsdóttir gaf út. Reykjavík: Hið íslenska fornritafélag.

Ljósvetninga saga (**ÍF X**). 1940. Björn Sigfússon gaf út. Reykjavík: Hið íslenska fornritafélag.

Minjavefsjá Minastofnunar Íslands. 2020. Skoðað þann 15.08.2020. Slóðin er: https://www.map.is/minjastofnun/

Olafur Olavius. 1965. *Ferðabók frá Íslandi um 1780 II.* (**OO**). Reykjavík: Bókfellsútgáfan.

Orri Vésteinsson og Sædís Gunnarsdóttir. 1998. *Fornleifaskráning í Eyjafirði X. Fornleifar í landi Akureyrar norðan Glerár. FS051-95027.* Akureyri: Minjasafnið á Akureyri og Fornleifastofnun Íslands.

Orri Vésteinsson. 2000. *Fornleifakönnun. Hringvegur í Norðurárdal í Skagafirði. FS123-00081.* Fornleifastofnun Íslands, Reykjavík.

Páll V.G. Kolka. 1986. *Föðurtún*. Blönduós: Föðurtúnasjóður.

Páll Sigurðsson. 2012. *Skagafjörður vestan Vatna: frá Skagatá að Jökli. Árbók Ferðafélags Íslands 2012.* (**ÁFÍ**). Reykjavík: Ferðafélag Íslands.

Prestastefnudómar og Bréfabók Gísla Þorlákssonar. (**BG**). 1983. Bjarni Vilhjálmsson og Júníus H. Kristinsson sáu um útgáfuna. Reykjavík: Þjóðskjalasafn Íslands.

Sigurður J. Líndal og Stefán Á. Jónsson. 1975. *Húnaþing II.* Búnaðarsamband Austur-Húnvetninga.

Sigurður Vigfússon. 1892. „Rannsóknarferð um Húnavatns og Skagafjarðarsýslur 1886.“ *Árbók hins íslenska fornleifafélags 1888-1892*. Reykjavík: Ísafoldarprentsmiðja, bls. 76-123.

Skipulagsstofnun. 2005. *Leiðbeiningar um flokkun umhverfisþátta, viðmið, einkenni og vægi umhverfisáhrifa*. Reykjavík: Skipulagsstofnun.

Stefán Jónsson. 1957. „Flatatunga og Bjarnastaðahlíð.“ *Árbók hins íslenska fornleifafélags 1955-1956*. Reykjavík: Ísafoldarprentsmiðja, bls. 122-126.

Sturlunga saga I. 1946. Jón Jóhannesson, Magnús Finnbogason og Kristján Eldjárn sáu um útgáfuna. Reykjavík: Sturlunguútgáfan.

Sturlunga Saga I-II. 1988. Örnólfur Thorson (ritsjóri). Reykjavík: Svart á hvítu.

Sýslu- og sóknalýsingar Hins íslenzka bókmenntafélags 1839-1854. Eyjafjarðarsýsla. (**SSE**). 1972. Eyfirzk fræði. Akureyri: Sögufélag Eyfirðinga.

Sýslu- og sóknalýsingar Hins íslenzka bókmenntafélags 1839-1854. Húnavatnssýsla I-II. (**SSH**). 1950. Akureyri: Bókaútgáfan Norðri.

Sýslu- og sóknalýsingar Hins íslenzka bókmenntafélags 1839-1854. Skagafjarðarsýsla. (**SSS**). 1954. Akureyri: Bókaútgáfan Norðri.

Tryggvi Emilsson. 1978. *Fátækt fólk: Æviminningar I.* (**TE**). Reykjavík: Mál og menning.

Túnakort. Uppdrættir af túnum í Lýtingsstaðarhreppi, Seyluhreppi, Öxnadals- og Skriðuhreppi, Glæsibæjarhreppi, 1917-1918. Þjóðskjalasafn Íslands.

Uppdráttur Íslands. 1:100 000. Landmælingar Íslands. Skoðað þann 15.10.2020. Slóðin er: https://www.lmi.is/is/vefsjar/kortasjar/kortasafn-1

Winkler, Gustaf. 1861-1863. *Island: seine Bewohner, Landesbildung und vulkanische Natur*. Braunschweig: [s.n.].

Ö-Álfgeirsvellir og Álfheimar: Örnefnaskrá Álfgeirsvalla og Álfheima. 2005. Rósmundur G. Ingvarsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Bakkasel og Gil: Örnefnaskrá Bakkasels og Gils. Án ártals. Margeir Jónsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Bollastaðir: Örnefnaskrá Bollastaða. 1975. Pétur Pétursson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Borgargerði: Örnefnaskrá Borgargerðis. 2005. Rósmundur G. Ingvarsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Brekka: Örnefnaskrá Brekku. Án ártals. Margeir Jónsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Brekka Aths. og viðb: Athugasemdir og viðbætur við örnefnaskrá Brekku. 1974. Sölvi Sveinsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Brekkukot: Örnefnaskrá Brekkukots. 2004. Rósmundur G. Ingvarsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Brennihóll, ytri og syðri: Örnefni í landi Ytri og Syðri Brennihóls. Án ártals. Jóhannes Óli Sæmundsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Brúnastaðir: Örnefnaskrá Brúnastaða. 2002. Rósmundur G. Ingvarsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Egilsá: Örnefnaskrá Egilsár. Án ártals. Margeir Jónsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Egilsá ath og viðb.: Athugasemdir og viðbætur við örnefnaskrá Egilsár. Án ártals. Guðmundur L. Friðfinnsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Eiðsstaðir: Örnefnaskrá Eiðsstaða. Án ártals og höfundur ókunnur. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Eyvindarstaðir: Örnefnaskrá Eyvindarstaða. Án ártals og höfundur ókunnur. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Flatatunga: Örnefnaskrá Flatatungu. Án ártals. Margeir Jónsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Glæs: Örnefnaskrár Glæsibæjarhreppur. Án ártals. Jóhannes Óli Sæmundsson skráði. Héraðsskjalasafn Akureyrarbæjar og Eyjafjarðarsýslu.

Ö-Hóll: Örnefnaskrá Hóls. 1936. Stefán Þ. Sigurðsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Hraukbær og Hraukbæjarkot: Örnefni í landi Hraukbæjar og Hraukbæjarkots. Án ártals. Jóhannes Óli Sæmundsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Hvíteyrar: Örnefnaskrá Hvíteyra og Hamarsgerðis. 2002. Rósmundur G. Ingvarsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Jóh.Ól.: Örnefnaskrá Glæibæjarhreppur. Án ártals. Jóhannes Óli Sæmundsson skráði. Héraðsskjalasafn Akureyrarbæjar og Eyjafjarðarsýslu.

Ö-Kolgröf: Örnefnaskrá Kolgrafar. 2003. Rósmundur G. Ingvarsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Kirkjuhóll: Örnefnaskrá Kirkjuhóls. 1997. Rósmundur G. Ingvarsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Kúfustaðir: Örnefnaskrá Kúfustaða. 1942. Ólafur Sigurðsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Litlidalur: Örnefnaskrá Litladals. 20002. Rósmundur G. Ingvarsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Lögmannshlíð ath: Athugasemdir og viðbætur við örnefnaskrá Lögmannshlíðar. Án ártals og höfundur ókunnur. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Mælifell: Örnefnaskrá Mælifells. 2002. Rósmundur G. Ingvarsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Saurbær: Örnefnaskrá Saurbæjar. 2003. Rósmundur G. Ingvarsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Silfrastaðaafrétt: Örnefnaskrá Silfrastaðaafréttsins. Án ártals. Nanna Rögnvaldardóttir skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Silfrastaðaafrétt ath. og viðb.: Athugasemdir og viðbætur við örnefnaskrá Silfrastaðaafréttsins. 1995. Jón Hallsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Skrið: Örnefnaskrá og leiðréttingar fyrir Skriðuhrepp. Án ártals. Héraðsskjalasafn Akureyrarbæjar og Eyjafjarðarsýslu

Ö-Stafn: Örnefnaskrá Stafns. Án ártals. Jón Jóhannson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Starrastaðir: Örnefnaskrá Starrastaða. 2002. Rósmundur G. Ingvarsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Syðra-Vallholt: Örnefnaskrá Syðra-Vallholts. 1995. Gunnar Gunnarsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Syðra-Vatn: Örnefnaskrá Syðsta-Vatns. 2002. Rósmundur G. Ingvarsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Syðri-Mælifellsá: Örnefnaskrá Mælifellsár (Syðri-Mælifellsár). 2002. Rósmundur G. Ingvarsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Tungukot: Örnefnaskrá Tungukots. Án ártals. Margeir Jónsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Valabjörg: Örnefnaskrá Valabjarga. 1981. Gissur og Hjalti Jónssynir skráðu.

Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Vindheimar: Örnefnaskrá Vindheima. 1979. Magnús Pétursson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Víðimýrarsel: Örnefnaskrá Víðimýrarsels. 1998. Rósmundur G. Ingvarsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Víðimýri M.J: Örnefnaskrá Víðimýrar. Án ártals. Margeir Jónsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Ytra-Vatn: Örnefnaskrá Yzta-Vatns og Mið-Vatns. 1997. Rósmundur G. Ingvarsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Ytri-Mælifellsá: Örnefnaskrá Ytri-Mælifellsár. 2003. Rósmundur G. Ingvarsson skráði. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Ö-Öxn: Örnefnaskrá og leiðréttingar fyrir Öxnadalshrepp. Án ártals. Jóhannes Óli Sæmundsson skráði. Héraðsskjalasafn Akureyrarbæjar og Eyjafjarðarsýslu.

Ö-Öxn (TE): Örnefnaskrá og leiðréttingar fyrir Öxnadalshrepp. Án ártals. Tryggvi Emilsson skráði. Héraðsskjalasafn Akureyrarbæjar og Eyjafjarðarsýslu.

Örnefnakort Árna Bjarnasonar. Silfrastaðaafrétt. Í einkaeigu.

Heimildamenn:

Áki Sigurðsson.	Sílastaðir.
Árni Bjarnason.	Borgargerði.
Árni Hermannsson.	Ytri-Bægisá.
Ásrún Árnadóttir.	Efstalandskot.
Benedikt Benediktsson.	Stóra-Vatnsskarð.
Björn Björnsson.	Mið Samtún.
Brynjar Sverrisson.	Efri- og Neðri-Vindheimar.
Brynjólfur Snorrason.	Mið Samtún.
Böðvar F. Sigurðarson.	Brúnastaðir.
Efemía F. Valgeirsdóttir.	Daufá.
Einar Gunnarsson.	Flatatunga, Tungukot.
Einar Ólafsson.	Stokkhólmi.
Elín Sigurðardóttir.	Neðri-Vindheimar.
Einar Gunnarsson.	Flatatunga.

Erling Einarsson.	Staðartunga.
Eymundur Þórarinsson.	Borgarey og Saurbær.
Fanney Magnúsdóttir.	Eyvindarstaðir.
Guðmundur H. Jósavinsson.	Bakkasel og Gil.
Guðmundur K. Björnsson.	Hraukbær
Guðmundur L. Friðfinnsson.	Egilsá.
Guðmundur Valdimarsson.	Hraukbæjarkot.
Guðmundur Valtýsson.	Torfastaðir, Eiríksstaðir, Valabjörg, Afréttarland
Guðrún Guðmunddóttir.	Eiðsstaðir.
Guðsteinn Guðjónsson.	Litlalandskot (Laugardalur).
Gunnar Frímannsson.	Garðshorn.
Gunnar Gunnarsson.	Bás, Búðanes
Gylfi Sigurðsson.	Ásláksstaðir.
Hanna Björg Hauksdóttir.	Litlidalur.
Hreinn Jósavinsson.	Gloppa.
Hulda Aðalsteinsdóttir.	Syðri-Bægisá og Efstaland.
Indriði Stefánsson.	Álfgeirsvellir.
Jóhann K. Hjálmarsson	Syðstavatn
Jóhannes Guðmundsson.	Ystavatn, Miðvatn
Jón Arnljótsson.	Mælifellsá ytri
Jón Gissurarson.	Borgargerði, Valabjörg, Valadalur og Víðimýrarsel
Jón Víkingur Guðmundsson.	Lögmannshlíð, Rafnsstaðir
Jónína Guðrún Gunnarsdóttir.	Borgarey, Syðra-Vallholt
Karl Péturs Sigurvinsson.	Krossanes, Laugaland, Grjótgarður
Kristín Brynjólfsdóttir.	Efri-Rauðalækur, Neðri-Rauðalækur.
Kristján Ingi Hermannsson.	Langahlíð
Magnús Óskarsson.	Brekka.
Magnús Pálmason.	Syðstra-Samtún.
Margeir Björnsson.	Mælifellsá syðri
Margrét H. Aðalsteinsdóttir.	Ásgerðarstaðir
Ólafur Ármannsson.	Hólar, Þverá
Ólafur Þ. Hallgrímsson.	Mælifell
Óskar Leifur Guðmundsson.	Eyvindarstaðir.
Pétur Stefánsson.	Kirkjuhóll.
Rósa Björnsdóttir.	Hamarsgerði.
Sigmundur Magnússon.	Vindheimar.
Sigríður Stefánsdóttir.	Víðimýri
Sigurður Eggerz Jónasson.	Efstaland og Miðland.
Sigurður Skúlason.	Ásgerðarstaðir, Ásgerðarstaðasel, Flögusel, Einhamar, Hörgárdalsheiði
Sigurður Þorkelsson.	Barkarstaðir og Torfastaðir.

Sigurjón Þór Benediktsson.	Bitra, Bitrugerði.
Sigursteinn Bjarnason.	Stafn.
Sturla Eiðsson.	Staðartunga.
Sumarrós Snorradóttir.	Steðji.
Sverrir Baldvinsson.	Skógar.
Sverrir Brynjar Sverrisson.	Neðri-Vindheimar.
Valdís Óskarsdóttir.	Brekka.
Þórunn Eyjólfsdóttir.	Hamrar og Starrastaðir.

Viðauki I: Tafla yfir skráðar fornleifar innan áhrifasvæðis allra línukosta

Samtala	Tegund	Hlutverk	Ástand	Hættumat	Friðhelgi	Minjagildi	Líklegar mótvægis-aðgerðir
EY-193:020	frásögn	rétt	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Merking
EY-195:012	varða	óþekkt	hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-207:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-207:002	tóft	fjárhús	hleðslur standa grónar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-207:003	heimild	fjárhús	ekki sést til fornleifar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-207:005	örnefni	kvíar	ekki sést til fornleifar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-207:006	sögu-staður	vígi	sést til	stórhætta	15 m	Mikið	Engar
EY-207:007	heimild	huldufólks-bústaður	sést til	hætta	15 m	Nokkurt	Engar
EY-207:010	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-207:011	náma	mógrafir	sést til	stórhætta	15 m	Nokkurt	Engar
EY-207:012	náma	mógrafir	sést til	stórhætta	15 m	Nokkurt	Engar
EY-207:013	náma	mógrafir	sést til	stórhætta	15 m	Nokkurt	Engar
EY-207:014	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-208:002	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-208:003	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-208:009	örnefni	kvíar	ekki sést til fornleifar	hætta	15 m	Nokkurt	Engar
EY-208:012	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-208:013_1	tóft	sel	hleðslur signar	stórhætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-208:013_2	tóft	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-208:0133	tóft	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-208:0134	tóft	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-208:015_1	náma	mógrafir	sést til	hætta	15 m	Nokkurt	Engar
EY-208:015_2	tóft		hleðslur útflattar	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-209:003	tóft	fjárhús	hleðslur standa grónar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking

EY-209:004	tóft	fjárhús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-209:007	þúst	útihús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-209:008	varða	óþekkt	hleðslur útflattar	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-209:009	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-209:010	tóft	stekkur	hleðslur standa grónar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-209:011	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-209:012	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-209:013	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-212:001_1	bæjarhóll	bústaður	sést til	stórhætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-212:001_2	tóft	bústaður	hleðslur standa grónar	stórhætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-212:002_1	tóft	fjárhús	hleðslur standa grónar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-212:002_2	dæld		sést til	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-212:003	þúst	býli	hleðslur útflattar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-212:006	garðlag	túngarður	hleðslur signar	stórhætta	15 m	Mikið	Könnunarskurður
EY-212:008	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-212:010	þúst	öskuhaugur	sést til	stórhætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður
EY-212:011	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-212:013	garðlag	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-212:014	þúst	óþekkt	sést til	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-212:015	tóft	kvíar	hleðslur signar	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-212:016	garðlag	túngarður	sést til	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-212:017	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-212:018	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-212:019	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-212:020	sáðslétta	tún	sést til	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-212:021	heimild	túngarður	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15 m	Mikið	Könnunarskurður
EY-212:022	hleðsla	rétt	hleðslur signar	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-213:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-213:002	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15 m	Mikið	Merking

EY-213:003	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-213:007	heimild	stekkur	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15 m	Mikið	Könnunarskurður
EY-213:009	örnefni		ekki sést til fornleifar	hætta	15 m	Lítið	Engar
EY-213:012	varða		hleðslur signar	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-214:002	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-214:003	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-214:005_1	þúst	fjárhús	sést til	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-214:005_2	þúst	fjárhús	sést til	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-214:006	tóft	beitarhús	hleðslur signar	stórhætta	15 m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-214:008	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-214:009	hleðsla	óþekkt	hleðslur standa	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-215:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-215:002	þúst	kirkja	sést til	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-215:003	þúst	fjárhús	sést til	stórhætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður
EY-215:006	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-215:007	þúst	hesthús	sést til	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-215:008	heimild	skemma	ekki sést til fornleifar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-215:0091	tóft	býli	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-215:009_2	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-215:009_3	ösku-haugur		ekki sést til fornleifar	stórhætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-215:009_4	tóft	útihús	hleðslur signar	stórhætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-215:009_5	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-215:009_6	garðlag	túngarður	hleðslur standa grónar	stórhætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-215:010_1	tóft	býli	hleðslur signar	stórhætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-215:010_2	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-215:010_3	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-215:011_1	tóftir+garðlag	sel	hleðslur signar	stórhætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn

EY-215:011_2	tóft	stekkur	hleðslur signar	stórhætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-215:011_3	garðlag		hleðslur signar	stórhætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-215:014_1	heimild	stekkur	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15 m	Mikið	Könnunarskurður
EY-215:014_2	garðlag	nátthagi	hleðslur signar	stórhætta	15 m	Nokkurt	Könnunarskurður
EY-215:015	gata	leið	sést til	hætta	15 m	Nokkurt	Engar
EY-215:018	þjóðsaga		sést til	hætta	15 m	Lítið	Engar
EY-215:022	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-215:025_1	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-215:025_2	tóft	útihús	hleðslur standa grónar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-215:026	hleðsla	brú	hleðslur standa	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-215:027	garðlag	landamerki	hleðslur signar	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-215:028	tóft	smalakofi	hleðslur útflattar	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-215:029_1	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-215:029_2	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-215:036	tóft	beitarhús	hleðslur signar	stórhætta	15 m	Mikið	Könnunarskurður
EY-215:037	heimild	traðir	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-219b:007	hleðsla	vegur	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Nokkurt	Engar
EY-219b:011	þjóðsaga	legstaður	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-219b:024	hleðsla	óþekkt	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-219b:030	varða	samgöngubót	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-219b:031	tóft	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður
EY-219b:032	varða	samgöngubót	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-225:014	heimild	vað	ekki sést til	engin hætta	15m	Lítið	Engar
EY-226:010	heimild	mógrafir	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
EY-226:021_1	þjóðsaga	legstaður	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-226:021_2	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-226:021_3	gerði	kálgarður	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-226:022	hleðsla	brú	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar

EY-227:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
EY-227:002	tóft	fjárhús	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
EY-227:003_1	þúst	býli/beitarhús	hleðslur signar	stórhætta	100m	Mjög mikið	Merking
EY-227:003_2	þúst	útihús	sést til	stórhætta	15m	Mjög mikið	Merking
EY-227:004	frásögn	hesthús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Engar
EY-227:005	tóft	hesthús	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
EY-227:008	tóft	stekkur	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-227:009	frásögn	fjós	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Engar
EY-227:010_1	tóftir	sel	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-227:010_2	tóft	kvíar	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-227:011	frásögn	túngarður	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-227:014	heimild	vað	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Lítið	Engar
EY-227:014	heimild	vað	ekki sést til	engin hætta	15m	Lítið	Engar
EY-227:015	dys	legstaður	ekki sést til fornleifar	hætta	100m	Mjög mikið	Engar
EY-227:018	heimild	rétt	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15m	Nokkurt	Engar
EY-227:018	heimild	rétt	ekki sést til	engin hætta	15m	Nokkurt	Engar
EY-227:019	tóft	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-227:020	tóft	sel	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-227:021	tóft	beitarhús	hleðslur standa grónar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-227:022	tóft	rétt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-227:023	tóft	útileguman-nabústaður	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Engar
EY-227:026	varða	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-227:027	hleðsla	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-227:028	garðlag	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-228:007	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-228:008	tóft	beitarhús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn

EY-228:009	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-228:010	tóft	rétt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Engar
EY-228:018_1	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-228:018_2	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-229:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
EY-229:002	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
EY-229:003	tóft	fjárhús	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
EY-229:004	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Engar
EY-229:005	tóft	útihús	hleðslur standa grónar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-229:006_1	tóftir	beitarhús	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-229:006_2	þúst	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-229:007	garðlag	brú	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Vöktun
EY-229:008	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-229:009	tóft	beitarhús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-231:007_2	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
EY-231:007_3	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
EY-231:012	náma	rista	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
EY-231:020	náma	mógrafir	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
EY-231:024	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-232:007_1	bæjarhóll	bústaður	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
EY-232:007_2	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-232:007_3	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-232:007_4	þúst	útihús	sést til	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-232:007_5	tóft	útihús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-232:011	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-232:013	frásögn	fjárhús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Nokkurt	Merking

EY-232:025	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-232:026_1	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-232:026_2	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-232:026_3	tóft	stekkur	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-232:027	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-232:028	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-233:027	tóft	vatnsból	undir þaki	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-234:009_1	tóftir	stekkur	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-234:009_2	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-234:010	frásögn	rétt	sést til	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-234:012_1	tóft	rétt	hleðslur standa	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-234:012_2	tóft	rétt	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-234:012_3	tóft	rétt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-234:012_4	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-234:012_5	kantur	rétt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-235:007	tóft	rétt	hleðslur standa	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-235:008	tóft		hleðslur standa	stórhætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður
EY-235:009	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-237:010	garðlag	vörslugarður	hleðslur standa grónar	stórhætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður
EY-238:022	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-238:032	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-238:033	hleðsla	brú	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-238:034	hleðsla	brú	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-238:035	náma	mógrafir	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
Ey-254:014	varða	landamerki	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-254:016	heimild	herminjar	ekki sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
EY-254:019	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
Ey-254:020_1	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-254:020_2	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-255:017	garðlag	býli	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-257:010_1	tóft	beitarhús	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mikið	Merking

EY-257:010_2	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-257:010_3	þúst	heystæði	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-257:015_1	varða	landamerki	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-257:015_2	varða	landamerki	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
Ey-257:018	varða		hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-258:007_1	tóftir	sel	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
EY-258:007_2	þúst	heystæði	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-258:007_3	tóft	kvíar	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-258:008	náma	mógrafir	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
EY-259:001	bæjarhóll	bústaður	ekki sést til fornleifa	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
EY-259:002	heimild	útihús	ekki sést til fornleifa	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-259:003	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður
EY-259:004	tóft	stekkur/býli	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-259:005	heimild	rista	ekki sést til fornleifa	hætta	15m	Lítið	Engar
EY-259:008	hleðsla	samgöngubót	hleðslur standa	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-259:009	garðlag	túngarður	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður
EY-259:010	tóft	fjárhús	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-259:011	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-259:012_1	tóft	fjárhús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-259:012_2	tóft	fjárhús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-259:012_3	gerði	kálgarður	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-259:013	tóft	kálgarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-260:007	örnefni	hesthús	sést til	hætta	15m	Lítið	Engar
EY-260:008	tóft	stekkur	hleðslur útflattar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-260:012	heimild	mógrafir	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
EY-260:014	varða	samgöngubót	hleðslur útflattar	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-260:015	tóft	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður

EY-261:003_1	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Engar
EY-261:003_2	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Engar
EY-261:003_3	tóft		hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Engar
EY-261:003_4	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Engar
EY-261:003_5	tóft	rétt	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Engar
EY-261:008	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-262:006	garðlag	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-262:007	brú	leið	hleðslur signar	stórhætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-262:008_1	tóft	sel	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
EY-262:008_2	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-262:009	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
EY-264:008	tóft	býli	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-264:009	heimild	mógrafir	ekki sést til fornleifa	hætta	15 m	Lítið	Engar
EY-264:011	gata	leið	sést til	stórhætta	15 m	Nokkurt	Engar
EY-264:012	heimild	draugur	ekki sést til fornleifar	hætta	15 m	Lítið	Engar
EY-264:017	varða		sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-264:018	tóft		hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður
EY-264:019	mannvirki		sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-264:020	gryfja	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-264:021	gryfja		sést til	hætta	15m	Lítið	merking
EY-265:006	hleðsla	heimarafveita	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Lítið	Engar
EY-265:007	tóft	rétt	hleðslur standa	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður
EY-265:012	tóft	rétt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-266:010	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-268:005	örnefni	mógrafir	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
EY-268:006	heimild	stekkur	ekki sést til fornleifa	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-268:009_1	tóft	stekkur	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-268:009_2	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-268:010	varða	landamerki	hleðslur standa	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-268:011	hleðsla		hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking

EY-268:013	garðlag	óþekkt	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-268:014	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
EY-269:016_1	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-269:016_2	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-269:016_3	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-270:006	tóft	sel	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
EY-270:027	náma	mógrafir	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
EY-272:008	varða	landamerki	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-277:005	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-277:010_1	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-277:010_2	hleðsla		hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-277:011	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
EY-284:011	tóft	sel	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
EY-287:008	hleðsla	rétt	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
EY-288:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
EY-288:006_1	mannvirki	herminjar	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Lítið	Engar
EY-288:006_2	mannvirki		sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
EY-288:006_3	mannvirki		sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
EY-288:006_4	mannvirki		sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
EY-288:006_5	gryfja		sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
EY-291:020	heimild	landamerki	ekki sést til fornleifa	hætta	15m	Nokkurt	Engar
EY-651:003	þúst	býli	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-651:004_1	gata	leið	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15 m	Nokkurt	Engar
EY-651:004_2	varða	leið	hleðslur útflattar	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-651:007	hleðsla	bað	hleðslur signar	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-651:014_1	tóft	sel	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Merking
EY-651:014_2	þúst	óþekkt	sést til	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-651:017	varða	samgöngubót	hleðslur signar	stórhætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-651:018	varða	samgöngubót	hleðslur signar	stórhætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-651:019	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-651:020	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15 m	Nokkurt	Merking

EY-651:021	tóft	beitarhús	hleðslur signar	stórhætta	15 m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-651:022_1	kantur	óþekkt	hleðslur standa grónar	stórhætta	15 m	Mikið	Könnunarskurður
EY-651:022_2	tóft	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	15 m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
EY-651:023_1	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-651:023_2	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-651:024	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mikið	Merking
EY-651:025	hleðsla	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-651:026	þúst	heystæði	sést til	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-651:027	hleðsla	óþekkt	sést til	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
EY-651:028	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
EY-661:003	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
HV-249:015	örnefni	þvottastaður	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Lítið	Engar
HV-249:017	varða	óþekkt	hleðslur standa grónar	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-249:020	heimild	leið	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
HV-249:021_1	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-249:021_2	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-249:022	varða	óþekkt	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-249:023_1	tóft	heystæði	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður
HV-249:023_2	tóft	heystæði	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður
HV-249:024	þúst	heystæði	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-249:025	heimild	leið	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
HV-273:012	bæjarstæði	býli	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
HV-273:015	tóft	rétt	hleðslur standa grónar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
HV-273:020	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
HV-273:024	heimild	vað	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15m	Lítið	Engar
HV-273:029	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-273:030	varða	samgöngubót	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-273:031	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar

HV-275:009_1	heimild	stekkur	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ borkjarnar
HV-275:009_2	bæjarstæði	bústaður	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
HV-275:009_3	tóft	útihús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
HV-275:009_4	garðlag	túngarður	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
HV-275:009_5	tóft	útihús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
HV-275:044	tóft	heystæði	hleðslur standa grónar	hætta	15m	nokkurt	Merking
HV-275:045	varða	óþekkt	hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-275:046	tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-275:047	varða	óþekkt	hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-275:048	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-275:050	varða	óþekkt	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-275:051	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
HV-279:021	sögustaður		ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Nokkurt	Engar
HV-279:023	náma	mógrafir	sést til	hætta	15m	nokkurt	Engar
HV-279:024	varða	landamerki	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-281:011_1	þúst	sel	sést til	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
HV-281:011_2	tóft	kvíar	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
HV-281:011_3	tóft	beitarhús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
HV-281:011_4	tóft	útihús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
HV-281:011_5	tóft	útihús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
HV-281:011_6	tóft	útihús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
HV-281:012_1	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar

HV-281:012_2	varða	samgöngubót	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-281:012_3	varða	samgöngubót	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-281:015	hleðsla	rétt	hleðslur útflattar	stórhætta	15m	nokkurt	Engar
HV-281:016	tóft	fjárskýli	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-281:017	hleðsla	smalabyrgi	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Vöktun/Merking
HV-281:018	varða	landamerki	hleðslur útflattar	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-281:019_1	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
HV-281:019_2	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
HV-281:022	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
HV-281:024	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
HV-281:026	þúst	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
HV-281:027	varða	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-281:034	varða	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-281:036	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-284:028	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
HV-289:019	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
HV-289:020	varða	samgöngubót	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-289:021	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
HV-289:022	varða	landamerki	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-289:023	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
HV-290:009	vegur	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
HV-290:010_1	tóft	fjárhús	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
HV-290:010_2	tóft	fjárhús	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
HV-290:011	tóft	smalakofi	hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-292:022_1	varða	samgöngubót	hleðslur standa	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-292:022_2	varða	samgöngubót	hleðslur standa	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-292:022_3	varða	samgöngubót	hleðslur standa	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-292:023	varða	óþekkt	hleðslur standa	hætta	15m	Nokkurt	Merking
HV-641:001	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
HV-701:001	vegur	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
HV-701:002	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar

SK-085:044	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-086:022_2	garðlag	vörslugarður	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-086:022_1	tóft	sel	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-086:030_1	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-086:030_2	varða	óþekkt	hleðslur útflattar	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-086:033	varða	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-087:020	þúst	óþekkt	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-087:021	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-087:026	varða	óþekkt	hleðslur signar	engin hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-088:005_1	tóft	býli/beitarhús	hleðslur standa grónar	hætta	100m	Mjög mikið	Merking
SK-088:005_2	tóft	hesthús	hleðslur signar	hætta	100m	Mjög mikið	Merking
SK-088:005_3	þúst	útihús	sést til	hætta	100m	Mjög mikið	Merking
SK-088:009_1	tóft+garðlag	beitarhús	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-088:009_2	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-088:010_1	varða	samgöngubót	hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-088:010_2	varða	óþekkt	hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-088:011	heimild	leið	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Lítið	Engar
SK-088:024	heimild	vað	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-088:027	örnefni	mógrafir	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15m	Lítið	Engar
SK-091:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-091:002	heimild	fjárhús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-091:003	heimild	fjós	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-091:004	huldufólks-bústaður	huldufólks-bústaður	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-091:007	varða	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-091:008	tóft	smalakofi	hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-091:009	heimild	óþekkt	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-091:010_1	heimild	traðir	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-091:010_2	heimild	traðir	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-091:010_3	heimild	vað	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar

SK-091:011	varða	landamerki	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-091:013	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-091:014	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-091:015	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-091:016	varða	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-091:017	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-091:018	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-091:019	örnefni	túngarður	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-091:020	varða	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-091:021	tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-092:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-092:002_1	hús	kirkja	undir þaki	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-092:002_2	garðlag	legstaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-092:004	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-092:008	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Engar
SK-092:012	heimild	traðir	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-092:031	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-092:032_1	tóft	kvíar	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ Vöktun
SK-092:032_2	tóft	rétt	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ Vöktun
SK-092:033	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-092b:14_1	tóft	sel	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-092b:14_2	tóft	óþekkt	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-096:030	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	nokkurt	Engar
SK-116:015	vegur	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-116:016	álagablettur		sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-116:020_1	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Lítið	Engar
SK-116:020_2	varða	samgöngubót	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-116:020_3	varða	samgöngubót	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking

SK-116:033	varða	landamerki	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-116:041	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-117:001	bæjarhóll	bústaður	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-117:002	heimild	bænhús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-117:004	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ vöktun
SK-117:005	heimild	hesthús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ vöktun
SK-117:006	heimild	fjárhús	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ vöktun
SK-117:007	heimild	fjós	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ vöktun
SK-117:008	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ vöktun
SK-117:009	garðlag	landamerki	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður/ vöktun
SK-117:013_1	hús	rafstöð	hleðslur standa	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-117:013_2	hús	rafstöð	hleðslur standa	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-117:023	heimild	áveita	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15m	Lítið	Engar
SK-117:024	heimild	kvíar	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15m	Lítið	Engar
SK-117:025	heimild	hesthús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ vöktun
SK-117:026	þúst	hesthús	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ vöktun
SK-117:027_1	heimild	traðir	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-117:027_2	heimild	traðir	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-117:027_3	heimild	vað	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15m	Lítið	Engar
SK-117:028	heimild	mógrafir	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-117:0321	heimild	kartöflugarður	hleðslur signar	hætta	15m	Lítið	Merking
SK-117:032_2	tóft	skemma	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ vöktun

SK-117:037_4	garðlag	rétt	hleðslur útflattar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-117:037_5	garðlag	vörslugarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-117:040	heimild	brunnur	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður/ vöktun
SK-117:041	heimild	fjárhús	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ vöktun
SK-117:042	heimild	hesthús	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ vöktun
SK-117:043	heimild	mylla	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-117:044	garðlag	kálgarður	hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-117:047	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-117:048	varða	óþekkt	hleðslur útflattar	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-118:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-118:002	tóft	útihús	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-118:003	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-118:004	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-118:005	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-118:006	þúst	útihús	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-118:019	heimild	mógrafir	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-118:020	heimild	rista	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-118:021	þúst	útihús	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ vöktun
SK-118:022	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-118:024	varða	samgöngubót	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-118:028	mannvirki		hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-118:030	örnefni		ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-118:040	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking

SK-118:041	garðlag	túngarður		hætta	15m	Mikið	Merking
SK-120:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-120:002	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-120:007	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-120:027	dæld	mylla	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður/ vöktun
SK-120:029	tóftir	stekkur	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Engar
SK-121:027	tóft	stekkur	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður/ Vöktun
SK-121:028	varða	samgöngubót	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-121:029	þúst	sel	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-122:001	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-122:009	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-122:011	heimild	þvottalaug	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-122:016	varða		hleðslur standa grónar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-122:022	renna	landamerki	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-122:023	náma	mógrafir	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-122:024	tóft	óþekkt	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-122:025	þúst	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-123:001_1	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-123:001_2	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-123:002	heimild	bænhús	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-123:003	öskuhaugur	álagablettur	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-123:010	heimild	leið	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-123:020	heimild	vað	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-123:021	tóft	óþekkt	hleðslur útflattar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-123:022	tóft	stekkur	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-123:029	heimild		ekki sést til fornleifar	engin hætta	15m	Lítið	Engar
SK-123:030	heimild	túngarður	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Merking

SK-125:018	heimild	rista	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-125:031	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-125:032_1	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-125:032_1	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-125:032_2	varða	samgöngubót	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-125:032_2	varða	samgöngubót	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-125:042	tóft	heystæði/rétt	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-125:051	varða	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-125:052	varða	óþekkt	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-125:054	varða	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-125:055	gata	vað	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-126:022	hleðsla	skotbyrgi	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-126:024_1	heimild	vað	sést til	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-126:024_2	vegur	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-126:027	varða	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-126:029	varða	samgöngubót	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-126:030	varða	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-127:015	garðlag	landamerki	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður
SK-159:012	heimild	stekkur	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-159:015	heimild	mógrafir	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-162:011	heimild	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-162:013	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-162:014	heimild	rista	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-162:015	heimild	mógrafir	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-162:033	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-163:014	garðlag	nátthagi	hleðslur útflattar	stórhætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður
SK-163:018_1	tóft	beitarhús	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-163:018_2	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-163:018_3	garðlag	túngarður	hleðslur útflattar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-163:018_4	tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-163:018_5	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Merking

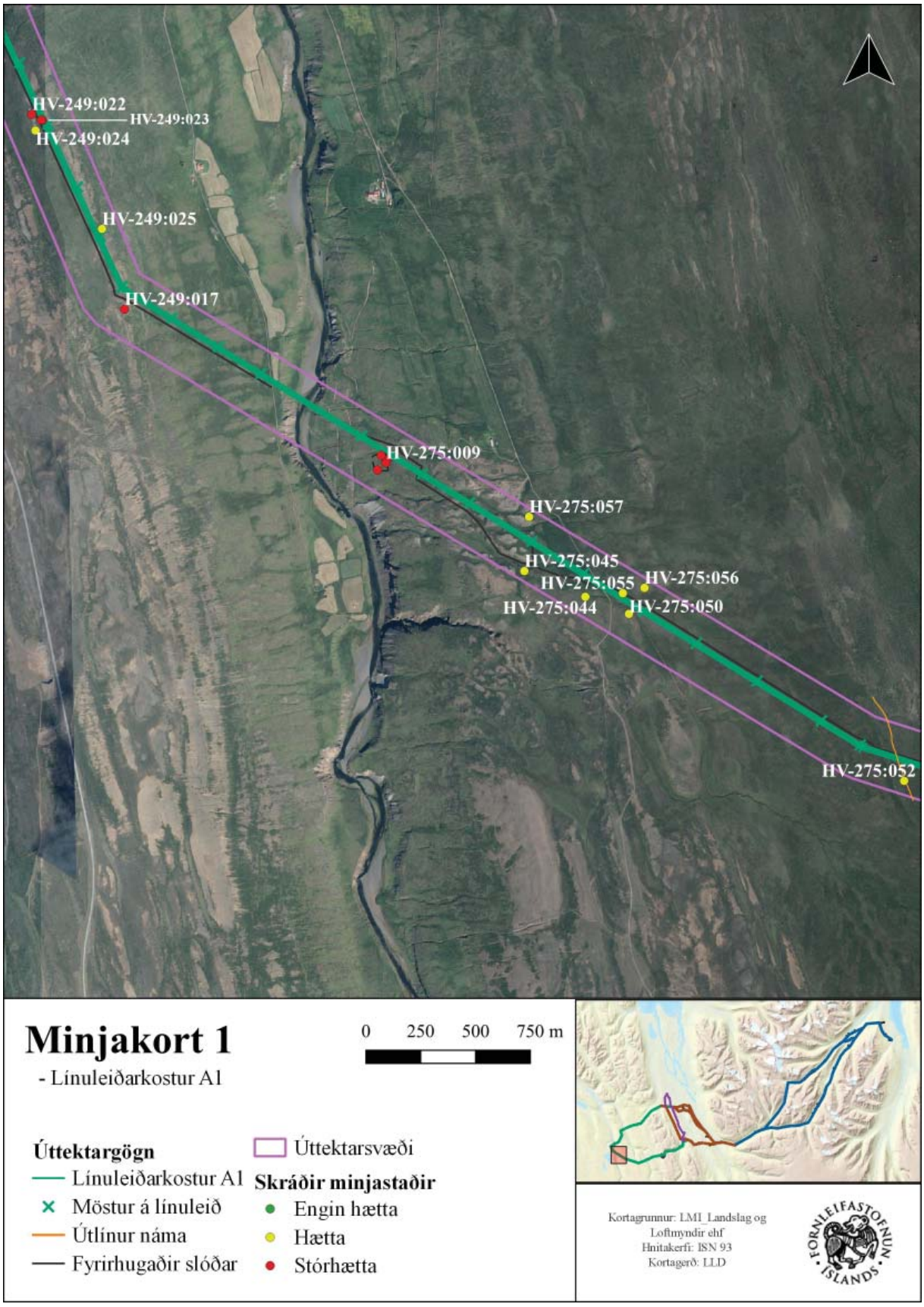
SK-167:053	tóft	rétt	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mikið	Könnunarskurður
SK-167:054	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-168:002	heimild	leið	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-168:003	heimild	kálgarður	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-168:007	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-168:008	heimild	útihús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-168:011	mannvirki	þvottalaug	hleðslur standa	stórhætta	15m	Nokkurt	Vöktun
SK-168:013	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-168:014	tóft	smalakofi	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-168:018	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-168:019	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-168:021	þúst		sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-168:022_1	garðlag	áveita	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður
SK-168:022_2	garðlag	áveita	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður
SK-168:022_3	garðlag	áveita	hleðslur standa	hætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður
SK-168:023	gryfja	óþekkt	sést til	hætta	15m	Lítið	Merking
SK-169:056	varða	óþekkt	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-170:009	varða	landamerki	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-174:018	heimild	lögn	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-174:019	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-174:020	varða	landamerki	hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-174:021	hleðsla	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-175:007	varða	landamerki	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15m	Lítið	Engar
SK-175:010	heimild	landamerki	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-175:011	heimild	landamerki	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Lítið	Engar
SK-175:031	vegur	vað	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-175:035	hleðsla	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-175:036	þúst	óþekkt	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Vöktun
SK-175:037	varða		hleðslur útflattar	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-176:025	varða	óþekkt	hleðslur standa	hætta	15m	Nokkurt	Engar

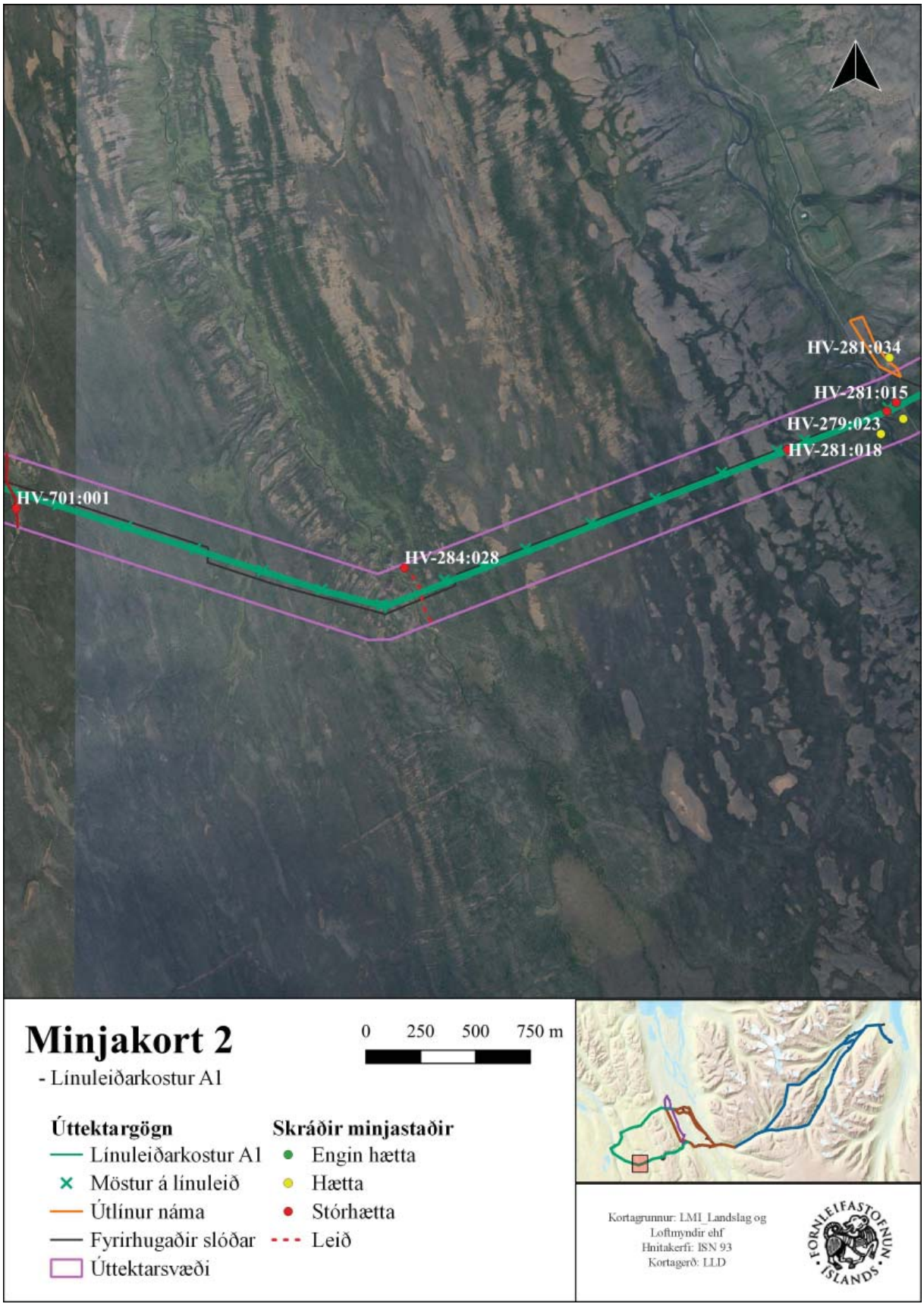
SK-177:007_1	tóft	útihús	hleðslur útflattar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-177:007_2	tóft	býli	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-177:007_3	tóft	útihús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-177:007_4	tóft	útihús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-177:007_5	tóft	útihús	hleðslur útflattar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-177:007_6	tóft	útihús	hleðslur útflattar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-177:007_7	garðlag	túngarður	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-178:031	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-202b:001	tóft	sel	hleðslur útflattar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-220:025	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-220:032	náttúrumin	þvottastaður	sést til	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-220:035	tóft		hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-220:037	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-222:007	heimild	fjárhús	ekki sést til fornleifa	engin hætta	15m	Lítið	Engar
SK-222:012	heimild	stekkur	ekki sést til fornleifa	engin hætta	15m	Lítið	Engar
SK-222:012	heimild	stekkur	ekki sést til	engin hætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-222:013_1	tóft	stekkur	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-222:013_2	heimild	beitarhús	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-222:013_3	þúst	óþekkt	sést til	hætta	15m	Lítið	Merking
SK-222:014	þjóðsaga	draugur		hætta	15m	Lítið	Engar
SK-222:025	varða		hleðslur standa	stórhætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-223:005	tóft	beitarhús	hleðslur standa	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-223:006	heimild	býli	ekki sést til	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-223:007_1	þúst	legstaður	sést til	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-223:007_2	tóft	fjárhús	sést til	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-223:008	örnefni	sel	ekki sést til fornleifa	engin hætta	15m	Mjög mikið	Engar

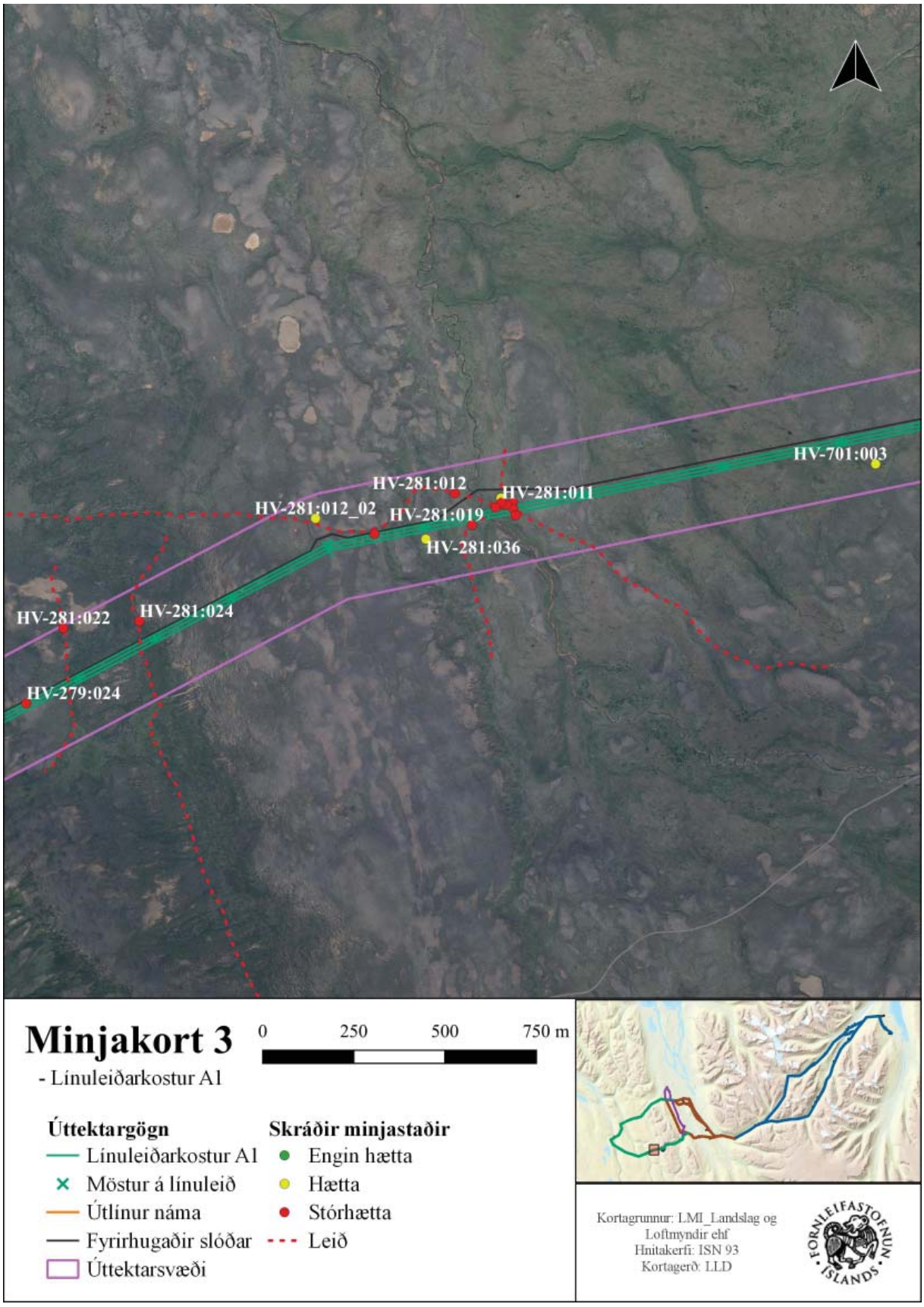
SK-223:009	hleðsla	stekkur	hleðslur standa	hætta	15m	Mikið	Merking
SK-223:010	heimild	landamerki	ekki sést til fornleifar	stórhætta	15m	Lítið	Engar
SK-224:001_1	bæjarhóll	býli	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-224:001_10	þúst	fjárhús	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-224:001_11	þúst	útihús	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-224:001_2	tóft	útihús	hleðslur standa	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-224:001_3	öskuhaugur		hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-224:001_4	tóft	útihús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-224:001_5	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-224:001_6	tóft	fjárhús	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-224:001_7	garðlag	túngarður	hleðslur signar	stórhætta	15m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-224:001_8	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-224:001_9	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-224:002	tóft	rétt	hleðslur útflattar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-224:003	garðlag	landamerki	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Könnunarskurður
SK-224:005	tóft	rétt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-225:001_1	bæjarhóll	bústaður	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-225:001_2	þúst	bústaður	sést til	hætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-225:001_3	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-225:001_4	tóft	fjárhús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-225:001_5	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-225:001_6	tóft	útihús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn

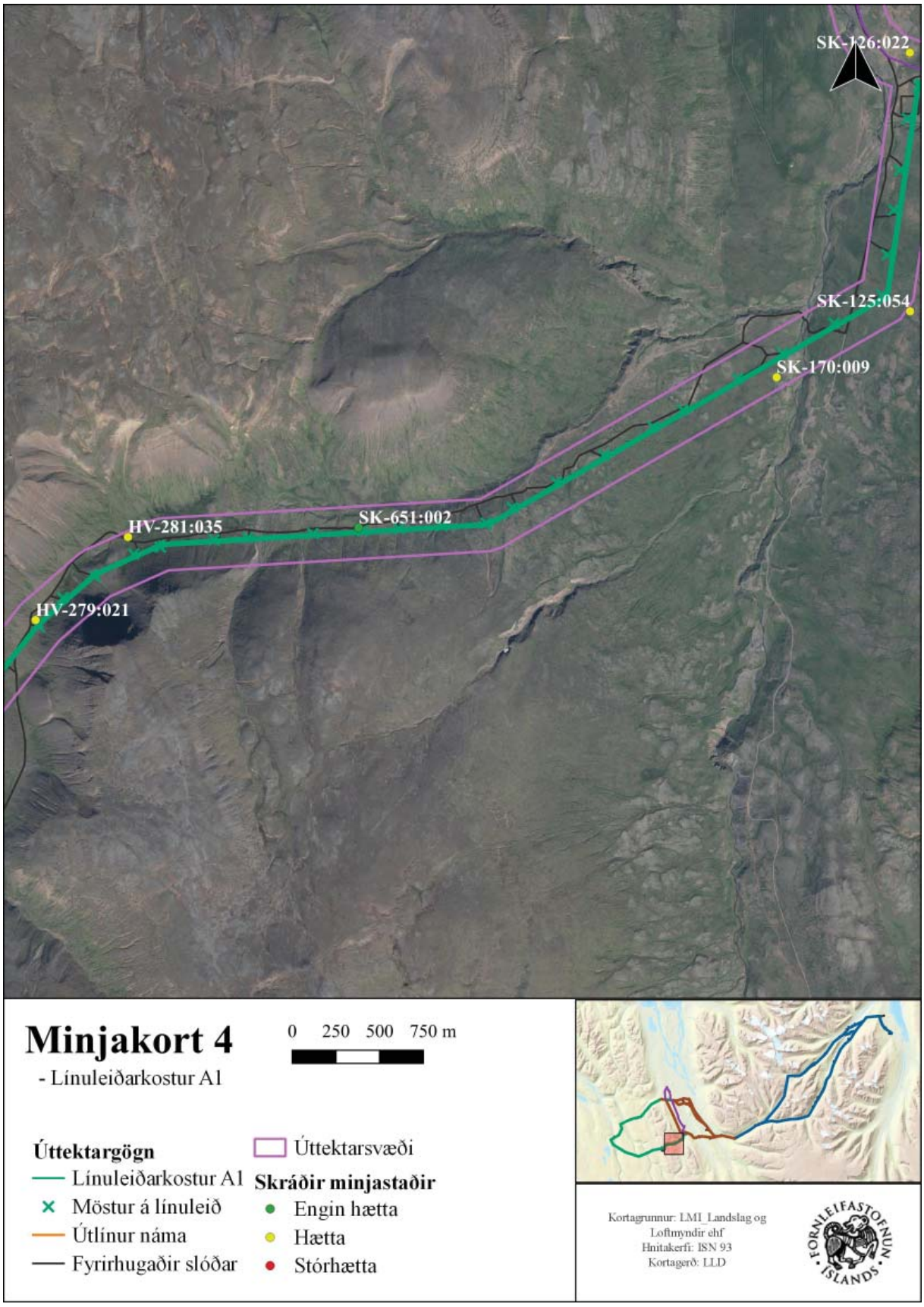
SK-225:001_7	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-225:001_8	tóft	fjárhús	hleðslur signar	hætta	15 m	Mjög mikið	Könnunarskurður/ rannsókn
SK-225:003_1	þúst	beitarhús	sést til	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður
SK-225:003_2	tóft	heygarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður
SK-225:003_3	garðlag	túngarður	hleðslur signar	hætta	15m	Mikið	Könnunarskurður
SK-225:004	kuml	legstaður	sést til	hætta	15m	Mjög mikið	Vöktun
SK-225:011	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-225:012_1	þúst	sel	hleðslur útflattar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-225:012_2	þúst	sel	hleðslur útflattar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-225:0123	þúst	sel	hleðslur útflattar	hætta	15m	Mjög mikið	Merking
SK-225:018	vegur	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-225:019	þúst	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15 m	Nokkurt	Merking
SK-225:020	varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-225:021	tóft	óþekkt	hleðslur standa grónar	hætta	15m	Nokkurt	Merking
SK-651:001	vegur	leið	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-651:002	heimild	leið	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15m	Lítið	Engar
SK-651:003	gata	leið	ekki sést til fornleifar	hætta	15m	Lítið	Engar
SK-651:004	gata	leið	sést til	hætta	15m	nokkurt	Engar
SK-651:005	heimild	leið	ekki sést til fornleifar	engin hætta	15m	Lítið	Engar
SK-651:006	vegur	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-651:007	vegur	leið	hleðslur signar	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-651:008	gata	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-651:009	heimild	leið	sést til	stórhætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-651:010	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar
SK-701:003	gata	leið	sést til	hætta	15m	Nokkurt	Engar

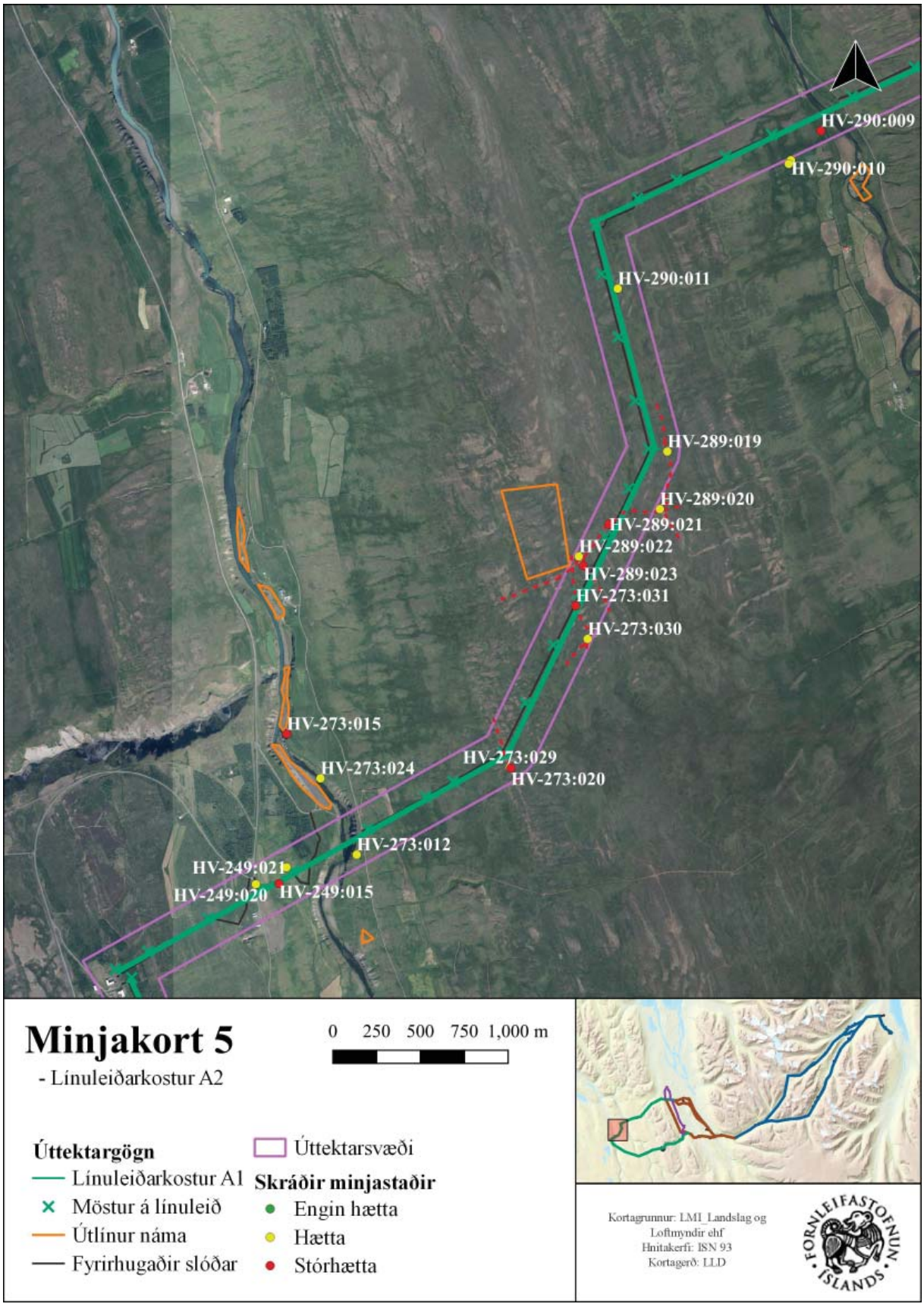
Viðauki II: Minjakort

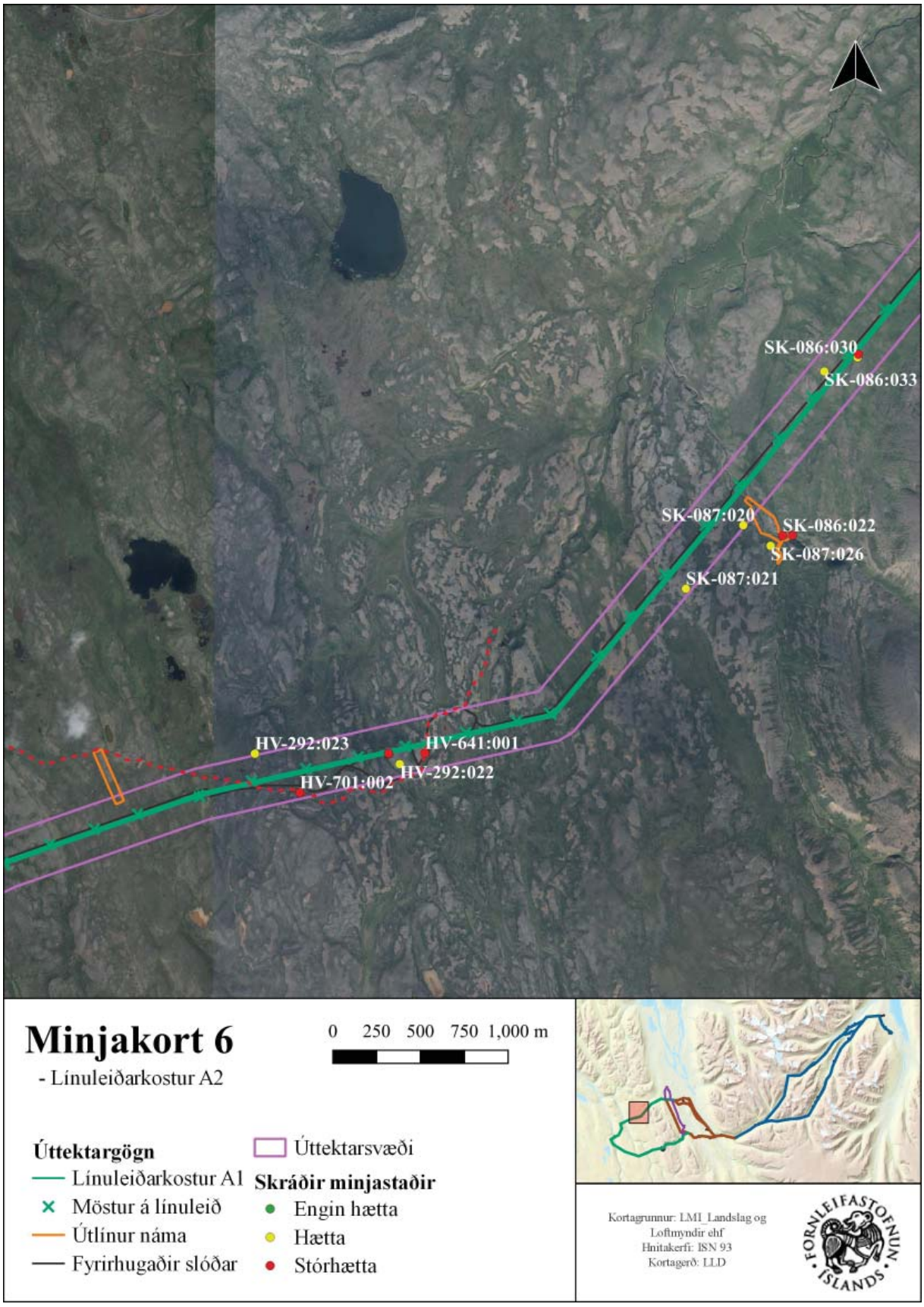

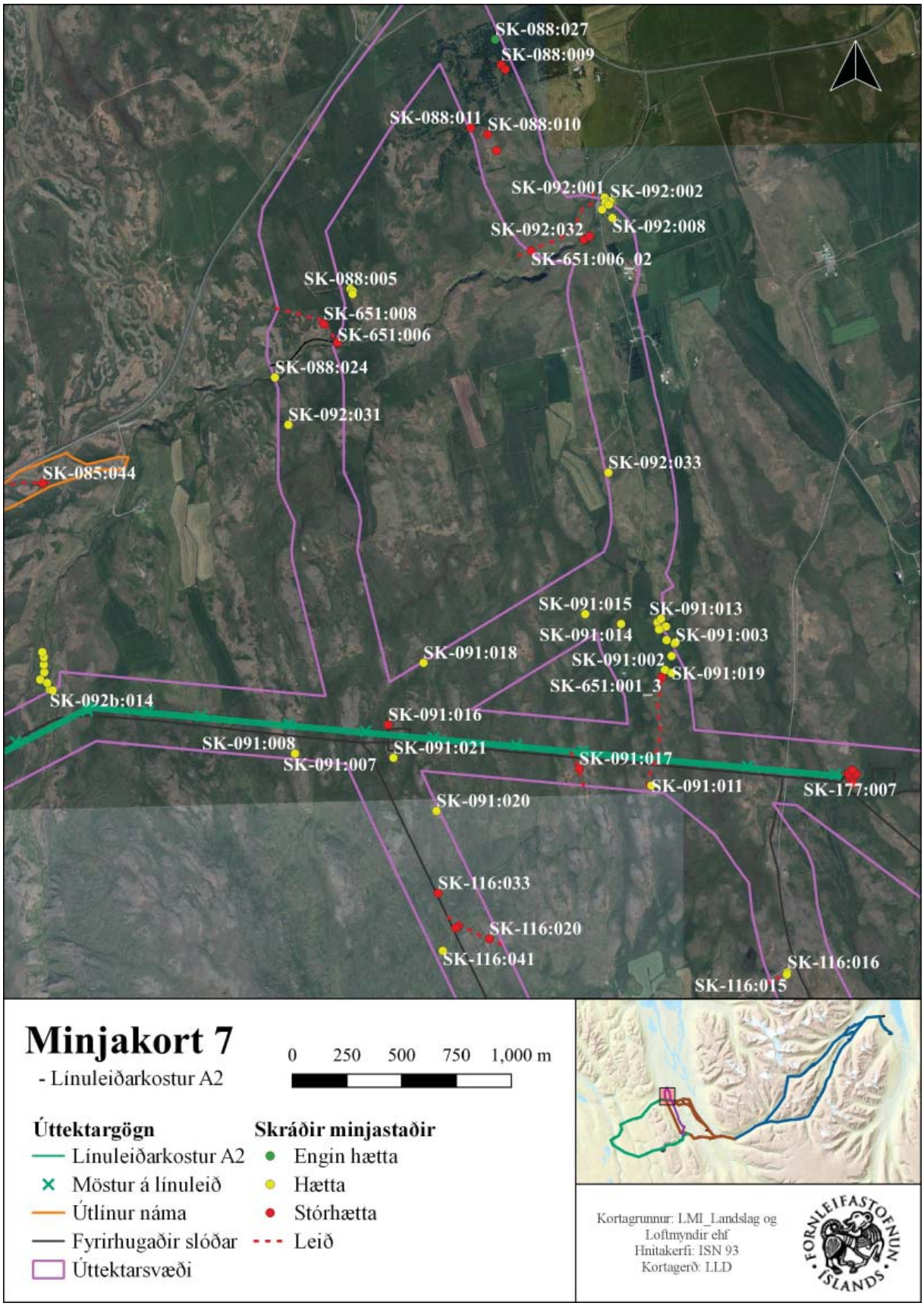

HV-281:034
HV-281:015
HV-279:023
HV-281:018
HV-701:001
HV-284:028
Minjakort 2
- Línuleiðarkostur A1
0 250 500 750 m
Úttektargögn
Línuleiðarkostur A1
Möstur á línuleið
Útlínur náma
Fyrirhugaðir slóðar
Úttektarsvæði
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

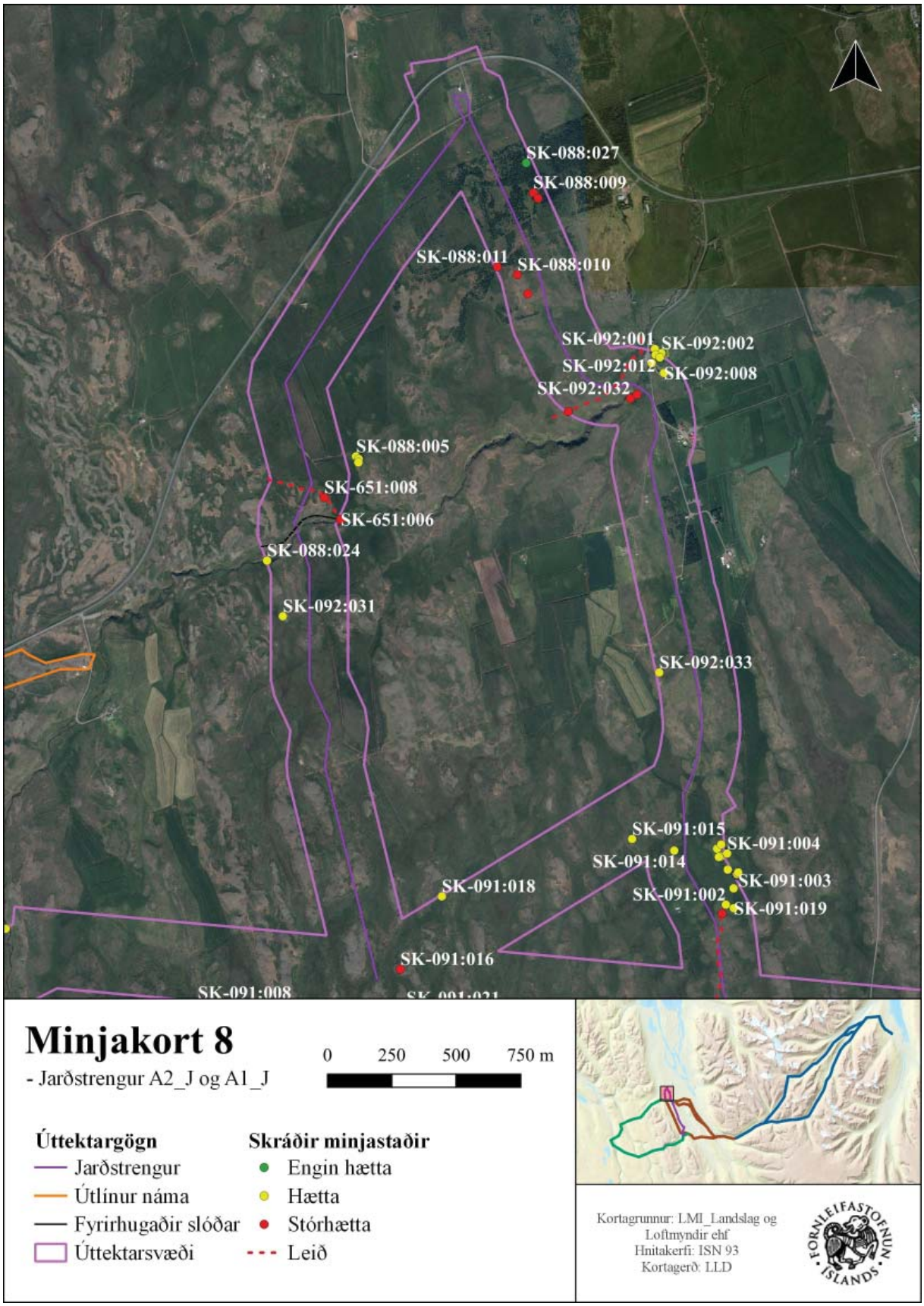

HV-701:003
HV-281:012
HV-281:011
HV-281:012_02
HV-281:019
HV-281:036
HV-281:022
HV-281:024
HV-279:024
Minjakort 3
- Línuleiðarkostur A1
0
250
500
750 m
Úttektargögn
Línuleiðarkostur A1
Möstur á línuleið
Útlínur náma
Fyrirhugaðir slóðar
Úttektarsvæði
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

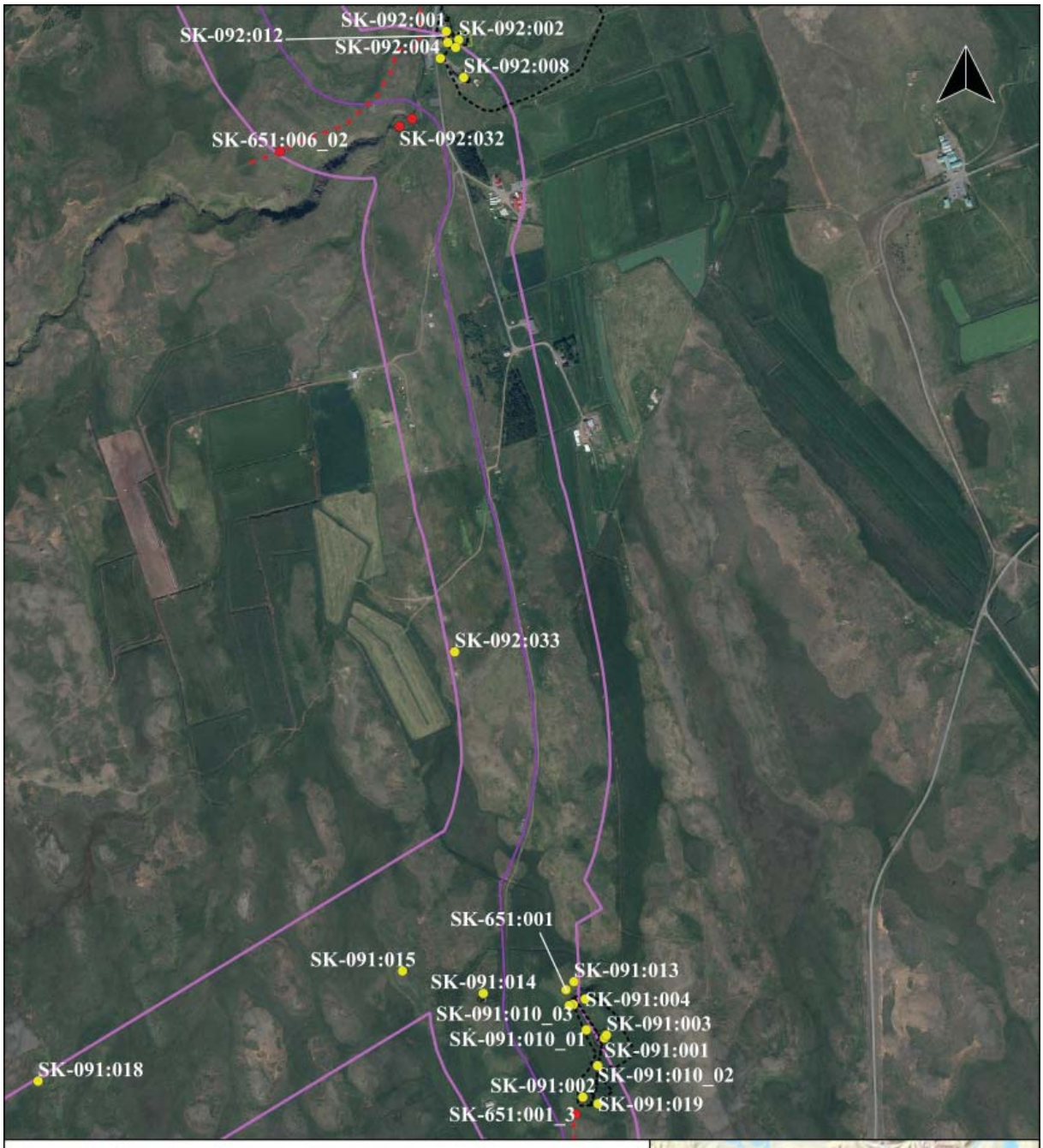

SK-126:022
SK-125:054
SK-170:009
SK-651:002
HV-281:035
HV-279:021
Minjakort 4
- Línuleiðarkostur A1
0 250 500 750 m
Úttektargögn
Línuleiðarkostur A1
Möstur á línuleið
Útlínur náma
Fyrirhugaðir slóðar
Úttektarsvæði
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

HV-290:009
HV-290:010
HV-290:011
HV-289:019
HV-289:020
HV-289:021
HV-289:022
HV-289:023
HV-273:031
HV-273:030
HV-273:015
HV-273:024
HV-273:029
HV-273:020
HV-273:012
HV-249:021
HV-249:020
HV-249:015
Minjakort 5
- Línuleiðarkostur A2
0 250 500 750 1,000 m
Úttektargögn
Línuleiðarkostur A1
Möstur á línuleið
Útlínur náma
Fyrirhugaðir slóðar
Úttektarsvæði
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

SK-086:030
SK-086:033
SK-087:020
SK-086:022
SK-087:026
SK-087:021
HV-292:023
HV-641:001
HV-292:022
HV-701:002
Minjakort 6
- Línuleiðarkostur A2
0 250 500 750 1,000 m
Úttektargögn
Línuleiðarkostur A1
Möstur á línuleið
Útlínur náma
Fyrirhugaðir slóðar
Úttektarsvæði
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

SK-088:027
SK-088:009
SK-088:011
SK-088:010
SK-092:001
SK-092:002
SK-092:032
SK-092:008
SK-651:006_02
SK-088:005
SK-651:008
SK-651:006
SK-088:024
SK-092:031
SK-085:044
SK-092:033
SK-091:015
SK-091:013
SK-091:014
SK-091:003
SK-091:018
SK-091:002
SK-091:019
SK-651:001_3
SK-092b:014
SK-091:016
SK-091:008
SK-091:021
SK-091:017
SK-091:007
SK-091:011
SK-177:007
SK-091:020
SK-116:033
SK-116:020
SK-116:041
SK-116:016
SK-116:015
Minjakort 7
- Línuleiðarkostur A2
0 250 500 750 1,000 m
Úttektargögn
Línuleiðarkostur A2
Möstur á línuleið
Útlínur náma
Fyrirhugaðir slóðar
Úttektarsvæði
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

SK-088:027
SK-088:009
SK-088:011
SK-088:010
SK-092:001
SK-092:002
SK-092:012
SK-092:008
SK-092:032
SK-088:005
SK-651:008
SK-651:006
SK-088:024
SK-092:031
SK-092:033
SK-091:015
SK-091:004
SK-091:014
SK-091:003
SK-091:018
SK-091:002
SK-091:019
SK-091:016
SK-091:008
Minjakort 8
- Jarðstrengur A2_J og A1_J
0 250 500 750 m
Úttektargögn
Jarðstrengur
Útlínur náma
Fyrirhugaðir slóðar
Úttektarsvæði
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

Minjakort 9

- Jarðstrengur A1_J

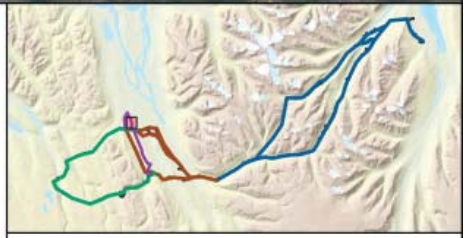
0 100 200 300 400 m

Úttektargögn

- Jarðstrengur
- Útlínur náma
- Fyrirhugaðir slóðar
- Úttektarsvæði
- Útlínur túna frá um 1920

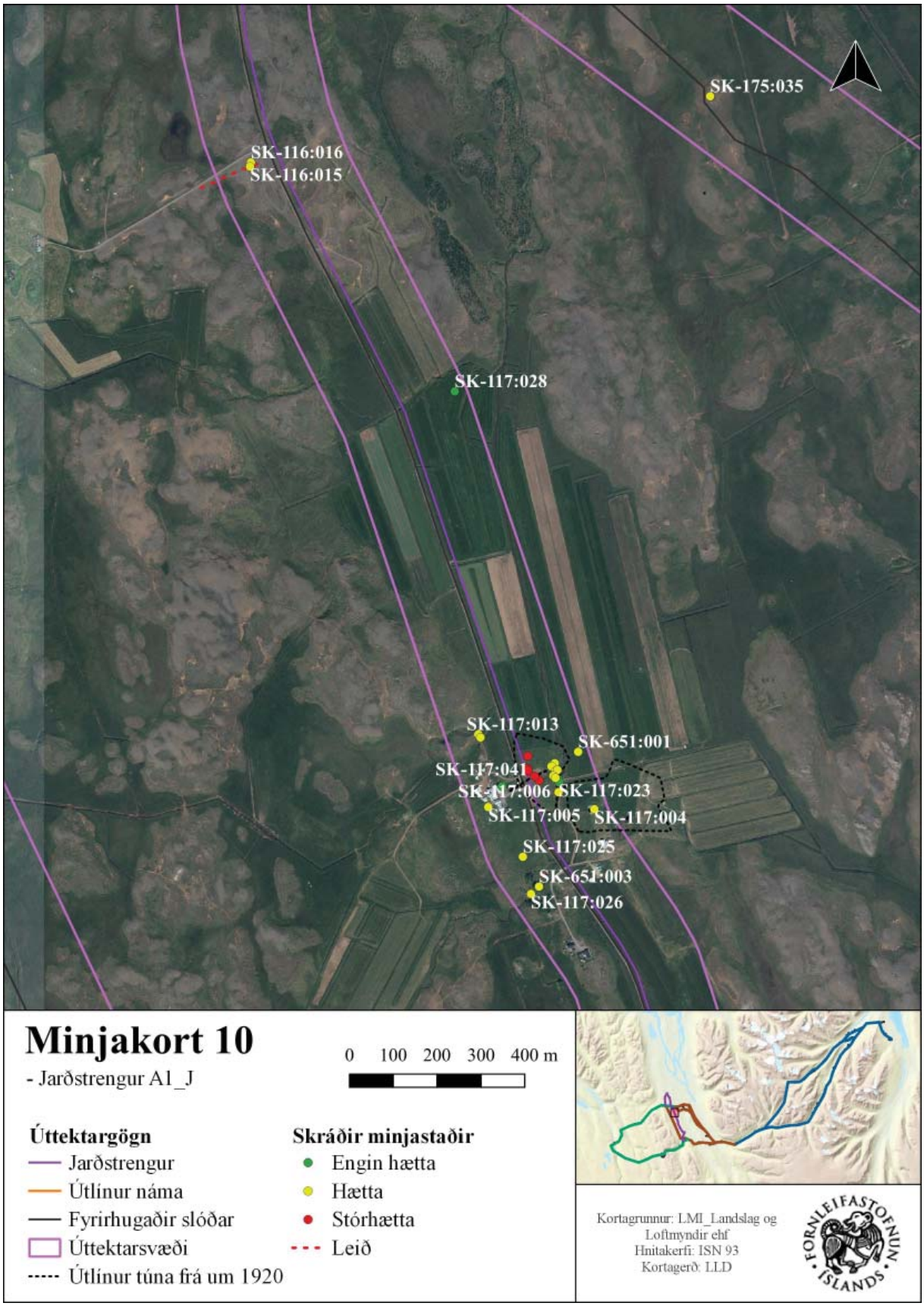
Skráðir minjastaðir

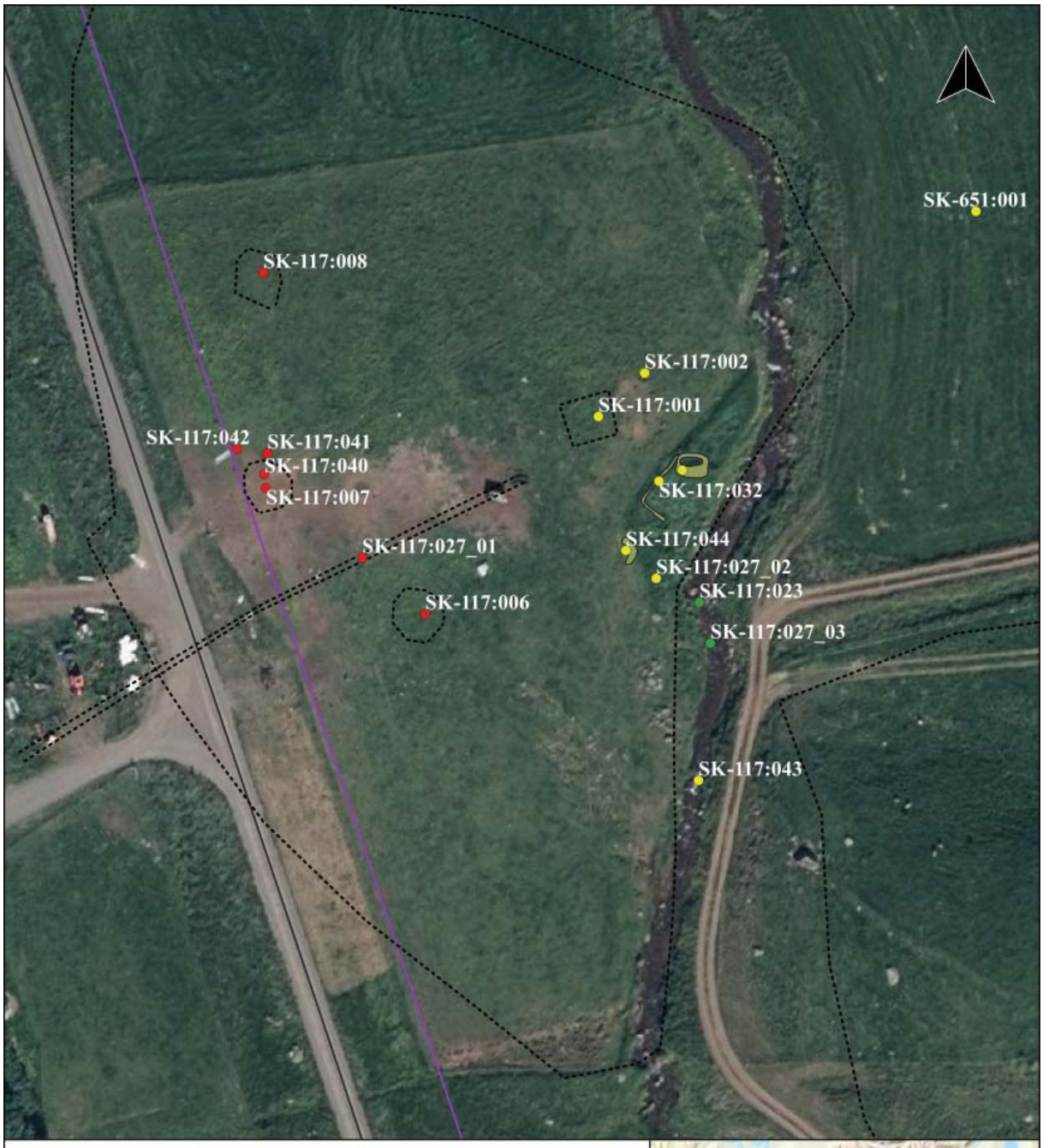
- Engin hætta
- Hætta
- Stórhætta
- Leið

Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD

FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

SK-175:035
SK-116:016
SK-116:015
SK-117:028
SK-117:013
SK-651:001
SK-117:041
SK-117:006
SK-117:023
SK-117:005
SK-117:004
SK-117:025
SK-651:003
SK-117:026
Minjakort 10
- Jarðstrengur A1_J
0 100 200 300 400 m
Úttektargögn
Jarðstrengur
Útlínur náma
Fyrirhugaðir slóðar
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

Minjakort 11

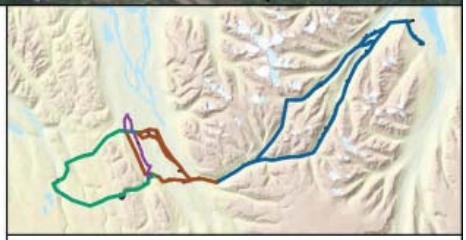
- Jarðstrengur A1_J

Úttektargögn

- Jarðstrengur
- Útlínur náma
- Fyrirhugaðir slóðar
- Úttektarsvæði
- Útlínur túna frá um 1920

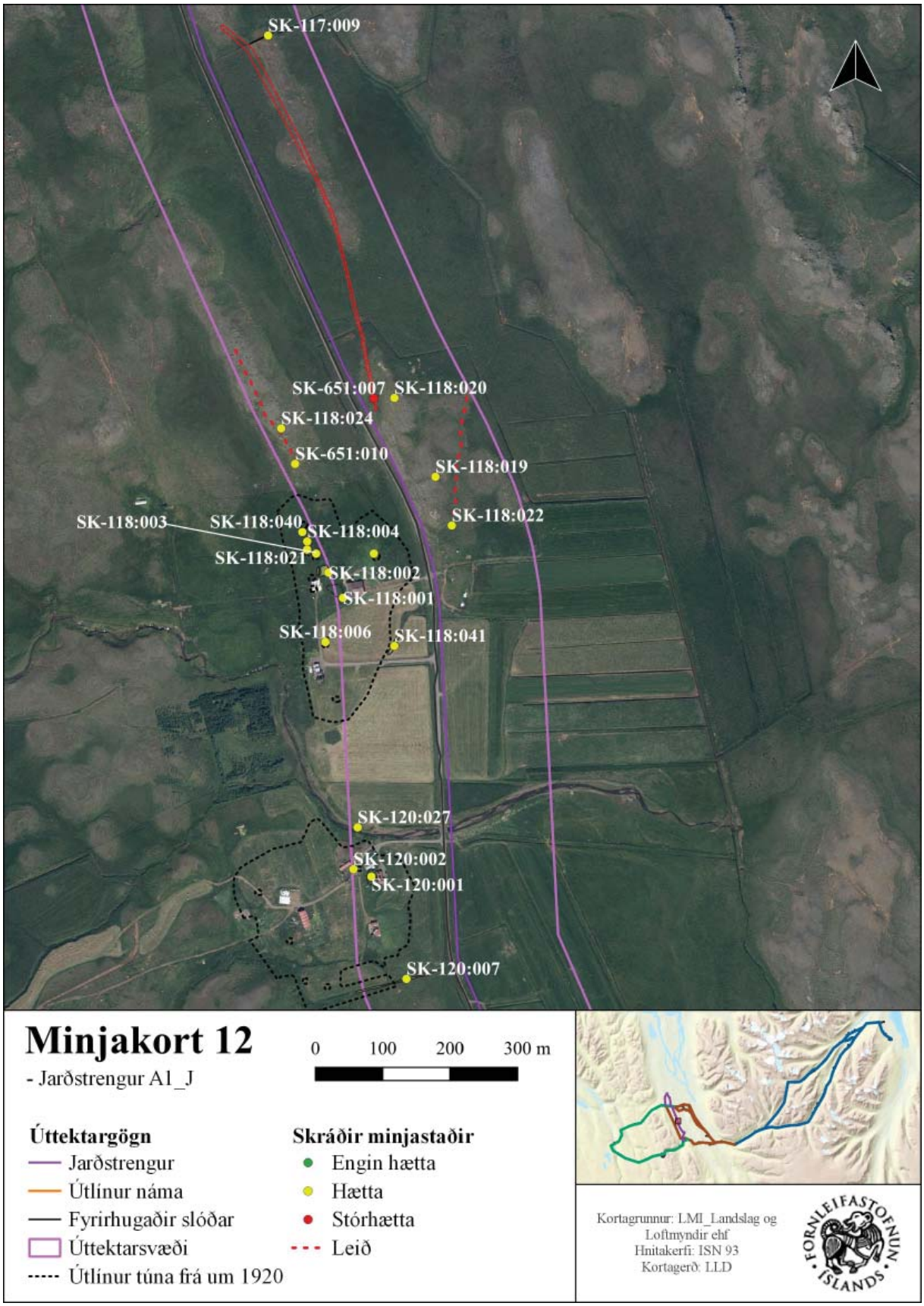
Skráðir minjastaðir

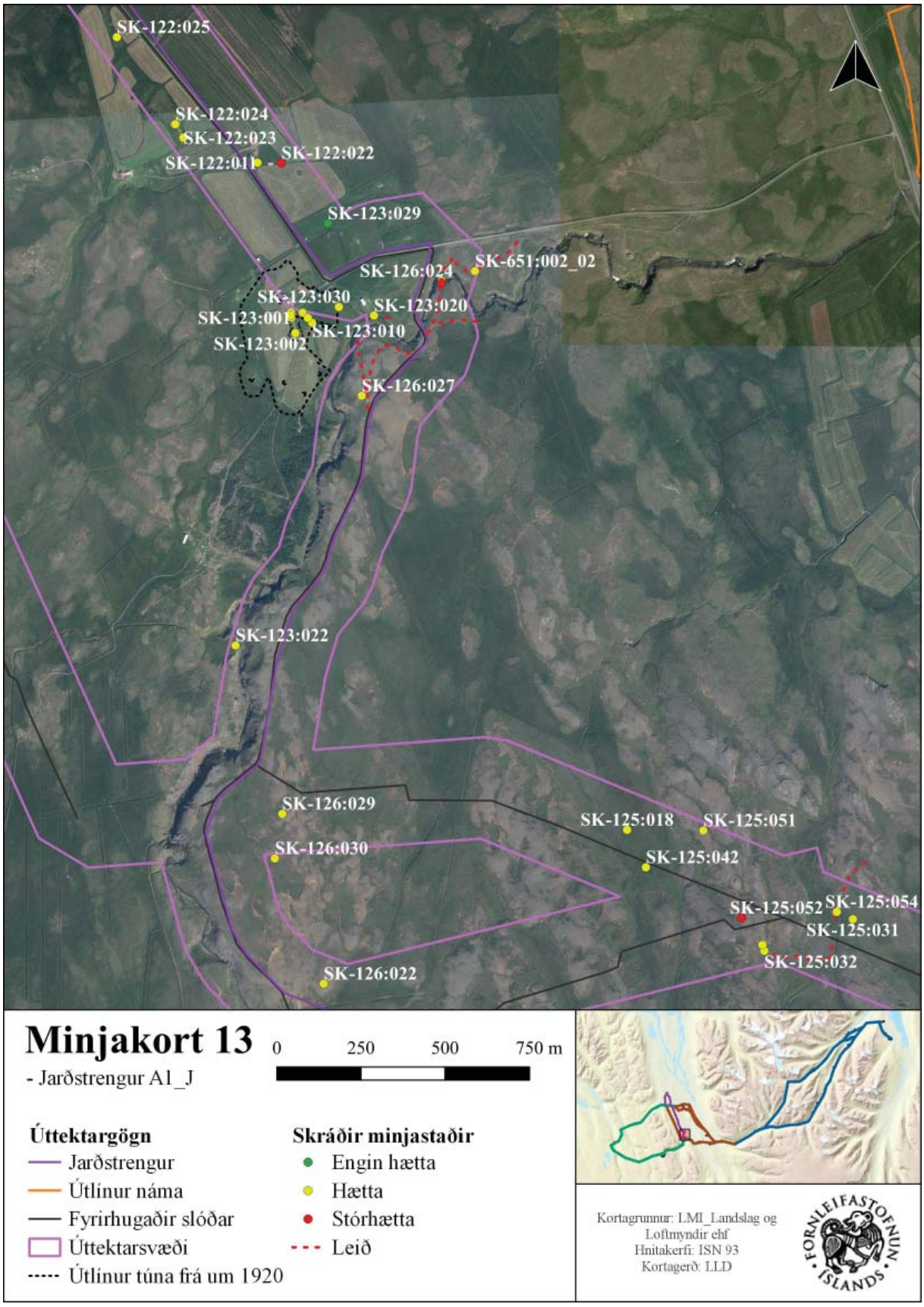
- Engin hætta
- Hætta
- Stórhætta
- Leið

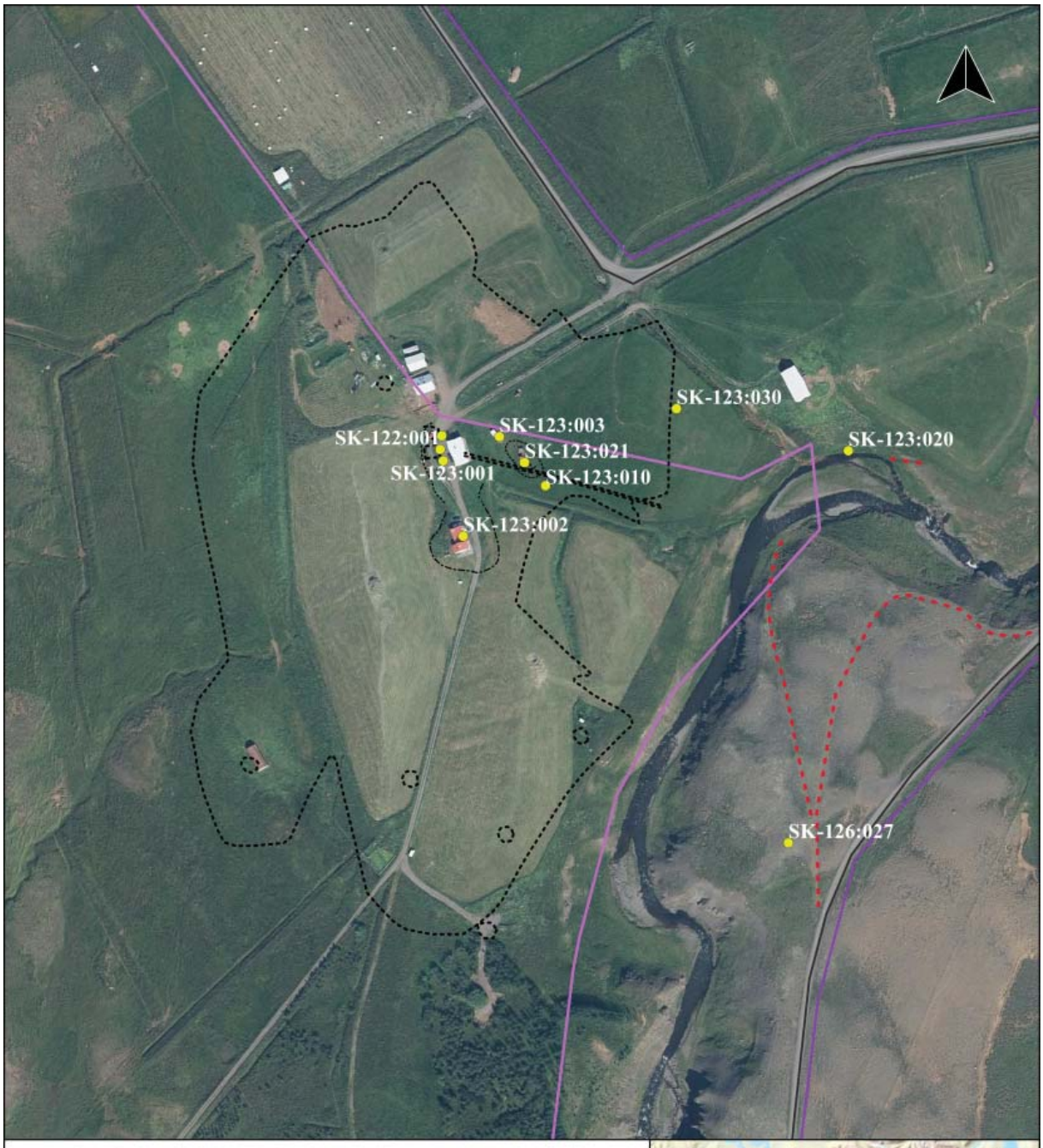

Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD

FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

SK-117:009
SK-651:007
SK-118:020
SK-118:024
SK-651:010
SK-118:019
SK-118:022
SK-118:003
SK-118:040
SK-118:004
SK-118:021
SK-118:002
SK-118:001
SK-118:006
SK-118:041
SK-120:027
SK-120:002
SK-120:001
SK-120:007
Minjakort 12
- Jarðstrengur A1_J
0 100 200 300 m
Úttektargögn
Jarðstrengur
Útlínur náma
Fyrirhugaðir slóðar
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

SK-122:025
SK-122:024
SK-122:023
SK-122:011
SK-122:022
SK-123:029
SK-126:024
SK-651:002_02
SK-123:030
SK-123:020
SK-123:001
SK-123:010
SK-123:002
SK-126:027
SK-123:022
SK-126:029
SK-126:030
SK-125:018
SK-125:051
SK-125:042
SK-125:052
SK-125:054
SK-125:031
SK-125:032
SK-126:022
Minjakort 13
- Jarðstrengur A1_J
0
250
500
750 m
Úttektargögn
Jarðstrengur
Útlínur náma
Fyrirhugaðir slóðar
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

Minjakort 14

- Jarðstrengur A1_J

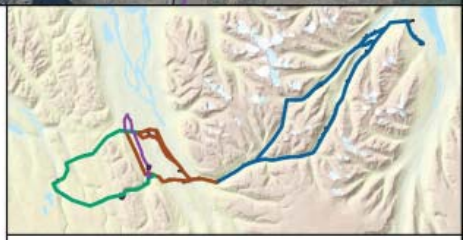
0 25 50 75 100 m

Úttektargögn

- Jarðstrengur
- Útlínur náma
- Fyrirhugaðir slóðar
- Úttektarsvæði
- Útlínur túna frá um 1920

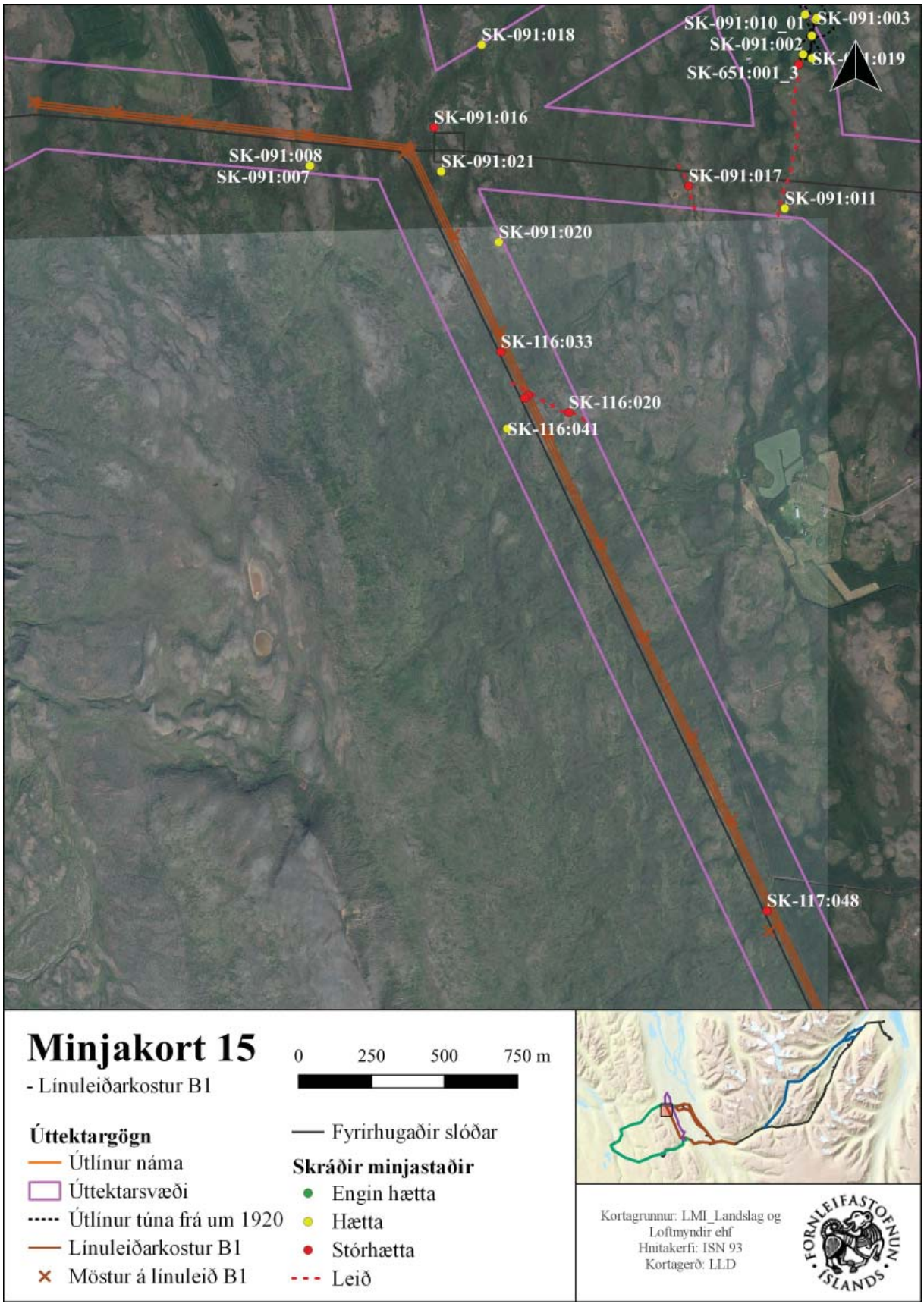
Skráðir minjastaðir

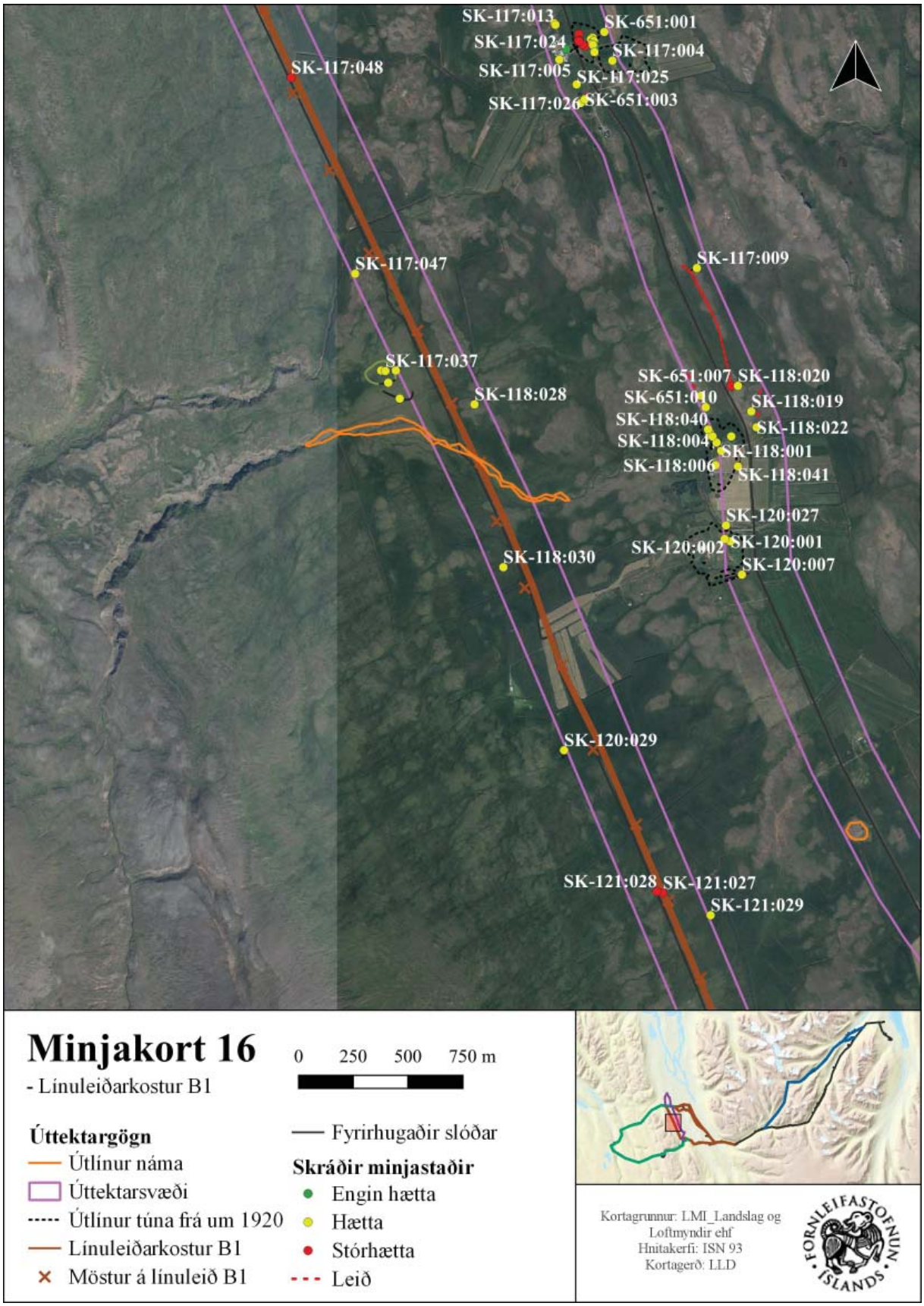
- Engin hætta
- Hætta
- Stórhætta
- Leið

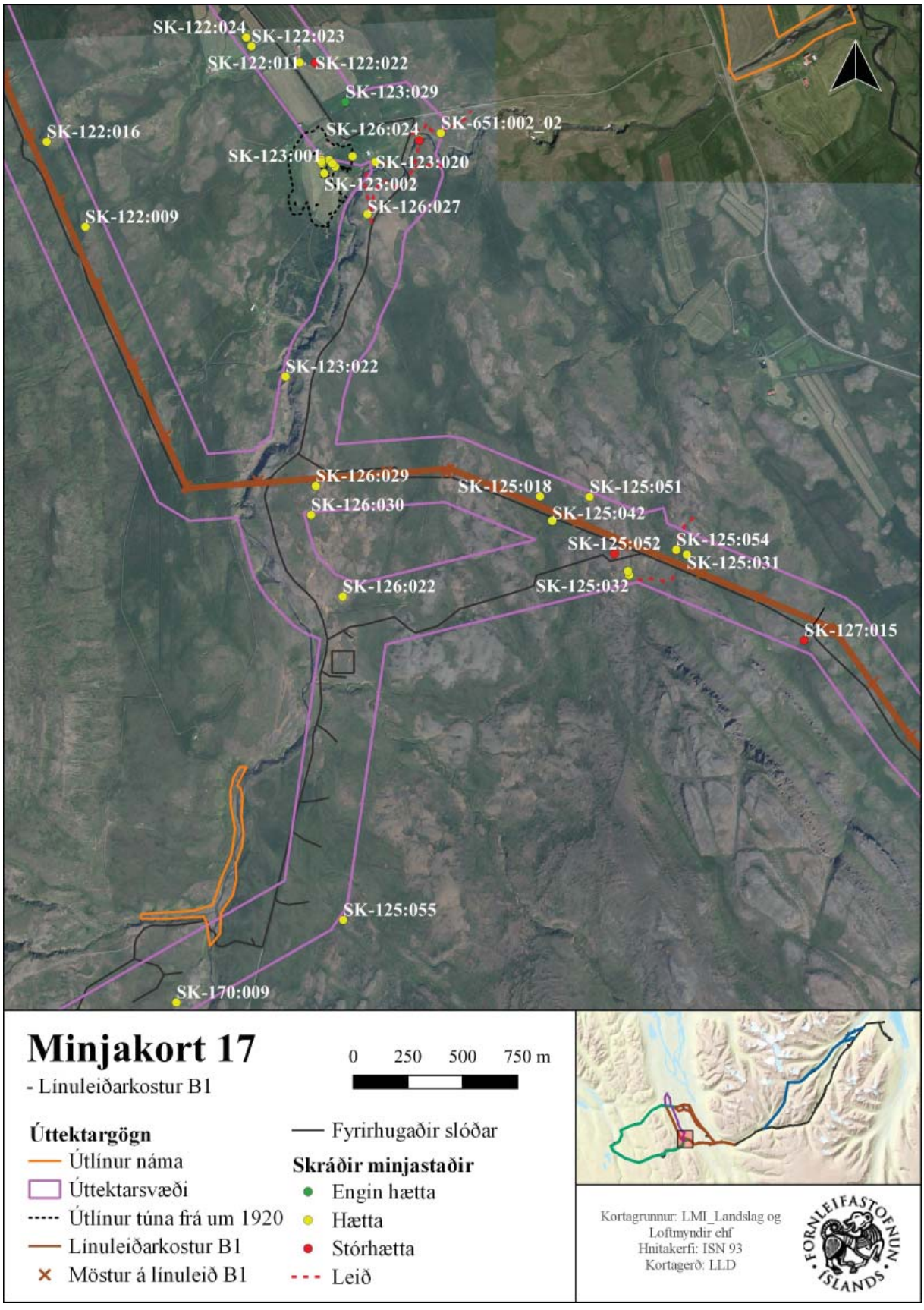

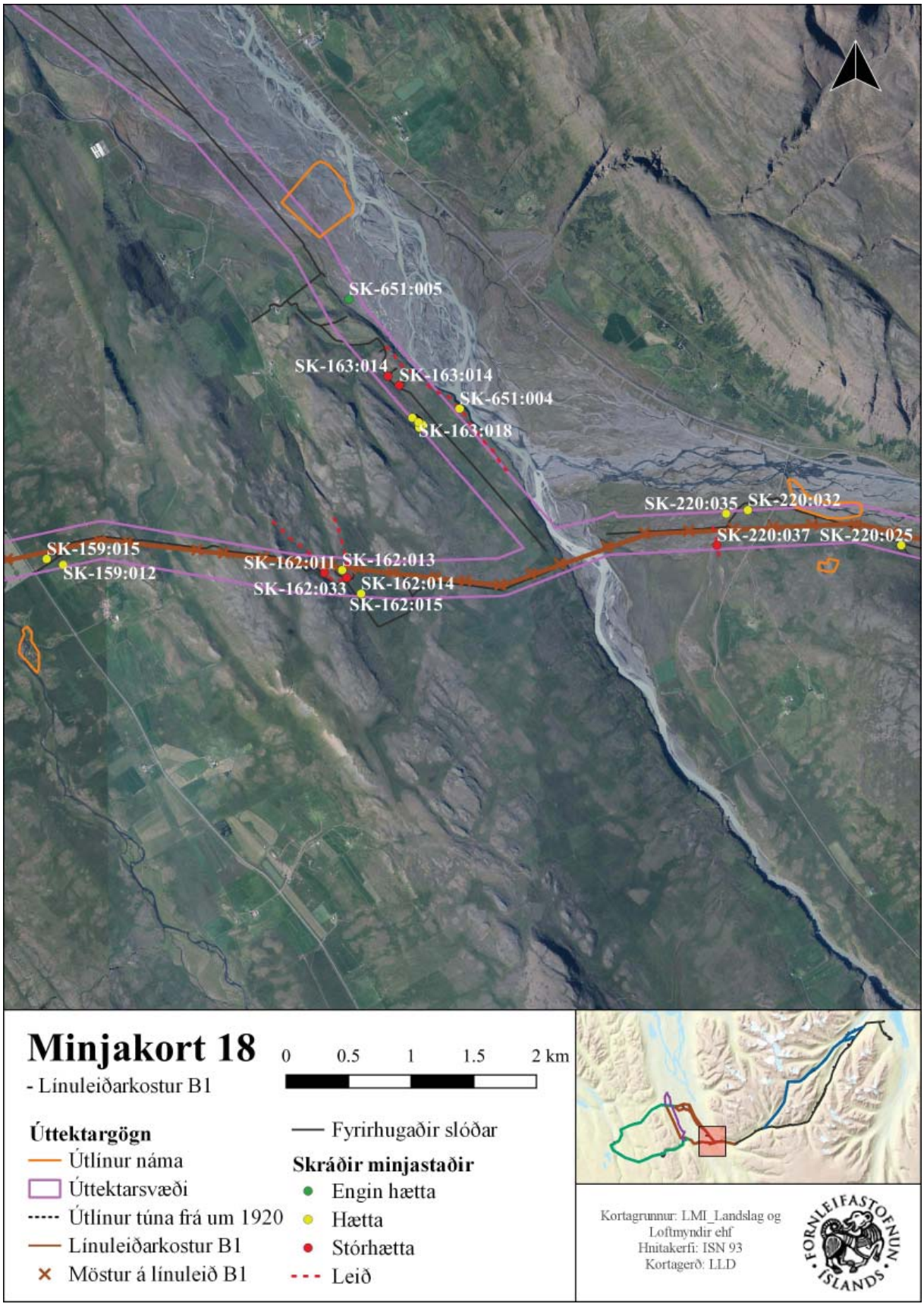
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD

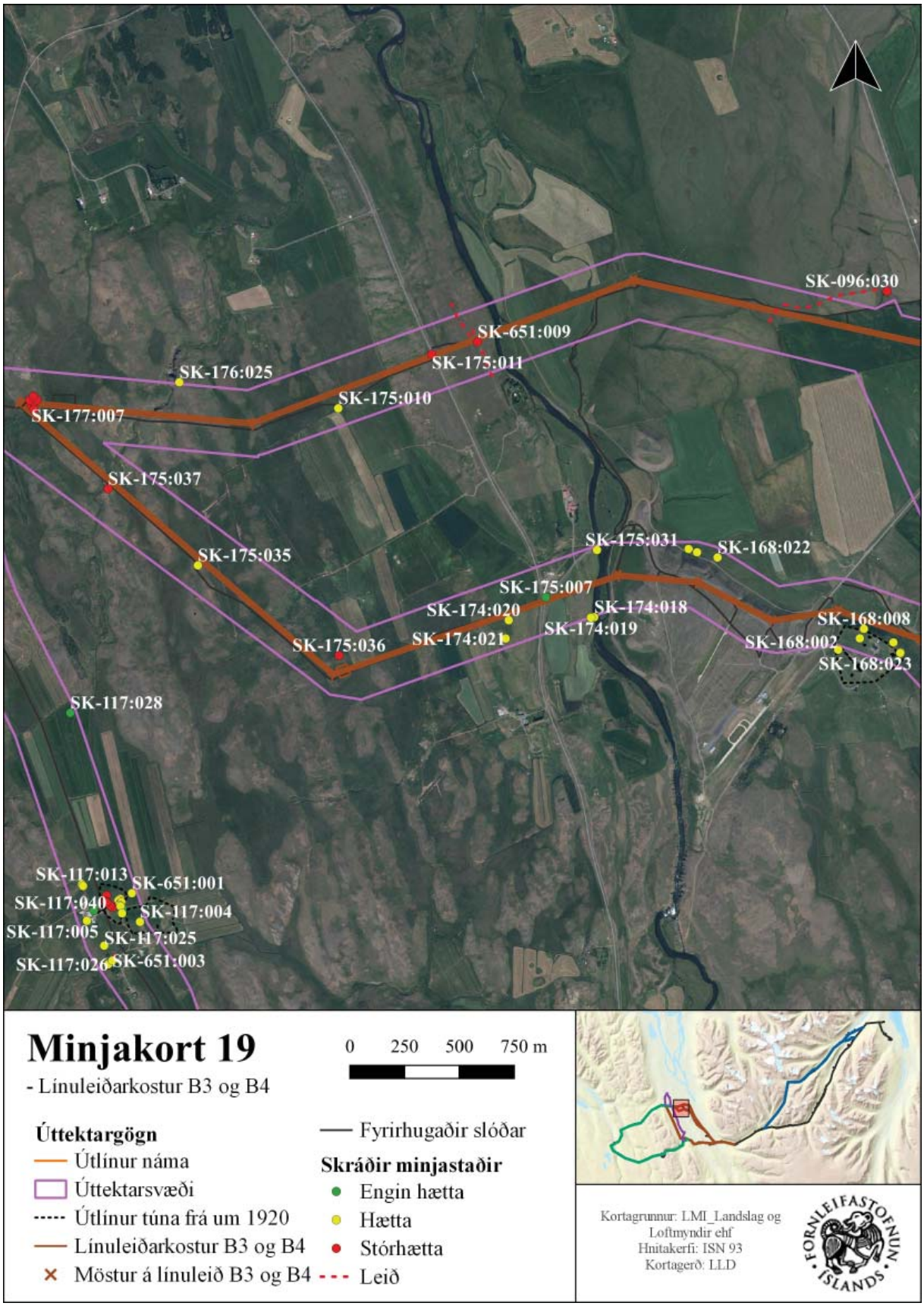
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

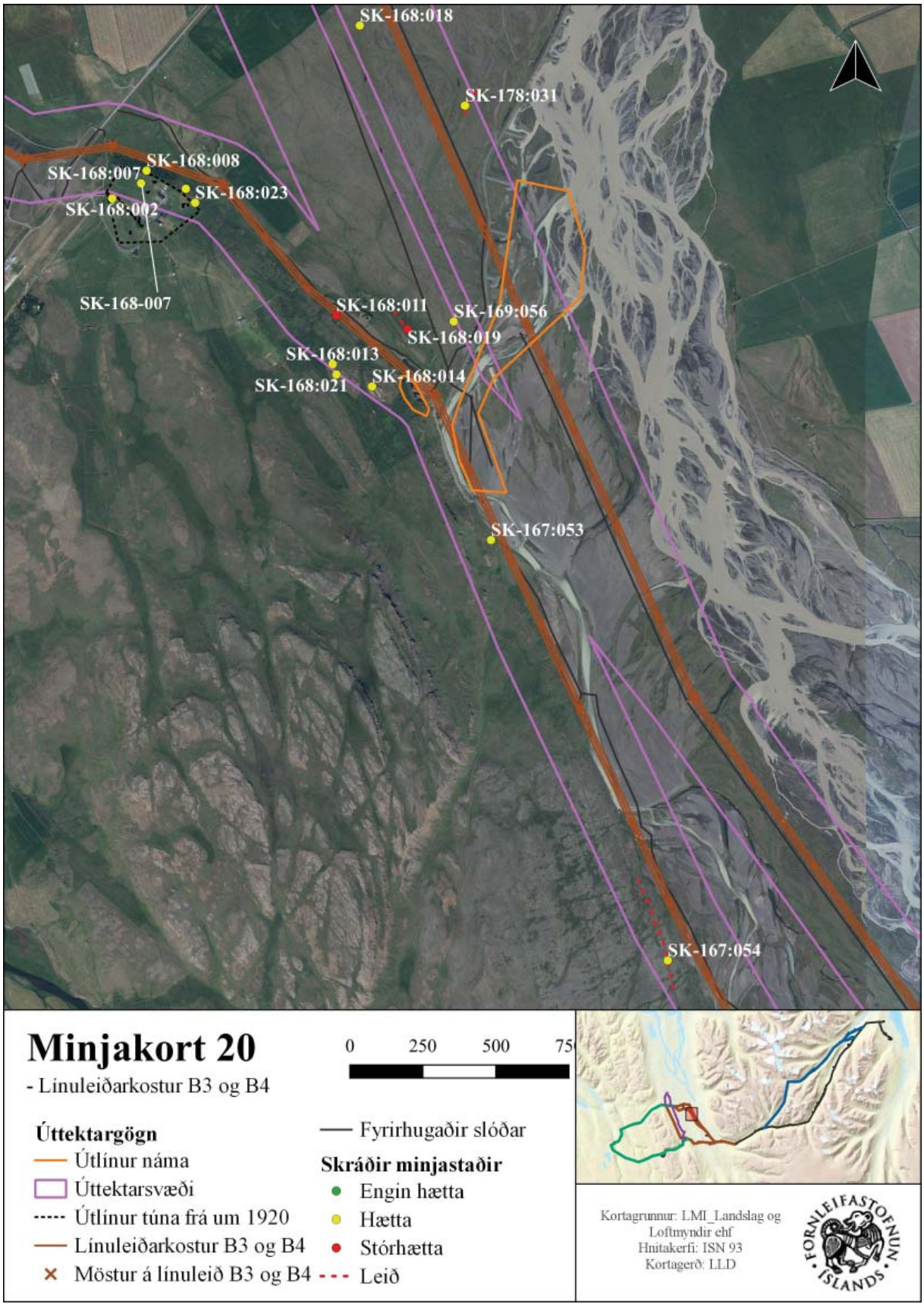

SK-091:018
SK-091:010_01
SK-091:003
SK-091:002
SK-651:001_3
SK-091:019
SK-091:016
SK-091:008
SK-091:007
SK-091:021
SK-091:017
SK-091:011
SK-091:020
SK-116:033
SK-116:020
SK-116:041
SK-117:048
Minjakort 15
- Línuleiðarkostur B1
0
250
500
750 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur B1
Möstur á línuleið B1
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

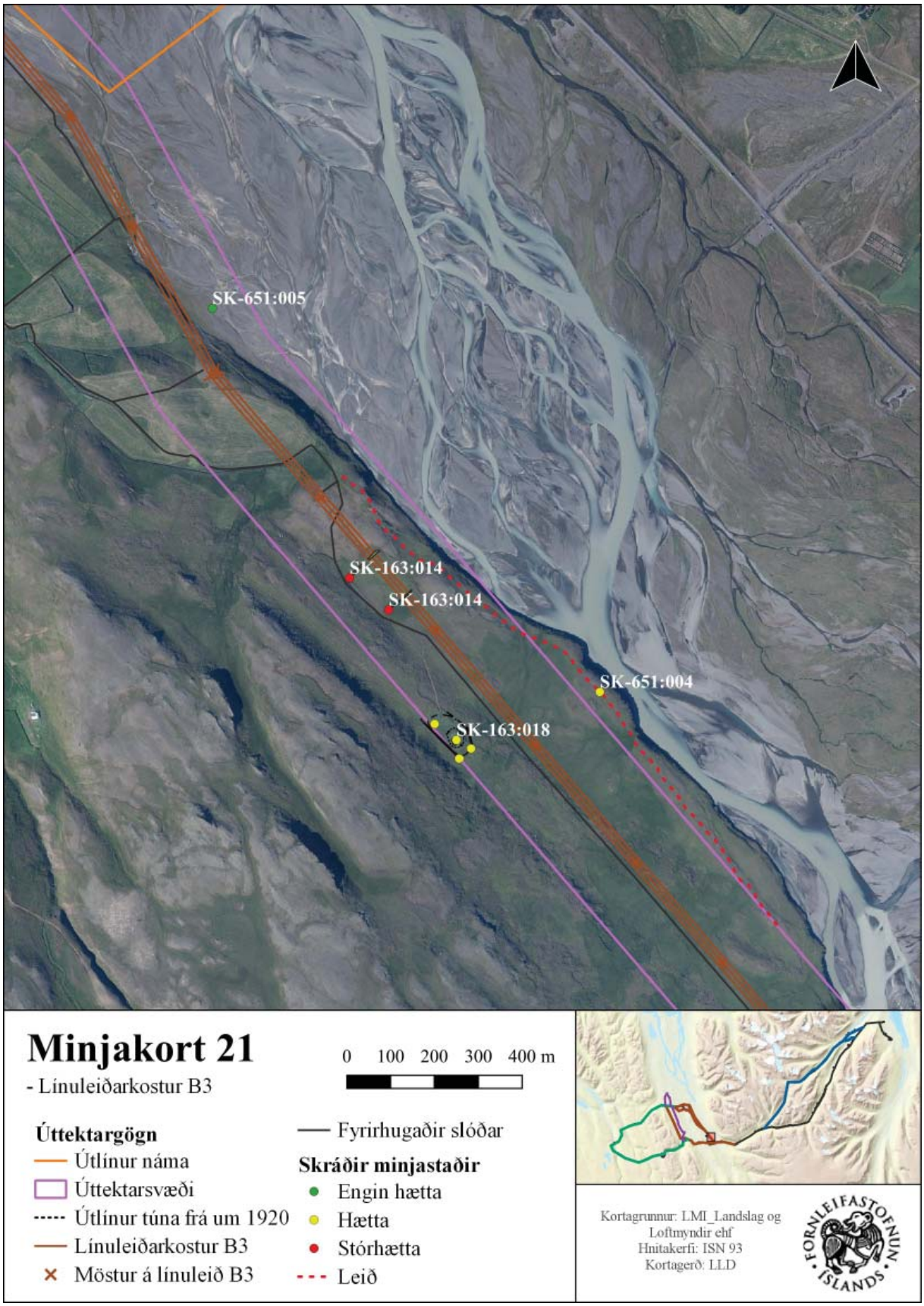

SK-117:013
SK-651:001
SK-117:024
SK-117:004
SK-117:048
SK-117:005
SK-117:025
SK-117:026
SK-651:003
SK-117:047
SK-117:009
SK-117:037
SK-651:007
SK-118:020
SK-118:028
SK-651:010
SK-118:019
SK-118:040
SK-118:022
SK-118:004
SK-118:001
SK-118:006
SK-118:041
SK-120:027
SK-120:002
SK-120:001
SK-118:030
SK-120:007
SK-120:029
SK-121:028
SK-121:027
SK-121:029
Minjakort 16
- Línuleiðarkostur B1
0 250 500 750 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur B1
Möstur á línuleið B1
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

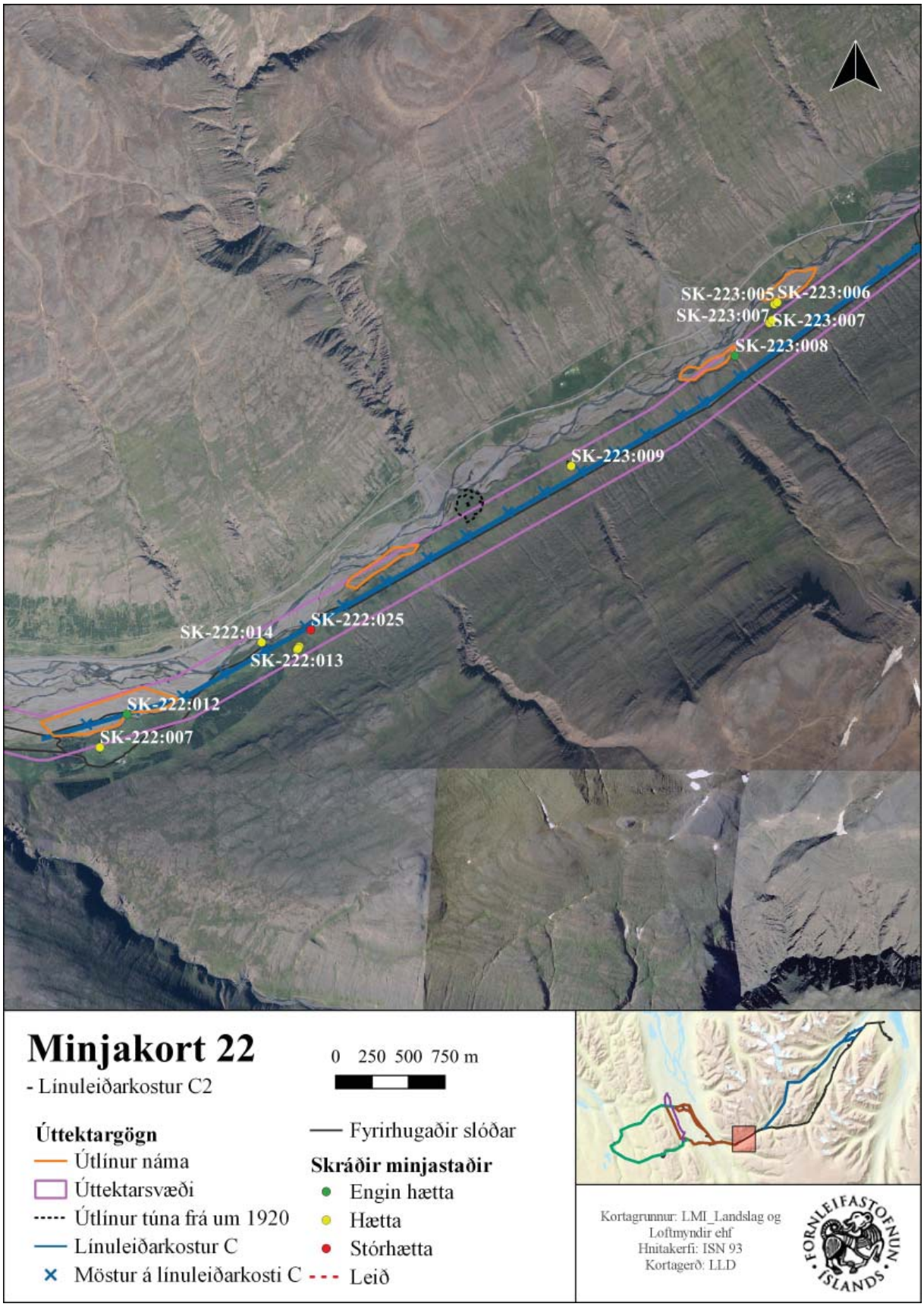

SK-122:024
SK-122:023
SK-122:011
SK-122:022
SK-123:029
SK-122:016
SK-126:024
SK-651:002_02
SK-123:001
SK-123:020
SK-123:002
SK-126:027
SK-122:009
SK-123:022
SK-126:029
SK-125:018
SK-125:051
SK-126:030
SK-125:042
SK-125:052
SK-125:054
SK-125:031
SK-126:022
SK-125:032
SK-127:015
SK-125:055
SK-170:009
Minjakort 17
- Línuleiðarkostur B1
0 250 500 750 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur B1
Möstur á línuleið B1
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

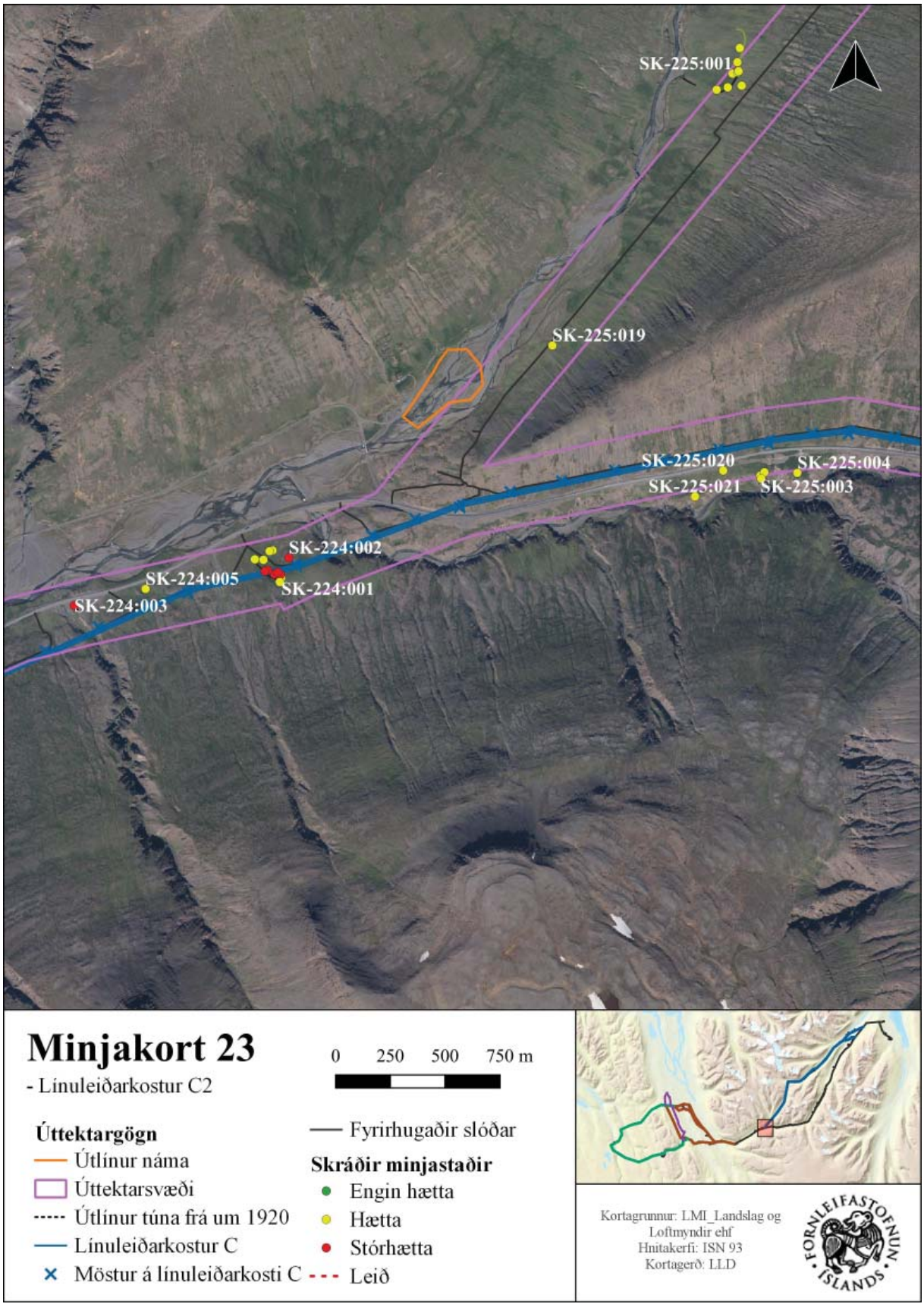

SK-651:005
SK-163:014
SK-163:014
SK-651:004
SK-163:018
SK-220:035
SK-220:032
SK-220:037
SK-220:025
SK-159:015
SK-159:012
SK-162:011
SK-162:013
SK-162:033
SK-162:014
SK-162:015
Minjakort 18
- Línuleiðarkostur B1
0 0.5 1 1.5 2 km
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur B1
Möstur á línuleið B1
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

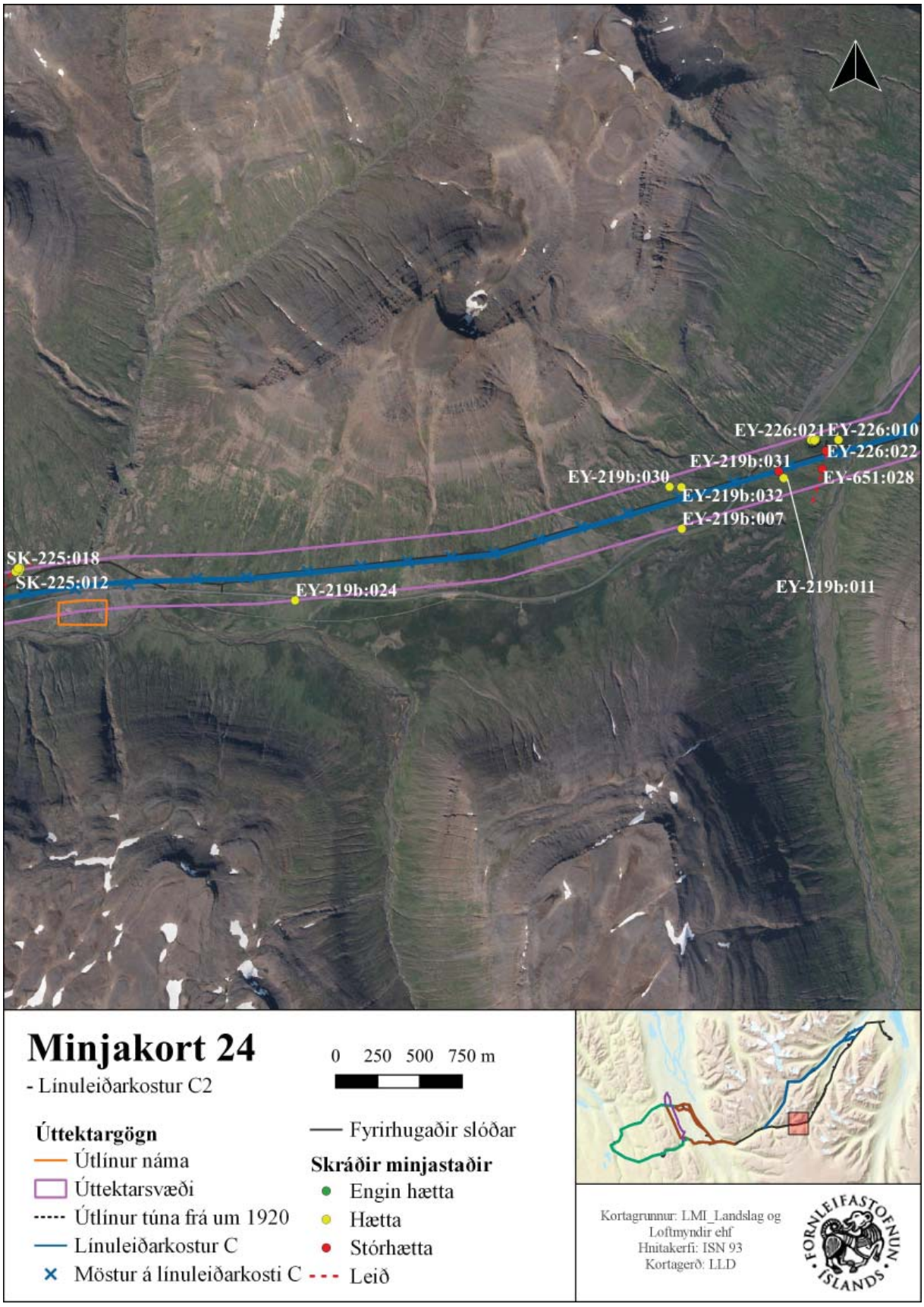

SK-096:030
SK-651:009
SK-175:011
SK-176:025
SK-175:010
SK-177:007
SK-175:037
SK-175:035
SK-175:031
SK-168:022
SK-175:007
SK-174:020
SK-174:018
SK-174:019
SK-174:021
SK-175:036
SK-168:008
SK-168:002
SK-168:023
SK-117:028
SK-117:013
SK-651:001
SK-117:040
SK-117:004
SK-117:005
SK-117:025
SK-117:026
SK-651:003
Minjakort 19
- Línuleiðarkostur B3 og B4
0 250 500 750 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur B3 og B4
Möstur á línuleið B3 og B4
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

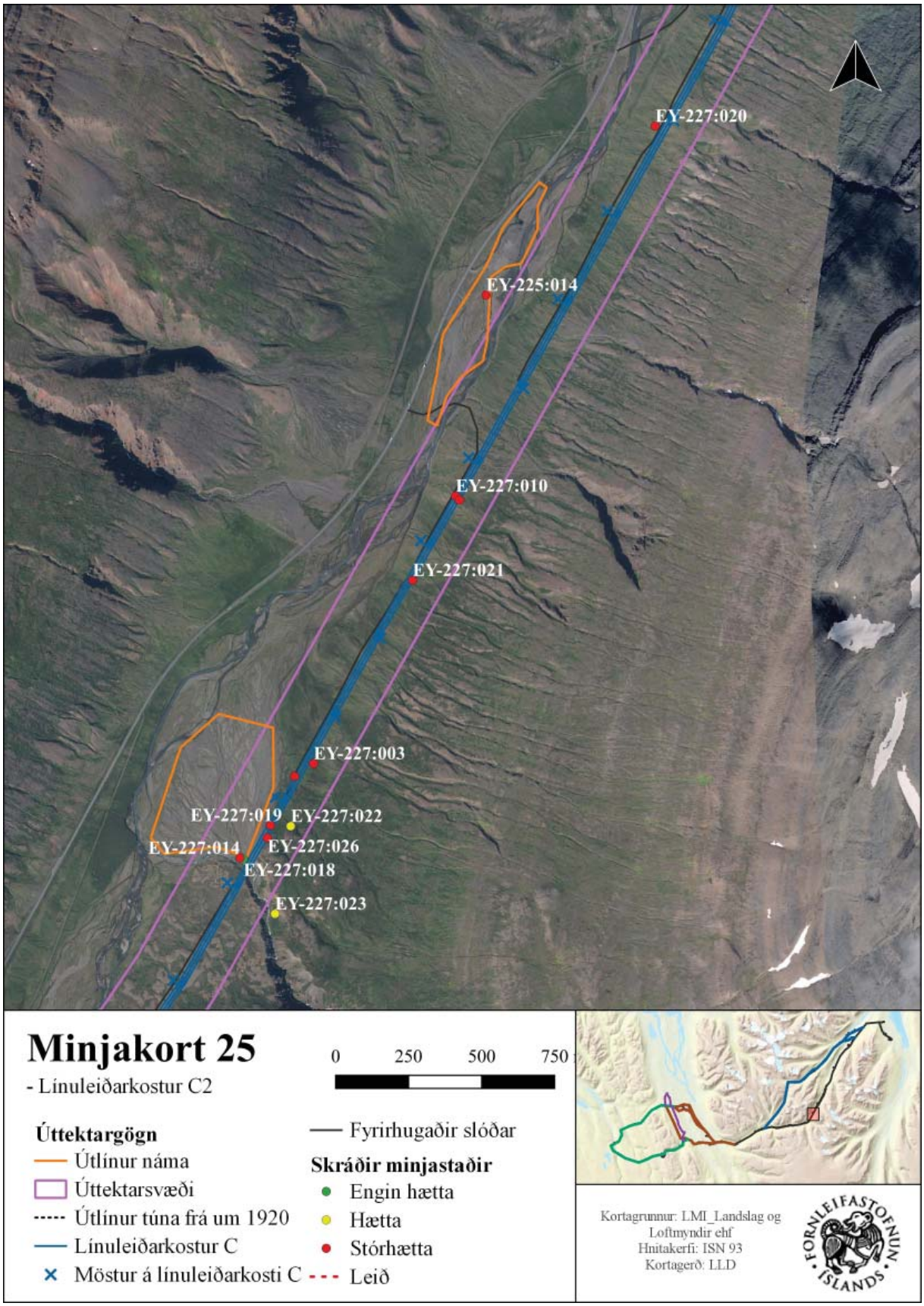

SK-168:018
SK-178:031
SK-168:008
SK-168:007
SK-168:023
SK-168:002
SK-168-007
SK-168:011
SK-169:056
SK-168:019
SK-168:013
SK-168:014
SK-168:021
SK-167:053
SK-167:054
Minjakort 20
- Línuleiðarkostur B3 og B4
0
250
500
75
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur B3 og B4
Möstur á línuleið B3 og B4
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

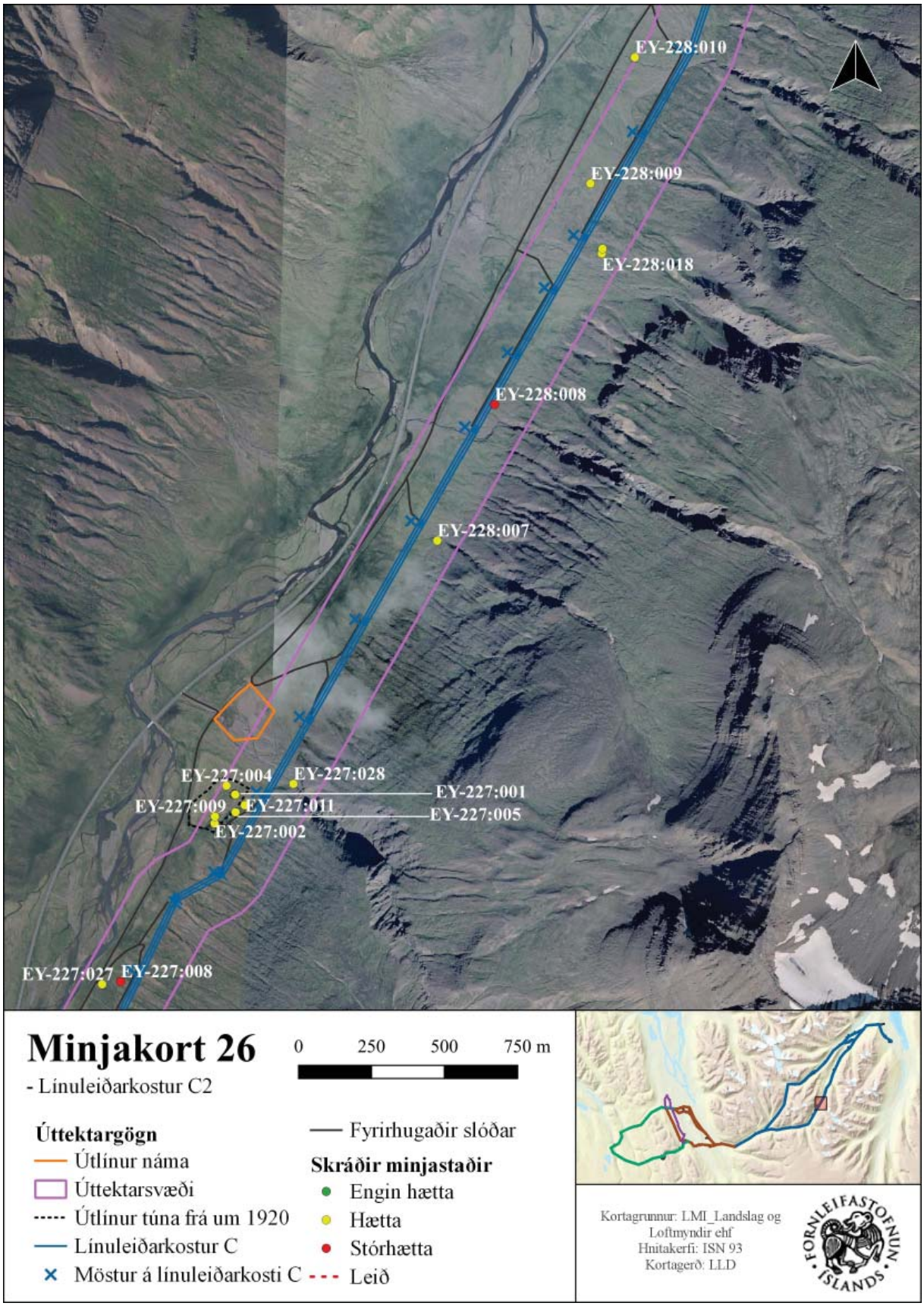

SK-651:005
SK-163:014
SK-163:014
SK-651:004
SK-163:018
Minjakort 21
- Línuleiðarkostur B3
0 100 200 300 400 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur B3
Möstur á línuleið B3
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

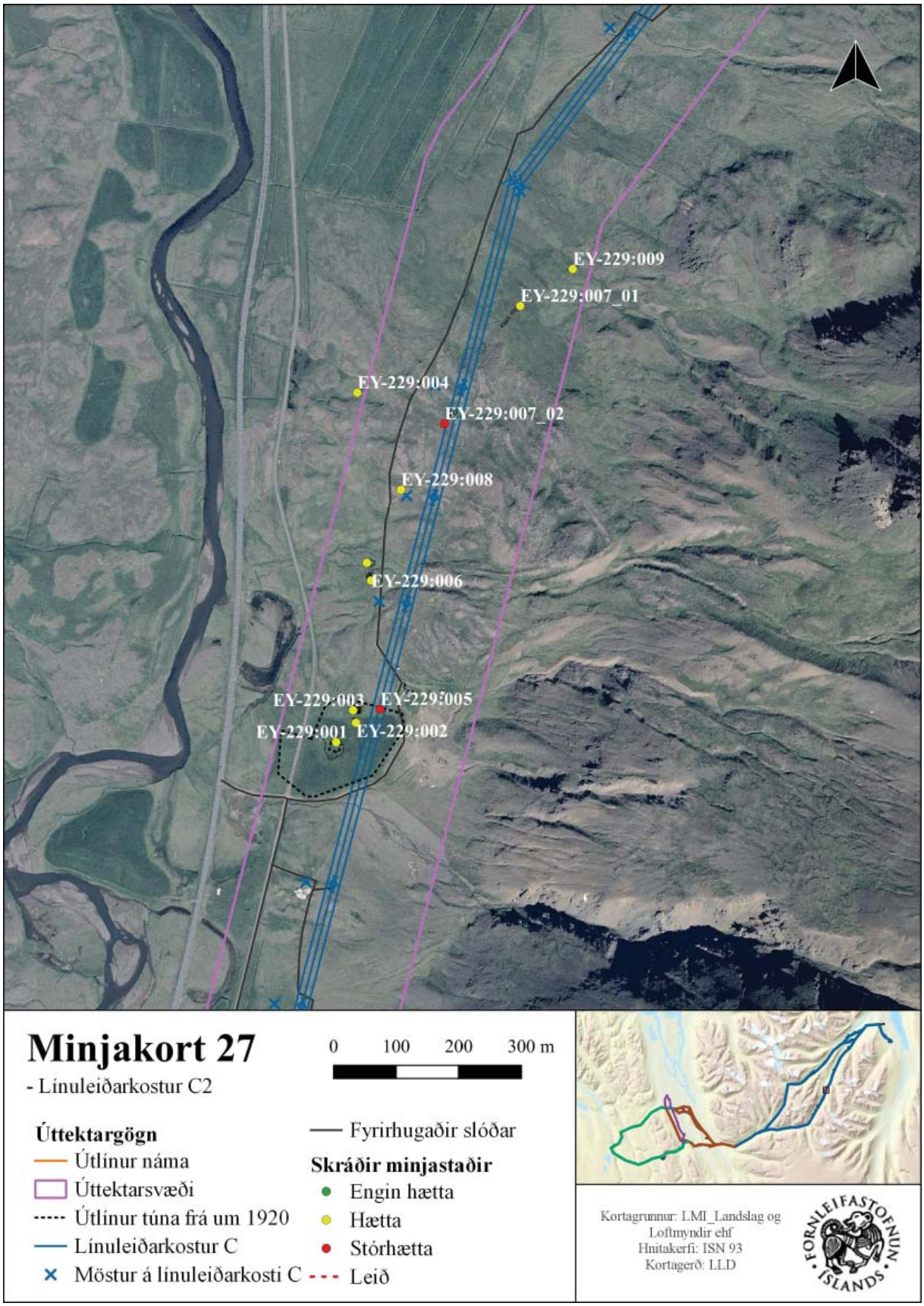

SK-223:005
SK-223:006
SK-223:007
SK-223:007
SK-223:008
SK-223:009
SK-222:025
SK-222:014
SK-222:013
SK-222:012
SK-222:007
Minjakort 22
- Línuleiðarkostur C2
0 250 500 750 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur C
Möstur á línuleiðarkosti C
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

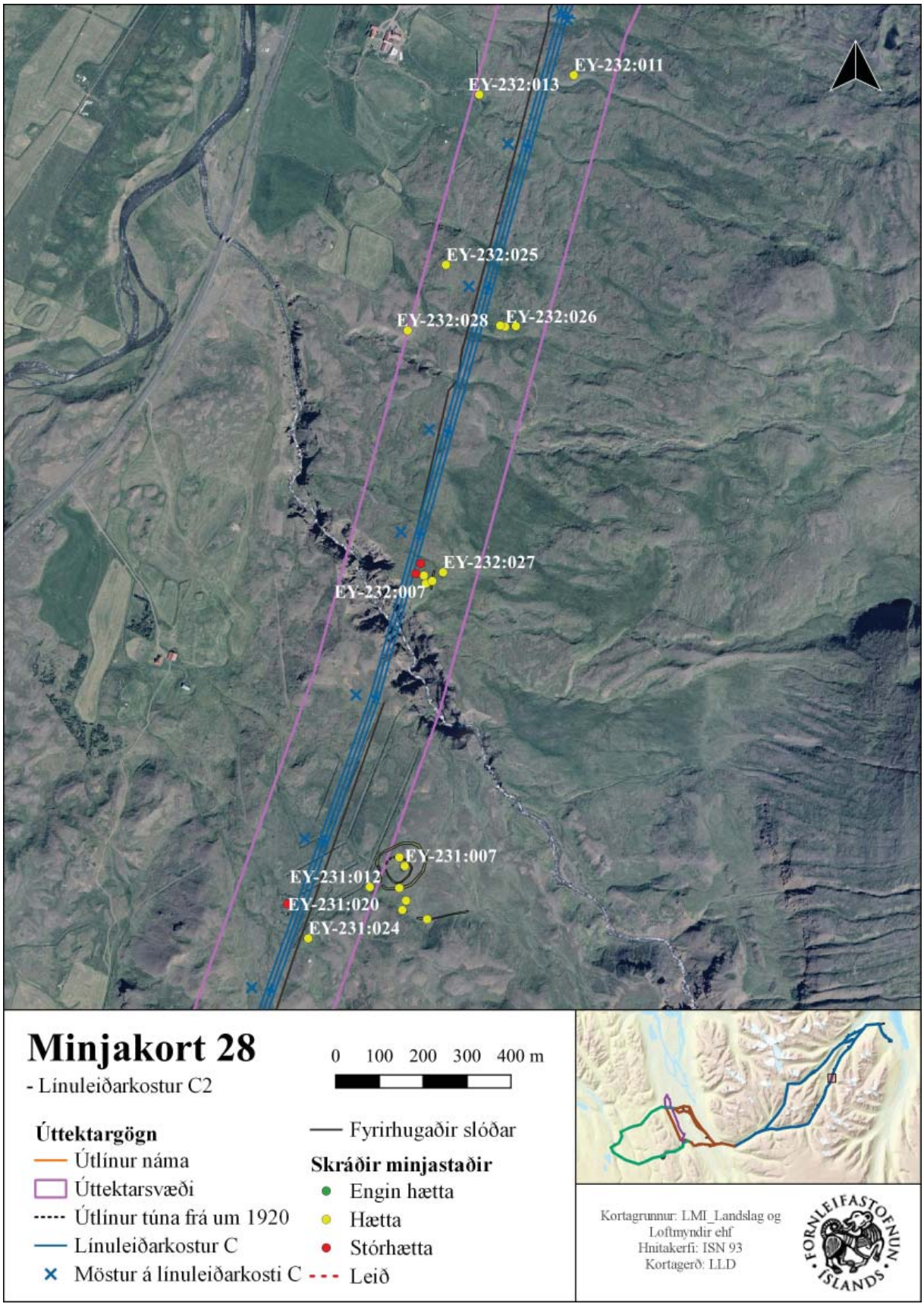

SK-225:001
SK-225:019
SK-225:020
SK-225:004
SK-225:021
SK-225:003
SK-224:002
SK-224:005
SK-224:001
SK-224:003
Minjakort 23
- Línuleiðarkostur C2
0 250 500 750 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur C
Möstur á línuleiðarkosti C
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

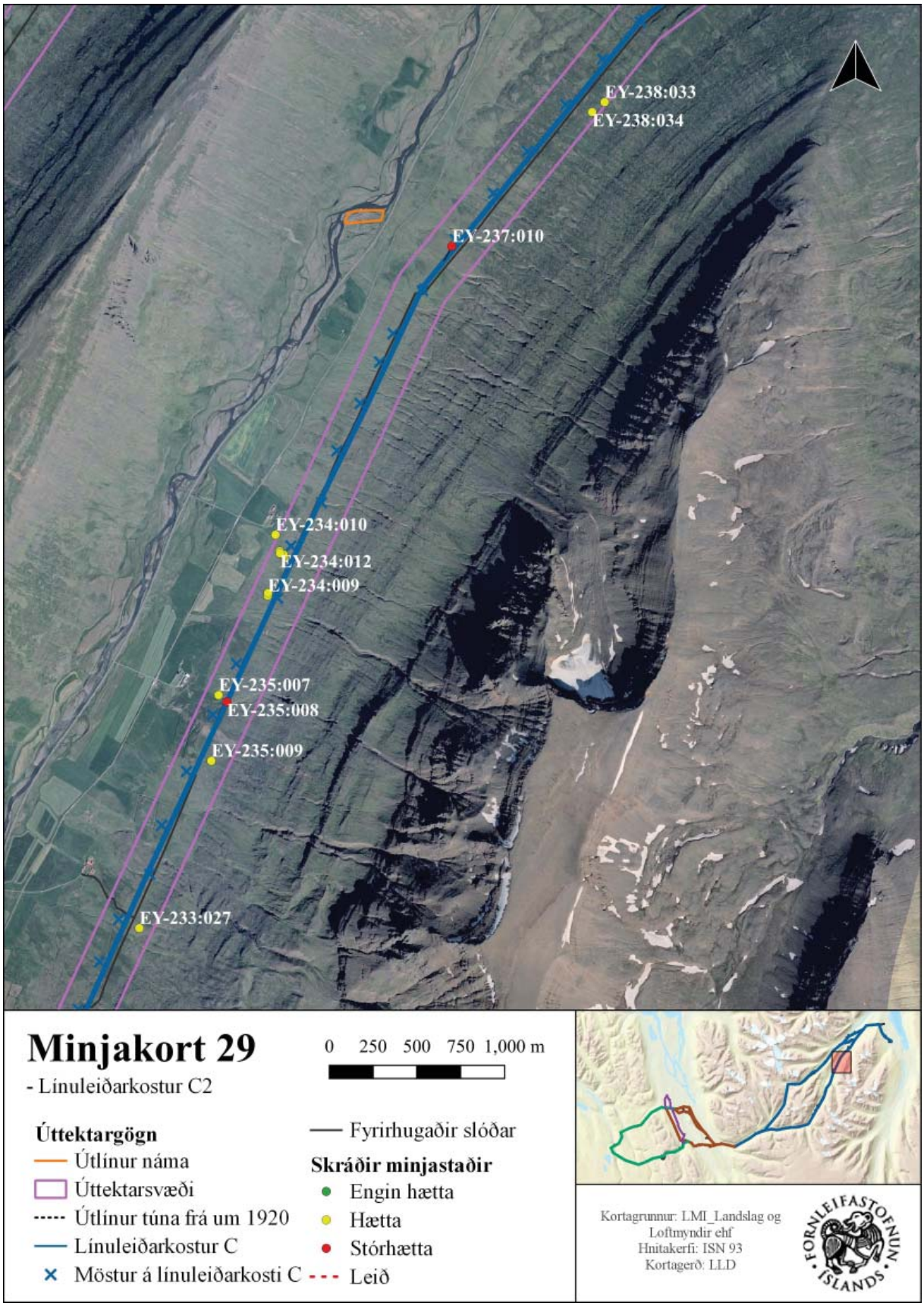

EY-226:021
EY-226:010
EY-226:022
EY-219b:031
EY-219b:030
EY-651:028
EY-219b:032
EY-219b:007
SK-225:018
SK-225:012
EY-219b:024
EY-219b:011
Minjakort 24
- Línuleiðarkostur C2
0 250 500 750 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur C
Möstur á línuleiðarkosti C
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

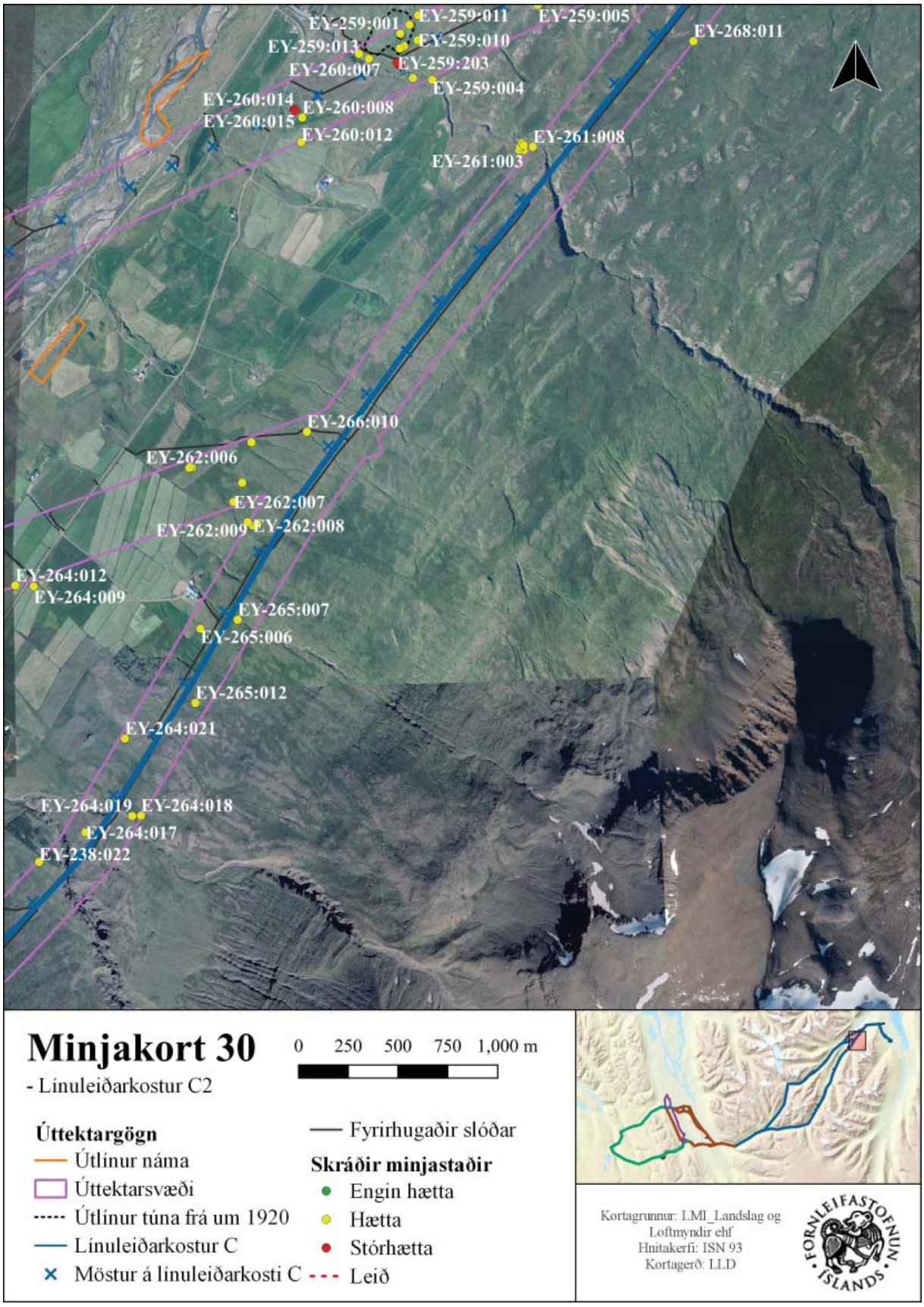

EY-227:020
EY-225:014
EY-227:010
EY-227:021
EY-227:003
EY-227:019
EY-227:022
EY-227:014
EY-227:026
EY-227:018
EY-227:023
Minjakort 25
- Línuleiðarkostur C2
0
250
500
750
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur C
Möstur á línuleiðarkosti C
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

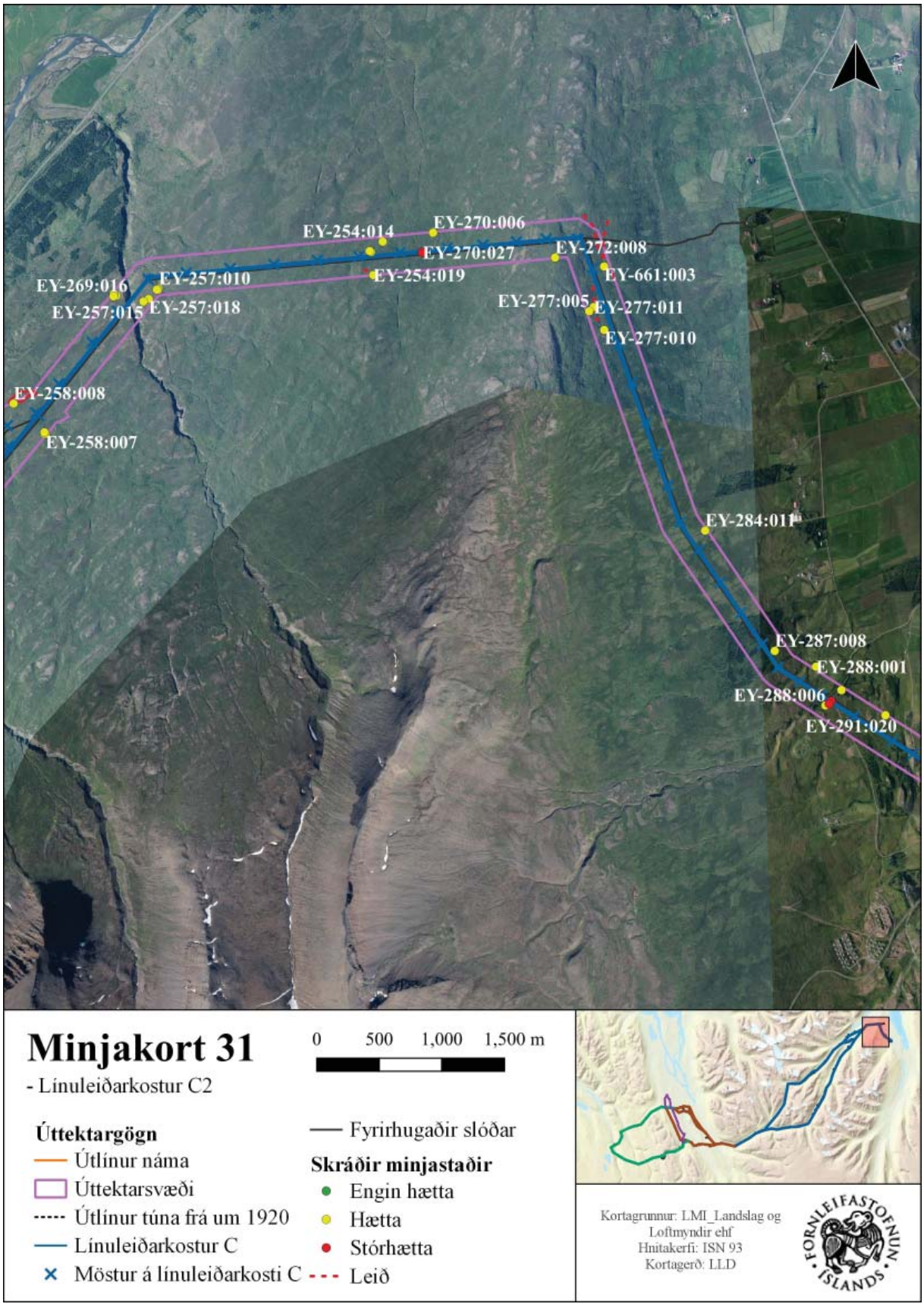

EY-228:010
EY-228:009
EY-228:018
EY-228:008
EY-228:007
EY-227:004
EY-227:028
EY-227:001
EY-227:009
EY-227:011
EY-227:005
EY-227:002
EY-227:027
EY-227:008
Minjakort 26
- Línuleiðarkostur C2
0
250
500
750 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur C
Möstur á línuleiðarkosti C
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

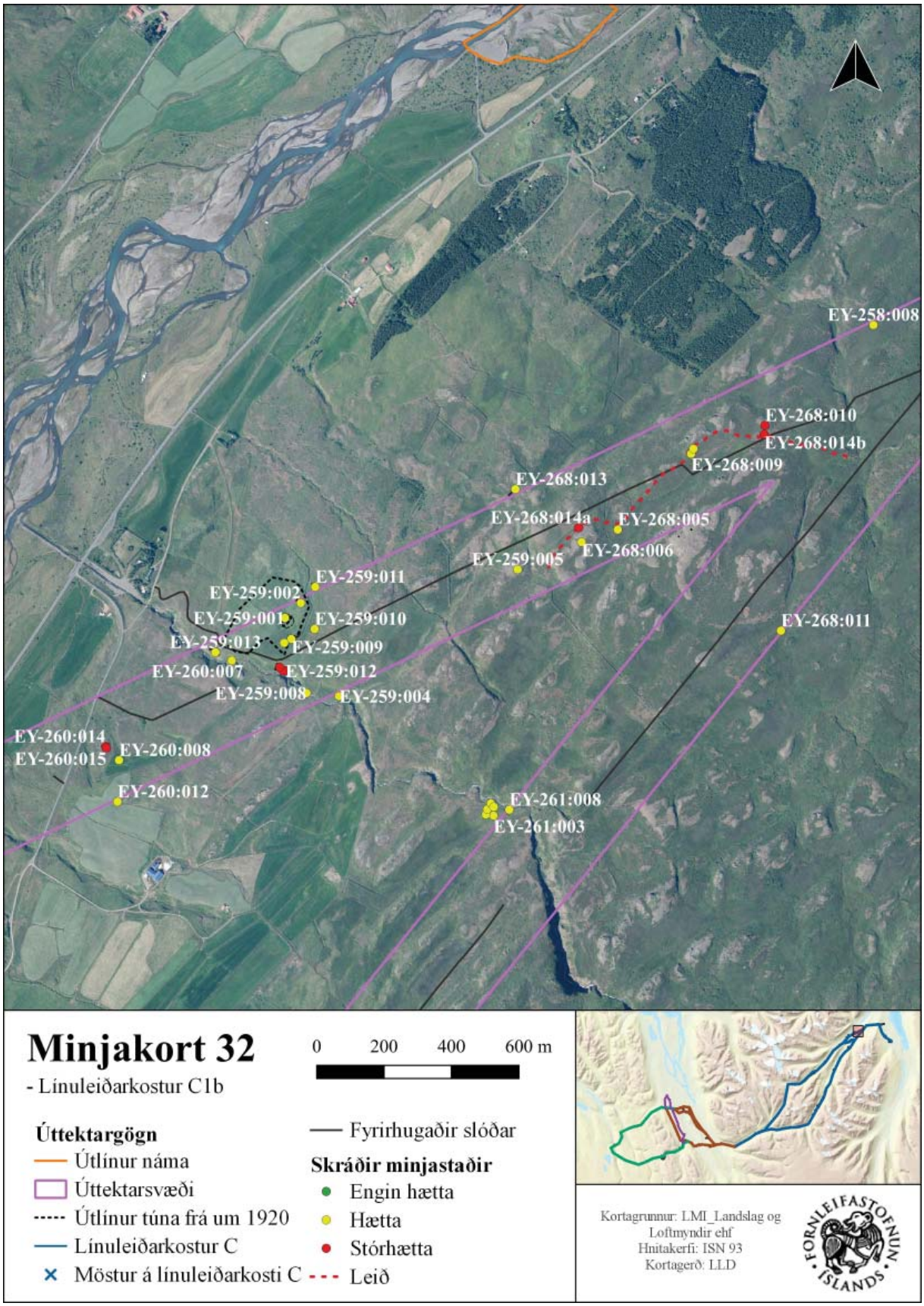

EY-229:009
EY-229:007_01
EY-229:004
EY-229:007_02
EY-229:008
EY-229:006
EY-229:003
EY-229:005
EY-229:001
EY-229:002
Minjakort 27
- Línuleiðarkostur C2
0 100 200 300 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur C
Möstur á línuleiðarkosti C
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

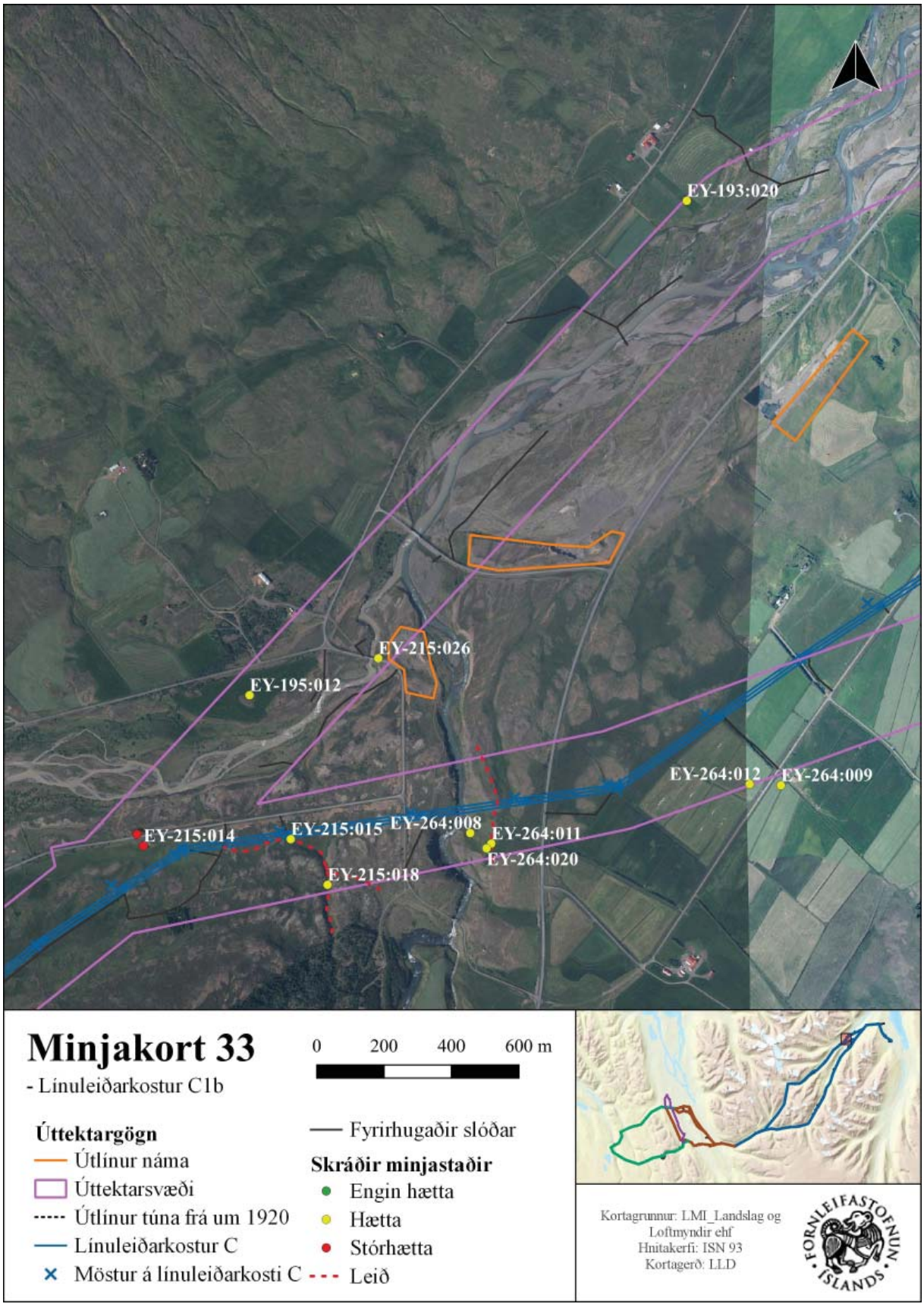

EY-232:011
EY-232:013
EY-232:025
EY-232:028
EY-232:026
EY-232:027
EY-232:007
EY-231:007
EY-231:012
EY-231:020
EY-231:024
Minjakort 28
- Línuleiðarkostur C2
0 100 200 300 400 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur C
Möstur á línuleiðarkosti C
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

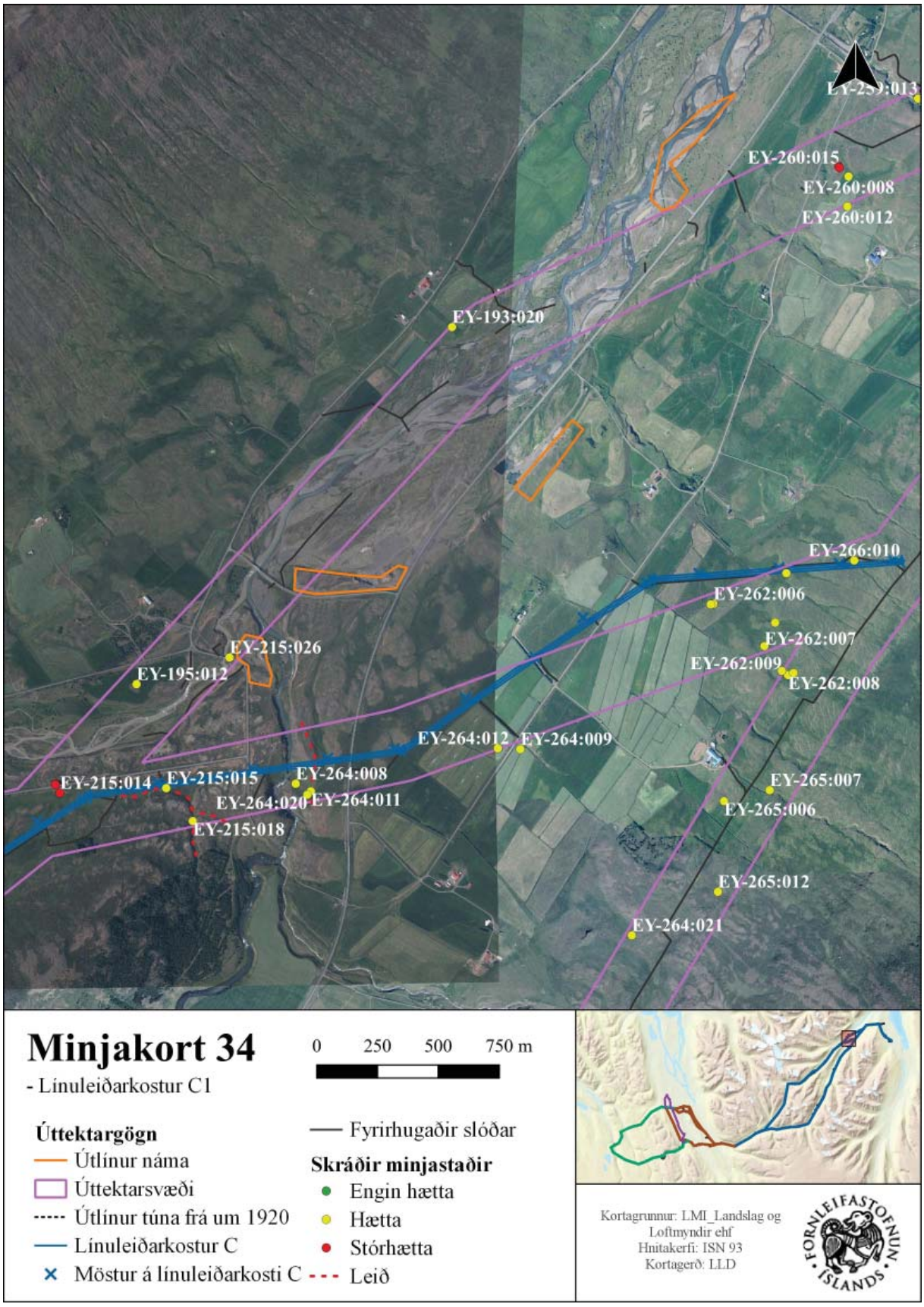

EY-238:033
EY-238:034
EY-237:010
EY-234:010
EY-234:012
EY-234:009
EY-235:007
EY-235:008
EY-235:009
EY-233:027
Minjakort 29
- Línuleiðarkostur C2
0 250 500 750 1,000 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur C
Möstur á línuleiðarkosti C
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

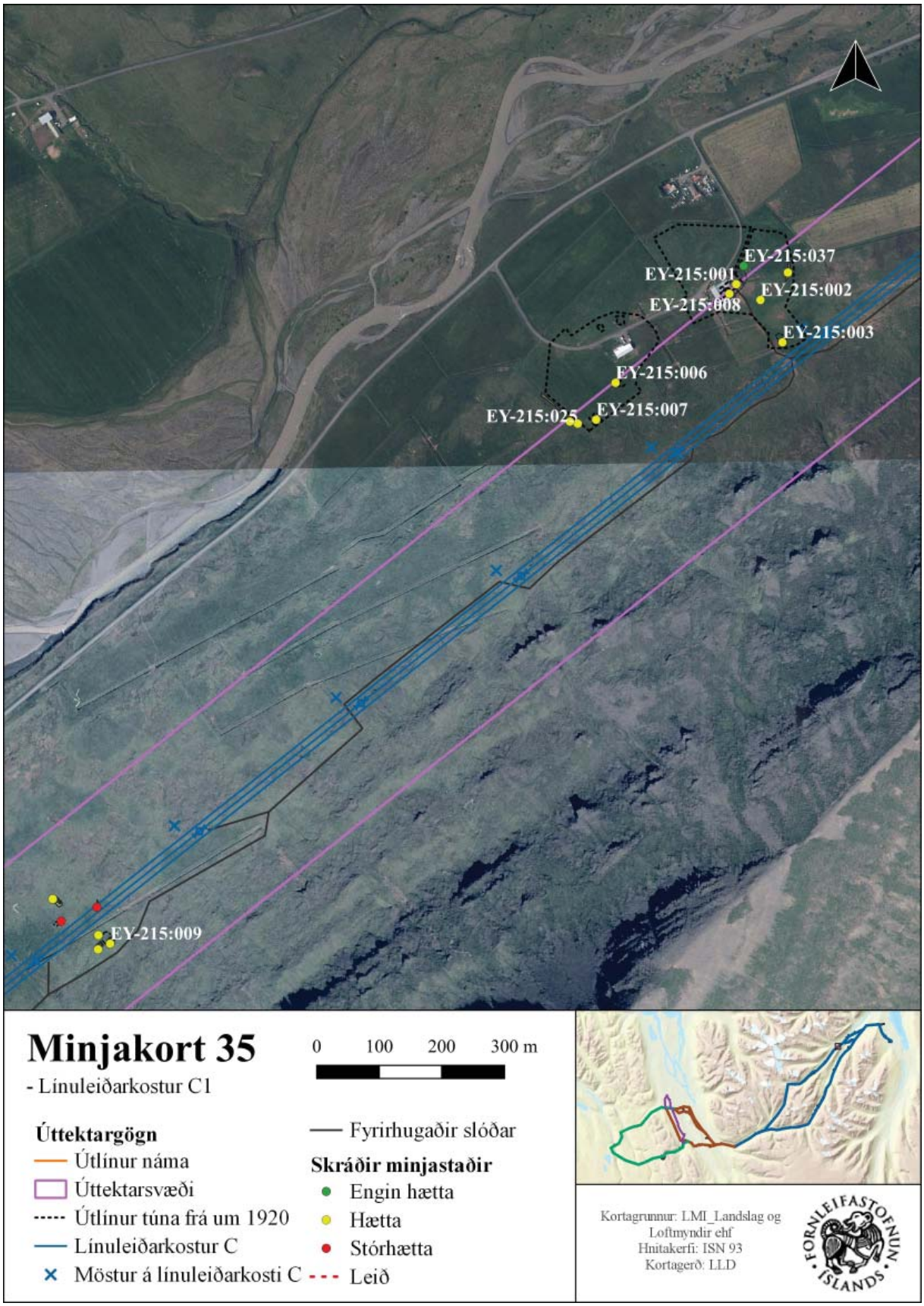

EY-259:001
EY-259:011
EY-259:005
EY-268:011
EY-259:013
EY-259:010
EY-260:007
EY-259:203
EY-259:004
EY-260:014
EY-260:008
EY-260:015
EY-260:012
EY-261:008
EY-261:003
EY-266:010
EY-262:006
EY-262:007
EY-262:009
EY-262:008
EY-264:012
EY-264:009
EY-265:007
EY-265:006
EY-265:012
EY-264:021
EY-264:019
EY-264:018
EY-264:017
EY-238:022
Minjakort 30
- Línuleiðarkostur C2
0 250 500 750 1,000 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur C
Möstur á línuleiðarkosti C
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

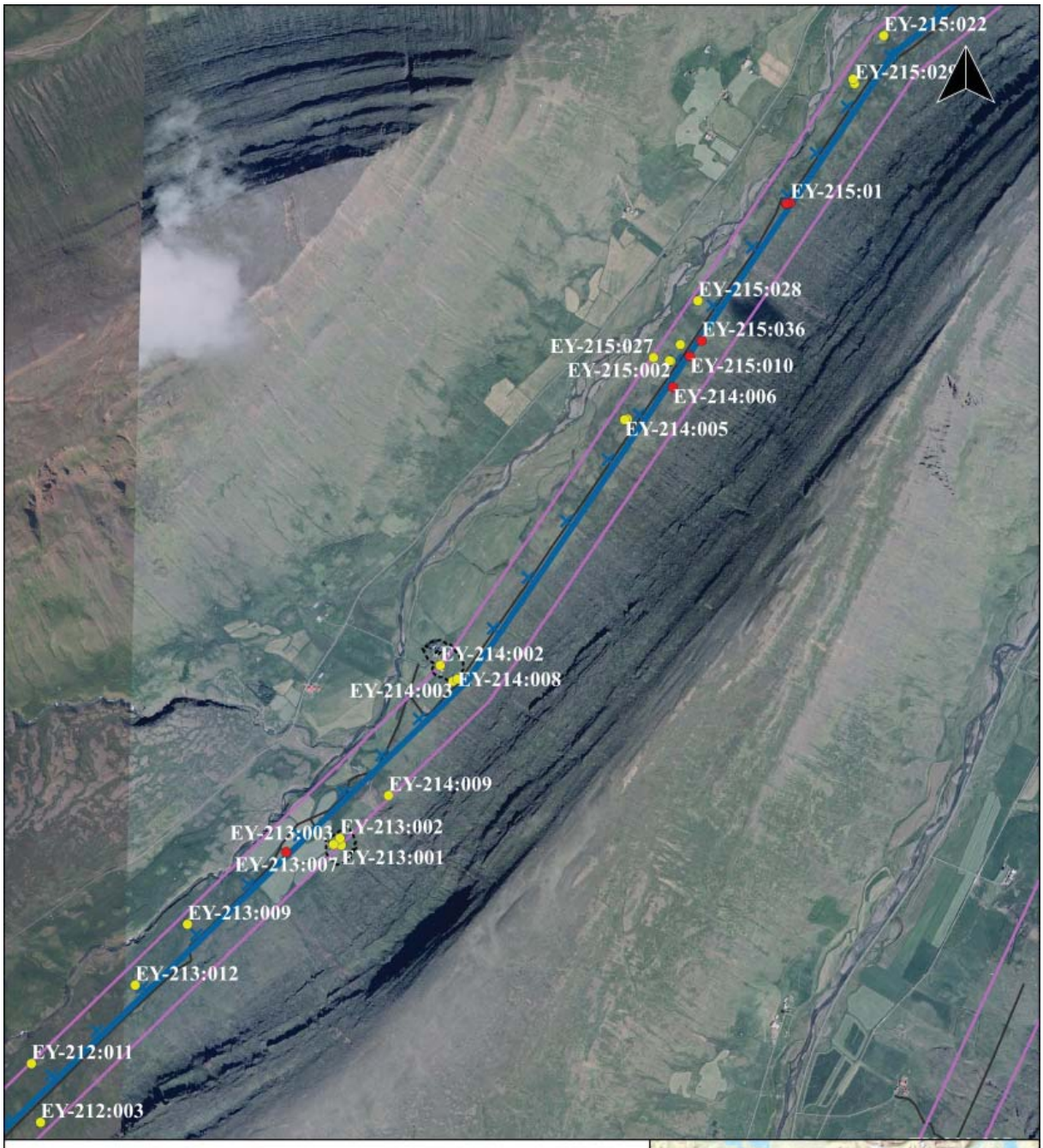

EY-254:014
EY-270:006
EY-270:027
EY-272:008
EY-661:003
EY-254:019
EY-269:016
EY-257:010
EY-257:015
EY-257:018
EY-277:005
EY-277:011
EY-277:010
EY-258:008
EY-258:007
EY-284:011
EY-287:008
EY-288:001
EY-288:006
EY-291:020
Minjakort 31
- Línuleiðarkostur C2
0 500 1,000 1,500 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur C
Möstur á línuleiðarkosti C
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

EY-258:008
EY-268:010
EY-268:014b
EY-268:009
EY-268:013
EY-268:014a
EY-268:005
EY-268:006
EY-259:005
EY-259:011
EY-259:002
EY-259:001
EY-259:010
EY-259:013
EY-259:009
EY-260:007
EY-259:012
EY-259:008
EY-259:004
EY-268:011
EY-260:014
EY-260:015
EY-260:008
EY-260:012
EY-261:008
EY-261:003
Minjakort 32
- Línuleiðarkostur C1b
0 200 400 600 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur C
Möstur á línuleiðarkosti C
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

EY-193:020
EY-215:026
EY-195:012
EY-264:012
EY-264:009
EY-215:014
EY-215:015
EY-264:008
EY-264:011
EY-264:020
EY-215:018
Minjakort 33
- Línuleiðarkostur C1b
0 200 400 600 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur C
Möstur á línuleiðarkosti C
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

EY-260:015
EY-260:008
EY-260:012
EY-193:020
EY-266:010
EY-262:006
EY-262:007
EY-262:009
EY-262:008
EY-215:026
EY-195:012
EY-264:012
EY-264:009
EY-215:014
EY-215:015
EY-264:008
EY-264:020
EY-264:011
EY-215:018
EY-265:007
EY-265:006
EY-265:012
EY-264:021
Minjakort 34
- Línuleiðarkostur C1
0 250 500 750 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur C
Möstur á línuleiðarkosti C
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

EY-215:037
EY-215:001
EY-215:002
EY-215:008
EY-215:003
EY-215:006
EY-215:025
EY-215:007
EY-215:009
Minjakort 35
- Línuleiðarkostur C1
0 100 200 300 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur C
Möstur á línuleiðarkosti C
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

Minjakort 36

- Línuleiðarkostur C1

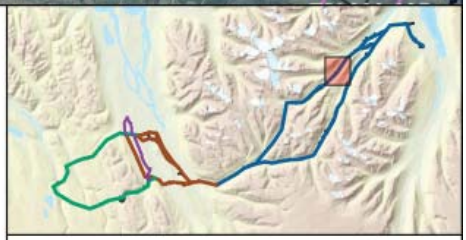
0 250 500 750 m

Úttektargögn

- Útlínur náma
- Úttektarsvæði
- Útlínur túna frá um 1920
- Línuleiðarkostur C
- Möstur á línuleiðarkosti C
- Fyrirhugaðir slóðar

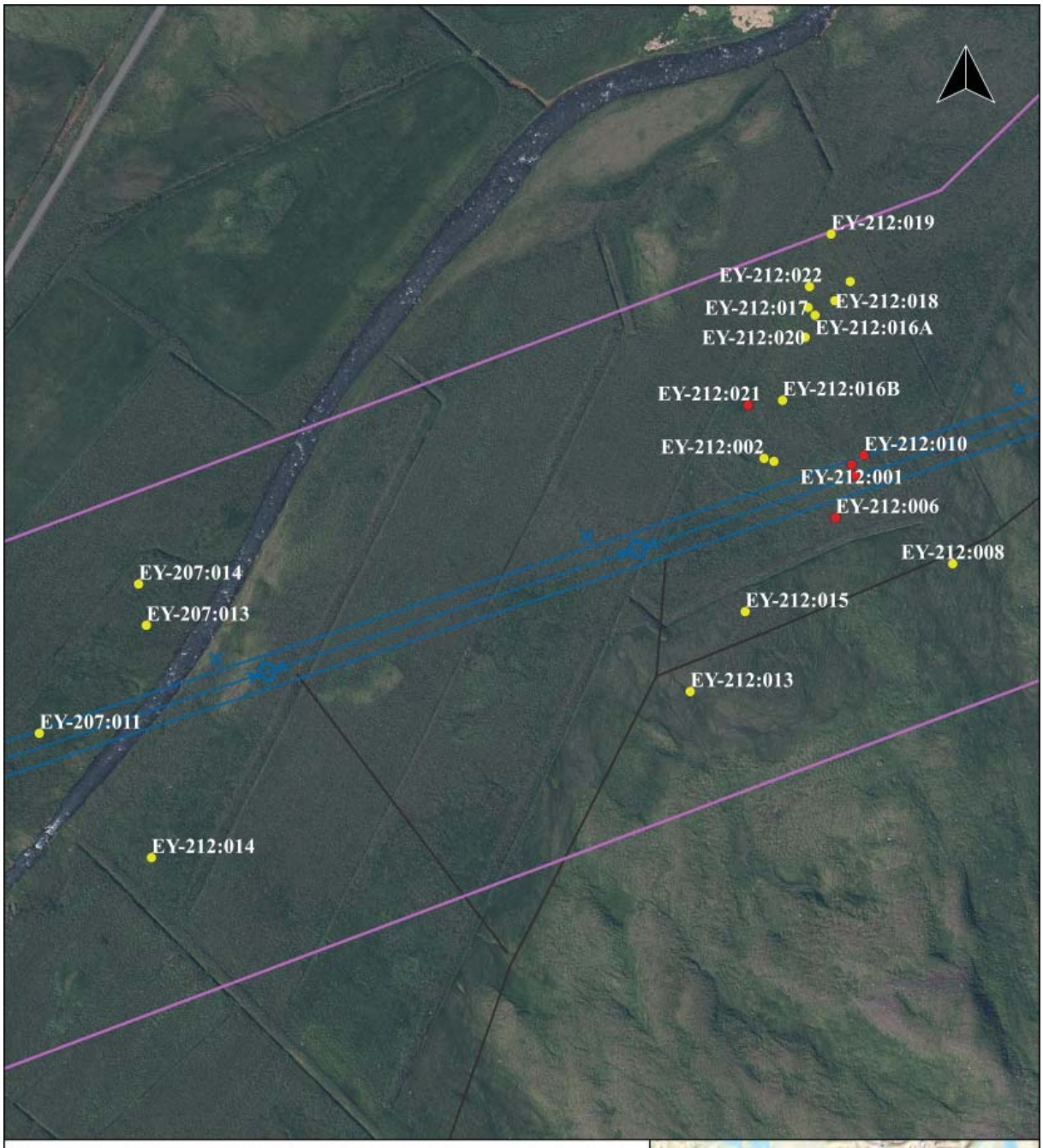
Skráðir minjastaðir

- Engin hætta
- Hætta
- Stórhætta
- Leið

Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD

FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

Minjakort 37

- Línuleiðarkostur C1

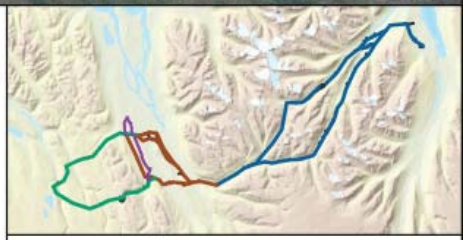
0 50 100 150 m

Úttektargögn

- Útlínur náma
- Úttektarsvæði
- Útlínur túna frá um 1920
- Línuleiðarkostur C
- Möstur á línuleiðarkosti C
- Fyrirhugaðir slóðar

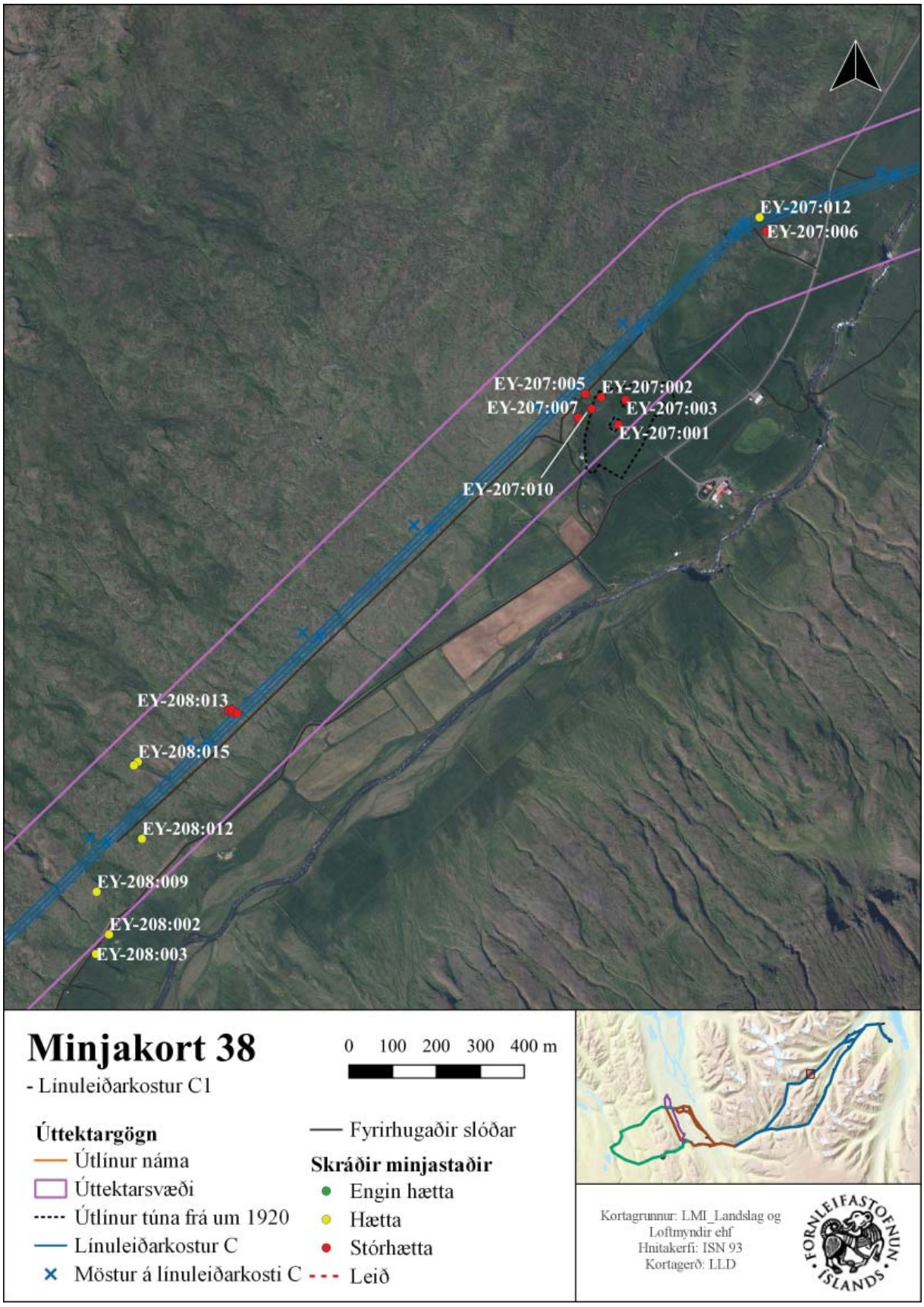
Skráðir minjastaðir

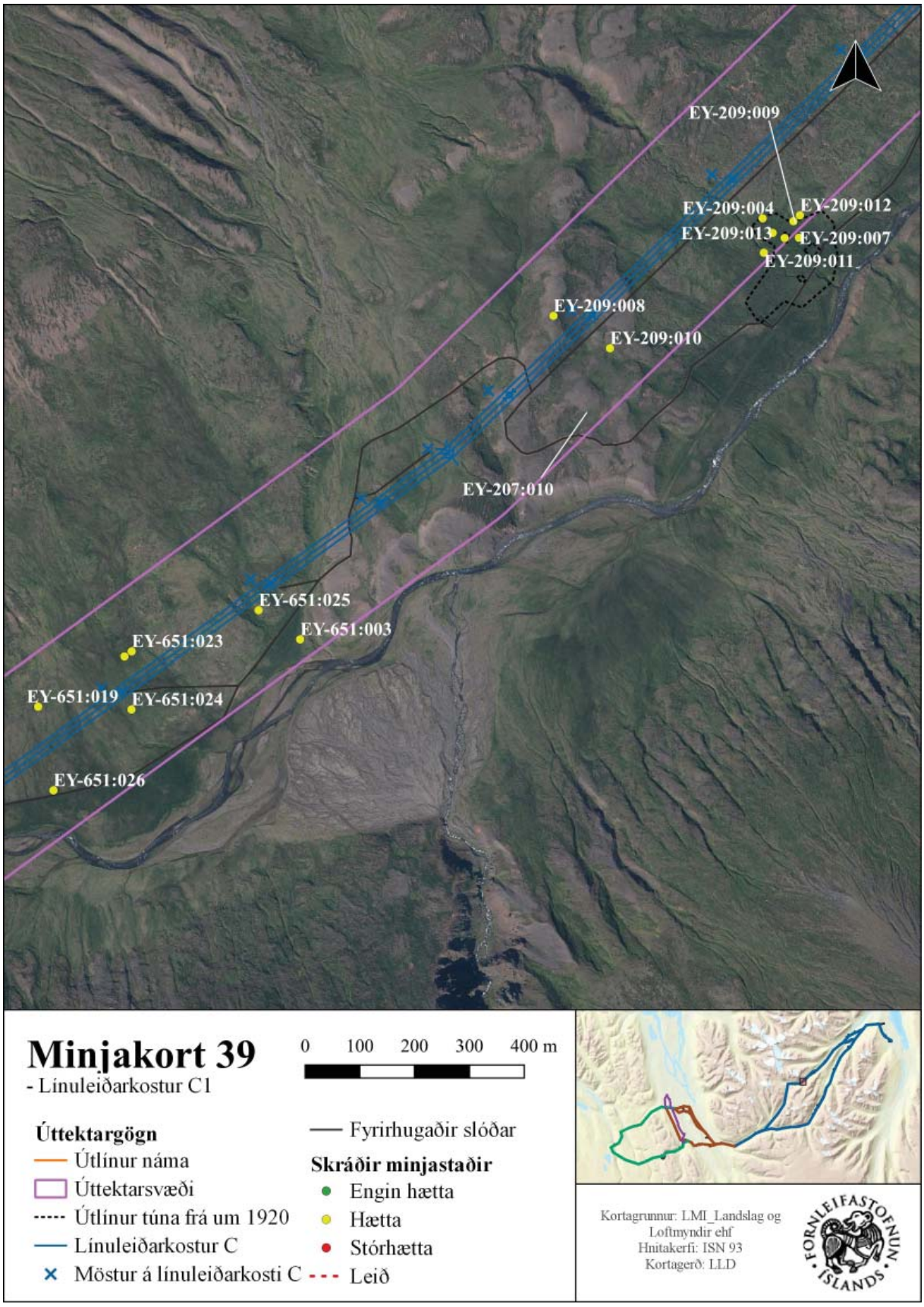
- Engin hætta
- Hætta
- Stórhætta
- Leið

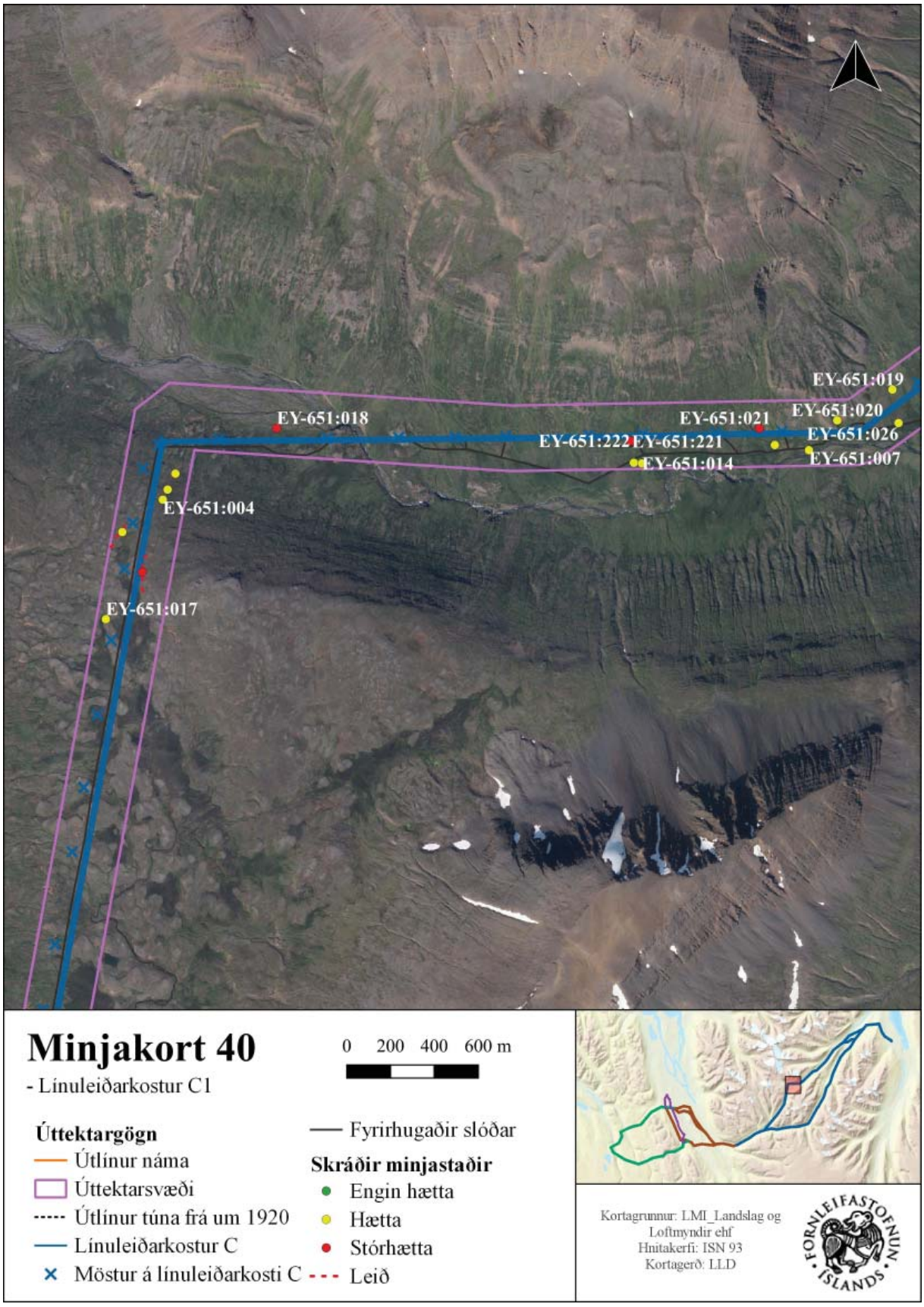

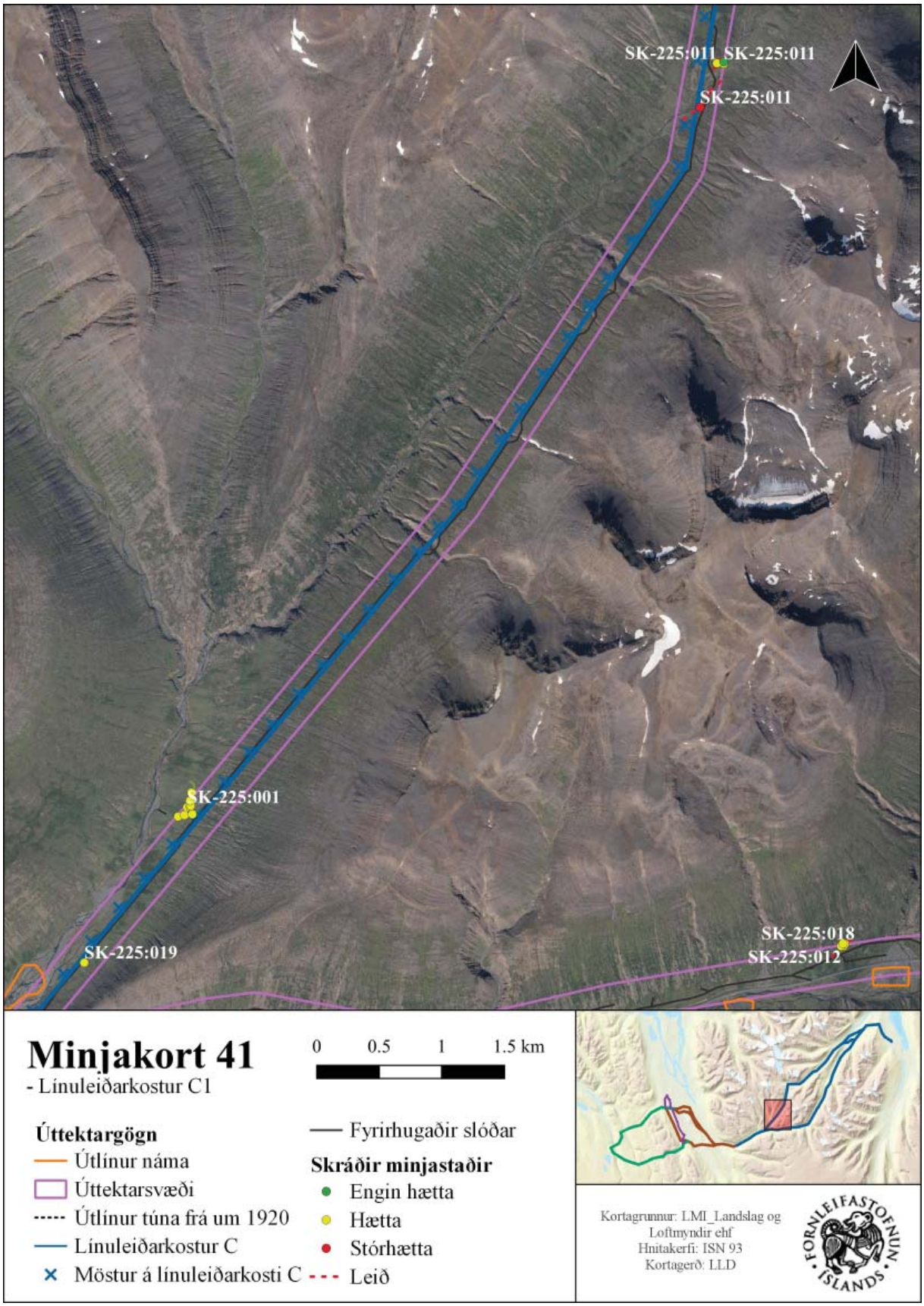
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD

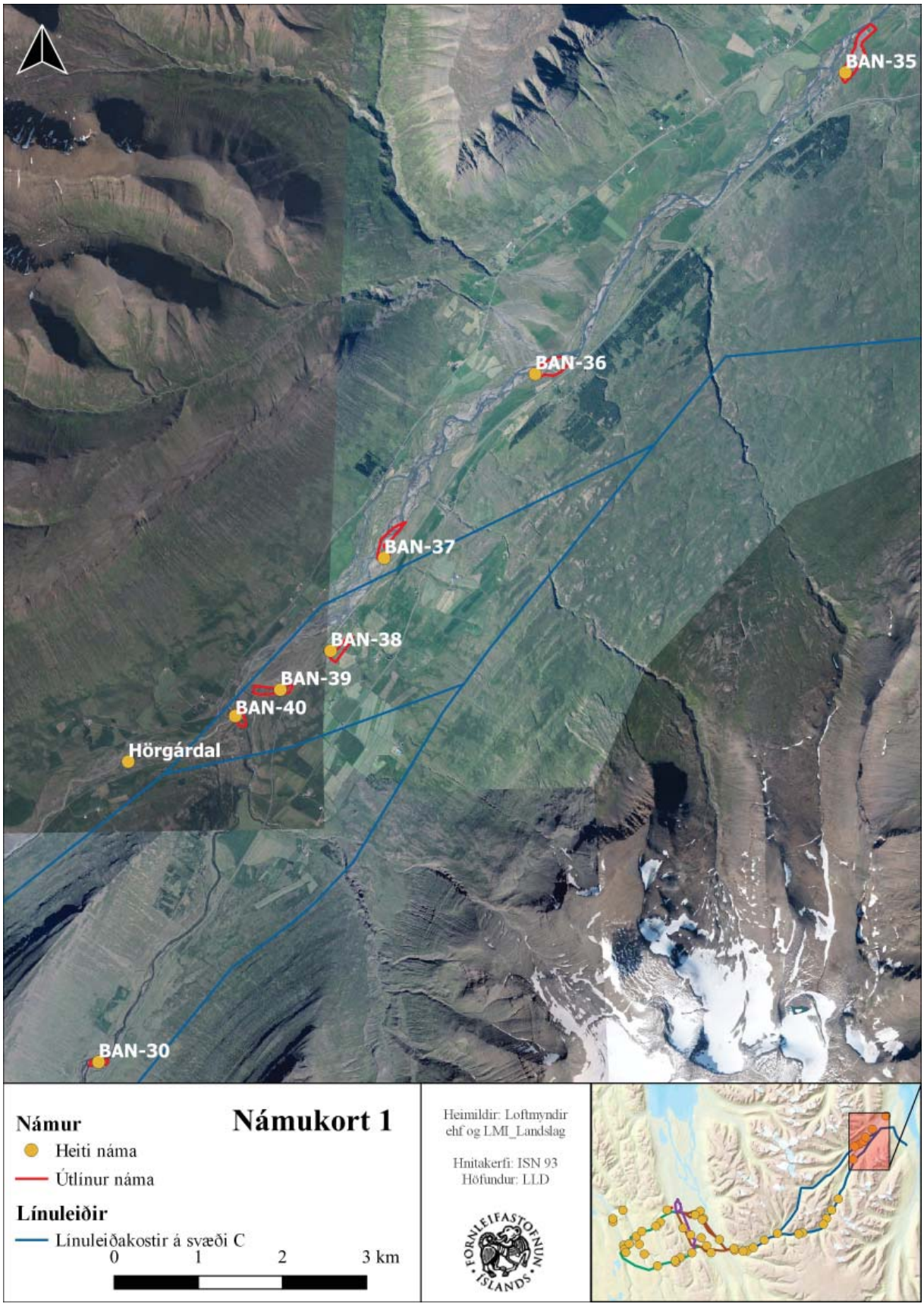
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

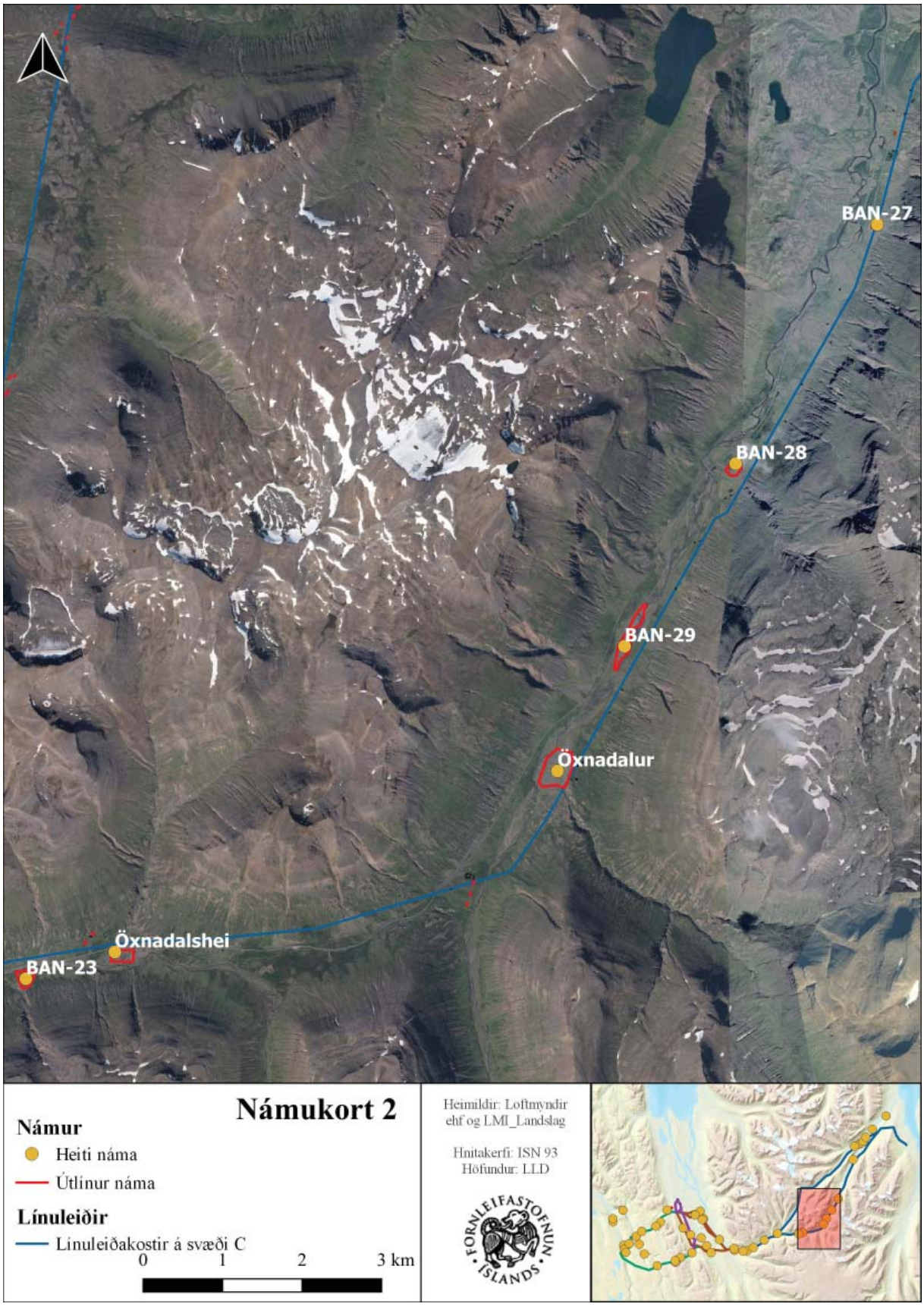

EY-207:012
EY-207:006
EY-207:005
EY-207:002
EY-207:007
EY-207:003
EY-207:001
EY-207:010
EY-208:013
EY-208:015
EY-208:012
EY-208:009
EY-208:002
EY-208:003
Minjakort 38
- Línuleiðarkostur C1
0 100 200 300 400 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur C
Möstur á línuleiðarkosti C
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

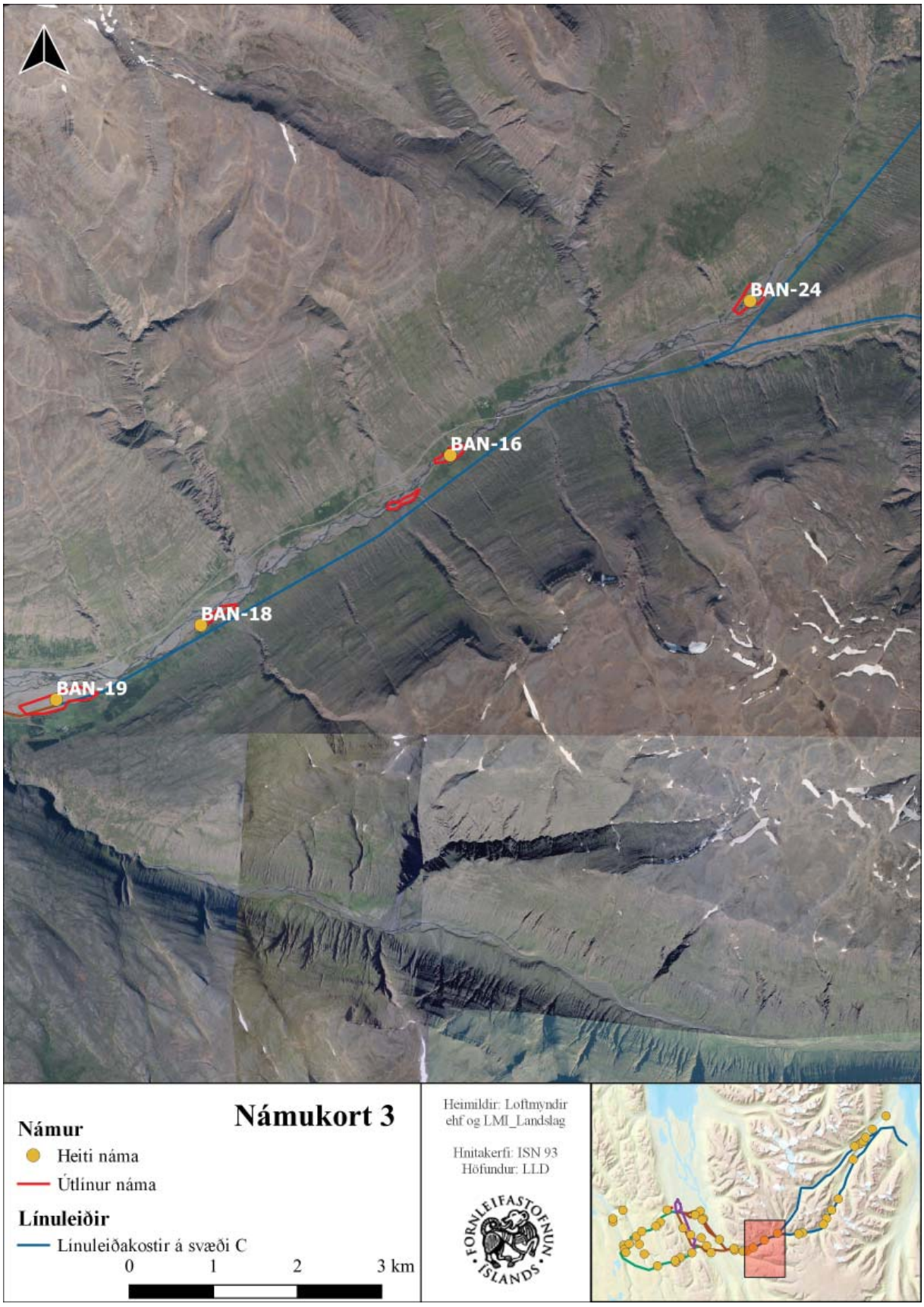

EY-209:009
EY-209:004
EY-209:012
EY-209:013
EY-209:007
EY-209:011
EY-209:008
EY-209:010
EY-207:010
EY-651:025
EY-651:003
EY-651:023
EY-651:019
EY-651:024
EY-651:026
Minjakort 39
- Línuleiðarkostur C1
0 100 200 300 400 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur C
Möstur á línuleiðarkosti C
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

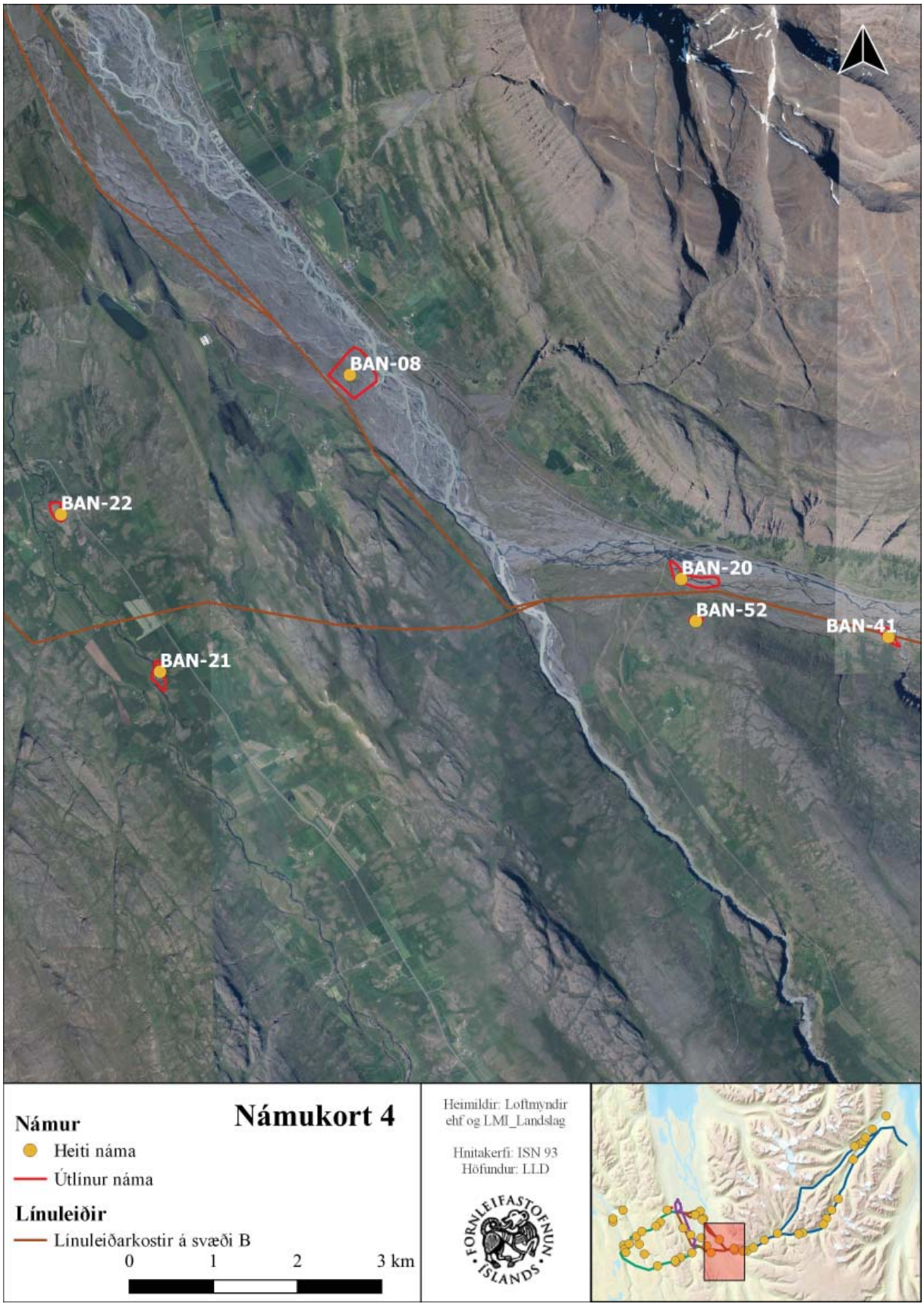

EY-651:019
EY-651:020
EY-651:026
EY-651:007
EY-651:018
EY-651:021
EY-651:222
EY-651:221
EY-651:014
EY-651:004
EY-651:017
Minjakort 40
- Línuleiðarkostur C1
0 200 400 600 m
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur C
Möstur á línuleiðarkosti C
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

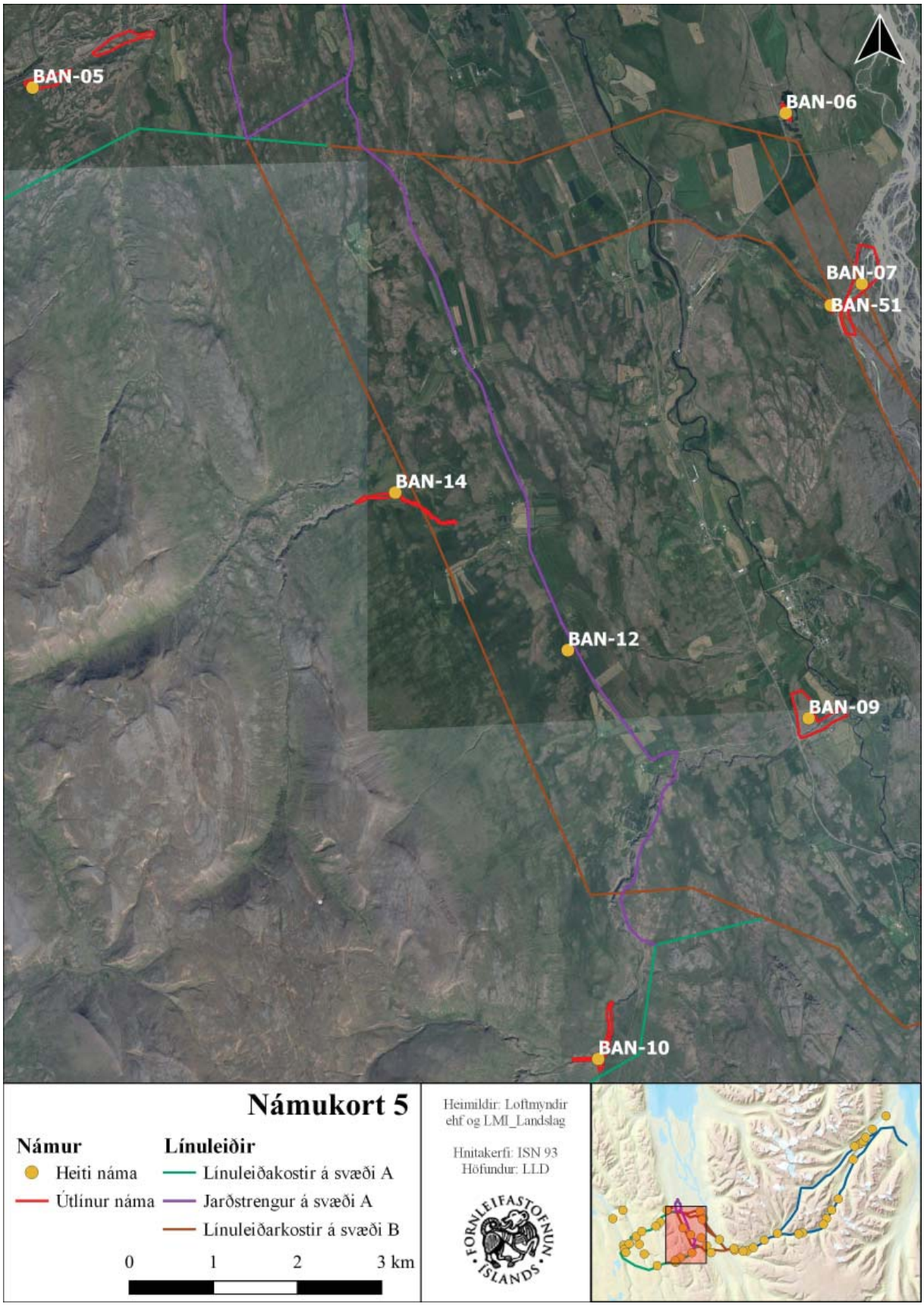

SK-225:011
SK-225:011
SK-225:011
SK-225:001
SK-225:019
SK-225:018
SK-225:012
Minjakort 41
- Línuleiðarkostur C1
0 0.5 1 1.5 km
Úttektargögn
Útlínur náma
Úttektarsvæði
Útlínur túna frá um 1920
Línuleiðarkostur C
Möstur á línuleiðarkosti C
Fyrirhugaðir slóðar
Skráðir minjastaðir
Engin hætta
Hætta
Stórhætta
Leið
Kortagrunnur: LMI_Landslag og Loftmyndir ehf
Hnitakerfi: ISN 93
Kortagerð: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

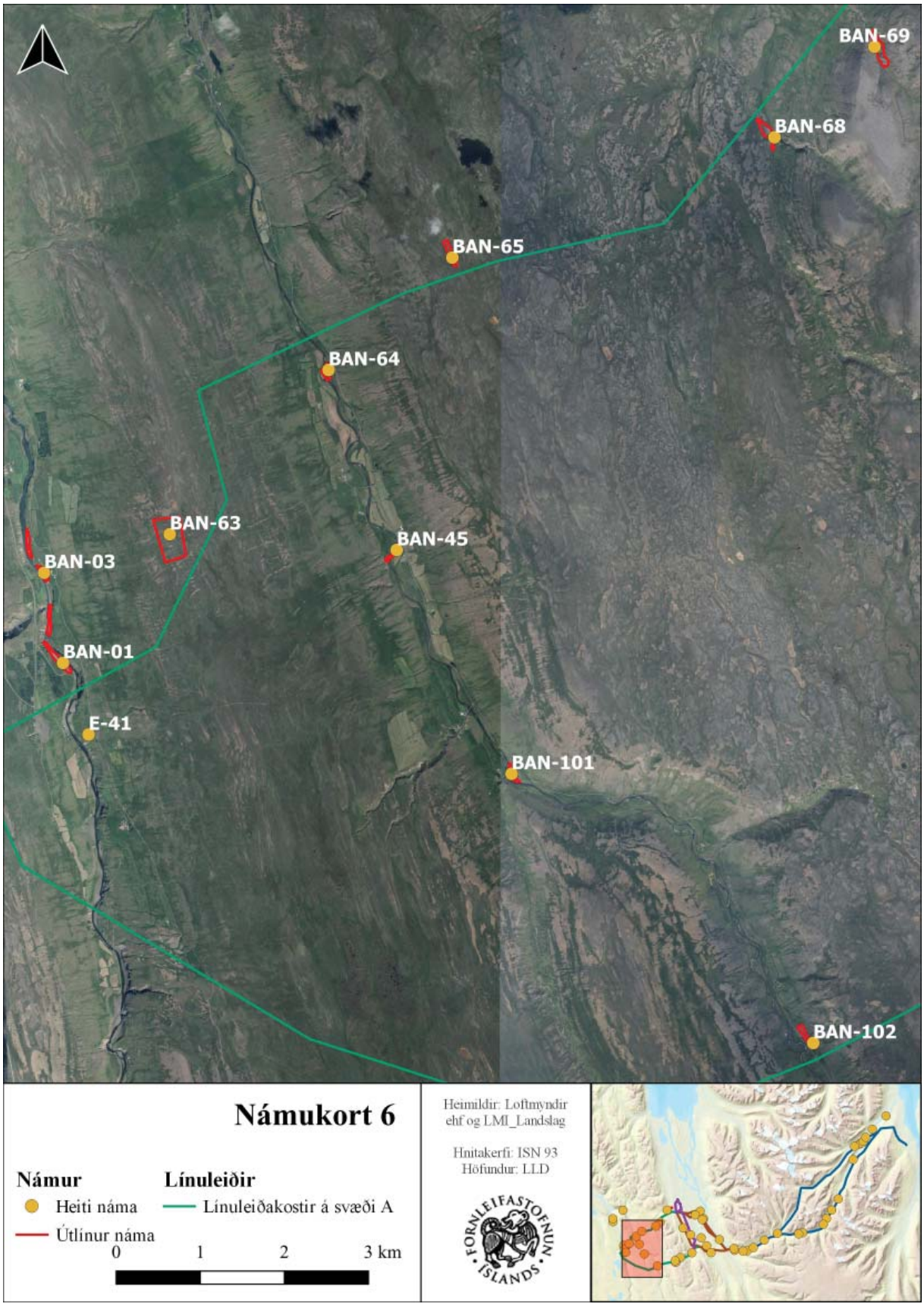

BAN-35
BAN-36
BAN-37
BAN-38
BAN-39
BAN-40
Hörgárdal
BAN-30
Námur
Heiti náma
Útlínur náma
Línuleiðir
Línuleiðakostir á svæði C
0
1
2
3 km
Námukort 1
Heimildir: Loftmyndir ehf og LMI_Landslag
Hnitakerfi: ISN 93
Höfundur: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

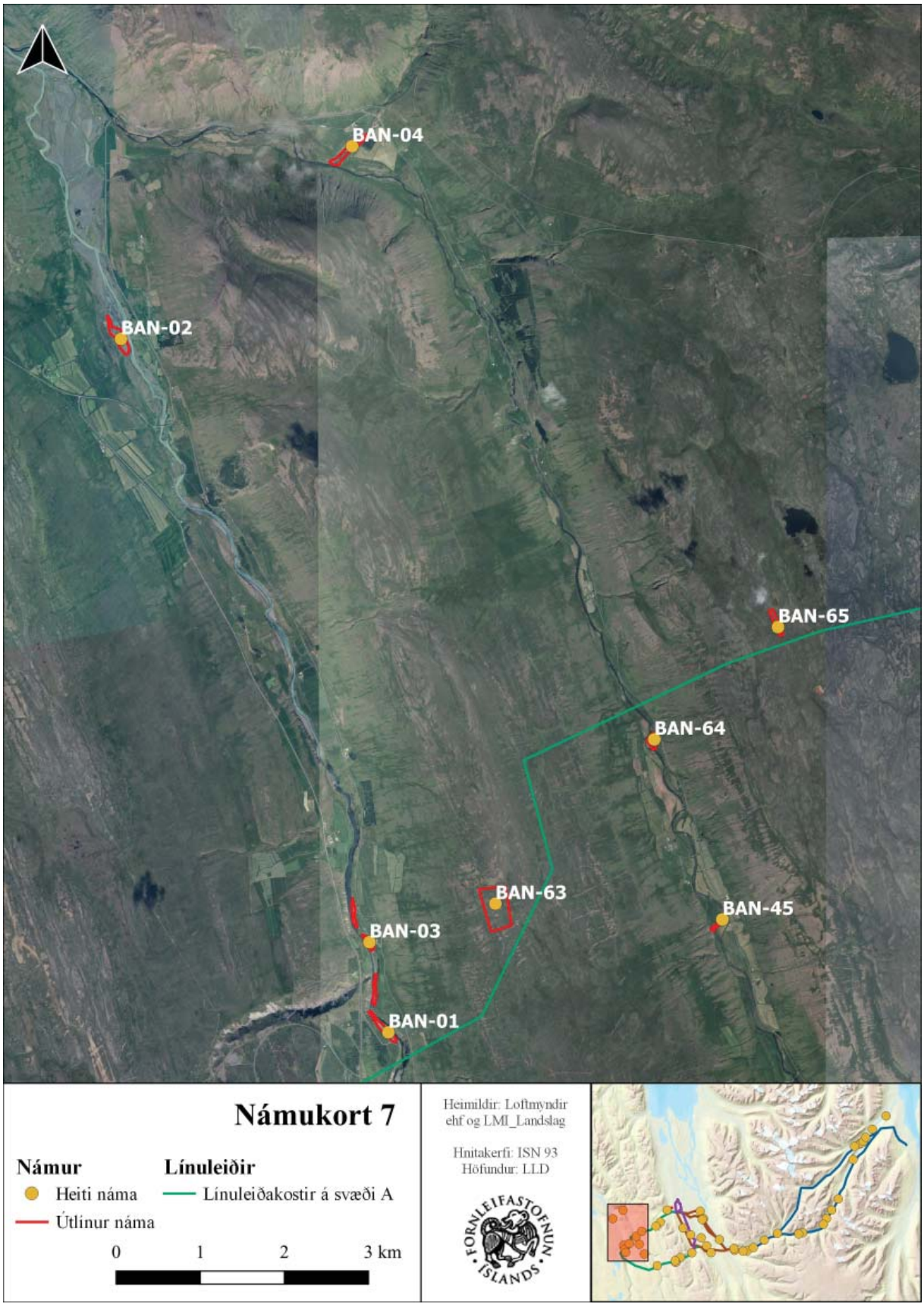

BAN-27
BAN-28
BAN-29
Öxnadalur
Öxnadalshei
BAN-23
Námukort 2
Námur
Heiti náma
Útlínur náma
Línuleiðir
Línuleiðakostir á svæði C
0
1
2
3 km
Heimildir: Loftmyndir ehf og LMI_Landslag
Hnitakerfi: ISN 93
Höfundur: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

BAN-24
BAN-16
BAN-18
BAN-19
Námukort 3
Námur
Heiti náma
Útlínur náma
Línuleiðir
Línuleiðakostir á svæði C
0
1
2
3 km
Heimildir: Loftmyndir ehf og LMI_Landslag
Hnitakerfi: ISN 93
Höfundur: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

BAN-08
BAN-22
BAN-20
BAN-52
BAN-41
BAN-21
Námukort 4
Námur
Heiti náma
Útlínur náma
Línuleiðir
Línuleiðarkostir á svæði B
0
1
2
3 km
Heimildir: Loftmyndir ehf og LMI_Landslag
Hnitakerfi: ISN 93
Höfundur: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

BAN-05
BAN-06
BAN-07
BAN-51
BAN-14
BAN-12
BAN-09
BAN-10
Námukort 5
Námur
Heiti náma
Útlínur náma
Línuleiðir
Línuleiðakostir á svæði A
Jarðstrengur á svæði A
Línuleiðarkostir á svæði B
0
1
2
3 km
Heimildir: Loftmyndir ehf og LMI_Landslag
Hnitakerfi: ISN 93
Höfundur: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

BAN-69
BAN-68
BAN-65
BAN-64
BAN-63
BAN-45
BAN-03
BAN-01
E-41
BAN-101
BAN-102
Námukort 6
Heimildir: Loftmyndir ehf og LMI_Landslag
Hnitakerfi: ISN 93
Höfundur: LLD
Námur
Heiti náma
Útlínur náma
Línuleiðir
Línuleiðakostir á svæði A
0
1
2
3 km
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

BAN-04
BAN-02
BAN-65
BAN-64
BAN-63
BAN-45
BAN-03
BAN-01
Námukort 7
Námur
Heiti náma
Útlínur náma
Línuleiðir
Línuleiðakostir á svæði A
0
1
2
3 km
Heimildir: Loftmyndir ehf og LMI_Landslag
Hnitakerfi: ISN 93
Höfundur: LLD
FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS

Viðauki III: Hliðrun á línukosti C2 í Eyjafirði

Sumarið 2020 vann Fornleifastofnun úttekt á áhrifasvæði Blöndulínu 3 í Eyjafirði, Skagafirði og Húnavatnssýslu. Gerð var skýrsla þar sem niðurstöður úttektarinnar voru kynntar og kom hún út árið 2021. Frá því að skýrslan kom út hafa komið fram breytingartillögur á legu línunnar í Eyjafirði. Á vormánuðum 2022 fór Landsnet þess á leit við Fornleifastofnun Íslands að hluti línukosts C2: Öxnadalur yrði tekinn út aftur með tilliti til breyttrar legu og umfjöllun um línukostinn innan þess svæðis uppfærð. Tvívegis var farið á vettvang sumarið og haustið 2022 og ný svæði skoðuð með tilliti til fornleifa. Áhrifasvæðið sem tekið var út að þessu sinni var samtals um 14 km langt og 150 m breitt, þar sem tekið var út 50 m breitt svæði fyrir ofan miðlínu og 100 m breitt svæði fyrir neðan hana. Úttektarsvæðið náði frá Garðshorni í Hörgársveit og yfir í land Hrappsstaða/Rafnsstaða ofan Akureyrar. Öll umfjöllun í viðaukanum miðast við þetta svæði.

Samtals voru skráðar 15 fornleifar á jafnmörgum minjastöðum innan þess og dreifast þær nokkuð jafnt um svæðið. Auk þess að taka út þetta nýja úttektarsvæði var farið að bænum Hólum í Hörgársveit og eldra umhverfismat sem gert hafði verið innan jarðarinnar endurskoðað.

Hér á eftir verða niðurstöður viðbótarskráningarinnar teknar saman og eru þær settar fram sem viðauki við eldri skýrslu frá 2021. Ítarlegri upplýsingar um fyrri skráningu er að finna í köflum skýrslunnar hér að framan sem var ekki breytt, að frátöldum inngangi sem tók smávægilegum breytingum við endurskoðunina 2022.

Fornleifaskrá:

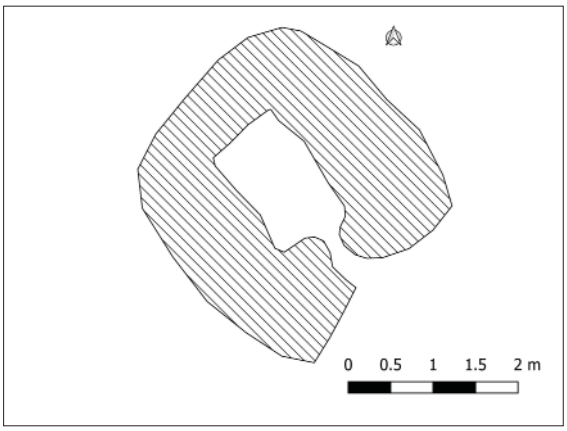
EY-257 Krossastaðir

20 hdr. 1712. Bændaeign.
28.10.1645 selur Jón Þorvaldsson Benedikt Pálssyni Laugaland með tveimur heimalöndum þeirrar jarðar Krossastöðum og Grjótgarði, fyrir 60 hdr - Jarðabréf, 222.
22.6.[1703] "Jörðin Laugaland í Hörgárdal og Möðruvallakirkjusókn með sínum heimajörðum, Krossastöðum, Grjótgarði og Heiðarhúsum, talin lxc að dýrleika, er eign minna barna og þeirra móðurarfur, sem hún hafði erft eftir sinn sáluga föður, Benedikt Pálsson. … 2. Af Krossastöðum er landskuld 1c, en kúgildi tvö. Skileyrir ei ákveðinn, heldur með sama móti í ýmsu goldið eftir því sem til verður. … Jón Thorðarson." JÁM XIII, 368.
1712: "Þessi jörð er sagt að sje heimaland Laugalands, og er það til líkinda, að landinu er óskift fyrir utan tún og útslægjur, og er þessi bær haldinn fyrir lögbýlisjörð í hreppnum og meinast fornbýli, so sem sýnilegt er af fornum görðum." JÁM X, 172. 1841: landskuld 120 álnir í peningum, SSE, 128-29. Jörðin fór í eyði 1990.
1917: 5,9 + 1,5 teigar. 4/5 slétt. Garður 200 ferstikur. 1841: tún 12 dagsláttur, gefur af 3 kýrfóður, 8 ásauðarkúgildi í málnytu, tún þýft að hálfu, engi þýft og þurrt, nautgæft úthey ekkert - SSE, 128-29.

EY-257:016 tóft smalakofi A 532650 N 579167
Um 60 m sunnan (og örlítið ofar) en hæsti punktur Skálakletts stendur vandlega hlaðinn smalakofi. Hann er rétt norðan við Krossastaðaá, um 8 m austan við brún Krossastaðaárgils og 2,7 km SSA við Krossastaði 001.
Byrgið er á klettabrún, á berggrunni með þunna gróðurhulu af grasi, störum, ljónslappa og lyngi.

Smalakofi EY-257:016, horft til norðvesturs.

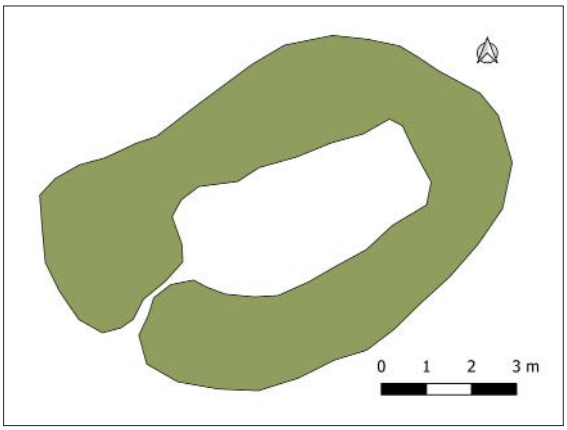
Uppmæling af smalakofa EY-257:016.

Smalabyrgið er vel hlaðið úr fínum grjóthellum en veggir þess eru teknir að síga nokkuð út til hliðanna. Byrgið er um 3,2 x 3,2 m á stærð og snýr NV-SA. Veggir eru 0,7-1 m á breidd, um 0,5 m á hæð og má sjá 6-7 umför þar sem það stendur hæst í norðvesturenda. Gengið var inn að suðaustan um 0,3-0,5 m breiðan inngang.
Hættumat: engin hætta

EY-257:019 tóft heystæði A 533095 N 579474
Einföld tóft er um 2,6 km SSA við Krossastaði 001, um 450 m beint suður af seli 008 og um 530 m ANA við smalabyrgi 016. Sé horft til lögunar og staðsetningar á tóftinni er líklega um heystæði að ræða.

Tóft EY-257:019, horft til norðurs.

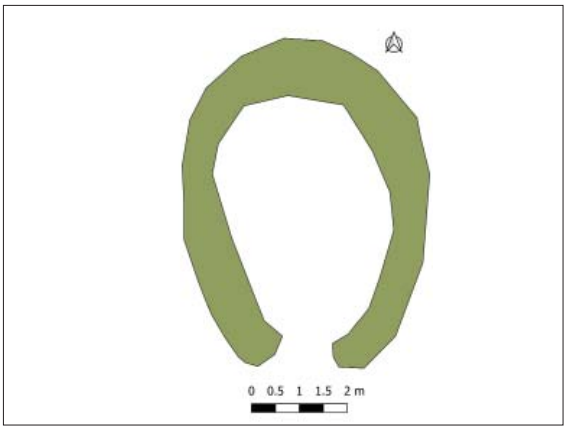
Uppmæling af tóft EY-257:019.

Tóftin er á lágri hæð í nokkuð flatlendu og oft deigu mólendi, um 35 m norðaustan við lítið grasigróið lækjardrag sem hlykkjast niður í átt að láglendi til NNV.
Tóftin er um 10 x 7 m stór og snýr NA-SV. Hugsanlegt er að gengið hafi verið inn að suðvestan. Veggir eru útflattir og líklega úr torfi, 0,2-0,5 m á hæð og 2-3 m á breidd. Innanmál er um 6x3 m. Tóftin er vel gróin grasi og lyngi.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-264 Ytri-Bægisá

Staður. Bægisá hin syðri var landnámsjörð (ÍF I, 259) en Bægisá ytri kemur fyrst við sögur á 11. öld: “Kona heitir Guðrún ok er frændkona bóndans at Bægisá ok er þar matselja fyrir búi. Hennar vilda ek [Þorsteinn verkstjóri] at þú [Guðmundr ríki] bæðir mér til handa. [Guðmundur tekur bónda á Bægisá tali og var þetta að samkomulagi] Síðan var kveðit á um brúðlaupsstefnu, ok skal vera at Bægisá ... En er menn váru at boðinu, þá hvíldu hvorir sér, konur ok karlar. Ok um morgininn, er menn risu upp ok fóru til kirkju, er at messum kom ...” Ljósvetninga saga, ÍF X, 16-19. 1199: Fálki Dálksson drepinn á Bakka í Öxnadal jarðaður á Bægisá (hafði verið heimamaður Þorgríms alikarls á Möðruvöllum). Guðmundarsaga dýra; Sturl, 168 (sbr. 156).
1307: “Sá atburðr hafði gjörz um várit fyrirfaranda at Solveig Loftsdóttir, kona Þorvalds Geirssonar er þá bjó í Lönguhlíð í Hörgárdal, fór til tíða til Bægisár á skírdagskveld ... [hún drukknaði í Hörgá, og var líkið flutt til Munkaþverár] átti hon þó leg at Bægisá. Bjó þar þá sá prestr sem Hildibrandr hét Grímsson. ... til Bægisár lagði [Þorvaldur] ekki meira en tólf alnir í legkaup.» Lárentíus saga, ÍF XVII, 277-79, 282.
Elsti máldagi Bægisárkirkju er frá 1399 “er Bergþor prestur Jonsson tok med. Enn sijra asgrimur gudbiartzson liet laust.” Kirkjan átti þá m.a. “vij. kyr. xix ær og. xx. saudir veturgamler. fiogur hundrud voruvird. ... Suo morg kugilldi hafa gefuist til sijdann er Bergdor prestur tok med. en syra asgrijmur liet laust. ad þad eru. xj. kugilldi. hundrad j slatrum og mælehlass taudu. ... Jtem reyknadist j portionem Ecclesiæ. ad auk þess sem syra Bergþor hafdi adgiort stadnum. x. aurar voru.” - DI III 518-19.
1429: var “[1] prestr ok diakn.” við Bægisárkirkju - DI IV, 381.
1461 á kirkjan “allt heimaland.” og “Þetta j fridum penningum. xij. kyr. iij. asaudar kugillde. v. hundrut j gelldfie. ij. hundrut j koplum. eitt bord aa hapallen. Þar er prestzskylld. tekur heima iiij merkur. en vttan gardz half seunda mork. heytollr oc liostollr af ix. bæivm. Tiund kirkiuhluti a þui are. x. aurar. Reiknadiz j porcio um. x. ar er sira jon hiellt stadin. v. c. til reikningsskapar. en. v. aurar hia sira magnuse assgrimssyne vm eitt ar. enn. v. aurar fiell nidr j subsidium palli firir erkibiskupen. ... afret j auxnadal. fra folaldareit oc at griotgordvm. tueggia hrossa beit j tunguland a vetturen. Tok sira olafur þorgeirsson med bægissaa þa sira magnus asgrimsson slepti. x. kyr. ij. asuadar kugillde. iij. gelldfiar hundrut. oc viij. hundrut j ofridvm peningvm. jtem ein ku j mortalia medan sira jon snorrason hiellt. oc. ij. kyr medan sira magnus asgrimsson bio.
1478: Tiund a þvi are. ix. aurar. Reiknadist j porcionem ecclesie vpp aa xiij. aar. medan sira olafur þorgeirsson bio. vij. hundrut. afreiknad j subsidium pallij. xi. alner vadmals.
1489: Reiknaditz j porcio um .xi. ar. v. hundrud medan sira olafur bio. auk fyrra reikningtz.
1494: Reiknadizst i porcio vppa v. ar halft þridia hundrat. luckti sira olafur þorgeirsson kirkiune a bægisa iordina fagranes er liggur i backaþingum til æfinligrar eignar firir. xxc.” - DI V, 294-95.
1712 er Fagranes í Öxnadal kirkjujörð “Afrjettar eður beititeig á staðurinn norðaan til á Öxnadalsheiði niður frá Grjóthryggjum, sem kallast almennilega folaldareitur, og brúkar staðurinn þar nokkuð litla hestabeit í því nafni á sumardag. Grasatekja er nokkuð lítil í sama landsplássi, sem ýmsir brúka í leyfisleysi. Skógarpart á staðurinn fyrir vestan Öxnadalsá í Staðartúngu landi (ekkki undirrjettast hjer um takmörk þessa skógarparts). Sá skógur er mjög eyddur og óbrúkanlegur til kolagjörðar, en nýtanlegur til eldiviðar.” JÁM X, 164. Ytri Bægisá ll skipt úr landinu árið 1938.
1917: 7,5 teigar. 4/5 slétt.

EY-264:022 tóft heystæði A 528389 N 574848

Uppmæling af tóft EY-264:022

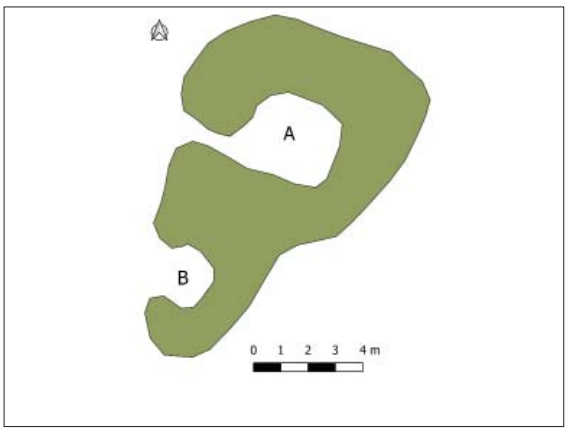
Tóft EY-264:022, horft til vesturs.

Tóft er um 790 m austan við bæ 001 og 260 m ASA við mógrafir 021. Tóftin er um 65 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2022. Sé tekið mið af staðsetningu og lögun er þetta líklega heystæði.
Tóftin er á litlum grasbletti sem afmarkast af hálfgrónum hryggjum, eða ásum, til allra átta nema til ASA. Deiglent er á þessu svæði.
Tóftin er einföld, 6,5 x 5 m að stærð og snýr norður-suður. Hún er torfhlaðin og eru veggir mjög signir, aðeins 0,3-0,4 m á hæð og 0,5-1 m á breidd. Op er á tóftinni á miðri suðurhlið hennar en það gæti þó einnig aðeins verið rof.
Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-265 Garðshorn

20 hdr. 1712. Hólastólsjörð.
25.12.1550 er Garðshorn meðal Hólastólsjarða með 1 kúgildi - DI XI, 867.
4.5.1551 er gefinn vitnisburður um að Einar Hafliðason hafi selt Jóni Arasyni undir Hóladómkirkju "iordina Gardshorn i Horgardal i Bæissaar kirkiusokn. fyrir xc. iord sem Einare likade. Enn fyrir halfa þessa iord Gardzhorn lofade biskup Jon lata kenna syne hans Stulla Einarssyne til prestz. Enn medan iord þesse være ecki greidd. lofade biskupenn Einare. x. aurum a hvoriu are. hafa þetta verid vel. xx. ar sidan þessi giorningur fram for. og hefer Einar optlega hier um talad þessa iord hia biskup Jone ætte hann og ekki fenget." - DI XII, 260.
10.3.1553 staðfestir Kristján III veitingu Garðshorns með 1 hdr landskuld og 5 leigukúgildum til uppihalds skólameistara á Hólum - DI XII, 527.
1569: "Med Gardzhorni landsk. .i. .c. med tijundum kug. .v." meðal skólajarða í Hólastólsreikningi - DI XV, 227.
9.12.1569 gerði Björn Gíslason Sigurði Jónssyni reikningskap "at med skolameistara rentu iordum og einne lokatz iordu sem Gardzhorn heiter væri eigi meir en xl oc v kugilldi" DI XV, 335.
1570 eru 5 kúgildi með Garðshorni, Hólastólsjörð, DI XV, 459. 20 hdr. 1712. Hólastólsjörð.
25.12.1550 er Garðshorn meðal Hólastólsjarða með 1 kúgildi - DI XI, 867.
4.5.1551 er gefinn vitnisburður um að Einar Hafliðason hafi selt Jóni Arasyni undir Hóladómkirkju "iordina Gardshorn i Horgardal i Bæissaar kirkiusokn. fyrir xc. iord sem Einare likade. Enn fyrir halfa þessa iord Gardzhorn lofade biskup Jon lata kenna syne hans Stulla Einarssyne til prestz. Enn medan iord þesse være ecki greidd. lofade biskupenn Einare. x. aurum a hvoriu are. hafa þetta verid vel. xx. ar sidan þessi giorningur fram for. og hefer Einar optlega hier um talad þessa iord hia biskup Jone ætte hann og ekki fenget." - DI XII, 260.
10.3.1553 staðfestir Kristján III veitingu Garðshorns með 1 hdr landskuld og 5 leigukúgildum til uppihalds skólameistara á Hólum - DI XII, 527.
1569: "Med Gardzhorni landsk. .i. .c. med tijundum kug. .v." meðal skólajarða í Hólastólsreikningi - DI XV, 227.
9.12.1569 gerði Björn Gíslason Sigurði Jónssyni reikningskap "at med skolameistara rentu iordum og einne lokatz iordu sem Gardzhorn heiter væri eigi meir en xl oc v kugilldi" DI XV, 335.
1570 eru 5 kúgildi með Garðshorni, Hólastólsjörð, DI XV, 459.
2.8.1672 lofar Gísli Þorlákssson Hólabiskup sr. Böðvari Gíslasyni byggingarráðum yfir stólsins jörðu Garðshorni, þá hún verður að lögum aus með venjulegum skilmálum - Prestastefnudómar og Bréfabók Gísla Þorlákssonar, 326. 17.7.1676 hefur Gísli Þorlákssson gefið sr. Jóni Gunnlaugssyni byggingarráð yfir stólsins koti Garðshorni, landskuld 1 hdr, kúgildi 4 með skilmálum - Prestastefnudómar og bréfabók Gísla Þorlákssonar, 481.
Tvö Garðshorn í hreppnum. Ekki ljóst hvaða túnakort á við hvorn bæ.
1712: "Enginu spillir bæjarlækurinn sumstaðar með grjóts og sands áburði, þar með er það mjög votsókt, so að heyskapurinn verður þar fyrir stundum svipull, líka jetur vatnið allvíða úr rótina. Úthagarnir eru nokkurneginn sæmilega grösugir, en mjög litlir um sig." JÁM X, 165.
1990: Gömlu heimatúnin eru ræktuð á grýttu mólendi, en síðan hafa mýrarnar neðan bæjarins verið ræktaðar til túns og meirihluti túnanna í Garðshorni framræst mýrlendi.

EY-265:013 tóft stekkur A 529125 N 575337
Tóft er um 730 m ASA við bæ 001 og 700 m NNA við vörðu 014. Tóftin er um 120 m vestan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2022. Tóftin er rétt utan við úttektarsvæðið en helgunarsvæði hennar (15 m) nær innan þess og því var hún tekin með í þessa fornleifaskrá.
Tóftin er rétt sunnan við lækjargil og austan hennar er vírgirðing. Svæðið er mjög gróið og smáþýft.
Tóftin er 13 x 7 m að stærð og snýr NNA-SSV. Hún er hlaðin úr torfi og grjóti og sjást allt að 3 umför af stæðilegu grjóti í hleðslum sem eru 0,6 m á hæð, hæstar til norðurs og austurs en veggir eru nokkru lægri til suðurs, 0,3 m háir. Hólf A er NNA í tóftinni. Það er 3,5 x 3 m að innanmáli, snýr eins og tóftin og er með op í suðvesturhorni. Hólf B er SSV. Það er 2 x 1,5 m að innanmáli, snýr eins og tóftin og ekki er hlaðinn veggur á vesturhlið hólfsins. Þetta er líklega stekkur miðað við lögun og fjarlægð frá bæ 001.

Uppmæling af tóft EY-265:013.

Stekkur EY-265:013, horft til vesturs.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

EY-265:014 varða landamerki A 528586 N 574866

Varða er nokkru norðvestan við Stórastein, um 760 m SSA við bæ 001 og 275 m SSV við rétt 012. Varðan er á merkjum jarðanna Garðshorns og Ytri-Bægisáar (EY-264) og er því líklega gömul landamerkjavarða. Varðan er um 20 m sunnan við miðlínu úttektarsvæðis Blöndulínu 2022. Varðan er á hálfgróinni klöpp, rétt norðan við vírgirðingu. Varðan er 0,5 x 0,5 m að stærð og er hlaðin úr 6-7 flötum grágrýtissteinum. Hún er 0,4 m á hæð og hallar smávægilega til austurs. Nokkuð grjót er umhverfis vörðuna sem án efa hefur hrunið úr henni.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Varða EY-265:014, horft til suðurs.

EY-277 Syðri-Brennuhóll

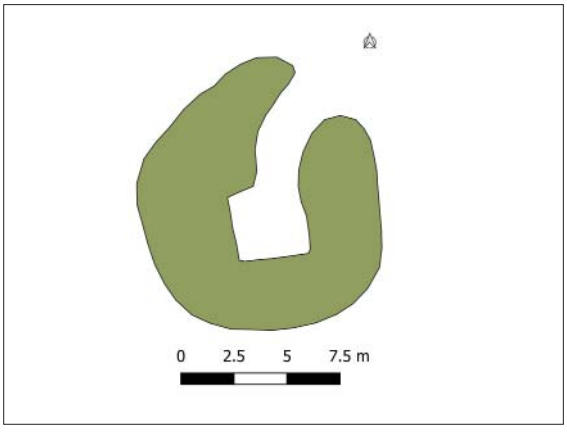
20 hdr. 1712, 1802 (öll jörðin). Skipt í Ytri- og Syðri – Brennihóll, 10 hdr. hvor, 1847. Bændaeign. Sjá Ytri-Brennihól.
1712: Túnið er fordjarfað af lángvarandi órækt. Úthagarnir eru nægir." JÁM X, 188.
1917: 1,8 teigar. 1/2 slétt. Garður 225 ferstikur. 1990: Tún neðan bæjarins eru framræst mýrlendi.

EY-277:013 tóft óþekkt A 535667 N 579841

Einföld tóft er á efsta hjalla fast austur undir Rauðuflögum í Moldhaugahálsi um 1,7 km VSV og ofan við Syðri-Brennihól 001.

Tóft EY-277:013, horft til VSV.

Uppmæling af tóft EY-277:013.

Tóftin er á 50 m breiðum grasigrónum bala um 40 m ofan og vestan við raflínu.
Tóftin er um 13x11 m að stærð og snýr norður-suður. Innanmál hennar er um 3.5x3.5 m og op í norðausturenda. Veggir eru útflattir og vel grasigrónir, 0,2-0,5 m á hæð og 3,5-4 m á breidd. Þeir eru líklega úr torfi og grjóti þó lítið sjáist til grjóts. Hlutverk er óþekkt en hugsanlega gæti verið um heystæði eða rétt að ræða.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

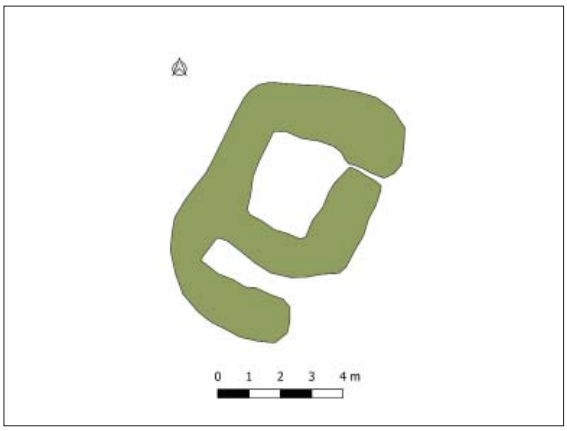
EY-279 Steinkot

Hjáleiga frá Samtúni. Skv. Johnsen voru jarðir 278-282 í einu lagi 1760 og undir einu nafni, Samtýni taldar 40 hdr, og er Steinkot metið 5 hdr. af því 1847. Hét Ysta-Samtún fyrst eftir að jörðinni var skipt BE 1990, 606.
1917: 1,6 teigar. 3/4 slétt. Garður 182 ferstikur.
1990: Túnin eru að mestu framræst mýrlendi.

EY-279:004 tóft stekkur A 535951 N 579444
Tvískiptur stekkur er um 1,7 km VSV við bæ 001, um 420 m norðaustan undir Sjónarhóli og 25 m ofan og vestan við raflínu. Tóftin er um 40 m austan við miðlínu Blöndulínu 3.
Tóftin stendur fast austan undir 2-3 m háu, grasigrónu og þýfðu holti um 150 m neðan og austan við efsta hjalla í fjallshíðinni.
Tóftin er vel greinileg, um 8,5 m á lengd, 5,5 m á breidd og liggur NA-SV. Tóftin er hlaðin úr torfi og grjóti og eru veggir hennar 0,5-1 m á hæð og 1,5-2 m á breidd.

Tóft EY-279:004, horft til suðvesturs.

Uppmæling af stekk EY-279:004.

Veggirnir eru vel grasigrónir og því sést lítið í hleðslur. Réttin er neðar og norðar, um 3,5x2,5 m að innanmáli og liggur NA-SV. Króin er í suðurenda, 3x1 m að innanmáli og liggur NV-SA. Hún er opin til suðausturs en óljóst er hvar gengið hefur verið inn í tóftina. Líklega hefur það verið í norðurenda eða norðausturhorni hennar.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-282 Syðsta-Samtún

Hluti af Samtúni. Skv. Johnsen voru jarðir 278-282 í einu lagi 1760 og undir einu nafni, Samtúni taldar 40 hdr, og er Syðsta-Samtún metið 5 hdr. af því 1847.
21.3.1785 kaupir Dómhildur Eiríksdóttir Syðsta-Samtún 10 hdr, af Símon Bech fyrir Kristnes í Eyjafirði - AÍ XVI, 256. 11.1.1797 afsalar Dómhildur Eiríksdóttir Syðsta Samtúni til ekkjunnar Guðrúnar Gísladóttur fyrir 66 rd. cour. AÍ XVII, 464. Land sem áður tilheyrði Syðsta-Samtúni austan Norðurlandsvegar er nú eign Glæsibæjarhrepps.
1917: 2,6 teigar. 1/2 slétt. Garður 145 ferstikur. 1990: Túnin að mestu á framræstu mýrlendi.

EY-282:006 *Félagshóll* heimild um smalakofa A 536085 N 578955
"Ofan við Klapparhall er mýrarfláki, nafnlaus, en því næst Samtúnshólar, í daglegu tali aðeins Hólarnir. Ná þeir allt til fjallsbrúnar. Yzti og neðsti hólinn heitir Félagshóll. Þar söfnuðust saman smalar frá mörgum bæjum og höfðu í félagi smalabyrgi, því þaðan sást vel yfir stórt svæði." Hólarnir upp af Samtúnum eru mjög greinilegir og á nyrsta og neðsta hólnum eru ógreinilegar þústir. Hóllinn er um 1 km vestur af bæ 001. Engar fornleifar fundust

á svæðinu við skráningu Blöndulínu 3 árið 2022.
Gróinn hóll, nokkuð grjót uppi á honum miðjum.
Hættumat: engin hætta
Heimildir: Ö-Samtún, 170

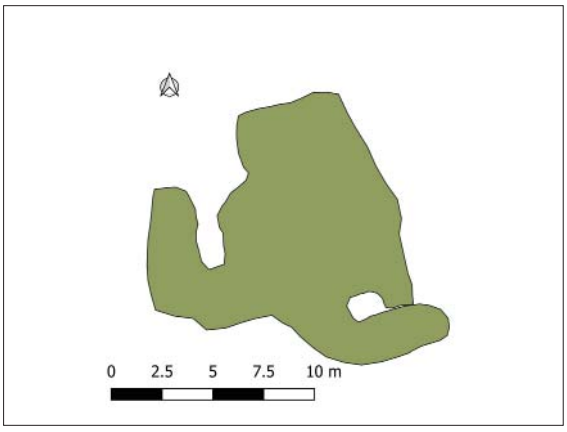
EY-287 Ásláksstaðir

30 hdr 1712. Hólastólsjörð.
24.5.1486 er dæmt að Eiríkur Loptsson hafi átt Á. og að Sveinn Sumarliðason sé réttur erfingi hans. - DI VI, 569-72. 1520 eru Áslákssstaðir taldir meðal þeirra jarða sem Gottskálk bp hafði komið undir Hólastól: 'Aslacksstader .xlc. vj kugilldi. Landskylld. c. þa wti eru iij ær.' DI VIII, 728.
1525 eru Áslákssstaðir meðal Hólastólsjarða – DI IX, 301.
1569: 'Med Aslakstodum landsk .c. oc .xl. alner med tiundum kug. .v.' Reikningur Hólastaðar, DI XV, 227.
1570: 'Med Aslakstodum .v. kug.' Kúgildi Hólastóls, DI XV, 458.
Munnmæli 1712 að jörðin hafi átt skipastöðu í landi Syðra-Krossaness á móti afgirtum engjaparti í eigin landi. JÁM X, 192. "Landið nær frá fjallshlíðinni niður að Lóninu og liggur Bitrugerði norðan að því en land eyðibýlsins Hrappsstaða að sunnan. Þarna eru hreppamörkin milli Glæsibæjarhrepps og Akureyrarbæjar." BE 1990 II, 622.
1712: Túninu spillir nokkuð í einum stað bæjarlækurinn með leirs og sands áburði. úthagarnir eru mjög litlir en þó grösugir. Hætt er kvikfje fyrir fornum torfgörðum og holugryfjulækjum." JÁM X, 192. 1917: 7,6 teigar. 3/4 slétt.

EY-287:009 tóft beitarhús A 536994 N 577028
Stór tóft er sunnan Bæjarlækjargils um 720 m VSV og ofan við Áslákssstaði 001. Tóftin er innan skógræktarsvæðis og óljós af þeim sökum. Tóftin er 30 m suðvestan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3. Tóftin er í stórum lundi barrtrjáa og hafa tré verið gróðursett á mörgum stöðum beint ofan í hana og bjagað lögun hennar.
Tóftin er um 15 m á lengd, um 13 m á breidd og liggur NNV-SSA. Tóftin er um 1-1,5 m á hæð, vel grasigróin og þýfð. Hún gæti hafa verið þrí- til fjórskipt en aðeins er hægt að greina tvö hugsanleg hólf nú. Annað þeirra er í norðvesturhorni og hitt í í suðausturhorni. Hólfið til norðvesturs er opið til norðurs, er um 4x2 m að innanmáli og liggur N-S. Hugsanlega hefur verið timburþil sem lokaði hólfinu. Innanmál hólfsins til suðausturs er um 2x1,5 m og er það opið í suðausturhorni til austurs. Gengið hefur verið inn um 0,5 m breiðan inngang sem er fallinn saman. Þar sem veggir eru greinanlegir eru þeir 1,5-2 m á breidd. Útlínur eru annars óljósar og engar grjóthleðslur eru greinanlegar. Sé horft til lögunar og staðsetningar eru þetta beitarhús.

EY-287:009, horft til suðausturs.

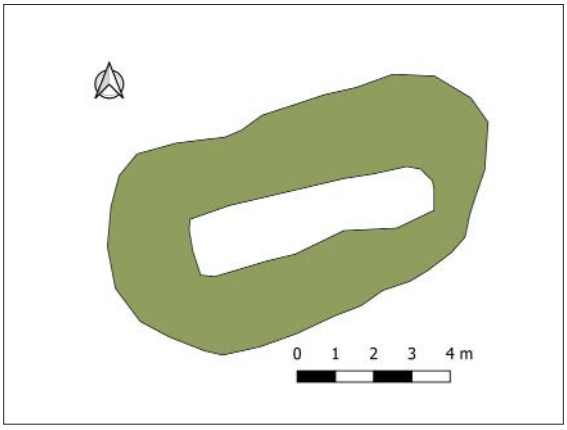
Uppmæling af tóft EY-287:009.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-287:010 tóft óþekkt A 536470 N 577262
Aflöng, óljós tót er í landi Áslákssstaða, um 1200 m vestan við bæ og um 250 m norðan við bæjarlækinn. Tóftin er á lágum hól rúmum 20 m vestan við áætlaða legu miðlínu Blöndulínu sem tekin var út í október 2022.
Tóftin er á lágri hæð með lágbörðum klettum allra nyrst. Umhverfis er gróðurhulan fremur þunn en þó vex víða svolítið lyng og mosi.
Tóftin er 10, 5 x 5,7 m að stærð og virðist hafa verið einföld. Hún snýr austur-vestur og er austurhluti hennar nær alveg óskýr og má í raun segja að hún fjari út til austurs. Innri brún veggja er skýrust, sérstaklega vestast.

Tóft EY-287:010, horft til austurs.

Uppmæling af tóft EY-287:010.

Innanmál tóftar er mest um 2 m á breidd en 7 m á lengd og hugsanlegt er að tóftin hafi í raun ekki verið lengri en það. Mögulegt er að op hafi verið allra vestast á norðurlangvegg en það er þá of óskýrt til að um það sé hægt að fullyrða. Veggir eru um 1 m á breidd en 0,3 m á hæð, algrónir. Ekki er augljóst hvaða hlutverki tóftin hefur gegnt, hugsanlegt að hún hafi verið heystæði en það er þá í stærra lagi.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

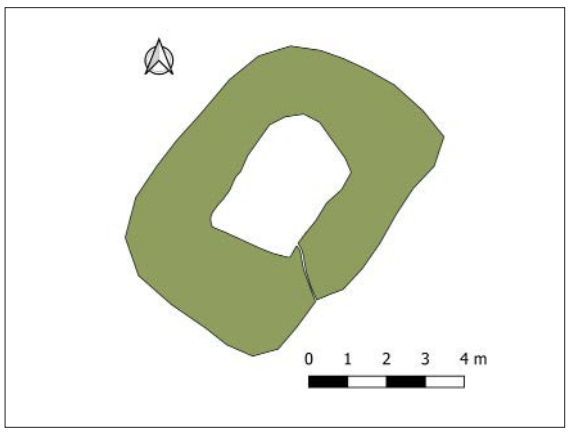
EY-288 Hrappsstaðir

20 hdr. 1712. Bændaeign. Einnig Rafnsstaðir og Hrafnsstaðir.
1.7.1538 selur Þorsteinn Torfason Ara Jónssyni lögmanni Rafnsstaði fyrir 30 hdr - DI X, 367.
230.4.1549 selur Ari Jónsson Teiti Magnússyni Rafnsstaði - DI XI, 704.
7.5.1622 selur Guðrún Skúladóttir Þorláki bpi bróður sínum hálfa Hrafnsstaði fyrir 10 hdr. - Jarðabréf, 221.
24.5.1633 greiðir Þorlákur Skúlason bp Guðrúnu systur sinni m.a. hálfa Hrafnsstaði, 10 hdr, vegna skuldar, með samþykki konu sinnar Kristínar Gísladóttur - Jarðabréf, 221.
Búskap lauk 1955. Getið 1417 en þá afhenti Ingibjörg Loptsdóttir Ingunni Árnadóttur erfingja sínum H. ásamt mörgum öðrum jörðum. “Hrappsstaðaá deilir löndum að sunnan milli jarða niður að brekkurótum, en þar sveigir áin til norðurs. Eftir það eru landamerki Hrappsstaða í stefnu til austus frá gilskjaft að Lóninu. Sunnan við ána nefnist Hrappsstaðagrund og Hrappsstaðanes neðar og endar það í mjóum tanga þar sem árin sameinast Lóninu rétt norðan við þar sem áður stóð bærinn Mýrarlón.” BE
1917: 4.4 teigar. 1/3 slétt. Garðar 207 ferstiklur. 1712: “Enginu hefur að fornu spillt jarðfallsskriða úr fjallinu, sem nú er mikinn part grasi vaxinn til hagbeitar. Úthagarnir eru grösugir og litlir ut supra. Hætt er kvikfé fyrir holugryfulækjum og afætudýjum.” JÁM X, 193.

EY-288:011 tóft óþekkt A 537510 N 576837
Óljós tóft er um 470 m suðvestan við Hrappstaði 001, í norðurhlíð Kífsárgils í um 2-3 m hæð ofan lækjarins/ gilbotnsins. Tóftin er í litlum hvammi við ánna. Tóftin er 30 m sunnan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3.

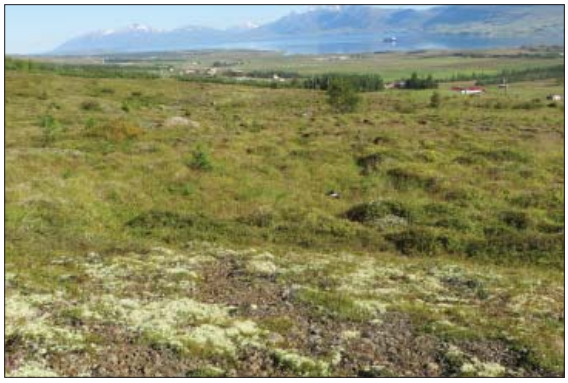
Tóft EY-288:011, horft til norðausturs.

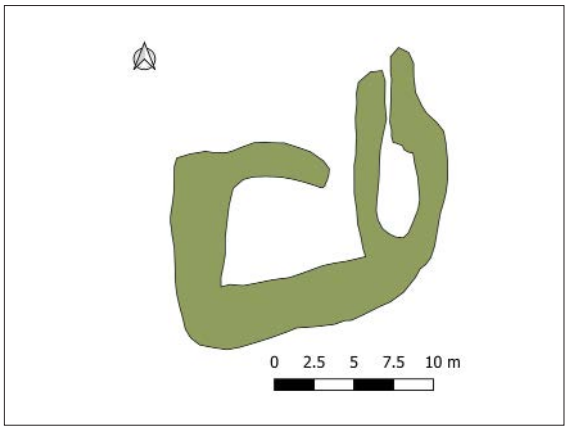
Uppmæling af tóft EY-288:011.

Tóftin sést er á sléttum, grasi og lyngigrónum palli sem er um 7,5 m breiður og liggur um 20 m NA-SV meðfram bröttum bakkanum.
Tóftin er um 8 m x 6 m á stærð og snýr NA-SV. Innanmálið er um 3.5x2,5 m og 0,2-0,4 m djúpt en ekki er hægt að greina eiginlegan inngang. Hugsanlegt er að hér hafi verið aðhald, t.d. til að bæla fé yfir nótt.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-288:012 tóft beitarhús A 537425 N 576874
Tvískipt tóft er um 90 m VNV við þúst 011 og um 470 m suðvestan við Hrappstaði 001. Þetta eru líklega beitarhús, vestan við Kífsá. Miðlína fyrirhugaðrar Blöndulínu 3 liggur þvert yfir nyrsta enda beitarhúsanna.
Tóftin stendur í grófu grasi- og lyngigrónu þýfi fast undir lítt grónum 3 m háum melhól. Varða 013 er á toppi hólsins.
Tóftin er um 18x15 m að stærð og snýr VSV-ANA. Vestara hólfið er um 8.5x6 m að innanmáli og gengið var inn að norðan. Hólfið er um 0,5-2 m djúpt og er það dýpst í suðvesturhorni, undir hólnum. Útlínur veggja eru óljósar vegna þúfna og engar grjóthleðslur eru greinanlegar. Austar er hugsanlega annað hólf sem liggur NNA-SSV. Það er um 7x2,5 m að innanmáli, <0,5 m djúpt og gengið inn að NNA. Líklega var þetta einhverskonar aðhald.

Tóft EY-288:012, horft til NNA.

Uppmæling af tóft EY-288:012.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-288:013 varða óþekkt A 537421 N 576857
Lítil grjóthlaðin varða er efst á ávölum, lítt grónum malarhól um 15 m SSV við tóft 012 og um 490 m suðvestan við Hrappstaði 001. Sé horft til ástands vörðunnar er hún líklega ekki forn en nýtur vafans og talin til fornleifa. Varðan er 30 m sunnan við miðlínu áhrifasvæðis Blöndulínu 3
Varðan er lítið annað en grjóthrúga, um 1x1 m að grunnflatarmáli og um 0,5 m há. Tilgangur er óljós og ekki um vandaða hleðslu að ræða.
Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

Varða EY-288:013, horft til suðurs.

EY-288:014 garðlag óþekkt A 537150 N 576920
Óljós hryggur sem gæti verið gamalt garðlag er í landi Hrappsstaða um 730 m vestan við Lögmannshlíðarveg. Garðurinn snýr norðaustur-suðvestur. Hann var aðeins rakinn á því svæði sem tekið var út vegna Blöndulínu en mögulegt er að framhald hans sé að finna sunnar í landi Hrappsstaða en þá með stefnuna norður-suður.
Garðurinn liggur í deiglendi sem hallar til austurs. Talsvert kjarrlent er á köflum.
Hryggurinn er óljós og á köflum virðist óvíst hvort hann sé manngerður eða framsig í brekkunni. Þó virðist hann og beinn og reglulegur til að um sannfærandi náttúrusmíði sé að ræða og því var hann tekinn á fornleifaskrá þar sem líklegast þótti að um gamlan og að hluta úr sér gengin torfgarð væri að ræða. Suðurhluti þess garðlag sem

Garðlag EY-288:014, horft til SSV.

skoðað var á vettvang er með nokkuð skýra austurbrún sem skagar út úr brekkunni (allt að 0,7 m há). Á þessum kafla er garðlagið allt að 2 m á breidd og ágætlega greinilegt en vesturbrúnin fellur saman við brekkuna að ofar, Norðar liggur garðurinn aðeins frá brekkubrúninni og þar má greina hann sem 1.3 m breiðan og 0,4 m háan torfgarð sem er þó svo kræklóttur að erfitt er að fylgja honum og hann verður fljótlega alveg óskýr. Garðurinn er algróinn. Hann var rakinn á um 100 m löngum kafla áður en hann varð óljós í báðar áttir en af því voru um 70 m innan áhrifasvæði Blöndulínu. Á um 16 m löngum og 6 m breiðum kafla mætti af loftmynd ætla að gerði kynni að hafa verið byggt við garðlagið að austanverðu en ekki eru skýr ummerki um það á yfirborði.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda

EY-289 Kífsá

10 hdr. 1712. Hrafnagilskirkjujörð en komst undir Lögmannshlíðarkirkju á 17. öld.
Fyrst getið 1318 og þá orðin Hrafnagilskirkjueign, og var leiga þá 1 hdr. - DI II, 453 sbr. 1394 - DI III, 560.
1429 - DI IV, 378;
22.6.1508, leiga 1 hdr - DI VIII, 215,
1525 - DI IX, 332.
26.8.1630 fellur dómur um Keppsá sem bóndinn Jón Sigurðsson í Lögmannshlíð hélt vera kirkjunnar eign þar, en Bjarni bóndi Sigurðsson hafði keypt. Jón er dæmt að halda Keppsá undir Hlíðarkirkju - Jarðabréf, 221.
26.9.1660 er Keppsá, 10 hdr, talin kirkjujörð Lögmannshlíðarkirkju - Jarðabréf, 222-223.
1703: Keppsá, Lögmannshlíðarkirkjujörð, 12 hundruðum að dýrleika. Landskuld 4ur ærgildi. Þar upp í gelst tveggja daga sláttur, 20 álna fóður, hitt í ullarvöru. Kúgildi 3 og tvær ær betur. Eiga eftir þaug að gjaldast leigur í smjöri. » JÁM XIII, 374-75. Einnig Keppsá. Enginn búskapur eftir 1961.
1917: 2.3 teigar. 1/3 slétt. Engir garðar.
1712: "Enginu spillir nokkur Merkislækur með grjóts og sands áburtði. Úthagarnir eru bjarglega víðlendir og grösugir með Keppsártúngu, sem liggur fyrir vestan ána. Hætt er kvikfje fyrir holgryfulækjum, sem oft verður mein að." JÁM X, 196.

EY-289:011 hleðsla óþekkt A 536470 N 57726

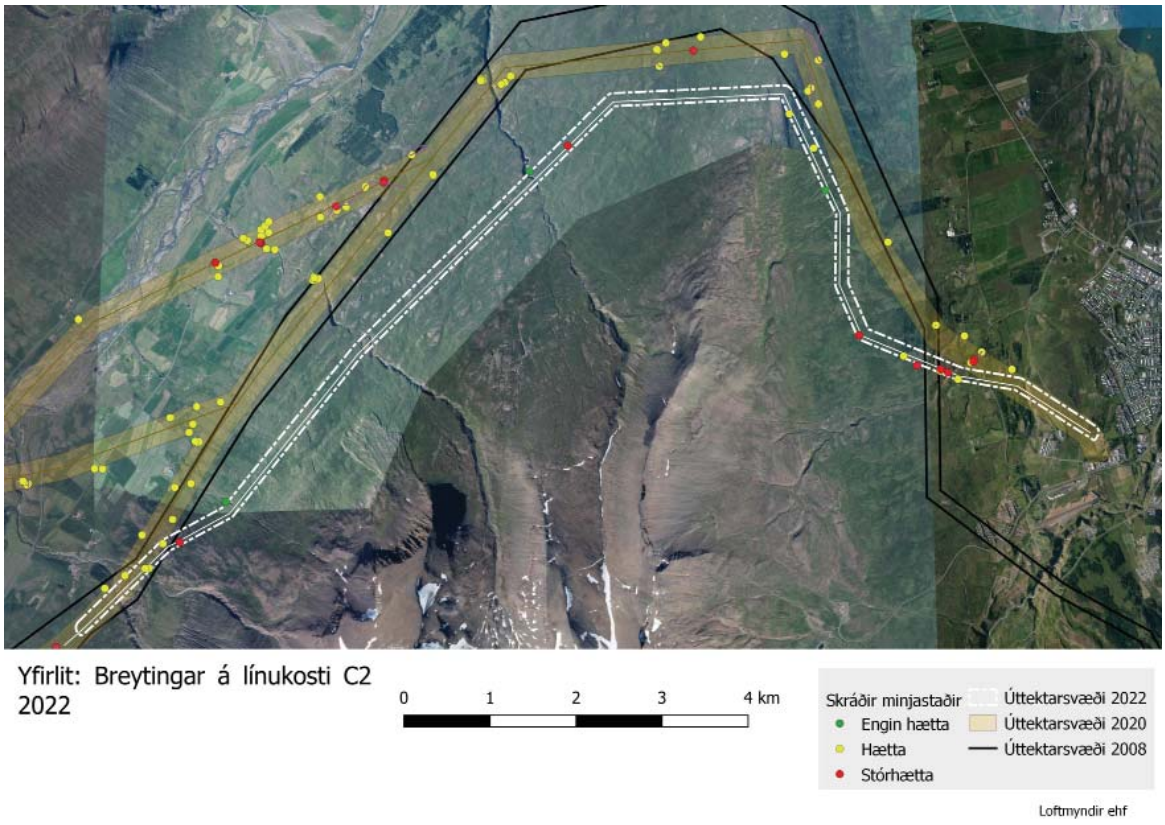

Hleðsla EY-289:011, horft til suðurs.

Grjóthlaðið mannvirki, mögulega varða, er um 200 m norðan við gamla steinsteypta íbúðarhúsið á Klifsá. Hleðslan er 325 m vestan við Lögmannshlíðarveg en 37 m sunnan við miðlínu þess úttektarbeltis sem tekið var út í október 2022. Hleðslan er á eins konar tungu sem myndast milli tveggja lækja sem renna niður hlíðina á þessum slóðum.
Svæðinu hallar til austurs en hleðslan er á lágum hól. Allt í kring er ung skógrækt.
Hóllinn er lágur og lítið áberandi. Efst á honum eru leifar grjóthlöðnu mannvirki. Grjóthleðslan er nú alveg hrunin en er á svæði sem er um 2,6 x 1,3 m stórt og snýr norður-suður. Það virðist helst til of stórt til að hægt sé að segja að þar hafi greinilega verið varða en það er þó vel hugsanlegt og kannski líklegast að svo hafi verið. Að öðrum kosti kynni að hafa staðið lítill kofi á þessum stað (byrgi/smalakofi) eða ummerkin eru leifar um dys. Inn á milli steina í hleðslunni má sjá glitta í glerflösku á einum stað.

Hættumat: hætta, vegna framkvæmda

Breytingartillaga á línukosti C2 felur í sér að línan færist ofar í hlíðina frá Akureyri, að mynni Öxnadals og norður yfir Moldhaugnaháls, á alls 14 km löngu svæði. Mest nemur færslan um 1 km. Fornleifaskráningin var unnin í tengslum við tilfærsluna og fór fram um miðjan ágúst að mestu. Eftir að skráningunni lauk urðu aftur breytingar á tæplega 2 km löngum kafla og var hann tekin út með tilliti til fornleifa í októberbyrjun. Að þessu sinni var úttektarsvæðið annars vegar um 800 m langt belti þar sem áhrifasvæði nýrrar línu náði suðurfyrir áður skráð svæði og hins vegar 2 km langur kafli þar sem tekið var út 150 m breitt belti (nokkru ofar í hlíðinni en fyrri úttektir). Sem fyrr var tekið út 50 m breitt svæði fyrir ofan miðlínu og 100 m breitt svæði fyrir neðan hana. Samtals voru skráðar 15 fornleifar innan úttektarsvæða 2022 og miðast umfjöllunin hér neðar við umrædd svæði. Alls eru 18 fornleifar innan línukostsins, þrjár þeirra voru þekktar úr eldri skráningu. Að auki var gengið um áætlaða línulögn í landi Hóla. Síðsumars 2022 var farið aftur á jörðina og þekktar minjar innan línukostarins mældar upp og skráningin endurskoðuð. Alls voru fjórar fornleifar þekktar þar fyrir og engar nýjar minjar fundust við skráninguna.

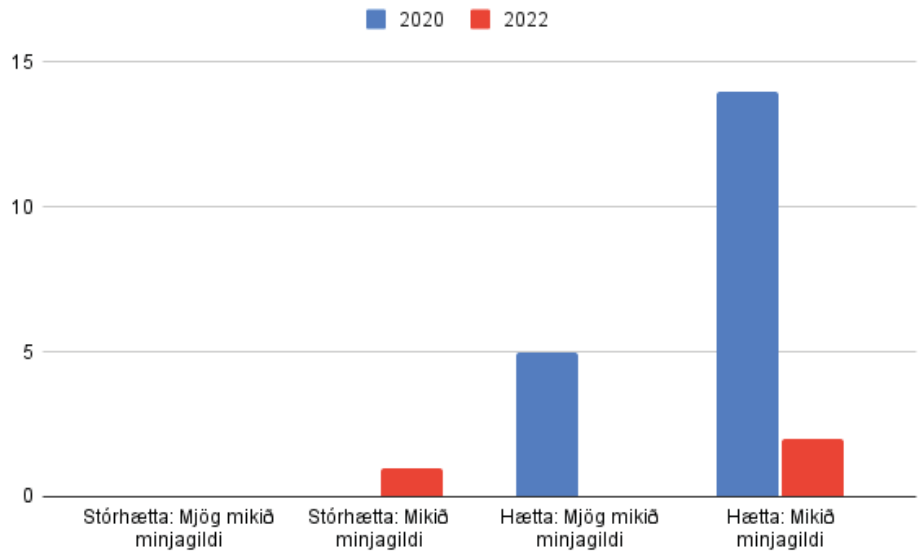

Nýr línukostur greinist frá því svæði sem áður hafði verið tekið út við veginn um Lögmannshlíð í landi Klifsár. Þaðan liggur úttektarsvæðið upp hlíðina til VNV. Á þessum kafla er hinn nýji valkostur að mestu innan áður úttektins svæðis. Svæðið liggur síðan þvert á hlíðina, nokkuð ofan við eldri svæði við Moldhaugaháls og sameinast þeim aftur við Bægisá.

Færri fornleifar eru innan úttektarsvæðis eftir breytingar, þeim fækkar um alls 32. Innan þess úttektarsvæðis sem var tekið út árið 2020 voru 50 fornleifar á 32 minjastöðum. Innan þess úttektarsvæðis sem var tekið út árið 2022 eru fornleifarnar 18 talsins á jafn mörgum minjastöðum. Ljóst er að áhrif framkvæmdanna á menningarminjar og landslag eru því minni eftir tilfærslu. Það helgast ekki síst af því að línukosturinn var færður ofar í hlíðina, fjær heimatúnum þeirra jarða sem þar eru í byggð. Þéttni fornleifa er mest í og við heimatún og því fækkaði fornleifum á áhrifasvæði þegar það var fært fjær heimatúnum. Árið 2020 voru fjórar fornleifar taldar í stórhættu vegna framkvæmdanna en alls 46 voru í hættu. Eftir tilfærslu eru aðeins fimm fornleifar í stórhættu, 11 í hættu en tvær teljast ekki í neinni hættu vegna framkvæmdanna.

Árið 2020 voru skráðar fimm fornleifar með *mjög mikið minjagildi* sem allar voru í hættu. Þar sem fjarlægð þessara minja frá miðlínu framkvæmda er meiri en 50 m má ætla að í flestum tilfellum sé hægt að forða þeim frá raski með því að girða staðina af og merkja þá (sem mótvægisaðgerð). Eftir tilfærslu er engin fornleif innan úttektarsvæðis með mjög mikið minjagildi.

Árið 2020 voru 14 fornleifar með *mikið minjagildi*, en í flestum tilvikum var um beitarhús og stekki að ræða. Allir staðirnir eru í hættu og ætla má að hægt sé að forða þeim öllum frá raski t.d. með merkingu. Eftir tilfærslu voru fimm fornleifar með mikið minjagildi innan úttektarsvæðis, af þeim er ein í stórhættu og líklegt að einhverra mótvægisaðferða verði krafist innan úttektarsvæðis.

Á stöplaritinu kemur skýrt fram að áhrif framvkæmdanna á fornleifar og meningarlandslag eftir breytingar eru mun minni en áður.

Töluverður fjöldi fornleifa með *nokkurt minjagildi* var skráður innan áhrifasvæðisins fyrir breytingar, eða samtals 29. Í flestum tilvikum láta fornleifarnar lítið yfir sér á þessum stöðum og sjaldnast voru merki um uppsöfnun mannvistarlaga

undir sverði. Af þessum minjum eru þrjár í stórhættu en ólíklegt að mikilla mótvægisaðgerða verði krafist. Eftir tilfærslu eru 11 fornleifar með nokkurt minjagildi innan úttektarsvæðis, af þeim eru fjórar í stórhættu. Bæði árin voru tvær fornleifar skráðar með *lítið minjagildi*. Önnur þeirra sem er nú innan svæðis er horfin en ólíklegt að mótvægisaðgerða verði krafist í þessum tilvikum.

Fyrirséð er að bein áhrif framkvæmdanna á fornleifar með *mjög mikið minjagildi* á því svæði sem hér er til umfjöllunar eru enginn. Slíkar fornleifar eru ekki innan úttektarsvæðisins. Einungis fimm fornleifar með mjög mikið minjagildi eru í hættu og líklega hægt að forða raski á þeim öllum. Helsti munurinn á mati á áhrifum framkvæmda á menningarminjar eftir breytingar felst í því, að að heilt á litið, að mun færri minjar eru innan áhrifasvæðis. Eins liggur línan fjær þeim hluta jarða þar sem flestar menningarminjar er að finna.

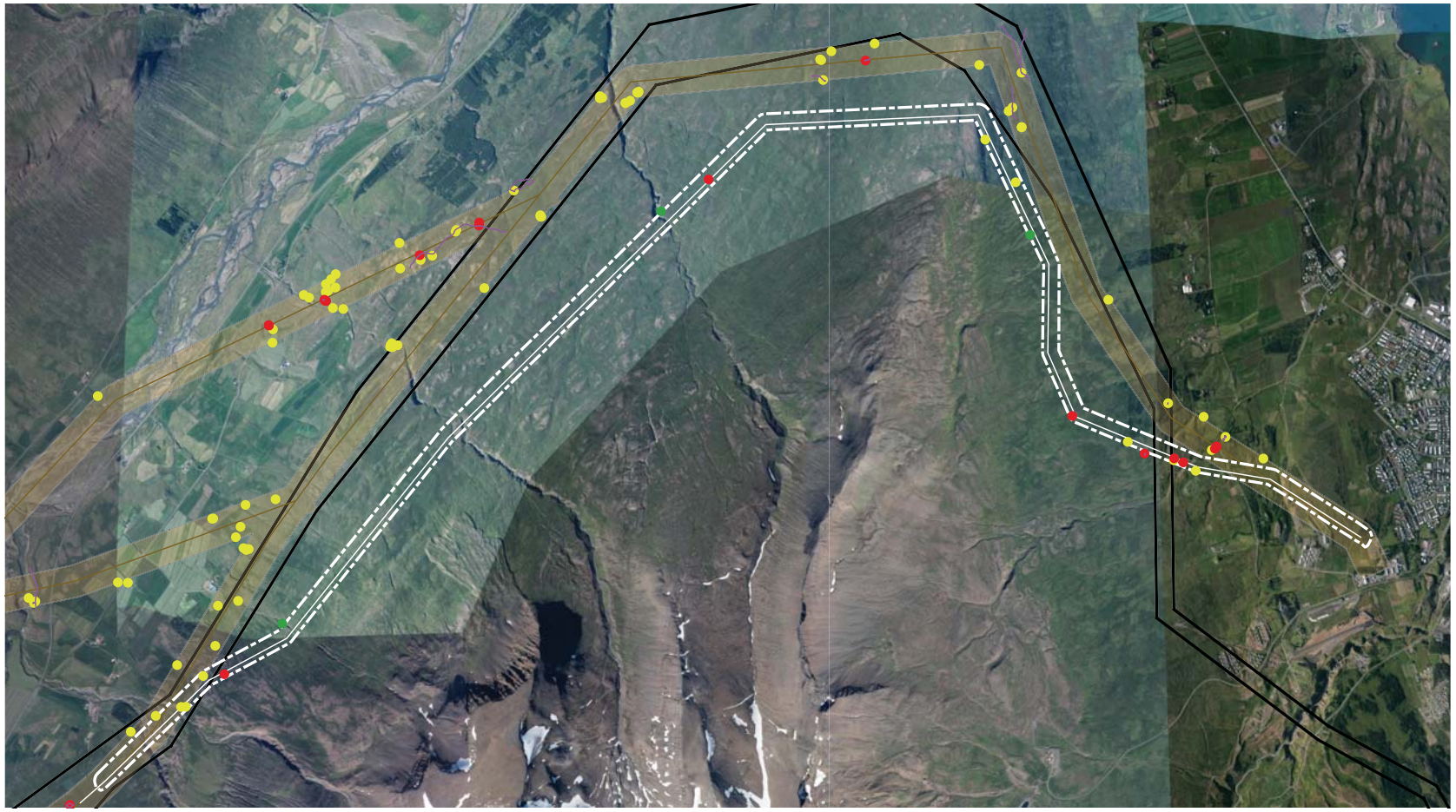
Minjastofnun Íslands mun úrskurða um hvort minjar megi víkja í framkvæmdum og sömuleiðis um til hvaða mótvægisaðgerða þurfi að grípa í þeim tilvikum þar sem ljóst þykir að fornminjar verði skemmdar/eyðilagðar í fyrirhuguðum framkvæmdum. Um margar fornleifanna gildir að líklega sé hægt að komast hjá raski á þeim með því að merkja þær vel á framkvæmdartíma.

Fornleifar innan úttektarsvæðis eftir breytingar árið 2022.

Samtala	Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Ástand	Hættumat	Minjagildi	Friðhelgi	Líklegar kröfur um mótvægisaðgerðir	Skýring
EY-257:016		tóft	smalakofi	hleðslur standa	engin hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:019		tóft	heystæði	hleðslur signar	stórhætta	Nokkurt	15m	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-264:017		varða	óþekkt	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-264:018		tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-264:019		mannvirki	óþekkt	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-264:022		tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-265:013		tóft	stekkur	hleðslur signar	engin hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-265:014		varða	landamer-ki	hleðslur signar	stórhætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-277:013		tóft	óþekkt	hleðslur útflattar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-279:004		tóft	stekkur	hleðslur standa grónar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-282:006	Félagshóll	heimild	smalaskáli	ekki sést til fornleifa	hætta	Lítið	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mót-vægisaðgerð
EY-287:009		tóft	beitarhús	hleðslur standa grónar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-287:010		tóft	óþekkt	hleðslur singar	stórhætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-288:011		þúst	óþekkt	hleðslur útflattar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-288:012		tóft	beitarhús	hleðslur signar	stórhætta	Mikið	15m	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-288:013		varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-288:014		garðlag	óþekkt	sést til	stórhætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-289:011		hleðsla	óþekkt	sést til	hætta	Lítið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

Samtala	Sérheiti	Tegund	Hlutverk	Ástand	Hættumat	Minjagildi	Friðhelgi	Líklegar kröfur um mótvægisaðgerðir	Skýring
EY-265:006		hleðsla	heimarafveita	hleðslur standa grónar	hætta	Lítið	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-288:0061		mannvirki	herminjar	ekki sést til fornleifar	stórhætta	Lítið	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-257:0101	Krossa-staðabeitarhús	tóft	beitarhús	hleðslur standa grónar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:0102		tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-261:0031	Vindheima-stekkur	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Engar	Utan áhrifasvæðis
EY-261:0032		tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Engar	Utan áhrifasvæðis
EY-261:0033		tóft	óþekkt	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Engar	Utan áhrifasvæðis
EY-261:0034		tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Engar	Utan áhrifasvæðis
EY-261:0035		tóft	rétt	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Engar	Utan áhrifasvæðis
EY-261:008		tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-262:0082		tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-265:007		tóft	rétt	hleðslur standa	hætta	Mikið	15m	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-269:0161	Gamlistekkur	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-269:0162		tóft	beitarhús	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-277:005	Hólsstekkur	tóft	stekkur	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-287:008		hleðsla	rétt	hleðslur signar	hætta	Mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-258:0071	Steðjasel	tóftir	sel	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-262:0081		tóft	sel	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	Innan túns, líklegt að fleiri minjar leynist undir sverði. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-270:006	Skút[n]asel/ Beitarhúsaháll	tóft	sel	hleðslur signar	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-284:011		tóft	sel	hleðslur standa grónar	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-288:001	Rafnstaðir	bæjarhóll	bústaður	sést til	hætta	Mjög mikið	15m	Merking	Innan heimatúns og fleiri minja að vænta. Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
Ey-254:014	Bræðravarða	varða	landamerki	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir

EY-254:019		gata	leið	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
Ey-254:0201		varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
Ey-254:0202		varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:0103		þúst	heystæði	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:0151		varða	landamerki	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-257:0152		varða	landamerki	hleðslur standa grónar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
Ey-257:018		varða		hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-258:0072		þúst	heystæði	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-258:0073		tóft	kvíar	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-262:009		gata	leið	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-264:017		varða		sést til	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-264:018		tóft		hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Könnunarskurður	Til að ákvarða aldur, eðli og umfang minja
EY-264:019		mannvirki		sést til	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-264:021		gryfja			hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-265:012		tóft	rétt	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-268:011		hleðsla		hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-269:0163		tóft	heystæði	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-272:008		varða	landamerki	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-277:0101		varða	óþekkt	hleðslur signar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-277:0102		hleðsla		hleðslur út-flattar	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-277:011		gata	leið	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Merking	Til að koma í veg fyrir skemmdir
EY-288:0062		mannvirki		sést til	hætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-288:0065		gryfja		sést til	hætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-291:020		heimild	landamerki	ekki sést til fornleifa	hætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-661:003		gata	leið	sést til	hætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-270:027		náma	mógrafir	sést til	stórhætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-288:0063		mannvirki		sést til	stórhætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð
EY-288:0064		mannvirki		sést til	stórhætta	Nokkurt	15m	Engar	Skráning fullnægjandi mótvægisaðgerð

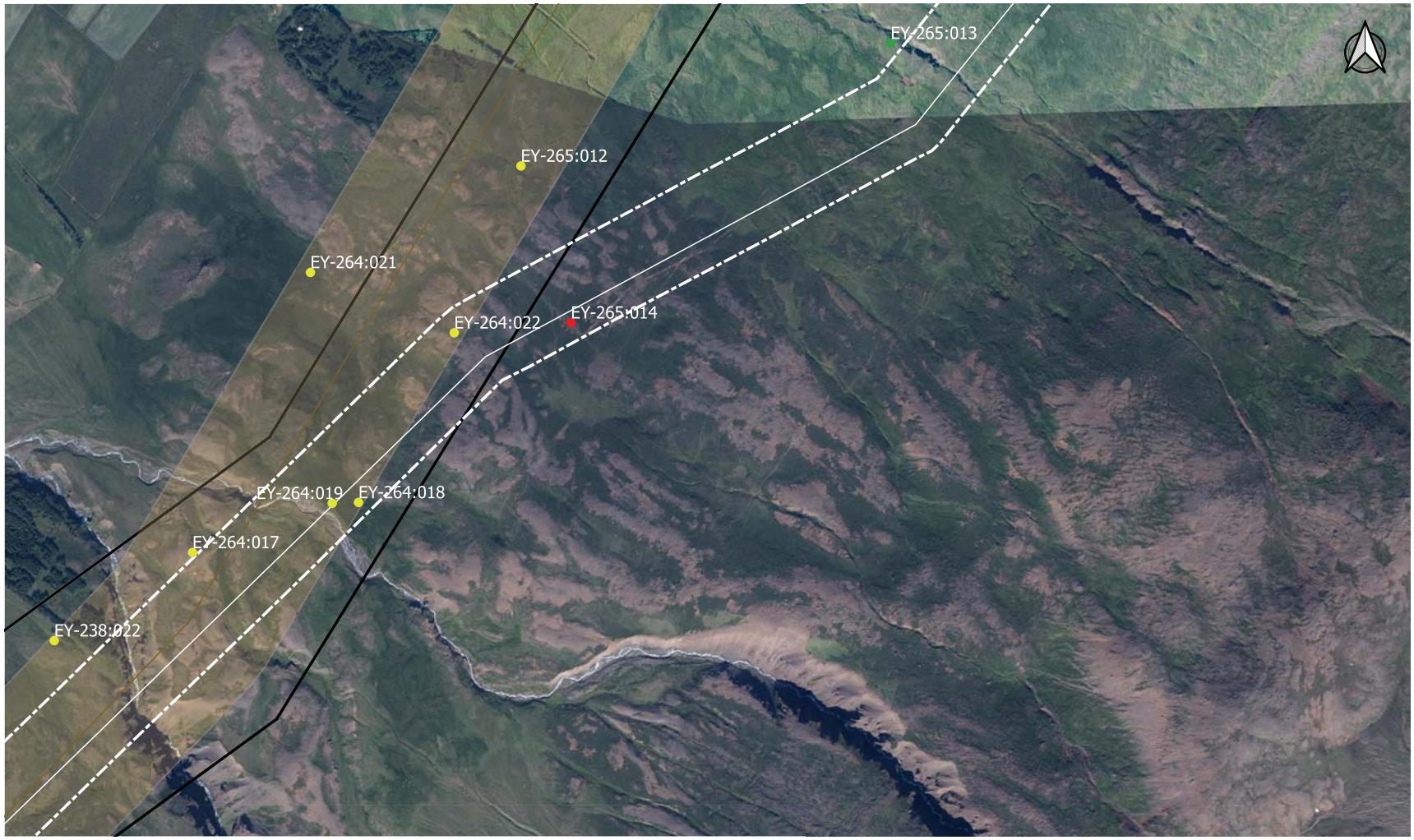
Yfirlit: Breytingar á línukosti C2 2022

0 1 2 3 4 km

Skráðir minjastaðir
- Engin hætta
- Hætta
- Stórhætta

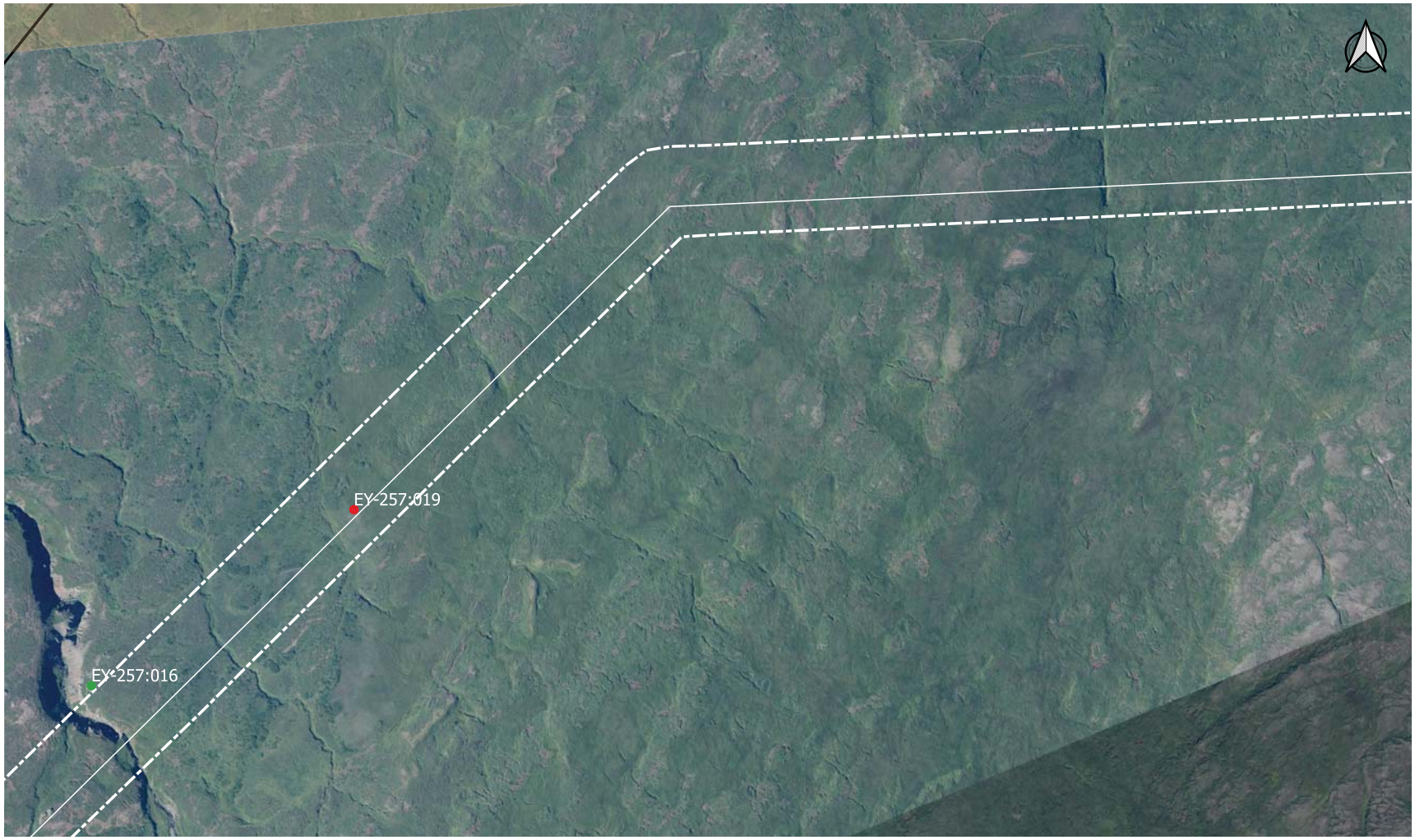
Úttektarsvæði 2022
Úttektarsvæði 2020
Úttektarsvæði 2008

Loftmyndir ehf

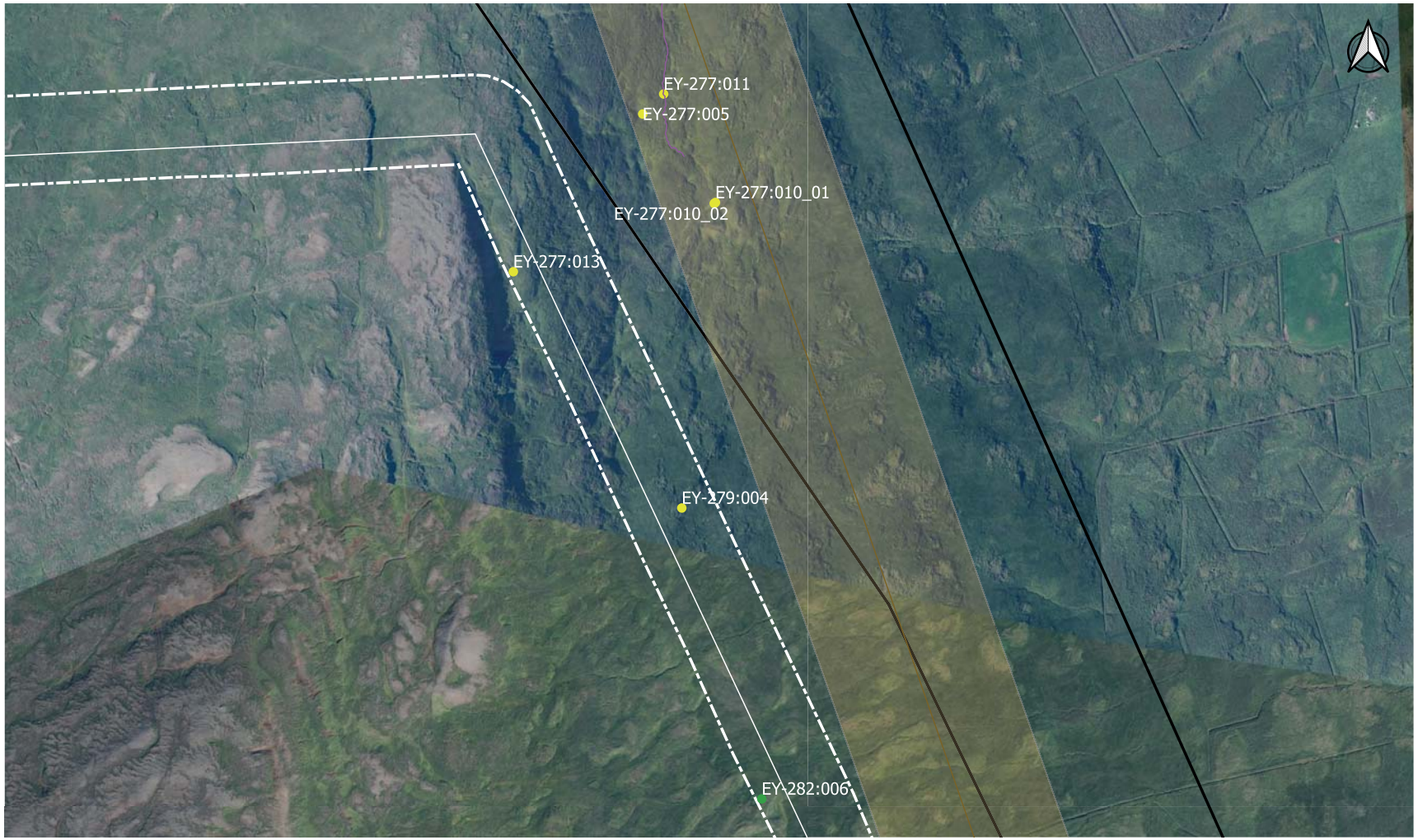
Kort 1: Breytingar á línukosti C2 2022.

Loftmyndir ehf

Kort 2: Breytingar á línukosti C2 2022.

Loftmyndir ehf

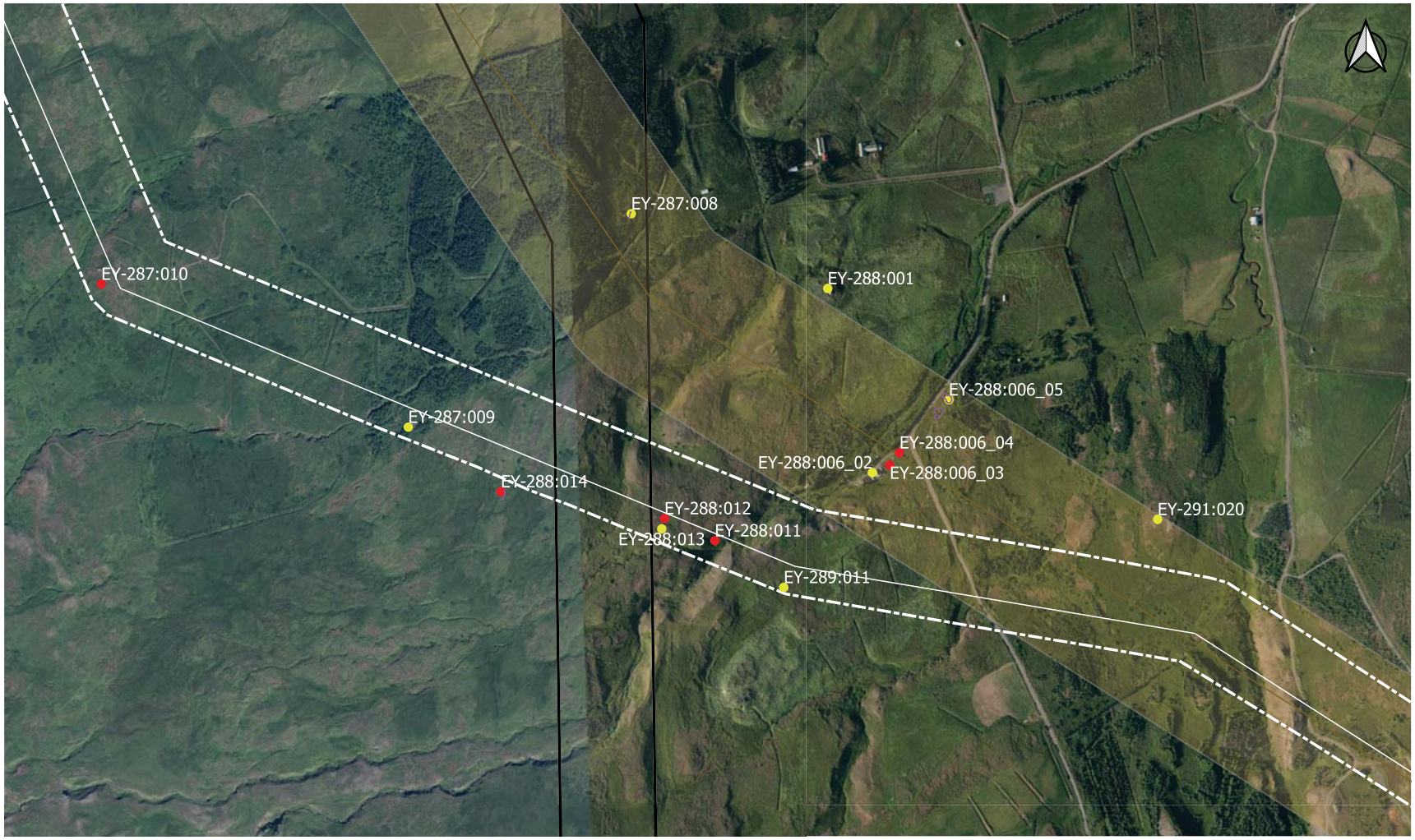
Kort 3: Breytingar á línukosti C2 2022.

0 100 200 300 400 500 m

Loftmyndir ehf

Skráðir minjastaðir
- Engin hætta
- Hætta
- Stórhætta

Úttektarsvæði 2022
Úttektarsvæði 2020
Úttektarsvæði 2008

Kort 4: Breytingar á línukosti C2 2022.

0 100 200 300 400 500 m

Loftmyndir ehf

Skráðir minjastaðir
- Engin hætta
- Hætta
- Stórhætta

Úttektarsvæði 2022
Úttektarsvæði 2020
Úttektarsvæði 2008